

TARTU RIIKLIK ÜLIKOOL

EDUARD VÄÄRI

ALGUPÄRASED TULETUSSEFIKSID LIIVI KEELES

Lisa nr. 1.

SÕNALOETELU

Tartu 1974

I. NOOMENISUFIKSID

1. -B ~ -b 1

1. igāb ~ igābi 'igavene, igav'.

Igāb pl. igābod (auch igāv) ewig; langwierig (LDW, 21); Minu jengon um aiga igāb, sīnda vuodlo (LG, 400) 'Minu hingel on aeg igav sind oodata'; igābi (KA) 'Igavene'; aiga lāb igāb?ks (LW, 69) 'Aeg läheb igavaks'; igāb? aiga (Sr) 'Igav aeg'; äq uo igābi min ka (Pz) 'Ei ole mul ka igav'.

Algup. (SKES, I, 104-105; SKRK, 256).

2. imāb ~ imābi 'magus, mage'.

Imāb pl. imābod süsslich, nicht gehörig gesalzen, fäde (LDW, 21); imābi (KA) 'Magus'; imabi 'imar, mage, liig vähe soolane' (LE); joukss? um imāb vež (LW, 72) 'Jões on mage vesi'; imāb um selli / kien um vajag suola vėl jūr? (Pz) 'Mage on selline, millele on tarvis veel soola juurde'.

Algup. (SKES, I, 106-107; SKRK, 258).

3. kērabī * 'kirju, kirev'.

Kērabī pl. kērabist (lvšal kirabi, kīrabi) bunt (LDW, 35); kērabī (KA) 'Kirju'; kērabist pinid (MLK, 29) 'Kirjud koerad'; ne.ikku vo.ltt? kē.rab?st (LT, 44) 'Nagu olid

kirjud'; tām igā um vēnd kērabā (Sr) 'Tema elu on olnud kirju'; kērabi serk tādān (Pz) 'Kirju sark on teil'.

Algup. (SKES, I, 198; SKRK, 269).

4. liebi 'lihav'.

Liebi pl. liebist (lvSal brang) fett, wohlbeleibt, gemästet (LDW, 54); liebist l¹estād (LW, 191) 'Lihavad lestad'; liebist l¹estād mādā m¹errā (MLK, 43) 'Lihavad lestad meie merre'; liebi nai (Kl) 'Lihav naine'.

Algup. (SKES, II, 292; SKRK, 252).

5. t¹erāB ~ t¹erābi 'terav, terane'.

Terāb pl. terābod (lvSal tarab) munter, frisch, wacker (LDW, 113); t¹erāb (KA) 'Terav'; mādān vol vāgā t¹erābi kōrapaint (LW, 425) 'Meil oli vāga terane karjapoiss'; t¹erāB (Sr) 'Terav'; t¹erābi rīstīng (Pz) 'Terane inimene'.

Algup. (SKRK, 259).

6. tigib ~ tugib 'tugev'.

tigib rīstīng (LW, 420) 'Tugev inimene'; tugib (LW, 437) 'Tugev, vastupidav'.

Algup. (SKES, 257; LW, 420); vrd. ka e tugev, mis on võinud tuletamisel eeskujuks olla.

7. vorāB ~ vorābāz 'orav'.

Vorābos (vorābos, lvSal orab) pl. vorābod Eichhörnchen (LDW, 137); vorābāz (KA) 'Orav'; pih uttāb vorābāst (LW, 505); 'Koer haugub oravat'; vōrābāz 'orav' (LE);

v^uorabəz / il' pū kərgiji ka nutəB (Pz) 'Orav, üle puu kargaja ka kutsutakse'.

Algup. (SKES, II, 436; SKRK, 254).

2. -B ~ -bəZ

8. aiḡattəB ~ aiḡdəB 'möödetav, möödu-'.

Bet se armstini, mis sa tütod, um ab ulz aiḡatob (LG, 407) 'Kuid see armastus, mis sa töötad, pole välja-möödetav; aiḡdəb rīst (LW, 3) 'Mööduriist'; aiḡdəb līnta (KL) 'Möödulint'.

Algup. < aiḡə mööta, otsustada (LW, 3; SKES, I, 8; SKRK, 274).

9. aiṭtəB 'ajamis-'

aiṭtəb-aiḡa (LW, 5) 'Väljaajamisaeg'; aiṭtəb aiḡa um tās vənD kakə kerdə (Va) 'Väljaajamisaeg on siin kaks kor-da olnud'.

Algup., < aijə ajada (SKES, I, 12; SKRK, 256).

10. ajəbəZ 'piste, torge'.

Ajəbos pl. ajəbod stiche im Leibe (LDW, 3); miṇnən ajəbəs siškəB (LW, 6) 'Mul torkab'; ajəbəZ (LE) 'Torge'; miṇrən um ajəbəz lejəs (KL) 'Mul on piste kehas'.

Algup. (vt. nr. 9).

11. akəttəB ~ aktəB 'käepide'.

kəd-akəttəB (LW, 175) 'Pide, käepide'; aktəB (LW, 6)

'Tööriist, käepide'.

Algup. (vt. nr. 600).

12. artəB 'viskamis-, viskav'.

sittə-arttəb a/ŋG/ (LW, 368) 'Sitaviskamishang';

artəb. aŋ sōp kīttət (K1) 'Viskamishang öeldakse'.

Algup., < ar baru (LW, 13, 15; SKES, I, 46).

13. astəB 'jalus'.

sādīd. attə roudist astə bədəks (LW, 15) 'Sadulad on rauast jalustega'; astə bəd / mis attə ebistən kilksə / ku astəb ebizən sūlgə (K1) 'Jalused, mis on hobusel küljes, kui astutakse selga'.

Algup. (vt. nr. 1122).

14. eittəB 'heitmis-, heitev'.

sittə-eittəb a/ŋG/ (LW, 368) 'Sitahaitmishang';

māddən ka um sittə eittəb aŋ (Vd) 'Meil ka on sitahaitmis-hang'.

Algup., < eittə heita, visata (LW, 45; SKES, I, 65).

15. eittəltəB 'heite-, heidetav'.

eittəltəb aza = əb külba jembit (KA) 'Äraheidetav asi, ei külba enam'.

Algup. (vt. nr. 1400).

16. ēdrəB 'õitse-, õitsev'.

ēdrəb-äiga (LW, 48) 'õitseae'.
 Algup. (vt. nr. 1339).

17. gilgdəB 'ujumis-, ujutav'.

gilgdəb-rānda (P.A.) 'Ujumisrand'; gilgdəp kuož iz uo
nēdəB (Sr) 'Ujumiskoht ei olnud nähtav'.

Algup., < gilgə supelda (LW, 57, SKES, II, 254).

18. glōibdəB 'pääste-, päästmis-'.

glōibdəb lōja (LW, 59) 'Päästepaat'; astiz glōibdəb
laijə (Va) 'Astus päästepaati'.

Lt, < glābt päästa (LW, 58; LVV, I, 623).

19. iəttəB 'lõikur, lõikamis-'.

iəttəB (LW, 68) 'Lõikeriist'; ūrgə d-iəttə b rōda (LW,
 461) 'Äärelõikamisraud'; tabək iəttə b duntə (Kl) 'Tubaka-
 lõikamisnuga'; tabək iəttəB (Pz) 'Tubakalõikur'.

Algup., < iədə lõigata, ihuda (LW, 66).

20. imbə 'imev, imeja'.

Imb od. imbo laps Sängling (LDW, 21); Imbə läps (LW) 'Imev
 laps'; imbə, imbi (LW, 72) 'Imev, imeja'; se um imbi läps
 (Kl) 'See on imev laps'.

Algup., < immə imeda (SKES, I, 107; SKRK, 255).

21. imdəB 'imi-, imev'.

im̩d̩əp-pušk̩uD (LW, 72) 'Imililled'.

Algup. (vt. nr. 20).

22. irm̩t̩əB 'hirmutamis-, hirmutav'.

irm̩tt̩əb-ruja (LW, 75) 'Hirmutamishaigus'.

Algup. (vt. nr. 1863).

23. ist̩əB 'iste-, istumis-, istuv'.

ist̩əb-lōda; ist̩əp-kūoiž (LW, 77) 'Istelaud; istumis-koht'; ist̩əb-rai (Kl) 'Istepink'.

Algup., < ist̩ə istuda (SKES, I, 109 ; SKAK, 255).

24. jel̩əB 'elav, *vilgas'.

Jel̩əb pl. jel̩əbod lebend, lebendig (LDW, 35); jel̩əb-luom̩əZ (LW, 87) 'Elav loom'; jel̩əb-rist̩iŋG (Pz) 'Vilgas inimene'.

Algup. (vt. nr. 1135).

25. jelt̩əB 'elamis-, elu-; töötamis-'.

un s̩āl wol sie mie ieljelt̩əb p̩aika (MLK, 322) 'Ja seal oli mehe elupaik'; jelt̩tt̩əb-ibbi (LW, 88) 'Töötamishobune, tööhobune'; jelt̩əp-kūož / jelt̩əp-paikka (Pz) 'Elukoht, elupaik'.

Algup. (vt. nr. 1135).

26. jeud̩əB 'luisk, kõvasi'.

jeud̩əB (LW, 90) 'Luisk'.

Algup., < jeu̩vvə ihuda (LW, 90-91), juhuelik individuaaltuletis.

27. jouttəB 'jahvatamis-, jahvataV'.

jouttəp-kiuv (LW, 92) 'Jahvatamiskivi, käsikivi';
jouttəp kiuv (Kl) 'Käsikivi'; jouttəp kiu / meḡ kītām
kāt kiuv (Sr) 'Jahvatamiskivi, me ütleme käsikivi';
jauttəp kiu (Pz) 'Käsikivi'.

Algup. (vt. nr. 1511).

28. jüodəB 'joogi-, joodav'.

jüodəb-rak; jüodəp-kōna (LW, 95) 'Joogiämber, joogi-
kann'; sēnda um jüodəB (Kl) 'Piim on joodav'.

Algup., < jüodə juua (LW, 95, SKES, I, 124).

29. jüokšintəB ~ jüokštəB 'jooksmis-, jooksutataV'.

jüokšintəb-(jüokštəb-)bōla (LW, 96) 'Läbilasketoo-
ber'; jüokšintəb-dälba (LW, 96) 'Läbilaskepulk'.

Algup. (vt. nr. 1644).

30. kaimattəB 'saadetav; saadik'.

kaimattəB; minnən um iks k/aimattəB/, kienda ma veip
səttə (LW, 101) 'Saadetav; mul on saadik, keda ma võin
saata'.

Blit., < kaimə saata (SKES, I, 142; SKRK, 281).

31. kappintəB 'pildumis-, virutamis-'.

kappintəb-aṅḡ (LW, 106) 'Pildumishang'; out-kap
pintəb-dūnts (LW, 265) 'Oksaraiumisnuga'.

Lt., < kapintā nūpeldada, virutada (LW, 106), vrd.
1t kapināt hacken (LVV, II, 158-159).

32. kastāB 'kaste, soust'.

kastāpt suql-vāettā alā val uļzā (LW, 108) 'Soolvee-
kastet āra vala vālja'; kastāB / agā kastim (Kl) 'Soust
või kaste'.

Algup. (vt. nr. 1140).

33. kēlbattāB ~ kīlbattāB 'kōlblik, kōlbav'.

kolbatob (kulbijī, kulbatob) tauglich, nützlich
(LDW, 50); kūlbatoB aza (KA) 'Kōlblik asi'; kēlbattāB
risting (LW, 120) 'Kōlblik inimene'; āp kīlbattāB aza
(Pz) 'Kōlbmatu asi'.

Algup., < kelbā ~ kilbā 'kōlvata' (SKES, I, 180;
SKRK, 255).

34. kīebā ~ kīebi 'keev, kuum'.

Kiebi pl. kiebiat heiss; Hitze (LDW, 36); kīebist
pāvad (LW, 123) 'Kuumad pāevad'; kīeb(ā) (KA) 'Keev';
sāl um vāggi kīlma um vāggi kīebā (MLK, 258); 'Seal on
vāga kīlm ja vāga kuum'; kīebā āiga (Sr) 'Kuum ilm';
ristingān um kīebi / vatid um kīskānāst mōzā (II) 'Ini-
mesel on kuum, vatid tuleb kīskuda maha'; nekā uilā
kīebi āiga (Pz) 'Nagu vāljas kuum ilm'.

Algup., < kīedā keeda (SKES, I, 188; SKRK, 254).

35. kierdāB 'keeraja'.

kierduB (LW, 124) 'Hambakeeraja'; zōik-kierdāB (LW, 402) 'Saehambakeeraja'.

Algup., < kierā keerata (SKES, I, 188-189; SKRK, 257).

36. kittāB 'kütte-, kütmis-, küttev'.

kittāB; küttāp-pūd (LW, 130) 'Küttev; küttepuud'.

Algup., < kittā kütta (SKES, II, 256; SKRK, 254).

37. kittāB 'ütlemis-, ütlev'.

kittāp-senā (LW, 136) 'Vanasõna'; ma āp tīeda kittāp
senādi (Va) 'Ma ei tea vanasõnu'.

Algup., < kittā ütelda (SKES, I, 192; SKRK, 273).

38. klekštāB 'sulgemis-, suletav'.

lep-klekštāB (LW, 188) 'Suletav'.

Algup., < klekšā sulgeda (SKES, II, 302).

39. kouḍāB 'kaevamis-, kaevav'.

kouḍāb-jūr; kouḍāb-aina (LW, 146) 'Harilik kumtõve-rohi'.

Algup., < kouḍā kaevata (SKES, I, 144; SKRK, 257).

40. kriktāB 'kriiksumis-, kriiksuv'.

kriktāp-tēB (LW, 155) 'Liigesereuma'.

Algup., < krikkā kriiksuda, vrd. e kriiksuda; onomat.
päritolu.

41. kūltāB 'kuuldav'.

kūlttāB (LW, 171) 'Kuuldav'; kūltāb_āl (KL) 'Kuuldav
hää'l'.

Algup., < kūla kuulda (SKES, II, 250; SKRK, 255).

42. kūoldāB 'surma-, suremis-, surev'.

sin kūoldāB pāva las min volg tovros (LG, 367) 'Sinu
surmapäev olgu mulle kallis'; kūoldāB-ōrān (LW, 163) 'Sur-
marõivas'; kūoldāB pāva / siz ma ka kūolāB (Pz) 'Surma-
päev, siis ma ka suren'.

Algup., < kūola surra (SKES, II, 239; SKRK, 255).

43. kūstāB 'kuse-, kusev'.

l¹eppā-kūstāB-aina (LW, 199) 'Hiirekõrv'.

Algup., < kūzzā kuseda (SKES, II, 247-248; SKRK, 251);
esineb ühes taimenimetuses.

44. kutstāB 'kutsumis-, kutsutav'.

kutstāB-senā (kutstup-sinā) (LW, 169) 'Hüüdnimi';
kutstāB senā kīttist lūomāt pāl (KL) 'Hüüdnime õeldi loo-
ma kohta'.

Algup., < kutsā kutsuda (SKES, II, 249; SKRK, 256).

45. kuttāB 'kudumis-, kootav'.

kuttāB-vīrba (LW, 169) 'Kudumisvarrae'; attā sellist
kuttāB-vīrbaD (KL) 'On sellised kudumisvardad'.

Algup., < kuddā kududa (SKES, II, 249; SKRK, 268).

46. käbintäB 'nagi, rõivanagi'.

käbintäB (LW, 175) 'Rõivanagi'; käbintäb um kil
mädän (Kl) 'Rõivanagi on meil küll'.

It., < käbintä riputada, vrd. lt kabinat hängen;
haken; haken ziehen (LVV, II, 129).

47. käimptäB 'nagi, rõivanagi'.

käimptäB (LW, 176) 'nagi'; käimptäb um örant pⁱeräst
(Va) 'nagi on rõivaste jaoks'.

It., < käimptä tõmmata, haarata, vrd. lt kampt fassen,
greifen (LVV, II, 152).

48. lastäB 'pöör, köiepöör'.

kⁱeuð-lastäB (LW, 137) 'Köiepöör'.

Algup., < laskä lasta (SKES, II, 278, SKRK, 257); esi-
neb kindlas ühendis.

49. lebdäB 'vihtlemis-, viheldav'.

lebdäb-lüdə(Z), lebdäb-lüdə (LW, 186) 'Vihtlemisviht';
lebdäb-lüdəz um keuwašt (Va) 'Vihtlemisviht on kasest'.

Algup., < lebbä vihelda (LW, 186), vrd. sm lopista,
lopottaa, lopistä (NS, II, 212).

50. liktäB 'liigutav'.

Liktäb pl. liktäbod rührend (LDW, 55).

Algup. (vt. nr. 1903), vrd. e liigutav, sm liikuttava.

51. lūktāB 'lūkatav'.

lūktāB (lūktāB) (LW, 194) 'Lūkatav'; l/īktāb/ lovā (LW, 194) 'Lūkatav voodi'.

Algup., < likkə lūkata (SKES, II, 317; SKRK, 257).

52. lūpsāB 'lūpsi-, lūpsev'.

ku niemod sobod lūpsāboks, sis neidi sob antod (LG, 370) 'Kui lehmad tulevad lūpsma, siis neid antakse'; juvā lūpsāb niem (LW, 196) 'Hea lūpsilehm'; lūpsāb niem / kis āndap sendi (Sr) 'Lūpsilehm, kes annab piima'; lūpsāb niem (Pz) 'Lūpsilehm'.

Algup., < lūpsə lūpsta (SKES, II, 318; SKRK, 271).

53. lūodāB 'loomis-, loodav'.

lūodāb(ə Z), lūodāb-lānga (LW, 207) 'Loelõng'.

Algup., < lūodə luua (SKES, II, 310-311; SKRK, 257).

54. l^uoibdāB 'koorimis-, kooritav'.

l^uoibdāb-āigal naist lābād niinil (LW, 210) 'Koorimis-ajal lähevad naised niint korjama'.

Algup., < l^uoibə koorida (LW, 210), on võimalik ka laenamine läti keelest: luobīt schälen, klauben, bolstern (LVV, II, 521).

55. lūotstāB 'paine, painutamis-'.

jōlukst l/ūotstāB/ (LW, 208) 'Jalaste paine'; sellist lūotstāb rīstāD (Kl) 'Sellised painutamisvahendid'.

Lt., < luot̃s̃a painduda, vrd. lt luocīt wiederholt biegen; wenden, bewegen, rühren, lenken (LVV, II, 522).

56. magātt̃aB 'magamis-, magav'.

magātoḃ mut̃s̃ (lvSal magdau mut̃s̃) Schlafmütze; magātoḃ komar (kamar, lvSal magdau tuba) Schlafzimmer (LDW, 59).

Algup. (vt. nr. 1530).

57. magd̃aB 'magamis-'.

magd̃a p̃ komar (LW, 214) 'Magamiskamber'; magd̃a p̃ tuba (P.A.) 'Magamistuba'; magd̃a p̃ kuoz̃ (Sr) 'Magamiskoht'; magd̃a p̃ k^uoda (Kl) 'Vöörastemaja'.

Algup., < magg̃a magada (SKES, II, 326; SKRK, 255).

58. mat̃t̃aB 'matmis-, mattev'.

mat̃t̃a b-loũl (LW, 218) 'Matmislaul'; mat̃t̃a p̃ p̃eva (Kl) 'Matmispäev'.

Algup., < mat̃t̃a matta (LW, 218), lähtetüveks mō 'maa' (SKES, II, 324).

m^uoist̃aB vt. āb m^uoist̃aB.

59. murt̃aB 'murdja'.

amb̃a d-murt̃t̃aB (LW, 9) 'Hambamurdja'.

Algup., < murd̃a murda (SKES, II, 353, SKRK, 257);
esineb kindlas ühendis.

60. nouvdəB 'puhke-, puhkav'.

nouvdəp-päva, nouvdup-päva (LW, 252) 'Puhkepäev';
piva-päva ka um nouvdəp-päva (Kl) 'Pühapäev on ka puhke-
 päev'.

Algup., < nouvvə puhata (LW, 252; SKES, II, 370); esi-
 neb kindlas ühendas.

61. nustəB 'tõstmis-, tõstev'.

nustəp-kⁱeüz (LW, 258) 'Tõsteköis'; nustəb-snüor (Kl)
 'Tõstmisnööri'.

Algup., < nustə tõsta (SKES, II, 394-395; SKRK, 257).

62. oksəntəB 'oksendamis-, oksendav'.

oksənttəb-aina, oksənttəb-aina (LW, 262) 'Oksendamis-
 rohi'.

Algup. (vt. nr. 1479); leidub kindlas ühendas.

63. optəB 'õppimis-, õpitav'.

optəb-aiğa (LW, 264) 'Õppimisaeg; optəp-kuož (Kl)
 'Õppimiskoht'.

Algup., < oppə õppida (SKES, II, 434-435; SKRK, 270).

64. paiktəB 'paikamis-, paigatav'.

paiktəb-beņk, paiktəb-negl, paiktəb-voi (LW, 270)
 'Võrgupaikamispink, sukanõel, võrgunõel'.

Algup., < paikkə paigata (SKES, II, 458; SKRK, 253).

65. palàB 'palav, kuum'.

Palab (lvSal) heiss, hitzig (LDW, 75); palàp pāva (LW, 272) 'Palav päev'.

Algup., < pallē pōleda (SKES, II, 471-472; SKRK, 254).

66. paṇḍāB 'panemis-, pandav'.

reggāz, um ulānallē entē paṇḍāp kuōzāš (LW, 274)

'Regi on rehe all oma kohas'; paṇḍāp paikka (Kl) 'Pani-paik'.

Algup., < pānda panna (SKES, III, 483-484; SKRK, 257).

67. pidāB 'pidamis-, pidav'.

pidāp-pū = paṇḍāks (LW, 285) 'Paine'.

Algup., < pidā pidada (SKES, III, 583-584, SKRK, 257), esineb kindlas ühendis.

68. pidāttāB 'peetav; *jõukas'.

juvā pidāttāb lūomāZ (LW, 285) 'Hea peetav loom';

nei ta jõvist peliz ja vol pidatōb mīeZ (JL, 88) 'Nii teenis ta hästi ja oli jõukas mees'; sie um pidāttāb rištirg / kien um pāgin villā (Kl) 'See on jõukas mees, kellel on palju varandust'; pidāttāB / selli neka rikāZ (Va) 'Jõukas, selline nagu rikas'; neka pidāttāb lūomāZ / liebi 'Nagu peetav loom, lihav'.

Algup. (vt. nr. 67), sisaldab umbisikulise tegumoe tunnuse -tt-.

69. p¹ekstəB 'peksja, lõuguti'.

kanip̃pat p¹ekstəB/ (LW, 300) 'Kanepilõuguti'.

Algup., < p¹eksə peksta (SKES, III, 536-537; SKRK, 257), sisaldab umbisikulise tegumoe tunnuse -t-.

70. pittəB 'pidamis-, peetav'.

pittəb-lūgməZ (LW, 295) 'Peetav loom'; kōi-pittəB (LW, 148) 'Lusikavars'.

Algup. (vt. nr. 67), sisaldab umbisikulise tegumoe tunnuse.

71. pol̃təB 'rehepeksmis-'.

pol̃təb-mašš̃in' (LW, 310) 'rehepeksumasin'; pol̃təb maš̃id̃ ju v^uoltə (Kl) 'Rehepeksumasinad ju olid'.

Algup., < pol̃tə reht peksta (LW, 310; SKES, III, 595).

72. pūgdəB 'poomis-, poodav'.

ulz pūgdob kūož Rabenstein (LDW, 86); pūgdəp kūož um (Kl) 'Poomiskoht on'.

Algup., < pūgə puua (LW, 320-321), sisaldab umbisikulise tegumoe tunnuse -d-.

73. pūgdəB 'puhumis-, puhutav'.

pūgdəp-senəd (LW, 320) 'Puhumissõnad'.

Algup., < pūgə puhuda (SKES, III, 626-627; SKRK, 256), sisaldab umbisikulise tegumoe tunnuse -d-.

74. pu²ttâB 'pudenemis-, langemis-'.
l¹iedât-pu²ttâp-kû (LW, 192) 'Lehtede pudenemise kuu, oktoober'.

Algup., < pu²ddâ pudeneda, langeda (SKES, III, 624; SKRK, 257), registreeritud kirjeldavas kuunimetuses.

75. ra²bdâB 'löömis-, löödav'.

na¹rmôd-ra²bdâb,dâl (LW, 242) 'Narmalaud'.

Algup., < ra²bbô rabada (SKES, III, 751-752; SKRK, 271), sisaldab umbisikulise tegumoe tunnuse -d-; esineb kindlas ühendis.

76. ra²stâB 'ratsa-, ratsutatav'.

ra²stob obbi (ubbi, lvSal ratstau ubbi) Reitpferd (LDW, 91); Ra²stob ubbi (LJ, 335) 'Ratsahobune'; ra²stâb,ibbi (LW, 330) 'Ratsahobune'; ra²stâb,ebbi (Sr) 'Ratsahobune'; ra²stib,ibbi (Pz) 'Ratsahobune'.

Algup. (vt. nr. 1718).

77. sa²ddâltâB 'lange-, langev'.

Sa²dltob tob (lvSal sadami tob) Epilepsie, Flage (LDW, 95); sa²ddâltâp,tebbô um lālam arâtô (LW, 352) 'Langetõbe on raske arstida'; sa²ddâltâp,teb um smagâ rujâ (Kl) 'Langetõbi on raske haigus'.

Algup. (vt. nr. 1844); esineb kindlas ühendis.

78. sa²lândâB 'varastamis-, varastav'.

sa²lândâp-kadriI (LW, 353) 'Varastamiskadrill'.

Algup. (vt. nr. 1486); esineb individuaaltuletises kirjeldavas tantsunimetuses.

79. siedəB 'söögi-, söödav'.

siedəb aza (LW, 362) 'Söögiasi'; siedəp tuba (P.A.) 'Söögimaja'; siedəp aien (Pz) 'Söögiseened'.

Algup., < siedə süia (SKES, IV, 1154-1156; SKRK, 256).

80. sietəB 'vähk, vähktõbi'.

sietob pl. sietobod Geschwür (LD⁴, 99).

Algup. (vt. nr. 79), varasem tüvi *sō- (vrd. täh. ka nr. 158).

81. sistəB 'suskamis-, pistetav'.

sistəb-mānagrāD (LW, 367) 'Lühikese leemega kartulid'.

Algup., < siskə susata, torgata (LW, 367), sisaldab umbisikulise tegumee tunnuse -t-; esineb kirjeldavas toidunimetuses.

82. sittəB 'sita-, sittumis-, sittuv'.

sittəp kōmər (LW, 369) 'Sitamaja'; sittəp kuož (Kl) 'Sittumiskoht'.

Algup., < sittə sittuda (SKES, IV, 1048, SKRK, 252).

83. sittəB 'side'.

imər -sittəB (LW, 73) 'Side, pael'.

Algup., < siddə siduda (SKES, IV, 1047; SKRK, 268).

84. s^uoimdaB 'sõimu-, sõimataV'.

s^uoimdaB-nim (LW, 389) 'Sõimunimi'; kliba pēttar un
ka s^uoimdaB nim (Kl) 'Lonkur-Peeter on ka sõimunimi'.

Algup., < s^uoimā sõimata (SKES, IV, 1058; SKRK, 256).

85. taptāB 'tapa-, tapetaV'.

taptāB-luomāZ (LW, 409) 'Tapaloom'; taptāB-jelāi (Kl)
'Tapaelajas'.

Algup., < tappā tappa (SKES, IV, 1229-1230; SKRK, 257).

86. tietāB ~ tⁱeutāB 'teataV, *tuttaV'.

tietāB-āzā (LW, 419) 'Tuttav asi'; Un ta nanton
plekītis, ku ne tānda tietoboks āb tieksto (EWE, 42) 'Ja
ta nendele ütles, et nad teda teatavaks ei teeks'; tieb
ma tietutōbōks (LVL, 45) 'Ma teen teatavaks'; tⁱeutā p kuoz
(Sr) 'Tuntud koht'; tⁱeutāB āzā (Pz) 'Tuttav asi'.

Algup., < tⁱeudā teada (SKRK, 276).

87. tiktāB 'meeldiv, *kena'.

tiktāB rīsting (LW, 423); tiktāB-lāps (Kl) 'Kena
laps'.

Lt, < tikkā meeldida, vrd. lt tikāt lauern; trachten,
verlangen, streben (LVV, IV, 200).

88. touvdāB 'tahumis-, tahutaV'.

tō(u)vdāp-kīraZ (LW, 428) 'Tahumiskirves'.

Algup., < touvvā tahuda (SKES, IV, 1193; SKRK, 268).

89. tšurdaB 'kusemis-, kusetav'.

tšurdaB-rak (LW, 436) 'Kusenõu'.

Lt, < tšurrā kuseda, vrd. lt čurēt mit Geräusch fliesen; den Urin lassen (LVV, 1, 422).

90. tulba ~ tulbi 'tulev, eelolev'.

Tulb, tulbo, auch tulob pl. tulbod künftig, kommend, bevorstehend (LW, 118); tulba tallo (LW, 438) 'Tuleval talvel'; tulbiz nädil līb aina jelāmest (P.A.) 'Tuleval nädalal tuleb heina teha'; tulba nädil (Kl) 'Tulev nädal'; tulbi aiga (Pz) 'Eelolev aeg'.

Algup., < tulda tulla (SKRK, 255; ESU, 151).

91. tuntāB 'tuttav, tuntav'.

tuntāB-rēk (LW, 440) 'Tuttav tee'; āp-tuntāB risting (LW, 514) 'Tundmatu inimene'; un siz se izānd um kutsān entš tuntāBād tikkiž /kūlām/ kūlām (MLK, 182) 'Siis see härra on kutsunud kõik oma tuttavad kuulama'; mēg uom tuntāBād / sugūd āb uom (Kl) 'Me oleme tuttavad, sugulased ei ole'; ka tuntāB kuož (Sr) 'Ka tuntud koht'.

Algup., < tundā tunda (SKRK, 255; ESU, 148); esineb substantiivina ja adjektiivina.

92. umblāttāB 'õmblus-, õmblev'.

umblāttāB-maššin (LW, 452) 'Õmblusmasin'; minnān um ka umblāttāB mašin (Kl) 'Mul on ka õmblusmasin'.

Algup. (vt. nr. 1461).

93. uoldāB 'voolimis-, voolitav'.

uoldāb-duntš (LW, 455) 'Voolimisnuga'; uoldābenk (LW, 455) 'Voolimispink'.

Algup., < uolā voolida (SKRK, 268).

94. uškāB ~ ustāB 'usutav, usaldatav'.

māt kōrants at amād, uškāb rōuž (LW, 458) 'Meie talus on kõik usaldatavad inimesed'; kull juvist, sa guodig un usktob pākali (LW, 100) 'Kull hästi, sa aus ja usaldatav sulane'; sⁱe ažā um uškāB (Sr) 'See asi on usutav'; ustāb rīsting / kīnga pāl vuib uskā (Pz) 'Usaldatav inimene, kellesse võib uskuda'.

Algup., < uskā uskuda (SKRK, 274).

95. ustāB ^{*}'sõber'.

Ustob pl. ustobod (auch ustub, ustem) Freund (LDW, 124).

Algup. (vt. nr. 94), < ⁺uskottapa.

96. ūtāB 'kurn'.

sēnda-ūtāB (LW, 359) 'Piimakurn'.

Algup., < ūdā uhtuda (SKES, I, 92), sisaldab umbisikulise tegumoe tunnise -t-.

97. valtāB 'lehter'.

pīt-valtāB (LW, 295) 'Pütilehter'; valtāB (LW, 468) 'Lehter'.

Algup., < vallā valada (SKRK, 258).

98. veidaB 'püüdmis-, püütav'.

veidab-äiga (LW, 475) 'Püügiaeg'; veidab äiga um
piidaz läid (KL) 'Püügiaeg on mööda läinud'.

Algup., < veijja kalu püüda (LW, 475-476), on võimalik laenamine läti keelest.

99. veittaB 'võie, määre'.

veittaB (LW, 482) 'määre'; sⁱe um jeva veittaB (KL)
'See on hea määre'.

Algup., < veida võida (SKRK, 255).

100. vettaB 'vedamis-, veetav'.

Vettob pl. vettobod Fuhre (LDW, 133); vettap kⁱeuz
(LW, 498) 'Vedamisköis'; vettab lōda (KL) 'Veolaud'.

Algup., < veda vedada (SKRK, 258; ESU, 149).

101. viitaB 'viskamis-, visatav'.

vanast vollid viitap-pikkadaks s^uodiksand ^(LDW, 190) 'Vanasti
olevat viskepiikidega sõditud'; lēdad-viitab (LW, 189)
'Kulipilduja'.

Algup., < viska visata (SKRK, 258), sisaldab umbisikulise tegumee tunnuse -t-.

102. vidaB 'voor, koorem'.

Vidob pl. vidobod Fuhre (LDW, 133).

Algup., < vida viia (SKRK, 259; ESU, 149), on võimalik, et sõna on tuletanud F.J. Wiedemann.

103. voidat̃B 'hooldaja, hoole~~ndaja~~'.
Voidatob pl. voidatobod (voidatob) Client, Schütz-
 ling (LDW, 136).

Algup. (vt. nr. 104), sisaldab umbisikulise tegumee
 tunnuse -tt-.

104. voit̃B 'hooldus-, hooldav'.
katki k̃hož um voit̃B, alg̃ mušta l̃k sill̃ (LW,
 503) 'Katkist kohta tuleb hoida, et must ei läheks sisse';
l̃p̃s um voit̃B (KL) 'Last tuleb hoida'.
 Algup., < void̃ hoida (SKES, I, 79; SKRK, 273).

105. ab-ist̃pt̃B 'hingepüüdja'.
ab-ist̃pt̃B (LW, 511) 'Hingepüüdja'.
 Lt, < is-t̃pp̃ hakkama saada, rahuldada, vrd. lt
iztapt heraus-, hinausgelangen; sich nach dem Sinne eines
 anderen richten (LVV, I, 815); esineb juhusliku tuletise-
 na.

106. ab-m^uoist̃B 'mõistmatu, arusaamatu'.
pilss̃ats ma neis̃ p̃gin ab-m^uoist̃b, ãz̃di (LW, 511)
 'Linnas nägin ma palju arusaamatuid asju'; ab meist b
ãz̃ / m̃g̃ ap-s̃om t̃anda ar̃ (KL) 'Mõistmatu asi: meie ei
 saa seda aru'; ab-m^uoist̃B / ap-p̃or-m^uoist̃b ãz̃ (Sr)
 'Mõistmatu, arusaamatu asi'; ab-m^uoist̃b ãz̃ (Pz) 'Mõist-
 matu asi'.
 Algup., < m^uoist̃ mõista (SKES, II, 349; SKRK, 275),
 sisaldab eitusliite ab-, esineb kindlas ühendis.

3. -d i ~ -dä

107. eldä 'sõnakuulelik, kuulekas, *virk'.

Eld pl. eldod (Gänger (von Pferden) (LDW, 15); eldän ibizän, äb no känduksä vajä (LW, 45) 'Sõnakuulelikule hobusele pole kannuseid tarvis'; eldä (GLL, 203) 'Kiire hobune'; ebbi um eldä (KL) 'Hobune on kuulekas'.

Algup., < heltoḑä; omandanud liivi keeles erineva tähenduse kui e helde.

108. ebdä ~ ibdi 'hõbe'.

Ebdi (ubdi, lvšal ubdi) Silber (LDW, 138); ibdr (KA) 'Hõbe'; ebdäst sōb rō tagdät (LW, 50) 'Hõbedast taotakse raha'; ebdä um sie (KL) 'See on hõbe'.

Algup. (SKES, I, 81; SKRK, 272), < *hopeḑa.

109. jāmdä ~ jāmdi 'jāme'.

Jamd, jamdō pl. jamdod frech, grob (LDW, 24); jāmdi (KA) 'Jāme'; jāmdä, jāmdi (LW, 84) 'Jāme'; jāmdi / kis um selli (KL) 'Jāme, kes on selline'; jāmdä / ristirä / pū (Pz) 'Jāme inimene, puu'.

Algup. (SKES, I, 130, LW, 84), < *jāmeḑä.

110. kaṅktä ~ kaṅkti 'kange, jäik'.

Kaṅkt, kaṅkto pl. kaṅktod steif, starr (LDW, 31); kaṅktä, kaṅkti (LW, 105) 'Kange'; kaṅkto (KA) 'Kange'; vana um kaṅktä (Pz) 'Vana on kange'; jālgad attä kaṅktist

(Kl) 'Jalad on kanged'.

Algup. (SKES, I, 156; SKRK, 258), < ⁺kankēsa.

111. kardā 'kare'.

Kard, kardo pl. kardod barsch, strenge; rauh, nicht glatt (LDW, 32); kardr (AH, 67); sellist kardad libukst (LW, 106) 'Sellised karedad juuksed'; kardā dek (Kl) 'Kare tekk'.

Algup. (SKES, I, 162; SKRK, 258), < ⁺karesa.

112. kibdi 'kibe, *valu'.

Kibdi pl. kibdid eifrig, emsig (LDW, 36); kibdi, kibdr (KA) 'Kibe'; kibdi (LW, 122) 'Kibe'; un tēman nei kib-dē se jālga pōddan (LT, 58) 'Ja tal nii kibe: jalā valutanud'; Jova pū ab voi kibdidi umari kazato (EMÖ, 23) 'Hea puu ei vōi kibedaid õunu kasvatada'; kibdi jelami (Kl) 'Kibe elu'; kibdi sienn alga (Va) 'Kibe toit'; minnan väggā kibdi (Pz) 'Mul on väga valu'.

Algup. (SKES, I, 196-197; SKRK, 256), < ⁺kipesa.

113. kⁱerdā ~ kierda 'väle, kämmas, *virk'.

Kerd pl. kerdod, auch kerda, kerdo (lvSal karda, tarda) behende, rasch, schnell, munter; muthig; fleissig, emsig (LDW, 35); kⁱerdā, kierda (AH, 67); ku ta um väggā kierda (LW, 137) 'Et ta on väga kämmas'; kⁱerdad jālgad (Kl) 'Väledad jalad'.

Algup. (SKES, I, 183; SKRK, 185), < ⁺kerkesa.

114. k^uordə 'kõrge; *kõrk'.

Kuord pl. kuordod, auch kuorda, kuordos, kord (lvSal kord, korg pl. korded) hoch; vornehm (LDW, 47); kUordə (AH, 67) 'Kõrge'; il' k^uordə tarə um lālam astə (LW, 174) 'Üle kõrge aia on raske astuda'; k^uordə mēg (Kl) 'Kõrge mäge'.

Algup. (SKES, II, 219; SKRK, 259), < ⁺korkêa.

115. lagdə 'lage'.

Lagd, lagdo pl. lagdod flach; wüst (LDW, 51); lagdə (KA) 'Lage'; lagdə (LW, 180) 'Lage'; pūd attə uizə / um lagdə (Kl) 'Puud on maas, on lage'; sūr lagdə / sie um k^uolkas (Mn) 'Suur lagendik, see on kolkas'; kus pūd ab-uo / mēg mutam lagdə (Il) 'Kus puid ei ole, me ütleme lage'; lagdə paikka (Pz) 'Lage koht'.

Algup. (SKES, II, 272; SKRK, 252), < ⁺lakêa.

116. libdə 'libe, leeline'.

Libdi pl. libdid (lvSal libd) Lange (LDW, 44); libdaks saittə vanastə gr̃ant pⁱezdət (LW, 191) 'Libedaga pesti vanasti rõivaid'; libdə um valməZ (Kl) 'Leeline on valmis'.

Algup. (vt. nr. 117).

117. libdi 'libe'

Libdi od. libd pl. libdid glatt, schüpfrig; schmelchelnd (LDW, 54); 'See libe ja asielurikkaja sugulane ot-sib tähte'; libdə, libdi (KA) 'Libe'; libdi rⁱek (Kl)

'Libe tee'; libdi / jālgad lipstā bād (Pz) 'Libe, jalad libisevad'.

Algup. (SKES, II 297-298; SKRK, 266), < *lipešā.

118. liebdā 'mahe, pehme, *leebe'.

Liebdzi pl. liebdzod (liebdi) gelinde, warm; etwas feucht (LDW, 54); āiga ieb liebdāks (LW, 191) 'Ilm läheb pehmeks'; liebdā āiga (Pz) 'Pehme ilm'.

Algup. (SKES, II, 290, SKRK, 259), < *lēpešā.

119. lābdi 'labidas'

Labdi pl. labdid (lvSal labd) Schaufel, Spaten, Ofenkrücke (LDW, 53); lābdz (KA) 'Labidas'; lābdi (LW, 211) 'Labidas'; lēba lābdi (Kl) 'Leivalabidas'; lābdi / mīssāks kāvab mā sizzāl auk (Pz) 'Labidas, millega kaevatakse maasse auk'.

Algup. (SKES, II, 277; SKRK, 267), tüvi *lapi- ~ *lapa-.

120. magdā ~ magdi 'linnas'.

Maggod (magdod) Malz (LDW, 59); magdist tieb vōlttā (LW, 214) 'Linnastest tehakse õlut'; magdā 'linnased'; mā.gdāt sōp tiedt (LT, 11) 'Tehakse linnased'; magdist attā vōl p¹erast (Kl) 'Linnased on õlle jaoks'.

Algup. (vt. nr. 121).

121. māgdi ~ magdā 'magus'.

Magdi od. magd pl. magdid (lvSal māgd) süs, schmack-

haft (LDW, 59); magdi (KA) 'Magus'; siz se vel' amā magdi (MLK, 107) 'Siis see oli kõige magusam'; magdid mōrad (KL) 'Magusad marjad'; magds sienn aiga (Pz) 'Magus toit'; magdiG sienn aiga (Sr) 'Magus toit'.

Algup. (SKES, II, 329; SKRK, 256). < ⁺makaḡa; harukordadel on liitunud g-sufiks (magdiG).

122. piemdā ~ piemdi 'pehme'.

Piend, piendo pl. piemdod weich; gelinde, zart, sanft (LDW, 81); ku nāg um vend piemdi (MLK, 87) 'Nii et nahk on olnud pehme'; piemdr (KA) 'Pehme'; iep piemdaks (LW, 287) 'Muutub pehneks'; piemdā lovā (KL) 'Pehme ase'; piemdā padā (Pz) 'Pehme padi'.

Algup. (SKES, III, 509; SKRK, 259). < ⁺pehmeḡa.

123. pimdā 'pime'.

Pimd, pindo pl. pimdod dunkel, finster, trübe; blind (LDW, 82); pimdā (KA) 'Pime'; se tuba um vend pindi (MLK, 245-246) 'See tuba on olnud pime'; Idāg iep pimdaks (LW, 290) 'Õhtu jääb pimedaks'; bet ni. um se. lli pi.mdā (LT, 14) 'Aga nüüd on pime'; kaito kakā pindo tammon tagān (EMO, 31) 'Kaks pimedat käisid tal taga'; iezā um pimdā; pāuvā um seldā (P.A.) 'Üösel on pime, päeval on selge'; kakā pimdā st kaittā tagān (KL) 'Kaks pimedat käisid taga'; pimdā um tubā (II) 'Pime on tuba'; pimdā d rouž (Pz) 'Pimedad inimesed'.

Algup. (SKES, III, 566-567; SKRK, 253). < ⁺pimeḡa.

124. rabdā ~ rabdi 'peenike, sale'.

rabdist attā set rouz ja lūomāD (LDW, 327) 'Peenikesed on ainult inimesed ja loomad'; rabdi ristingā (KL) 'Peenike inimene'.

Algup. (SKES, III, 787), tüvi ⁺rapa-.

125. ragdā 'rahe'.

Ragdos od. ragd pl. ragdod (lvSal rāg pl. rāgd) Hagel (LDW, 90); Kus ragdos nei sūr vol, ku rousto rabīs ma? (IG, 420) 'Kus rahe oli nii suur, et lõi inimesi maha'; ragdā (KA) 'Rahe'; ragdā um sie / kiš tulāb jēdmā lūnda (KL) 'Rahe on see, mis tuleb enne lund'; ragdā tulāB (Pz) 'Rahe sajab'.

Algup. (SKES, III, 711; SKRK, 253), tüvele ⁺ra- ~ ⁺rak- liitus omadussõnade analoogial -dā.

126. sagdā 'tihe, sage'.

Sagdo pl. sagdod dicht (LDW, 95); sagdo 'tihe' (LE); sagdā d lāināD (LDW, 352) 'Tihedad lained'; sagdā (KA) 'Sage'; sagdā seggā lZ (KL) 'Tihe sõel'; sagdā viigā Z (Pz) 'Tihe võrk'.

Algup. (SKES, IV, 950; SKRK, 259), < ⁺sakes.

127. sāngdi ~ sāngdā 'tihe, paks'.

Sāngd, sāngdo pl. sāngdod dicht, dick, trübe (LDW, 96); sāngdā (KA) 'Tihe'; sāngdo 'paks' (LE); amā sāngdā (LDW, 355) 'Kõige paksem'; tā.šsā m vo.ñt sa.ñgdā mētsā (LT, 22) 'Siin on olnud paks mets'; sūr sāngdā mētsā (KL)

'Suur paks mets'; sangda rāntāZ (Pz) 'Paks raamat'.

Algup. (SKES, IV, 967; SKRK, 185), < *sankeḍa.

128. sⁱeldā 'selge'.

Seldo, seld pl. seldod (lvsal sald) rein, klar, hell (LDW, 98); sⁱeldr (KA) 'Selge'; sⁱeIdā (LW, 371) 'Selge'; ā.iga iep sⁱe.Idaks (LT, 69) 'Ilm muutub selgeks'; paldī.n um sⁱeldā (KI) 'Praegu on selge'; sⁱeldā āiga tāmpā (Pz) 'Selge ilm täna'.

Algup. (SKES, IV, 994; SKRK, 253), < *selkeḍa.

129. sikt 'sitke'.

Sitkos pl. sitkod (auch sikt pl. siktod) zähe (LDW, 101); sikt (LW, 365) 'Sitke'; sikt (AH, 102) 'Sitke'; sikt veip kittā (KI) 'Sitke võib öelda'.

Algup. (SKES, IV, 1046-1047; SKRK, 259), E.N. Setälä (AH, 102) ja L. Posti (GLL, 203) järgi saab rekonstrueerida *sitkeḍa, sufiks -di ~ -dā on assimileerunud tüve t-häälikuga.

130. sogdā 'pime, sõge'.

Sogd, sogdo pl. sogdod blind (LDW, 103); Sogdo sogdon rekko näktob (IG, 410) 'Pime näitab pimedale teed'; sogdā (KA) 'Pime'; sogdā um / ku āb nā (KI) 'Pime on, kui ei näe'; sogdā um pindā (Pz) 'Sõge on pime'.

Algup. (SKES, IV, 1060-1061; SKRK, 255), < *sokeḍa.

131. uid ~ uida 'häbi, tectus, häbe'.

Uid (lvSal uitum, void) Schande, Schimpf, Scham (LDW, 121); uid (LW, 448) 'Häbi'; uida, uid (GLL, 203) 'Häbi, teotus, häbe'; tämmen äb üo uida (KL) 'Tal pole häbi'.

Algup. (SKES, I, 83; LW, 448), <⁺huikeda.

132. vālda 'valge'.

Vālda pl. vāldad (lvSal vald) weiss, blond, hell; Licht (LDW, 128); valda (AH, 67) 'Valge'; sⁱeda vālda pāuvvā (LW, 473) 'Seda valget päeva'; knaš neitst vālda putkāZ (KL) 'Ilus meiu valgelill'.

Algup. (SKRK, 259), <⁺valkeda, erandlikult esineb sufiks kujul -da.

4. -g ~ -gaZ

133. aragāZ 'harakas'.

Aragos pl. aragod Elster (LDW, 5); aragāZ (KA) 'Harakas'; aragāZ um vālda līnd (LW, 13) 'Harakas on valge lind'; aragāZ lāriksāB (KL) 'Harakas katsatab'.

Blt (SKES, I, 57-58); SKRK, 280).

134. ānduā 'anne, annetus'.

Āndoz pl. āndogod (andog) Gabe, Geschenk (LDW, 4); aga brūt vanbist ieb^od k^uodāi ulz-andgiži tiem (MLK, 401) 'Aga pruudi vanemad jäävad koju kingitusi tegema'; ānda-giži tiem (Pz) 'Annetusi tegema'.

Algup. (vt. nr. 602).

135. ēdāG ~ īdāG 'õhtu; õhtusöök'.

Ēdog pl. ēdogod (ūdōg, lvSal ūdug) Abend; Westen (LDW, 138); ūdāg, īdāg (KA) 'Õhtu'; ēdāk-tēd (LW, 52) 'Õhtutäht'; mā.dān um ka.ērin ē.dāG (LT, 39) 'Meil on kadriõhtu'; ēdāg um ēdāG (KL) 'Õhtu on õhtu'; īdāG (Pz) 'Õhtu'; ēdāgist ~ īdāgist (<⁺-iset): Ēdogist pl. (ūdogist, lvSal ūdin) Abendbrot (LDW, 138); um nei īdān ku ne adte sienēd īdākši (MLK, 157) 'Ja nii õhtul, kui nad on söönud õhtust'; siz mēu siem ēdāgiži (KL) 'Siis me sööme õhtust'; īdāgiži siem (Pz) 'Õhtust sööma'.

Algup. (SKES, I, 35-36; SKRK, 274); mitmuslik vorm esineb tähenduses 'õhtusöök'.

136. gadāG ~ kadāG 'kadas'.

Gadāg pl. gadāgod, kadāg (lvSal kadagi) Wachholder (LDW, 17); mingist rouvodon gadāg jūrd volto pa tuoito-goks¹ (LG, 418) 'Mõnedel rahvastel olid kadakajuured toiduks'; gadāg (KA) 'Kadas'; gadag (LE) 'Kadas'; sē um gadāgāst tiedēd (LW, 55) 'See on kadakast tehtud'; gadāgāz um selli pū (KL) 'Kadas on selline puu'; gadāk pēzē (Sr) 'Kadakapõõsas'; gadāg mārād (Pz) 'Kadakamarjad'.

Algup. (SKES, I, 170; SKRK, 254), muutus k > g sõna alguses seletub ületactlusega; <⁺kata > a-.

137. idūG ~ īdgāZ 'idu'.

Idūk pl. idūkod (idgos pl. idgod) Keim (LDW, 20); idūG (KA) 'Idu'; īdgād, attē juvā ullē (LW, 65) 'Eed on

juba idä 'idä'; um idükä (Sr) 'On idudega'; vīlan ka um idgəZ (Il) 'Viljal ka on idu'.

Algup. (LW, 66-66), +idük : idūyen, sufiks -Z on sekundaarne.

138. īrdəg 'harjumus, tava'.

ūrdug, ūrdəg tottumus (AH, 213).

Algup. (vt. nr. 1767), < +ūrdek.

139. jetug 'jäte'.

Jetug, jälga j. Schemel (LDW, 26).

Algup. (SKES, I, 132; SKRK, 257), < +jättek, esineb kindlas ühendis.

kadəg vt. gadəg.

140. kajəg ~ kajəgəZ 'kajakas'.

Kajəgos pl. kajəgod Möwe, Larus carus (LDW, 30);

kajəg, kajəgəZ (KA) 'Kajakas'; kajəgidi um tänpə rādas pāgin (LW, 102) 'Kajakaid on täna rannas palju'; kus attə kajəgəD (Kl) 'Kus on kajakad'; kajəgəZ / kajəgəD (Sr) 'Kajakas, kajakad'; kajəgəZ (Pz) 'Kajakas'.

Algup. (SKES, I, 145; SKRK, 254), < +kajaya-; eri keelis on nii k- kui v-elementi (H. Suolahti, Lintujen nimityksistä suomen kielissä. - Virittäjä, X, 1906, lk. 140; Y. Wichmann, Sananselityksiä. - Virittäjä, XXX, 1925, lk. 35; T.E. Uotila, Etymologioita. - Virittäjä, XXXIV, 1930, lk. 173-174).

141. kastuḡ 'kaste'.

Kastuḡ (lvSal kast) Thau (LDW, 32); kastuḡ (KA) 'Kaste'; kastuḡ 'Kaste' (AH, 213); tām iezā āb ūo kastuktā (LW, 108) 'Tāna öösel pole kastet'; uomāk kastuḡ (Kl) 'Homnikukaste'; mō pāl um kastuḡ (Gr) 'Maa peal on kaste'; kastuḡ (Pz) 'Kaste'.

Algup. (SKES, I, 169; SKRK, 253), ⁺kastek : ⁺kastejen.

142. kudgōZ ~ kuigōZ 'kude'.

Kudgōs pl. kudgōd Einschlag beim Weben (LDW, 44); kudgōD (KA) 'Koed'; kuigōZ um se mis sizzāl rabuB (LW, 159) 'Kude on see, mis sisse lüüakse'; kuigōZ um jeva (Kl) 'Kude on hea'.

Algup., < kuddō kududa (SKES, II, 249; SKRK, 268), ⁺kuōek : ⁺kutejen; -Z on sekundaarne.

143. lēnaḡ ~ līnaḡ 'lõuna, lõunasöök'.

Lōnaḡ (lūnaḡ, lvSal lunnug) Südost (LDW, 59); Lūnaḡ, līnaḡ, lēnaḡ (KA) 'Lõuna'; lēnak tūl pūgāb (LW, 191) 'Lõunatuul puhub'; lēnak puol (Kl) 'Lõuna pool'; lēnagizi (lūnagizi) sood zu Mittag essen (LDW, 59); tūl lēnagiži siem (LW, 191) 'Tule lõunat sööma'; un ku. ne. mättō lē.inagēst mu.ōssienāD (LT, 58) 'Ja kui nad on lõunat söönud'; lēnagist siem (Kl) 'Lõunat sööma'; līnagist / līnagiži (Pz) 'Lõuna, lõunat'.

Algup. (SKES, II, 305; SKRK, 274), ⁺lounak : ⁺lounajen, mitm. ⁺lounajiset on aluseks lõunasööki tähistava vormile lēnagist.

144. liedəG 'leede; lee'.

Liedig pl. liedigod weiche Stelle am Ufer, Triebssand (LDW, 54); māddən um liedig mō (LW, 191) 'Meil on leetema'; vanast vol' ojan sūr liedig jēts (LW, 192) 'Vanasti oli ahjul suur lee ees'; um liedig mō (K1) 'On leetema'; katlā um liedək pāl (Pz) 'Katel on leel'; rāndaš ka um miŋis kird liedig (Pz) 'Rannas on ka mõnikord leede'.

Algup. (SKES, II, 291; SKRK, 252), < lēdek.

145. luodəG 'olend'.

Luodog pl. luodogod Geschöpf (LDW, 58); luodəg (KA) 'Olend'; luodəG / agā luodəks (Pz) 'Olend, võibolla olevus'.

Algup., < luodə luua (SKES, II, 310-311; SKRK, 268), < lōdek.

146. metkəZ ~ mitkəZ 'mõte'.

Motk, motkos pl. motkod (mutk, mutkos, lvSal mutk, pl. mutkud) Gedanke (LDW, 66); mitkəZ 'miete' (KA); sin metkəd attə juvad (LW, 221) 'Sinu mõtted on head'; metkət pāssə (K1) 'Mõtted peas'; mitkəz um tās / juvad mitkəd (Pz) 'Mõte on siin, head mõtted'.

Algup. (vt. nr. 1426), < mettek : mette en, -Z on sekundaarne.

147. moistəG ~ m^uoistəG 'taip, mõistmine'.

Moistog od. moistok, muoistog Begriff, Einsicht (LDW, 63); agā ma enš muistog peräst nei vuob tiend (LG,

477) 'Aga ma oma mõistmise pärast olen nii teinud';

kuostug (KA) 'Mõistus'.

Algup. (vt. nr. 695), sufiks -g on sekundaarne ning liitunud analoogia tõttu.

148. paistog 'helk, sära, paiste'.

Paistog pl. paistogod Schein, Glanz, Licht (LDW, 75);

paistog (KA) 'Paiste'.

Algup., < paistə paista (SKES, 461; SKRK, 253), <

⁺paistek : paisteen.

149. paistig 'paise, paistetud'.

Paistig (KA) 'Paistetud'; pāJstug, paJstug 'Paise'

(AH, 213); paistig / paistəbəd kädud (KL) 'Paistetud,

paistetavad käed'; se paistig leks jara (Sr) 'Paistetud

läks ära'; paistug / ku mingis kerd jälgad iebəd jämedəks

(Pz) 'Paistetud, kui mõnikord jalad lähevad jämedaks'.

Algup., < paizə paisuda (SKES, II, 461-462; SKRK,

253), < ⁺paisek : paiseen, t-element on sekundaarne.

150. palag 'palakas, lina'.

Palag pl. palagod (lvSal palag, palag) Laken, Bett-

laken (LDW, 75); palag (KA) 'Lina'; un sidiz lä ngaks

sia pa.lag jūrə (LT, 47) 'Ja sidus lõngaga lina külge';

jieng-palag 'Surnulina' (LE); palag um ka letkielstə

vetət (KL) 'Palakas on ka läti keelest võetud'; palag /

palagəD (Sr) 'Lina, linad'; sit ka kittaB / palag (Pz)

'Siin öeldakse ka palakas'.

Algup. (LW, 272), < ⁺palay -, otsesteks vasteteks on el palak, paalai.

151. pālounag 'õhtuode'.

Palounag pl. palounagod (od. palounagist, lv3al palunigist) Vesperbrot (LDW, 76); pālounõg 'õhtuode' (LE); pālounag / kiela nēla vītkāks nēg siem (Kl) 'õhtuode, kella nelja-viie ajal me sööme'; pālounag / sellist äb_uo vənD (Pz) 'õhtuode, sellist pole olnud'.

Lt, < palaunags die Vesperzeit, das Vesperbrot (LVV, III, 57), algup. lēnag ~ līnag on läti keeles saanud eesliite ja uue tähenduse ning tulnud laenuna liivi keelde tagasi.

152. pežag ~ pizag 'puru, pind'.

Požag (puzag) pl. požagod Splitter (LDW, 89); Toizon naeb puzagt, eñson ad nae balko (LG, 411) 'Teisel naeb pindu, endal ei näe palki'; pūzāg (KA) 'Pind'; pežagad attā pērandəl (Kl) 'Purud on pōrandal'; jennā pizāgidi (Pz) 'Palju pinde'.

Algup. (SKES, III, 577-578; LW, 284), < ⁺pisa -.

153. pidūg 'pidavus; *komme'.

Pidūg pl. pidūgod Brauch, Gebrauch; Halten (LDW, 81); pidūg (KA) 'Pidavus'; tāmmən äb_uo piduktā (LW, 286) 'Tal pole pidavust'; pidūg (Pz) 'Pidavus'.

Algup., < piddā pidada (SKES, III, 583-584; SKRK, 257), < ⁺pidēk.

154. pⁱedāg 'pedakas, mänd'.

Pedāg pl. pedāgōd (lvSal padag) Kiefer (LDW, 79); pⁱedāg (KA) 'Pedakas'; piedag, piedag-pirg (LE) 'Pedakas, männipird'; pⁱedāg / pitkā pū (Kl) 'Pedakas, pikk puu'; pⁱedāgāD (Sr) 'Männid'; jēnā pⁱedāgidi (Pz) 'Palju mände'.

Algup. (SKES, III, 534; SKRK, 254), < +petāya-.

155. pⁱerz 'perse'.

Perz pl. perzōd (lvSal pirz) Hintere, Arsch (LDW, 80); pⁱerz, pl. pⁱerzāD, pⁱerzgāD (LW, 300) 'Perse, persed'; um pⁱerzgās (Kl) 'On perses'.

Algup. (SKES, III, 525-526; LW, 300-301), < +persek, g-sufiks avaldub käänamisel: pⁱerzgā, pⁱerzgās, pⁱerzgāst.

pizāg vt. pezaā.

156. pīlāg 'pihlakas'.

Pīlgos (od. pīlog) pl. pīlgōd Pielbeerbaum, Vogelbeerbaum (LDW, 82); pīlāg (KA) 'Pihlakas'; pīlgādan attā vālad, ēdrāmāD (LW, 297) 'Pihlakatel on valged õied'; pīlāg 'Pihelgas' (LE); pīlgās kazāB (Kl) 'Pihlakas kasvab'; pīlāg, um pū (Pz) 'Pihlakas on puu'.

Algup. (SKES, III, 542; SKRK, 254), < +pihlaya-.

157. riemgāZ 'paju, remmelgas'.

Riemgos pl. riemgōd Weide (LDW, 92); riemgāZ 'Rommelgas' (LE); riemgāZ, um ōrali pū (LW, 336) 'Rommelgas on

haruldane puu': riemgās kazāb rāndaš (Pz) 'Rommelgas kasvab rannas'.

Algup. (SKES, III, 763; LW, 336), tüvi on deskriptiivne.

158. siedāš 'sööve, kaivaš, vähk'.

Siedāš pl. siedogod Geschwür (LDW, 90); siedāš (LW, 363) 'Vähk, kasvaja'; Siedāš (KA) 'Kasvaja'.

Algup., < siedā sūša (SKES, IV, 1054-1156; SKRK, 256), < *sōdek.

159. siemgāZ 'seeme'.

Siemgāš pl. siemgod (lv3al siemil pl. siemild) Same, Samenkorn, Korn (LDW, 99); piškist siemgāst kazāb sūr pū (LW, 363) 'Väikesest seemnest kasvab suur puu'; tā.m.um i.estōdān it.sī.emgā (LT, 56) 'Ta on istutanud seemne'; siemgidi um miŋgiži āb miŋgiži (KL) 'Seemneid on igasuguseid'; siemgāZ / siemgāD (Pz) 'Seeme, seemned'.

Blit (SKES, IV, 1008; SKRK, 281), sufiksids -g- ja -Z on sekundaarsed.

160. sādāZ 'säde'.

Sadgāš pl. sadgod Funke (LDW, 97); vel miŋgist sadgod vuod pālo jetton (LG, 407) 'Veel mingid sädemed oled järele jättnud'; sādāZ, sādūš (KA) 'Säde'; sādāZ (LE) 'Säde'; sādāst sugāp tuš (LW, 392) 'Sädemest tekib leek'; ikš tuš sādāZ (KL) 'Üks tulesäde'; jennā at sādāD (Pz) 'Palju on sädemed'.

Algup. (SKES, IV, 1157; SKRK, 254), -g- on liitunud analoogia tõttu, -Z on sekundaarne.

161. tuoigəZ 'tohikas'.

Tuoigos Birkenrinde (LDW, 119); tuoigəZ (KA) 'Tohikas'; tuoigəZ jevist paləB (LW, 440) 'Tohikas põleb hästi'; keuwan um tuoigəZ (KL) 'Kasel on tohikas'.

Algup. (LW, 440), ⁺tōhi-, -g- on liitunud analoogia tõttu, -Z on sekundaarne, küsimärgiga on sõna peetud balti laenuks (SKRK, 280).

162. tuoittəG ~ tuoittəG 'toit'.

Tuoitog Nahrung (LDW, 119); tuoitəg, tuoitug (KA) 'Toit'; təmmən vənt knappə tuoittəG (LW, 441) 'Tal on olnud vähe toitu'; ne. ā.ndabət ka tə.mmən rⁱe.k.pā:lə.le.īb.ī.nəZ tū.oittəktə (LT, 55) 'Nad amavad ka talle teele leiba kaasa, toitu'; tuoittəg um siemn əiga (Sr) 'Toit on söök'; tuoittəG / siə um siemn əiga (Pz) 'Toit, see on söök'.

Algup. (vt. nr. 767), g-sufiks on liitunud analoogia tõttu.

uiduG vt. vəidaG.

163. uoməG 'hommik'.

Uomog pl. uomogd (lvSal uomug, uomuk) der Morgen; Osten (LDW, 123); Uomog əb tiedə, mingi ūdog līb (LG, 411) 'Hommik ei tea, missugune õhtu tuleb'; uoməg (KA) 'Hommik'; un ni.ttam lā.nd / t^uo.iz ū.oməG (LT, 57) 'Ja nii on ta läinud teisel hommikul'; pəgin līb tullijidi uomog

puoldo un õdoõ puoldo (EMO, 25) 'Palju on tulijaid hommi-
kupeelt ja õhtupoolt; uomak puol (Kl) 'Homnikupool';
uomag (Ii) 'Hommik'.

Algup. (SKES, I, 88; SKRK, 258), < hōmenikko.

164. ūndig 'ike'.

Ūndig pl. ūndigga Joch (LDW, 123).

Algup., < ūnda und, põhjaõng (LW, 461), nii etümoloogia kui sõna tähendus on küsimärgiline.

165. ūndig 'hirm, kartus'.

Ūndig (KA) 'Hirm, kartus'; nī ta enč ūndikt naiz (LE)
'Nii ta oma hirmu nägi'; ma tāmne n naktõ b ūndikt (LW, 461)
'Ma teen talle hirmu'; mīnõ n um ūndig (Kl) 'Mul on hirm'.

Algup. (LW, 461), etümoloogia on küsimärgiline.

166. võidag ~ uידug 'või'.

Võidag, such vōidog, vōidug (lvsal vui, uī) Butter
(LDW, 137); vūidug, vīidag (KA) 'Või'; uידug (LW, 448)
'Või'; võidag um jevà (Kl) 'Või on hea'; vūiduG (Pz) 'Või'.

Algup. (LW, 481; SKRK, 266), sufiks -G on liitunud
analoogia tõttu.

167. vīndig 'võit'.

Vīndig, vīndok pl. vīndigga, vīndokod Sieg (LDW,
134); vīndig (KA) 'Võit'; kunš ta sie kuodon tukkiš sie
vīndig andab (EMW, 42) 'Kuni ta kohtule täiesti võidu

annab'; sie um suur vīndiG (Pz) 'See on suur võit'.

Sks, < Gewinn võit, gewinnen võitma, -G on liitunud analoogia tõttu.

168. vīrdiG 'õllevirre'.

Vīrdog Bierwürze (LDW, 134); vīrdug (KA) 'Virre'; vīrdug, vīrdog vierre (AH, 213); ma ütitz vīrdukt (LW, 494) 'Ma võtsin virret'; vīrdiG / sie / kis äb no jellā n (Sr) 'Virre, see, mis ei ole käinud'.

Algup. (LW, 494), *vīrdēk.

169. vodāgist 'oode'.

Vodāgist (vodāgist, lvSal odagist) pl. Frühstück (LDW, 136); vodāgist Frühstück (KA); ta sieb vodāgiži (LW, 502) 'Ta sööb oodet'; siam vodāgiži (KL) 'Sööme oodet'.

Algup., < v^uodlā ~ v^uoddāl (vt. nr. 1467), sõna on kujunenud ēdāgist (nr. 135) ja lēnagist (nr. 143) eeskujul.

5. -āZ ~ -i

170. ikāmāZ 'esimene'.

Ukāmōs; u. tuoištons od. toištons elfte (LDW, 125); ikāmī-t^uoištān (LW, 70) 'Üheteistkümmes'.

Algup., < ikš üks (SKRK, 272; LW, 69).

171. īdāksmāZ ~ īdiksmī 'üheksas'.

Udoksmōs (lvSal udiksmes) neunte (LDW, 125); īdāks-

nāZ (LW, 79) 'Üheksas'; Idāksmā s. pāva (Kl) 'Üheksas päev';
Idiksmi (Pz) 'Üheksas'.

Algup. (vt. nr. 627).

172. kaksmāZ 'teine'.

Kaksmos (toi, tuoi, lvSal toini) zweite (LDW, 30);
kaksmāZ (LW, 103) 'Teine'; kaksmāZ / nei ku k^uolmāZ (Kl)
'Teine nagu kolmas'.

Algup., < kakš kaks (SKES, I, 146; SKRK, 272).

173. kiindāZ ~ kiimī 'kümmes'.

Kummos od. kumdos (lvSal tumdes) zehnte (LDW, 49);
kiindā s. pāvan (LW, 127) 'Kümnendal päeval'; Idāks kiindāZ
(Kl) 'Üheksakümmes'; kiimī (Pz) 'Kümmes'.

Algup., < kiū kümme (SKES, II, 254-255; SKRK, 272).

174. kōdāksmāZ 'kaheksas'.

Kōdōksmōs (kādōkamōs, lvSal kādiknes) achte (LDW,
40); kōdāksmāZ (LW, 148) 'Kaheksas'; kōdāksmāZ ougust
(Kl) 'Kaheksas august'.

Algup. (vt. nr. 661).

175. k^uolmāZ ~ k^uolmī 'kolmas'.

Kuolmos, kuolmas (lvSal kolmas) dritte (LDW, 47);
un sāl wol se k^uolmī tidār (MLK, 311) 'Ja seal oli kolmas
tütar'; k^uolmāZ, k^uolmīZ, k^uolmī (LW, 173) 'Kolmas';
k^uolmā s. tidār / k^uolmāz lāpš (Sr) 'Kolmas tütar, kolmas
laps'.

Algup., < k^uolm kolm (SKES, II, 212; SKRK, 272).

176. kūdāZ ~ kūdi 'kuues'.

Kūdos (lvSal kūdes) sechste (LDW, 44); kūdā kū um jōnpāva-kū (LW, 169) 'Kuues kuu on jaanikuu'; kūdi pāva (Pz) 'Kuues päev'; kūdā kū (Kl) 'Kuues kuu'.

Algup., < kūs kuus (SKES, II, 252; SKRK, 272).

177. mitmāZ ~ mitsmi 'mitmes'.

Mitsmos der wie vielste (LDW, 63); Mitsmi (KA) 'Mitmes'; mitmāZ, mitsmāZ, mitsmiz (LW, 225) 'Mitmes'; mitsmā sie um (Kl) 'Mitmes see on'; mitsmi (Pz) 'Mitmes'.

Algup., < mit mitu, *mittomes (LW, 225).

178. nellāZ ~ nellī 'neljas'.

Nellos, auch nellas (lvSal nelles) der vierte (LDW, 68); nellāZ, nelliz (LW, 244) 'Neljas'; nellā z nādīl (Kl) 'Neljas nädal'.

Algup., < nēla neli (SKES, II, 372; SKRK, 272).

179. saddāZ ~ saddi 'sajas'.

Sados (sadai, saddi) hundertste (LDW, 95); saddāZ (LW, 352) 'Sajas'; nēla saddāZ (LW, 144) 'Neljasajas'; saddā s tie (Kl) 'Sajas töö'.

Indoeur., < sadā sada (SKES, IV, 979; FUV, 136).

180. seismāZ ~ seismi 'seitsmes'.

Seismos (lvSal seismes) siebente (LDW, 98); seismāZ.

seismiz, seismi (LW, 357) 'Seitsmes'; seismiz laps ka un
(Kl) 'Seitsmes laps ka on'; seismi (Pz) 'Seitsmes'.

Algup., < seis seitse (SKES, IV, 991; SKRK, 272).

181. setmiz 'setmes'.

setmiz (LW, 358) 'Nii ja nii mitmes'; mitmiz un
setmiz (Kl) 'Mitmes ja setmes'.

Algup., < set ainult, vaid (SKES, IV, 987-988).

182. -tuoistanz '-teistkümnes'.

Ukstuoistons, ukstoistons (ukstuoistonos, ukstois-
tonos, lvSal jukstoistundes) eilfte (LDW, 125); kaks-
tuoistanz, kaks-tuoistanz (LW, 103) 'Kaheteistkümnes';
kolm tuoistanz (Kl) 'Kolmeteistkümnes'.

Algup. (vt. nr. 434).

183. tuontaz 'tuhandes'.

Tuontos tausedste (LDW, 119); tuontaz (LW, 441)
'Tuhandes'; ezmi / tuontaz (Kl) 'Esimene, tuhandes'.

Blit., < tuont tuhat (SKRK, 281).

184. vidiz ~ vidi 'viies'.

Vidps (lvSal vides) fünfte (LDW, 133); p¹ekslab nekka
vidas k¹er (LW, 492) 'Hüpleb nagu viies ratas'; vidas ku
(Kl) 'Viies kuu'; vidi päva (Pz) 'Viies päev'.

Algup., < vis viis (SKRK, 272; ESU, 149).

6. -1

185. agāni 'aganane'.

Agāni pl. agānist spreuig, kaffig (LDW, 1); agāni = akanainen (KA); agāni/lēba (LW, 2) 'Aganane leib'; agāni lēba um vend (Kl) 'Aganane leib on olnud'.

Germ. < agan ~ agan?Z agan (SKES, I, 13; SKRK, 287).

186. aigi ~ naigi 'äärne, rannas asuv, kaldal olev'.

Aigi pl. aigist, von aiga gerandet, am Rande befindlich (LDW, 2); Jognaigi pl. jognaigist Anwohner eines Flusses (LDW, 26); Mernaigi pl. mernaigist Strandbewohner (LDW, 62); jognaigi mā; mⁱernaigi (KA) 'Jõeäärne maa; mereäärne'; amad aigist ätt, pūd (LW, 3) 'Kõik ääred on puhtad'; mⁱern aigist roust (Kl) 'Mereäärsed inimesed'; jōran aigi um (Sr) 'Järveäärne on'.

Algup., < aiga kallas, rand, maakoh, ⁺akjainen > ⁺ai-kainen > aigi (LW, 2), mõnedes ühendites ilmneb rudimentaarne genitiivilõpp -n: jōgn aigi jõeäärne, mⁱern aigi mereäärne, jōran aigi järveäärne jt., nagu see on omane ka vadja ja isuri keelele. (P. Ariste, Metanalüüsi osa keele arengus. - Keel ja Kirjandus, 1958, 11, lk. 685).

187. aigi 'aegne'.

Aigi pl. aigist zeitig (LDW, 2); jēndsi aigi/lāps (LW, 3) 'Enneaegne laps'; vana aigi gungasserk (Kl) 'Vanaaegne sealik'.

Germ. < aiga aeg (SKES, I, 8), sõna on peetud ka

gemüinseks (SKRK, 274).

188. ainagi 'ainus, aimuke'.

Ainagi pl. ainagist einzeln, einzig (LDW, 2); Ainagi = einzig (KA); säl vend ikš āinagi miez sizāl (NLK, 69) 'Seal olnud üksainuke mees sees'; minn āinagi puoga (LW, 4) 'Minu aimuke poeg'; ikšainagi risting (Kl) 'Üksainuke inimene'; tämmän um set ikš ainagi viga (NLK, 69) 'Tal on vaid üksainus viga'.

Germ (SKES, I, 10; SKRK, 286).

189. aini 'heinane, heinarikas'.

Aini pl. ainist grasig (LDW, 2); aini (LW, 4) 'Heinane, heinarikas'.

Blt, < aina hein (SKES, I, 64-65; SKRK, 280).

190. aistari 'vinniline'.

sien ätt aistarist silmad (LW, 5) 'Sul on vinnilised silmad'; veiks kätt / aistari gīm (Kl) 'Võiks ütelda: vinniline nägu'.

Blt, < aistar vinn, vistrik (BFB, 270).

191. alabi 'pajune, halapajune'.

Alabi pl. alābist Weiden, von Weiden (LDW, 3); pannān attā alābist vitsād (LW, 7) 'Pangel on pajust vitsad'; alābist vitsād (Kl) 'Fajust vitsad'.

Algup., < alāB ~ alābāZ (SKES, I, 51; LW, 6-7).

192. alli 'alune'.

Alli pl. allist 'untere, Unter-; Grund; der Raum unter etwas, unter etwas befindlich (LDW, 3); alli, lōdan, alli, mānalli (KA) 'Alune, lauaalune, maa-alune'; alis serkkäl (LW, 8) 'Alussärgiga'; se um kju alli oksa (NLK, 22) 'See on kivi alumine oks'; i:l ä.I pā.nali.z (LT, 67) 'Üle hāli peaaluse'; allis tubād attā ne (KL) 'Need on alumised toad'; mitsān alli kūož (Pz) 'Metsaalune koht'.

Algup., < allā all (SKES, I, 14-15; SKRK, 258), mõne-
des ühendites ilmub genitiivi -n: lōdan alli lauaalune,
ulan alli katusealune jt.

193. alli 'haljas, roheline'.

Alli, allimi pl. allist, allimist 'grünlich (LDW, 3);
alli (LW, 8) 'Haljas'.

Blt., < ōlaž haljas (SKES, I, 51; SKRK, 280).

194. almili ~ almi 'alumine, allpoolne'.

almili, allimi (LW, 8) 'Alumine'; almili, almi (KA)
'Alumine'; almili kõrān (KL) 'Alumine talu'.

Algup. (vt. nr. 192 ja nr. 2004), almäl + -i
(<+-inen).

195. ämmi ~ ämmi 'ainus, ainuke'.

Ämmi, ämi (lvSal) 'einzig, nur; juks a. rānt ein ein-
ziges Buch (LDW, 8); ämmi = 'einzig, gestossen (KA); ikā
ämmi (LW, 9) 'Üksainuke'; ikā ämmi (Pz) 'Üksainus'.

Algup., < amā kõik, sõna etümoloogia on esitanud
L. Kettunen, rekonstrueerides ⁺hama (LW, 9).

ābi vt. ōbi.

āgi vt. ōgi.

196. brūni 'pruun'.

Brūni pl. brūnist braun (LDW, 11); Brūni (KA) 'Pruun';
moizās attēbrūnist niemād, īd (LW, 30) 'Mõisas on ainult
pruunid lehmad'; ārga brūni (Va) 'Pruun härg'.

Asks (LW, 30), -i on liitunud algupäraste sõnade ana-
loogial.

197. dimānti 'teemandine'.

un v¹ēdd²n sie ībdiz alā un se (pro sie?) kuldiz pāl²
un se (pro sie) dimāntiz ama pāl² (NLK, 286) 'Ja vedanud
höbedase alla ja kuldse peale ning teemandise kõige pea-
le'.

Pr (VLn, 517), -i on liitunud algupäraste sõnade ana-
loogial.

198. dūni 'mudane, porine'.

Dūni pl. dūnist schlammig (LDW, 14); dūni (LW, 43)
'Mudane'; dūni veiž (II) 'Mudane vesi'.

Lt, < dūn muda, pori, < dūpas Schlamm (LVV, I, 528).

199. dūrbali 'turbane'.

dūrbali (LW, 43) 'Turbane'; dūrbali mō (KI) 'Turbane
maa'.

Algup. (vt. nr. 819).

200. ēddi ~ jēddi 'esi-, eespoolne, eesruum'.

Eddi pl. eddist (lvSal jedi, jadi) vordere-, Vorsteher, Vorderraum (LDW, 15); ēddi, eddi (KA) 'Eespoolne'; mād, edizēn um vajāg, ūttā ukstā (LW, 44) 'Meie eesruumile on tarvis uut ust'; ēddi ukš (Kl) 'Eesuks'; ēddi lēji (Ka) 'Esimees'.

Algup. (SKES, I, 41; SKRK, 270). +esi- < +eti-.

201. ēizmi ~ ēzmi 'esimene'.

Ēzmi pl. ēzmist, auch ēsni, eišni (lvSal ēsni, ēzmi) erste (LDW, 16); ēzmāks mēk siemā ēdāgiži (LW, 47) 'Esitaks sööme õhtusööki'; ku sie kōnig puogan līb eižmi lāps (NLK, 244) 'Kui kuningapöjal on esimene laps'; ēzmi, e. pāva = Montag (KA); eⁱzmi / un sis pⁱerrā līp t^uoi (Li) 'Esimene, ja siis pärast tuleb teine'; ādam v^uol ēzmi ristīng (Pz) 'Aadam oli esimene inimene'; kⁱe.vāt tu.lāb e.žmi (-mē) pi.tkē (LT, 70) 'Kevadel tuleb esimene pikne'.

Algup. (SKES, I, 39; SKRK, 258).

202. elli 'põrgulik, kohutav'.

Elli pl. ellist höllisch, gräulich (LDW, 15).

Lt, < lt ellīgs höllisch ja elle die Hölle (LVV, I, 568), läti keele kaudu laenatud tüvi on saksa päritolu.

203. endi 'endine'.

Endi (lvSal) vorig, vorherig (LDW, 15).

Algup. (SKES, I, 39; SKRK, 258).

204. entši 'oma, isiklik'.

Entši (enši) pl. entsist (enšist) eigen (LDW, 16);
jelab, entšizaks (LW, 46) 'Elab oma isiklikuga'; entši
tubà (KL) 'Oma isiklik maja'.

Algup., < entš enda, oma (SKES, I, 110-111; SKRK, 258).

ežmi vt. eižmi.

205. ēli 'hääle, hääles'.

ēli = einstimmig; nēla ēli / loul (LW, 49) 'Neljahääl-
ne laul'.

Algup., < ēl < hēli (LW, 48-49; SKRK, 256).

206. ēbbi ~ ibbi 'hobune'.

Obbi pl. obbiist (ubbi, lvSal ubbi, ubi) Pferd (LDW, 138); ūbbi (KA) 'Hobune'; un ku se ibbi nim vend muosiend (MLK, 68) 'Ja kui hobune on siis söönud'; perimiez yostis / kaks ebist (LW, 50) 'Peremees ostis kaks hobust'; a.mà
mu.štà i.bizaks / sū.r mu.štà i.bbē (LT, 24) 'Kõige musta
hobusega, suur must hobune'; sūr muštà ēbbi (KL) 'Suur
must hobune'; tām ibbi (Pz) 'Tema hobune'.

Algup. (SKES, I, 69; SKRK, 271), < hepoinen.

207. ēbdi ~ ibdi 'hõbedane'.

ēbdiži aždī (LW, 50) 'Hõbedasi asju'; ibdi = hopeainen
(KA); un viēdd n sie ibdiz alā (MLK, 286) 'Ja tõmmanud hõ-

bedase alla': ebdi taril (Kl) 'Höbedane taldrik'; ebdi suormaks (Sr) 'Höbedane sõrmus'.

Algup. (vt. nr. 108).

208. eigi ~ igi 'õige'.

Oigi pl. oigist recht, billig, gerecht; wahr, genau, richtig, ächt (LDW, 138); üigi, iigi (KA) 'õige'; ab uo eigiz /riktig/ (MLK, 404) 'See ei ole õige'; igist ab uo (LW, 80) 'Õiget ei ole'; sie ab uo eigi riisting (Kl) 'See ei ole õige inimene'; ab igi aza (Pz) 'Ebaõige asi'.

Algup. (SKES, II, 421; SKRK, 259), i-sufiks on kujunenud analoogia tõttu.

209. olmi 'süleline, hõlmaline'.

Olm pl. olmist (ulmi) zipfelig (LDW, 139); olmi (LW, 51) 'Hõlmaline'.

Algup. (SKES, I, 67; SKRK, 967).

gadagi vt. kadagi.

210. gīrbani 'kortsuline, kibruline'.

juobanān at sellizd gīrbānist silmad (LW, 58) 'Joobmul on sellised kibrulised silmad'; gīrbani (KA) 'Kortsuline'; tāmmān um gīrbani nāg (Pz) 'Tal on kortsuline nägu'.

Algup., < gīrbān korts, kiber (LW, 58), sõna täpne etümoloogia on ebaselge.

211. glōzi 'klaasine'.

Glazi pl. glazist gläsern (LDW, 18); glōzi (LW, 59)

'Klaasine, klaasist'; glōzi krūz (Kl) 'Klaasist kruus'.

Asks, < glōz klaas (LW, 59).

212. glūmmi 'limane, libe'.

glūmmi (LW, 59) 'Limane, libe'; glūmmi veiz (Kl) 'Limane vesi'.

Lt, < gluma limane, vrd. lt glums schleimig, schlüpfrig, glatt (LVV, I, 630).

213. granti 'kruusane'.

Granti pl. grantist grantig, gruusig (LDW, 18); granti (LW, 60) 'Kruusane'; granti mō (Kl) 'Kruusane maa'.

Sks, < grant kruus, vrd. sks Grand sömer, kruus (SES, 424).

214. gabāli 'ebaküps, pooltoores'.

Gabāli pl. gabālist unreif, ungar (LDW, 17); gabālist mōraD, ab, uot valmāD (LW, 65) 'Pooltoored marjad, pole valmid'; mingist kabalist umāD (Kl) 'Mõned pooltoored õunad'.

Algup., < *kāpālā (SKES, II, 261; SKRK, 251).

ibbi vt. ebbi.

ibdi vt. ebdi.

215. iggi 'higine; igavene'.

Iggi pl. iggist schwitzig; langwierig (LDW, 21); iggi = hikinen (KA); igist ibist um püst, mast (LW, 69)

'Higist hobust tuleb puhastada'; ku ma seda iggist jela-
mist sab (EMW, 73) 'Kui ma seda igavest elu saan'; ebbi
v^u ol' iggi (Kl) 'Hobune oli hiline'.

Algup., < ig higi (SKES, 75; SKRK, 252), < hikinen.

216. ild¹i 'kõrge, ülem'.

Uldi pl. uldist, od. uld, uldo, pl. uldod. Comp. ul-
dim, Adv. uldist hoch, obere, vornehm; über mässig (LDW,
125); uldi (KA) 'Kõrge'; surd, ildist izand²d (LW, 70)
'Suured kõrged isandad'.

Algup., < il üle (SKRK, 258), tuletamisel on aluseks
abl. ild² + i.

217. ill¹i 'ülemine'.

Ulli pl. ullist, od. uli, obere (LDW, 125); ulli (KA)
'Ülemine'; ilist kerdast risting (LW, 71) 'Ülakorrusest
inimene'; illis tuba um sāl (Kl) 'Ülemine tuba on seal'.

Algup. (vt. nr. 216).

218. ird¹i 'harjunud, harjumuspärane'.

Urdi pl. urdist gewohnt, gebräuchlich (LDW, 126);
urdi = gewohnt (KA); irdist rouž (LW, 74) 'Tuttavad ini-
mesed'.

Algup. (vt. nr. 1767).

219. izzi 'isane'.

Izi pl. izist väterlich; männlich (LDW, 23); izzi
(KA) 'Isane'.

Algup., < iza isa (SKES, I, 110; SKRK, 256), < isäinen.

igi vt. igi.

220. itti 'samasugune, ühetaoline'.

Üti pl. ütist gleich, gleichmässig, einerlei (LDW, 126); kaks, ittist lāngā (LW, 83) 'Kaks ühesugust lõnga'; Üti = gleich (KA); se um üd mulkiz miekoks üti (EMO, 24) 'See on ühe lolli mehega samasugune'; kaks miestā / mādān naktā B / ku ne attā ittist (Kl) 'Kaks meest, meile paistab, et nad on ühesugused'; ne kaks attā ittist (Pr) 'Need kaks on ühesugused'; siz amādān v^u plā ittist šī-nāld (Sr) 'Siis kõigil olid ühesugused sinelid'; ittist kāngad (Li) 'Ühesugused kingad'; jāmp miekkāks itti (Pz) 'Lolli mehega samasugune'.

Algup. (vt. nr. 170), tuletamisel on aluseks genitiivitüvi, < ühteinen.

221. jalgi ~ jalgli 'kergejalgne, kiirejalgne; *kärmas'.

Jalgi, jalgli, jalgli pl. jalgist -füssig (LDW, 24); jalgi (KA) 'Kergejalgne'; jalgi (LW, 84) 'Kergejalgne; kärmas'.

Algup., < jālga jalg (SKES, I, 113; SKRK, 251).

jēddi vt. ēddi.

222. jeiji 'jäine'.

Jeii pl. jeiist eisig, Eis- (LDW, 25); jeiji (LW, 86) 'Jäine'; jeiji = eisig (KA); jeiji rⁱ ek (Kl) 'Jäine tee'.

Algup., < jei jää (SKES, I, 132-133; SKRK, 253).

jelei vt. jeldzi.

223. jenni 'emane'.

Jenni pl. jennist (lvSal jemmi) mütterlich; weiblich (LDW, 126).

Algup., < jema ems (SKES, I, 38; SKRK, 252).

224. jeŋgi 'vaimne, hingeline'.

Jeŋgi pl. jeŋgist geistig (LDW, 26); jeŋgi (LW, 89) 'Hingeline'; jeŋgi risting (KL) 'Hingeline inimene'.

Algup., < jeŋg hing (SKES, I, 68-69; SKRK, 255).

225. jetsti 'endine, eelmine'.

Jedsti pl. jedstist vorherig (LDW, 25).

Algup. (vt. nr. 200), jed eespool asetsev + elatiivi-lõpp -st- + -i.

226. jovgi 'liivane'.

Jovgi pl. jovgist (lvSal jügi) sandig (LDW, 29); jovgi (LW, 90) 'Liivane'.

Algup., < jevga liiv (SKES, I, 78), häälikumuutus h > j sõna alguses on reeglipärane.

227. jeugi 'karvane, jõhvine'.

jeugi (AH, 334) 'Jõhvine'; jivgi lānga = joulinen (KA).

Algup. (SKES, I, 119), < jouhinen, leidub Setäla kir-Japanekuis.

228. jou̇vvi 'jahune'.

Jovvi, jouvi pl. jovvist mehlig (LDW, 27); jou̇vvi (LW, 92); jou̇vvist õṙand (Kl) 'Jahused rõivad'.

Algup., < jou jahu (SKES, I, 115-116; SKRK, 270), < *jauhoinen.

229. ju̇lgi 'kindel'.

ju̇lgi (LW, 94) 'Kindel'; nei ĩž ju̇lgi kĩtt̃a B (Pz) 'Niisamuti kindel õeldakse'.

E, eesti sõna ju̇lge tüvele on liidetud sufiks -i (LW, 94).

230. ju̇mali 'jumalik'.

Jumali pl. jumalist (lvSal jumaliski) göttlich (LDW, 27).

Algup. (vt. nr. 821).

231. kȧbali 'tükiline'.

kȧbali, kȧbali (LW, 99) 'Tükiline'; kȧbali tsukk̃a r (Kl) 'Tükksuhkur'.

Bl̃t, < kȧbal tükk (BFB, 170; SKES, I, 160).

232. kȧdagi ~ gȧdagi 'kadakane'.

kȧdagi, gȧdagi (LW, 100) 'Kadakane'; gȧdagi rĩst (Kl) 'Kadakast nõu'.

Algup. (vt. nr. 136).

233. kȧijji 'kahjulik'.

Kaiji pl. kaijist schädlich (LDW, 29).

Algup., < kai kahju (SKES, I, 191), varasem tüvi
*kaiho-.

234. kaižži ~ kažži 'märg'.

Kaiži pl. kaižist, auch kaiž, kaiži, kaži (lvSal
kažki) feucht; nass; wässerig; ^(LDW, 30) Kažži (KA) 'Märg'; u sa
kaižži karapaint (NLK, 36) 'Oh sa märg karjapoiss'; ta-
bakk um ient kažizaks (LW, 102) 'Tubakas on saanud mär-
jaks; ku la.məðd at ka.ižist (LT, 68) 'Kui lambad on mär-
jad'; kaži õrjn (KL) 'Märg rõivas'; mā um nei kaiži (Pz)
'Maa on nii märg'.

Algup. (SKES, I, 168; SKRK, 253), < *kasinen.

235. känni ~ känni 'villpea'.

känni, känni, känn?, känni (LW, 105) 'Villpea'.

Algup. (LW, 105), < *kanninen.

236. I kardi 'plekine, plekist'.

Kardi pl. kardist blechern (LDW, 32); kārdist rīstād
rūostabād (LW, 106) 'Plekist nõud roostetavad'; kardi
rīst (KL) 'Plekist nõu'.

Blit, < kārda plekk (SKES, I, 166).

237. II kardi 'lõhnane, lõnav'.

Kardi pl. kardist duftig, riechend (LDW, 32); juvā
kārdi (LW, 106) 'Healõhnaline'.

Algup., < kard lõhn (LW, 106), etümoloogia on ebaselge.

238. kardi 'kare, range'.

Kard, kardo pl. kardod barsch, strenge; rauh, nicht glatt (LDW, 32); sellist kardəd, ibukst (LW, 106) 'Sellised karedad juuksed'; pā um kardi (Sr) 'Pea on kare'.

Algup. (vt. nr. 111), sufiks -i on liitunud analoogia tõttu.

239. karri 'karvane'.

Karri pl. karrist haarig, behaart (LDW, 32); sūr karri nāg um vend sālga (NLK, 374) 'Suur karvane nahk on olnud seljas'; lambə n, um vīla, muñt lūməd, attə karrist (LW, 107) 'Lambal on vill, teised loomad on karvased'; karri nōg um vend sālga (Kl) 'Karvane nahk on olnud seljas'; tāmə vutiz entə karris kaskə (Ii) 'Ta võttis oma karvase kasuka'; karri ristinq munda (Pz) 'Mõni karvane inimene'.

Blt, < kōra karv (SKES, I, 166-167; SKRK, 280).

240. katki 'katkine'.

K/atki/ pā ausgeschlagener Kopf (LDW, 33); katki lānga (LW, 110) 'Katkine lõng'; katki keiz (Kl) 'Katkine käsi'.

Algup. (LW, 110), < katkinen.

241. kesti 'kestaline'.

kestist pīrgəd, āp palət jevist (LW, 116) 'Kestali-
sed pīrrud ei põle hästi'; kesti pū (Va) 'Kestaline puu'.

Algup., < kestā alumine puukoor, kest (LW, 116; SKES, I, 185-186), < kestainen.

242. kēžži 'käeline'.

Kaiži pl. kaižist, keži -händig (LDW, 34); kēžži (LDW, 116) 'Käeline, kiirekäeline'.

Algup., < keiz käsi (SKES, II, 263; SKRK, 251), *käsi-< *kati-.

243. kevädi ~ kⁱevädi 'kevadine'.

Kevädi, kevädli pl. kevädist, kevädlist frühjährlich (LDW, 36); kⁱevädi (LDW, 137) 'Kevadine'; kⁱevädi aiga (Kl) 'Kevadine aeg'.

Algup. (vt. nr. 1263), sufiks -i on liitunud analoogia tõttu.

244. kēli 'keelne'.

Kieli, kēlli, pl. kielist, kēllist (auch kielkoks) zünftig (LDW, 36); kōt-kēli (LDW, 152) 'Kahekeelne'; kēli, kād kēli, umkēli (KA) 'Keelne, kahekeelne, umbkeelne'; Sa kod kieli! (EMÖ, 21) 'Sa kahekeelne'; tämä um kōt kēli (Kl) 'Ta on kahekeelne'; kāt kēli risting (Pz) 'Kahekeelne inimene'; kōt kēli (Sr) 'Kahekeelne'.

Algup., < kāl keel (SKES, I, 188; SKRK, 251), < *kēlinen.

245. kēzari 'keiserlik'.

Kēzari, kēzarli pl. kēzarist, kēzarlist kaiserlich (LDW, 36).

Sks, < kēzar keiser, vrd. sks. Kaiser, häälikulist kuju on mõjutanud lt keizars.

246. kerdi 'kordne'.

kurdi -fach, -fältig, -malig (LDW, 51); sín nai um kōt kērdi (LW, 119) 'Sinu naine on kahekordne /- rase/; vi.lli kō.tkerdi lā.nga (LT, 19) 'Villane kahekordne lõng'; lānga um kōtkerdi (Kl) 'Lõng on kahekordne'.

Blit, < kērda kord (SKES, I, 184-185; SKRK, 281).

247. kerri 'raudrohune'.

niem siep kerrist ainō (LW, 119) 'Lehm sööb raudrohust heina'; kerri aina (Va) 'Raudrohune hein'.

Algup., < ker raudrohi (LW, 119), tüve on etümoloogiseeritud L. Kettunen kujul *keri.

248. kezzi ~ kizzi 'tuge, vihane, kuri'.

Kuzzi (lvSal) emsig, eifrig (LDW, 50); Kozzi, kozi pl. kozzist, kozist (kuzzi, kuzi, kuzali, lvSal kuzli) zornig, unwillig, wüthend (LDW, 51); küzzi, kizzi (KA) 'Vihane'; si.š tā:mā vol vā.ggō ke.zzē vo.ñd (LT, 49) 'Siis oli ta väga vihane olnud'; sai ta vaggi kozzizoks (EMO, 5) 'Ta sai väga vihaseks'; keziat ristinktō amat kārttabōd (LW, 120) 'Tigedat inimest kõik kardavad'; vāggi kizzi (Pz) 'Väga kuri'.

- Algup., keza viha (LW, 120), e saare murdes on tuntud kōsa ja kōsane (vt. ka nr. 1518).

249. keuri ~ kiuri 'köver'.

kovro (kūr, kūro, kūru, lvSal kuur) krumm, gekrümmt (LDW, 51); pū um keuri (Kl) 'Puu on köver'; keuri ristintō (Va) 'Köver inimene'.

Algup. (SKES, II, 227; v. Eichmann, Generalaltheim)

Virittäjä, XIX, Helsinki, 1915, lk. 112-113), sufiks -i on liitunud reeglipärase liitega omadussõnade analoogial.

250. keu̯vi ~ kiu̯vi 'kasene, kõivane'.

Kovvi pl. kovvist Birken-(LDW, 51); keu̯(vi), keu̯limi, kiu̯vi (LW, 120) 'Kasene'; keu̯vi lōda (Kl) 'Kaspuust laud'.

Algup., < kēvaz kask (SKES, II, 208; SKRK, 254).

251. kⁱeu̯di 'köieline, nõõriline'.

kⁱeu̯di (LW, 137) 'Köieline'.

Algup., < kⁱeu̯ž köis (SKES, II, 266; SKRK, 268), tuletamisel on lähtunud genitiivitüvest.

252. ki̯lgi 'külmine, küljeline'.

Kulgi pl. kulgist seitwärts liegend, bei-, neben-, Seiten- (LDW, 49); ki̯lgist lōda (LW, 126) 'Külgmised laud'; ki̯lgi (KA) 'Külgmine'; Ta lānd tubbō sillō un nānd, ku ōjki̯lgi um tēu̯ž rou̯žti (LF IV) 'Ta läinud tuppa sisse ja näinud, et ahjukülg on täis inimesi'; ai̯ ki̯lgi (Pz) 'Ahjukülg'.

Algup., < ki̯lg külg (SKES, II, 253; SKRK, 251), < *ki̯lkinen.

ki̯zzi vt. ke̯zzi.

ki̯uri vt. ke̯uri.

kiu̯vi vt. keu̯vi.

253. kiuŷvi 'kivine'.

Kivvi pl. kivvist steinern, steinicht (LDW, 38);

Kivvi, Kūvvi (KA) 'Kivine'; kiviz mō sizāl (LW, 132)

'Kivise maa sees'; kiuŷvi nīt (Kl) 'Kivine heinamaa'.

Algup., < kiuv kivi (SKES, I, 203; SKRK, 252), <

*kivinen.

254. knäpəri 'teraline, puruline'.

Knapari pl. knaparist rauch, uneben, nicht glatt

(LDW, 39); knäppəri (LW, 143) 'Teraline, puruline'.

Algup., < knäpər puru (SKES, II, 413; SKRK, 251).

255. kolli 'katkine'.

Kolli, kuoli pl. kollist, kuolist entzwei (LDW, 40);

kolli (LW, 144) 'Katkine'; um kolli (Kl) 'On katkine'.

Algup. (vt. nr. 1824).

256. korri 'soine, kohe'.

Kori pl. korid weich, morastig (LDW, 41); suoss? um

mō korri (LW, 145) 'Soos on maa kohe'.

Algup. (SKRK, 218; LW, 145).

257. kougi 'kauge'.

Kougi pl. kougist lange; entfernt (LDW, 42); kougi

(KA) 'Kauge'; kougi/ suG (LW, 146) 'Kauge sugulane'; kougi

kilali (Kl) 'Kauge külaline'.

Algup. (vt. nr. 2109), < *kaukainen.

258. kõri 'karvane'.

Kori pl. korist (kari) federig, haarig (LDW, 41).

Blit (vt. nr. 239), pelgalt ühes allikas leiduv sõna võib olla ka teoretiseering.

259. kõtti 'kahesugune'.

Koti pl. kotist (kato, lvSal kāte) ungleich, zweierlei, uneinig (LDW, 42); ītsa pītsa kõtti / vol (LW, 152)

'Ühes pütis kahesugune ölu'.

Algup. (vt. nr. 172), tuletamisel on lähtunud genitiivitüvest.

260. krammi 'kärnane'.

Krammi pl. krammist grindig, schorfig (LDW, 43); lapsen um krammi / pä (LW, 153) 'Lapsel on kärnane pea'.

Lt, < kramà kärn, vrd. lt krama der Grind (LVV, II, 257).

261. kroippi 'kärnane, lööveline'.

Kroipi pl. kroipist grindig (LDW, 43); kroippi (LW, 156) 'Löövetega täidetud'.

Lt, < kroippa kärn, lööve, vrd. lt kraupis die Krätze, Pferdekrätze; der Schorf, Grind (LVV, II, 296).

262. krutski 'kelmlik'.

Krutski (LW, 157) 'Kelmlik'; krutski um selli / kis tieB s¹eda / mis äb¹uo vajaB (Kl) 'Kelmlik on selline, kes teeb seda, mis ei ole vajalik'; krutski (Pz) 'Kelmlik'.

Vn, krutš temp, vigur, vrd. vn крукка (LW, 157).

263. kukki 'putukas'.

Kukki pl. kukkist Insect, Käfer (LDW, 45); Kukki (KA) 'Putukas'; Nēdi līndidi, Kukkizi un Sēni (LK, 375); kuk-kist attā sellist / mingist puḡḡ bāD piṭṭ lēdi (Kl) 'Putukad on sellised, kes poevad mööda lehti'; kukki um tik-kis pārmāD (Pr) 'Putukas on kõik pārmud'; māmalikki um ka kukki (Pz) 'Lepatriinu on ka putukas'; kukki / vei ta um kārmaZ / vei ta um pāmaZ (Sr) 'Putukas: kas ta on kārbes või ta on pārm'.

Algup. (LW, 160), < kukkainen.

264. kuldi 'kuldne'.

Kuldi, pl. kuldist golden (LDW, 45); kuldi (KA) 'Kuldne'; sis tam tāmman andan īd kuldiz umārZ (NLK, 95) 'Siis on ta talle andnud kuldse õuna'; kuldi (LW, 161) 'Kuldne'; um puniži mōridi (Kl) 'On kuldseid marju'; ne at kuldist munāD (Pz) 'Need on kuldased munad'.

Germ, < kūlda kuld (SKES, II, 235; SKRK, 285).

265. kuodi 'otsene, avameelne'.

Kuodi pl. kuodist redlich, rechtschaffen, ehrlich, aufrichtig (LDW, 46); kuodi (KA) 'Otsene'; kuodist r¹ekkā (LW, 163) 'Otsest teed'; ma lāB kuodist r¹ekkā (Kl) 'Ma lähen otsest teed'.

Algup. (SKES, II, 205; LW, 163), < kohtinen.

266. kužži ~ kužzi 'kusine, kusene'.

Kuži pl. kužist (eigentl. kuiži) urinig (LDW, 48);
Kužži, Kuiži, Kužži (KA) 'Kusene'; ma äp tō laḗs kužži
ōrini p¹ezza (LW, 169) 'Ma ei taha lapse kuseseid rõivaid
 pesta'.

Algup. < kuiž kusi (SKES, II, 247-248; SKRK, 251), <
 +kusinen.

267. kūmi 'kuum'.

Kūmi pl. kūmist heiss, glühend (LDW, 46); kūmi 'kuum'
 (LE); ta um muo-kittān it kiuv kūmizaks (LW, 171) 'Ta on
 kütud ühe kivi kuumaks'; kūmi ōi (Kl) 'Kuum ahi'.

Algup. (SKES, II, 251; SKRK, 253), <+kūmainen.

268. kūzi 'kuusene, kuusine'.

Kūzi pl. kūzist fichten, tannen (LDW, 48); kūzi (LW,
 171) 'Kuusene'; kuzi dēl (Va) 'Kuuselaud'.

Algup. (SKES, II, 253; SKRK, 254), <+kūsinen.

269. kāmi 'kärbes'.

Kāmi pl. kāmist Fliege (LDW, 34); tubās um pāgin
kāmiži (LW, 177) 'Toas on palju kärbseid'; ta vol sūr
kāmi (LF IV) 'Ta oli suur kärbes'; kāmist at tubās (Sr)
 'Kärbed on toas'; kāmi / jennā kāmidi (Pz) 'Kärbes,
 palju kärbseid'.

Algup. (SKES, II, 262; SKRK, 254), i-sufiks on sõnas
 sekundaerne (vrd. e kärbes, sm kärpänen).

270. II karmi 'karm, vali'.

Karmi pl. karnist streng (LDW, 34).

E, on tuletatud i-sufiksiga eesti sõnast karm.

271. karani 'lokkis, kähar'.

Karandi pl. kārandist lockig, kraus (LDW, 34); kāranist ibukst (LW, 179) 'Lokkis juuksed'.

Blt, küsimärgilise etümologiseeringu järgi on liitunud karva + inen ning sufiksi i-aines põhjustas muutuse a > ä.

272. labbi 'labane'.

ma kudab labist ārṇā, kād nīdaks (LW, 180), 'Ma koon labast riidet kahe niiega'.

Algup., < labā laba (SKES, II, 275-276; SKRK, 251).

273. lambi 'lambake'.

lāmbi (LW, 184) 'Lambake'.

Germ., < lāmbaz lammas (SKES, II, 273; SKRK, 258).

274. lāngi 'lõngane'.

Lāngi pl. lāngist (lāngast, lāngsti) zwirnen (LDW, 52); lāngi (KA) 'Lõngane'.

Germ., < lānga lõng (SKES, II, 275), sõna on vaadeldud ka algupärasena (SKRK, 268).

275. lanki 'soolaugastega heinamaa'.

lankki (LW, 184) 'Soolaugastega heinamaa'.

Lt, < lānka madal jõeheinamaa, vrd. lt lanka eine niedrige langgestreckte Ebene (LVV, II, 420).

276. leggi 'ligane, porine'.

Leggi, leggist kothig (LDW, 52); lⁱeggi (KA) 'Ligane'; nei legist rⁱekk² ma õrastiz um nänd (LW, 187) 'Nii ligast teed olen ma harva näinud'; lⁱeggi rⁱek (KI) 'Porine tee'.

Algup., < lⁱegā liga, pori (SKES, II, 294; SKRK, 252), < likainen.

277. leibi 'leivane'.

Lēbi pl. lēbist (od. leibi) teigig, von Brot (LDW, 53); leibi (LW, 187) 'Leivane'.

Germ, < lēba leib (SKES, II, 285; SKRK, 284), on võimalik pidada sõna ka balti laenuks (Э. В. Откупщиков, О слове "хлеб" в балтийском, славянском и германском (ЛГЛ, klāips, лит. kliēpas, ст.-сл. хлѣб, гот. hlaifs, др.-чсл. hleifr), - Балтийские языки и их взаимосвязи со славянскими, финно-угорскими и германскими языками, Рига 1973, lk. 30-35).

278. leiji 'lihane'.

Leiji pl. leijist wohlbeleibt, fleischig; leiblich (LDW, 53); leiji, leijji (LW, 187) 'Lihane, lihalik'; leijji jelāmi (KI) 'Lihalik elu'.

Algup., < leja liha (SKES, II, 292; SKRK, 252), muutus h > j on reeglipärane.

279. leizgili 'lähedane'.

Lēzgili pl. lēzgilist, ležgli nahe, nächste (LDW, 54); ležgili (KA) 'Lähedane'; /juo>/ jo leizgili sug, jo sūrd mūmd (NLK, 397-398) 'Mida lähedasem sugulane - seda suuremad kingitused'; leizg(i)li (LW, 187) 'Lähedane'; un sin līb ummo lēzgilist mīlīnt (EMW, 73) 'Ja sa pead oma ligimest armastama'; sezard attə leizgilist (KL) 'Õed on lähedased'; leⁱžgilist sugūd (Pz) 'Lähedased sugulased'.

Algup. (vt. nr. 2028), adjektiivisufiks -i on liitunud väliskohakäändelõpule.

280. lemmi 'soe, lämmi'.

lemmi (LW, 187) 'Soe, lämmi'.

Algup., < lem soe (SKES, II, 320; SKRK, 253), < ⁺lām-ninen.

281. lēdi 'lehine, lehene'.

Lēdi pl. lēdist belaubt, beblättert (LDW, 53); lēdi = lehine (KA); se um vägg? lēdi pū (LW, 189) 'See on väga lehine puu'; lēdi pū (KL) 'Lehine puu'.

Algup., < lēd leht (SKES, II, 284; SKRK, 254), < ⁺leh-tinen.

282. leuži 'kärnane'.

livži pā (KA) 'Kärnane pea'; leuži (LW, 190) 'Kärnane'.

Algup., < leuž kärn, L. Kettunen etümologiseerib ja

rekonstrueerib tüve ⁺lausi : ⁺leute- ja liusi (LW, 190).

283. lānagi ~ līnagi 'lõunane, lõuna-'.
~~lānagi~~

lānagi, lēinagi, līnagi, lūnagi (LW, 191) 'Lõunane, lõuna-'; lenagi tul (Kl) 'Lõunatuul'.

Algup. (vt. nr. 143).

284. līddi 'tingune'.

Liddi pl. liddist voll Nisse (LDW, 54); lapsān um līddi pā (LW, 191) 'Lapsel on tingune pea'; pā um līddi / lidūd (Pz) 'Pea on tingune, tingud'.

Lt, < lid ting. L. Kettuse järgi on tüvi laenatud lätikeelsest gnīda (LW, 191), vt. gnīda die Niss, das Lausei (LVV, I, 633).

285. līedigi 'leetene, mērg'.

Liedigi pl. liedigist, l. rānda weich (nicht morastiges), triebsandiges Ufer, wo man einsinkt (LDW, 54); liēdigi (LW, 192) 'Leetene'; liedigi mō (Kl) 'Leetene maa'.

Algup. (vt. nr. 144).

286. liēmi 'mahlane, koorene'.

Lēmi, liemi pl. lēmist, liemist saftig (LDW, 54); muord mändā d. attā vāggā liēmist (LW, 192) 'Noored mehed on väga koored'; liēmist pūd (Kl) 'Mahlased puud'.

Algup., < liem mahl, sisekoor (SKES, II, 290; SKRK, 266).

287. lⁱeppi 'lepane'.

Leppi pl. leppist erlen (LDW, 54); lⁱeppi (KA) 'Le-
pane'; lⁱeppist pūd, āndabāt kiebis tul (LW, 200) 'Lepa-
puud annavad elava tule'; lⁱeppi pū (Kl) 'Lepane puu'.

Algup., < lⁱepā lepp (SKES, II, 288), < leppäinen.

288. liettä 'vihmane'.

liettä (LW, 193); liettä aiga / agā vīmi aiga (Kl)
'Sajune ilm vōi vihmane ilm'.

Lt, < lietains regnerisch, regnicht (LVV, II, 506),
sufiks -i on liitunud analoogia tõttu.

289. lilili 'kühmune, mähane'.

lilili (LW, 194); lilili pū (Kl) 'Mähane puu'.

Algup., < lilī puukühm (SKES, II, 317-318; SKRK, 269).

290. limmi 'limane'.

kāman um l[immi] nāgāz (LW, 194) 'Kivikammeljal on li-
mane nahk'.

Germ, < lima lima (SKES, II, 295), tüve on vaadeldud
ka algupärasena (SKRK, 252).

291. linni 'linane'.

Linni pl. linnist leinen, flächsen (LDW, 55); linni
(KA) 'Linane'; linist ōrānst saittā sērkkād, umbālttā
(LW, 195) 'Linasest riidest õmmeldi särgid'.

Germ, < linā lina (SKES, II, 293; SKRK, 285).

292. līmi 'liimine'.

Līmi pl. līmist glasirt (LDW, 55); līmi (LW, 198)

'Liimine'.

Asks, < līm liim (SKES, II, 292-293), eesti ja liivi keeles on alamsaksa, soome keeles rootsi päritolu.

līnagi vt. lēnagi.

293. loudi 'lauake'.

Loudi (lvSal) Tischchen (LDW, 57).

E, tuletamisel on aluseks sõnad laud ja laudi.

294. luini 'luine, luune'.

Luini pl. luinist knöchern (LDW, 57); Roudi pbbi,

luini tabār (IG, 364) 'Raudne hobune, luine saba'; luini

(KA) 'Luune'; ma siinrn āndab luiniz (MLK, 24) 'Ma annan

sulle luuse'; namē luini / viza aža (II) 'Nagu luune tu-

gev asi'; luini um mingi lūst aža (KI) 'Luune on mõni

luust asi'.

Algup., < lū luu (SKES, II, 315; SKRK, 252), < ⁺luinen.

295. lūmī 'lumine'.

Lummi pl. lummist (auch lummi) schneeig (LDW, 58);

luimi (KA) 'Lumine'; lāp pīts lumist rēkk? (LW, 206)

'Läheb mööda lumist rada'.

Algup., < lūm lumi (SKES, II, 308; SKRK, 253), < ⁺lumi-

nen.

296. lūji 'luune, luine'.

Lūji pl. lūjist knochig. grätig (LDW, 57).

Algup. (vt. nr. 294).

297. lāmmi 'nātske, mudane'.

lāmmi (LW, 211) 'Nātske, mudane'; lāmmi lēba (Kl)

'Nātske leib'.

Germ (vt. nr. 290), tüved limà, lomà, lāmà on hāēli-
kulised variandid.

298. madali 'madal'.

madali (LW, 213) 'Madal'; sellī madali nai (Kl) 'Sel-
line madal naine'.

Algup. (vt. nr. 824).

299. maitsini ~ martsini 'naelane'.

Maitsoni pl. maitsonist (martsini) pfündig (LDW, 60);
maitsini, martsini (LW, 215) 'Naelane'; martsini kalà (Va)
'Naelane kala'.

Lt. < mārcina das Pfund (LVV, II, 583).

merri vt. mⁱerlini.

300. meizi ~ mežzi 'mesine'.

tām kādud, žūtā meizist (LW, 219) 'Tema käd on mesi-
sed'; mežzi lōda (Va) 'Mesine laud'.

Algup., < meiz mesi (SKES, II, 341-342; ESU, 142), <
mesinen.

301. mēli 'meelne'.

Mieli, mēli pl. mielist, mēlist mit einem Sinn, mit einer Gesinnung; leja mieli wollüstig (LDW, 62); mēli (KA) 'Meelne'; Id-mēli (LW, 220) 'Üksmeelne'; ne v^uoltā sellist roud / ne ka puol mēlist (Sr) 'Need olid sellised inimesed, nagu poolemeelsed'; puol mēlist / amā mēl ān ūo k^uonn? (Ii) 'Poolemeelsed, kogu mõistus ei ole kodus'.

Algup., < mēl meel (SKES, II, 344; SKRK, 275), < mēlinen.

302. meitti ~ muitti 'teistsugune'.

Muiti (lvSal mūki) verschieden, anderer (LDW, 64); Muiti (KA) 'Teistsugune'; se um muitti risting (LW, 233) 'See on teistsugune inimene'.

Algup. (vt. nr. 2123).

303. meltsi 'roheline'.

Moltsi pl. moltsist (multai) grün (LDW, 66); multai, miltai (KA) 'Roheline'; ta mōlttāb meltsiz vērnaks (LW, 221) 'Ta maalib roheline värvida'.

Algup. (vt. nr. 1006), sufiks -i on liitunud analoogia teel.

304. minni 'minu, minu oma'.

Minni pl. minnist mein, meinige (LDW, 62); minni (KA) 'Minu oma'; minni (LW, 224) 'Minu, minu oma'.

Algup., < mina mina (FUV, 35; SKES, II, 346).

305. mingi 'mingi, keegi'.

Mingi pl. mingist (lvSal mili, milli) welcher, was für ein (LDW, 62); minnen ju um üzpaššimist, ku mingi äb tul (NLK, 320) 'Mul tuleb ju peale passida, et keegi ei tule'; mingiz nädil jeddāpēdin (LW, 224) 'Mõni nädal edasipooles'; un kus mingi teidi äb plevota (EMO, 34) 'Ja et keegi teid ei võta'; mingi ta ni um (Kl) 'Keegi ta on'.

Algup., < mis mis (SKES, II, 343-344; SKRK, 258), tuletatud genitiivitüvest.

306. mōli 'värviline'.

mōldarēn attā ōrānd mōlist (LW, 229) 'Maalril on rõivad värvised'.

Asks, < mōl värv (LW, 229).

307. muddi 'mereadrune'.

Muddi pl. muddist schlammig (LDW, 64); muddi (KA) 'Adrune'; muddi (LW, 233) 'Mereadrune'; muddi rānda (Kl) 'Adrune rand'.

Algup., < mudā muda (SKES, II, 354; SKRK, 253).

308. muini 'mullune'.

Mūni pl. mūnist (muini) ehemalig (LDW, 64); mād munni kuož (KA) 'Meie endine koht'; muini, munni (LW, 233); muini tōla (Sr) 'Mullune talv'.

Algup., < mū muu (SKES, II, 354; ESU, 143), < muinai-nen.

muitti vt. meitti.

309. mulli 'mullune'.

Mulli pl. mullist vorjähriq (LDW, 64); mulli (KA) 'Mullune'; mäd muini neitst ajab mulliz väskis k^uodaj (LW, 233) 'Meie möödunud-aastane teenijatüdruk ajab mullust va-sikat koju'.

Algup. (vt. nr. 308).

310. mummi 'marjane'.

Mummi pl. mummist Rogener; ^(LDW, 64) kalad, att² mummist (LW, 234) 'Kalad on marjalised'; mummist kalad (Kl) 'Marjali-sed kalad'.

Algup., < māma sääremari, kalemari (LW, 237), < mummai-
nen.

311. murgi 'jame, vastik'.

Murgi pl. murgist zottig (LDW, 65); murgi (KA) 'Vas-tik'; murgi (LW, 235) 'Vastik, paks'.

Lt, < murgains verträumt, schwärmerisch, phantasisch, läppisch (LVV, II, 669), L. Kettuse küsimärgilised seosed (e. muri, sm murri) pole paikapidavad.

312. murri 'murelik'.

murri (LW, 236) 'Murelik'; muragli risting (Kl) 'Mu-relik inimene.

Algup. (vt. nr. 2036), muragli on väliskohakäände-lise adverbil murag²l i-sufiksiline adjektiiv.

313. müppi 'homme'.

Müpi pl. müpist morgend (LDW, 65); tämpist päuvâ
ma tiēdaB, müppist päuvâ mā āp tiēda (LW, 238) 'Tänast
päeva ma tean, homset päeva ma ei tea'; müppi pāva (Kl)
'Homme päev'.

Algup. < *mū(n) pāva(n) (LW, 238), millele liitus
i-sufiks.

314. māddi 'meie, meie oma'.

Maddi pl. maddist (auch mādli) unser, unsrige (LDW,
60); Māddi (KA) 'Meie, meie oma'; māddi (LW, 238) 'Meie
oma'.

Algup. < mēi meie (SKES, II, 338; FUV, 34), tuleta-
misel on lähtunud genitiivitüvest.

315. mārgi 'mädane; laisk'.

Margi pl. margist faul, eiterig (LDW, 61); mārgi (KA)
'Mädane'; ētta sie mārgiz luppat tullā (LW, 239) 'Heida
see mädane kalts tulle'.

Algup. < mārga mārg (SKES, II, 360), sõna esitatakse
ka tõenäolise balti laemuna (SKRK, 280).

316. mātali 'mätlik'.

mättali (LW, 239) 'Mätlik'; mātali mō (Kl) 'Mätlik
maa'.

Algup. (vt. nr. 825).

317. nanni 'ninane'.

Nanni pl. nannist nasig (LDW, 67); pünni-nanni risting (LW, 242) 'Punaseninaline inimene'.

Algup., < nana nina (SKES, II, 372-373; SKRK, 251).

318. nerri 'karm, ebasõbralik; tombuline'.

Nori pl. norid (nyri) streng, unfreundlich, lieblos; zänkisch (LDW, 72); nerri (LW, 245) 'Karm, ebasõbralik, riiakas'; neriz längaks ab vei umblõ (LW, 245) 'Tombulise lõngaga ei saa õmmelda'.

Algup. (vt. nr. 1367).

nigli vt. niglikki.

319. nini 'niinene'.

Nini pl. ninist sehnig (LDW, 69); nini vakka (LW, 249) 'Niinene korv'.

Algup., < nin niin (SKES, II, 378; SKRK, 254).

320. nolgi 'ebapuhas, limane'.

Nolgi pl. nolgist schleimig (LDW, 69); nolgist ver- õud (LW, 251) 'Limased võrgud'.

Algup., < nolG lima, nolg (SKES, II, 391), < nolkingu.

321. nopki ~ nougi 'nõgine'.

Nougi pl. nougist, nouvgi (nopki, lvSal nogdi) russig (LDW, 69); nopki, nougi (LW, 251) 'Nõgine'; nougi sõna (Va) 'Nõgine saun'.

Algup., < nougāD nōgi (SKES, II, 390; SKRK, 254).

322. nōgi 'nahkne'.

Nogi pl. nogist (nagi) ledern, aus Haut oder Fell (LDW, 69); tāmmān attā nōgist kiindā t kätā (LW, 252) 'Tal on nahkkindad käes'; Ab ka so valtođ ūž vīn vahsi nogis rīstis (EMO, 30) 'Ei valata ka uut viina vanadesse nahk-nōudesse'; nāgā ažā (II) 'Nahk-asi'.

Algup., < nōgāz nahk (SKES, II, 364; SKRK, 268),
*nahkainen.

323. nānti 'nende, nende oma'.

Nanti pl. nantist ihr, ihrig (LDW, 67).

Algup., < nānt nende (SKES, II, 370-371; FUV, 38).

324. ōbbi 'hiline'.

ōbbist lōttā rouž (LW, 262) 'Hilised kirikulised';
ōbbist roušt (KL) 'Hilised inimesed'.

Algup. (vt. nr. 998).

325. oukki 'auklik'.

Ouki pl. oukist (auch ōki) mit einem Loche versehen, hohle, leck, löcherig; wund (LDW, 74); Oukist kotta ab tāta (IG, 411) 'Auklikku kotti ei täida'; ovki (KA) 'Aukudega'; oukkist ārnāD (LW, 264) 'Aukudega rõivad'; a.m sālgaš um vo:nt pa.līn o.ūkkāzaks (LT, 53) 'Särk seljas on põ-lenud auklikuks'; oukki kleit (KL) 'Aukudega kleit'.

Algup., < ouk auk (SKES, I, 28; SKRK, 252).

326. õuvvi 'pimmune'.

pērand um õuvvi (LW, 265) 'Põrand on pimmune';

õuvvi pērand (Kl) 'Pimmune põrand'.

Bl^t, < õu pind (SKES, I, 64; SKRK, 280).

327. ovätti 'allikane, lättene'.

oväti pl. ovatist quellig (LDW, 74).

Algup., < ovät allikas (SKES, I, 31; SKRK, 252).

328. õbi ~ ābi 'haavane'.

Obi pl. obist (abi) espen (LDW, 72); õbi (LW, 266)

'Haavane'; ābi pū (Pz) 'Haavapuu'.

Algup., < õbāz haab (SKES, I, 46; SKRK, 254).

329. õgi ~ āgi 'hall'.

Ogi pl. ogist (agi, lvSal āgi) grau, aschfarbig; schimmelig (LDW, 72); āgi (KA) 'Hall'; kuṛg, um õgi lind (LW, 267) 'Kurg on hall lind'; mingi õgi lind (Kl) 'Mingi hall lind'.

Algup. (LW, 267), < hahkainen.

330. õrni 'materjeline, riidene'.

õrnist kängad (LW, 268) 'Riideist kingad'; õrnist sõpkidi ab üo (Kl) 'Riideist saapaid ei ole'.

Lt, < õrān riie (LW, 268; LLL, 167).

331. paijji 'pajune'.

Paii pl. paiist Weiden, von Weiden (LDW, 75); paijji

(LW, 270) 'Pajune'; paĩjjist vitsad (Kl) 'Pajuviitsad'.

Algup., < paĩ paju (FUV, 45; SKRK, II, 465-466).

332. paikki 'paigane'.

paikki (LW, 270) 'Paigane, paigatud'.

Algup., < paikka paik (SKES, II, 458-459; SKRK, 253).

333. painali 'vakaline'.

painali (LW, 270) 'Vakaline'; painali rĩst (Kl)

'Vakaline nõu'.

Algup., < painai vakk (SKES, II, 459-460; SKRK, 268).

334. pakandi * 'äkkvihane, äkiline'.

Pakandi pl. pakandist (od. pakandli) heftig, rasch; steil (LDW, 75); pakandi (LW, 272) 'Äkkvihane, äkiline'; mũzõn pakandi ĩing (JL, 47) 'Tõusnud äkiline keeristorm'; pakandi nai (Sr) 'Äkiline naine'.

Algup. (SKES, II, 468; SKRK, 253), etümoloogia on küsimärgiline.

335. papieri 'paberine'.

pappieri (LW, 275) 'Paberine'; siz min' wol' tsukk, rĩst kũbār, papieri kamzol (MLK, 334) 'Siis oli mul suhkrust kũbar, paberine kampsun'; papieri am (Kl) 'Paberine sark'; papieri (Pz) 'Paberine'.

Lt, < papĩrs das Papier (LVV, III, 81), rahvusvaheliselt levinud tüvi on liivi keelde tulnud läti keelest.

336. paski 'räpane, pasane'.

Paski pl. paskist schmutzig, kothig (LDW, 77); min
ättä sōpkæt paskist (LW, 276) 'Mul on saapad pasased'.

Algup. (vt. nr. 1481).

337. pastari 'viimane laps'.

Pastari viime, viimeinen poika, lapsi (KA).

Lt. (LLL, 170), < pastardiena der jüngste Tag (LVV,
III, 107).

pämi vt. pōmi.

perni vt. pärni.

338. perri ~ pⁱerri 'viimane, päramine'.

Perri pl. perrist, auch peri, letzte, äusserste,
hinterste (LDW, 80); perri, perre (LW, 281) 'Viimane';
un ku ni um se perri öö (MLK, 192) 'Ja kui nii on viimane
öö'; perri (KA) 'Viimane'; pⁱerri risting / kis tulub ta-
gan (Pz) 'Viimane inimene, kes tuleb taga'.

Algup., (SKES, I, 527-529; SKRK, 251), < peräinen.

339. I pēli 'pealne; pealik'.

Pēli, pēlli pl. pēlist, pēllist, gewöhnlich pēli,
pēlli, gesprochen, obere, oberste (LDW, 78); pēli (LW,
282); pēli (KA) 'Pealne'; jān' vied-pēli lāb pits sūrd
mits (MLK, 172) 'Jaan Veepealne läheb mööda suurt metsa';
sis tul üks neisti pēlizist (EMO, 30) 'Siis tuli üks neist
pealikuist'; veidag un sⁱe pēli (Kl) 'Või on pealne';

sie um pēli / ilmilī (Ii) 'See on pealik, Ulem'.

Algup. (vt. nr. 2047), tuletatud kohaadverbiest pēli.

340. II pēli 'mastine'.

Pēli pl. pēlist, pieli- mastig (LDW, 79); pēli (LDW, 282) 'Mastine'; kōt pēli k^uoig (Sr) 'Kahemastine laev'; it pēli / selli britāka (Ii) 'Ühemastiline, sel-line paat'.

Algup., / pēi peeli, mast (SKES, III, 537-538; SKRK, 266), < *pēlinen.

341. peppi 'kiuline'.

Peppi pl. poppiet (puupi) voll Schäben (LDW, 89); peppi (LDW, 283) 'Kiuline'; peppi orān (Kl) 'Kiuline riie'.

Algup., / pep kiud; ilmselt deskriptiivse tüvega, vrd. eesti keele saare murdes põppad, põpped, läänemur-des pepped (KKI MS), < *peppinen.

342. pezagi ~ pizagi 'purune, mähardunud'.

pezagi (LDW, 284) 'Purune'; pezagi pērand 'Purune pērand'; pizagi pīrand (Pz) 'Purune pērand'.

Algup. (vt. nr. 152).

343. pēzi 'põõsane, põõsaline'.

Pēzi pl. pēzist (pūzi) voll Gesträuch, ^{Gesträuch} Spreu, Keh-richt (LDW, 89); māccān attā amād nēttat pēzist (LDW, 285) 'Meil on kõik heinamaad põõsased'.

Algup., / pēzaz ~ pizaz (SKES, III, 520; SKRK, 254).

344. pⁱedāgi 'pedakane, männine'.

Pedāgi pl. pedāgist (lvSal padaji) von Kiefern (LDW, 79); pⁱedāgist pūd jēvist palabāD (LW, 299) 'Männipuud põlevad hästi'; pⁱedāgi rīst (Kl) 'Männipuust anum'.

Algup. (vt. nr. 154).

345. piēnti ~ piēntā 'peen'.

piēntā, piēntti, piēn (LW, 287) 'Peen'; piēnti lānga (Kl) 'Peen lõng'.

Algup. (vt. nr. 1266), sufiks -i on liitunud analoogia teel.

piērrī vt. perri.

346. pikki 'pigine'.

Pikki pl. pikkist pechig, klebrig (LDW, 82); Pikki (KA) 'Pigine'; pikki (LW, 289) 'Pigine'; pikki lōda (Kr) 'Pigine laud'.

Germ., < pik digi (SKES, III, 556; BFB, 13).

347. pilli 'pilvine; ähmane'.

Pilli pl. pillist wolkig, bewölkt, trübe (LDW, 82); Pilli (KA) 'Pilvine'; tāmmān āttā silmad nei pillist, tōb magāttā (LW, 289) 'Tal on silmad nii ähmased, tahab magada'; um pilli aiga (Kl) 'On pilvine ilm'.

Algup., < pila pilv (SKES, III, 566; SKRX, 253).

348. pinni 'vinniline'.

Pinni pl. pinnist finnis (LDW, 82); pinni (KA) 'Vin-
niline'.

Asks., < pin' ~ pinnaz vinn, vrd. ka sks Finne vinn
(SES, 316).

349. piński 'hatune, kräsus; kaval'.

Puntski pl. puntskist listig (LDW, 89); piński (LW,
291) 'Hatune'.

Lt (LLL, 173), < pinkains zottig (LVV, III, 219).

pizagi vt. pezagi.

350. pitki 'pikne'.

Pitki pl. pitkist (lvSal piki) Gewitter, Donner (LDW,
83); ne ät wonnəd amād k^uolm: jumāl, kurē un pitki (NLK,
336) 'Need on olnud kõik kolm: jumal, kurat ja pikne';
pitki, gen. pitkiz (AH, 18) 'Pikne, gen. pikse'; pⁱöerr?
pitkist um tövaz (LW, 294) 'Pärast pikset on torm'; pit-
kiz-mõriksiiji 'taevasikk' (LE); un ikäkerd um v9.ñD / sū.r
pi.tkē (LT, 51) 'Ja ükskord on olnud suur pikne'; laz
pitki ikäkerd loppögö (LL, 12) 'Lõppegu ükskord pikne';
Vana iza - Pitki (BA, II, 90) 'Vanaisa - Pikne'; pitki
borättäB (KI) 'Pikne müristab'; sūr pitki valktäB / nel
kezzi pitki um (II) 'Suur pikne lööb välku, on nii kuri
pikne'.

Algup., < pitka pikk (SKES, III, 580-581; SKRK, 259).

351. pīlāgi 'pihlakane'.

pīlāgi (LW, 297) 'Pihlakane'; mingi pīlāgi rīst (Kl)

'Mingi pihlakane nõu'.

Algup. (vt. nr. 156).

352. pīrgali 'pinnuline'.

Pīrgali pl. pīrgalist splitterig (LDW, 82); pīrgali (LW, 298) 'Pinnuline'; pīrgali pū (Kl) 'Pinnuline puu'.

Algup. (vt. nr. 826).

353. pīski 'vaiguline, räbuline'.

Algup., < pīsk piisk (SKES, III, 553), tüvi on deskriptiivne.

354. plōddi 'mudane'.

plōddi (LW, 303) 'Mudane'; aga veip kītt? plōddi (Kl) 'Võib-olla võib üelda mudane'.

Algup., L. Kettuse arvamuse järgi on aluseks deskriptiivne tüvi, mis leidub sõnades plōd ja lōd (LW, 201).

355. poigi 'pojake'.

Poigi (lvSal) Sönchen (LDW, 84).

Algup. (SKES, III, 590-591; SKRK, 252), < poikainen.

356. porri 'porine'.

Porri = locker (maa) (Ka).

E. porine, laen leidub E.N. Setälä kirjapanekulis; Kettunen esitab pori zänkisch; zerbrechlich (LW, 305).

357. põmi ~ pāmi 'pahempidine, pahu-'.
Pomi (pami) puol' = verkehrte Seite (LDW, 84); pāmi
puol' = murja puoli (KA); põmi puol' pāl (LW, 307) 'Pahu-
 poolle peal'.

Algup. (SKES, II, 454-455; SKRK, 259), tüvele ⁺paha-
 on liitunud komparatiivitunnus -m- ja sufiks -i.

358. puini 'valelik, kaval'.
puini (KA) 'Valelik'; puini (LW, 313) 'Kaval, vale-
 lik, morn'; puini riština (KI) 'Valelik inimene'.
 Algup. (LW, 314; SKES, III, 642).

359. pukki 'pukk, sokk'.
Pukki (lvsal) Bock (LDW, 86).
 Germ (SKES, III, 631; SKRK, 293).

360. punki 'tatine'.
Punki pl. punkist (dorri) rozzig (LDW, 86); punkki
 (LW, 314) 'Tatine'; punki nana (Pr) 'Tatine nina'.
 Algup. (LW, 314), L. Kettuse rekonstrueering ⁺punik-
 on veenev.

361. punni 'mügarane, kühmlük'.
punni-pā poiški (LW, 315) 'Kühmliku peaga poisike'.
 Sks. < puñ punn, prunt (LW, 314), vrd. sks Spund
punni-, prundiauk; punn, prunt (SES, 919).

362. punni 'punane'.

Punni pl. punnist roth (LDW, 86); punni (KA) 'Punane'; punnist ebbistaks (LW, 315) 'Punaste hobustega'; kõ.t kõrdis pu.niz lā.ngaks (LT, 19) 'Kahekordse punase lõngaga'; punni tõvaZ (KL) 'Punane taevas'; punnist kuk-kist (Kr) 'Punased putukad'.

Algup. (SKES, III, 640-641; SKRK, 269). < punainen.

363. puntši 'punnine, pruntis'.

puntši (LW, 315) 'Punnine, pruntis'; puntši sū (KL) 'Pruntis suu'.

Sks (vt. nr. 361).

364. puoli 'poolne'.

Puoli, puoli pl. puolist, puolist nach irgend einer Seite hin gelegen oder befindlich (LDW, 87); eddi puoli vordere (LDW, 15); jennā māt puoliži roustā (LW, 316-317) 'Palju meiepoolseid inimesi'; sāl mⁱer puoisr um vend pāgin rousti (MLK, 190) 'Seal merepõhjas on olnud palju inimesi'; nānt puoli (II) 'Nendepoolne'; naist puoli (Pz) 'Naisterahvas'.

Algup., < puol pool (SKES, III, 646-647; SKRK, 272).

365. putki 'lilleke'.

Putki pl. putkist, eig. putkki Blümchen (LDW, 88); putki (KA) 'Lilleke'; lapst k^uorr**ä**bät putkiži (LW, 320) 'Lapsed korjavad lillekesi'.

Algup. (SKES, III, 661-662; SKRK, 254). < putkinen.

366. pärni ~ perni 'pärnane, pärna-'.
pärni; pärni/pü (LW, 324) 'Pärnane; pärnapuu'; perni
 (LW, 281) 'Pärnane'; perni pü kazab jõgn aigäs (Pr) 'Pär-
 napuu kasvab jõe ääres'.

Algup., < pärna pärn (SKES, III, 525; SKRK, 252).

367. päüvvi 'päevane'.

Pavvi pl. pavvist täglich, -tägig (LDW, 79); pävvi
 (KA) 'Päevane'; Ända madon mad juga pavviz leba (Lä, 351)
 'Anna meile meie igapäevast leiba'; päu(ü)vi (LW, 324)
 'Päevane'.

Algup., < päva päev (SKES, III, 680-681; SKRK, 274).

*päiväinen.

368. püüvi 'pühane, püha'.

Puvvi pl. puvvist heilig (LDW, 89).

Algup., < pivä püha (SKES, III, 668-669; SKRK, 275).

muutus h > y on liivi keelele iseloomulik.

369. rabbī 'rabane, raba-'.
sellī dūrbali rabbī mā (LW, 327) 'Selline künklik
 rabamaa'; pitrōg metsas um rabbist mōd? (Va) 'Pitrōgi
 metsas on rabamaad'.

Algup., < raba raba (SKES, III, 735-736; LW, 327).

370. razzi 'rasvane'.

Razi pl. razist fett, fettig (LDW, 91); razzi (KA)

'Rasvane'; mis sa mīnda ma mūdōs jēnno razizōks sad?

(LG, 452) 'Mis sa mind maha murdes väga rasvaseks saad?';
ma sai tām talē vägi raziz ilgā (LW, 330) 'Ma sain sel
 talvel väga rasvase hülge'; razzi voza (Kl) 'Rasvane liha'.

Algup., < raza rasv (SKES, III, 742; SKRK, 252).

371. rebbi 'rebane'.

Rebbi pl. rebbist (lvSal rabbi) Fuchs (LDW, 91);

Rⁱebbi (KA) 'Rebane'; riebbi ~ lūdgtabar (LE); rebbist
jelabād ōkkiš (LW, 331) 'Rebased elavad aukudes'; neka
rebbi (Kl) 'Nagu rebane'; rebbi un guiz (Pr) 'Rebane ja
 hunt'.

Algup. (SKES, III, 769; SKRK, 255), < ⁺repäinen.

reppi vt. räppi.

372. reuvi 'rohune, heinane'.

Rovi pl. rovvist grasig (LDW, 95); reuvi (LW, 335)
 'Rohune'; reuvi mō (Kl) 'Rohune maa'.

Algup. (LW, 335; AH, 331; SKES, IV, 869), sõnale on
 vasteid otsitud germaani keeltest, laenamist pole aga tões-
 tatud.

373. rievli 'saamahimuline, röövellik'.

Roovili, roovoli pl. roovilist, roovold Räuber, Plün-
 derer; räuberisch; grob (LDW, 95); rievli, rievle (LW,
 337) 'Saamahimuline'; sell'i rievli ristig (Kl) 'Selline
 röövellik inimene'.

Germ., < rēvil ~ rievil (LW, 334; SKES, IV, 907-908).

374. rīggi 'rukkinē'.

rīggist joud (LW, 337) 'Rukkijahud'; rigiz lēba (Kl) 'Rukkileib'.

Germ., < rīggâz (SKES, IV, 856; SKRK, 285).

375. roppi 'ropp, räpane'.

roppi (LW, 343) 'Ropp, räpane'; roppi ristīng (Kl) 'Ropp ininene'.

E., < ropp (EDW, 975; LW, 343).

376. roudi 'raudne'.

Roudi pl. roudist (lv3al raudi) eisern (LDW, 93);
ānda sa min roudiz! (MLK, 24) 'Anna sa mulle raudne'; ma
um selli roudi ristīng (Kl) 'Ma olen selline raudne ini-
mene'; āie um roudi / mīngi aža / veis (Pz) 'See on raud-
ne: mõni ese, muga'; pānān ātt? roudist vitsād, īmmār
(LW, 343) 'Pangel on raudsed vitsad ümber'.

Germ., < rōda raud (SKES, III, 750-751; SKRK, 285).

377. rōji 'rahane, rahakas'.

rāndas um veitti rōjiži rousti (LW, 344) 'Rannas on
vāhe rahakaid inimesi'.

Germ., < rō raha (SKES, III, 711-712; SKRK, 285).

378. rōvi 'soine, roostene'.

rōvi/vež (LW, 435) 'Roostene vesi'; rōvi veⁱž um
vigās (Kl) 'Roostene vesi sooniidul'.

It., < rōv soovesi, vrd. lt rāva eine solches Wasser

enthaltende sumpfige Stelle (LVV, III, 499).

379. rumāli 'ebapuhas, räpane, inetu'.

ku se va rumāli nai nānt vežād sizāl kādud^{ekst}ks jelīz
(MLK, 350) 'Et see va räpane naine korvides^{oma} kätega toime-
tas'; rumāli, rumalé (LW, 347) 'Ebapuhas'; tāmā um ne ka
rumāli (Kl) 'Ta on nagu inetu'; rumāli rištīng (Pz) 'Vas-
tik inimene'; rumāli / ammā sliktā tieB (Va) 'Vastik,
kõike halba teeb'.

Algup. (vt. nr. 827).

380. ruogi 'roogne, pilliroogne'.

Ruogi pl. ruogist von Rohr, Schilf (LDW, 94); ruogi
jōra (LW, 347) 'Pilliroogne järv'; ruogi jāra (Pz) 'Roog-
ne järv'.

Algup., <ruogāz pilliroog (SKES, IV, 872; SKRK, 253).

381. rūni 'ruhmulane'.

rūni (LW, 349) 'Ruhmulane'; ku.t tam sã.ddã n mō.zã /
se.rū.ni (LT, 37) 'Et ta on kukkunud maha: see ruhmulane';
rūnist tultā aigā (Kl) 'Ruhmulased tulid kaldale'.

E, tuletamisel on lähtunud Eesti saare Ruhnu nimest.

382. rābali 'jahtunud, leige'.

rābali (LW, 350) 'Jahtunud'; rābali kaž = vilets
kasv (loomal) (LE).

Algup. (vt. nr. 1326), ka deskriptiivsed e rābal ja
su rāpelō on sõna kujunemisel võinud olla eeskujuks, mis-

tõttu saabki lähtuda i-sufiksist.

383. räppi 'mudane, sopane'.

Roppi pl. roppist schmutzig (LDW, 93); räppi = likainen (KA); ne võlttõ räppist rouz (LW, 350) 'Need olid sopsad inimesed'; reppi (LW, 333) 'mudane'.

Algup., / räpà sopp (SKES, IV, 914; LW, 350); reppi on juhuslik häälikuline variant.

384. salli 'salajane'.

salli = salainen (KA); sallist tiet saggõld üh uot-tõ jevät tied (LW, 354) 'Salajased teod ei ole sageli head teod'; salli tie (Kl) 'Salajane töö'.

Algup., / salà sala (SKES, IV, 953; SKRK, 273).

385. sarri 'sarvine, sarviline'.

Sarri pl. sarrist hörnern (LDW, 97); sarri = sarvinen (KA); sarri (LW, 355) 'Sarviline'; sarri jõssõz (Va) 'Sarviline cinas'.

I-eur., / sõra sarv (SKES, IV, 977-978; SKRK, 277).

sarni vt. särni.

386. sändi 'piimane'.

Sändi pl. sändist milchig (LDW, 99); sändi (LW, 357) 'Piimane'; sändi rīst (Kl) 'Piimane nõu'.

Algup., / sēnda piim (LW, 357), tlvi on liivi päritolu.

387. sērgi 'nakatav'.

sellī sērgi aiga um (LW, 359) 'Selline nakatav ilm on'.

Lt (LLL, 194-195), vrd. lt sērgains kränklich (LVV, III, 828).

388. sēuŭvi ~ siuŭvi 'suvine'.

Sovvi pl. spovvist sommerlich (LDW, 110); sēuŭvi, siuŭvi (LW, 361) 'Suvine'; siuŭvi aiga (Pz) 'Suvine ilm'.

Algup., < sēuv ~ siuv suvi (SKES, IV, 1141-1142; SKRK, 274), < suvinen.

389. sidāmi 'keskmīne, kesk-'.
Sidāmi pl. sudāmist mittlere (LDW, 108); Sudāmi

(lvSal) mittlere, mittelmässig (LDW, 106); sidāmi (LW, 362) 'Keskmīne'; sidāmi pūoga (Va) 'Keskmīne poeg'.

Algup. (vt. nr. 1190).

390. siezāri 'kirbulīne'.

siezāri (LW, 363) 'Kirbulīne'; siezāri lovā (Kl) 'Kirbulīne ase'.

Algup., < siezār kirp (SKES, IV, 1071-1072; LW, 363).

391. sīgži 'sūgisene'.

Sūgši pl. sūgšist herbstlich (LDW, 108); sūgži, sūgži lāpš (KA) 'Sūgisene, sūgisene laps'; sīgži (sūgži) (LW, 364) 'Sūgisene'.

Algup., < sīgž sūgis (SKES, III, 1044; SKRK, 274).

392. silli 'süllane'.

Silli pl. sullist -fadig (LDW, 108); sülli = aylinen (KA); silli (sülli) (LW, 365) 'Süllane'.

Algup., < sil süld (SKES, IV, 1145; SKRK, 272).

393. silmi 'silme, silmane'.

silmi (LW, 365) 'Teravalt silmitsev'; un siz tul üks vana ldsilmi nai sigxal (NLK, 246) 'Ja siis tuli vana ühesilmne naine sisse'; It silmi / kien um üks silma (Pz) 'Ühesilmne, kellel on üks silm'.

Algup., < silma silm (SKES, IV, 1026-1027; SKRK, 252).

394. sindi 'sünni-'.

Sundi pl. sundist erblich; unterthan (LDW, 108); sündi, sündi kēl (KA) 'Sünni-, sünnikeel'; sindi (LW, 366) 'Sünni'; sindi randa (Pz) 'Sünnirand'.

Algup., < sindē sündida (SKES, IV, 1046-1047; SKRK, 255).

395. sinni 'sinu, sinu oma'.

Sinni pl. sinnist dein, deinige (LDW, 100).

Algup., < sina sina (SKES, IV, 1034-1035; SKRK, 258).

396. sinni 'sinine'.

Sinni pl. sinnist blau; fahl (von Pferden) (LDW, 100); un siz nēsti niēmist um iend sīd, mingi sinni niēm (NLK, 381); sinni (KA) 'Sinine'; sinni (LW, 366) 'Sinine';

ku attõ nãõd selliz siniz paist (LP, IV) 'Et on näinud sellist sinist valgust'; sinni niem / sⁱedà um veitti mäd jüs (Kl) 'Sinine lehm, seda on vähe meie juures'; sinnist mägd (Pz) 'Sinised mäed'.

Algup. (SKES, IV, 1031-1032; SKRK, 269). < sininen.

397. sizži- 'suvine, suviste-'.

sizži-pivàd (süzži-püväd), süs-pivàd (LW, 368) 'Suvistepühad'; sizži pivàd nõndžal (Kl) 'Suvistepühade hommikul'.

Algup. (vt. nr. 388). < suvisen (vrd. e suviste, suiste).

398. sitti 'sitane'.

Sitti pl. sittist kothig, schmuzzig (LDW, 101); sitti (KA) 'Sitane'; amàdžn sittist nanàd päs (NLK, 30) 'Kõigil sitased ninad peas'; sitti (LW, 369) 'Sitane'; sitti nanà (Pz) 'Sitane nina'.

Algup., < sita sitt (SKES, IV, 1048; SKRK, 252).

süvvvi vt. süvvvi.

399. soggi 'lumesegane'.

soggi = lumensekainen (LDW, 103).

Algup., < sožà lume ja vee segu (SKES, IV, 1060), tüvi on deskriptiivne.

400. sovvvi 'suitane'.

Sovvi pl. sovvist rauchig (LDW, 103); so(u)vvi (LW,

376) 'Suitsune'; sou^vvi sōna (Va) 'Suitsune saun'.

Algup., < sou suits (SKES, IV, 986; SKRK, 254), < ⁺sa-
vuinen.

401. sōmali 'samblane'.

sōmali (LW, 377) 'Samblane'; sōmali metsä (Kl) 'Samb-
lane mets'.

Algup. (vt. nr. 828).

402. spitāli 'pidalitōvene'.

spitāli pl. spitālist aussätzig (LDW, 104).
Lt (LLL, 202).

403. stundi 'igatunnine'.

Stundi pl. stundist stündlich (LDW, 106).
Asks, < stund tund (SKRK, 294; LW, 384).

404. stuoppi 'aineline'.

Stuopi pl. stuopist stöfig (LDW, 106).
Asks, < stuop aine (LW, 384).

405. sukki 'sukake'.

sukki (LW, 385) 'Sukake'; sukki / selli piški (Kl)
'Sukk, selline väike'.
Sks, < suka sukk (SKES, IV, 1097; SKRK, 284).

406. sulli 'teener'.

Täma om min iza sulli (IG, 318) 'Tema on minu isa

teener'; sulli (KA) 'Teener'; bet ni se jemānd um pand
tām pa sulizaks (MLK, 64) 'Aga siis on proua pannud tema

teenriks'; perimiet pidabät sulizi (LW, 385) 'Peremehed

peavad sulaseid'; su.11st ä:ttä ka.ñdānd / si.emna:igä
lō.dap.pāl (LT, 21) 'Teenrid on kandnud toitu lauale;

sulli um selli miet puoli / kis dēhāB (Kl) 'Teener on nii-

sugune mees, kes teenib'; m^ugizān ka v^uol izandān sulli
 (Pz) 'Mõisas oli ka härral teener'.

Algup. (KW, 207; E. Vääri, Sugulusalane sõnavara
 läänemeresoome keeltes, Tartu 1953, lk. 311), vananenud
 on arvamus, nagu oleks tegemist vene või slaavi laemuga
 (H. Ojansuu, Kaksi konsonanttia sanan alussa suomen kie-
 lessä. - Virittäjä, IX, 1905, Helsinki 1906, lk. 25-26).

407. sumari 'tükiline, teraline'.

Sumari pl. sumarist kõrnig, mürbe (LDW, 107); sumari
veidaG (LW, 385) 'Teraline või'.

Algup., < sumar viljatera, tükk (LW, 385), tüvi on
 deskriptiivne.

408. suoji 'soine'.

Suoi pl. suoist sumpfig (LDW, 107); suojist niittäD
 (LW, 386) 'Soised niidud'; mäd niittä d attä suojist (Va)
 'Meie heinamaad on soised'.

Algup., < suo soo (SKES, IV, 1109-1110; SKRK, 253), <
 + soinen.

409. suoli 'soolane'.

Sioli pl. suolist saizig (LDW, 107); volksti juvat siedabäks bet vägi suolist (LW, 386) 'Olekaid söögiks head, kuid väga soolased'; kalad attä suolist (Kl) 'Kalad on soolased'.

I-eur, < suol sool (SKES, IV, 1113), sõna peetakse ka balti laenuks, samuti algupäraseks (SKRK, 272).

410. suongi 'soomuseline'.

Suongi pl. suongist schuppig (LDW, 107); suongiži kaldi (LW, 386) 'Soomuselisi kalu'.

Algup., < suongäz soorus (SKES, IV, 1115-1116, SKRK, 116).

411. sürmi 'tanguline, teraline'.

Sürmi pl. sürmist finnig (LDW, 107); säu äb. uo jevist tēmtät, se um sürmi (LW, 388) 'Savi ei ole hästi tambitud, see on teraline'.

Algup., < sürmäz kruup (SKES, IV, 1137; SKRK, 271).

412. svikki 'vaigune'.

Svikki pl. svikkist harzig (LDW, 109); svikkist pūd jevist palabäd (LW, 391) 'Vaigused puud põlevad hästi'; svikkist pūd (Va) 'Vaigused puud'.

Lt, < svik vaik (LLL, 211), vrd. lt svikis das Harz, harziges Holz (LVV, II, 1157).

413. särni ~ serni 'saarene, saare-'.

Särni pl. sarnist eschen (LDW, 98); särnist pūstā tiebād r¹eggidi (LW, 392) 'Saarepuust tehakse regesid';

serni (LW, 358) 'Saarene'.

Algup., < särna saar (LW, 394). -n- on liitunud pärna analoogial.

414. sävvī 'savine'.

Savvi pl. savvist (lvSal saji) lehmen, irden, thö-nern; lehmig (LDW, 98); sävvī (KA) 'Savine'; sävvis mōss? nāgg?rd, āp kazātt? jēvist (LW, 393) 'Savises maas ei kasva kartulid hästi'.

Algup., < säuv savi (SKES, IV, 985; SKRK, 253), < sa-
vinen.

zerni vt. zirmi.

415. zēppi 'seebine'.

Zōpi pl. zōpist seifig (LDW, 140).

Asks, < zēp seep (SKES, IV, 947; LW, 399).

416. zēvili 'väävline'.

Zēvili pl. zēvilist schwefelig (LDW, 139); zēvilist suorn?D (LW, 399) 'Väävlised sõrmed'; zēvilist spitsk?D (Va) 'Väävlised tikud'.

Asks, < zēvil väävel (KW, 73; LLL, 216).

417. zirmi ~ zerni 'hall'.

Zirmi pl. zirmist, auch zerni grau (von Alter) (LDW, 140); zerni = grau (KA); zirmist ibukst (LW, 400) 'Hallid juuksed'; zirmist abba?D (KI) 'Hall habe'.

lt (LLL, 217), < sirms grau, silbergrau (LVV, III, 846).

418. zīdi 'siidine, siid-'.
zīdi pl. zīdist seiden (LDW, 139); zīdi (LW, 401)

'siidine'; jagā pāva zīdī gūngasserk (NLK, 46) 'Igal pā-
 val siidist seelik'; zīdi gūngasserk (Pz) 'Siidist seelik'.

Asks, < zīd siid (LLL, 217; LW, 401).

419. zīmi 'hulgaline'.
kunā mēg jōdan sēdā zīmīst kuijō ainō tuōpuksō

pānda (LW, 401) 'Millal me jōuame seda hulgalist kuiva
 heina rukka panna'; v^uol zīmīst vⁱetā (Kl) 'Oli hulga-
 selt vett'.

Lt, < zīmō hulk (LLL, 217), vrd. lt zīmes eine Un-
 zahl, Urmasse (LVV, IV, 735).

420. zvirkti 'kruusane, rāhkjas'.
zvirkti (LW, 403) 'Kruusane, rāhkjas'; zvirkti

rⁱek (Kl) 'Kruusane tee'.

Lt, < zvirkt kruus (LLL, 219), vrd. lt zvirgzds eine
 kiesichte Stelle (LVV, IV, 778).

421. zāppi 'sapine, sapi-'.
Zāppi pl. zāppist gallig (LDW, 139); zāppi (LW, 404)

'Sapine, sapi-'.

Algup., < zāp sapp (SKES, IV, 971-972; SKRK, 252).

422. taggi 'tagumine, taga-'.
~~taggi~~

ma tammon sidis eddist un taggist jälgad vizzo (IG, 452) 'Ma sidusin tal esi- ja tagajalad kimmi'; taggi (KA) 'Tagumine'; ända lõja tagis tutkamast sie tol (LW, 406) 'Anna paadi tagumisest otsast tull'; täma um taggis tut-
kam? (Pz) 'Ta on tagumises osas'; taggi tutkam pist? (Va) 'Taguots püsti'.

Algup. (vt. nr. 2112).

423. tallist 'toestik, tellingud'.
~~tallist~~

Tallist pl. (stolažod) Gerüst (LDW, 111); jega lõ
üd jel tiemiž jüses um vajak taliži (LW, 408) 'Iga uue
maja ehitamisel on tarvis tellinguid'.

I-eur (SKES, IV, 1210; SKRK, 277), sõna on mitmuslik.

tämmi vt. tämmi.
~~tämmi~~

424. tarabi 'sarapuune, sarapuu-'.
~~tarabi~~

tarabi (LW, 410) 'Sarapuune'; tarabi vitsa (Kl) 'Sa-
rapuuvits'.

Algup., < tarab sarapuu (SKES, IV, 973), t sõna algu-
ses on erandlik.

425. tazzi 'tasane'.
~~tazzi~~

Tazi pl. tazist, od. tazzi sanft, sittsam; langsam
(LDW, 111); säl all um tazzi ma vuond (IG, 464) 'Seal all
on tasane maa olnud'; tazzi (KA) 'Tasane'; taziz?ks tied?
(LW, 411) 'Tasaseks teha'; tü.l muopu.ontt?n je.üg?ks /

ta.zizəks (LT, 20) 'Tuul puhunud liivaga tasaseks'; tazzi r¹ek (KL) 'Tasane tee'.

Algup. (SKES, IV, 1242-1243; SKRK, 259), < tasainen.

426. teppi 'räpane, must'.

Toppi pl. toppist Zauderer, langsamer, unentschlossener Mensch; schmutzig (LDW, 116); töppi = likainen (KA); teppi (LW, 413) 'Räpane'.

Asks, < tepp? (töpp?) toppida, sisse pista (LW, 413).

427. terri 'teraline'.

Terri pl. terrist körnig (LDW, 113); terri (LW, 413); terri vili (KL) 'Teraline vili'.

Algup., < t¹era tera (SKRK, 268; LW, 425).

428. terri ~ tirri 'törvane'.

Torri pl. torrist (turri, lvSal turvi) theerig (LDW, 121); tirri, türri = tervainen (KA); lõjad, att? terrist (LW, 415) 'Paadid on törvased'; terrist pūd (Kr) 'Törvased puud'.

Blit, < tēra törv (SKRK, 281; BFB, 166).

429. tinni 'tinane'.

Tinni pl. tinnist šinnern (LDW, 114); tinni (KA) 'Tinane'; un nim üks suur tinni nān (NLK, 192) 'Ja nüüd on suur tinane loss'; vaskist rīst? att? sizalpēd? tinnist (LW, 422) 'Vasksed nõud on seestpoolt tinased'; kil sa sāt sitt? mēt tinn? / tinni nē (Li) 'Küll sa saad

tina sittuda, tinane jah'; tinni kái (Pz) 'Tinane kulp'.

Germ. < tina tinà (SKRK, 285).

tirri vt. terri.

430. toossi 'sombune'.

ma ab mādlā nei toossist aiga (LW, 428) 'Ma ei mäle-

ta nii sombust ilma'; toossi aiga (Kl) 'Sombune aeg'.

Algup. < toossā udupilv (LW, 428), sõna on deskrip-
tiivne (vrd. e tossune).

431. touvi 'taevane; *tormine'.

Touvi pl. touvist od. touvili, auch tovvi, tovvili
(lv3al touvi) himmlisch; stürmisch (LDW, 115); sigzā um
touvi aiga (LW, 429) 'Sügisel on tormine ilm'; touvi
pāva (Kl) 'Tormine päev'.

Blit. < tōvaz taevaa (SKRK, 280; BFB, 166).

432. trinni 'toimne'.

trinni (kāngaz) (LW, 431) 'Toimne kangas'; trinnist
kāngad (Va) 'Toimsed kangad'.

Lt (LLL, 225), < trinite ein gewisses Gewebe (LVV,
IV, 340).

433. tulli 'tuline, palav'.

Tulli pl. tullist. Comp. tullim feurig, hitzig,
heiss, heftig (LDW, 118); tulli (KA) 'Tuline, palav';
mūnda ārmastāb vāggi tulist soūnā (LW, 439) 'Mõni ārmas-
tab vāga tulist sauna'; u ni vāl ka tulli? (NLK, 375)

'Ja kas oli ka palav': tulli veiž / tullist naggʔrd (Kl)

'Kuum vesi, kuumad kartulid': tulli aiga / päva ka um
tulli (Pz) 'Kuum ilm, päev on ka kuum'.

Algup., < tul tuli (SKRK, 254), < ⁺tulinen.

434. t^uoi 'teine'.

Tuoi, tuoini pl. tuoist (gew. toi pl. toist, lvSal
toin, toini pl. tōst) andere, zweite (LDW, 119); t^uoi =
toinen (KA); t^uoiz vigdi um k¹evam nādʔ (LW, 444) 'Teise
vigu on kerge näha'; sie um t^uoi aža (Kl) 'See on teine
asi'.

Algup. (SKRK, 258), < ⁺toinen.

435. tuoni 'toonane'.

tuoni (KA) 'Toonane'; ma tuoniz nādil vol irəl (LW,
440) 'Ma olin eelmisel nädalal Irel'.

Algup. (LW, 440), < ⁺tōnainen.

436. tūgi 'tuhane'.

Aschicht, aschig tūgli, tūgi (LDW, 156); tūgi (KA)
'Tuhane'; tūgi (LW, 442) 'Tuhane'.

Algup., < tūgʔD tuhk (SKRK, 254), < ⁺tuhkainen.

437. tūli 'tuuline'.

Tūli, tūlli pl. tūlist, tūllist windig (LDW, 118);
kull tagis irmsõ tūlizi aigdi um vuond (LG, 464) 'Küll on
siin hirmsaid tuuliseid ilmu olnud'; tūliz, aigaks äp sō
lesti (LW, 443) 'Tuulise ilmaga ei saa lesti'; tāmpʔ um

tūli aiga (K1) 'Täna on tuuline ilm'.

Algup., < tūl tuul (SKRK, 254), < ⁺tūlinen.

438. türgi 'suleline, sulgne'.

Türgi pl. türgist federig, von Federn (LDW, 119);

türgi (LW, 443) 'Suleline, sulgne'.

Algup., < türgaz sulg (SKES, IV, 1102; SKRK, 252),

t sõna alguses on liivi keelele iseloomulik.

439. tāddi 'teie, teie oma'.

Taddi pl. taddist euer, euriger (LDW, 111); tāddi

(LW, 445) 'Teie, teie oma'.

Algup., < tēg teie (SKES, IV, 1250; SKRK, 258).

440. tāmmi ~ tammī 'tammine'.

Tammi pl. tammist eichen (LDW, 111); tāmmist k^uoi-
gid, attā viššāD (LW, 445) 'Tammised laevad on tugevad'.

Algup., < tām tamm (SKES, IV, 1218; SKRK, 254), < ⁺tam-
ningn.

441. tāmmi 'tema, tema oma'.

Tammi pl. tammist sein, seinige (LDW, 112); tāmmi
(KA) 'Tema oma'; tāmmi (LW, 445) 'Tema, tema oma'.

Algup., < tāmā tema (SKRK, 258; ESU, 148).

442. tāmpi 'tänane'.

Tampi pl. tampist heutig (LDW, 112); tāmpī pāva um
tādā1 pañdāB (LW, 446) 'Tänane päev on tähelepanuväärne'.

Algup., < tämpä täna (LW, 445), koosneb algupärastest täma + päva.

443. uddi 'udune'.

Uddi pl. uddist (lvsal udli) neblig (LDW, 121); uddi (KA) 'Udune'; udiz aigal kalameiez äb vei m¹errä lädä (LW,

448) 'Uduse ilmaga ei või kalamees merele minna'; seli uddi aiga (KL) 'Udune ilm'.

Algup., < ud udu (SKRK, 254), < ⁺utunen.

444. uidi 'häbiväärne, häbitu'.

Uidi pl. uidist schändlich (LDW, 121); ta rekkändäb uidist viitä (LW, 448) 'Ta räägib häbiväärsel viisil'; uidi risting (KL) 'Häbitu inimene'.

Algup. (vt. nr. 1732).

uimbi vt. umbi.

445. ukki 'uhke'.

rouved yrgizto ukkidi jielidi tiedo (RA, I, 41) 'Inimesed hakkasid uhkeid maju ehitama'.

E., < uhke (LW, 449), i-sufiks on kujunenud analoogia teel.

446. ulli 'pahupidine, kummaline'.

Ulli pl. ullist verkehrt, wunderlich (LDW, 122).

Algup., < ul hull (SKES, I, 85-86; SKRK, 273).

447. üll'i 'väline, välispidine'.

Ülli pl. üllist hussere (LDW, 122); ama üllim (LW,

451) 'Kõige välisem'; üll'i (KL) 'Väline'.

Algup. (vt. nr. 2133).

448. umä'i 'humalane'.

Umä'i pl. umälist von Hopfen (LDW, 122); umä'i (LW,

451) 'Humalane'; umä'i jögn äiga (Pr) 'Humalane jõekallas'.

Corn, < umäi humal (SKES, I, 86; SKRK, 285).

449. umbi ~ uigbi 'umbne; ebeseige'.

Umbo (auch umbi) unbedacht; unklar; unvorsichtig (LDW, 122); umbi mätan; umbi äiga; umbi mäg (KA) 'Umbne mets; umbne ilm; umbne mäg'; uimbis kietts bäd (LW, 449) 'Kinniselt keedetakse'; umbä katlä (KL) 'Umbne katel'.

Algup. (SKRK, 258). < umäinen.

450. umäi 'oma, omaue'.

Umäi pl. umäist eigen (LDW, 122); umäi (KA) 'Oma';

umäi käl (LW, 452) 'Oma keel'.

Algup. < umä oma (SKES, 428-429; SKRK, 258). < omäiner.

451. unt'i 'eriline, isäralik'.

Unt'i pl. untist besondere, absonderlich (LDW, 123).

Algup. (vt. nr. 450), vrd. sm omäitüinen.

452. unni 'unine'.

Unni pl. unnist schläfrig, träumerisch (LDW, 123);

unnist silmad (LW, 453) 'Unised silmad'; unni laps (Kl)
'Unine laps'.

Algup., < un uni (SKRK, 255), < ⁺uninen.

453. uogi 'ohteline, okkeline'.

Uogi pl. uogist stachelig, gegrant (LDW, 123); ne
att? vel uogist (LW, 454) 'Need on veel okkalised';
uogist t¹erad (Sr) 'Ohakalised terad'.

Algup., < uog?Z ohakas (SKES, II, 419; SKRK, 254).

454. uomdi 'homme'.

Uomdi pl. uomdist, lvSal uomdi morgend, morgendig
(LDW, 123); sis sie uomdi päva Is om parast kaidub (IG,
357) 'Siis on homme päev hiljem kahetssetav'; uomdi (LW,
455) 'Homme'; uomdi päva (Pz) 'Homme päev'.

Algup. (SKES, I, 88; SKRK, 258), ⁺hōmeninen > ōmni >
uomni, d pärineb partitiivist.

455. ^{uomsgli}
uomigi 'hommikune'.

Uomogi, uomogli, pl. uomagist, uomoglist morgendlich,
Morgen- (LDW, 123); uomigi (LW, 456); uomigi aiga (Kl)
'Hommikune aeg'.

Algup. (vt. nr. 163).

456. uoni 'tall'.

Uoni pl. uonist Lamm; uon puoga dasselbe (LDW, 123);
uoni nid, uon puogad (KA) 'Tall, talled'; uoni (uonkki)
(LW, 456) 'Tall (talleke)'; uon puoga nē (Sr) 'Tall jah';

uon puoga (Pz) 'Tall'.

Blt (vt. nr. 591).

457. vaggi 'vagane, tasane'.

vaggi = hiljainen (KA).

Algup. (vt. nr. 2128).

458. valmi 'valmis'.

mōrad att valmist (LW, 468) 'Marjad on valmid';

valmist umard (Kl) 'Valmid marjad'.

Algup. (vt. nr. 1242), -i on sekundaarne.

459. varri 'varaline, tagavaraline'.

Varri pl. varrist vorrätthig; taga v. vīla Vorrath

(LDW, 129); varri (KA) 'Tagavaraline'; varri, taga-v.

(LW, 471) 'Varaline, tagavaraline'.

Algup., < vara vōim; tagavara (LW, 470-471), on oletatud ka germaani päritolu.

460. vaski 'vaskne'.

Vaski pl. vaskist metallen, kupfern (LDW, 130);

kis um vaskist abb ndrks (MLK, 94) 'Kes on vaskse habeme-

ga'; vaski (LW, 472) 'Vaskne'; vaskist abnēd (Pz) 'Vask-

sed habemed'; vaski kōna (Kl) 'Vaskne kann'.

Algup., < vask vask (SKRK, 272), < *vaskinen.

461. vasti 'vastune, vastane'.

Vasti pl. vastist widrig (LDW, 130); vasti tūl pūg B

(LDW, 472) 'Vastutuul puhub'; vasti tõvaZ (KL) 'Vastutorm'.

Algup., < vast? vastu (SKRK, 258).

462. vaggi ~ vaggi 'tugev, vägev'.

Vaggi (vagi) sehr, zu sehr, allzu, ganz (LDW, 130);

un siz ta līb īd,ks kird jo vaggi āb ku tamā (NLK, 165)

'Ja siis saab ta üheksa korda tugevamaks kui tema';

vaggist s^uodāvāgūt taplā bā D (LDW, 475) 'Tugevad sõjaväed

võitlevad'; vaggi, vaggi (KA) 'Tugev, vägev'; vaggi v^uol

um (KL) 'On kange õlu'; ta v^uol vaggi rīstīng (Sr) 'Ta

oli tugev inimene'; vaggi rīstīng (Pz) 'Tugev inimene'.

Algup., < vāg vägi (SKRK, 273), < ⁺vākinen.

463. veizi 'vesine'.

Veizi, pl. veizist, auch veezi, vezi wässerig, nass

(LDW, 131); veⁱizi (KA) 'Vesine'; rāndašs_uum pāgin veži-

ži nīttidi (LDW, 476) 'Rannas on palju vesiseid heinamaid'.

Algup., < veiž vesi (SKRK, 254; EBU, 149), < ⁺vesinen.

464. velli 'vennalik'.

Velli pl. vellist brüderlich (LDW, 132).

Algup., < vel vend (SKRK, 252), < ⁺velinen.

465. verri 'verine'.

Verri pl. verrist, auch veri blutig (LDW, 132);

verri (KA) 'Verine'; ku tāmān um vend s^uormēd verrist

(NLK, 77) 'Et tal on sõrmed olnud verised'; tāmān vⁱer-

rist v^uolt? (KL) 'Tal olid verised'; nei verrist sīmad

at tammõn (Pz) 'Ni1 verised silmad on tal'.

Algup., / ver veri (SKRK, 252; ESU, 149), /^{*}verinen.

466. vēlagi 'kulunud, õhuke'.

vēlagi (LDW, 480) 'Õhuke'; vēlagi õrân (Kl) 'Kulunud riie'.

Algup. (vt. nr. 1327).

467. vēllī ~ villī 'nõiduslik'.

villī, vēllī (LDW, 488) 'Nõiduslik'.

Sl, / vēl ~ vīl nõid (SKRK, 289).

468. villī 'villane'.

Villī pl. villist wollen, wollig (LDW, 134); villī (KA) 'Villane'; vⁱedāgid villiz lānga ūm̄er āi (NIK, 304) 'Tõmmake villane lõng ūmber ahju'; ōi iim̄ar villī lānga is sō vⁱeddāt (Sr) 'Ahju ūmber villast lõnga ei tõmmatud'.

Blit, / vīla vill (SKRK, 281; BFB, 242).

469. villī 'vilune, vilu'.

Villī pl. villist schattig (LDW, 134).

Algup., / vīl vilu (SKRK, 254, <^{*}vīluinen).

470. virtsi 'vürtsine'.

virtsi / ku panāb virtsō jūrō (Va) 'Vürtsine, kui pannakse vürtsi juurde'; virtsi sup (Kl) 'Vürtsine supp'.

Sks, / virts vürts (LDW, 490), vrd. sks Wurze vürts (SES, 1137).

471. vīmi 'viimane'.

Vīmi (lvSal) der letzte (LDW, 134).

Algup. (SKRK, 258), < vīmäinen.

472. vīmi 'vihmane'.

Vīmi pl. vīmist regnicht, regnerisch (LDW, 134);

nei vīmist seuvva veittä um vōnd (LW, 493) 'Nii vihmast suve on vähe olnud'; vīmi päva / tämpä sadiz un nei (Kl) 'Vihmane päev, täna sadas ja nii'; vīmi / It sadab (Pz) 'Vihmane, aina sajab'.

Algup., < vīm vihm (SKRK, 254), < vihmainen.

473. vīri 'kollane'.

Vīri pl. vīrist gelb (LDW, 134); vīri (KA) 'Kollane'; un sūrd vīrist i.bukst (LT, 37) 'Ja suured kollased juuksed'; liedā d attā sigžā vīrist (LW, 494) 'Lehed on sügisel kollased'; mingi vīri jak (Kl) 'Mingi kollane jakk'.

Algup. (SKRK, 269), liivi ja soome keeles on sõnal tähenduserinevused.

474. vōdri 'odrane, odra-'.

Vodri pl. vodrist Gersten-, von Gerste (LDW, 135);

vōdri, v^uōdri (LW, 502) 'Odrane'; vōdri saādrok (Kl)

'Odrapuder'.

Blit, < vōddā rz oder (SKES, II, 420), etümoloogia on siiski ebaselge.

475. volgi 'õlene, õlg-'.
Volgi pl. volgist (volgi) strohern (LDW, 136); volgi

(KA) 'õlene'; volgi, v^uolgi (LW, 504) 'õlene'.
 Algup. (SKES, II, 426-427; SKRK, 271), < *olkingen.

476. vozzi 'lihane, liha-'.
Vozzi pl. vozzist (vozzi) fleischig (LDW, 137);

vozzi (KA) 'Lihane'; vozzi (LW, 506) 'Lihane'.
 Algup., < voza liha (LW, 506), sõna on keerulise tähenduseliku arenguga.

477. I võji 'vahane'.
võji meiz (LW, 500) 'Vahane mesi'; meiz um võji (Va)

'Mesi on vahane'.
 Blt., < võ vaha (SKRK, 281; BFB, 238).

478. II võji 'vahune'.
võji (LW, 500) 'Vahune'; võji sēnda (Kl) 'Vahune

piim'; veiz um mīngia kerd võji (Va) 'Vesi on mõnikord vahune'.
 Algup., < võ vaht (SKRK, 254; BFB, 238).

vaggi vt. veggi.

479. vādi 'köver, viltune'.
Vādi (lvSal vādiši) schief, abschüssig (LDW, 130);

ieḃ vāndizōks (LW, 508) 'Jäab köveraks'; un se mūr um vāndizōks mīopīkstōd (NLK, 393) 'Ja müür on köveraks pi-

gistatud'; vändi sū (Kl) 'Köver suu'; vändi pū / vändi rⁱek (Pz) 'Köver puu, köver tee'.

Algup., < vänd? väänata (SKRK, 258).

480. vängi 'vänge'.

apte^k ainad, att? vängist (LW, 508) 'Apteegirohud on vänged'; vängi aina (Kl) 'Vänge rohi'.

Algup., < väng vänge (LW, 508; NS, III, 643).

ämmi vt. ammi.

481. änti 'igasugune, kõiksugune'.

Ant pl. amtist allerlei (LDW, 8); sina vuoitt? ämttist rouš kubb? tuhm? (LW, 513) 'Sinna olid kõiksugused inimesed kokku tulnud'; äntiži äždi (Kl) 'Kõikguseid asju'.

Algup. (vt. nr. 195), < ämittinen ~ hamittinen.

482. ändist 'üleeilne'.

Ändist pavv (auch ändlist p.) vorgestern (LDW, 8); ändlistpävan vol tuožnapäva (LW, 514) 'Üleeile oli teisipäev'; ändlist pävan ma v^uol ruja (Kl) 'Üleeile olin ma haige'.

Algup. (vt. nr. 203), < entinen, t-element pärineb partitiivist.

- 117 -

7. -ik483. kērik 'ringvoolus'.

kērik (LW, 118) 'Kahe vastuvooluse kokkupõrkest tekkinud ringvoolus'; kērik²d at m¹ers² (Sr) 'Ringvoolused on meres'.

Algup. < kier² keerata (SKES, I, 188-189; SKRK, 257),
*kērikko.

484. sōrik 'sarvpeaga muga, sarvik'.

sōrik, sōrik-veis (LW, 378) 'Sarvpeaga muga'.

I-eur (vt. nr. 385), lehma tähenduses on sōrik ~
sōrikki tänapäevalgi võimalik.

485. tāmik 'iherus, meriforell'.

Tāmik pl. tāmikod, taimin (lvSal) Lachsforelle
 (LDW, 112).

Algup. (SKES, IV, 1197-1198; SKRK, 254).

8. -it486. alāntlit 'alandlikkus'.

Slepiarast ku ta um vantlōn ents pākaliz alāntlit
pāl (UT, 110) 'Sellepärast et ta on vaadanud oma sulase
 alandlikkuse peale'.

Algup. (vt. nr. 1583).

487. adit 'kitsus'.

Adit Enge (LDW, 1); nei ta um sie adit jurs ku ka sie laigit jurs (LG, 413) 'Nii on ta kitsuse ja laiuse juures'.

Algup. (SKES, I, 4-5), tüve võib vaadelda ka balti laenuna (SKRK, 282).

488. jāmdit 'jāmedus'.

jāmdit (LW, 84) 'Jāmedus'; jāmdit puolstā um jōh jo sūr (Va) 'Jāmeduse poolest on Jaan suurem'.

Algup. (vt. nr. 109).

489. jēnnit 'hulk, paljus'.

Jennit, jannit Vielheit; Menge (LDW, 26); jēnnit, ūd jēnnit (KA) 'Palju, niisama palju'; jēnnit (LW, 88); jēnnit ka veip kītā (Sr) 'Palju ka võib öelda'.

Algup. (SKES, I, 39-40), < *ene-.

490. k^uordit 'kõrgus'.

Kuordit, kordit Höhe (LDW, 47); k^uordit (KA) 'Kõrgus'; k^uordit (LW, 174) 'Kõrgus'; ta um min k^uordit (KL) 'Ta on minu kõrgune'.

Algup. (vt. nr. 114).

491. laigit 'laius'.

Laigit Breite (LDW, 52); nei ta um sie adit jurs ku ka sie laigit jurs (LG, 413) 'Nii on ta selle kitsuse kui ka laiuse juures'; laigit / um laigā (Pz) 'Laius, on

lai'; laigit (Sr) 'Laius'.

Algup., < laiga lai (SKES, II, 267; SKRK, 259).

492. lougilit 'pehmus, tasasus'.

Lougilit Wilde (LDW, 57).

Algup. (vt. nr. 890).

493. madalit 'madalus, alandlikkus'.

Madalit Demuth (LDW, 59).

Algup. (vt. nr. 824).

494. pitkit 'pikkus'.

Pitkit (lvSal pidde) Länge (LDW, 83); Pitkit (KA)

'Pikkus'; pitkit sena jo um müžem (Sr) 'Sõna pitkit ju kuskil on'; pitkit / nei pitka mā (Pz) 'Pikkus, nii pikk maa'.

Algup., < pitka pikk (SKES, III, 580-581; SKRK, 259).

495. saigdit 'tihedus, paksus'.

Saigdit Dicke (LDW, 96); saigdit (LW, 355) 'Tihedus'.

Algup. (vt. nr. 127).

496. smaggit 'raskus'.

smaggit (LW, 375) 'Raskus'; mits martsint smaggit

(Kl) 'Mitu naela raske'.

Lt., < smaga raske (LLL, 199), vrd. lt smags schwer von Gewicht, lastend (LVV, III, 948).

497. sūrit 'suurus'.

Sūrit Grösse (LDW, 107); sūrit, sūrit (LW, 388)

'Suurus'; ta um min sūrit (Kl) 'Ta on minusuurune'.

Algup., < sūr suur (SKES, IV, 1136; SKRK, 259).

498. tⁱerrit 'tervis'.

Tērat Gesundheit (LDW, 113); tⁱerrittā (od. tie-
rattā) emīn ab ūq (LW, 426) 'Tervist ei ole enam'; tⁱer-
rit um jevā (Kl) 'Tervis on hea'.

Algup., < tiera terve (SKRK, 259).

499. tēvvit ~ tīvvit 'sügavus'.

Tovvit Tiefe (LDW, 121); tāvvit, tīvvit (KA) 'Süga-
vus'; mits silt tēvviit um (LW, 416) 'Mitu sülda on sü-
gavust'; tīvvit (Pz) 'Sügavus'.

Algup., < tēvā sügav (SKES, IV, 1150-1151); t sõna
alguses on liivipärane.

500. vānnit 'vanus, vanadus'.

Vanuit (auch vanet, lvsal vānes, vans, vanami) Al-
ter (LDW, 129); vānnit (KA) 'Vanus'; kis neitsā d vānnittā
tiedaB (LW, 470) 'Kes tüdrukute vanadust teab'; sie um
vānnit (Kl) 'See on vanus'; vānnit um kāsā (Pr) 'Vana-
dus on käes'; vānnit puolestā (Pz) 'Vanaduse poolest'.

Algup., < vanā vana (SKRK, 259; ESU, 149).

501. veittit 'vähesus'.

Veitit Wenigkeit (LDW, 131); veittit, veittat (LW,

477) 'Kuidagi'.

Algup. (SKRK, 260), sõnas on toimunud lühenemine.

502. üldät 'kõrgus, majesteet'.

Uldot Hoheit, Majestät (LDW, 125).

Algup. (vt. nr. 216).

9. -k ~ -(k)kəZ

503. əpkəZ 'kult'.

Opkas pl. əpkəd (upša) Eber (LDW, 139); əpkəZ,

əpkəZ (LW, 51) 'Kult'; əpkəZ um munədəks sigə (KL) 'Kult on munadega siga'; əpkəZ 'kult', lt kuils (LE).

Algup. (SKRK, 272; LW, 51). < əbəkəks.

504. jonəkkəZ 'poisike'.

jonəkkəZ (LW, 91) 'Poisike'.

lt (LLL, 121), vrd. lt jauneklis der Jüngling, das junge Mädchen (LVV, II, 99), liide on kujunenud poləkkəZ eeskujul.

505. jūrak 'juurikas, puujuurikas'.

un sis tais leks ūd jūrak jūr un pugis sāl kuolm kurd vastə pəvəg (IG, 446) 'Ja siis jälle läks juurika juurde ja puges seal kolm korda vastu päeva'; Jūrak pl. jūrakəd umgefallener Baum mit aufrecht stenden Wurzeln (LDW, 388).

Algup. (SKES, I, 126-127; SKRK, 254).

506. kātsak 'kronu, nāru; kalts'.

Koltsak pl. koltsakod Schindmähre, Kracke; ganz magerer Fisch (LDW, 40); kātsak (LW, 111) 'Kalts'; kolt-sak / pūol voili / tūl pūgāb tāmman lebbā (Kl) 'Kalt-sakas, poollahja, tuul puhub tast läbi'; koltsak / no sel-li voili / amā emīn lⁱēstā pālā (Sr) 'Nāru, selline kõhn, kõige rohkem lesta kohta'.

Algup. (LW, 111), tüvi on deskriptiivne.

kāsk 2 vt. kōsk 2.

507. kōpkāZ 'helve'.

Kopkod (kapkod) pl.; lum k. Schneeflocken (LDW, 41); lum-kōpkāD (LW, 150) 'Lumehelbed'; sadab lum kōpkidā (Kl) 'Sajab lumehelbeid'.

Algup. (SKES, I, 134; SKRK, 257).

508. lipkāZ 'kõrreke; tutt, salk'.

lipkāZ, lipakāZ (LW, 195) 'Kõrreke; tutt, salk; lõng'; aina lipkāZ (Va) 'Heinatutt'.

Algup., < lip tuulelipp (SKES, II, 298; SKRK, 263).

509. luskāZ 'luste'.

luskāZ (LW, 209) 'Luste'; āp tieda / mis sⁱe luskāZ um (Kl) 'Ei tea, mis luste on'.

Germ (SKES, II, 314).

510. mōskāZ 'maasikas'.

Moškos pl. moškod Erdbeere (LDW, 64); iks un mōšk Z (Kl) 'Üks on maasikas'; māšk Z / māšk D (Pz) 'Maasikas, maasikad'.

Algup. (SKES, II, 333; SKRK, 254); < +mansikkas.

511. mušk Z 'mustikas'.

Muškos pl. muškop (lvSal mustad mared) Schwarzbeere (LDW, 65); mušk Z (KA) 'Mustikas'; mušk Z um jəvə (Kl) 'Mustikas on hea'.

Algup. (SKES, II, 353-354; SKRK, 269); < +mustikkas.

nārtsakk Z vt. nōrtsak.

512. nōrak 'jõepaat'.

nōrakkəd attə set jəug-lōjad, un ne sōbəd v¹ettə t
ebizəks pits aigə (LW, 253) 'nōrakkəd on vaid jõepaadid
ja neid veetakse hobusega piki kallast'; nōrakkəd attə
mingist lōjad (Kl) 'nōrakkəd on mingid paadid'.

Algup., < +narv akka ~ +narv akko (L. Kettunen, Narva ni-
me algupära. - Eesti Kirjandus, XIV, 1920, lk. 195-197).

513. nōrtsak ~ nārtsakk Z 'nartsakas'.

Nārtsakos, nartsakos, nārtsak pl. nārtsakod zer-
lumpt; Lumpenhund; Lumpen (LDW, 67); nōrtsak (LW, 253)
'Nartsakas'; nārtsakk Z / väggi jarə lõppən rīsting (Pz)
'Nartsakas, väga otsa lõppenud inimene'.

Algup. (SKES, II, 366-367); < +nartsakko, tüvi on
deskriptiivne.

514. palškəZ 'palmik'.

palškos pl. palškod Saum; Haarflechte (LDW, 76);

palškəZ um vāldin lānd (LW, 273) 'Palmik on lahti läinud';

palškəZ um vāldin (Kl) 'Palmik on lahti'.

Algup. (vt. nr. 1704).

515. polākkəZ 'poiss, poisike'.

polākkəst līb mieZ (LW, 305) 'Poisikesest kasvab

mees'; polākkəZ (KA) 'Poisike'; un kiziz, vāi ta sie polākkəZ

um mo-tappyn mā (MLK, 210) 'Ja küsis, kas ta on poisikese

ära tapnud'; tāma um polākkəZ (Va) 'Ta on poisike'.

Poola, mitmetest seletuskatsetest hoolimata on usutav lähtuda poola rahvarimetuselt (LW, 305).

516. salāk~ salākkəZ 'tint, meritint'.

Salāk pl. salākod (stint) grosser Stint (LDW, 96);

salākkəd vāggə maitsəbəd zidədan (LW, 353) 'Tindid maitsevad väga juutidele'.

Algup. (SKES, IV, 953-954; SKRK, 255), on laenatud läti ja vene keelde.

517. āpākəZ 'õmblusniit'.

ūmbļ vep set linnist āpākədəks (LW, 514) 'Õmmel-

da võib vaid linaste õmblusniitidega'; āpākədəks ūmblist

vanast (Kl) 'Õmblusniitidega õmmeldi vanasti'.

Algup. (SKES, I, 57), hapsikkas.

10. -ki ~ -kki

518. abnikki 'habemik; habemaline, habemega'.

Abniki pl. abnikist bārtig (LDW, 1); seli abniki isa (IG, 442) 'Selline habemik isa'; abnikki (LW, 1) 'Habemik'; Abniki (KA) 'Habemik'; abnikki / kien att? sūrd ebb?nd / ta um abnikki miez (Pz) 'Habemik, kellel on suur habe; ta on habemik mees'; abnikki / sie um žīd (II) 'Habemik, see on juut'.

Algup. (SKES, I, 63), tüve on peetud ka germaani laemiks (SKRK, 287).

519. babarikki ~ bobarikki 'pabul, pisiese v. -olend'.

bobarikki (LW, 25) 'Seeneke'; aga minnōn tul mialo ku um vel babariki (u Tēg sīda tiedpt) se um seli piški lānga kiera, aga selliz luomo pāl ka sīb kītōd se set um seli piški neki babariki (F 175, M 3:10) 'Mulle tuleb meelde, et on veel pabul (kas Te seda teate), see on niisugune väike lõngakera, kuid looma kohta ka öeldakse, kui on selline väikene nagu pabul'; piškist nagg?rd / sellist bobarikkist att? (Pr) 'Väikesed kartulid on sellised pabulad'; ku piški lānga k¹era um bobarikki (Pz) 'Et väike lõngakera on pabul'.

Vn (SKES, III, 489), vrd. vn oakaun, uba (VES, 96).

520. brēlikki ~ breilki 'kilu'.

Breilki pl. breilkist (breikliki) Brätling, ein Fisch (LDW, 11); brēdli(kki), brētli(kki) (LW, 28) 'Kilu'; brētlikkist attā pägin (Kl) 'Kilud on palju'; brētlikkist / jennā luksā (Sr) 'Kilud on mitmuses'.

Asks (LW, 28-29).

521. brūtiki 'pruudike'.

Brūtiki pl. brūtkist Bräutchen (LDW, 11); brūtiki (LW, 30) 'Pruudike'.

Asks, < brūt pruut (LW, 30).

dīalinki vt. linki.

522. emriikki 'ämblik'.

Emriki (LDW, 15) 'Ämblik'; Emriki (KA) 'Ämblik'; emriikki, embriiks (LW, 46) 'Ämblik'; emriikki / selli kukki (Kr) 'Ämblik, selline putukas'; emriikki kudab viigidi (Pz) 'Ämblik koob võrke'.

Algup. (SKES, I, 97), < hämmerikkäinen (LW, 46).

523. ēlki 'hääleke'.

kus tām sjeldō ēlki kilub (LL, 24) 'Kus ta selge hääleke kõlab'; ēlki um s¹e ēl (Pr) 'Hääleke on hääl'.

Algup. (vt. nr. 205).

524. izāndki 'härrake, isandake'.

Izāndki kuolis jera (IG, 322) 'Härrake suri'.

Algup. (vt. nr. 1220).

525. Irki 'hiireke'.

Irki tuo sa ünda jüro (MLK, 21) 'Hiireke, too und juurde'; Eiä, eiä, žūžu, žūžu, piški Irki ünda tuob (VL, 7) 'Eiä, eiä, žūžu, žūžu, väike hiireke toob und'; piški Irki s¹eda loula tuob (KL) 'Väike hiireke seda laulu toob'; lapsan ap kit Ir / bet Irki (Sr) 'Lapsele ei öelda hiir, vaid hiireke'; Irki / las tuog ünda (Pz) 'Hiireke toogu und'.

Algup., < Ir hiir (SKES, I, 74, ESU, 138).

526. jalki 'jalake'.

Jalki pl. jalkist Füßchen (LDW, 24); lapsan podub jalki (LW, 84) 'Lapsel valutab jalake'; jalki / piškiz lapsan veip kitta (Pr) 'Jalake, väikesele lapsele võib öelda'.

Algup. (vt. nr. 221).

527. joikki 'jõeke'.

Joigki pl. joigkist Bächlein (LDW, 26); jumal joigki um tavž vedkoks (LG, 402) 'Jumala jõeke on täis vett'; joikki (LW, 91) 'Jõeke'; jogki = Bächlein (KA).

Algup., < joug jõgi (SKES, I, 118; SKRK, 252).

528. juoimki ~ juoipki 'joovikas'.

Juoipki pl. juoipkist (lvSal gläzen mare) Blaubeere (LDW, 28); juoipkist kilbubät siedabaks (LW, 95) 'Joovikad kõlbavad söögiks'; juoipki = juovukka (KA); juoimki /

ne ka muškõD (KL) 'Joovikas, nagu mustikad'; jüoimki / sie um pü (Pr) 'Joovikas, see on puu'; jüoipkist / ne at mārād / iks um jüoipki (Pz) 'Joovikad, need on marjad, üks on joovikas'.

Algup. (SKES, I, 125; SKRK, 254).

jurglikki vt. jurglimi.

529. kabrikki ~ pabrikki 'taevasikk, tikutaja'.

Kabriki pl. kabrikist Böckchen; pitkiz k. Beccasine (LDW, 29); kabriki : pitkiZ "pitkaisen (ukkosen) kauris" (AH, 147); pitkiä-kabrikki (LW, 294) 'Taevasikk'; pitkiz kabrikki; lt pėrkonkās, vrd. e piksekits (LF kat); Kab-riki (KA) 'Taevasikk'; kabrikki / pitkiä kabrikki / tiēB sellist mārē / pē / pē / pē (Pz) 'Tikutaja, taevasikk, teeb sellist häält: prrr, prrr, prrr'; pabrikki, pitkis-p. = kabrikki (LW, 269).

Geru. < kabbêr tikutaja (SKES, I, 174; SKRK, 284), k > p paralleelkujus on tekkinud foneetilistel põhjustel.

530. kanki 'kanake, tibu'.

Kanki, kanni pl. kankist, kannist (lvSal kanki, kanti) Hühnchen, Küchel (LDW, 31); Kanki (KA) 'Kanake'; ne ke mingi kana ummõ kankist savarüb ummõ tiibõd ala (MEL, 93) 'Nagu kana oma poegi peidab tiibade alla'; nei ih/ch neku kana et/ch kanki/i ummõ tiibõd ala wõtahb (MEL, 60) 'Nagu kana oma poegi tiibade alla võtab'; kus nēdi parab, kus nei-jen kankiže! (LF, IV) 'Kuhu kanu pannakse, nii

palju kanu'; kankist ättä kanad (Kl) 'Kanakased on kanad';
kanki / piški kana / ku ta um munast ulzä tund (Pr) 'Ka-
 nake, väike kana, kui ta on munast välja tulnud'; piš-
kist kankist / kana lapst ättä (Pz) 'Väikesed kanakesed,
 on kanapojad'.

Germ. < kana kana (SKES, I, 154-155; SKRK, 284).

531. kaški 'kassike'.

Kaški pl. kaškist (lvSal kaški) Kätzchen (LDW, 32);
 kaški (LW, 108) 'Kassike'; kaški / kaš puogad / kaš lapst
 (Kl) 'Kassike, kassipojad, kassilapsed'.

Algup., < kas kass (LW, 108), tüvi on enamasti päritolu.

532. kāiki 'kajakake'.

Tšun-tšun kumaliki, piškiz kala kāiki (VL, 33) 'Tšun-
 -tšun kummelike, väike kala kajakake'.

Algup. (vt. nr. 140).

533. keiški 'käeke'.

Kaiški pl. kaiškist, kežki Händchen (LDW, 34); keiš-
ki, keški (LW, 113) 'Väike käsi, käeke'; sⁱe piški keiški
 (Kl) 'See väike käeke'; kāiški um sie (Pr) 'See on käeke'.

Algup., < keiž käsi (SKES, II, 263; FUV, 87), < käsi..

534. kemriikki 'kemmerg, käimla'.

Kemriki pl. kemrikist Abtritt (LDW, 35); kemrik, kem-
riikki (LW, 114) 'Kembrike, kemmerg'; kemriikki um ullä

(Kl) 'Kemmerg on väljas'.

Sks (LW, 114), vrd. sks Kämmerchen kambrike; käimla (SES, 542).

535. kēldarikki 'kellukas'.

Keldariki pl. keldarikist Dotterblume, Caltha palustris; auch Kellerchen (LDW, 35); kēldarikki (KA) 'Kelluke'; kēldarikki, kēldariš, kēldarišši, kiēldarikki, kiēlalikki, kiēldarišši (LW, 117) 'Kelluke'; Kiēldarikist riekajgas miks nei pādi luotsōtō (LL, 10) 'Kellukesed tee sāres, miks nii pāid painutate'; kiēldarikki / piskist ne ka kiēla (Kl) 'Kelluke, väikesed nagu kell'; kiēldarikki um putkōZ / tarāssō ne kazābōD (Kr) 'Kelluke on lill, aias nad kasvavad'; kiēldarikki / kazābōd ullō / knaššōd ēdār-mōd attō (Pz) 'Kelluke, kasvavad väljas, on ilusad õied'.
Germ (vt. nr. 1004).

536. knēpki 'nööbike, haagike'.

knēpki (LW, 142) 'Nööbike'; knēpki / sie um selli knēp / missōks panāb vizzō (Kl) 'Nööbike, see on niisugune nööp, millega pannakse kirni'.

Aks, < knēp nööp (LW, 141).

537. krišški 'pirruke'.

krišški (LW, 154) 'Pirruke'; krišški / sie um pīrōZ (Pr) 'Pirruke - see on pird'.

Lt, < kripstēt bezeichneten Ton hören lassen, knirren, knarren, klappern (LVV, II, 280).

538. kumalikki 'kummel'.

Kumaliki pl. kumalikist Kamillen (LDW, 45); kumalikkis tē (LW, 161) 'Kummeltee'; Tsun-tsun kumaliki, kis min(nōn) āndab (VL, 33) 'Tsun, tsun, kummel, kes mulle annab'; kumaliki (KA) 'Kummel'; kumalikki um selli pusk (KL) 'Kummel on selline lill'; kumalikki / tē pⁱerast kazattap ka nēdi (Kr) 'Kummel, tee jaoks kasvatatakse neid ka'; kumalikkist / mis kilap tē pⁱerast (Pz) 'Kummelid, mida külvatakse tee jaoks'.

It (LLL, 143), vrd. lt kumelīte echte Kamille (LVV, II, 311), läti keeles on sõna saksa päritolu.

539. kutalikki 'satikas'.

Kutaliki pl. kutalikist Viehlaus (LDW, 48); kutaliki, kutalikki (KA) 'Satikas'; kutalikki / mis vaistē um niēmān kōra sizāl (Sr) 'Satikas, mis mõnikord on lehmale karva sees'; kutalikki / niēmān agā (Pz) 'Satikas, võibolla lehmale'.

Asks (LLL, 198), tüve on laenatud mitu korda, lähtekuju skutel-.

540. kutški 'kutsuke, koerake'.

Kutški pl. kutškist Hündchen, Hundejunges (LDW, 48); Ku ma vuol kutški (IG, 449) 'Kui ma olin kutsuke'; Kutški (KA) 'Kutsuke'; krievr kutški, murgi pinki (NLK, 28) 'Vene kutsikas, jäme koerake'; kutški tlnō puojso magub (VL, 459) 'Kutsuke tunni põhjas magab'; mu. rge pi-nkkē kri.evž

ku.ťské (LT, 68) 'Paks koerake, vene kutsuke'; kuťski / piški piñ läpš (Sr) 'Kutsuke, väike koerapoeg'; kuťski um selli piški piñ (Pz) 'Kutsuke on väikene koer'.

Algup., < kuťs koer (LW, 109), < kutsikkainen, tüvi on deskriptiivne.

541. laintki 'laineke'.

laintki (LW, 182) 'Väike laine'; laintki um mⁱersə (Sr) 'Laineke on meres'; laintki / piški laint (Pz) 'Laineke, väike laine'.

Algup., < laint laine (SKES, II, 270; SKRK, 253).

542. lētki 'leheke'.

Lēdk pl. lēdkist Blättchen (LDW, 53); lētki (LW, 189) 'Leheke'; lēdk (KA) 'Leheke'; lētki / piški pū lētki (Sr) 'Leheke, väike puuleheke'.

Algup., < lēd leht (SKES, II, 284; SKRK, 254).

543. linki 'linnuke'.

Linki, linki pl. linkist, linkist Vögelchen (LDW, 55); Pešlinki pl. pešlinkist, oder pežlinki (lvSal pestelki) = Schwalbe (LDW, 80); Sie suiž ne ke tširlinkiz nielis sizol (IG, 441) 'See hunt nagu neelas lõokese alla'; Verm-linki pl. vermlinkist (verblink, lvSal zvirbil) Sperling (LDW, 132); linkki (LW, 195) 'Linnuke'; dīdlinkki, dīdli.ñkki (LW, 38) 'Tihane'; lēppa-linkki (LW, 200) 'Üöbik'; mēdlinkki (LW, 227) 'Mesilane'; pešlinkist tiebəd ontš

p¹ezad jelud jūrā (LW, 281) 'Pääsukesed teevad oma pesad elumajade juurde'; tšitšä-linkki, tšitšö-linkki (LW, 435) 'Väike laululinnuke, linnuke'; vermlinkki, verblinkki (LW, 479) 'Varblane'; Linki, tširlinki (KA) 'Linnuke, varblane'; air-linkist löläbäd, lem äiga tulub (NLK, 31) 'Löökesed laulavad, see aeg tuleb'; mūdä tämmän äb üo vont ku m¹edlinkkiži un kakš valdä tikkä (ULS, 83) 'Muid tal pole olnud kui mesilasi ja kaks valget kitsa'; miedlinki, tširlinki (LE) 'Mesilane, löoke'; Voi äb sot kakš verm-linkist ul' üd äkilin vostod (EMO, 36) 'Või ei saa te kaht varblast ühe šillingi eest osta'; Wöi äb fät kakš verm-linkist ul' üd äkilin vostod? (EMO, 36) 'Või ei saa te kaht varblast ühe šillingi eest osta'; Wöi äb fät kakš verm-linkist ul' üd fchkilling woftod? (MEL, 23) 'Või ei saa te kaht varblast ühe šillingi eest osta'; Kis löliz jeddö linkistön šäl mõtsas (VL, 43) 'Kes laulis linnukestele seal metsas ette'; Ēbriks ürgöb jedspädön ja liepalinki tiennös lindab nītö puskud pälö (JL, 63) 'Ämblik põgeneb ja lepalind lendab tänades heinamaale õitele'; Kül, liepalinki kērabī (LL, 18) 'Kuule, kirju lepalind'; čirlinki (RA, I, 56) 'Löoke'; yllö löläb tširlinki (JL, 38) 'Üleval laulab löoke'; Ak sa, külda mõmalinki, Min tövrö kanaliki (F 175, M 7:2) 'Ah sa, kulda lepalindu, minu kallid kana-kene'; Piški kierdö čirlinki, Kogas lindab pešlinki (F 175, M 1:4) 'Väike kerge löoke, kaugele lendab pääsuke'; verblinkist / piškist ägist lindud (II) 'Varblased, väikesed hallid linnud'; m¹edlinkist ne ät (Sr) 'Need on mesilased';

um mädðn tširlinki (Pz) 'Meil on lõoke'.

Algup., < lind lind (SKES, II, 296-297; SKRK, 254), <

*lindukainen, esineb paljudes liitsõnades.

544. lintki 'lindike'.

Lintki pl. lintkist Bändchen (LDW, 55); lintki (LW, 195) 'Lindike'.

Asks, < linta lint (LW, 198; SKES, II, 298).

545. lūkki 'luuke'.

Lūki pl. lūkist Knöchelchen (LDW, 57); ānda lⁱestā lūkkist lāmbððn (LW, 209) 'Anna lestalund lammastele'; kalā lūkkist (Sr) 'Kalaluukesed'; lūkkist piskist kalān (Pz) 'Väikeste kalade luud'; lūki (KA) 'Luuke'.

Algup., < lū luu (SKES, II, 315; SKRK, 252).

546. lāpški 'lapseke, lapsuke'.

Ja ne tuoit lāpškiži tām jūr, laz ta nāntõn pūtõg jūrõ (UT, 90) 'Ja nad tõid lapsuke si tema juurde, et ta puudutaks neid'; lāpškist / neⁱ ku emⁱnt v^uolks (Sr) 'Lapsukesed, nagu oleks rohkem'; lāpški um selli piski (KI) 'Lapseke on selline väike'.

Algup., < lāpš laps (SKES, II, 277; SKRK, 252).

547. lūkki 'lühike'.

Lūki kurz (LDW, 58).

Algup., < līt lühike (SKES, II, 317; SKRK, 259).

548. mentrikki 'kivilest, kivi-kammeljas'.

Mentriki pl. mentrikist Steinsauger (LDW, 62); Munt-riki = Steinsauger (kala) (KA).

Lt. < muntar ~ mentar kivilest, etümoloogia on ebaselge, ilmne laen lätikeelsest menca der Dorsch (LVV, II, 601).

mⁱedlinki vt. linki.

549. mieki 'meheke'.

Mieki pl. miekist Männchen (LDW, 62); ta um selli mieki (LW, 223) 'Ta on selline meheke'; mieki (KA) 'Meheke'; ta nei set mieki um / ap-naggartap sena (Sr) 'Ta vaid meheke on, pilkesõna'.

Algup., < miez mees (SKES, II, 345; SKRK, 252).

550. migriiki 'mutt'.

Mugriki pl. mugrikist, auch mugrik (ma m., lvSal kurn) Spitzmaus; Maulwurf (LDW, 65); migriiki kõvab mõn all (LW, 224) 'Mutt kaevab maa all'; megriiki (II) = migriiki, mügriki (LW, 220); migriki, mügriki (KA) 'Mutt'; üks / kürd / kird / mā-mügriki / mā-migriki um tall entš ouks vend (MLK, 308) 'Ükskord on mutt talvel oma augus olnud'; sellist migriikist / sāl um üks kurn / mō zorkad (Sr) 'Sellised mutid, seal on mutt, maarotid'.

Algup. (LW, 224; SKES, II, 357). < mütrā -.

mōmalinki vt. linki.

551. naiski 'naiseke, *naisuke'.

Naiski pl. naiskist Weibchen (LDW, 66); Min armas naiski, küld (IG, 322) 'Mu armas naiseke, kuule'; Až se volmi naizkõks ristingõn selli um (UT, 41) 'Kui naiseks olemine on inimesel selline'.

Algup., < nai naine (SKES, II, 364; SKRK, 252).

552. neitski 'tüdrukuke'.

Neitski pl. neitëkist kleines Mädchen, Töchterchen (LDW, 68); Vana vana ristlin-piski piski neitski um (IG, 323) 'Vana, vana inimene on väike, väike tüdrukuke'; siz se kënig andis tammõn sie neitskiz (MLK, 322) 'Siis see vana kuningas andis talle tüdrukukese'; un fle neitëkizõn antõd (MEL, 34) 'Ja tüdrukukesele antud'; Tād sa, neitski (~ neitsõ), mitšõ umblõ (VI, 81) 'Kas sa tahad, tüdrukuke, mütsi õmmelda'; vodlomõt juoksiz tam jür piski neički (RA, II, 43) 'Ootamatult jooksis tema juurde väike tüdruk'; Tammõn um vond sie neitskizõn päsõ pakli krizdag (LF, IV) 'Temal, sel tüdrukukesel, on olnud peas paklane rätik'; ja mingi sääl volks vajag poiski aga neeki ja kuj vana (P 175, M 3:10) 'Ja missugust poisikest või tüdrukukest oleks seal vaja ja kui vana'; neitski / piski neitski aga piski poiski (Sr) 'Tüdrukuke, väike tüdrukuke või pisike poisike'.

Algup. (vt. nr. 1264).

553. niglikki 'mesilane'.

Nigliki pl. niglikist (nigli pl. niglist) Biene (LDW, 68); niglikkist tuobad mettä (LW, 247) 'Mesilased toovad mett'; nigliki, nigliki, nigli (KA) 'Mesilane'; un tam tuoitog voi metsa kerkid un mo niglikist mež (EMO, 7) 'Ja tema toiduks olid metsritsikad ja mesilaste meai'; niglikkist / niglist (Ii) 'Mesilased'.

Gorm, < nigl mesilane (LW, 247), seostub sõnaga neggal nael (SKES, II, 369), kontamineerumisest on tekkinud variant niglikki (vrd. miedlinki mesilind).

554. nuorki 'nooruke, noormees'.

Nuorki pl. nuorkist, nuoriki (lvSal nuorki) jung, junger Mensch (LDW, 70); nuorki (KA) 'Nooruke'; sis sie nuorki sad untapvaist päl (IG, 350) 'Siis langes nooruk röövlite peale'; ta minnān um vel selli nuorki (LW, 256) 'Ta on mul selline nooruke'; Se nuoriki tam päl ütlob (EMW, 73) 'See nooruke tema peale ütleb'; nuorki um selli piški (Ii) 'Nooruke on selline väike'.

Algup., < nuor noor (SKES, II, 401; SKRK, 259), < nörikkainen.

555. murmki 'murmeke, põlluke'.

Feldstück piški murm (murm), päiki (paiki, lvSal murmki) (LDW, 222).

Algup., < murm murm, põld (SKES, II, 403; SKRK, 253).

556. õnki 'tilake, nokake'.

õnki (LW, 267) 'Tilake, nokake'.

SAs, < õn kruusitila (LW, 267).

557. õtski 'ahtake, kitsake'.

Åki (LDW, 3) 'Ahtake'; õtski, atski (LW, 267) 'Ahtake, kitsake'.

Algup. (vt. nr. 487).

pabrikki vt. kabrikki.

558. paikki 'paigake, kohake'.

Päikki pl. päikkist (paikki) kleine Stelle, kleines Landstück (LDW, 75).

Algup., < paikka koht (SKES, II, 458; SKRK, 253).

peelinki vt. linki.

559. pikki 'pütikene, põldpüü'.

Püki pl. pükist (lvSal pü) Feldhuhn (LDW, 88); püki (KA) 'Põldpüü'; piki ~ nõtskana (LE); pikki, piukki (LW, 296) 'Põldpüü, nurmkana'; irb um letkielkaks / liiv kielkaks um pikki / tara pikkist un mitsa pikkist (Pz) 'Irb on läti keeles, liivi keeles on püü, kodupüüd ja metsapüüd'.

Algup., < pi põldpüü (SKES, III, 675; SKRK, 255).

560. pinkki 'penike, koerake'.

Pinki (lvSal) Hündchen (LDW, 82); kriev kutski, murgi

pinki (LG, 365) 'Vene kutsuke, paks penike'; kil min pink-
ki kazap sūraks (LW, 290) 'Küll minu koerake kasvab suu-
reks'; pinki (Pz) 'Koerake'.

Algup., < pin koer (SKES, III, 517-518; ESU, 144).

561. piški 'pisike, väike'.

Piški pl. piškist klein (LDW, 83); vana vana imi-piš-
ki piški tutti om (LG, 323) 'Vana, vana inimene on väike,
väike tütarlaps'; piški (KA) 'Pisike'; un se piški miez
tämm'n miokit'n (MLK, 63) 'Ja see väike mees oli talle
öelnud'; mis teig ad uot tienod üdon nänt ama piškist, se-
da teig min ka ad uot tienod (EMW, 103) 'Mida te pole tei-
nud ühele neist kõige vähemaist, seda te pole teinud ka
mulle'; rõ.z à:iga p¹erast tu.ñd / ikš pi.ške po.iški
(LT, 54) 'Matukese aja pärast tulnud väike poiss'; sie un
piški ans (Va) 'See on väike Ants'; piški kilà rāndan ai-
gas (Pz) 'Väike küla ranna ääres'.

Algup. (SKES, III, 578), < pisikkeinen.

562. poiški 'poisike'.

Poiški pl. poiškist (lvsal poiški) Knäbchen, Sönochen
(LDW, 84); poiškist rabbə bə d rippə (LW, 310) 'Poisikesed
löövad patsi'; p^uoiški (KA) 'Poisike'; un se poišhki
fai tierröks fles eñch ftundfö (MEL, 42) 'Poisike sai
terveks selsamal tunnil'; Jout m puoiški siekörd völ dikt
ruja (F 175, M 7:2) 'Vaene poisike oli seekord täiesti
haige'; se poischki kitiz itpewa Pischkis/-Beltān tuba

jarāndis (F 175, M 1:4) 'See poisike põletas ühel päeval Väike-Belti talu maha'; un ku se poiški volli täma tunt**b** Let Indrik (TLL, 8) 'Ja et see poisike olevat tema tuttav Läti Henrik'; kus vel poiški pidis tād: "Bāz brāndilts!" (KLL, 19) 'Kus veel poisike hoidis käes sedelit: "Ilma viinsta!" va fo.lman t^uo.i nēdi po.iškiži lājaks / ne.itš-kiži ka (LT, 73) 'Va Polman tõi poisikesi paadiga, tüdru- kuid ka'; piški poiški un skutk (Kl) 'Väike poisike ja tüdruk'; p^uoiški um selli piški (Ii) 'Poisike on selline väike'.

Algup. (SKES, III, 590-591), <⁺poi-.

563. pūkki 'puuke'.

Pūki pl. pūkist Baumchen (LDW, 86); tūl um pūkkiži immēr viškēn (LW, 321) 'Tuul on puukesi ümber visanud'; piški pūkki um immēr viškēt (Kl) 'Väike puuke on ümber visatud'; sellī piški pū (Ii) 'Selline väike puu'.

Algup., <pū puu (SKES, III, 664; SKRK, 254).

564. pāukki ~ pāvki 'päike'.

Pāvki (lvsal pauki) Sonne (LDW, 79).

Algup., <pāva päev (SKES, III, 680-681; SKRK, 274).

565. pākki 'peake, viljapea'.

Pāki pl. pākist Köpfchen (LDW, 78); jo sis vilan ka-zājid puold pākist (LG, 421) 'Siis kasvavat viljal pooli- kud pead'; tāvž pāki pīl**b** pā mās (NLK, 460) 'Tāis vilja- pea seisab, pea maas'; min lapsēn padūp pākki (LW, 325)

'Mimu lapsel valutab peake'; un tam oppijid vuolt nälgas
un ürgist päkizi katko un sood (EMW, 40) 'Ja tema jüngrid
 olid näljas ja hakkasid viljapäid katkuma ja sööma'; Ty-
jad päkist, tyja pyt, Kyla važad, ne ne attō (JL, 71) 'Tüh-
 jad peakesed, tühi pütt, ümberaelejad need nii on'; kus
pävaliki sielōdō pēistōs valmōstōb tiera päkiži (LL, 9)
 'Kus päike selgesti paistes küpsetab terapeakesi'; un va-
nast äjgast vāldanikadōn at vonnōd iepikstōd sīndōmōst
pāvast juva tiera-pāki salgō (LP, IV) 'Venal ajal on va-
 litsejal olnud sündimise päevast peale olnud terve peake
 pigistatud selga'; vodrōn un riggōn un pākki (Li) 'Odral
 ja rukkil on peake'; vīla pākki (Pz) 'Viljapeake'.

Algup., < pā pea (SKES, III, 668-669; ESU, 144).

566. rauskist 'inimesekesed, rahvakesed'.

Rauskist (lvSal) Leutchen (LDW, 91).

Algup., < rouž rahvas (SKES, III, 714; SKRK, 273).

esineb mitmuslikuna.

rāski vt. rōski.

567. rindki 'reake'.

Simon at mõtlotōd min kēra rindkist (RA, II, 67)

'Simule on mõeldud minu kirjareakesed'.

Germ., < rinda rind, rida (SKES, III, 803-804).

568. riškist - 'ristsed'.

ma lāb riškiž (LW, 338) 'Ma lähen ristsetele'; ni

tieb riškiži (II) 'Tehakse ristseid'.

Sl. < rist rist (SKES, III, 813-814; SKRK, 288), esi-
neb mitmuslikuna.

569. rāški ~ rāški 'raasuke, natuke'.

Ma rāški mādlub (LG, 296) 'Ma natuke mäletan'; rāškiž
(KA) 'Natuke'; rāški (LW, 345) 'Natuke'; ni veļks lēnēt
rāškiž uz-laskom (MLK, 162) 'Peaks minema natuke laskma';
un ta rāški laend sadīs silmad pāl mā (EMW, 107) 'Läimud
natuke, langes ta silmadele maha'; raž(š)ki (KA) 'Natuke'.

Algup., < rōz ~ rāz raas, tükk (SKES, III, 708), tüvi
on deskriptiivne.

570. sabrički 'saarnas'.

sabričkist jelabūd jouks (LW, 351) 'Saarnad elavad
jões'; sabrički / sabričkist (Pz) 'Saarnas, saarnad'.

Algup. (SKES, IV, 939-940), < saBar-.

571. sedlički 'sedelike, silt'.

Sedliki pl. sedlikist (zeddol) Zettel (LDW, 98);
sedliki (LE) 'Sadul'.

Sks, < zeddol sedel, vrd. sks Zettel sedel (SES, 1147).

572. sedlički 'kikkapuu'.

sedliki (KA) 'Kikkapuu'; sedlički-pū, sedlički (LW,
357) 'Kikkapuu'; sedlički um mingi piški pū (KL) 'Kikka-
puu on mingi puu'.

Lt (LLL, 194), vrd. lt seduols der Spillbaum (LVV,
III, 811).

573. südānki 'südameke'.

Südānki pl. südānkist Herzchen (LDW, 108); südānki (LW, 362) 'Südameke'.

Algup. (vt. nr. 1190).

574. silmki 'silmake'.

Silmki pl. silmkist Aeuglein (LDW, 100); silmki (LW, 366) 'Silmake'.

Algup., < silma silm (SKES, IV, 1026-1027; SKRK, 252).

575. siprikki 'sipelgas'.

Sipriki pl. siprikist (lvSal siparki, siperki) Amel-
se (LDW, 100); oks-siprikkist st sūrd (LW, 367) 'Pruunid
sipelgad on suured'; sipriki (KA) 'Sipelgas'; ku sūl un
vend oks un sipriki (MLK, 164) 'Et seal on olnud karu ja
sipelgas'; siprikkist ka att? metsas (KL) 'Sipelgad on
ka metsas'; ull? at siprikkist / brūnlikkist / mustad ka
at siprikkist (Pz) 'Väljas on sipelgad, prunikad; mustad
on ka sipelgad'.

Algup. (GLL, 193; LW, 367), < sipperikkäinen.

576. sārikki ~ sārikki 'sarvik, sarvedega lehm'.

sārikki (LW, 356) 'Sarvik, sarvedega lehm'; sāriki
(LF kat) 'Sarvik lehm'.

Algup. (SKES, IV, 977-978; ESU, 146), tüve vaadel-
dakse ka indo-euroopa laemina (SKRK, 277).

577. suolki 'vihmauss'.

Solki pl. solkist Regenwurm (LDW, 103); suolki (KA) 'Vihmauss'; kanat siebat suolkkiži (LW, 386) 'Kanad söö-
vad vihmausse'.

Algup., < suol sool (SKES, IV, 1113-1114; SKRK, 252).

578. suonki 'vörgukivike'.

suonkki (LW, 386) 'Vörgukivike'.

Algup., individuaaltuletist etümologiseerib L. Kettunen (LW, 390), pole päris selge ka sõna koostis ning lii-
te esinemine.

579. s^uormki 'sörmeke'.

Suormiki pl. suormikist Fingerchen (LDW, 107);

s^uormki (KA) 'Sörmeke'; s^uoormkki (LW, 390) 'Sörmeke'.

Algup., < s^uorm sorm (SKES, IV, 1080; SKRK, 252).

580. sūkki 'suke'.

Sūki pl. sūkist (lvSal sūki) München (LDW, 106);

sūkki (LW, 388) 'Suke (lastekeeles)'.

Algup., < sū suu (SKES, IV, 1132-1134; SKRK, 252).

581. suzarki 'õeke, sõsarake'.

Suzarki (lvSal) Schwesterchen (LDW, 109).

Blit., < sezar ~ sizar õde (SKES, IV, 1042-1043; BFB,

217).

582. tonki 'tünnikene'.

utta sie tonkkiZ, tuc sie täud joudi ibizän (LW,

427) 'Võta see tünnikene, too selletäis jahu'; tonki um piski 'Tünnike on väike'.

Sks (LW, 427), vrd. sks Tonne tünn (SES, 967).

totski vt. tutski.

583. tšiikki 'tibuke, kanake'.

tšiikki (LW, 435) 'Kanake'; tšiiki (GLL, 139) 'Kana-ke'.

Lt, < tšiikst, tšikst siutsuda (LLL, 229).

tširlinki vt. linki.

584. tuiki 'tuvike'.

tuiki pl. tuikist (lvSal dūdi) Taube (LDW, 118).

Asks, < tui tuvi (LW, 437), L. Kettunen peab võimalikuks eesti keele vahendavat osa.

585. tulki 'tuleke'.

lvSal tulki, tulk, tulti Feuer, Licht (LDW, 118);

Palatau tulki (LG, 336) 'Põlev tuleke'.

Algup. (vt. nr. 433).

586. tuoiinki 'toomingas'.

Tuoiinki pl. tuoiinkist, auch tuomki (lvSal tuomki)

Traubenkirsche (LDW, 119); tuoiinki (KA) 'Toomingas';

tuoiinki (GLL, 25, 103) 'Toomingas'; tuoiinkki, tuomkki

(LW, 440) 'Toomingas'; tuoinki 'toomingas' (LE).

Algup. (SKRK, 254), < tōmikkainen.

587. tutski ~ totški 'uhmer'.

totški (LW, 428) 'Kaeneta nõu, millesse võib puista-
ta kolm kuni neli naela jahu'; süolə klöptəp tutški (LW,
442) 'Soola peenestamise uhmer'.

Lt, < tucināt dick machen, mästen (LVV, IV, 254).

588. tülki 'tuuleke'.

Piški tülki ödön sugiz (LL, 19) 'Väike tuuleke tekkis
õhtul'.

Algup. (vt. nr. 437).

589. ulikki 'uulits, tänav'.

Uliki pl. ulikist Strasse (LDW, 122); un ab ukš ab
kül ulikist päl tam oold (EMW, 42) 'Ja keegi ei kuule tä-
naval tema häält'; ūliki (KA) 'Uulits'.

Vn, < улица uulits, uul, tänav (VES, 1282).

590. unki 'uneke'.

Irki, Irki, tuo lapsen piškist unkist jūr (NLK, 21)
'Hiireke, hiireke, too lapsele väikest unekest peale';
Irki, Irki, tuo sa unkist (VL, 8) 'Hiireke, hiireke, too
sa unekest'; unkist tūob jūrə (Pz) 'Und toob juurde'.

Algup. (vt. nr. 452).

591. uonki ~ uonikki 'tall'.

Uoniki pl. uonikist Lämmchen (LDW, 123); uoniki (KA) 'Tall'; uonikki (LW, 456) 'Tall'; uoniki 'ute' (LE); uonki um piski lāmbaž (LI) 'Tall on väike lammast'.
Blt, < uon voon, tall (IBL, 181-182; SKRK, 281).

592. vaški ~ vāški 'vasikas'.

Vāski pl. vāskist (vaiški, lvSal vask, vaisk pl. vaiskad) Kalb (LDW, 130); Un tuogid ūd vāskiz un tapagid sie (IG, 355) 'Ja tooge vasikas ning tapke see'; vāski = = vasikka (KA); vāski, vaiški (HFL, 24) 'Vasikas'; li vōta mingiz vaiškiž (LF, IV) 'Mine vōta mõni vasikas'; niemān um vāski (KI) 'Lehmal on vasikas'; vāski (Pr) 'Vasikas'; vutā mingiz vaiškiž (Pz) 'Vōta mõni vasikas'.
Algup. (LW, 466; GLL, 193), < *vasikka ~ *vasikkainen.

593. veiški 'veeke'.

ne ka jva veiški sēltab (NLK, 31) 'Nagu voolav vesi selgib'; Sēlta, sēlta, ārmaz päva, ku se ōva veižkē sēltab (VL, 160) 'Selgi, selgi, armas päike, nagu voolav vesi selgib'.

Algup. (vt. nr. 463).

594. veiški 'noake, väitseke'.

Veiški (lvSal) Messerchen (LDW, 131).

Algup., < veis nuga (SKRK, 268).

595. velki 'vennake'.

Velki pl. velkist Brüderchen (LDW, 131); Vui post

puõsidoon un kruogo velkiston līb juva opātoks? (LG, 438)
 'Kas postipoistele ja kõrtsivendadele on hea õpetus';
kuldist velkist katüks pāl (NLK, 28) 'Kuldsed vennad ka-
 tusel'; kas sinnān velkkiži un suššidi ka um (LW, 477)
 'Kas sul vennakesi ja õdesid ka on'; ku.īdist ve.īkkist
ka.ttuka pāl (LP, 34) 'Kuldsed vennad katusel'; Pug, vel-
ki, vačkist tūtō (VL, 258) 'Puhu, vennake, vaskset pasu-
 nat'; Laz ābkuoliji Letli, mādōn velki (RA, I, 42) 'Ārgu
 surgu lātlane, meie vennake'; velki um vel (Pz) 'Vennake
 on vend'.

Algup. (vt. nr. 464).

vermlinki vt. linki.

596. vīrki 'triip, joon, riba'.

Vīrki pl. vīrkist Streifen, Striemen (LDW, 134);
ēdāg allō punni vīrki tōuvā pāl (LW, 494) 'Õhtutaevas
 punane joon taeval'; koln verštō laiga mōvīrki set sōb
mādōn antōd (NLK, 8) 'Kolmeversta laiune maariba vaid
 antakse meile'; Pāva mierrō lūoja um lānd, set punni vīrki
vel tōuvō ajgas sāl (LL, 17) 'Päike on merre looja läinud,
 vaid punane triip on veel seal taeva äärel'; ja 2-3 km.
laiga rānda vīrki (Līvli, 8, 1932) 'Ja 2-3 kilomeetrit
 laia rannariba'.

Algup., < vīrg viirg (SKRK, 254; LW, 494).

597. vorki 'orikas'.

Vorki pl. vorkist (vorki, vuorki, lvSal ork) Borg.

verschnitterer Eber (LDW, 137); un sien um āndam st jōgā
sieniz pāl īd verkiz (NLK, 170) 'Ja sellel on tulnud igaks
 söögiks anda orikas'; katsi vīb vorkkizān siēdā (LW, 505)
 'Katrīn viib orikale süüa'; orki, piški munādāks verki =
 = ipša (KA); Piški musta vorki (LF III) 'Väike must ori-
 kas'; vorki (LE) 'Orikas'.

Algup. (SKES, II, 436; LW, 505), <⁺ora-, tüve on pee-
 tud ka vanaks indo-euroopa laenuks.

598. vākki 'väike'.

Vāki pl. vākist (vāk pl. vākod) klein (LDW, 130);
vākkiz lōjaks veip kēvat ka brētliži veijjā (LW, 509);
 'Väikesē paeōiga vōib kevadel ka kilusid pūūda'; vāki =
 = pieni (KA); Ne at nej vāakist ja gōdalist (Ra, II, 51)
 'Need on väikesed ja vigased'; ja tāmōn vol entšōn vāki
pōddōr (Līvli, 3, 1935) 'Ja tal endal oli väike pōder'.

Algup. (SKRK, 259), <⁺vähä-.

11. -ks

599. ailtāks 'libu'.

ailtāks (LW, 4) 'Lōbutūdruk, libu'; ne attā sellist
ailtikst (Kl) 'Nad on sellised lōbutūdrukud'; ailtāks
neitst (Li) 'Lōbutūdrukud'.

Algup. (vt. nr. 1395), sufiks -ks on liitunud umb-
 isikulise tegumoe turnusele -t-.

600. akattāks 'alustus, hakatus'.

Akātoks (auch akāt) pl. akātokst Fassen, Griff; Pal-
le; Zunder (LDW, 3); Un kaijoks akātoks vel vuol kaiži-
zoks sand (LG, 473) 'Ja kahjuks oli alustus ka veel mär-
 jaks saanud'; akättaks / vōdrə pākki (Sr) 'Loome, odra-
 peake'; akättaks pālā ne akkəbəd vīzzə (Pz) 'Alustuselt
 hakkavad nad kinni'.

Algup., < akkə hakata, alustada (LW, 6).

601. altaks 'hallitus'.

Altoks Schimmel (LDW, 3); vōl-rīstəst um lēlam alt-
taks ulzə sōdō (LW, 9) 'Öllenōust on raske hallitust väl-
 ja saada'; altaks / gadəgəks ajəb ulzə (Sr) 'Hallitus,
 kadakaga aetakse välja'; altaks / jarə altət (Pz) 'Halli-
 tus, ära hallitatud'.

Blit (vt. nr. 1812).

602. andəks ~ ānduks 'andmine, and'.

Andoks Gabe (LDW, 4); ānduks (KA) 'Andmine'; Sie pe-
rāst, ku sa entš andoks āltar pālo panūd (EMO, 14) 'See-
 pärast, kui sa oma anni altarile panud'; sin andikš las-
vole selli / ku mit ikš āp tieda (KL) 'Sinu and olgu sel-
 line, et mitte keegi ei tea'; āndaməst āndikši (Pz) 'Tu-
 leb anda ande'.

Algup., < andə anda (SKES, I, 20; SKRK, 257).

603. antaks 'anne, talent'.

Antoks Gabe, auch figürlich, Talent (LDW, 4).

Algup. (vt. nr. 602), sufiksile -ks eelneb umbisikulisel tegumoe tunnus -t-.

604. apāttāks 'hapatis; tainas'.

Apātoks (lvSal raug) Hefe, Sauerteig; Teig (LDW, 4); apātāks (KA) 'Hapatis'; āpāttāks, āpāttikš (LW, 12) 'Hapatis, tainas'; gie um apāttāks (Sr) 'See on taigen'; lēba apāttāks (Fz) 'Leivataigen'.

Algup. (vt. nr. 1469).

605. artāks 'rehkendus, arvutamistulemus'.

Artoks, kubbo a. Summe (LDW, 6); ārtāks (LW, 15) 'Arvutustulemus'.

Algup., < arrā arvata (SKES, I, 25; SKRK, 272).

āduks vt. andāks.

ārikš vt. ōrikš.

606. blādāks 'loba'.

blādāks (KA) 'Loba'.

Lt (LIL, 88), vrd. lt bladēt Unsinn schwatzen, faseln (LVV, I, 311).

607. dzālāndāks 'astel, nōel'.

ūska siškab dzālāndāksāks (LW, 42) 'Uss torkab nōelaga'.

Lt (LIL, 105), vt. lt dzeluonis der Stachel (LVV, I, 543).

608. ēbriks 'Āmblik'.

Ēbriks, ēbroks pl. ēbriksod, ēbroksod Spinne (LDW, 15); ēbriks (LW, 48) 'Āmblik'; Ēbriks ūrgōb letspēdōn (JL, 63) 'Āmblik pōgeneb edasi'.

Algup. (vt. nr. 522).

609. ēdraks 'Ēitseng, Ēitseag'.

Ēdraks Blüthe, Blüthezeit (LDW, 15).

Algup. (vt. nr. 1339).

610. ētaks 'rōivastus'.

Ētaks Kleidung (LDW, 16).

Algup., < ēd rōivastuda (SKES, I, 34-35; SKRK, 258).

611. evattaks ~ ivattaks 'voolus, vool; hoovus'.

Qvātaks (pvātaks) Ströhmung, Strom, Fluss (LDW, 139);

Ma jēga reid sāl pūol rek pāl vālda uvātaks jūrs sie vana

pārna all raz novūb (IG, 458) 'Ma iga kord seal poolel

teel valge liivajoomē juures vana pārna all natuke puhkan';

ivātaks (KA) 'Voolus'; ivattaks: pitki-1. (LW, 79) 'Viker-

kaar'; pitki-ivataks (LE).

Algup. (vt. nr. 1504).

ēgandaks vt. ūgandaks.

612. ēlaks 'rida'.

Ēlaks pl. ēlaks (ūlaks) Reihe (LDW, 139); ēlaks.

ēliks (LW, 53) 'Rida'; ēluks (KA) 'Rivi'; um ēlaks (Va)

'On rida'.

Algup. (LW, 53), vrd. e hõõlas (ÕS, 170).

613. ēlmandāks 'tüüripuu'.

ēlmandāks, ēlmandiks (LW, 53) 'Tüüripuu'.

Algup., < ēlma hõlm (SKES, I, 67; SKRK, 267), verb

ēlmandā puudub.

614. ērdāks 'riivitu'.

ērdāksidi kiētām (LW, 53) 'Riivitud keetma'.

Algup., < ērā hõõruda (SKES, I, 72; SKRK, 257).

615. gerāttāks 'mängutuulik; *narr'.

Gorātōks pl. gorātōkst albern (LDW, 19); Gurātōks

Schnarre (LDW, 19); paldin panbā d gerāttāksi nāggarnūrmiz

(LW, 56) 'Praegu pannakse mängutuulikuid kartulipõldude-

le'; gerāttāks um nuimēs (K1) 'Mängutuulik on põllul'.

Algup. (vt. nr. 1341).

616. golāttāks 'veevulin'.

Golātōks pl. golātōkst Wasserfalle (LDW, 18); golāt-

tōks, golāttāks (LW, 60) 'Veelangus'; golāttāks ūrga

māddān v^uol (Ii) 'Veevulina oja oli meil'.

Algup. (vt. nr. 1506).

617. gubāndāks 'hunnik'.

ne šb ūettā mingist āinatuppūkst, ne sett āttā sēl-

līdz gubāndākst (LW, 63) 'Need pole mingid heinarõugud,

need on vaid sellised humnikud'.

Lt (LIL, 116), vrd. lt gubana, guba der Haufe (LVV, I, 673).

618. ibūks 'juus'.

ibūks, ibus pl. ibūkst (lvSal ibukst) Haar, Kopfhaar (LDW, 19); Pitkād ibūkst, līt ngv (LG, 410) 'Pikad juuksed, lühike aru'; kiskābād līt t^hoizān ibūksi (LW, 65) 'Kisuvad üksteisel juukseid'; ibūks (KA) 'Jus'; un tāmman ā.b.uo vgnā i.būksi (LT, 13) 'Ja tal ei ole olnud juukseid'; sa jo ad soita mitto ūto ibūkst ab vāldaks ab mustaks tiedo (EMO, 15) 'Ja ju ei suuda ühtki juust ei valgeks ega mustaks teha'; ibūkst attā ibūkst (KL) 'Juukseed on juuksed'; ibūkst ne at (Li) 'Juukseed need on'; ikš ibūks / jēnnā ibūkst (Pz) 'Üks juus, paljud juuksed'.

Germ (SKES, I, 78; SKRK, 287).

619. iedāks 'ülejäak'.

Iedoks, pāl i. Rest, Ueberbleibsel (LDW, 207).

Algup., < iedā jääda (SKES, I, 133; SKRK, 257).

620. ietāks 'lõige, sälk'.

Ietoks pl. ietokst, iedoks Schnitt, Kerbe (LDW, 20).

Algup., < iedā lõigata (SKES, I, 36; LW, 66).

621. imdāks 'õmblus'.

Umdoks pl. umdokst Naht (LDW, 126).

Algup. (vt. nr. 622).

622. imžlätaks 'õmblus'.

imžlätaks (LW, 73) 'Õmblus'.

Algup., tüvi ⁺üm- (> im-), ⁺imžl (> imžl) L. Kettuse rekonstrueeringuis (LW, 73).

623. irdaks 'harjumus, tava'.

Urdoks pl. urdokst Gewohnheit, Sitte (LDW, 126); ürduks, ürdaks (KA) 'Tava, harjumus'; irdaksan um suur jõud (LW, 74) 'Harjumuses on suur jõud'; irdaks / irdi ka kīt-täE (Pz) 'Harjumus, tava ka öeldakse'; ürdaks-aža (KA) 'Harjumus'.

Algup. (vt. nr. 1767).

624. irmtaks 'hirmutis'.

Irmtaks pl. irmtokst, irmatoks (od. irmandoks) Scheu; Schreck (LDW, 22); irmtaks (KA) 'Scheu'; iřmtaks (LW, 75) 'Hirmutis'.

Algup. (vt. nr. 1863).

625. irtaks 'harjumus, tava'.

Urtoks pl. urtokst Gewohnheit, Gewöhnung (LDW, 126).

Algup. (vt. nr. 1767).

626. itlätaks 'jutt, ütlemine'.

Utlotoks pl. utlotokst Geschwätz, Gerede (LDW, 126); un utlotiksi vel ieb pälg (IG, 465) 'Ja jutte jääb veel üle'.

E. <ütł, mis esineb teoretiseeringuna Wiedemannil.

627. Idaks 'ühiksa'.

Udoks (lvSal ūdiks) neun (LDW, 125); Idaks, ūdoks (KA) 'ühiksa'; Idaks (LW, 79) 'ühiksa'; i.daks ni.estā le.kstā ti.ām vā.ldān (LT, 35) 'ühiksa meest läksid lahti tegema'; Idaks (Pz) 'ühiksa'.

Algup. (SKRK, 272).

628. Ilbaks 'ilves'.

Ilboks pl. Ilbokst Luchs (LDW, 121); Ilbuks (KA) 'Ilves'; Ilbuks (LE) 'Ilves'; Ilbuks 'ilves' (AH, 38); Ilbak-ši nāb vāgā ōrastiz (LW, 80) 'Ilveseid näeb väga harva'; Ilbuks / nūmā pin ta um (II) 'Ilves, ta on nagu koer'.

Algup. (SKES, I, 106; SKRK, 254).

629. Ilpattaks 'hilpharakas'.

Ilpatoks pl. ilpatokst Lappen, Lumpen (LDW, 21); Ilpatoks (KA) 'Hilpharakas'; Ilpattaks (LW, 81) 'Hilpharakas'; Ilpattaks um selli rīsting (Kl) 'Hilpharakas on selline inimene'.

Algup., < ilp hilp (SKES, II, 75-76), sõna on deskriptiivne.

630. İrgandaks 'algus'.

İrgandoks Anfang; Grund (LDW, 126); İrgandaksst lopāndaks sōni (LW, 82) 'Algusest lõpuni'; tikkiz İrgan-daksst lopāndaks sār (NLK, 65-66) 'Kõik algusest lõpuni'; İrgandaks (KA) 'Algus'; še um İrgandaks / ne ku ir-

guB (Ii) 'See on algus, nagu algab'; Irgandaks (Pz) 'Algus';
iks kert sⁱe Irgandaks um (Kl) 'Ükskord algus on'.

Algup., < irgē alata (SKRK, 258; LW, 75), nd-sufiksi-
 line verb puudub.

631. Irmandaks ~ Irmattaks 'hirmutis, hernehirmutis'.

Irmatoks (LDW, 22) 'Hirmutis'; Irmandaks, Irmattaks,
Irbandaks (LW, 82) 'Hirmutis, hernehirmutis'; Irmatoks (LF
 kat) 'Hernehirmutis'; Irmandaks / algād tulgād metsā-
lūomād (Ii) 'Hirmutis, et ei tuleks metsaloomad'; Irmandaks /
mis tarās pīlāB (Pz) 'Hirmutis, mis on aias'.

Algup. (vt. nr. 1863).

632. jamstaks 'hammustus'.

Jamstoks pl. jamstokst Zahnstelle (LDW, 24); jamstoks
 (KA) 'Hammustus'; jamstaks (LW, 84) 'Hammustuskcht'; jam-
taks / pin um jamstān (Ii) 'Hammustus, koer on hamusta-
 mud'.

Blit (vt. nr. 1622).

633. japuks ~ jāpüks 'praevarras'.

Japüks pl. japükst (japüks) Spiess; Bratspiess; Spick-
 nadel (LDW, 25); japüks pāl oder tutkāmos sēsk anspiessen
 (LDW, 109); japüks (KA) 'Praevarras'; Jāpüks (LE) 'Pae-
 varras'; jāpüksaks ūdēp kal'di (Kl) 'Vardaga suitsutatakse
 kalu'; jāpüks um rādastā (Ii) 'Varras on rauast'.

Algup. (LW, 84), sõna on tekkinud liivi keeles. Vas-
 ted sugulaskeeltes puuduvad.

jāluks vt. jōlaks.

634. jēngandaks 'hingamine, hingetõmme'.

Jēngandaks pl. jēngandokst Seufzer (LDW, 26); Ku ta seda vangliz jēngandokst kūlōb (IG, 405) 'Et ta seda vangl hingamist kuuleb'; jēngandaks = Seufzer (KA); jēngandaks um sie īz (KI) 'Hingetõmme on seesama'; jēngandaks (Pz) 'Hingamine'.

Algup. < jeng hing (SKES, I, 68-69; SKRK, 275), tüves leidub verbisufiks -nd-.

635. jouttaks 'jahvatis'.

Joutaks Gemahlenes (LDW, 27).

Algup. (vt. nr. 1511), vrd. jouvvā jahvatada.

636. jōlaks ~ jāluks 'reejalas'.

Joloks pl. jolokst (jaloks, lvSal jalaks) Schlittensohle (LDW, 26); jāluks (KA) 'Reejalas'; rⁱeggān attā kaks jōlaks (LW, 93) 'Reel on kaks jalast'; jōlaks um se / mis rⁱeggān um allā (KI) 'Jalas on see, mis regel on all'; rⁱeggān at kaks jālukst (II) 'Reel on kaks jalast'; jāluks (Pz) 'Jalas'.

Algup. (vt. nr. 221), vrd. e jalas, sm gen. jalaksen.

637. jutlaks 'jutlus'.

jutlaks (LW, 97) 'Jutlus'.

Algup. (vt. nr. 1405).

638. jūrmattaks 'joobumus, uimasus'.

ku min se jūrmattaks leks illa, siz na veis tegis
hōdai tūlda (LW, 98) 'Kui mul uimasus läks üle, võisin
jälle koju tulla'.

Algup. (vt. nr. 1513).

jāpuks vt. jāpuks.

639. kaibandaks 'kaebus'.

Kaibandaks (KA) 'Kaebus'.

Algup., < kaib kaevata (SKES, I, 144; SKRK, 256),
sõnas leidub verbisufiks -nd-.

640. kaimandaks 'saatja, hauda saatja'.

Kaimandaks = hautaan saattajaiset (KA).

Blit, < kaim saata (SKES, I, 142), sisaldab verbisu-
fiksi -nd-.

641. karättaks 'võllas'.

Karät pl. karätad, od. karätaks pl. karätaks Galgen
(LDW, 32); karättaks (LW, 106) 'Võllas'; karättaks mäg
(Sr) 'Võllamägi'.

Lt (LLL, 125), vrd. lt karätavas der Galgen; die
Schaukel (LVV, II, 161).

642. kazāndaks 'kasvandik, kasulaps; põlvkond'.

Kazāndaks pl. kazāndaks Frucht; Gewächs (LDW, 33);

Kazāndaks (KA) 'Kasvandik'; tāmmān attā kōlm kazāndaks

(LW, 109) 'Tal on kolm kasulast'; minä um vettān lā laps
entšān kazāndikšikš (Kl) 'Ma olen võtnud lapse endale ka-
 sulapseks'; kazāndāks um selli / ku ma vutab vērāz laps
entšān (Il) 'Kasulaps on see, kui ma võtan võõra lapse en-
 dale'; kazāndāks lāpš (Pz) 'Kasulaps'.

Algup. (vt. nr. 1141).

643. katstāks 'kadedus'.

Kadstōks Neid (LDW, 29).

Algup. (vt. nr. 359).

644. katūks 'katus'.

Katūks pl. katūkst (lvSal auch katus) Dach (LDW, 33);
Parīm vermlinki kads ab ku palāndōks katūks pāl (IG, 320);
 'Parem varblane käes kui tuvi katusel'; kattūkst attē
volksti (LW, 110) 'Katused on õlgedest'; ku lādist ve'ik-
kist ka ttuka pāl (LT, 34) 'Ruldseid vennaksed katusel';
un sai tam sie puva kuoda katūks pālo (EMO, 9) 'Ja sai te-
 ma kiriku katusele'; katūks pāl attē televīzōrd (Kl) 'Ka-
 tusel on televiisorid'; ma lāp katūks pāl (Sr) 'Ma lähen
 katusele'.

Algup. (SKES, I, 171-172; SKRK, 265).

kādāks vt. kōdāks.

645. kāndāks 'kamus'.

Kāndōks pl. kāndōkst Sporn (LDW, 31); Kāndōks, Kān-

dikš (KA) 'Kannus'; kāndžkst attž s^uodāmiedžn (LW, 112)
 'Kannused on sõjameestel'; kīndudžks ne kāndukst (Pz)
 'Küüntega on kannused'.

Algup. (SKES, I, 156; SKRK, 269).

646. kārtžks 'kartus'.

Kārtžks (kartžks) Furcht (LDW, 32); Kartžks = Pelko
 (KA).

Algup. (SKES, I, 166; SKRK, 257).

647. kerikš 'keris'.

Kerikš (KA) 'Keris'; kerikš (LW, 115); kerikš um
sōnas (Va) 'Keris on saunas'.

E (LW, 115), vrd. e keris, sufiks -ks on kujunenud
 samalaadsete analoogial.

648. kēratžks 'kirjutis, kirjutus'.

Kēratžks Schrift (LDW, 35); kēratžks (LW, 117)
 'Kritseldus; kirjutis'; kēratžks um nei / ku tēg ni
paldin kēratžt (Kl) 'Kirjutus on nii, kui te nüüd kir-
 jutate'.

Algup. (vt. nr. 1517).

649. kīerdžks 'patukahetsus, pööramine'.

Kīerdžks (KA) 'Pööramine'; kīerdžks: pattist k. (LW,
 124) 'Patukahetsus'.

Algup. < kierž keerata (SKES, I, 188-189; SKRK, 257).

650. kierõks 'käänak, pööre'.

Kierõks Wendung (LDW, 36).

Algup. (vt. nr. 649).

651. kiettõks 'keedus'.

Kietõks Abkochung (LDW, 37).

Algup., < kiettõ keeta (SKES, I, 178; SKRK, 268).

652. kiländõks ~ käländõks 'kõla; pugu'.

Kiländõks Klang (LDW, 37); kiländõks (LW, 126) 'Pugu'; kiländõks / sie um kanän sizäl (Sr) 'Pugu, see on kanal sees'; käländõks (LW, 176) 'Pugu'.

Algup., < kililõ kõlada (SKES, I, 193), sufiks -nd- on verbilist päritolu.

653. kizandõks 'küsimus'.

Kuzändõks pl. kuzändõkst Frage (LDW, 50); un sis ät nēla kundo kadõks kuzändõkst bībilist ulz vuttõd (IG, 477) 'Ja siis on nelikümmend kaheksa küsimust piiblist välja võetud'; Küzändõks (KA) 'Küsimus'.

Algup., < kizzõ küsida (SKES, II, 256; SKRK, 256).

654. kivandõks 'kivim'.

kivandõks (LW, 132) 'Kivim'.

Algup. (vt. nr. 253).

655. kiuvzandõks 'kiusatus'.

Kivzatõks Begierde (LDW, 38); ku tabākõn ka um kure

kiivzatõks jürs (IG, 475) 'Et tubakal ka on kuredi kiusatus juures'.

Germ., < kiuvzə kiusata (SKES, I, 203; SKRK, 286), su-
fiks -nd- pärineb verbist, on registreeritud ka kiuvzat-
tõks.

656. kilbattõks 'kõlblikkus'.

kilbattõks, kilbattõks (LW, 133).

Algup., < kelbə kõlvata (SKES, I, 180; SKRK, 255), su-
fiks -tt- on verbilist päritolu.

657. kildõks 'pant'.

Kildõks (kil) Pfand (LDW, 37); kildõks Pfand (KA);
kildõks (LW, 133) 'Pant'; maksamõst e¹e kildõks (KL) 'Tu-
leb pant maksta'; kildõks / mingi kildõ aža (Pz) 'Pant,
mingi panditud asi'.

Germ., < kilə pantida (SKES, I, 189; SKRK, 286).

658. kündõks 'künnis, lävi'.

Kündõks pl. kündõkst (lvSal tiemus) Schwelle (LDW,
49); sia volli panmist kirro talli kündõks ala (IG, 423)
'Siis tuli panna kirves talli läve alla'; Künduks, Kündõks
(KA) 'Künnis'; kündõks allə (NLK, 42) 'Künnise all'; mädd-
attə k^uõrdət kündõkst (LW, 134) 'Meil on kõrged künnised';
la.z vettəgəD / ehtə ā.nkhar / nä.ñt kündõks alD / ja.rə
(LT, 41) 'Võtku oma ankur nende läve alt ära'; kündõks
um / kust aštəb illə (KL) 'Künnis on, kust astutakse üle';

kĩndʒks um uksən (Ii) 'Künnis on uksel'; kĩnduks alá (Pz) 'Läve alla'.

Algup. (SKES, II, 255; SKRK, 265).

659. kĩttʒks 'ütlus, jutustus, * kõnekäänd'.

Kĩtʒks pl. kĩtʒkst Bericht, Erzählung, Sage; Rede (LDW, 38); kĩtʒks (KA) 'ütlus, kõnekäänd'; kĩttʒks (LW, 136) 'Kiitus, kõnekäänd'; sie um selli kĩttʒks / sie rik-tig əb uo agə (Ii) 'See on selline ütlus, võib-olla pole see õige'.

Algup., < kĩttʒ ütelda (SKES, I, 192; SKRK, 257).

660. kouđʒks 'sarvetorge, kaervis'.

Kouđʒks pl. kouđʒkst Aufgegrabenes (LDW, 42); niemən ättʒ sũrt kouđʒkst (LW, 146) 'Lehmäl on suured sarvetor-ked'; mĩnnən v^uoltʒ sũrd kouđʒkst (Ir) 'Mul olid suured torked'; kouđʒks / mia sa sāl kōvʒD (Kl) 'Torge, mis sa seal torked'.

Algup., < kouvʒ kaevata, torgata (SKES, I, 144; SKRK, 256).

661. kōđʒks ~ kādʒks 'kaheksa'.

Kōđʒks (kadʒks, lvSal kādiks) acht (LDW, 40); Kādʒks (KA) 'Kaheksa'; kakə kōđʒkst (LW, 148); kōđʒks əigastʒ (Kl) 'Kaheksa aastat'; kādʒks miestʒ (Pz) 'Kaheksa meest'.

Algup. (SKES, I, 138; SKRK, 272).

662. kōtʒtʒks 'kadedus, viha'.

Kotštoks (katštoks) Neid, Hass (LDW, 42); Kadštoks
(KA) 'Kadedus'.

Algup. (vt. nr. 5859).

663. kōvandaks 'songermu'.

kōvandaks (LW, 148) 'Songermu, auk'; kāvandaks / jera
kauwān / seli auk (II) 'Songermu, ära kaevanud, selline
auk'.

Algup. (vt. nr. 660).

664. kriuvkandaks 'kriiskamine; juubeldus'.

kriu(v)khandaks (kriṽkhandaks) (LW, 155) 'Kriiskami-
ne, juubeldus'; Magūd pālq umātq kriivkandokst külgn
(EMO, 5) 'Mäel on kuulnud kriiskamist'; kriuvkandiks / kui
ōrōB (KI) 'Kriiskamine, kui karjutakse'.

Algup., < kriukk kriisata, kriiksuda (LW, 154-155),
tüvi on onomatopoeetiline, -nd- on verbi-afiks.

665. krōudaks 'kuhjumine; harktōke'.

Kroudaks, jeddq kr. spanische Reiter; Barrikade
(LDW, 43); krōudaks (LW, 156) 'Kuhjumine'; krōudaks um
kil (Va) 'Kuhjumine on küll'.

Lt (LIL, 139-140), vrd. lt kraut häufen, laden,
packen, fleihen (LVV, II, 296).

666. krōvandaks 'jäämägi; kuhjumine'.

ilgād lapst at sellist krōvandikst sizāl (LW, 156)
'Hülgepojad on jäämägede sees'; krōvandakst attq rūnā jūs

(Kl) 'Jäämäed on Ruhnu juures'.

Lt (LLL, 140), vrd. lt kraviēns das einmalige Packen, Haufen (LVV, II, 269).

667. kubandaks 'seltskond, ühisus'.

Kubāndaks Gesellschaft, Gemeinschaft (LDW, 44).

Algup., < kuB kubu, kogu (SKES, II, 243; SKRK, 251).

668. kuntaks 'murisünneitis; heidik'.

Kuntaks Fehlg Geburt, Mondkalb (LDW, 46); Kuntaks (KA) 'Murisünneitis'.

Algup. (vt. nr. 1867).

669. kuorandaks 'õppetükk'.

Kuorandaks pl. kuorandakst Lesestück (LDW, 47); kuorandaks (KA) 'Õppetükk'.

Algup. (vt. nr. 1472).

670. käduks 'käis'.

Käduks pl. kädukst Aermel (LDW, 34); kädukst 'varrukad' (LE); käduks (LW, 176) 'Käis'; jak käduks / am käduks (Kl) 'Jakikäis, särgikäis'; käduks um jakk'n (Li) 'Jakil on käis'; sie um käduks (Pz) 'See on käis'.

Algup., < keiž käsi (SKES, II, 263; SKRK, 267).

käländaks vt. kiländaks.

671. käpartaks 'abi'.

Kappartõks Hülfe (LDW, 34).

Algup. (vt. nr. 1780).

672. kärikõ 'jõekäär'.

kärikõ (LW, 179) 'Ira jõe käär'; kärikõ / nõt aga

(Pz) 'Jõekäär, võib-olla heinamaa'.

Algup., tüvi ⁺kär- (SKES, II, 265; SKRK, 257).

673. laiskandõks 'laisklus, laiskus'.

minnæn tul selli laiskandõks pälä (LW, 182) 'Mulle

tuli laiskus peale'; laiskandõks / ku ristipõ um laiska

(Sr) 'Laisklus, kui inimene on laisk'.

Blit (vt. nr. 1475).

674. lakattõks 'lake'.

Lakattõks pl. lakattõkst Trank (LDW, 52); sellist lak-

kattõkst minä äb röp (LW, 183) 'Sellist laket ma ei rüü-

pa'; lakattõks um (KI) 'On lake'.

Algup., < lakkõ lakkuda (LW, 183), sõna on deskrip-
tiivne, on võimalik seos vene sõnaga лакани lõmpsimä, lak-
kuma (VES, 459).

675. laktõks 'kaas, kate'.

Laktõks pl. laktõkst; päl l. Deckel, Bedeckung (LDW,

52).

Algup. (vt. nr. 1901).

676. lamattõks 'lõks, püünis'.

Lamätoks Falle, Mausfalle (LDW, 52); Ir enõ oukst ulz puggon ienaend lamätokst (IG, 445) 'Hiir, oma august välja pugenud, näinud lõksu'; lamätoks (KA) 'Löks'; lamättokst pända (LW, 183) 'Löksu panna'; lamättaks um äittas (Kl) 'Löks on aidas'.

Algup. (LW, 183; SKES, II, 273), sõna on lõplikult etümologiseerimata.

677. lemdaks 'piimapütt'.

Lemdi pl. lemdikst Bütte (LDW, 54); Lemdaks (KA) 'Piimapütt'; lemdaks 'lännik' (LE); lemdaks, lemdaks, lemdiks (LW, 187) 'Piimapütt'; knaš vālda sēnda lemdiks (Kl) 'Nus valge piimapütt'; sēnda lemdiks (Sr) 'Piimapütt'; lemdaks / pū rist (Pz) 'Piimapütt, puunõu'.

Algup. (LW, 187), etümoloogia on ebaselge, laenamist pole aga võimalik nentida.

678. lepandaks 'leping'.

ja pidam mēls entš pyvvõ liepandokst (Līvli, 1, 1935) 'Ja peame meeles oma püha lepingut',

Algup., < lep leppida (SKES, II, 287), on kirjakeele neologism.

679. liktaks 'ettekääne'.

Luktaks pl. luktokst; jedda l. Vorwand (LDW, 58).

Algup., < likt liigutada (SKES, II, 292; SKRK, 257).

680. lipuks 'kimp, salk, tups'.

kibar alda tulab ulza ibukst lippuks (LDW, 196) 'Mütsi alt tuleb välja juustetutt'; aina lipuks (Pz) 'Heinettutt'; sie um ikš lipuks ibukši (Sr) 'See on tutt juukseid'.

Algup., < lip lipp (SKES, II, 298).

681. lopandaks 'lõpp, ots'.

Lopandaks Ende, Ausgang, Schluss (LDW, 56); no siz ni ka lo.ppandaks u.m (LT, 45) 'No siis ka lõpp on'; um igä lopandikš (Kl) 'On elu lõpp'; ni m lopandaks / ni m tikkiz (Sr) 'Müüd on lõpp, müüd on kõik'; lip tiemast lopandaks (Pz) 'Tuleb teha lõpp'.

Algup. (vt. nr. 1476).

682. lökkandaks 'jäälõhk'.

lökandaks 'külmumata koht jõejaas, kuhu vesi jooksnud peale' (LE); lökkandaks (LDW, 203) 'Jäälõhk'.

Algup. (LDW, 203); SKES, II, 304-305).

683. lölattaks 'laulatus; abielu'.

Lölatoaks Ehe (LDW, 56); lölatoaks (KA) 'Laulatus'; lölattakst mürd (LDW, 204) 'Abielurikkumine'; simon ab lī lölatoakst mürd (EMO, 14) 'Sa ei pea abielu rikkuma'; lölattikš / ta jo ikš kerd um lölattast (Kl) 'Abielu, ta on juba üks kord laulatatud'; sie lölattakst mürdaš (Pz) 'See murrab abielu'.

Algup. (vt. nr. 1527).

lõndr-ks vt. lõndr G.

684. lõrkattaks 'loriseja, lontrus'.

Lõrkatoks pl. lõrkatokst ein unordentlicher, schlotte-
ziger Mensch (LDW, 56); lõrkattaks (LW, 204) 'Keegi, kes
kõike lohakalt ja korratult teeb'; lõrkattiks / seli
palaidnika (Kl) 'Lontrus, selline sulil'; lõrkattaks / kis
jenna plõppaks (Pz) 'Loriseja, kes palju lobiseb'.

Algup. (vt. nr. 1362), tüvi on onomatopoeetilisest
päritolu.

685. lugandaks 'õppetükk, lugemispala; palve'.

skoolmēstar lugub lugandiksi kālmāt pāl (LW, 206)
'Koolmeister loeb kalmudel palveid'; lugandaks / um lug-
gāms (Sr) 'Palve, tuleb lugeda'; lugandaks / āb uo mit
ittā rāntāst (Pz) 'Palve, pole ühtki raamatut'.

Algup., < luggā lugeda (SKES, II, 307; SKRK, 276).

686. lugdaks 'loend; summa'.

Lugdoks pl. lugdokst Gezähltes (LDW, 57); kubbā lug-
daks (LW, 206) 'Summa'.

Algup. (vt. nr. 685).

687. luodaks 'olend'.

Luodoks pl. luodokst Schöpfung; Geschöpf, Creatur
(LDW, 58).

Algup. (vt. nr. 145).

688. luottäks 'lootus'.

luotoks Hoffnung, Zuversicht (LDW, 58); luotäks (KA) 'lootus'; selliz luottäksäks ma läb (LW, 208) 'sellise lootusega ma lähen'; luottäks / v^uolks selii usk (K1) 'lootus, oleks selline usk'; nimmän um suur luottäks (Pz) 'mul on suur lootus'.

Algup., / luottä loota (SKES, II, 314; SKRK, 273).

689. läbändäks 'puhkehstk, puhkeaeg'.

äb. uo nei jän läbändäkst ku mäsiedä (LW, 211) 'ei ole nii palju puhkeaega, et ära süüa'; äp. sä läbändäskat / äp. sä jengä (Pz) 'ei saa puhkeaega, ei saa hingata'.

Algup., / läbbä läbeda (SKES, II, 322).

690. lämattäks 'lämmatus, õhupuudus'.

lämattäks (LW, 213) 'lämmatus, õhupuudus'; lämattäks um / ku rindad paneb vizzä (Sr) 'lämmatus, kui paneb rinnad kinni'; lämattäks / ku äp. sä jengä (Pz) 'õhupuudus, kui ei saa hingata'.

Algup. (vt. nr. 1529).

691. megändäks 'kõmin, mirin'.

megändäks (LW, 220) 'Kõmin'; megändäks / selii õumpä / män allä / äp. tied / kus ta um (II) 'Kõmin, selline mirin maa all, ei tea, kus ta on'.

Algup. (SKES, II, 361), -nd- pärineb oletatavast sama-

sufiksilisest verbist.

692. merdikš ~ merdaks 'mäletsus'.

Merdlõkst Wiederkäusel (LDW, 62); merdlõks (KA) 'mäletsus'; ku niem merdõ B, sis ta sieb merdikš (LW, 219) 'Kui lehm mäletseb, siis sööb ta mäletsust'; merdiks um niemõn (II) 'Mäletsemine on lehmale'; niem merdaks (Pz) 'Lehma mäletsemine'.

Algup., < merdõ mäletseda (SKES, II, 359-360; SKRK, 256).

693. motuks ~ mituks 'mõtus'.

Motuks pl. motukst (mutuks, mutuks, lvSal mutiks) Auerhahn (LDW, 66); Parim tii kotš (od. kads) jib ku motuks püs (IG, 363) 'Parem tihane kotis (või käes) kui mõtus puu otsas'; mituks, mütüks (KA) 'Mõtus'; mõtuks (LE) 'Mõtus'; mäd metsis um veittõ mettüks (LW, 222) 'Meie metsades on vähe mõtuseid'; motuks / ku ta irgõb louilõ / siz veib lãdõ jürõ (II) 'Mõtus, kui ta hakkab laulma, siis võib minna juurde'; mituks um lind (Pz) 'Mõtus on lind'.

Algup. (SKES, II, 343).

694. mielkkaks 'ettevaatlik, mõistlik'.

mielkkaks (LW, 223) 'Ettevaatlik, mõistlik'; siin um mielkkaks jelaõst (II) 'Sa pead mõistlikult elama'; mielkkaks ristõng (Pz) 'Mõistlik inimene'.

Algup. (vt. nr. 301), < *mēlen kansak.

mituks vt. metuks.

695. müostaks 'teadmine, mõistus'.

Ma vuob ristintq naend, kis jub sündmost um bas mois-
tokst (LG, 467) 'Ma olen inimest näinud, kes juba sündimi-
sest saadik on mõistusetä'; müostaks (LW, 235) 'Mõistus'.
Algup., < m^uoist^a mõista (SKES, II, 349; SKRK, 275).

696. murtaks 'murre, murdekoht'.

Murtaks pl. murtokst Bruch (LDW, 65); min jälga podub
murtaksast (LW, 236) 'Minu jalg valutab murdekohtast';
lõlattaks murtaks ka um (Kl) 'Abielumurdmine on ka'.
Algup., < murd^a murda (SKES, II, 352-353; SKRK, 257).

697. mändraks 'mänd, pööris'.

Mandroks pl. mandrokst Quiri (LDW, 61); Sie sigäd
ajäjin um iedomist kūzo ladäst mandrokst (LG, 369) 'Sea-
karjus peab kuuse ladvast lõikama pöörise'; mändraks (KA)
'Mänd'; mändraksaks sōb motšin drinktät (LW, 239) 'Män-
naga tambitakse kartulipuder'; mändraks mäd^an ka um (Kl)
'Mänd on meil ka'; mändraksaks tieB sandrokk^a (II) 'Pööri-
sega tehakse putru'.
Blit (BFB, 201; SKES, II, 359).

698. mädältaks 'mälestus'.

ändab mädältaksaks (LW, 240) 'Annab mälestuseks';
mis vol nänt ama knaš mädöltöks laps äigald (JL, 73) 'Mis
oli nende kõige kaunim mälestus lapsepõlveajast'; mäd^al-

tõks / mis um järe undst (II) 'Mälestus, mis on ära unustatud'; jetamast mädjõttõksõks (Pz) 'Tuleb jätta mälestuseks'.

Algup. (vt. nr. 1428).

699. nabuks 'purjenõör'.

Nabukst pl. Strick zum Aufziehen der Segel (LDW, 66); nabuks (KA) 'Kõis purje sidumiseks'; nabuks (LW, 241) 'Purjenõör'.

Elit (LW, 241; SKES, II, 365), seos sõnaga naba on siiski küsimärgiline.

700. naggõrtõks 'naer,* pilge'.

Nagrtoks Spott (LDW, 66); Apnagrtoks Spott, Hohn (LDW, 5); nagrtõks, Apnagrtõks (KA) 'Pilge'; naggõrtõks (LW, 241) 'Naer, pilge'; ap-naggõrtõks / rek sizal nei ta tulab 'Pilge, kõnes nii tuleb'; naggõrtõks / nei ax / ax (II) 'Naer nii: ah! ah!'.

Algup., < nagrõ naerda (SKES, II, 369; SKRK, 256).

701. naldõks 'sõbralikkus, lahkus'.

Naldoks Freundlichkeit, Lautseligkeit (LDW, 66).

Algup., < nõla nali (SKES, II, 364).

702. nielõks 'neelung,* sõõm'.

Niieldoks pl. niieldokst Schluck; Trunk (LDW, 68); nielõks, nielõttikõ, nielõttõks (LW, 247) 'Neelung; sõõm'; nielõks / sie nieluB (II) 'Sõõm, see neelab'; nielõks / ku

nielub (Pz) 'Sõõm, kui neelab'.

Algup., < niel? neelata (SKES, II, 376; SKRK, 256).

703. niidaks 'jutustus'.

Niidoaks pl. niidoakst Erzählung (LDW, 69); Se niidoaks
siest rikkost miest un joutomost Lätsorost um set aga ta-
zändoks (IG, 457) 'Jutustus rikkast mehest ja vaesest
Laatsarusest on võib-olla mõistukõne'.

Blit., < niiz? jutustada (LW, 250; BFB, 203).

704. näktaks 'näide'.

näktaks (LW, 259) 'näide'.

Algup. (vt. nr. 1906).

705. oksnaks 'oksendus, okse'.

oksnaks (LW, 263) 'Oksendus'; oksnaks tuli ulz? (KI)

'Okse tuli välja'.

Algup. (vt. nr. 1479).

706. opättaks 'õpetus'.

Opätoks pl. opätokst Lehre, Anweisung (LDW, 73);
opätaks (KA) 'Õpetus'; sie v^u ol sinnān opättiks (KI) 'See
oli sulle õpetus'; sie vuol juvā opättaks (Pz) 'See oli
hea õpetus'; sie sie rouvon vol sūr imm ul tam opätoks
(EMO, 24) 'Siis oli inimesel suur ime tema õpetusest'.

Algup. (vt. nr. 1540).

707. õriks ~ äriks 'harjas, tüugas'.

Oriks pl. orikst (ariks lvSal areksi) Borste; Zöpf, Schopf (LDW, 73); äriks (KA) 'Harjas'; sigä õriksist sõ-
bõt sugut tiedat (LW, 268) 'Seaharjaseist tehakse harjad';
siz v^uolt sigad õriksist (KI) 'Siis olid seaharjastest';
äriks / ne at ärad (II) 'Harjas, need on harjad'; sigon
ne kãrad attä äriksäD (Pz) 'Seal on karvad harjased'.

Blit, < õra hari (BWB, 222; SKES, I, 58).

708. paindõks 'paine'.

paindõks (LW, 271) 'Paine'.

Algup., < painä painduda (SKES, II, 459-460; SKRK, 268).

709. paländõks 'tuvi'.

Paländoks pl. paländokst Taube (LDW, 76); paländõks
(KA) 'Tuvi'; paländõks 'tuvike' (LE); paländõks um lind
(Pz) 'Tuvi on lind'; paländikõ um õgi lind (KI) 'Tuvi on
hall lind'.

Blit (IBL, 145), J. Mägiste on esitanud võimaluse seos-
tada lv paländõks ja vñj pallas (J. Mägiste, J a l o
K a l i m a, Itämerensuomalaisten kielten balttilaiset
lainasanat, Suomalaisen Kirjallisuuden Seuran Toimituk-
sia, 202, Helsinki 1936, XVI+252 lk. - Eesti Keel, 1936,
XVI, lk. 186.

710. palistõks 'palistus; palmik'.

Palästoks pl. palästokst Saum, Haarflecke (LDW, 76); palästöks, palästöks (LW, 274) 'Palistus'; palästöks / ikš pānda v^uol veitti (K1) 'Palistus, oli tomp väheke'; palästöks um naistân (I1) 'Palistus on naistel'.

Algup. (vt. nr. 1703); Sjögreni-Wiedemanni sõnaraamatus antud teine tähendus annab võimaluse lähtuda ka *palmista-verbist (vt. nr. 1704).

711. pändöks 'käsk; määrus, seadus'.

Pandoks pl. pandokst Verordnung, Gertz (LDW, 76); pändöks (LW, 274) 'Käsk'; Kis ni üd neisti ama piiskimist jumal pandikist jara jätab (EMO, 13) 'Kes ühe neist kõige väiksemaist jumala käskudest ära jätab'; jumal pändab mingi pandikš päls (K1) 'Jumal paneb mõne käsu peale'; ne ettš pandöks (Pz) 'Need on käsud'.

Algup., / pānda panna (SKES, III, 483-484; SKRK, 257).

pālandöks vt. pōlandöks.

712. peldöks 'teenistus'.

Peldoks pl. peldokst Verdienst (LDW, 79); peldöks (KA) 'Teenistus'; peldöks (LW, 280) 'Teenistus'; mis säh sⁱeda rādš / sie um peldöks (Pz) 'Mis saab raha, see on teenistus'.

Lt, / pellš teenida, vrd. lt pelniť verdienen, gewinnen, verschuldigen (LWV, III, 197).

713. perändöks 'tuleriit'.

Perändoks (purändoks) Windröthe (LDW, 89); ma läp,
tämppe perändikāi kittam (LW, 283) 'Ma lähen täna tulerii-
 tu põletama'; sie um tul perändikš (Kl) 'See on tuleriit';
Un siz at tienöd sür pörändöks un kittönd tam jära (LF IV)
 'Ja siis on teinud suure tuleriida ja põletanud ta ära'.

Algup. (LW, 283-284).

714. piendrāks 'raja, peenar'.

Piendrōks pl. piendrōkst Beet, Rain (LDW, 81); piend-
 rāks (KA) 'Peenar'; piendrōks 'põllupeenar, piiripeenar'
 (LE); piendrāks / mis um iend kilgš (Ii) 'Peenar, mis on
 jäänud kõrvale'; piendrāks / mis um immār kintât mā (Pz)
 'Peenar, mis on ümber kintud maa'.

Algup. (SKES, III, 539; SKRK, 271).

715. pⁱerāndōks 'pärandus'.

Perāndoks das Erbe (LDW, 79); pⁱerāndōks (LW, 300)
 'Pärandus'.

Algup. (vt. nr. 1482).

716. pⁱetūks 'pettus'.

Petūks pl. petūkst, auch petōks (od. pettōks) 'Lüge,
 Betrug' (LDW, 80); Petūksōn lītōd jālgađ, piga vuib kađō
 sađ (IG, 410) 'Pettusel on lühikesed jalad, varsti võib
 kätte saada'; pⁱetūks (KA) 'Pettus'; pⁱettūksōks kōgaz,
āp sō (LW, 301) 'Pettusega ei saa kaugele'; sie um pⁱetūks
tikkiž (Ii) 'See on kõik vale'; sie um / ku pⁱetāB / pⁱe-
 tūks (Pz) 'See on, kui petetakse, pettus'; sie um sⁱeldā

pⁱetuks (Kl) 'See on selge pettus'.

Algup., < pⁱettä petta (SKES, III, 533; SKRK, 273).

717. pindaks 'pimedus'.

Pindaks (pindam) Finsterniss (LDW, 82).

Algup. (vt. nr. 123).

718. pindaks 'piin, kimbatus'.

Pindaks Beklemmung, Klemme (LDW, 82); pindaks (LW, 297) 'Piin'.

Asks, < pinä piinata (SKES, III, 547; SKRK, 298).

719. pindaks 'punutis; puulõhis'.

pindaks (LW, 297) 'Punutis'; kuor allä um pinduks / selli knappä / assä ta märgandub (II) 'Koor all on lõhis, selline hõrk, ta mädaneb ruttu'.

Lt, < pine ein Geflecht; eine Haarflechte; ein Garngebilde (LVV, III, 232).

720. plärättaks 'mänguveski'.

plärättaks (LW, 304) 'Mänguveski'.

Sks, < plärä plära, mira (LW, 304), vrd. sks Geplär töinamine, ulgumine; pläramine (SES, 388).

721. popärtaks 'kaltsakas'.

popärtaks (LW, 305) 'Kaltsakas'.

Lt (LW, 305), läti tüve baasil loodud individuaaltuletis.

722. põddõks 'valu'.

Pottõks pl. pottõkst Schmerz (LDW, 85); põddõks (LW, 309) 'Valu'.

Algup., < põddõ valutada (SKES, III, 611; SKRK, 255).

723. polttõks 'ahe; ahted'.

Polttõks, puoltõks pl. polttõkst, puoltõkst zum Dreschen ausgebreitetes Korn (LDW, 84); polttõks (p^uoltttõks) (LW, 310) 'Ahted'.

Algup. (vt. nr. 1839).

724. põkkandõks 'praks, naks'.

põkkandõks (LW, 306) 'Praks, naks'; tāla põkandõks (LE) 'Talvepraks'; sⁱe v^uolⁱ selli suur põkkandiks (Kl) 'See oli selline suur praks'; nei v^uolⁱ tallõ jōk pāl põkkandõks tEgiž (Ii) 'Nii oli talvel jōel suur praks'; se set v^uolⁱ põkkandõks (Pz) 'See oli vaid praks'.

Algup., < poukkⁱ paukuda (SKES, III, 507).

725. põlandõks ~ pālandõks 'palve'.

Polandõks pl. polandõkst (palandõks, lvSal polguks) Bitte, Gebet (LDW, 84); põlandõks (LW, 307) 'Palve'; Pālandõks (KA) 'Palve'; põlandiks jeddõ pānda (Kl) 'Palve esitada'; pālandõks kēra (Ii) 'Palvekiri'; minnõn um suur pālandõks tād jūr (Pz) 'Mul on suur palve teile'.

Algup., < pallõ paluda (SKES, II, 480; SKRK, 273).

726. pūolõks 'pine; kanepinõör'.

puol¹kst-lānga (LW, 316) 'Pinenöör'; puoluks / mis-
s¹ks att¹ sidd¹t k¹eud jūr¹ ne virg¹D (Ii) 'Pine, millega
 on kõik kõie külge seotud võrgud'; puoluks um virg¹n (Pz)
 'Pine on võrgul'.

Algup. (SKES, III, 598), <⁺polvi, tähendust seletab
 F. Leinbock-Linnus. (F. Leinbock, Liivlaste kalastusest ja
 vähipüügist. - Eesti Rahva Muuseumi Aastaraamat, IV, Tar-
 tu 1929, lk. 130.)

727. puost¹aks 'puhastatu; langenu'.

Puostoks pl. puostokst (püstoks) neu gemachter, ge-
 reinigter Heuschlag (LDW, 87); puost¹aks (LW, 318) 'Puhas-
 tatud; langenud'.

Lt, < puost¹ puhastada, vrd. lt puost reinigen, säu-
 bern, fegen, aufräumen (LVV, III, 458).

728. puostikst ~ püst¹kst 'päramised'.

Püstokst Unreinigkeit, Kehrlicht (LDW, 88); puostikst,
puostikst (LDW, 317) 'Lehma päramised'; puostikst/at
niem¹n (Kl) 'Päramised on lehmäl'.

Algup. (vt. nr. 1935), teatud mõju on häälikulise
 koostise kujunemisel olnud sõnal puost¹aks (vt. nr. 727).

729. putt¹aks 'tükike, raasuke'.

Puttoks pl. puttokst Brocken, Krümchen (LDW, 88).

Algup., < pudd¹ pudeneda (SKES, III, 624; SKRK, 257).

730. pütt¹aks 'puudus'.

Pūtaks pl. pūtaks (lvSal pūts) Fehler; Mangel, Noth (LDW, 88); pūtaks (KA) 'Puudus'; pūtaks, pūttiks (LW, 323) 'Puudus'; pūttiks / ku ap, tieda / kust võtaks (KI) 'Puudus, kui ei tea, kust võtta'; pūtaks / ku midagast pūttuB (II) 'Puudus, kui midagi puudub'; sie minu n um sūr pūttaks (Pz) 'See on mul suur puudus'.

Algup., < pūtaks puududa (SKES, III, 668; SKRK, 256).

731. pāstaks 'päästmine'.

Pastaks Heil (LDW, 79).

Algup., < pāzaks pääseda (SKES, III, 692; SKRK, 257).

732. rābdaks 'lөөk, hoop'.

Rabdaks pl. rabdaks Schlag (LDW, 90); rābdaks (KA) 'Lөөk'; rābdaks (LW, 327) 'Lөөk'; vui / sie um selli rābdaks (II) 'Oi, see on selline lөөk'; rābdaks (Pz) 'Lөөk'.

Algup., < rābbaks lүүa (SKES, III, 751-752; SKRK, 271).

733. rēkkandaks 'arvutus'.

Rēkandaks pl. rēkandaks Rechnung (LDW, 91); rēkandaks Rechnung (KA); mā rēkkandaks ap sadat kubba (LW, 334) 'Meie arvutused ei lange kokku'; rēkkandaks um sie / ku mēg tiem amā kērdal (KI) 'Arvutus on see, kui me teeme kõik korda'; rēkkandaks / ku rēkkuB (Pz) 'Arvutus, kui arvutatakse'.

Lt., < rēkināt rechnen; beachten (LVV, III, 520), lāti keeles on saksa tüvi.

734. reudlaks 'röhatus'.

Rovdloks pl. rovdløkst Rülps (LDW, 95); reudlaks (LW, 335) 'Röhatus'; riudlaks / ku tieb nei (Ii) 'Röhatus, kui tehakse nii'; riudlaks um nē (Pz) 'Röhatus on jah'.

Algup. (vt. nr. 1439).

735. rindlikst 'ringutused'.

rindlikst, rintlimi (LW, 337) 'Ringutused, ringutamine'; rindlikst tulbæt pälə (Va) 'Ringutused tulevad peale'.

Algup. (vt. nr. 1442).

736. rindaks ~ rinduks 'vörguots, vörgukott'.

Rindaks pl. rindøkst Netzbeutel (LDW, 92); Rinduks (KA) 'Vörgukott'; rindaks, rindaks, rinduks (LW, 341) 'Vörguots'; vergə rindiks / k¹eüs kabäl jüssə (Kl) 'Vörgukott, köietükk küljes'; rinduks um tegiz vergən (Ii) 'Vörgukott on jälle vörgul'.

Algup., < rinda rind, rida (SKES, III, 803-804; SKRK, 352), tüve on peetud ka germaani laenuks.

737. ristaks 'kühveldis'.

Rüstøkst Unreinigkeit, Ueberbleibsel von Dünger in Ställen (LDW, 95); ristaks (KA) 'Kokkukühveldis'; ristaks (LW, 341) 'Kokkukühveldis'.

Algup., < ristə kahmata, kühveldada (LW, 341; SKES, IV, 904).

738. rõiptõks 'kokkurisutud jääk'.

Roibtpks (raibtpks) Abfall vom Getreide beim Mähen (LDW, 93); rõiptõkst, rõiptikst (LE, 344) 'Kokkurisutud jääk'.

Lt, < roibõ riisuda, rehitseda, vrd. lt grābt greifen, fassen, haschen (LVV, I, 643).

739. räkkandõks 'nutt, halin'.

räkkandõks (LW, 350) 'Nutt, halin'; räkkandõks / amäd räukkõõ bõd un õurõõ bõd (Kl) 'Halin, kõik nutavad ja karjuvad'; munda ristõõ um selli räkkandõks (Ii) 'Mõni inimene on selline halin'; räkkandõks / räukkimi (Pz) 'Nutt, halisemine'.

Algup., < räukkõ karjuda, nutta (SKES, IV, 919), tüvi on deskriptiivne.

740. rükantõks 'rääkimine, kõne'.

rukantõks (LDW, 301) 'Kõne'.

Algup. (vt. nr. 1485).

741. sidõks 'jalanarts'.

pän sidõkst jalgõ (LW, 362) 'Pane jalanartsud jalga'; sidõks (KA) 'Jalanarts'; sidõks 'jalanarts' (LE); sidõks um selli õrõnt kabäl (Kl) 'Narts on selline riidetükk'; sie um sidõks nē / vändab immõr jalgõ (Ii) 'See on jalanarts jah, seotakse ümber jala'; sidõks (Pz) 'Jalanarts'.

Algup., < siddõ siduda (SKES, IV, 1047; SKRK, 268).

742. segattaks 'segatis'.

sⁱegataks (KA) 'Segatis'.

Algup., < segga segada (SKES, IV, 992-993).

743. I siettaks 'söök'.

Sootoks Speise; Lockspeise (LDW, 110); siettaks (süöttaks) (LW, 364) 'Söök'; mäd iz üo siettaks / ne ka siemn aiga (Pz); sigat siettaks (KL) 'Seasöök'.

Algup., < sieda süüa (SKES, IV, 1154; SKRK, 256).

744. II siettaks 'paise; vähktöbi'.

Sietoks pl. sietokst Geschwür (LDW, 99); siettaks (LW, 364) 'Vähktöbi'; siettaks um iks smaga ruja (KL) 'Vähk on raske haigus'.

Algup. (vt. nr. 743), on asendumas laensõnaga gräba.

745. siindaks 'väärsünnitis; järeltulija'.

Sundoks Abkömmling, Geschlecht (LDW, 108); siindaks (sündaks) (LW, 366) 'Väärsünnitis'.

Algup. (vt. nr. 394).

746. siindaks 'sünd; toimetulija'.

siindaks (sündaks) (LW, 371) 'Sünd; toimetulija'.

Algup. (vt. nr. 394).

747. sodaks 'vastuvõetu; osavõtt; saak'.

Sodoks (sadoks) Empfangenes; Antheil; Beute (LDW, 103).

Algup., < sõda saada (SKES, IV, 932-933; SKRK, 257).

748. sõttaks 'saade, saadeti'.

sõttaks (LW, 378) 'Saade'; sättaks / sie um sättat

(II) 'Saade, mis on saadetud'; sättaks um (Pz) 'Saade on'.

Algup., < sõtt saata (SKES, IV, 941; SKRK, 228).

749. sprieždaks ~ spriedaks 'otsus'.

Spriežtoks, spriedoks Urtheil (LDW, 104).

Lt., < spriež korrastada; vestelda, vrd. lt spriest strecken, spannen, messen; drücken, drängen; urteilen (LVV, III, 1022).

750. sugandaks 'teke'.

Sugandoks pl. sugandokst Begebenheit (LDW, 106); su-
gandaks (LW, 384) 'Teke, tekkimine'; sugandiks um selli
sõna / mis mē āp, tiedam (Kl) 'Teke on selline sõna, mida
me ei tea'; sugandaks / suggimi (Pz) 'Teke, tekkimine'.

Algup., < sugg tekkida (SKES, IV, 1096-1097; SKRK, 255).

751. s^uoimandaks 'sõimusõna'.

Suoimandoks pl. suoimandokst Scheltwort, Schimpf-
wort (LDW, 107); vel sellizi tuolizi suoimandoksi andist
(LG, 434) 'Veel selliseid ja teistsuguseid sõimusõnu üt-
lesid'.

Algup., < s^uoime sõimata (SKES, IV, 1058; SKRK, 273).

752. suormaks ~ suormuks 'sõrmus'.

Suormaks pl. suormokst (auch suormuks, suormuks,
lvSal sormuks, sormuks) Ring (LDW, 104); suormuks (KA)
'Sõrmus'; ku lõlattəB, sis pəp vaidəp suorməkəi (LW, 386)
'Kui laulatatakse, siis vahetab pastor sõrmuseid'; un
ni.ṭ ta m lā.nd ve.ṭtəmə (-āmə) sⁱedə sū.orməkst (LT,
22) 'Ja siis on ta läinud võtma sõrmust'; sie ka um suor-
muks (li) 'See ka on sõrmus'; suormuks täsä (Pz) 'Sõrmus
siin'.

Algup., < s^uorm sõrm (SKES, IV, 1080; SKRK, 252).

753. s^uornəks 'piir, äär'.

Suornəks Gränze, Rand (LDW, 107).

Algup., tinglikult võib oletada gemuiinset tüve, on
etümologiseerimata.

754. sältəks 'kihitus, ladu'.

Saltəks pl. saltəkst das Geschichtete (LDW, 98).

Algup. (vt. nr. 1850).

755. sädəməks 'kokkulepe, sobimus'.

Sädəməks pl. sädəməkst (od. sädəməks) Bedingung (LDW,
97); sädəməks (LW, 393) 'Kokkulepe'.

Algup., < sädə seada, kokku leppida (SKES, IV, 1082;
SKRK, 273).

756. tabändəks 'mõistatus'.

Tabändəks pl. tabändəkst Räthsel (LDW, 110); līvli-

tān um veittā tabāndikši (LW, 405) 'Liivlastel on vähe mõistatusi'; sie um selli tabāndiks (Kl) 'See on selline mõistatus'; tabāndiks / mis, sie ni um (Ii) 'Mõistatus, mis see on'; tabāndiks / tabāndikši (Pz) 'Mõistatus, mõistatusi'.

Algup., < tabbā mõistatada (SKES, IV, 1249; SKRK, 257).

757. taigandiks ~ tiegandiks 'taigen'.

Tiegandiks, auch taigandiks (lvSal tān) Teig (LDW, 114); taigandiks, taigandiks (LW, 407) 'Taigen'; sūrstē tiegandiks st sōp pāgin leibē (LW, 418) 'Suurest taignast saab palju leiba'; lēba tiegandiks (Kl) 'Leivataigen'; ma ūidis leibē tiera tiegandiks (Ii) 'Ma küpsetasin kogu taigna leiba'; tiegandiks (Pz) 'Taigen'.

Germ (SKES, IV, 1197; SKRK, 284).

758. tapārtiks 'tunnistaja'.

Tapārtiks Zeugnis (LDW, 111); tappārtiks (LW, 409) 'Tunnistaja'; s¹e tapārtiks āp, kēlB (Kl) 'See tunnistaja ei kõlba'; tapārtiks / amāden tapārtā tēB (Ii) 'Tunnistaja, kõigile tahab tunnistada'.

Sl (vt. nr. 1802).

759. tarūks 'aed, rõhtaed; aialatt'.

Tarūks pl. tarūkst (lvSal taraks pl. tarakst) Zeun- stange, Stakete (LDW, 111); tarukst 'tara (rõhtu asetatud teivastega)'; um tarukši lõkstēmst (LW, 410) 'On tarvis aialatte pilbastada'; tarukst attē mē zhoģē pūd (Kl) 'La-

tid on aiapuud'; taruks / mis taridi tieB (II) 'Latt, millest tehakse tara'; taruks / aga v^uolks tara pū (Pz) 'Aiatt, võib-olla on aiapuu'.

Blt. < tarā tara, aed (BFB, 166; SKES, IV, 1232-1233).

760. tazāndāks 'mõistukõne'.

Tazāndōks pl. tazāndōkst Gleichniss (LDW, 111); Un ta nant pāl jennō rykāndis leb tazāndōkst un kītis (LG, 389); 'Ja ta rääkis palju nendest mõistukõne kaudu ja ütles'; tazāndāks (LW, 410) 'Mõistukõne'.

Algup. (vt. nr. 1611).

761. tārbikš 'vajadus'.

Tārbikš Nothdurft (LDW, 111).

Germ (SKES, IV, 1241-1242; SKRK, 286).

762. teittāks 'töötus'.

Toitōks pl. toitōkst (oder tūtōks) Versprechen, Gelübde (LDW, 120); tūtūks = lupaus (KA); teittākstā um pidāmist (LW, 414) 'Töötust tuleb pidada'; teittāks / sie vēl ab ūo tiedāt (II) 'Töötus, see veel ei ole tehtud'; teittāks / mis ma um teittān (Pz) 'Töötus, mida ma olen lubanud'.

Algup. (vt. nr. 1559).

763. tōrāks 'tõrvane, pirrupuu'.

Tōrōks pl. tōrōkst (tūrōks) ungespaltenes Pergdholz, Kienholz (LDW, 121); tīruks (KA) 'Tõrvane'; terikš / un

tul' um akkən jūrə (Kl) 'Tõrvane, tuli on hakanud juurde';
tēriks / sie um selli terri (li) 'Pirrupuu, see on tõr-
 vane'.

Bl't (vt. nr. 428).

tiegandəks vt. taigendəks.

764. tⁱenandəks 'tānu'.

Tenāndəks Dank (LDW, 113); tⁱenāndəks (KA) 'Tānu';
pāgin tⁱenandəks (LW, 425) 'Palju tānu'; um sie tenandəks
loul nuolōlanōd, lekstə ne ulz (EMW, 107) 'Ja laulnud kii-
 dulaulu, läksid nad välja'; sai selli sūr tⁱenandəks tie-
dət (Kl) 'Sai suur tānu tehtud'; kittis minnən sūr tⁱe-
nandəks (li) 'Ütles mulle: suur tānu'; sūr tⁱenandəks
 (Pz) 'Suur tānu'.

Algup., < tⁱenū tānu (SKRK, 275).

765. tītštəks 'jutustus'.

Tītštəks pl. tītštəkst Erzählung (LDW, 115).

Algup. (vt. nr. 1726).

766. tulūks 'tulerand'.

Tulūks pl. tulūkst Feuerstahl (LDW, 118); tulūkst
 Feuerstahl (KA); tulūks 'tulerand' (LE); tulūksəks rabūp-
tūlda (LW, 439) 'Tulerauaga lüüakse tuld'; tulūks um sⁱe
rādə / mišəks rabūB (Pz) 'Tulerand on rand, millega lüüak-
 se'.

Algup. (vt. nr. 433).

767. tuoittaks 'toit'.

Tuoitoks (oder toitoks) Kost, Nahrung, Futter, Speise (LDW, 119); tuoitaks (KA) 'Toit'; tuoittaks-k^uot (LW, 441) 'Toidukott'; tuoittaks (KL) 'Toit'.

Algup. (LW, 444), vrd. e toit.

768. tupuks 'saad, väike heinahunnik'.

Tupuks pl. tupukst Sade, kleiner Schober (LDW, 119); tupuks (KA) 'Saad'; aina-tupuks 'ruga, saad' (LE); aina tupuks / vila tupuks (KL) 'Heinasaad, viljahunnik'; sie um tupuks / sie um aina (II) 'See on ruga, see on hein'; aina um tupuks@s (Pz) 'Hein on saad, s'.

Lt, < tupa ein Heuschuber, Heuhaufen (LVV, IV, 266),
L. Kettunen viitab sugulaskeelte vastetele (LW, 441).

769. tutukst 'kütised'.

Tutukst (lvSal) Küttisfelder, gebranntes Land (LDW, 120).

Algup., < kitt@ kütta (SKES, II, 256), muutus k > t
sõna alguses on läti mõju.

770. täpandaks 'ristmärk'.

täppand(aks), täppan, täppand (LW, 446) 'Ristmärk';
täpandiks (KL) 'Ristmärk'; mis um täpandaks (II) 'Mis on
ristmärk'.

Asks (LW, 446; SKES, IV, 1230).

771. tānikštāks 'and, kingitus'.

Tānikštaks pl. tānikštokst (tānikštus) Gabe, Geschenk (LDW, 112).

Rts, on võimalik seos vanarts tam- ning germ tanja--tüvega (SKES, IV, 1137), kuid on niisama tõenäoline pida-da tüve algapäraseks.

772. ulāndāks 'ulgumine, ulg'.

Ulāndaks Gehoul, Gewinsel, Gesumme (LDW, 122); ulān-
dāks (KA) 'Ulgumine'; ulāndāks (LDW, 450) 'Ulgumine'; ulān-
dikā / ku kougānd tulāb mingi kol tāgiž (KI) 'Ulg, kui

kaugelt tuleb mingi hääli taasi'; ulāndāks / pihid nei
ulādbād (Pz) 'Ulgumine, koerad uluvad'.

Algup. (vt. nr. 1487).

773. umblāttāks ~ umbāltāks 'õmblus'.

Umbltaks Nähwerk (LDW, 122); umbltaks ompelus (KA);
bikābd, attē umblāttākst vāldih lānād (LDW, 452) 'Püksid on

õmblusest lahti läinud'; un pūtis tam orno umboltaks jūro
(HRO, 30) 'Ja puutus tema rõiva õmblust'; umbāltāks pūt-
tis tāmmān (KI) 'Õmblus puudus tal'; sie un selli umblēt-
tāks (Ii) 'See on niisugune õmblus'; umblāttāks / umblēt-
tāb, aži (Pz) 'Õmblus, õmlemisasi'.

Algup. (vt. nr. 1461).

774. ummistāks 'omand, vara'.

Ummistaks Eigenthum, Angehöriges (LDW, 122).

Algup. / um oma (SKES, III, 428-429), sisaldab mit-
muse tunnuse ja sufikali.

775. undaks 'unustus'.

Undaks Vergessenheit (LDW, 123); undaks, undiks (LW, 453) 'Unustus'; undikā pāl iend (Kl) 'Ära ununenud'.

Algup., < unnə unustada (SKRK, 276).

776. voltaks 'mure, hoolitsus'.

Voltaks (od. voltaks) Sorge (LDW, 123).

E (vt. nr. 1386).

777. uzandakst ~ ūlastakst 'järelpulmad, pruudi lahkumissööming'.

uzandakst, uzandikst, uzangist (LW, 459) 'Järelpulmad'; ūlastakst Abzug'schmaus der Braut (LDW, 122); Andikst, angist, ulz angist, ulz andikst (ūlastakst) Verheirathung, Abzug'schmaus der Braut (LDW, 4).

Algup., < ulzə (vt. nr. 2133) + andə anda (SKES, I, 20), parallelkuju aluseks on ūlastə (vt. nr. 1734).

778. ūgandaks ~ ēgandaks 'müra, kära; müha'.

tūl ūgandakst kalameez ap tōks suggə külə (LW, 460) 'Tuule müha ei tahaks kalamees sugugi kuulda'; ēgandaks (LW, 52) 'Mühin, müra'; Nei um tund selli tūl ūgandōks sīnō plīt-kōmarō (LF IV) 'Siis on tulnud niisugune tuulekohin pliidikambrisse'; ūgandaks um selli mārā (Ii) 'Müha on niisugune müra'; mitsə ūgandaks (Pz) 'Metsamüha'.

Algup., < ūgə huuata (LW, 460).

779. ūlast@ks 'rumalus, lollus'.

ūlast@ks (LW, 460) 'Rumal, loll tegu'; ūlast@ks um selli / kis ūlast@B (KL) 'Lollus on niisugune, kes teeb rumalusi'; jarà juob@n ka ūlast@B / ūlast@ks (Li) 'Joo- mu ka teeb lollusi, rumalus'.

Algup. (vt. nr. 1734).

ūlast@kst vt. uzand@kst.

780. ūt@ks 'praadimine, praad'.

Ūt@ks pl. ūtpkst Braten (LDW, 124).

Algup., < ūd@ praadida, L. Kettunen rekonstrueerib tüve ⁺uma ~ ⁺hūma.

781. vait@ks 'kaalumine'.

Vait@ks das Wagen (LDW, 127).

Algup. (vt. nr. 1571).

782. vajand@ks 'mülgas, laugas'.

vajand@ks@ks mē, mītām sellist kūož@, kus se mō pīnda vajub, In@ (LW, 466) 'Mülkaks me nimetame sellist kohta, kus maapind vajub'; vajand@ks um selli kūož (Va) 'Laugas on selline koht'.

Algup., < vaij@ vajuda (SKRK, 258), < vajo-.

783. vand@ks 'sõim, vanne'.

Vand@ks pl. vand@kst Schwur; Fluch (LDW, 129); Vand@ks (KA) 'Vanne'; vand@ks, vandiks (LW, 469) 'Sõim, vanne'.

vandaks / vannabäd nei k^uõimaz nellä s kazandaks pääl (Kl)

'Vanne, neavad kolmandasse, neljandasse põlve'.

Algup., < vannə vanduda (SKRK, 274).

784. vantlätaks 'näitus'.

Riggs Yrigiz Särlist etnografist vantlotoks (RA II,

59) 'Rilas algas eesti etnograafianäitus'.

Algup. (vt. nr. 1463).

785. varandaks 'varandus; kogu, rikkus'.

Varandoks Sammlung, Vorrath (LDW, 129); varandaks

(KA) 'Varandus'; varandaks (LW, 471) 'Varandus; kogu; tagavara; rikkus'.

E, < varandus, milles analoogia tõttu toimus muutus s > ks.

786. variks 'vares'.

Variks pl. varikst (lvsal variks) Krähe (LDW, 129);

variks (KA) 'Vares'; ne õgist at varikst, ne mustad at

kaarnad (LW, 471) 'Hallid on varesed, mustad on kaarnad';

variks um õgi lind (Kl) 'Vares on hall lind'; variks /

sie um lind (Pz) 'Vares, see on lind'.

Algup. (SKRK, 255).

787. varuks 'vabaparras'.

Varukst angesetzte Seitenbretter an einem Boote (LDW,

129); varukst (KA) 'Vabapardad'; siz lõjad n pambäd va-

rukst jūr (LW, 472) 'Siis pannakse paatidele vabapardad

külge'; varuks um 10^{jan} (K1) 'Vabaparras on laeval'.

Algup. (LW, 472), tüve on vaadeldud ka germaani laemuna (SKRK, 116, 287).

788. vastattaks 'vastus'.

vastattaks (LW, 472) 'Vastus'.

E. < vastata, milles analoogia tõttu liitus s, on kirikukirjanduse neologism.

789. vastuks 'vastus, vastane'.

Vastuks was dagegen ist, Widriges, Feindschaft; Entgelt (LDW, 130); vastukst (KA) 'Vastane'; vastukst (LW, 472) 'Üksteisele vastane'.

Algup. (SKRK, 258), < ⁺vast-.

vālikstaks vt. vōlikstaks.

790. vāmbaks 'vammus'.

vāmbaks, vāmbuks (LW, 474) 'Vammus'.

Asks (LW, 468, 474).

vānastaks vt. vōnastaks.

791. vārandaks 'saladus'.

Vārandaks Geheimnis (LDW, 129).

Algup., etimoloogia on ebaselge; kui on seos tüvega varjo-, osutub germaani laenuks.

792. vediks 'veis'.

Vediks, veds, pl. vedikst (lvSal) Vieh (LDW, 131);

Minnel tulab vedikst koda (LG, 306) 'Mulle tulevad veised koju'.

Algup. (LW, 475; Y. Toivonen, Etymologia huomi-
oita. - Virittäjä, XXI, 1917, lk. 82-83).

793. verdaks 'rahu'.

Äb,uo kuskas verdakst (LW, 478) 'Ei ole kuskil rahu'.

Algup. (vt. nr. 1574).

794. verstaks 'külmavärin, värin'.

Verstaks Schauder, Zitter (LDW, 132); verstaks (LW,
479) 'Külmavärin, värin'; verstaks (Va) 'Värin'.

Algup. (vt. nr. 1504).

795. voidaks 'võie, salv'.

Voidaks pl. voidakst (oder vuidoks) Salbe, Schmiere
(LDW, 137).

Algup. (vt. nr. 166).

796. verandaks 'kohin; vilkumine; virvendus'.

Verandaks (LW, 482) 'Kohin'; vürandaks (KA) 'Väike
laine'; vörandaks tleb sõnatuba sieldöks (JL, 73) 'Pir-
ruvalgus teeb saunatare selgeks'; vⁱet päl lāB selli ve-
randaks (Ii) 'Veel läheb selline virvendus'.

Algup. (LW, 482).

797. vettaks 'võetu'.

Vottaks pl. vottokst das Genommene (LDW, 138).

Algup. < vettā vōtta (SKES, II, 443-444; SKRK, 257).

798. vēlastaks ~ vīlastaks 'nähtus, ilmum'.

vīlastaks 'Vorschweben' (KA); vēlastaks (LW, 484)

'Nähtus'.

Algup. (vt. nr. 1741).

799. vⁱentl^okst 'härmaniidid, härmatis'.

Ventl^okst Sommerfäden (LDW, 132); vⁱentl^okst (KA)

'Härmatis'.

Algup. (vt. nr. 1466).

800. vⁱerand^oks 'varjupaik'.

Verand^oks Zuflucht (LDW, 132).

Algup. (vt. nr. 1574).

801. vⁱerd^oks 'kaitse'.

Verd^oks Schutz (LDW, 132); verdiks (KA) 'Kaitse'.

Algup. (vt. nr. 1574).

802. vⁱert^okst 'pesuvesi'.

Vert^okst pl. Spülicht, Waschwasser (LDW, 132); vⁱert^o-
t^okst, verttik^okst, vⁱerttik^okst (LW, 498) 'Pesuvesi, loputus-
vesi'; vⁱerttik^osi ändaB (Va) 'Loputusvett annab'.

Algup. (vt. nr. 1806).

803. vⁱerüks 'rahulolematus'.

Verüks; äb v. Ungenügsamkeit (LDW, 132).

Algup. (vt. nr. 1574).

804. vilkatt^oks 'libahunt'.

Vilkat^oks pl. vilkat^okst Währwolf (LDW, 134); vilk-
katt^okst att^o amä emin perimied un päppid vönn^oD (LW,

493) 'Libahundid on kõige rohkem olnud peremehed ja pastori-
rid'; ku pä. pp um vi. lkkattaks (LT, 14) 'Et pastor on li-
bahunt'; säl um vend vilkattaks (Va) 'Seal on olnud liba-
hunt'; vilkaattaks / selli tiija nīž (Pz) 'Libahunt, selli-
ne tühi jutt'.

Lt (LLL, 240), vrd. lt vilkacis der Werwolf (LVV,
IV, 587).

805. viptaks 'viivitus, takistus, peatus'.

Viptaks pl. viptokst Hinderniss; Aufenthalt; Zeit-
vertreib (LDW, 134); viptaks (LW, 494) 'Viibimine; takis-
tus; peatus; ajakaotus'; viptaks / ku viptab aigə (Pz)
'Viivitus, kui kulutatakse aega'.

Algup. (vt. nr. 1891).

806. virdakst 'õllevirre'.

Virdakst pl. (LDW, 134) 'Õllevirre'; virdikst (LW,
494) 'Õllevirre'.

Algup. (vt. nr. 168), -ks on liitunud analoogia töt-
tu.

807. voikkandaks 'halin'.

Voikkandaks pl. voikkandokst (LDW, 136) 'Halin'; oi-
kandaks (KA) 'Halin'; voikkandaks (LW, 503) 'Hädaldamine,
halin'; voikkandaks / ku voikkuB (Pz) 'Halin, kui hädal-
datakse'.

Algup. < voikkə haliseda (LW, 503).

808. voruks 'oras'.

Voruks pl. vorukst (voruks) grüne Saat (LDW, 137);

voruks (KA) 'Oras'; võruks 'viljaoras' (LE); lēba vorukst kazabād nurmās (LW, 506) 'Viljaoras kasvab põllul'; un sis tulab voruks ilzē (Kl) 'Siis tuleb oras üles'; aina ka um voruks (Ii) 'Hein ka on oras'.

Algup. (SKES, II, 436; SKRK, 271).

809. võdaks ~ võdaz 'lumehang'.

Vodas pl. vodad Schneetrift; Stüm, Schneesturm (LDW,

135); võdaks, võdaz, võdaz, õdaz (LW, 499) 'Kokkutuisamud lumi, lumehang'; võdaks um tarās (Kl) 'Hang on aias'; lum vādaz (Ii) 'Lumehang'.

Algup. (SKRK, 254; LW, 499).

810. võlikstaks ~ valikstaks 'valitsus, võim'.

Valikstus, valikstoks Reich (LDW, 128); võlikstaks

(LW, 501) 'Valitsus'; jega üks valikstoks (EMW, 43) 'Iga valitsus'; võlikstaks / s¹eda ristinkta um võliksmast (Kl) 'Valitsus, seda inimest tuleb valitseda'; valikstaks (Pz) 'Võim'.

Germ (vt. nr. 1393).

811. võnastaks ~ vānastaks 'vanne'.

võnastaks (LW, 501) 'Vanne'; vānastaks / sie um sel-

li suur kittami (Pz) 'Vanne, see on niisugune suur ütle-
mine'.

Algup. (vt. nr. 1749).

812. vāgārtāks 'vāhermu'.

vāgārttāks (LW, 509) 'Vāhermu'; vāgārtāks / vāgārtāp
kuož (Kl) 'Vāhermu, vähkremiskcht'; vāgārtāks / kus veib
nādā / kus ta um n^uo-vāgrēn (Ii) 'Vāhermu, kus vōib nāha,
 kus ta on vāhernud'.

Algup. (vt. nr. 1807).

813. āpārtāks 'kahju; āpardus'.

Apārtoks Schade (LDW, 8); āpārdāks, āpārtāks (KA)
 'Āpardus'; āpārtikš / kurēn um veñD sūr āpārtikš (Kl)
 'Āpardus, kuradil on olnud suur āpardus'.

Algup. (vt. nr. 1810).

814. āptāks 'abi; abivahend'.

Aptoks Hülfe, Hilfsmittel (LDW, 8); āptāks (LW, 514)
 'Abi, abivahend'; āptāks (Kl) 'Abi'.

Algup. (vt. nr. 1892).

815. āmatāks 'ehmatis'.

āmatāks (LW, 516) 'Ehmatis'.

E, < ehmatus, analoogia tõttu toimus muutus s > ks.

816. ārmātāks 'härm, härmatis'.

ārmātāks (LW, 517) 'Härmatis'; iezā v^uol ārmātāks
sūggān (Kl) 'Ōösel oli härmatis tekkinud'; ārmātāks um
tallā (Va) 'Härmatis on talvel'.

Blit (vt. nr. 1580).

12. -1

817. bōmbal 'pung'.

bōmbal (LW, 27) 'Pung'.

Algup. (LW, 27), tüvi on deskriptiivset päritolu.

818. būmbal 'mugul, mügar, kühm'.

Būmbal pl. būmbald (auch būmba pl. būmbad) kleiner runder Körper, Knopf; Knolle; Beule; Wulst auf der Haut; Ball, Kugel (LDW, 12); nāgšardn attə jəvə sūrd būmbald allə (LW, 33) 'Kartuleil on juba suured mugulad all'; piski būmbal / sa uod entš vēnta sa-rābbā n (Kl) 'Väike muhk, sa oled oma otsaesise ära lõõnud'; minnā n ka um sel- li būmbal (Pz) 'Mul ka on selline kühm'.

Algup. (vt. nr. 817).

819. dūrbal 'murumätas, turvas'.

Dūrbal pl. dūrbald ausgestochener Rasen, Sode; Torf (LDW, 14); uli um tiend dūrbalist kattuks (LW, 43) 'Ulrich on teinud murumättaist katuse'; It knas dūrbal sa uod sōnd (Kl) 'Sa oled ilusa murumätta saanud'; mā pāld vētab amā ainaks / sie um dūrbal (Pz) 'Maa pealt võetakse koos heinaga, see on mätas'.

Algup., sõna on liivi keeles deskriptiivne ning esineb l-sufiksilisena, seostatakse ka germaani tüvega (vrd. e turvas, sm turve).

820. jedal 'lõuna'.

Jedāl Süd (LDW, 25); jedāl, jādāl (LW, 86); jedāl tūl (Sr) 'Lõunatuul'.

Algup. (SKES, I, 41; SKRK, 274), ⁺eti- ~ ⁺esi-.

821. jumāl 'jumal'.

Jumāl pl. jumāld Gott (LDW, 27); jumāl püoga (LW, 94) 'Jumala poeg'; ie jumālaks (Kl) 'Jää jumalaga'; laz jumāl veidaG (Va) 'Hoidku jumal'.

Algup. (SKES, I, 122; SKRK, 275), on esitatud lähedasi tüvesid indo-euroopa keeltest.

822. kīndāl ~ kīndil 'pisar'.

Kūndil pl. kūndild, auch kūnil (lvSal varm) Thräne (LDW, 49); ta põlis kīndāldaks min kätstə rōdə (LW, 134) 'Ta palus pisaratega minu käest raha'; kīndāld at vi. erant pits pōskē (LT, 27) 'Pisared on veerenud mööda põski'; kīndāld vierist / smagād kīndāld (Kl) 'Pisared veeresid, rasked pisared'; kīndil (Pz) 'Pisar'.

Algup. (SKES, II, 257; SKRK, 252).

823. koval 'kaval, tark'.

Kovāl pl. kovāld (lvSal kaval) listig, klug (LDW, 42); koval (LW, 147) klug 'Tark, kaval'; koval ristins (Kl) 'Tark inimene'; pīn ka um koval (Va) 'Koer ka on kaval'.

Germ (SKES, I, 175; SKRK, 371).

824. madāl 'madal'.

Madāl pl. madāld (lvSal madal, maddal) niedrig, klein;

leise (LDW, 59); madāl (KA) 'Madal'; päva um madalis, ēdāg, āh, ūg kougān (LW, 213) 'Päike on madalal, õhtu ei ole kaugel'; madāl, mō (Kl) 'Madal maa'; sellī madāl nai (Va) 'Selline madal naine'.

Algup. (SKES, II, 337; SKRK, 259).

825. mätal 'mäta'.

Matāl pl. matāld Rasen; Rasenhügel, Hümpel (LDW, 61); mätāl (KA) 'Mäta'; mättal (LW, 239) 'Mäta'; Kus sieb, sin, kuož, um jetamost võidagsleba mätal päl, sūtāud (LF, kat.) 'Kus süüakse, sinna kohta tuleb mättale jätta suutäis võileiba'; mätald attō metsās / pägin mätali (Kl) 'Mättad on metsas, palju mättaid'; mätal um vigās (li) 'Mäta on madalsoos'; vigās attō jennō mätald (Pz) 'Madalsoos on palju mättaid'.

Algup. (SKRK, II, 361; SKRK, 253).

826. pīrgal 'pind'.

Pīrgal pl. pīrgald Splitter (LDW, 83); pīrgalttō t^uoizān silmas sinā nād (LW, 298) 'Pindu näed sa teise silmas'; Mis sa seda pīrgaltō naed entē vel silmas (EMO, 21) 'Mis sa seda pindu näed oma venna silmas'; pīrgal um sellī / kiš lāb s^uorm sillō (Kl) 'Pind on selline, mis läheb sõrme sisse'; pīrgal um / ku pūst mingi pīski lāb nāga, tagan (Pz) 'Pind on, kui puust mingi väike läheb nahasse'.

Algup. (SKES, III, 574). < pīrk-.

827. rumäl 'inetu; räpane'.

Rumäl pl. rumäld widerlich, hässlich, scheusslich; schmutzig, schmierig, unsauber (LDW, 94).

Algup. (SKES, IV, 859-860; SKRK, 509).

828. sōmal 'sammal'.

Somal pl. somald (samal, lvsal sūned) Moos (LDW, 103); kazəp pāgin sōmalttə (LW, 377) 'Kasvab palju sammalt'; meṭ-sàs kazəp sōmal (Va) 'Metsas kasvab sammal'.

Algup. (SKES, 961-962; SKRK, 254).

829. vⁱeddəṭ 'vedel'.

Veddol pl. veddold (od. vedlg pl. vedlqd) dünn, dünnflüssig; undicht (LDW, 131); vⁱeddəṭ (LW, 496) 'Vedel'; rok um vⁱeddəṭ (Kl) 'Supp on vedel'.

Algup. (SKRK, 259), <⁺veti-.

13. -li

830. abli 'abiline'.

Abli pl. ablist Helfer, behülflich, hilfreich (LDW, 1); Abli (KA) 'Abiline'; māddəṭn voṭi se.ṭli abli (LT, 16) 'Meil oli selline abiline'; tāmā um min abli (Kl) 'Ta on minu abiline'.

Algup. (vt. nr. 1892).

831. əigli 'aegne, ajaline'.

Äigali pl. äigalist (aigeli) zeitig, zeitlich; līt a.
kurze Zeit dauernd (LDW, 2); aigālist rouž - ne āt tubbe
ūrgand tiedr (NLK, 303) 'Kilplased - need on hakand ma-
ja ehitama'; äigali (LW, 3) 'Aegne'; äigalist roust (Sr)
'Hooajatöölised'.

Germ (vt. nr. 187).

832. äigastli 'aastane'.

Äigastli pl. äigastlist (aigastli, lvsal ädist, ägist)
jährig (LDW, 2); Lāns äigastli vīla voi alikt (LW, 312)
'Möödumud-aastane vīli oli halb'; äigastli (LW, 3) 'Aas-
tane'; kis kod äigastlist un jo nuord volto (EMO, 5)
'Kes kaheaastased ja nooremad olid'; äigastlist jo attā
vanad (Kl) 'Aastased on ju varad'; kād äigastli (Pz) 'Ka-
heaastane'.

Germ (vt. nr. 187).

833. ālmili 'alumine'.

Almili pl. almilist (auch almi) untere, Unter-; unter-
than, untergeben (LDW, 3); ālmili, ālimi (LW, 8) 'Alu-
mine'.

Algup. (vt. nr. 194).

834. armlī 'armuline'.

Armlī armlig. Comp. armlin gnädig, barmherzig, gütig,
mitleidig, liebevoll, lieblich, zärtlich (LDW, 6); armlī
(LW, 14) 'Armuline'; las lummal wōlk, armlī iil Taedd

kupē Tē kalmē lāet (LK, 375) 'Olgu jumal teile armuline, kuni te hauda lähete'.

Algup. (SKES, I, 24), < armo-, tüvel on germaani taust.

835. ažāli 'asjalik, kasulik'.

Ažāli pl. ažālist boshaft, tauglich, lohnend (LDW, 7);

ažāli (KA) 'Asjalik'; ažāli (LW, 16) 'Kasulik, tarvilik'.

Algup. < aža asi (SKES, I, 26; SKRK, 275).

āgli vt. ōgli.

ārāli vt. ōrāli.

836. ārgali 'arglik, kartlik'.

Ārgali pl. ārgalist schüchtern (LDW, 6); ārgali (LW, 19); ^{Arglik?} ta um selli ārgali (Kl) 'Ta on selline kartlik'.

Germ. < ārga arg (SKES, I, 23; SKRK, 286).

837. bleikli 'plekine, plekist'.

Bleikli (lvSal) fleckig (LDW, 10).

Āska, < blek plekk (LW, 24).

brētli vt. brēdlikki ~ brēilki.

838. drūmli 'hirmuäratav, kole'.

Drūmli pl. drūmalist gräulich, grauenvoll (LDW, 14).

Lt, < drūm hirmus (LLL, 104), vrd. ka drūmig hirmus

(<lt drūmigs trübe, melancholisch; schauerlich (LVV, I, 506).

839. egli ~ egilil 'eilne'.

Egili pl. egilist, auch egli gestrig (LDW, 15); eg-
li päva (KA) 'Eilne päev'; ma mädlä p s¹eda nekka eglist
päuv (LW, 44) 'Ma mäletan seda nagu eilset päeva'; egli
päva um n¹o-länd (Kl) 'Eilne päev on mõnda läinud'.

Algup. (SKES, I, 36; SKRK, 258).

840. entäli 'oma, omane'.

entäli (LW, 46) 'Oma, tema oma'.

Algup. (vt. nr. 204).

841. ēstli 'eestlane'.

ēstli (LW, 49) 'Eestlane'; kittab d ēstlist (Kl)
'Ueldakse eestlased'.

E, < eesti, eestlane, on rakendatud isikut märkivat
liidet -li.

842. ēzgūrdli 'järgmine'.

ēzgūrdli (lvSal) nächste (LDW, 16).

Blit, / ⁺eti- > ⁺esi- + kārda (vt. nr. 246), tuletus-
likult seostub sõnaga kērdali ~ kirdali (vt. nr. 865).

843. gīrbali 'kortsuline, kibraline'.

Gīrbali pl. gīrbalist runzelig, verechumpft (LDW,
17); gim ieb gīrbalizaks (LW, 58) 'Nägu jHäb kortsuli-
saks'.

Algup. (vt. nr. 210).

844. gōdali 'vigane'.

Gōdali pl. gōdalist verkrüppelt (LDW, 18); gōdalizan

um lēlam leiba peļlā (LW, 60) 'Vigasel on raske leiba teemida'; gōdali rīsting (KL) 'Vigane inimene'.

Lt (LLL, 112-113), vrd. lt gaudens gebrechlich, krüppelig (LVV, I, 610).

845. guodli 'austamisväärtne, austav'.

Guodli pl. guodlist ehrbar, ehrenvoll (LDW, 19).

Lt (LLL, 116), vrd. ka guodiš (< guodīgs ehrbar, angesehen (LVV, I, 689).

846. gūrbali 'kurklik, sobimatu'.

Gūrbali pl. gūrbalist unpässlich (LDW, 19); gūrbali (KA) 'Kurblik'; ku ma ei gūrbalīzāks (LW, 64) 'Et ma jāin kurblīkuks'; sellī gūrbali rīsting (KL) 'Selline kurklik inimene'.

Blit, < gūrba kurb (LW, 64), sōna on vaadeldud ka alavi laenuna (IBL, 123).

847. gabāli 'valminatu, mitteküps, toores'.

Gabāli pl. gabālist unreif, ungar (LDW, 17); gabālist mōrād, ab ūot valmād (LW, 65) 'Toored marjad, ei ole valmid'; umārā attā gabālist (KL) 'Ūunad on toored'.

Algup., < gabā kabi (LW, 65; SKES, II, 261).

848. igāli 'elatanud, vana, eakas'.

Igāli pl. igālist betagt, ältlich (LDW, 21); igāli, puol-igāli (KA) 'Eakas, pooleealine'; mēg ūom īdīgālist rōuž (LW, 69) 'Me olēme samaealised inimesed'; ne ā. ttā

vg. nnät pü. ol igälist roust (LT, 69) 'Need on olnud poole-
ealised inimesed'; igäli um selli / mis kunägist äp kað
(Kl) 'Vana on selline, mis kunagi ei kao'; igäli risting
(Sr) 'Elatanud inimene'.

Algup. (SKES, I, 103-104; SKRK, 274).

849. iläli 'loomulik, harilik'.

Iläli pl. ilälist natürlich (LDW, 21); nei Is ku münt
luomgdon ne viž ilälist mield üd vuolks (IG, 466) 'Mii na-
gu mõnedel loomad^{loomulikke}el oleksid need viis^{loomulikke} meelt'.

Algup., < ilä loomus, iseloom (LW, 70), L. Kettuse
järgi seostub tüvega ilo- (SKES, I, 106).

850. imili ~ imli 'imetlusväärne, imesteldav'.

Imili, pl. imilist, imli wunderbar (LDW, 21); se um
uks imili (IG, 460) 'See on imetlusväärne'; imli, imli
(KA) 'Imetlusväärne, imesteldav'; imil (LW, 72) 'Imetlus-
väärne'.

Algup., < im ime (SKES, I, 102; SKRK, 275).

851. imuli 'himuline'.

Imuli pl. imulist begierig (LDW, 21).

Algup., < imu himu (SKES, I, 76; SKRK, 256).

852. izäli 'isane'.

izäli ebbi agä sigä (Kl) 'Isane hobune või siga'.

Algup. (vt. nr. 219).

853. Ilmali 'ilmalik, ilmaline'.

Ilmali pl. Ilmalist (od. ma Ilmali) weltlich, irdisch (LDW, 21); Ilmalist mgtkəD (LW, 81) 'Ilmalikud mõtted'.

Algup., < Ilma ilm, maailm (SKES, I, 104-105; SKRK, 253).

854. Itli 'ühingu liige'.

sia tultə ka Itlist (Kr) 'Siis tulid ka ühingu liikmed'; Itliži iz uc (u) Chingu liikmeid ei olnud'.

Algup., < itš ühendada (LW, 82), on edasituletis kirjakeele neologismist it ühing.

jalgli vt. jalgi.

855. jelāmili 'loomalik, elajalik'.

Jelāmili pl. jelāmilist viehisch (LDW, 25); jelāmlī 'schweinish' (KA).

Algup., < jellə elada (SKES, I, 37-38; SKRK, 255).

jeldzili vt. jeldzi.

856. jemali 'emane'.

jemalist ailəbəd immərkoutti (Kl) 'Emased tõmbavad ümber'.

Algup. (vt. nr. 223).

857. jengli 'vaimline, vaimne'.

Jengli pl. jenglist geistig (LDW, 26); se un uks imili, ummo vītli vuolmi vail seda leijist un vail seda

jerɡlist vuolmist (LG, 460) 'See on üks imelik omamoodi olemine lihaliku ja hingelise oleku vahepeal'.

Algup. (vt. nr. 224).

858. jēli 'eilne'.

Jēli (lvSal) gestrig; gestern (LDW, 25).

Algup. (vt. nr. 839).

joudli vt. joudzi.

jurzli vt. jurɡlimi.

859. kadli 'kade'.

Kadli pl. kadlist neidisch (LDW, 29); ne ättə väggə kadlist (LW, 100) 'Kad on väga kadedad'.

Algup., < kað kade (SKES, I, 137; SKRK, 273).

860. kalali 'kalasse puutuv, kalano'.

Kalali pl. kalalist, was kal'eti (LDW, 30).

Algup., < kala kala (SKES, I, 146; FUV, 21).

kantli vt. kantlimi.

861. kardli 'lõhnav, lehkav'.

Kardli pl. kardlist riechend (LDW, 32).

Algup. (vt. nr. 237).

862. kartli 'kartlik'.

Kartli pl. kartlist, kartlig pl. kartliged furchtsam, feig (LDW, 32); kartli, kartlig (KA) 'Kartlik'; um pägin

kaṛtliži rōušti (LW, 107) 'On palju kartlikke inimesi'.

Algup., < kartə karta (SKES, I, 166; SKRK, 257).

863. kazli 'viljakas'.

Sin nai līb ka ukš kazli vīno pū ummer sin koda (LG, 406) 'Sinu naine on ka viljakas viinapuu sinu koja ümber';

Kazli = fruchtbar (KA); rāndašs āb, ūot kazlist mōd (LW, 109) 'Rannas pole viljakad maad'.

Algup., < kazzə kasvada (SKES, I, 169-170; SKRK, 254).

864. kēzarli 'keiserlik'.

Kēzari, kēzarli pl. kēzarist, kēzarlist kaiserlich (LDW, 36).

Sks, < kēzar keiser (LW, 118), vrd. sks Kaiser keiser (SES, 539).

865. kērdali ~ kīrdali 'kordne; korralik'.

Kōrdali pl. kōrdalist (kūrdali) gehörig, ordentlich; artig (LDW, 51); Kōrdali pl. kōrdalist, kōrdli, kōrdlimi (kūrdali, kūrdli, kūrdlimi auch kurdi, kuordig pl. kuordigod) -fach, -fällig (LDW, 50-51); Ukkurdli (lvSal) einfach (LDW, 125); se lānga um kōt-kērdali (LW, 121) 'See lōng on kahekordne'; sūrt kērdalist tulbəd, gōzəbəd (LW, 121) 'Suured korrapärased tulevad, murduvad'; nī.nnēn u.māttə kō.tkērdalist a.mbt sū.šsə (LT, 70) 'Mul on kahekordsed hambad suus'.

Blt (vt. nr. 246).

866. kⁱevādli 'kevadine'.

kⁱevādli = keväinen (KA).

Algup. (vt. nr. 1263).

867. kilāli 'külaline'.

Kulāli pl. kulālist (lvSal tulali) Nachbar (LDW, 49);
kulāli (KA) 'Külaline'; pīnn uttāb nāgrās tuñttābāt kilā-
list tulbād (DW, 126) 'Koer haugub naerdes, tuttavad kü-
lalised tulevad'; ni.k ki.lālist āt sō.nāt tⁱe.uttā (LT,
 49) 'Siis on külalised saanud teada'; kilāli tulāB (KL)
 'Külaline tuleb'.

Algup., < kilā küla (SKES, II, 254; SERK, 265).

868. kilgali 'külgmine, kõrval asetsev'.

Kulgāli pl. kulgālist daneben befindlich (LDW, 49);
Kilgali = neben befindlich (KA).

Algup. (vt. nr. 252).

869. kin-kāngali 'kümnekingaline'.

ta ei kinkāngalizaks ^(LDW, 127) 'Ta jäi kümnekingaliseks'; ma
um kin-kāngalist nānd (Sr) 'Ma olen kümnekingalist näi-
mud'.

Algup., < kin kümme + kānga king (vt. nr. 173 ja SKES,
 I, 181).

870. kommali ~ kombali ~ kombili 'kaval, kurikaval'.

Kommoli pl. kommolist (kombali, kombi, kombili) lis-

tig, tückisch (LDW, 41); kis ab tul kombilist ülist ^(29.392) 'Mis ei tule kurikavalalt huulilt'.

Algup., < kom kavalus (SKES, II, 214; SKRK, 275).

871. kõdli 'kahekeelne, kahepaikne'.

Kodli pl. kodlist (kadli) zweierlei (LDW, 39); kõdli (LDW, 148) 'Kahekeelne, kahepaikne'.

Algup. (vt. nr. 172).

872. kõrali 'karvaline, värviline'.

Korali pl. koralist (karali) farbig (LDW, 41); se bār od. lepā karali (LG, 322) 'Pruun või lepavärviline'; kõrali (LDW, 151) 'Värviline'; 1ⁱ epā kõrali (Kl) 'Lepavärviline'.

Blit (vt. nr. 239).

873. kõvali 'puskiv'.

Kõvali pl. kõvalist stössig (LDW, 42); kõvali (LDW, 148) 'Puskiv'.

Algup., < kõuv? kaevata (SKES, I, 144; SKRK, 257).

874. kroetli 'kristlik'.

Kroetli pl. kroetlist (krustli) christlich (LDW, 44).

Sks, < Christus Kristus, pärisnimi on liivi keelde tulnud saksa ja läti keele kaudu.

875. krümali 'sant, vägane'.

Krümali pl. krümalist Krüppel (LDW, 44).

Sks, < krumm kõver (SES, 598).

876. kubli 'osavõtja'.

kublist (LW, 159) 'Üksmeelne, osavõtja'; lõt-kubli (LW, 205) 'Kogudusliige'; kublist tultä sikräga (Sr) 'Osavõtjad tulid sikrägi'.

Algup., < kub kubu, hulk, kogu (SKES, II, 244; SKRK, 251), on uustuletis.

877. k^uodli 'kodune'.

k^uodli = kotoinen (KA).

Algup., < k^uod kodu (SKES, II, 224; SKRK, 265).

878. kuorali ~ kuorli 'kõrvaline; kõrval asetsev'.

Kuorali ohrig (LDW, 47); Kuorli pl. kuorlist (kuorali) seitwärts liegend, daneben befindlich (LDW, 47); pitka-kuoralist lambad (LW, 165) 'Pikakõrvalised lambad'.

Algup., < kuora kõrv (SKES, II, 221; SKRK, 251).

879. k^uožali 'kosilane, isamees'.

Kožali pl. kožalist Kuppler (LDW, 42); Kuožali pl. kuožalist (lvSal koži) Freier (LDW, 47); k^uožali (KA) 'Isamees'; nänttäa volttä tämpä k^uožalist (LW, 174) 'Neil olid täna kosilased'.

Algup., < k^uožä kosida (SKES, II, 222; SKRK, 273).

880. kurali 'kuralane, Kuramaa elanik'.

mēg uom kuralist, tēg uot sōrlist (LW, 167) 'Meie oleme kuralased, teie olete saarlased'; kuralist mēg uom (K1) 'Kuralased me oleme'.

Algup., < kurà mō Kuramaa, ⁺kuralainen, etimoloogia
nagu kuralaste küsimus on ebaselge.

881. kurli 'kurt'.

Kurli pl. kurlist (auch kūrli) taub (LDW, 48); kurli
(KA) 'Kurt'; ta um vannispēdin kurlizaks iend (LW, 168)
'Ta on vanas eas kurdiks jäänud'; kis ap kūr / sie um
kurli nē (II) 'Kes ei kuule, see on kurt jah'.

Blt (SKES, II, 252; SKRK, 281).

kūldzli vt. kūldzi.

882. kāpāli 'kāpeline'.

kāppāli (LW, 176) 'Kāpeline'; kāpāli kas (Kl) 'Kāpa-
line kass'.

Algup., < kāpā kāpp (SKES, II, 260; SKRK, 180).

883. laigli 'lame, lapik'.

Laigli pl. laiglist platt (LDW, 52); laigli (KA) 'La-
me'; laigli (LW, 181) 'Lame, lapik'; laigli rist (Kl) 'La-
pik nōu'.

Algup. (vt. nr. 2078).

884. lapsli 'lapselik'.

Lapsli pl. lapslist kindlich (LDW, 52).

Algup., < lāpā laps (SKES, II, 277; SKRK, 252).

885. lāttali 'vaene, vilets'.

Latali pl. latalist dürftig (LDW, 52).

Asks (vt. nr. 891).

lätli vt. lētli.

886. lejāli 'lihalik'.

Lejāli pl. lejālist fleischlich (LDW, 54); mād lejāli jelāmi um lālamtā tāuž (LW, 187) 'Meie lihalik elu on raskust täis'.

Algup. (vt. nr. 278).

887. letli 'lätlane'.

Lettli, Lett pl. Lettlist, Lettod (lvSal Lattali) Lette (LDW, 54); letliži sugub īdā kabal emīn raūdā (LW, 188) 'Lätlasi tekib ühtelugu rohkem randa'; tāma um letli (Kl) 'Tema on lätlane'.

Lt (LW, 188), sõna on hilist päritolu ning selle tuletamisel on eeskujuks olnud ka eesti ja soome keel.

888. lepli 'leplik'.

lepli (LW, 199) 'Leplik'.

Algup., < leppā leppida (SKES, II, 287-288), tuletamisel on eeskujuks olnud e. leplik.

889. liivli 'liivlane'.

si. a tul je. dā i. kš sū. r li. vli (LT, 17) 'Siis tuli ette suur liivlane'; ma um ka liivli (Kl) 'Ma olen ka liivlane'.

Algup., < liivā liivi (LW, 199), sõna on neologism.

tüvi ulatub vanimatesse allikatesse (J. Mägiste, Henriku Liivimaa kroonika, Stockholm-Rooma 1962, lk. 300).

890. lougli 'aeglane'.

Lougli pl. louglis (lvSal long), Comp. louglin.

Adv. louglis langsam; sanft, gelinde, mild (LDW, 57);

lougli (KA) 'Aeglane'; lougliz epizaks um k¹evam brout-
šini (LW, 203) 'Aeglase hobusega on kerge sõita'; Vond-
zod umato ne louglis mielkoks jumalon tomiz p¹erro jels-
jid rouz (EMÜ, 12) 'Õnnelikud on pika meelega jumala

tahtmise järgi elavad inimesed'; lougli um selli ris-
ting (KI) 'Aeglane on selline inimene'.

Algup. (LW, 203).

891. lõtli ~ lätli 'kirikuline'.

Lotlist (latlist) Kirchenleute, Kirchengänger (LDW,

56): lõtlist tulbat k^uodai (LW, 205) 'Kirikulised tulevad

koju'; un siz ne lätlist at tunnd s¹kraggast (MLK, 387)

'Ja siis on kirikulised tulnud s¹krögist'; lõtli um / kis

lāp piva k^uodā (KI) 'Kirikuline on, kes läheb kirikus-

se'; lätlist / ne kis attā v^uonā D (Pz) 'Kirikulised, kes

on (jumalateenistusel) olnud'.

Asks, <lõt ~ lät jumalateenistus (LW, 205).

892. luotšimli ~ luotšilimi 'liigendiline, painduv'.

Luotšimli, luotšilimi pl. luotšimlist, luotšilimist

gelenkig (LDW, 58).

Moistli pl. moistlist (LDW, 63) 'Möistlik'; m^hoistli (LW, 232) 'Möistlik'; moistli um selli riisting / kis pa-
kand sob aru (Kl) 'Möistlik on selline inimene, kes kii-
resti saab aru'.

Algup., m^hoista ~ moista (SKES, II, 349; SKRK, 275).

898. mōli 'maane; maine'.

Moli pl. molist (mali) erdig; irdisch (LDW, 63); mō-
li (LW, 229) 'Maine'; kis vol mōli / kis vol rāndali (Kl)
'Kes oli sisemaalt pärit, kes oli randlane'.

Algup., / mō maa (FUV, 33; SKES, II, 324).

899. mūldali 'muldne, mullane'.

Mūldali pl. mūldalist erdig (LDW, 64).

Germ., / mūlda muld (SKES, II, 351; SKRK, 285).

900. mūndali 'mulane, vööras'.

mūndali (LW, 238) 'Mulane, vööras'.

Algup., / mū muu (SKES, II, 354; SKRK, 258).

901. nanali 'ninaline'.

nanali (LW, 242) 'Ninaline'; sūr nanali (Sr) 'Suu-
reninaline'.

Algup. (vt. nr. 317).

902. neuli ~ neuvli 'kaval, nõukas'.

Novli pl. novlist mit Rath, Plan, Sinn (LDW, 72); ūā
neuvli (LW, 246) 'Ühenõuline'; neuli / vei sinnā n vei neu
um ka (Kl) 'Nõukas, kas sul on nõu ka'; neuli / nei jennā

nõuttm (Va) 'Nõukas, nii palju peame nõu'.

Algup., < nõu nõu (SKES, II, 375; SKRK, 275).

903. nimli 'nimeline'.

Nimli pl. nimlist namentlich (LDW, 69); nei selli

nimli risting (Va) 'Nii selline nimeline inimene'.

I-eur., < nim nimi (SKES, II, 382-383; SKRK, 278).

904. nuorili 'nooruk'.

Nuorili pl. nuorilist Jüngling (LDW, 70).

Algup., < nuor noor (SKES, II, 401; SKRK, 259).

905. nürkali 'nurkjas'.

Nürkali pl. nürkalist winkelig (LDW, 71); nürkkali

(LDW, 258) 'Nurgeline'; nürkali lõda (KI) 'Nurgeline laud'.

Algup., < nürka nurk (SKES, II, 403; SKRK, 265).

906. nägli 'nägija'.

Nagli (LDW, 168) 'Nägija'.

Algup. (vt. nr. 1906).

907. nälgali 'näljane, ihne'.

Nälgali pl. nälgalist hungrig (LDW, 67); nälgali (KA)

'Näljane'; ei, nälgali süö ni! (MLK, 179) 'Sa, näljane,

söö siis!'; nälgalist rõuuvæn äb nõ kunagist ki! (LDW, 261)

'Näljasel inimesel ei ole kunagi küllalt!'; nälgali / nälga

risting / nälga Id rakkas (KI) 'Ihne, näljane inimene kae-

bab alati nälga'; nälgali / äp tõ anda (Va) 'Ihne, ei ta-

ha anda'; ta um nälgali risting (Pz) 'Ta on ihne inimene'.

Algup. (vt. nr. 1478).

908. obäli 'hiline'.

Obäli pl. obälist spät, verspätet (LDW, 72); obäli (KA) 'Hiline'; obäli / nei ku sigža öbbä (KI) 'Hiline, nagu sügisel hilja'; obäli / kiä öbbä jⁱeläbäd üllä (Va) 'Hiline, kes hilja töötavad väljas'.

Algup., / obäz hiline (SKES, II, 89-90; LW, 262).

909. ouli~ouvli 'auline, aulik; kuulus'.

Ouvli, ouli pl. ouvlist, oulist geehrt, berühmt; löblich (LDW, 74); ouli (LW, 264) 'Aulik'; ouli (KI) 'Aulik'; ouli / kiä um selli uskli (Va) 'Auline, kes on selline usklik'.

Algup., / ouv au (SKES, I, 30; SKRK, 273), / auvo..

910. ovätli 'allikane'.

Ovätli pl. ovätlist quellig, quellenreich (LDW, 74).

Algup. (SKES, I, 31; SKRK, 252), / ava..

911. ögli~ägli 'hallikas'.

Ogli pl. oglist (agli) graulich (LDW, 72); öglist

öränd attä (Va) 'On hallikad rõivad'.

Algup. (vt. nr. 1009).

912. örali~äräli 'harv; haruldane'.

Orali pl. oralist (arali) selten, rar (LDW, 73);

kien nei aralist ruggo päkist kazabod sⁱegäs 'Kellel nii harvad rukkipeakesed kasvavad sees' (IG, 470); Ärali

harvan (KA); sie um õrali pū (LDW, 268) 'See on haruldane puu'; õrali / õrastaz n^uo-tikkõB (KI) 'Haruldane, harva tuleb ette'; õrali / kis õrastis tulõB (Va) 'Harv, kes harva tuleb'; ārali / mingis kerõ tulõB (II) 'Haruldane, mõnikord tuleb'; vēl õrali mingi (Sr) 'Veel mõni harv'; Un van õralizi neisti (EMO, 28) 'Vaid harvu neist'.

Algup., < õra ~ āra harv (SKES, I, 60-61; SKRK, 258).

913. pāinali 'vakane'.

pāinali (KA) 'Vakane'; pāinali (LDW, 270) 'Vakane'.

Algup., < painā painduda (SKES, II, 459-460; SKRK, 268).

914. palgli 'näoline, palgeline'.

Palgli pl. palglis von Angesicht (LDW, 76); palgli (LDW, 273) 'Palgeline'.

Germ., < palg pale (SKES, II, 473-474; SKRK, 285).

915. patli 'patune'.

Patli pl. patlist sündig; Sünder (LDW, 78); patli (KA) 'Patune'; Van sis tul pāgin toll votājidi un patlisi (EMO, 29) 'Vaata, siis tuli palju tollivõtjaid ja patuseid'; patli / kis tieB aliktõ (KI) 'Patune, kes teeb halba'; sie um selli patli (Va) 'See on niisugune patune'.

Algup., < pat patt (SKES, III, 565; SKRK, 267).

916. pākali 'teener'.

Pākali pl. pākalist Knecht (LDW, 76); pākali =

= palkoillinen (KA); agā se voi suur kurē palkali (NIK, 377) 'Või oli see kuradi suur teener'; Van, min palkali, mis ma linaend (BMW, 42) 'Vaata, minu teener, mis ma olen näinud'; palkali / kis joga päva loks tõe jūrō (KI) 'Teener, kes iga päev läks töö juurde'.

Algup., / pälka palk (SKES, II, 475; SKRE, 273).

917. peidli '-pidine'.

Jeddopeidli pl. jeddopeidlist künftig (LDW, 25).

Algup. (vt. nr. 1963).

918. pēzli 'pöösane, pöösaslik'.

Pōzli pl. pōzlist (pūzli) buschig, buschicht (LDW, 89); sie um nei jen pēzli / ku äp, sō nittō (Va) 'See on nii pöösaslik, et ei saa niita'.

Algup. (vt. nr. 343).

919. p¹erāli 'põhjal asetsav'.

p¹erāli (LW, 300) 'Põhjal asetsav'; ai-pierali 'kass' (Pz) (L6).

Algup. (vt. nr. 338).

920. p¹ezāli 'pesaline'.

Pezāli pl. pezālist zum Nest gehörig (LDW, 80); ne att, it p¹ezālist rouž (LW, 301) 'Need on ühe pere inimesed'; p¹ezāli (KI) 'Pesaline'.

Algup., / p¹ezā pesa (SKES, III, 531; LW, 301).

921. piñali 'soomlane'.

Pinli (lvSal) Fimmländer (LDW, 82).

Ld, < Soome ladinakeelsest nimest Fennia, milles toimus muutus f > p.

922. pitkãli 'pikaldane, aeglane'.

Pitkãli pl. pitkãlist lãnglich; langsam; weittlãufig (LDW, 83); pitkãli (LW, 293) 'Aeglane, pikaldane'; pitkãli nai (Va) 'Aeglane naine'.

Algup. (vt. nr. 350).

923. puvãli 'püha'.

Puvãli pl. puvãlist selig, gesegnet (LDW, 89); Las aga touv iza puvãli jeng (IG, 367) 'Las aga taevalisa püha vaim'; mẽg pidã puvãlizãks (Kl) 'Me peame pühaks'; se um puvãli risting (li) 'See on püha inimene'; puvãli pãlkali (Pz) 'Püha teener'; Puvãlist tẽg lito (EMO, 12) 'Te saate pühaks'; Puvãli um se pãlkali (EMW, 98) 'Püha on see teener'.

Algup., < piva püha (SKES, III, 669; SKRK, 275), muutus h > v on hãälikuseaduslik.

924. pĩndali 'kihiline, pinnuline'.

pĩndali (LW, 297) 'Pinnuline'; pĩndalist pũd (Kl) 'Pinnulised puud'; pĩndali mĩ (Va) 'Kihiline maa'.

Algup., < pĩnda kiht, pind (SKES, III, 570; SKRK, 251).

925. puormli 'vormiline'.

Puormli od. puormlini pl. puormlist, puormlimist (vuormlini) förmlich (LDW, 87); puormli (LW, 317) 'Vormiline'.

Sks, < Form kaju, vorm (SES, 327) ja förmlich tõeline, päris, korralik (SES, 328), muutus f > p on ootuspärane.

926. püli 'puune, puine'.

Püli pl. pülist holzig, hölzern (LDW, 86).

Algup., < pü puu (FUV, 53; ESU, 145).

927. pündali 'punnaline'.

Pündali pl. pündalist liespfündig (LDW, 86); pündali (LW, 321) '20-naelane'; pündali (Kl) 'Punnaline'; sigat pälä / sie um pündali (Va) 'Sigade kohta: see on punnaline'.

Germ, < pünda pund (SKES, III, 643-644; SKRK, 287).

928. pävali 'päevane'.

Pävali pl. pävalist täglich, von einem Tage (LDW, 79); pävali (Ka) 'Päevane, päeviline'; pävali(z)-leiba (LW, 326) 'Päevane leib'; pävali / sie um amä päva (Kl) 'Päevane, see on kogu päev'.

Algup. (vt. nr. 367).

929. rägili ~ rägili 'röövlloom; metsik'.

Rägili, rägili pl. rägilist, räglist räuberisch; Raub-

thier (LDW, 90); un mis ragilist at jera soodod (LD, 462)
 'Ja mis röövlloomad on ära söödud'; Rägoli, rāgli (KA)
 'Metsik, metsloom'; rāgli (LW, 331) 'Metsloom, metsik'.
 Germ (SKES, III, 701; SKRK, 286).

930. rāndali 'randlane, liivlane'.

Rāndali pl. rāndalist Strandbewohner (LDW, 90); rān-
dali (KA) 'Randlane'; rāndali / siis mees uos rānda rōust
 (KL) 'Liivlane, me siin ju oleme rannarahvas'.

Germ, < rānda rand (SKES, III, 733-734; SKRK, 284).

931. reidli '-kordne, -aegne'.

Reidli pl. reidlist -malig (LDW, 91); mūd-reidli
 (LW, 332) 'Vanemaaegne'.

Asks, < reid kord (LW, 332).

932. rekli 'kooskõlaline'.

Rukli (LDW, 95) 'Kooskõlaline'.

Algup. (vt. nr. 1485).

933. roovli 'rohune, heinane'.

Rovli pl. rovlist vergrast (LDW, 95).

Algup. (vt. nr. 372).

934. riemli 'rõõmus'.

riemli (LW, 336) 'Rõõmus'; riemlizaks (Pz) 'Rõõmeaks'.

Sm, < riem rõõm (LW, 336), tuletamisel on eeskujuks
 olnud ka sm riemullinen rõõmus.

935. ristili 'kristlik'.

Ristili pl. ristilist christlich (LDW, 92).

sl (SKES, III, 813-814; SKRK, 288).

936. ristingli 'inimlik'.

Ristingli pl. ristinglist menschlich (LDW, 93).

sl, < rist rist (vt. nr. 935) + henki (SKES, I, 68-69), eri arengute tõttu kaotas liitsõna teine komponent leksikaalse tähenduse.

937. riigili ~ riiali 'riialik, riialane'.

Riigili pl. riigilist rigisch (LDW, 92); riiali (LW, 340) 'Riia, riialane'.

lt, < riia Riia (LW, 340).

938. rujāli 'haige, haiglane'.

Rujāli pl. rujālist kränklich (LDW, 94); rujāli (LW, 346) 'Haige'; nei jēn rujāli (Va) 'Nii väga haiglane'.

Algup., < ruja haige (LW, 346; SKES, IV, 856-857).

939. ruotsāli 'rootslane'.

Ruotsli pl. ruotslist (lvSal Svieder) Schwede (LDW, 94); ruotsāli (LW, 348) 'Rootslane'; tāma um ruotsāli (Kl) 'Ta on rootslane'.

(Germ., < ruots rootslane (SKES, IV, 875-876).

940. rūnili 'rühnulanee'.

Rūnili pl. Rūnilist Runöer (LDW, 94).

E (vt. nr.381).

941. räbali 'jahtunud, jahe'.

räbali (LW, 350) 'Jahtunud'.

Algup. (vt. nr. 1326).

942. sadali 'sajas'.

sadali (LW, 351) 'Sajas'.

I-eur (vt. nr. 179).

943. sakali 'sakslane'.

ku sa.kslist tu.lttä li.vmo1 'Kui sakslased tulid
Liivimaale' (LT, 29).

Germ, / saksä sakslane (SKES, IV, 952).

944. sāmlī 'saarlane, saaremaalane'.

Sāmlī pl. Sāmlist Oeselaner (LDW, 96).

Algup. (LW, 356).

sārli vt. sorli.

945. seli ~ seli 'selline'.

Seli pl. sellist solcher (LDW, 99); ku. mitti.kä
äb.ü.o mo.istən se.lliist nu.okuüda 'Et mitte keegi ei ole
osanud sellist kududa' (LT, 42); seli smagà tie (Kl)
'Selline raske töö'; sellist luoməD (Va) 'Sellised loo-
mad'; sellist sūrd pīzəD (Pz) 'Sellised suured põõsad'.

Algup., / se~sⁱe see (SKES, IV, 987-988; SKRK,
258).

946. səmdali 'lõpsev'.

sēmdali (LW, 359).

Algup., < sēmda piim (LW, 358-359).

947. sidāli 'julge, vapper'.

Sidāli pl. sudālist muthig, beherzt, dreist, getrost, kühn (LDW, 108); Doktor sai jo sudālizoks (IG, 435) 'Doktor muutus julgeks'; sūdāli (KA) 'Julge'.

Algup. (vt. nr. 1190).

948. sidāmlī 'südamlik'.

Sudāmlī pl. sudāmlist (lvSal) sudali, sudāmlig herzlich, sehnsüchtig; -herzig (LDW, 108); Se arm sudāmlī rikāz (IG, 478) 'See arm on südamlikalt rikas'; sellī si-dāmlī risting (Kl) 'Selline südamlik inimene'.

Algup. (vt. nr. 1190).

949. sillī 'süllane'.

Sullī pl. sullist -fadēg (LDW, 108); sillī (süllī), sillīmi (süllīmi) (LW, 365) 'Süllane'; kõd sillī dālba (Kl) 'Kahesüllane teivas'.

Algup., < sil süli (SKES, IV, 1145; SKRK, 252).

950. sizāli 'sisemine'.

Sizāli pl. sizālist innere, innerste (LDW, 101); si-zāli (LW, 367) 'Sisemine'; sainan sie um sizāli (Va) 'Seinal on see seespoolne'; sizāli viga (Kl) 'Sisehaigus'.

Algup. (vt. nr. 2057), < sisällinen.

951. sīli 'süüdlane'.

Sīli pl. sūlist schuldig, sträflich; Beklagter (LDW, 108); ku ne priesterod puvsi pavsi sie puva pāva jumāl kodas ul astābod un ab sūlist at? (EMW, 41) 'Kas preestrid pūhapāevadel kirikus pūhapāevast üle astuvad ega ole süüdlased?'; sīli (LW, 370) 'Süüdlane'; ma ab up sīli (Kl) 'ma ei ole süüdlane'.

Algup., < sī sūli (SKES, IV, 1151-1152; SKRK, 273).
* sūllinen.

952. sīlmali 'silmaline, silmne'.

Sīlmali pl. sīlmalist mit Augen (LDW, 100); sīlmali (KA) 'Silmaline'; sīlmali (LW, 370) 'Silmaline'; it sīlmali (Kl) 'Ühesilmne'; sie kil um sīlmali ristini (Va) 'See küll on silmaline inimene'.

Algup. (vt. nr. 393).

953. sōrli ~ sārli 'saarlane; eestlane'.

Sorli pl. Sorlist (Sārli, lv3al Sārli) ehstnisch (LDW, 103); sōrli (LW, 378) 'Saaremaalane; eestlane'; ne at sōrlist (Kl) 'Need on saarlased'; sōrlist tulb?D (Va) 'Saarlased tuleved'.

E, < saar, Saaremaa, saarlane, tähenduse nihkumise tõttu närgib ka eestlast üldse.

954. sugli 'sugulane; -sugune'.

Sugli pl. suglist (od. sugāli) verwandt (LDW, 106);

sugli (KA) 'Sugulane'; Metsäs at munda sugulist lindud (LG, 320) 'Metsas on igasugused lindud'; sugli / vei ta um sug (Va) 'Sugulane, kas ta on sugulane'; amä suglist lindud (Va) 'Kõiksugused lindud'.

Algup., < sug sugu (SKES, IV, 1098-1099; SKRK, 273).

955. s^uolmli 'sõlmiline'.

Suolmli pl. suolmlist, solmli knotig, gelenkig (LDW, 107); s^uolmli (LW, 390) 'Sõlmiline'; sie um s^uolmli (Kl) 'See on sõlmiline'.

Algup., < s^uolm sõlm (SKES, IV, 1066-1067; SKRK, 182).

956. suomli 'soomlane'.

suomli suomalaisen (KA); suomli (LW, 386) 'Soomlane'; mit kõrants jelist suomlist (Sr) 'Meie talus elasid soomlased'.

Algup. (SKES, IV, 1114-1115).

957. sürli 'uhke, suureline'.

Sürli pl. sürlist hochmüthig, eingebildet, prahlerisch (LDW, 107); sürli^uz risting^un (LW, 388) 'Suurelisele inimesele'; sürli 'suureline' (LE); miks sa nei sürli läd piddaz (KLK, 223) 'Miks sa nii suurelisena lähed mööda'; sürli um sie / kis sūsləB (Kl) 'Suureline on see, kes uhkustab'; sürli um selli sür / äp pan mittə tiedabəks (Li) 'Suureline on selline suur, ei pane mitte tähelegi'; selli sürli / sūsləb un kittəB (Va) 'Selline uhke, suurstab ja räägib'.

Algup., < sūr suur (SKES, IV, 1136-1137; SKRK, 259).

958. sudali 'karm, vali'.

Sudali (lvSal) böse, streng; jua š. gutmüthig (LDW, 106).

Algup. (vt. nr. 948), sõnas on toimunud tähendusmuutus, kuid seos sõnaga sிடam võimalik (LW, 398).

959. tārbali ~ tārpali 'kõlblik, tarviline'.

Tārbili pl. tārbilist für das Leben ausreichend, nothdürftig (LDW, 111); Tarpali pl. tarpalist brauchbar (LDW, 111); tārpali (KA) 'Tarviline'; tārbali; tārppali (LW, 411) 'Kõlblik, tarviline'; tārpali / pāgin n^uo-tieks (Kl) 'Tarviline, palju teeks'; tārpali / lāb jevam puolē (Va) 'Tarvilik, läheb paremale poole'.

Germ (SKES, IV, 1241-1242; SKRK, 286).

960. tēbli 'tõbine, haige'.

Tobli, toblimi pl. toblist, toblimist (lvSal tobli) krank, kränklich (LDW, 116); Patobli (lvSal) kränklich (LDW, 78); min mies om tobli (IG, 308) 'Minu mees on haige'; tōbli (KA) 'Haige'; kū-tēbli (LW, 171) 'Kuutõbine'.

Algup. < teB tōbi (LW, 411).

961. t¹egli 'väljanägev'.

t²egli (LDW, 168) 'Väljanägev'; t¹egli (KA) 'Väljanägev'; t¹egli (LW, 425) 'Hea väljanägemisega'.

Algup., < tiedē teha (SKES, IV, 1252-1253; SKRK, 257).

962. tieli 'tööline'.

tielist tulbat kōdai (LW, 418) 'Töölised tulevad koju'; tielist tultā (Sr) 'Töölised tulid'.

E, on loodud eesti sõna tööline eeskujul, kuigi tüvi tie töö on liivi keeles olemas.

963. tⁱerli 'tervislik'.

Terli pl. terlist heilsam (LDW, 113).

Algup., < tiera terve (SKRK, 259), < +tervellinen.

964. tⁱeudli 'teaduslik'.

mēg āp tiedam sīn tⁱeudlist tiedā (Sr) 'Me ei tea si-
na teaduslikku tööd'.

Algup., < tⁱeudā teada (SKRK, 276), on neologism ning
loodud eesti eeskuju rajal.

965. tigli 'vägivaldne, kuri'.

Tigli pl. tiglist frevelhaft, böse (LDW, 114).

Algup., < tīg tige (LW, 419).

966. tijali 'vilets, vaene'.

Tujali pl. tujalist armselig, entblöäst (LDW, 120);

tuiali (KA) 'Vilets'; rāndas jelab t. tijalist rouž (LW,

420) 'Rannas elavad vaesed inimesed'; tijali / selli /

kis um selli jouttām (KL) 'Vilets, selline, kes on niisugune

vaene'; tijali / āb uo midegāst (Va) 'Vaene, ei ole midagi'.

Blt, < tija tühi (SKRK, 281), tüve on vaadeldud ka

slaavi laenuna (IBL, 173).

967. t^uodli 'tõeline, tõemeelne'.

Todli pl. todlist wahrhaft (LDW, 115); t^uodli (LW, 444) 'Tõemeelne'; t^uodli risting (Kl) 'Tõemeelne inimene'.

Algup., < t^uoiž tõsi (SKRK, 274), on tuletatud genitiivitüvest.

968. tuoli 'toosugune, teistsugune'.

tuoli = tuollainen (KA); sellist tuolist (LW, 440) 'Sellised ja teistsugused'; selli un tuoli (Kl) 'Selline ja teistsugune'.

Algup., < tuo too (SKRK, 258; ESU, 148).

969. tuontli 'tuhandes'.

tuontli (LW, 441) 'Tuhandes'.

Blit (vt. nr. 183).

tugli vt. tugi.

970. tärbili ~ tärbli 'tarvilik, kõlbulik'.

Tarbili, tarbli pl. tarbilist, tarblast gültig, brauchbar, tauglich (LDW, 112); tärbli (KA) 'Tarvilik, kõlbulik'.

Germ (vt. nr. 959).

971. tävdli 'täielik'.

Tavdli pl. tavdlist vollkommen (LDW, 112); tävdli (KA) 'Täielik'; tävdli (LW, 446) 'Täielik'; tävdlist mit-

kəD (Pz) 'Täielikud mõtted'.

Algup. < təuž təis (SKRK, 259; ESU, 148).

972. uigali 'häbelik, kartlik'.

Uigali pl. uigalist (lv3al vuigali) spröde, verschämt, zehchtig, blöde (LDW, 121); ūigali, uigli (Ka) 'Kartlik, häbelik'; seli uigali / set tursə pīləB (Va) 'Seline kartlik, ainult murgas seisab'; uigali / kiš iganiZ vⁱe-
dab ɛntsta jarə (Kl) 'Häbelik, kes peidab end aina'.

Algup. (vt. nr. 1732).

uoməgli vt. uomigi.

973. uskli 'usklik'.

Uskli pl. usklist auch usklik treu; gläubig, getrost (LDW, 124); sa piški uskli (IG, 392) 'Sa väike usklik'; uskli (Ka) 'Usklik'; liivlist ättə usklist (LW, 458) 'Liiv-
lased on usklikud'; uskli / kiš juməlt uskəB (Va) 'Usk-
lik, kes jumalat usub'.

Algup. < uskə uskuda (SKRK, 274), < *uskollinen.

974. ustəbli 'sõbralik'.

Ustobli, ustoblmi pl. ustoblist, ustoblmi
freundlich, freundschaftlich (LDW, 124).

Algup. (vt. nr. 94), on ilmne teoretiseering.

975. valli 'vaheline, vahel asetsev'.

Valli pl. vallist dazwischen liegend, dazwischen be-
findlich (LDW, 127); məd valli/ aža (LW, 465) 'Meievaheli-

ne asi'; äb üo jüs / um väili aža (Va) 'Ei ole juures, on vaheline asi'.

Algup. (vt. nr. 1268).

väili vt. võili.

976. vajagli 'vajalik'.

Vajagli pl. vajaglist mangelhaft (LDW, 127); vajagli (KA) 'Vajalik'; vajagli / äb üo nei täüz (Va) 'Vajalik, ei ole nii täis'; s¹eda äb vei jettä mü päva päla / vajagli (Li) 'Seda ei või jätta muule päevale'.

Algup., < vajag vaja (SKRK, 559).

977. vangli 'vang'.

Vangli pl. vanglist Gefangener (LDW, 129); vangli (KA) 'Vang'; vangli (LW, 470) 'Vang'.

Germ., < vaing vang (SKRK, 296; LW, 470).

978. varali 'varane, varajane'.

Varali pl. varalist frühzeitig, früh aufstehend (LDW, 129); varali = varhainen (KA); varali (LW, 471) 'Varajane'; varali / üondžal um ežmi (Va) 'Varajane, hommikul on esimene'; varalist attä valmäd / tikkiž ne attä varalist (Li) 'Varajased on valmid, nad on varajased'.

Algup., < varrä vara (LW, 471; SKRK, 258).

979. vastali ~ vastli 'samasugune, võrdne'.

mäg volmā ka sellist id vastalist lapst (LW, 472)

'Me olime ka sellised võrdsed lapsed'; üd vastlist lapst =

= yhden vertaiset lapset (KA); ta um min vastli (Va) 'Ta on minu kaaslane'.

Algup. (vt. nr. 461).

980. vastli 'vastik, ebameeldiv'.

Vastli pl. vastlist widrig, widersprechend (LDW, 130); vastli (LW, 472) 'Vastik, ebameeldiv'; vastli um selli / kis äp tō siedo (Va) 'Vastik on selline, mida ei taha süüa'.

Algup. (vt. nr. 461).

981. vāldali 'jonnakas, isemeelne, põikpäine'.

Vāldali pl. vāldalist (umma od. enä v.) verwöhnt, eigensinnig, muthwillig (LDW, 128); vāldali = onavaltainen (KA); vāldali (LW, 474) 'Isemeelne'; vāldali / äb vāld-
lini / lapst päl sōp kättat (Va) 'Jonnakas, sõnakuulmatu, öeldakse laste kohta'.

Germ. < vālda võim, jõud (SKRK, 286).

982. vegli 'vägivaldne, võimukas'.

Vegli pl. veglis, auch vegli gewaltig, gewaltsam (LDW, 130); vegli (KA) 'Vägivaldne'.

Algup. (vt. nr. 462).

vertli vt. värtli.

983. vēlgali ~ vūlgali 'süüdlane, võlglane'.

Vōlgali pl. vōlgalist (vūlgali) schuldig (LDW, 138); kui ka meig jetām umno vūlgaliston (LG, 380) 'Kui ka meie

jätame oma võlglastele'; võlgali (KA) 'Võlglane'; võlgali (LDW, 492) 'Võlglane'; võlgali / alà pida veig? (KL) 'Võlglane, ära hoia võlga'; se um min võlgali (Va) 'See on minu võlglane'.

Algup., < võlga ~ võlga võlg (SKRK, 274).

984. vigali 'vigane, süüdi olev'.

Vigali pl. vigalist schadhaft, beschägt, fehlerhaft, mangelhaft (LDW, 133); Ma umm leja tündob, ku se um kivzi ja vigali (LG, 328) 'Ma tunnen oma ihu, et see on kiusatualik ja süüdi'; sa uod sili / sa uod vigali (Va) 'Sa oled süüdlane, sa oled süüdi'.

Algup., < viga viga (SKRK, 256), on omandamas ka sili tähendust.

985. vijali 'riiakas'.

Vijali pl. vijalist kleine, braunrothe Ameise (LDW, 133); vijali (LDW, 487) 'Riiaakas'; sina uod akkuràt ne ka vijalikki / um vijali (KL) 'Sa oled täpselt nagu punane sipelgas, on riiaakas'; vijali / mitte kuigid äb üo jevist (Va) 'Riiaakas, mitte kuidagi ei ole hea'.

Algup., < vija mürk, viha (SKRK, 256), muutus h > j on reeglipärane.

986. vilali 'rikas'.

Vilali pl. vilalist reich (LDW, 133).

Algup., < vila villi (SKRK, 271), < vilja.

vīlgali vt. vēlgali.

987. vītli '-viisiline, -taoline'.

se um üks imili, ummo vītli vuolmi (LG, 460) 'See on üks imelik omataoline olemine'; Vītli pl. vītlist -artig (In Zusammensetzungen), juva v. gutartig (LDW, 135).

Aks., < viž viis, tava (LW, 495).

988. vītāli 'rõõmus'.

Vītāli pl. vītālist fröhlich (LDW, 135).

Algup., < vītš rõõm, lõbu (LW, 495).

989. võili ~ vāili 'lahja'.

voili (vāili) azom Krankenlager (LDW, 7); vāili (KA) 'Lahja'; vāilist lⁱestād mūz mⁱerrō (MLK, 43) 'Lahjad lestad muusse merre'; võili um / kiš juob / sieb jega pā-va / āb lā razizaks (KL) 'Lahja on, kes joob, sööb iga päev, ei lähe lihavaks'; ēbbi ka um võili / kien āb uo leijs pāl (Va) 'Hobune ka on lahja, kellel pole liha peal'; võilist lambad (Ir) 'Lahjad lambad'; vāilist kalad (Pz) 'Lahjad kalad'.

Algup., tüvi on lõplikult etümologiseerimata ning võib eeldada liivi oma tüve, L. Kettunen esitab võimaluse lähtuda läti sõnast vājulis haiglane, armetu või germaani tüvest.

990. vōjali 'kaebav, haletsev, vilets'.

Vojali pl. vojalist (vajali), voili pl. voilist (vai-

11) kläglich, elend, jämmerlich, erbärmlich (LDW, 135);
vājali (KA) 'Kaebav'; vōjali (LW, 500) 'Vaevaline, kaebav,
 haletsev, vilets'; vōjali jelami (Va) 'Vaevaline elu'.

Algup. (vt. nr. 989).

991. vōtli 'katkine, haavatud'.

Votli pl. votlist (katki) wund (LDW, 136).

Lt. < vāts die Wunde (LVV, IV, 511).

992. vārtli ~ vertli 'vääriline, väärtuslik'.

Vārtli pl. vārtlist (vertli) werth, würdig (LDW, 131);

vertli (KA) 'Vääriline'; ma ab uo nei vārtli, ku sa min
katūks ala voikst tūda (EMO, 25) 'Ma ei ole nii vääri-
 line, et võiksin sinu katuse alla tulla'; mōr perēmies sai
vērtliz mō-kabal (LW, 510) 'Noor peremees sai väärtusliku

maatūki'; sēe um selli vārtli risting (Ii) 'See on selli-
 ne vääriline inimene'; vertli (Pz) 'Väärt'.

Sks. < wert armas; kallis; austatud (SES, 1118).

993. ādāgli 'kartlik'.

Adāgli pl. adāglis ängstlich (LDW, 8); adāglis rōuž
 (LW, 512) 'Kartlikud inimesed'; ādāgli um selli / kis je-
gā kerd aīlāB (Kl) 'Kartlik on selline, kes iga kord jook-
 seb'; ādāgli / kis kārtaB (Pr) 'Kartlik, kes kardab'.

Algup. (vt. nr. 1330).

994. ādāli 'lābematu, rutakas'.

Adāli pl. adālist eilig, munter (LDW, 8); ādāli (LW,

512) 'Läbematu'; se um ne1 jen ädali (Va) 'See on nii läbematu'; sa uod väggä ädali (Pr) 'Sa oled väga rutakas'; ädali / kis jaggä kerd a1lõB (Kl) 'Läbematu, kes iga kord ruttab'.

Algup., / äda häda (SKES, I, 99; SKRK, 256).

14. -11G

995. eitlig 'heitlik'.

eitlig (KA) 'Heitlik'; eitlig um selli rištting / kis tämpä rekandõB ne1 um müppõ ne1 (Kl) 'Heitlik on niisugune inimene, kes täna räägib nii ja homme naa'.

E, < heitlik (vt. ka nr. 1400).

996. kartlig 'kartlik, pelglik, arg'.

kartlig pl. kartligod furchtsam, feig; blöde, schüchtern, ängstlich (LDW, 32); jo ne küpsüd vanõi aigõi ät v^uonnõd üd vägi kartligõd luomõd (NLK, 485) 'Ju need jännesed on vanal ajal olnud väga kartlikud loomad'; kartlig um sie / kis jⁱegäs küõõas näB / ku ikõ um sizõl (Kl) 'Kartlik on see, kes igas kohas näeb, et keegi on sees'; kartlig / pigä taga sie iõ / mis ärga (Pz) 'Kartlik on peaaegu seesama mis arg'.

E, < kartlik (vt. ka nr. 862).

997. moistlig ~ m^uoistlig 'mõistlik'.

Moistlig pl. moistliged, auch moistlik, moistli,

mõistlig verständig; ehroar; höflich (LDW, 63); Ala kuz
seda vanno, kuz seda mõistligt (IG, 412) 'Ära küsi seda
 vana, küsi seda mõistlikku'; m^uoistlig (KA) 'Mõistlik';
ta um mõistlig risting (LW, 232) 'Ta on mõistlik inimene';
mõistlig um ne ka vana liza (KI) 'Mõistlik on nagu vana
 Liisa'.

Algup. (vt. nr. 897), teatud mõju on eesti keele lik-
 sufiksilistel sõnadel /moistõ ~ m^uoistõ mõista (SKES, II, 349).

998. sädlig 'korralik'.

Sädlig pl. sädligod ordentlich (LDW, 97).

Algup. (SKES, IV, 1177-1178; LW, 393).

999. usklig 'usklik'.

Usklik pl. usklikod (LDW, 124) 'Usklik'; O sa umb
usklig un tsapur sug (IG, 395) 'Oh sa ebausklik ja silma-
 kirjalik sugu'; usklig / uskiji / kis uskub jumaltä (KI)
 'Usklik, uskuja, kes usub jumalat'.

Algup. (vt. nr. 973), mõju on avaldanud eesti lik-su-
 fiksilised sõnad.

15. -likki ~ -likki

õglikki vt. õglikki.

1000. brünlikki 'pruunikas'.

Brünliki pl. brünlikist bräunlich (LDW, 11); Brün-
liki (KA) 'Pruunikas'; mäd niemäd sttä brünlikkist (u) 'Meie

lehrad on pruunikad'; ullä attä siprikkist / brünlikkist
(Pz) 'Väljas on sipelgad pruunikad'.

Asks (vt. nr. 196).

ežalikki vt. pežalikki.

1001. joulikki ~ joudlikki 'leige'.

Jouliki pl. joulikist (joudliki) laulicht, lauwarm
(LDW, 27): joudliki, j. veiž (KA) 'Leige, leige vesi';
joudliki ~ rändən 'leige (vesi)' (LE); joulikki, joudlikki
(LW, 92) 'Leige'; joulikki / äb üo vägä tulli (KL) 'Lei-
ge, ei ole väga tuline'; joulikki / sie um veiž (Pr) 'Lei-
ge, see on vesi'; joulikki / sell'i veiž / mis äb üo kül-
ma / rāz jo külma ku leē (Pz) 'Leige, selline vesi, mis
ei ole külm, on natuke külmem kui kuum'.

Algup. (LW, 109), etümoloogia on ebaselge ning L. Ket-
tuse seletuskatse annab võimaluse mõlemat varianti põhjen-
dada.

1002. jurglikki 'konarlik, ebatasane'.

Jurgliki (LDW, 28) 'Ebatasane'; jurgliki (KA) 'Eba-
tasane'; jurglikki (LW, 97) 'Konarlik'; r⁴ek um jurglik-
ki (Pz) 'Tee on konarlik'.

Algup., < jurg jäme (SKES, I, 128).

1003. kanolikki 'lepatriinu'.

Ak sa, külda mõmalinki, min tövrə kanoliki (F 175
E 7:2) 'Ah sa, kuldne lepatriinu, minu kallis lepatriinu'.

Germ, < kana kana (SKES, I, 154-155; SKRK, 284).

1004. kielalikki 'kelluke'.

Kelaliki pl. kēlalikist Glockenblume (LDW, 35); kēl-
darikki, kēldariš, kēldarišši, kiēldarikki, kielalikki,
kiēldarišši (LW, 117) 'Kelluke'; kēldarikki, kiēlaliki =
kellokukka (KA).

Germ, < kiela kell (SKES, I, 179; SKRK, 285).

1005. kōralikki 'seeneliik'.

kōralikki; brūnist kibdət siend, risting, āp sie (LW,
151) 'K.; pruunid kibedad seened, inimene ei söö'; vāldat,
kāralikkist kil āt (Pz) 'Valged k. on küll'.

Germ, < kōra karv (SKES, I, 162), oletatakse lähtumist
ka balti keeltest.

1006. mētsliikki ~ mīltalikki 'rohekas'.

sie poisšēn attē mētsliikkist grēnd (LW, 221) 'Sel
poisil on rohekad rõivad'; mētsliikki / ka glāz (Sr) 'Ro-
hekas, ka haljas'; mītsliikki / mītsist ārnēd (Pz) 'Ro-
hekas, rohelised rõivad'.

Algup. (LW, 221), pole välistatud ka laenamine balti
keeltest (BFB, 200).

1007. mōmalikki 'lepatriinu'.

mōmalikki, mōmalinikki (LW, 229) 'Lepatriinu'; Līnda,
līnda mōmaliki (VL, 140) 'Lenda, lenda, lepatriinu'; piš-
ki punni kukki (Sr) 'Väike punane mardikas'; tundēb māma-

likkist (Pz) 'Tunnen lepatriinut'.

Sks, L. Kettunen ühendab tüve pärisnimega mõra ning sõna kujunemisel võis eeskujuks olla sks Marienkäfer, häälikulistest mittevastavustest hoolimata võib lähtuda saksa keele kaudu laenatud piibli pärisnimest.

1008. mustlikki 'mustjas, tume'.

Mustliki pl. mustlikist schwärzlich, dunkel (LDW, 65); mustliki (KA) 'Mustjas'; mustlikkist õrand äp kärt tat neijen perimä (LW, 236) 'Mustjad rõivad ei karda nii palju tolmu'; mustlikki um (KL) 'Mustjas on'.

Algup., < musta must (SKES, II, 253-254; SKRX, 269).

1009. õgliikki ~ äglikki 'hallikas'.

ma tündis tända täm õgliikkist õrant pⁱerrä (LW, 267) 'Ma tundsin teda tema hallikate rõlvaste järgi'; ägliki = graulich (KA); mingi õgliikki lind aga (KL) 'Mõni hallikas lind võib-olla'.

Algup., < õgi ~ ägi hall (SKES, I, 45; SKRK, 41).

1010. pežalikki ~ ežalikki 'šampinjon'.

pežalikki (LW, 281) 'Šampinjon'; pežaliki (KA) 'Šampinjon'; Pežaliki um brüni, aga ku mürdab katki, siz -juoksub brüni sēmda ulz (F 175, M 3:10) 'Šampinjon on pruun, aga kui murtakse katki, jookseb pruun piim välja'; pežalikki 'seen' (LE); sied^äp sēn pežalikki (Pz) 'Söögi-seen šampinjon'; pežalikki (Ii) 'Šampinjon'.

Lt, < eža (LLL, 108), vrd. lt eža das Gartenbeet; der

Feldrain, die Feldscheideung (LVV, I, 572).

1011. pipalikki 'pisike, üliväike'.

pippalikki (LW, 291) 'Erakordselt väike, nukutaoliselt pisike'; kien kurkõ ta libõtõb amad entõ bykõõdõks un kindõdõks neme pypaliki masal (Līvli, 4, 1935) 'Kelle kurku ta libiseb koos omia pükste ja kinnastega nagu pisike tähnike'; Irki um pipalikki / piški (Kl) 'Hiir on pisike, väike'.

Sks, <pipa nukk (LW, 291), vrd. sks Puppe nukk (SES, 778).

1012. punlikki 'punakas'.

Punliki pl. punlikist rōthlich (LDW, 86); punliki (KA) 'Punakas'; punlikki (LW, 314) 'Punakas'; punlikki niem (Kl) 'Punakas lehm'.

Algup. (vt. nr. 362).

1013. pävalikki 'päike'.

Pävaliki pl. pävalikist Sonnenschein (LDW, 79); Pan sie pävalikiz kaddo, ku ta kui jo voib (IG, 308); 'Pane see päikese kätte, et ta võiks kuivada'; pävaliki (KA) 'Päike'; pān laps pävalikkis kaddõ (LW, 326) 'Pane laps päikese kätte'; Pävaliki, tõla iedi, kartõs, jara lünd (LL, 9) 'Päike, talveõid kartes, on ära läinud'; sēlta /sēlta/ pävalikki (Pz) 'Selgi, selgi, päikene'.

Algup. (vt. nr. 367), <päivalikkäinen (GLL, 193).

1014. sinlikki 'sinakas'.

Sinliki pl. sinlikist bläulich, blassblau (LDW, 100); sinlikki (sinlikki) (LW, 366) 'Sinakas'; ne ra'id vo:ltt se.ilest si.nlikk õ.gist (LT, 71) 'Pingid olid sinakas-hallid'; mingist att sinlikkist / mingist punlikkist (Kl) 'Mõned on sinakad, mõned punakad'.

Algup. (vt. nr. 396).

1015. sižalikki 'sisalik'.

Sižaliki pl. sižalikist Eidechse, Wassereidechse (LDW, 101); sižalikkiz n att nēla jalg (LW, 368) 'Sisalikul on neli jalga'; sižalikki um kū.päl (Kl) 'Sisalik on kivil'.

Algup. (GLL, 193; SKES, IV, 1043-1044), < sisalikkai-
nen.

1016. zirmlikki 'hallikas'.

Zirmliki pl. zirmlikist, auch zermliki graulich (LDW, 140); pētt r abb n d att zirmlikkist (LW, 400) 'Pestri habe on hallikas'; zirmlikki ta um (Kl) 'Hallikas ta on'.

Lt (vt. nr. 417).

1017. valdzlikki 'valgekas'.

Valdzliki pl. valdzlikist, auch valaliki weislich; hell (von Farben) (LDW, 128); valdzliki (KA) 'Helekas'; siz ne iab d valdzalikkiks (LW, 467) 'Siis muutuvad nad valgekaks'; valdzlikki um gais (Kl) 'Heledavõitu on õhk'.

Algup. (vt. nr. 132).

1018. vanlikki 'vanavõitu'.

Vanaliki pl. vanalikist ältlich (LDW, 129); Betagt vanliki (LDW, 186); vanliki (KA) 'Vanavõitu'; vanlikki (LW, 469) 'Vanavõitu'; vanlikki neitst (KI) 'Vanapiiga'.

Algup., < vana vana (SKRK, 259; ESU, 149).

1019. vijalikki 'punane sipelgas'.

vijalikkist jāmstabõt kibdistiz (LW, 487) 'Punased sipelgad hammustavad valusasti'; ne jāmstabõD / nēdi mu- tab vijalikkist (Pz) 'Nad hammustavad, neid nimetatakse punasteks sipelgateks'; vijalikki (II) 'Punane sipelgas'.

Algup. (vt. nr. 985).

1020. virlikki 'kollakas'.

Virliki pl. virlikist gelblich (LDW, 134); virliki = kellertävä (KA); virlikkist nēgust veip tūndõ, ku ris- ting ab no tiera (LW, 494) 'Kollakast nēost võib tunda, et inimene ei ole terve'; vijalikkist attõ virklik- kist ka (Pz) 'Punased sipelgad on kollased ka'.

Algup. (vt. nr. 478).

16. -limi

1021. arlimi 'haruline'.

Arlimi pl. arlimist spitzig, zakkig, knotig, knorrig

(LDW, 6); arlimi haarainen (KA); arlimi (LW, 14) 'Haruline'; Kaffe lōda pāl āt kuolmarlimist pūstō k̄yādōljālgad (Līvli, 2, 1934) 'Kohvilaul on kolmeharulised puust künlajalad'; ne, re, jad vo:lttā nēla a'rlāmāst (LT, 28) 'Rehad olid neljaharulised'; k'olm arlā mi / sie um selli neka āinad, ang (Sr) 'Kolmeharuline, see on selline nagu heinte hang'; arlimi pū (Pz) 'Haruline puu'.

Algup., < ar haru (SKES, I, 46-47; SKRK, 254).

ārikālimi vt. ōrikālimi.

1022. blōiklimi 'laiguline, plekiline'.

Blaiglimi pl. blaiglimist geflecht, fleckig (LDW, 10).

Asks (vt. nr. 837).

1023. boklimi 'rõugearmiline'.

Boklimi pl. boklimist poekig, poekennarbig (LDW, 10);

boklimi (LW, 25) 'Rõugearmiline'; tām gīm un emā lejā un iend boklimizōks (Kl) 'Tema nāgu ja kogu keha on jäänud rõugearmiliseks'; nei sīd ka kīttōB / boklimi (Pz) 'Nii õeldakse ka siin: rõugearmiline'.

Asks, < bokaD rõuged (LW, 25).

1024. buktlimi 'sopiline'.

Buktlimi pl. buktlimist, oder buklimi buchtig (LDW,

41); buktlimi (LW, 31) 'Sopiline'; buktlimi (Kl) 'Kääruline'; buktlimi (Pz) 'Sopiline'.

Sks, < bukt sopp, kHär (SES, 175).

1025. bumblimi 'konarlik, kühmuline'.

Bumblimi pl. bumblimist holperig, hõckerig (LDW, 12);

Bumblimi (KA) 'Konarlik'; seli bumblami (KL) 'Seline kühmuline'; bumblimist käed (Pz) 'Kühmulised käed'.

Algup. (vt. nr. 818).

1026. bunglimi 'muhklik'.

Bunglimi pl. bunglimist (bumbini) uneben (LDW, 12);

bunglimi (LW, 31) 'Muhklik'; bunglami um vēl (KL) 'Muhklik on veel'.

Rts (SKES, III, 641), on võimalik lähtuda ka algupärasest deskriptiivsest tüvest.

1027. ērlimi 'praguline, lõhanguline'.

ērlimi (LW, 53) 'Praguline'; ērlimi jei (Va) 'Praguline jää'.

Algup., <erə hõõruda (SKES, I, 72; SKRK, 257).

1028. -goutlimi '-kaudne'.

Ümmergoutlimi pl. ümmergoutlimist rund (LDW, 126);

ümmergoutlimi (KA) 'Ümmargune'; un siz ka neitsod ētist küll selliži /piškiži/ ümmergoutlimiži ütəd leibdi (ELK, 407) 'Ja siis heitaid ka tütarlapsed küll selliseid (väikesi) ümmargusi kipsetatud leibu'; sie um imərgoutlimi (KL) 'See on ümmargune'; imərgoutlimi s^uõrmuks (Pz) 'Ümmargune sõrmus'.

Algup. (SKES, I, 174; SKRK, 258), muutus k > g seletub sandhiga.

1029. groblimi ~ kroblimi 'krobeline, konarlik'.

Groblimi pl. groblimist, grublimi (grobšlimi, lvSal grumbli) böckerig, holperig (LDW, 18-19); groblimi (LW, 61) 'Krobeline, konarlik'; kroblimi (LW, 155) 'Krobeline'; groblimi pū (Kl) 'Krobeline puu'; groblimi / kis äb, no taazi (Pz) 'Krobeline, mis ei ole tasane'.

Lt (LLL, 144).

gunklimi vt. kunklimi.

1030. ikšlimi 'üksik, ainus'.

Ukšlimi pl. ukšlimist einzig, allein; einsam (LDW, 125); minda ukšlimist pinid vag toost (LG, 399) 'Mind üksikut koerad tahtsid väga'; ikšlimi püoga (Kl) 'Üksik poeg'; ikšlimi / ikš, emmi (Pz) 'Üksik, üksainus'.

Algup. (vt. nr. 170).

1031. üdlimi 'ühtlane'.

Üdlimi pl. üdlimist einfach, gleichmässig (LDW, 125); üdlimi (KA) 'Ühtlane'; üdlimi õran / sie äb, no kērabī (Kl) 'Ühtlane riie, ei ole kirju'; ne attä üdlimist (LW, 80) 'Need on ühtlased'; üdlimi (Pz) 'Ühtlane'.

Algup. (vt. nr. 170), tuletamisel on lähtutud genitiivitüvest.

1032. jatklimi 'jatkuline, ebataasane'.

Jatklimi pl. jatklimist voll Gelenke, -gliederig (LDW, 24); jatklimi (LW, 85) 'Jatkuline, ebataasane'; jatk-

limi / sis jatkub jūr (Kl) 'Jätkuline, siis jatkab juurde'; jatklimi / sis sãb jatktõt kubb (Ps) 'Jätkuline, siis jatkatakse kokku'.

Algup., < jatk jatk (SKES, I, 115), < jatko..

1033. jõdlimi 'palavikuline'.

Jõdlimi pl. jõdlimist (jatsoks, jatskoks) fieberig, fieberhaft (LDW, 26).

Algup. (SKES, I, 133), tüvele on otsitud vasteid ka saksa keelest.

1034. jürglimi ~ jürgli 'ebaühtlaselt jäme'.

jürgli (KA) 'Ebasiledalt tugev'; jürglimi (LW, 97) 'Ebatasaselt jäme'; lõnge um jürglimi (Kl) 'Lõng on ebaühtlaselt jäme'.

Algup. (vt. nr. 1002).

1035. jürlimi 'juurlik'.

um lälam kindõ jürlimist mõõ (LW, 98) 'On raske kinda juurlikku maad'; Riek vol lälam: veitõ suetktõt, Kandlimi ja jürlimi (Līvli, 13, 1932) 'Tee oli halb: vähe sõtkutud, kinnuline ja juurlik'; jürlimi / pü jürd (Kl) 'Juurlik, puujuured'; jürlimi / kandlimi (Ps) 'Juurlik, kinnuline'.

Algup., < jür juur (SKES, I, 126-127; SKRK, 254).

1036. kalglimi ~ kolglimi 'hallituseline'.

Kalglimi pl. kolglimist kahmig (LDW, 40); kalglimi

(joka on vanhan oluen, veden etc. päälle) (KA); kalglimi, kalglimi, kalklimi (LW, 103) 'Kaeline; hallituseline'; kalglimi veiz (KI) 'Hallituseline vesi'.

Algup., < kalg kae; Õllehallitus (LW, 103), sõnale on vasteid otsitud ka germaani keeltest.

1037. kalklimi 'lubjane'.

Kalklimi pl. kalklimist kalkig (LDW, 30); kalklimi (LW, 103) 'Lubjane'; kalklimi / võta kalkad (KI) 'Lubjane, võta lubi'.

Sks, < kalka lubi (LW, 111; SKES, I, 149).

1038. kandlimi 'kännuline'.

Kandlimi ja jürlimi (Lüvi, 13, 1932) 'Kännuline ja juurlik'; jürlimi r¹ök um kandlimi ka (KI) 'Juurlik tee on ka kannuline'; jürlimi / kandlimi (Pz) 'Juurlik, kannuline'.

Algup., < kand känd (SKES, I, 158; SKRK, 144), ⁺kanto..

1039. kantlimi 'kandiline; murgeline'.

Kantlimi pl. kantlimist kantig, eckig; würfelig (LDW, 31); Kantlimi (KA) 'Kandiline'; kantlimi (LW, 105) 'Kandiline'; se. ll¹ s kō: d¹ ks kã. nt¹ s m¹ z (LP, 47) 'Selles kaheksakandilises'; nõla kantlimi lōda (KI) 'Neljakandiline laud'; kantlimi lāda (Pz) 'Kandiline laud'.

Sks, < kant kant, äär, vrd. sks Kante serv, kant (SES, 544).

1040. kaltsaklimi 'rääbalane, kaltsaklik'.

kaltsaklimi (LDW, 111) 'Rääbalane'; kaltsaklimi riis-ting / na ka kaltsak (Kl) 'Rääbalane inimene, nagu kaltsakas'.

E. < kalts, kaltsakas, tüvi on deskriptiivne.

1041. kenklimi ~ kinklimi 'künklik'.

Kenklimi pl. konklimist (kunklimi) hügelig, hümpelig (LDW, 50); Kunklimi (KA) 'Künklik'; kriev² mõ um kenklimi (Kl) 'Venemaa on künklik'; randa um kinklimi (Pz) 'Rand on künklik'.

Algup. < känka ~ kinka luide (LDW, 121).

1042. kierlimi 'keeruline'.

Kierlimi pl. kierlimist hin und her gedreht (LDW, 36); Kierlimi (KA) 'Keeruline'; kierlimist lāngast tulab viza ōrān (LDW, 124) 'Keerulisest lõngast tuleb tugev riie'; kierlimi / nei na ka amā imā r v^u olks (Kl) 'Keeruline, nii nagu oleks kõik ümber'.

Algup. < kier² keerata (SKES, I, 188-189; SKRK, 257).

kinklimi vt. kenklimi.

1043. ki(u)vlimi 'kivine'.

Kivlimi pl. kivlimist steinig, voll Steine (LDW, 38); Kivlimi (KA) 'Kivine'; kivlimi / kui at kivid (Kl) 'Kivine, kui on kivid'; kiuvlimi mā / kivid att² sizal (Pz) 'Kivine maa, kivid on sees'.

Algup. (vt. nr. 253).

1044. kīrlimi 'küüruline'.

Kürlimis sālgaks buckelig (LDW, 50); kīrlimi (LW,

135) 'Küüruline'.

E. < kīr küür (LW, 135).

1045. kīslimi 'lābikasvarud; praguline'.

Kīslimi pl. kīslimist rissig, schwer zu spalten (LDW,

37); kīslimi (LW, 136) 'Lābikasvarud, pragunenud'; kīslāmi (Kl) 'Praguline'.

Algup., < kiskā kiskuda (SKES, I, 201; SKRK, 257).

koiglimi vt. kaiglimi.

1046. kōnlimi 'hallitanud'.

Kōnlimi pl. kōnlimist (kanlimi) kahmig (LDW, 41);

kōnlimi (LW, 150) 'Hallitanud'; kōnlimi rīst (Kl) 'Hallitanud nõu'.

Algup. (LW, 149-150), < kahna on L. Kettuse rekonstrueering.

kroblimi vt. groblimi.

1047. krūslimi 'kāhar, kortauline'.

Krūslimi pl. krūslimist kraus (LDW, 44); krūslimi

(LW, 158) 'Kāhar'; krūslimi ibukst (Kl) 'Kāharad juuksed'.

Asks (LW, 158), vrdz. ka skē kraus kāhar, sābar,

krāauline (SES, 591).

1048. küllimi 'koomuseline, terav'.

Küllimi pl. küllimist kegelförmig, spitzig (LDW, 45).

Algup., < kui kuhi (SKES, I, 231; SKRK, 271).

1049. kunklimi ~ gunklimi 'tombuline, ebatasane'.

Gunklimi pl. gunklimist faltig, uneben (LDW, 19);

Kunklimi pl. kunklimist hõkkerig; klumpig (LDW, 46); gunk-

limi, kunklimi (KA) 'Ebatasane'; kunklimi (LW, 162) 'Tom-

buline, ebatasane'; mis v^uolks kunklimi (Pz) 'Mis oleks

tombuline'; selli gunklimi lānga (KI) 'Selline tombuline

lōng'.

Lt (LIL, 144).

1050. kuodlimi 'kohtulik'.

Kuodlimi pl. kuodlimist gerichtlich (LDW, 46).

Algup. (SKES, II, 205).

1051. küstlimi 'saiguline, hatune'.

Küstlimi pl. küstlimist sottig (LDW, 48); küstlimi

(LW, 168) 'Saiguline'; küstlimi aina (Va) 'Saiguline

hein'.

Lt (LLL, 1616), vrd. lt kuskis der Büschel, eine

Handvoll (LVV, II, 329).

1052. löözlimi 'tasane, lame'.

Löözlimi pl. löözlimist steil (LDW, 59); löözlimi,

löözlimi (KA) 'Lame'; tavad ja löözlimist tariid (LW, 193)

'Sügavad ja lamedad taldrikud'; löözlimi rist (KI) 'Lame

nõu'.

Lt, < lõuns flach, nicht steil (LVV, II, 465).

1053. 1^u oiklini 'auklik'.

Luoiklini (ed. loiklini) pl. luoiklinist thalförmig (LDW, 58); dēl d. h. uott jāvist soigot, att 1^u oiklinist (LW, 210) 'Lauad ei ole hästi saetud, on auklikud'; 1^u oiklini nē / 1^u oik kuož (Kl) 'Auklik jah, augukoht'; 1^u oiklini ma (Pz) 'Auklik maa'.

Algup. (SKES, II, 300).

luotailini vt. luotainli.

1054. lupätlini 'lapiline'.

Lupätlini pl. lupätlinist lumpig, zerlumpt (LDW, 58); lupätlini (LW, 208) 'Lapiline, paigatud'; lupätlini / lupätist kōttat pērand dek (Kl) 'Auklik, lapidest koostud pērandetek'; lupätlini (Pz) 'Lapiline'.

Lt (LIL, 154), vrd. lt lupata der Lappen, Fetzen (LVV, II, 514).

1055. I maglini 'mõhukas, kõhukas; ebatasane'.

Maglini pl. maglinist (paiklini) uneben; knotig (LDW, 59); maglini krüz (LW, 214) 'Kõhukas kruus'; maglini um suur magg²ks (Va) 'Kõhukas on suure kõhuga'.

Gern, < mag magu (SKES, II, 329; SKRK, 284).

1056. II maglini 'maitseline'.

maglini (LW, 214) 'Maitseline'.

Algup., < maġ maitse (SKES, II, 330).

1057. marlimi 'tähniline, laiguline'.

Marlimi pl. marlimist maserig (von Holz) (LDW, 60);
marlimi (LW, 217) 'Tähniline'; marlimi um nei (Kl) 'Laiguline on nii'.

Algup. (vt. nr. 893).

mierlimi vt. mierli.

nīklimi vt. nīklimi.

1058. māglimi 'magine'.

Maglimi pl. maglimist bergig, gebirgig (LDW, 61);
māglimi mō (LW, 239) 'Magine maa'; māglimi (Kl) 'Magine';
māglimi mā (Pz) 'Magine maa'.

Algup., < maġ māgi (SKES, II, 358; SKRK, 253).

1059. mätlimi 'mätlik'.

Mätalimi (KA) 'Mätlik'; mätlimi (LW, 239) 'Mätlik';
mätlimi mō (Kl) 'Mätlik maa'.

Algup. (vt. nr. 825).

1060. mārlimi 'keskmine'.

mārlimi (LW, 240) 'Vahendav; keskmine'.

It (LLL, 161), vrd. It mērpens das rechte Mass blach-
tend, mittelmässig (LVV, II, 618).

nārtsaklimi vt. nōrtsaklimi.

1061. nərliini 'tombuline'.

Norlini pl. norlimist (nurlimi) knotig, verknutat (LDW, 72); nərliini (KA) 'Tugevakeeruline'; nūrlimi (KA) 'Keerus olev'.

Algup. (vt. nr. 1367).

1062. nīēliini ~ niēliini 'nieline'.

Niēliini pl. niēlimist (nīēliini); m. orn (n. ārn) Zwillich (LDW, 63); niēliini (LW, 226) 'Nieline'; kudabād nīēlimist kangast (LW, 250) 'Koovad nielist kangast'; niēliini / aga nīēliini kangaZ (Kl) 'Nieline või niiega kangas'.

Elit. < nīēZ nīs (BFB, 203; SKES, II, 378).

1063. nārtsakliini ~ nārtsakliini 'rēbaldunud, nārune'.

Nārtsakliini pl. nārtsaklimist zerlumpt, lumpig (LDW, 67); nārtsakliini (LW, 253) 'Rēbaldunud, nārune'; nārtsakliini rīsting (Pz) 'Rēbaldunud inimene'.

Algup. (vt. nr. 513).

1064. nūstliini 'hatune'.

Nūstliini pl. nūstlimist zottelig (LDW, 71).

Algup., < nūst muust (LW, 258), tüvi on deskriptiivne.

1065. okāliini 'okalik'.

Okāliini pl. okālimist āsālig, zackig (LDW, 73); okāliini, okāliini (LW, 263) 'Okalik'; okāliini pū (Kl) 'Okalik puu'; okāliini pū (Pz) 'Okalik puu'.

Algup., < oksa oks (SKES, II, 424; SKRK, 252).

1066. ouklimi 'auklik'.

Ouklimi pl. ouklimest lõcherig, grubig (LDW, 74);
ouklimi (LW, 264) 'Auklik'; mingist sin kindad umad ouk-
limist (Pz) 'Missugused auklikud on sinu kindad'; aukli-
mi / kien attä aukkad (Pz) 'Auklik, millel on augud'.

Algup. (vt. nr. 325).

1067. ōrikālimi ~ ārikālimi 'harjaseline'.

Orikālimi pl. orikālimist (arikālimi) borstig (LDW,
73); ārikālimi (KA) 'Harjaline'; ōrikālimi (LW, 268) 'Har-
jaseline'; ōrikālimi siga (KI) 'Harjaseline siga'; siga
um ārikālimi (Pz) 'Siga on harjaseline'.

Blit., < ōrikā ~ ārikā hari (BFB, 222; SKES, I, 58-59).

1068. ōvlimi 'haavatud'.

Övlimi pl. övlimest verwundet (LDW, 74).

Algup., < ōv haav (SKES, I, 47; SKRK, 256).

1069. paiklimi 'paiklik, ebatasane'.

Paiklimi (LDW, 75) 'Ebatasane'; paiklimi (KA) 'Eba-
tasane'.

Algup. (vt. nr. 332).

1070. pēzlimi 'põõsastikune, põõsane'.

Pēzlimi pl. pēzlimist (pūzlimi) buschig; buschicht
(LDW, 89); pēzlimi (LW, 285) 'Põõsastikune'; nīt um pēz-

limi (Sr) 'Heinamaa on põõsane'; päzlimi / ku um pägin
pēzidi (Kl) 'Põõsane, kui on palju põõsaid'; pāzlimi /
jenna pīzād attā (Pz) 'Põõsane, on palju põõsaid'.

Algup. (vt. nr. 1232).

1071. pinlimi 'vinniline'.

Pinlimi pl. pinlimist fannig (LDW, 82).

Asks (vt. nr. 348).

1072. pintsklimi 'hatune, kräsune'.

Pintsklimi pl. pintsklimist zottig, zottelig (LDW,
 82); pinkalimi (KA) 'Hatune, kräsune'.

Lt (vt. nr. 349).

1073. püstlimi 'püstine, seisev'.

Püstlimi pl. püstlimist steil, abschüssig; aufrecht
 (LDW, 89); püstlimi (KA) 'Püstine'; tuba püstlimist püs-
i (LW, 292) 'Maja püstpalkidest'; vond väggi püstlimi
 (Lüvl, 11, 1932) 'Olnud väga püstiline'; sellī knas püst-
limi jēl (Kl) 'Selline püstine maja'; püstlimi / ku pīlāB
pistā (Pz) 'Püstine, kui seisab püsti'.

Algup., < pistā püsti (SKES, III, 672-673; SKRK,
 259).

1074. pitklimi 'piklik'.

Pitklimi pl. pitklimist länglich; oval (LDW, 83);
pitklimi (KA) 'Piklik'; pitklimi, pitkalimi (LW, 294)
 'Piklik'; pitklimi / veta / kui pitka sa tōd (Kl) 'Pik-

lik, võta, kui pikka sa tahad'; sie um pitklimi (Pz) 'See on piklik'.

Algup. (vt. nr. 350).

1075. plānlimi 'laiguline, täpiline'.

plānlimi, plānlimi (LW, 301) 'Laiguline, täpiline';
plānlimi lūomāZ (Ir) 'Laiguline loom'.

Lt (LLL, 175), vrd. lt plankains bunt (LVV, III, 319).

1076. pleklimi 'plekine, plekist'.

Pleklimi pl. pleklimist (lvSal bleikli) fleckig (LDW, 83); pleklimi (KA) 'Plekine'; pleklimi (LW, 302) 'Plekine'; pleklimist ūrēnd (Kl) 'Plekilised rōivad'.

Asks (vt. nr. 837).

1077. ploiklimi 'plekiline, laiguline'.

Ploiklimi pl. ploiklimist (plaiklimi) fleckig (LDW, 84); ploiklimist silmad (LW, 303) 'Plekilised silmad';
ploiklimi gīm (Kl) 'Plekiline nēgu'.

Lt, < plākis der Klotz oberhalb der Wagenachse; der Kuhfladen (LVV, III, 329).

1078. punklimi 'tatine'.

Punklimi pl. punklimist (dorri) rotzig (LDW, 86).

Algup. (vt. nr. 360).

1079. putklimi 'lilleline'.

Putklini pl. putklinist (rõõklini) geblünt (LDW, 88);
~~akkab~~ teglä putkliniki sērkkidi pidam (LW, 320) 'Hakka-
 me taas lillelisi särke pidama'; un pōrandol putklin ~~o~~
korkmatt (F 175, M 6:15) 'Ja pōrandale lillelise kork-
 mati'; putklini grīsdag vⁿ ol pāss (Va) 'Lilleline rätik
 oli peas'; putklini dek / kus att jembit putk d nādabaks
 (Pz) 'Lilleline tekk, kus on palju lilli nāha'.

Algup. (vt. nr. 365).

1080. rāntlini 'kāhar, krāsuline'.

Rāntlini pl. rāntlinist kraus, gestrichelt (LDW,
 90); rāntlini (KA) 'Kāhar, krāsuline'; rāntlini (LW,
 329) 'Kāhar, krāsuline'.

Germ. < rānta salk, joon, äär (SKES, III, 734-735).

1081. reklini 'kooskõlaline'.

Roklini pl. roklinist (ruklini, auch rakli) redend,
 übereinstimmend (LDW, 95).

Algup. (vt. nr. 1485).

1082. rintlini 'suurevõitu'.

rintlini, rintt, rintti (LW, 337) 'Suurevõitu';
rintlini värza veip kitt (Va) 'Suurevõitu varas vōib
 õelda'.

Lt (LLL, 189), vrd. lt rints ruhig, still; gross,
 starkmühsig (LVV, III, 527).

1083. riatlini 'lamedaseljaline, jäik'.

Ristlimi sālgaks (laigā s.) flachrückig (LDW, 93);
ristlimi (LW, 339) 'Lanedaseljaline, jāik'; ristlimi
sālgā (Kl) 'Kange selg'.

Sl (vt. nr. 935).

1084. rūtlimi 'ruuduline'.

Rūtlimi pl. rūtlimist rantig (LDW, 94); rūtlimi (LW,
 349) 'Ruuduline'; rūtlimi um dek (Kl) 'Ruuduline on tekk'.
 Asks, < rūt ruut (SKES, IV, 892; LW, 349).

1085. sarlimi ~ sārlimi ~ sōrlimi 'sarvine, sarviline'.

Sorlimi pl. sorlimist (sārlimi) gehörnt (LDW, 103);
sarlimi (KA) 'Sarviline'; sarlimi (LW, 355) 'Sarviline'.
 I-eur (vt. nr. 385).

1086. sipālimi 'tāpiline'.

Sipālimi pl. sipālimist getrūpfelt, bunt geflekt
 (LDW, 100); sipālimi (KA) 'Tāpiline'; sipālimi (LW, 367)
 'Punktitatud'; sipālimi um / kus um pāgin nēdi pāl (Kl)
 'Tāpiline on, kus on palju neid peal'.
 Algup. (vt. nr. 1447).

sōrlimi vt. sarlimi.

1087. spitālimi 'terav, teravikuline'.

Spitālimi pl. spitālimist spitzig (LDW, 104); spitā-
limi (LW, 379) 'Terav'; spitālimi (Kl) 'Teravikuline';
sie um spitālimi (Pz) 'See on teravikuline'.

Sks, < spitā teravik (LW, 379), vrd. aks spitz terav.

teravaotsaline, teravikuline (SES, 914).

1088. spruoglimi 'kräsuline, lokkis'.

Spruoglimi pl. spruoglimist (LDW, 104) 'Kräsus, lokkis'; min puoga puogan ättä spruoglimist ibukst (KL) 'Minu pojapojal on lokkis juuksed'; spruoglimi pā (Pz) 'Lokkis pāh'.

Lt (LLL, 205), vrd. lt spruogains kraus, lockig (LVV, III, 1027).

1089. striplimi ~ trīplimi 'tribuline'.

Striplimi pl. striplimist (od. trīplimi, lvSal strip- li) streifig (LDW, 105); striplimi ūrən / jak (KL) 'Triibuline rōivas, jakk'; striplimi sērē (Pz) 'Triibuline sārē'; jēgā pāva striplimist sukad (NLK, 38) 'Igal pāeval triibulised sukad'; trīplimist sukad (Pz) 'Triibulised sukad'.

Asks, < strip triip (LW, 383).

1090. stuoplimi 'toobine'.

stuoplimi (LW, 384) 'Toobine'; puol stuoplimi (Va) 'Pooletoobine'.

Asks (vt. nr. 404).

1091. suglimi '-sugune'.

Suglimi pl. suglimist od. sugli -artig (LDW, 106); suglimi (LW, 384) '-sugune'; un tei terroks sie rouvo ama suglimist tobist (EMÜ, 11) 'Ja tegi rahva terveks

kõiksugustest haigustest'; ana suglini (Kl) 'Kõiksugune'.

Algup. (vt. nr. 954).

1092. suolimi 'soine'.

Suolimi pl. suolimist sumpfig, morastig (LDW, 107);

suolimi (LW, 386) 'Soine'; 1-element on sekundaarne.

Algup. (vt. nr. 408).

1093. s^uolmimi 'sõlmiline'.

Suolmimi pl. suolmimist, solmimi knotig, gelenkig

(LDW, 107); s^uolmimi (KA) 'Sõlmiline'; s^uolmimi (LW,

390) 'Sõlmiline'; s^uolmimi k¹õuz (Kl) 'Sõlmiline kõis'.

Algup. (vt. nr. 955).

1094. suorlimi 'sooniline'.

Suorlimi pl. suorlimist sehnig (LDW, 107); suorlimi

(KA) 'Sooniline'; suorlimi (LW, 386) 'Sooniline'; suor-

limi / kaggel suord (Kl) 'Sooniline, kaalasooned'; keiz

um suorlimi (Pz) 'Käsi or sooniline'.

Algup., < suor soon (SKES, IV, 1118; SKRK, 259).

1095. s^uormimi 'sõrmiline'.

s^uormimi (KA) 'Sõrmiline'.

Algup., < s^uorm sõrm (SKES, IV, 1080; SKRK, 252).

1096. sūrlimi 'kõrk, suureline; kõrkus'.

Sūrlimi Hochmut (LDW, 107); sūrlimi (KA) 'Kõrkus'.

Algup. (vt. nr. 957).

1097. sälglimi 'seljane'.

Sälglimi pl. sälglimist mit einem Rücken (LDW, 97).

Algup., < sälga selg (SKES, IV, 995-996; SKRK, 252).

1098. särglimi 'katkutõbine, taudihaige'.

Särglimi pl. särglimist von Seuchen (LDW, 98); särglimi (LW, 394) 'Katkutõbine'.

Lt (LLL, 212), vrd. lt sērige traurig, bekümmert; unangenehm (LVV, III, 828).

1099. sövlimi 'haavaline, haav'.

Sövlimi pl. sövlimist (savlini) angehauen (LDW, 103);

sövlimi (LW, 397) 'Haavaline, lahtise vigastuse'; sövlimi / ku midagist um katki (Kl) 'Haavaline, kui midagi on katki'.

Lt, < sōv haav (LLL, 214).

1100. sortlimi 'sordiline'.

ana sortlimist (LW, 401) 'Igasordilised'; ana sortlimist putkõD (Kl) 'Igasordilised lilled'.

Sks, < zort sort (LW, 401), vrd. sks Sorte sort (SES, 906).

1101. zvirgslimi 'kruusane, rähkjas'.

Zvirgslimi pl. zvirgslimist gruusig, grantig, klesig (LDW, 140); zvirgslimi / se um nei ne ku jeugõ / kien um grant sizal (Kl) 'Kruusane, see on nagu liiv, millel on kruus sees'.

Lt, < zvirkst kruus (LLL, 219), vrd. lt zvirgads
der Kieselstein, Kies, Grand, grober Sand (LVV, IV,
1777).

1102. zāgarlimi 'vihmasagarlik'.

zāgarlimi (LW, 403) 'Vihmasagarlik'; zāgarlimi pāva
(Kl) 'Hoovihmaline pāev'.

Algup. (LW, 403; SKES, IV, 949).

1103. zāplimi 'sapine, sapi-'.
Zāplimi

Zāplimi pl. zāplimist gellig (LDW, 139); zāplimi
(KA) 'Sapine'; zāplimi (LW, 404) 'Sapine'.

Algup. (vt. nr. 421).

1104. teblimi ~ toblimi 'töveline, haige'.

Tobli, toblimi pl. toblist, toblimist (lvSal tobli)
krank, kränklich, siech (LDW, 116); toblimi (KA) 'Hai-
ge'; teblimi, teblime, toblimi, toiblimi (LW, 411) 'Tö-
veline, haige'; teblimi risting (Kl) 'Töbine inimene'.

Algup. (vt. nr. 960).

1105. tolplimi 'sambataoline, tulbaline'.

Tolplimi pl. tolplimist (tulplimi) säulenförmig,
mit Säulen (LDW, 120).

Blt, < telpa tulp, sammas (LW, 416).

1106. tieslimi 'kohtulik'.

Tieslimi pl. tieslimist gerichtlich (LDW, 114);
tieslimi (LW, 419) 'Kohtulik'; tieslimi v^uolks let kēl

sõna (Kl) 'kontalik oleks läti keele sõna'.

Lt (LLE, 222), vrd. lt tiesa das Recht (LVV, IV, 212).

1107. tīblimi 'tiivaline'.

Tīblimi pl. tīblimist geflügelt (LDV, 114); tīblimi (LV, 423) 'Tiivaline'; vantl / mingi sⁱe gūngasserk um umbaltat / selli tīblimi (Kl) 'Vaata, micsugune seelik on õmmeldud, selline tiivuline'; tīblimi kukki (Pz) 'Tiivuline putukas'.

Algup., < tīb²z tiib (SKES, IV, 1016-1017; SKRK, 252).

toblimi vt. teblimi.

trīplimi vt. striplimi.

1108. tsaklimi 'sakiline'.

tsaklimi (LV, 432) 'Sakiline'; tsaklimist sukad (Kl) 'Sakilised sukad'.

Sks, < tsak sakk (LV, 432), vrd. sks Zacke sakk, tipe (SES, 1138).

1109. tūrlimi 'nurgeline, nurkne'.

Tūrlimi pl. tūrlimist winkelig, eckig, zipfelig (LDV, 119); tūrlimi (KA) 'Nurgeline'; vīt-tūrlimis rist vāi nēi vāedamist ku katta iz nūstā ilzā (LV, 443) 'Viis-
markset risti tuli nii lüüa, et kätt ei tõsta üles';
grīzāk ka um tūrlimi (Kl) 'Rätik on ka nurgeline'; sⁱe
papⁱer kabal ka um tūrlimi (Pz) 'See paberitükk on ka

murgeline'.

Lt (LLL, 231-232), vrd. lt stüris die Ecke, der Winkel (LVV, III, 1110).

1110. täudlini 'täielik, täis'.

Tavdlini pl. tavdlinist voll (LDW, 112).

Algup. (vt. nr. 971).

1111. täülini 'täiuslik, täielik'.

Tavälini pl. tavälinist vollkommen (LDW, 112).

Algup. (vt. nr. 971).

1112. usklini 'usklik'.

Usklini pl. usklimest aufrichtig, zuverlässig (LDW, 124); usklami un (Kl) 'Usklik on'; Ab usklami / Ab usk-
lig (Pz) 'Ebausklik, väärusklik'.

Algup. (vt. nr. 973).

1113. verlini 'verine'.

verlini (LW, 478) 'Verine'; verlinist õränd (Kl)
'Verised rõivad'.

Algup. (vt. nr. 465).

1114. v¹edlini 'vesine'.

Vedlini pl. vedlinist wässerig (LDW, 131); v¹edlini
(LW, 497) 'Vesine'; v¹edlini rok (Kl) 'Vesine supp';
v¹edlini / Ab no sangdi (Pz) 'Vesine, ei ole paks'.

Algup. (vt. nr. 463).

1115. viglimi 'soine'.

Viglimi pl. viglimist sumpfig (LDW, 133); viglimi (LW, 486) 'Soiste alade rikas'; viglimi (Kl) 'Soiste aladega'.

Lt (LLL, 238), vrd. lt viga die Niederung zwischen Dünen (LVV, IV, 582).

1116. vītlimi '-viisiline, -taoline'.

Vītlimi pl. vītlimist geartet, gesittet, -artig (LDW, 135).

Algup. (vt. nr. 987).

1117. ārblimi 'armiline'.

Arblimi pl. arblimist (arblimi) narbig (LDW, 8); ārblimi (KA) 'Armiline'; minnõn ätt, ārblimist silmad (LW, 574) 'Mul on armilised silmad'; ārblimi ka um (Kl) 'Armiline ka on'.

Germ. < ārB arm (SKES, I, 25; SKRK, 281).

17. -m1118. akkõm 'haaratus'.

küd-akkõm (LW, 175) 'Käega haaratus'.

Algup., < akkõ haarata (SKES, I, 49-50; SKRK, 257).
peetakse võimalikuks ka germaani päritolu.

1119. alastõm 'halastus'.

alastõm (LW, 7) 'Halastus'; Äbt, Jezus pallõ alas-

tõmt (Līvli, 2, 1936) 'Aita, Jeesus, paluda halastust'.
E (vt. nr. 1621).

1120. antəm 'annetus'.

Antom; ul antom, vergl. and, schändlich, ruchlos,
nichtswürdig; ul antom perāst vorsätzlich (LDW, 4).

Algup., < andə anda (SKES, I, 20; SKRK, 297).

1121. appəm 'hapusus'.

Appom Säre (LDW, 5); appəm (LW, 12) 'Hapusus'.

Algup. (SKES, 56; SKRK, 258), < *happama.

1122. astəm 'aste'.

trep astəmət pāl um jeugə (LW, 15) 'Trepī astmete
peal on liiva'.

Algup., < astə astuda (SKES, I, 27; SKRK, 255).

1123. azum 'ase, voodi; jälg'.

Azom, azum, pl. azmod Bett, Lager; Stelle (LDW, 7);
se neitst um tiend nāntən azum (NLK, 119) 'Tüdruk on tei-
nud neile aseme'; ta lekš pītš azmīdi (LW, 15) 'Ta läks
mööda jälgi'; Ni se vana nai um tiend entšön azum murkō
(LF IV, 41) 'Nii see vana naine on teinud endale aseme
murka'; sä.lə tā.mmən ä.ttä ti.enəD / a.zum oi ki.lgə
(LT, 53) 'Seal on teinud talle aseme ahju kõrvale'; sie
azum pāl siz maguB (Kl) 'Asemel siis magab'; azum nei
iz/azməD (Pr) 'Ase niisamuti, asemed'; azum kuoz (Va)
'Asemekoht'.

Algup. (SKES, I, 26; SKRK, 265).

1124. brīvis 'vabadus'.

ne kaitsist brīvint (LW, 29) 'Nad kaitsesid vabadust'; tob brīvint (Kl) 'Tabab vabadust'.

Lt (LLL, 92), vrd. lt brīvs frei (LVV, I, 336), läti keeles on sõna omakorda alamsaksa päritolu.

1125. eldam 'heldus, sõbralikkus'.

Eldus, eldem Tugend, Freundlichkeit (LDW, 15).

Algup. (vt. nr. 1272).

1126. entsam 'omand, varandus'.

entsam (LW, 46) 'Varandus'.

Algup., < ents oma, enda (SKES, I, 110), on kirikukirjanduse neologism.

1127. ēdam ~ ēdamz 'rõivas'.

ēdam mībād valmīdi ēdamīdi (LW, 48) 'Juudid müüvad valmisrõivaid'; ēdam un ēdamāD (Kl) 'Rõivas ja rõivad'; ēdam z um (Pz) 'Rõivas on'.

Algup., < ēd rõivastada (LW, 48; SKES, I, 35).

1128. ēdrām 'õis, lill'.

ēdrom pl. ēdromod od. ēdromos, ēdromod Blüthe, Blume (LDW, 15); ēdrām (KA) 'Õis'; ēdrāmet tēnkkebət putk ^(LW, 48) jūs 'Õied ripuvad lille küljes'; pūd ünād ēdramīdi tādāD (Kl) 'Puud on õisi täis'; vīla ēdramāD (Va) 'Viljaõied'; ēdrām / ēdramāD (Pr) 'Õis, õied'.

Algup. (vt. nr. 1339).

1129. ettan 'heide'.

kinn ettamitt um üks kōl (LW, 50) 'Kümme heidet on üks köidis'; etan (LE) 'Heide'; üks ettan kaldi (KL) 'Üks heide kalu'.

Algup. (vt. nr. 1400).

1130. eigam 'õigus'.

eigam (LW, 50) 'Õigus'; Nei kōgin, ku mād ents õi-gom, mis lūetōt sot ents pāl, ab sã mādō murtōt (Līvli, 1, 1938) 'Nii kaua, kui meie oma õigus, mis loodab vaid endale, ei saa maha murtud'.

Algup. (vt. nr. 208).

1131. igmaz 'ige'.

Ignos pl. igmod Zahnfleisch (LDW, 21); igmæt p^uod-d**ab**d (LW, 69) 'Igemed valutavad'; emb**ab**d igm**ab**d (KL) 'Ham-baigemed'; igm**ab**d att**ab** kib**ab**d**ist** (Va) 'Igemed on valusad'.

Algup. (SKES, I, 101; SKRK, 251).

1132. ildam ~ ildim 'kõrgus'.

ildim, ildom Höhe (LDW, 125).

Algup. (SKRK, 258), tuletatud adverbist 1.ild**ab**ulalt (vt. ka nr. 2131).

1133. ildam 'kalliskivi'.

ildom Schmuck (LDW, 125).

Algup. (vt. nr. 1246).

1134. istim ~ istmōZ 'iste'.

Istim pl. istimd Sitz; istim kuož od. pāika (istimiz od. istob paika) Sitz, auch Hinterbacken (LDW, 23); istmōZ, istim, istim (LW, 77) 'Iste, tugitool'; istim kuož (Va) 'Istekohit'.

Algup., < ist istuda (SKES, I, 109; SKRK, 255).

1135. jelām 'loom, elajas'.

Jelām pl. jelāmd (LDW, 25) 'Loom, elajas'; jelām Vieh (FA); kuš ikā perimiez um Iā jelām mā tappen (NLK, 320) 'Kus peremees on ühe looma neha tapnud'; jlelsmōd tōrg nādil — tōrg plačes (Ra I, 28) 'Loomade turu nädal turuplatsil'; jelāmōD (Pz) 'Loomad'.

Algup., < jell elada (SKES, I, 37; SKRK, 255).

1136. jelsom 'elu'.

Jelson das Leben (LDW, 25).

Algup. (vt. nr. 1135), substantiiv on taletatud adverbist jelsō.

1137. jevām ~ juvām 'varandus, headus'.

Juvām pl. juvāmd Vortheil, Nutzen; Güte, Gutes (LDW, 28); kis sin juvām puortodoks um sizol nielon kurko (LG, 355) 'Kes sinu varanduse on libudega kurku neelanud'; jüūdōm, jeūdōm (KA) 'Varandus, headus'; tiegid jōvāntō nanton (EMÜ, 16) 'Tehke head neile'; anadon pa lustoka enčon pa jōvamoks (F 175, M 1:9) 'Kõigile lõbuks, endale headuseks'; s¹e jevām um sie / ku Iā sōmō jevāntō ulzō

and (Kl) 'Headus on see, kui ise saame headust välja anda'; ta minnæn um tiend juvæn (Ii) 'Ta on mulle teinud head'; juvæn (Pz) 'Headust'.

Algup., < jeva hea (SKES, I, 94), < hüvämä, muutus h > j on häälikuseaduslik.

1138. jouttæn 'vaesus, vaene'.

Jouton pl. joutond (lvSal joutun) arm, elend; Armuth (LDW, 27); rändalist attæ nei jouttæt (LW, 92) 'Liivlased on nii vaesed'; sie um jouttæn / kien æb uo rōdæ (Kl) 'See on vaene, kellel pole raha'; jouttæn / kien midæ-gæt æb uo (Va) 'Vaene, kellel midagi ei ole'; je.üttæn d rō:ust je.llænæD (LT, 43) 'Vaesed inimesed elanud'.

Algup. (LW, 92; SKES, I, 120-121), on tuletatud eitussufiksi m varal vastandtähendusega sõna.

juvæn vt. jevæn.

1139. kalim 'kalasi'.

kalim (LW, 103) 'Kalasi'; kalim päl kudaB (Ii) 'Kalasil koetakse'.

Algup., < kala kala (LW, 103; SKES, I, 146), seos kala-tüvega on käänamärgiline.

1140. kästim 'kaste'.

kästim (LW, 108) 'Kaste'; kästintæ ka tieB (Kl) 'Kastet ka teeb'; kästim um jüsa (Va) 'Kaste on juures'.

Algup., < kastæ kasta (SKES, I, 169; SKRK, 257).

1141. kazām 'kasv. kuju; põlvkond'.

Kazām pl. kazānd Geschlecht, Generation (LDW, 33);

Kazām (KA) 'Põlvkond'; ta um piäki kazāmst (LW, 109) 'Ta on väike kasvu poolest'; ki.ā ka.zām^t tā.giäpē:dⁿ um vo.nē sūr tōvaz (LT, 15) 'Küüme põlve tagasi on olnud suur torm'; nina um eāmst kazāmst / puoga um t^u ei ka-zām (KI) 'Nina olen esimesest põlvest, poeg on teine põlvkond'; pūdⁿ um ka kazām (Va) 'Puudel on ka kasv'; nelat^u oistⁿ kazām^t (Pz) 'Neliteist põlvkonda'.

Algup., / kazā kasvada (SKES, I, 169; SKRK, 254).

1142. kažinām ~ kažinin 'puhtus, selgus'.

Kažinom (od. kažinin) Reinheit, Lauterkeit, Sauberkeit (LDW, 33).

Algup. (vt. nr. 2153).

1143. kādam 'kandam, koorem'.

Kādam pl. kādamod (kandam, lv8al kanam) Last,

Bürde (LDW, 31); kaks kādam^t (LW, 111) 'Kaks kanda-

mit'; kādam 'kandam'. vōlg^d-kādam, pūd-kādam (LE);

kis ūot vāzzōnd ja kādam al pīlōt (UT, 23) 'Kes olate

vāsinud ja koorma all viibite'; kādam um selli / mis

mōg vetām sālga pāl (KI) 'Kandam on selline, mida me vō-

tame selja peale'; kādam um / mis panab abud pāl (Pr)

'Kandam on see, mis pannakse selja peale'; lālam kādam /

agā tēis sūr kādam (Pz) 'Raske kandam või ka suur kan-

dam'.
Algup., / kand kanda (SKES, I, 157-158; SKRK, 257).

1144. kebam ~ kevam 'kerge'.

Kevām, kevām, pl. kevāmd (kebam, kevām, lvSal kevām, kiba, kiba) leicht (LDW, 36); kebam, kevām, k¹evām (LW, 113) 'Kerge'; k¹evām kätteks (X1) 'Kerge käega'.

Algup. (SKES, I, 182; SKRK, 259). m on liitunud analoogia tõttu.

1145. kegmōz 'jalats'.

Keigmos pl. keigmod Fussbekleidung (LDW, 35); Keig-mōz (KA) 'Jalats'; keimōd attō miigist, ōb miigist (LW, 114) 'Jalatsid on mitmesugused'.

Algup., < kānga king (SKES, I, 181). < kenkime- (vt. ka nr. 1412).

kevam vt. kebam.

1146. keurām 'köverus'.

Kovrom pl. kovromod Krümmung (LDW, 51); min puola podup keurāmōst (LW, 120) 'Minu põlv valutab köverusest'; r¹ek keurām pāl / klerām kelaks (Va) 'Teekäänul, pöörane käänakuga'.

Algup. (vt. nr. 249).

1147. kevistām 'kövasi, luisk'.

Kovistom pl. kovistomd kleiner Schleifstein (LDW, 51); kiivistām (KA) 'Kövasi'; ta kevistāmks kevistāb veissā (LW, 120) 'Ta ihub kövasiga muga'; vēssidi kevis-tām/ sis um kevistām (Va) 'Nuge ihume, see on kövasi'.

Algup. (vt. nr. 1653).

1148. kēlim 'mahl'.

Kōlim pl. kōlimd (kūlim) Saft aus Bäumen, Birkenwasser (LDW, 50); kīlim 'mahlaja' (KA); perimiez laskup k¹evāt kēlimttā (LW, 121) 'Perimees laseb kevadel mahla'; kēlim / s¹eda laskup keuwist (Va) 'Mahl, seda lastakse kaskedest'.

Algup. (LW, 121), sõna etümoloogia pole päris selge.

1149. kiermāZ 'keere; *toonesepp'.

Kiermos pl. kiermod Holzwurm; die gedrehten Fäden zu einem Seil (LDW, 36); kiermā d jovābāt pūssā (LW, 124) 'Puu-ussid nuristavad paus'; kiermāZ 'keere' (LE); kiermā d attā pūs (Va) 'Toonesepad on puus'.

Algup., < kierā keerata (SKES, I, 188-189; SKRK, 257).

1150. kikim 'kütke'.

Kukim pl. kukimd Viehstrick (LDW, 48); kūkim (KA) 'Kütke'; kūkim pl. kūkmā d kytkin (ÄH, 19); bet kikkint sa ala mī (ULS, 44) 'Aga kütkeä ära sa müü'; ledōks katki kikim (LF IV, 43) 'Lõikaks kütke katki'; kikim / kuā pie-sidab niemā (Kl) 'Kütke, kuhu seotakse lehm'; niemān et kikkā d (Va) 'Lehmal on kütkeä'; ibizān un kikim kag-gāIZ (Pr) 'Hobusel on kütke kaelas'.

Algup. (SKES, II, 256-257; SKRK, 268).

1151. kildān 'hiiligus'.

Mina ikš set ei sⁱes pasoll^s, tām kildont smekk
(P, 175, M 6:15) 'Mina ūkaš vaid jāin sīa maailma tema
hiilgust maitsma'.

Algup. (vt. nr. 1253 ja 1492).

1152. klārəm 'selgus'.

Klārəm Klarheit, Lauterkeit (LDW, 38).

Sks. < klar selge (SES, 563).

1153. knāššəm 'ilu'.

Knāššəm, knāššim Schönheit; Schmuck, Zierde (LDW,
39); knāššəm (KA) 'ilu'; knāššəm pakkant kaduB (LW, 141)
'ilu kaob kiiresti'; sāl um selli knāššəm (Va) 'Seal on
selline ilu'; ama passoul knāššəm (Kl) 'Kogu maailma ilu'.

Lt. < knas ilus (LLL, 133), vrd. lt knasts fein, gut,
angenehm, hübsch (LVV, II, 243).

1154. kōnim 'look, sang'.

kōnim, kōnəm (LW, 150) 'Look, sang'; vaka kōnəm (Kl)
'Korvisang'; kōnim um (Pz) 'Sang on'.

Algup. (vt. nr. 1143), *kandim > *kannin (LW, 150).

1155. kudəm 'kude'.

Kudəm pl. kudənd (lvSal kudəm) Gewebe (LDW, 44).

Algup. < kuddə kududa (SES, II, 249).

1156. kuolma 'koole'.

kuolma (LW, 164) 'Koole'; vigās attə kuolma (Kl)

'Soonidus on koole'; kuolma um tevə kuč (Va) 'Koole on

kõva koht'.

Algup., *kōlinā (LW, 164); P. Ariste, Eesti sõnade etümoloogiaid. - Emakeele Seltsi aastaraamat, V, Tallinn 1956, lk. 147-148.

1157. kūltēm 'kurt, kuulmatu'.

Kūltēm pl. kūltēmd, lvSai kūlmat taub (LDW, 45).

Algup. (vt. nr. 1419), sisaldab eitussufikali.

1158. laskēm 'lask'.

Laskēm pl. laskēmd Schuss (LDW, 52).

Algup., < laskē lasta (SKES, II, 278; SKRK, 257).

1159. lāskim 'laiskus'.

lāskim (LW, 186) 'Laiskus'.

Blit (vt. nr. 1483).

1160. lēmēm 'soojus'.

tubass, āb no mittē mīngist lēmēmt (LW, 187) 'Toas ei ole mingit sooja'; lēmēmtē tiemēst (Kl) 'Soojust teha'.

Algup. (vt. nr. 280).

1161. lōgēm ~ lōigēm 'lõhe, pragu'.

Logēm pl. logēmd (lagēm) Spalt (LDW, 56); naegid, juba se suur logēm um tais jeds (IG, 453) 'Vaadake, suur lõhe on jälle sees'; un lānēd r¹ēk lōgēm sōnē (ULS, 45) 'Ja läinud teelõheni'; sūrd lōgēmāD sizel (Kl) 'Suured praod sees'; nei suur lōgēm um sizel (Va) 'Nii suur pragu

on sees'.

Algup. (LW, 204-205; SKES, II, 268-269), < lahkoma.

1162. luotsam 'liiges'.

Luotsam pl. luotsamod (LDW, 58) 'Liiges'; luotsam.
Va luotsimi, Kl luotsakl (LW, 208) 'Liiges'; luotsam pe-
duB (Ir) 'liiges valutab'.

Lt (LLL, 153).

1163. lalam 'raske, raskus'.

Lalam pl. lalamd Schwere; Schwierigkeit (LDW, 53);
lalamd jälgad päl volda (vuolda) (LDW, 24) 'Raskejalgne
olla'; ma vuob lalamod roudist aidmed all (LG, 407) 'Ma
olen raskete raudsete sidemete all'; nai lāb lalamd
jālgat pāl (LW, 212) 'Naine jääb raskejalgseks'; ku.m
to. vas si.z um lā.lam ka.lamiedon (LT, 41) 'Kui on torn,
siis on kalameestel raske'; Aga voi nänt lālamdon un
nānt imtijidon siel aigal (EMW, 95) 'Aga kas neil raske-
jalgseil ja neil imetajail sel ajal'; lalam tie / lalam
pā / kis ab vei ip-opp (Kl) 'Raske töö, raske pea, kes ei
suuda õppida'; lalam niman um jell (Ir) 'Raske on mul
elada; lalamtē kandē (Il) 'Raskust kanda'.

Algup. (SKES, II, 322), m on liitunud analoogia
tõttu.

1164. madalam 'madalus'.

Madalam Niedrigkeit (LDW, 59).

Algup. (vt. nr. 824).

1165. maḡdām 'maiuspala'.

maḡdām (LW, 214) 'Maiuspala'.

Algup. (vt. nr. 121).

1166. mierəttām 'rahutu'.

Mierotem unruhig (LDW, 62).

Lt (vt. nr. 895).

1167. mīgām 'hunnik, sitahunnik'.

mīgām (mīgām) (LW, 223) 'Sitahunnik'; mingi mīgām

um (Va) 'On mingi hunnik'.

Algup. (SKES, II, 355-356).

1168. moijām 'mõju'.

bās moijomt un muoistogt (LG, 461) 'Ilma mõju ja teadmiseta'.

Algup. (vt. nr. 896).

1169. mustim 'must värv'.

Mustim Schwärze (LDW, 65); tie it taril täud mu-
tintt (LW, 237) 'Tee taldrikutäis musta värvi'; mustim /
miss₃ ks rövint₂ B (Kl) 'Must värv, millega värvitakse'.

Algup. (vt. nr. 1008).

1170. nerkām 'nõrkus'.

Nurkom Schwäche (LDW, 71).

Algup. (vt. nr. 1695).

1171. netkām ~ nitkām 'vedru; liiges'.

Notkomos pl. notkomod (nutkom pl. nutkomod) Gelenk (LDW, 72); netkəmZ, netkəm, nitkəm (LW, 246) 'Vedru, liiges'; Laz vanad rou mǎngōd ja dāntsōd kuorrini sǎgō līvō rou tye nōtkmōmōks! (Līvli, 5, 1932) 'Vanade rahva-māngude ja -tantsude korjamine saagu liivi rahva töö vedruks'; jəvǎ jǎlga netkəm (Kl) 'Parema jala liiges'.

Algup. (vt. nr. 1694).

1172. nūožmǎZ 'nimme, puus'.

Kuožmos, im pl. nūožmod (nuoržmod) die Theile neben der Scham (LDW, 71); nūožmǎZ, nūoržmǎZ (LW, 256) 'Nimme, puus'; nūožmǎD (Kl) 'Puusad'.

Algup. (LW, 257), L. Kettuse etümoloogia paikapidamise korral on -Z sekundaarne.

1173. ouvezǎm 'hiilgus, suurus'.

Ouvzom Herrlichkeit (LDW, 74).

Algup. (vt. nr. 1256).

1174. ōdǎm 'kitsus'.

Odom (adsmos, adstoks) Enge (LDW, 72); ōdǎm(?)Z (LW, 266) 'Kitsus'.

Blit, < ōdǎZ (SKES, I, 4-5, 7; SKRK, 281), peetakse võimalikuks ka algupärast tüve.

1175. paizǎm 'veetõus'.

paizǎm (LW, 271) 'Veetõus'; Jo nei Is ku Noa aigal jeds seda pat paizomt nielist (EMW, 97) 'Samuti kui Noa ajal enne seda patu tõusmist neelasid'; v¹et paizǎm (Pz)

'Veetõus'; paizəm (Va) 'Veetõus'.

Algup. (vt. nr. 149).

1176. pestim 'pandlakeel'.

Pestim pl. pestimd, suolig p. Dorn in der Schnalle (LDW, 80); pesti, pestim (LW, 281) 'Pandlakeel'.

Algup. (SKES, III, 692-693), +pāstin, +pāstim.

1177. pilgəm 'penikoorem, miil'.

Pilgəm pl. pilgomd, auch pilgim (lvSal pilgen) Meile (LDW, 82); iks pilgəm um irrə sārəZ (Pz) 'Üks penikoorem on Ireni'; Un kis sinda ajāb ūd pilgim, siekoks sa li kaks (EMO, 16) 'Ja kes sind ajab ühe miili, sellega mine sa kaks'; ma v^uol aila n k^uolm pilgəmt (Kl) 'Ma olin jooksnud kolm miili'; its pilgims āt seis veistə (Va) 'Ühes miilis on seitse versta'; pilgəm sizal um seis vⁱerštə (Pz) 'Miilis on seitse versta'.

Algup. (LW, 289), +penin + +kūluma (SKES, III, 517-518).

1178. pimdəm 'pimedus'.

Pimdəm (LDW, 82) 'Pimedus'; pimdəm (LW, 290) 'Pimedus'; pimdīm tulap pālə (Va) 'Pimedus tuleb peale'.

Algup. (vt. nr. 123).

1179. piškim 'väiksus'.

piškim (LW, 292) 'Väiksus'; piškim v^uoltsə (Kl) 'Väiksena olles'.

Algup. (vt. nr. 561), tüvele on liitunud kompara-

tiivi -m.

1180. pivām 'õnnistus; pühadus'.

Puvām pl. puvāmd Segen (LDW, 89); jo sis sien ūnis
tukkis puvām lēji (LG, 420) 'Ja siis koos sellega kõik
pühadus minevat'; pivamtā pidab jēgā iks ristīng entš
sidamāgs (Kl) 'Pühadust hoiab iga inimene oma südames';
pivamtā (Pr) 'Pühadust'.

Algup. (vt. nr. 923).

1181. pivattām 'pühadus'.

Puvātom Heiligkeit (LDW, 89).

Algup. (vt. nr. 923).

1182. polgum 'palve, palumine'.

Polgum (lvSal) (LDW, 84) 'Palve, palumine'.

Algup. (vt. nr. 725), sõna häälikuline kuju on eba-
reeglipärane.

1183. pōlam 'palve'.

jedmāl tāit pōlamt (LW, 307) 'Enne teie palvet'.

Algup. (vt. nr. 725).

1184. pūdām 'puhtus, selgus'.

Pūdām Lauterkeit, Reinheit, Klarheit (LDW, 86).

Algup. (vt. nr. 1235).

1185. rabbām 'lainelõök'.

ta lāp pits laint-rabbāmt (LW, 327) 'Ta läheb mööda

lainelööki'; lainet rabbam um mⁱers (Sr) 'Lainelöök on meres'.

Algup., < rabb rabada, lüüa (SKES, III, 751-752), < rapama.

1186. sadam 'sadam'.

sadam, sada-mō (LW, 352) 'Sadam, sadamakohd'.

E., < sadam (LW, 352), on ilmne eesti laen ning L. Ket-tuse selgitus pole paikapidav.

1187. sängdäm 'tihedus, paksus'.

sängdäm (LW, 355) 'Paksus'; sängdäm um selli / kus um midad (Kl) 'Paksus on see, kus on midagi'; sängdäm / v^uõllan (Va) 'Paksus õllel'.

Algup. (vt. nr. 127).

1188. seüdäm ~ siüdäm ~ seidmāZ 'sõudepink'.

seidmāZ, seüdäm (LW, 360) 'Sõudepink, sõudekohd'; sõudäm, siudmāZ (LE) 'Sõudeland'; siüdām um lājas (Pz) 'Sõudepink on paadis'; seidmāZ um (Va) 'Sõudepink on'.

Algup., < seüdā sõuda (SKES, IV, 1086-1087; SKRK, 269).

1189. sērmāZ 'sõõre'.

Sōrmos pl. sōrmōd (sūrmos) Nasenloch (LDW, 110); sērmāZ, sīrmāZ (LW, 362) 'Sõõre'; sūrmāZ (KA) 'Sõõre'; sōrmāZ 'auk suurema naha sees voki lühtpuude küljes' (LE); sērmād attā laigald (Kl) 'Sõõrmed on laiali'.

Algup. (SKES, IV, 1010; SKRK, 252).

1190. sidām 'süda'.

Sudām pl. sudamā (lvSal šud, šuda) Herz, Gemüth; Muth; Mitte (LDW, 108); Mien mie sudām (LG, 410) 'Mähe mehe süda'; Sūdām (KA) 'Süda'; ikš perimiEz um' maggōn pāvasidāmt (MLK, 370) 'Peremees on maganud lõunauinakut'; tijāl sidāmēl (LW, 362) 'Tühja südamega'; rištīngōn um sidām (Kl) 'Inimesel on süda'; rištīng sidām / jelāx si-dām (Pr) 'Inimese süda, looma süda'; maggōn pāvasidāmt (Pz) 'Maganud lõunauinakut'; si.n si.dām ā.b.lu.ots min je.ŋk.pāl (LT, 34) 'Sinu süda ei jää minu hingele'.

Algup. (SKES, IV, 1042-1043; SKRK, 252).

1191. sidim ~ sidmāZ 'side, põlveside'.

sidim (KA) 'Side'; sidim, sidmāZ (LW, 362) 'Side, põlveside'; jālga sidim, puolalanalli sidim (LEO) 'Jalaside, põlvealune side'; sidmāZ 'side' (viljavihul) (LE); sidim um selli / nei ne ka līnta (Kl) 'Side on selline nagu lint'; jālga sidim / sidmāD (Va) 'Jalaside, side-med'; Veī sinnān āb.ūo mīngi sidmāZ (Li) 'Kas sul pole mingit sidet'.

Algup., < siđđ siduda (SKES, IV, 1047; SKRK, 268).

1192. sⁱeldām 'selgus, puhtus'.

Seldom Klarheit, Reinheit, Sauberkeit (LDW, 98); sⁱeldām (KA) 'Selgus'; āb.ūo sⁱeldāmt (LW, 371) 'Ei ole selgust'; Ne rouz, kis pīmdos istīst umāto sūrdo seldomt naenod (EMC, 10) 'Need inimesed, kes pimedas istusid, on suurt selgust näinud'; Tēg ūot mālma sieldōm (UT, 7)

'Te olete maailma selgus'; Il Betlem päjstab piva sⁱel-
dõm (P 175, M 1:15) 'Üle Petlemma paistab püha selgus';
sⁱeldõm um nei / knas sⁱeldõ tuba (Kl) 'Selgus on nii:
 ilus selge tuba'; sⁱeldõntõ nãrõ (Pz) 'Selgust näinud'.

- Algup. (vt. nr. 128).

1193. sietmõz 'sõim, söödakoht'.

niemõ um sietmõ jära arttõn (LW, 363) 'Lehm on sõi-
 me ära lõhkunud'; sietmõz um talisõ (Va) 'Sõim on laudas'.

Algup. (vt. nr. 158).

1194. sindõm 'sünd, sündimine'.

ta um sindõmõst sõugdõ (LW, 366) 'Ta on sündimisest
 pime'; sindõmõst iend pindõks (Va) 'Sündimisest jäänud
 pimedaks'.

Algup. (vt. nr. 394).

1195. sällõm 'kord'.

Sallom Ordnung (LDW, 97).

Algup. (vt. nr. 1850).

1196. teurõm 'kallisus'.

Tovrom Theuerung (LDW, 121); teurõm (LW, 415) 'Kal-
 lisus'; teurõm um jega idõn ertõ sidamõs (Kl) 'Kallisus
 on igäühel oma südames'; teurõm / mingiz azõ päl (Va)
 'Kallis, mingi asja kohta'.

Germ. < teurõz kallis (LW, 415).

1197. tevastõm ~ tivastõm 'sügavus'.

Tuvāstom Tiefe (LDW, 120).

Algup. (vt. nr. 499).

1198. tiedam 'tähelepami, teadmine'.

ta äp pan sēda tiedamaks (LW, 418) 'Ta ei pane se-
da tähele'; u.n se ba.ron ti.edamaks ta, m si.end (LT,
26) 'Ja parun teatavasti on ta söönud'; ta äp pan mitte
tiedamaks (Va) 'Ta ei võta mitte teadmiseks'.

Algup., < tieda teada (SKRK, 276).

1199. tigmaz ~ tigim 'aju, üdi'.

Tugmos, im Pl. tugmod Mark; pā tugmod Gehirn (LDW,
120); tigmaz, tūgmaz, tigim (LW, 420) 'Aju, üdi'; pā
tigmaz (Kl) 'Peaaju'.

Algup., ⁺tukima (LW, 420), eesti keeles on tugin,
tugine (EDW, 1211).

1200. tingmaz 'songermu'.

Tugmos pl. tugmod Gewühltes (LDW, 120); sigā tīng-
mā d mām pāl (LW, 422) 'Seasongermu põllul'; sigā tīng-
midi (Va) 'Seasongermut'.

Algup., < tinga songida (LW, 422; SKRK, 258), < ⁺tun-
kima.

tivastam vt. tevastam.

1201. tulum 'möödukus, parajus'.

Tulum Mässigkeit (LDW, 118).

Algup. (LW, 439), on võimalik lähtuda nii läänemere-

soome tüvest kui laenamisest eesti keelest.

1202. tutkām 'murk, tipp, *ots'.

Tutkām pl. tutkām̄d (lvSal tutk, tutka) Ende, Spitze; Gipfel; Bootsteven (LDW, 119); tītor tutkām (LDW, 209) 'Tiiraots'; tutkām, tutkām̄ist = viljan pääst (KA); It tu.tkām vā.ldir (LT, 28) 'Üks murk lahti'; sie um kⁱeūs tutkām (Kl) 'See on kõieots'; tutkām / kus ta lõpeb (Va) 'Ots, kus ta lõpeb'; tutkām um jūssō (Pr) 'Lõpp on käes'.

Algup. (LW, 442; SKRK, 268).

1203. uigma 'häbe'.

Uigmod pl. Schamtheile (LDW, 121); uigmaZ (KA) 'Häbe'; uigma (LW, 449) 'Häbe'; uigma d attō naist puolistān (Kl) 'Häbemed on naistel'.

Algup. (vt. nr. 1732).

1204. untām 'unetu, unetus'.

Untom pl. untomd schlaflos (LDW, 123); izān um tēmp untom pālo laend (IG, 431) 'Isale on täna unetus peale tulnud'.

Algup. (vt. nr. 452), on liitunud eitussufiks -t- ning sellele -n.

1205. uolmāZ 'ohi'.

Uolmod pl. (uodlod, lvSal uodlumd) Jagleine, Leine; Lenkseil (LDW, 123); naizān attō uolmāt kāsō (LW, 454) 'Kaisel on ohjad käes'; It uolmāt panap pālā (Kl) 'Ohjad

pannakse peale'.

Algup. (SKES. II, 419-420), sõna sisaldab l-elemendi (vrd. e ohelik) ja analoogia teel liitunud m-sufiksi.

utim vt. vetim.

1206. valkam 'välk'.

Valkom Schein (LDW, 128); valkkamttä näb jetsä (LW, 467) 'Valku näeb enne'; pitki potkästäB / un siz vēl val-
kam (Kl) 'Pikne müristab ja siis veel välk'.

Algup. (SKRK, 254), < valkämä.

1207. vālgam 'sadam, randumiskoht'.

Vālgamo pl. vālgamod (vālgamā, vālgam pl. valgamad, vālgamd Anfurth, Landungsplatz (LDW, 128); Vālgam 'paadisadam' (LE); vālga-mō, vālgam (LW, 474) 'Sadam, randumiskoht'; aga Kuolka vālgam sāhiz (RA, I, 60) 'Või Kolka sadamani'; Se um Lūzkila walgam (F 175, M 1:4) 'See on Lūzi küla sadam'; vālgam (KA) 'Sadam'.

Algup. (SKRK, 269), < valkama.

1208. verkmāD 'takud, paklad'.

verkmāD (LW, 478) 'Takud'; verkmidi (Kl) 'Paklaid'; verkmāD attā (Va) 'On paklad'.

Sks, < Werg takud, paklad (SES, 1118), esineb mitmuses.

1209. vetām 'võtmine'.

Votām pl. votāmd (vutām, utām) Annahme, das Nehmen

(LDW, 138); leja-vettam, leja-uttam (LW, 483) 'Lihavõte';
Teig tiedot, ku perr katq pavvo leja vutam lib (EMW, 104)
 'Te teate, et kahe päeva pärast on lihavõte'; vitam, leja
vitam (KA) 'Lihavõte, lihavõtted'; leja vetam (KI)
 'Lihavõtted'; leja vetam / ne att pivad (Va) 'Lihavõt-
 ted, need on pühad'; leja vutam (Pz) 'Lihavõtted'.

Algup., < vett votta (SKE3, II, 443-444), < ottama.

1210. vetim ~ utim 'võti'.

Votim pl, votmed auch vutim Schlüssel (LDW, 138);
vitim, vitim, utim (KA) 'Võti'; un sã.l ab li.eda mit
ti.tt vettimtt (LT, 63) 'Ja seal ei leia ühtki võtit';
vetim um ukse jets (KI) 'Võti on ukse ees'; vetim / vet
m (Va) 'Võti, võtmed, võtmeid'; vetim um
jets (Pr) 'Võti on ees'; uks utim (Pz) 'Uksevõti'.

Algup. (vt. nr. 1209).

1211. v¹edam 'koorem'.

Vedam pl. vedamqd (lvSal vadam, vedam) Fuhre, Fuder,
 Ladung (LDW, 131); v¹edam (KA) 'Koorem'; un t^uoi kãd-sadã
ibiz v¹edamt (MLK, 259) 'Ja tõi kakssada hobusekoormat';
vg. nt. sie v¹edam jüss (LT, 23) 'Olnud koorem juures';
sür v¹edam ain? vej puid (KI) 'Suur koorem heina või
 puid'; aina v¹edam / pũ v¹edam (Va) 'Heinakoorem, puukoo-
 rem'; sür v¹edam (Pr) 'Suur koorem'; ikã ammi v¹edam (Li)
 'Üksainus koorem'.

Algup., < v¹edd vedada (SKRK, 258; ESU, 149), < vetamã.

1212. viskam 'heide, pööre'.

Viskam (lvSal) Wurf, Schwenkung, Schwingung (LDW, 135).

Algup., < viskə visata (SKRK, 258), < *viskama.

1213. viššəm 'tugevus'.

Višom Stärke (LDW, 135); ap. tieda tām viššəmttə (LW, 490) 'Ei tea tema tugevust'; viššəm (KA) 'Tugevus'; sie um tām viššəm (Kl) 'See on tema tugevus'.

Sks (vt. nr. 2213).

1214. volim 'kali'.

ta kiəttə b. rokkə nemə volimttə (LW, 504) 'Ta keedab suppi nagu kalja'.

Algup. (LW, 504), sõna esitab ja etümologiseerib L. Kettunen, siiski jääb võimalus pidada tüve päritolu tundmatuks.

1215. vālkəm 'purjeköis'.

Valkəm pl. valkəmd (nabūkst) Strick zum Aufziehen des Segels (LDW, 130); vālkəm (LW, 508) 'Purjeköis'.

lt, < velkāt schleppen, ziehen (LVV, IV, 531).

18. -mi

1216. nuorimi 'noorim'.

nuorimi tidər iz uo k^uonnə (Kl) 'Noorim tütar ei olnud kodus'; nuorimi puoga (Va) 'Noorim poeg'.

Algup. (vt. nr. 904).

1217. piškimi 'väikseim'.

siē piškimiz lapš jemà (LW, 292) 'Väikseima lapse ema'; sⁱe piškimi tidār um k^uonnə (Va) 'Väikseim tütar on kodus'; piškimi puoga (Kl) 'Väikseim poeg'.

Algup. (vt. nr. 561).

1218. sūrimi 'suurim'.

sūrimi (LW, 388) 'Suurim'; sūrimi lapš (Kl) 'Suurim laps'; sūrimi puoga (Va) 'Suurim poeg'.

Algup. (vt. nr. 957).

1219. vanimi 'vanim'.

vanim, vanimi (LW, 469) 'Vanim'; vanimi sezār (Kl) 'Vanim õde'; vanimi vėl (Va) 'Vanim vend'.

Algup., < vana vana (SKRK, 259; ESU, 149).

19. -nd

1220. izānd 'isand, härra'.

Izānd pl. izāndod (lvSal izand pl. izandad) Herr (LDW, 23); Se izānd um min paint, min ab pūtq midāgid (LG, 399) 'See isand on minu karjane, mul ei puudu midagi'; izānd (KA) 'Isand'; Armas üldi Sūr izand (LK, 377) 'Armas kõrge suurisand'; un ni ne adt sakutsənd emād izāndəd kubbe (NLK, 141) 'Ja nii on nad kutsunud kõik isandad kokku'; un si.z um dū.onig-nī.n izānd (LT, 25)

'Ja siis on Dundaga mõisahärä'; mäddən um direktor mäd,
izənd (Kl) 'Meil on direktor meie isand'; ta um nei puol,
izənd (Pz) 'Ta on nii poolhärä'.

Algup., < iza isa (FUV, 16; ESU, 138), < ⁺isäntä.

1221. jemand 'emand, proua'.

Jemand pl. jemandod (lvSal jemand) Frau, Herrin (LDW, 26); jemand (KA) 'Emand'; un siz umäd sapretšənd / k^uožžənd / se p^ueis sie jemandəks (MLK, 66) 'Ja siis on abiellunud poiss selle prouaga'; un tämmən na.i um vq.ēt ka.əgət / ku.dəjə du.onig nī.n je: mändən (LT, 25) 'Ja tema naine on olnud kangakuduja Dundaga mõisaproual'; izəndəd attə / un jemandəD (Kl) 'Ok härrad ja prouad'; naist puoliži ka / nuttist jemand / mior jemand (Pz) 'Naisterahvaid ka kutsuti emand, noorproua'.

Algup., < jema ema (FUV, 10; ESU, 137), < ⁺emäntä.

1222. körənd ~ kārand 'talu'.

Korand pl. korandod (karand, lvSal karn) Bauerhof, Gehöft, Gesinde (LDW, 41); ku se brūdganā atbroutšiz brūt / kārandəz (MLK, 398) 'Kui peigmees sõitis pruudi talu'; kilas um pāgin kōrandidi (LW, 151) 'Külas on palju talusid'; ī.dəs kōrandəZ (LT, 45) 'Ühes talus'; mingis kōrants / mēg uonə (Kl) 'Mingis talus me oleme'; buntik kārand 'Buntiku talu'.

Germ (SKES, I, 166; SKRK, 284).

1223. pērand ~ pīrand 'põrand'.

Põrand pl. pōrandod (pūrand, lvSal grīd) Diele, Fussboden, Tenne (LDW, 89); Se pōrand um min jālgad all (LG, 309) 'Pōrand on minu jalgade all'; pūrand (KA) 'Pōrand'; lāpš ruomāp, pērandal (LW, 285) 'Laps roomab pōrandal'; si.z ma le.kš pīts, pē.randā (LT, 33) 'Siis ma läksin mööda pōrandat'; pērand um sie (KL) 'Pōrand on see'; sītš ka um pīrand (Pz) 'Siin ka on pōrand'.

Algup. (SKES, III, 524; SKRK, 266), ⁺pervanto.

20. -z

1224. abbārZ 'habras'.

Abbers pl. abbord (abros pl. abrod) spröde, brüchig, locker, bröckelich, zart, schwach (LDW, 1); abbārZ, abrāZ (LW, 1); k¹eūž um abbārZ (KL) 'Kōis on habras'; abrās, k¹eūž (Pz) 'Habras kōis'.

Algup. (SKES, I, 62; SKRK, 258).

1225. ilgāZ 'hüljes'.

Ūlgas pl. ulgod (lvSal all) Seehund (LDW, 125); ilgaZ (KA) 'Hüljes'; ilgā-jelājā lādā (LW, 80) 'Hülgejahile minna'; ilgāz-jelāb m¹ersā (KL) 'Hüljes elab meres'; ilgāz um m¹ers (Pz) 'Hüljes on meres'.

Algup. (SKES, I, 93; SKRK, 254).

1226. kallīZ 'kallis'.

Kallis (lvSal kall', kalds) theuer (LDW, 30).

E, leidub Salatsist registreeritud sõnana ning on

eesti laen.

1227. kitsaZ 'kitsas'.

Kitsas pl. kitsod eng. knapp (LDW, 38); kitsaZ (KA) 'Kitsas'; kitsaZ_{am} (LW, 130) 'Kitsas särk'; sie um sel-
li kitsaZ (II) 'See on niisugune kitsas'.

Algup. (SKES, I, 202; SKRK, 259).

1228. lonaZ 'latikas'.

Lonos pl. lonod (lanos) Brachsen (LDW, 56); lonaZ (LW, 205) 'Mingi kala'.

Algup. (SKES, II, 269; SKRK, 254), sufiks -Z on lii-
tunud analoogia tõttu.

1229. maigaZ 'maias'.

Maigas pl. maigasod lüstern, gierig, begierig;
lecker, naschhaft (LDW, 60); MaigaZ (KA) 'Maias'; maigaZ (LW, 215) 'Maias'; maigaZ (Pz) 'Maias'.

Algup. (SKES, II, 329), < ma⁺jas.

1230. narmaZ 'narmas'.

Narmas pl. narmod Borte, Kante, Franse (LDW, 67);
narmaZ (KA) 'Narmas'; krizdag narmad (LW, 243) 'Rätiku-
narmad'; krizdag narmaZ (KI) 'Rätikunarmas'.

Algup. (LW, 243), sõna on laenatud läti keelde
(BFB, 271).

1231. paraZ 'paras'.

Paraz pl. parazod passend, bequem (LDW, 77); paraZ

äiga lādä (LW, 275) 'Paras aeg minna'; paräs tül um (KL)
'On paras tuul'.

Algup. (SKES, III, 490-491; SKRK, 115).

pälaz vt. pōlaz.

1232. pōzōz ~ pīzōz 'põõsas'.

pōzōz. äb. üo pū (LW, 285) 'Põõsas ei ole puu'; pīzō /
egä pīzōz (Pz) 'Põõsa või põõsas'; pōzōt. kazabōd (KL)
'Põõsad kasvavad'.

Algup. (SKES, III, 520), < pensas.

1233. pōlaz ~ pālaz 'paljas'.

Polas pl. pallod (palas, lv3al palles, pales pl. pal-
led, pallod) kahl, nackt, bar, blow; arm (LDW, 84); pālō
pākkōks pīlō (LW, 307) 'Palja peaga seista'; pālaz. riš-
tīn (Pz) 'Paljas inimene'; vel sūr pālaz mīk kās (NLK,
406) 'Oli suur paljas mõök käes'.

Algup. (SKES, II, 473; SKRK, 259).

1234. purāz 'peitel'.

Purās pl. purrod Meisel (LDW, 88); purāz (LW, 318)
'Peitel'; purāz. um rōdast (Va) 'Peitel on rauast'.

Algup. (vt. nr. 1715).

1235. pūdōz ~ pūts 'puhas'.

Pūdōs pl. pūdod (auch pūdas, pūds, lv3al pūš, pūdas)
rein, lauter (LDW, 86); pūdōz. rānda (LW, 320) 'Puhas
rand'; pīrand. um pūts (Pz) 'Põrand on puhas'.

Algup. (SKES, III, 624-625; SKRK, 259).

1236. pūraz 'puri'.

Pūras pl. purrad (lvSal puri) Segel (LDW, 88); pūraz (LW, 322) 'Puri'; sūr pūraz (Kl) 'Suurpuri'; purrad attā k^uoigān (Va) 'Purjed on laeval'.

Algup. (SKES, III, 652), <⁺purjes.

1237. rāstāz 'räästas'.

Rāstod, riestod pl. Wasser, das vom Vordach trieft (LDW, 91); rāstād at kilmānāD (LW, 351) 'Räästad on külmunud'; rāstāt tīlkā bāD (Kl) 'Räästad tilguvad'.

Algup. (SKES, IV, 919; SKRK, 266), on oletatud ka germaani päritolu.

1238. sōpkāz ~ sāpkāz 'saabas'.

Sopkās pl. sopkod (sapkos) Stiefel (LDW, 103); sāpkāz (Ka) 'Saabas'; sōpkā s.pikstāB (LW, 377) 'Saabas pigistab'; sōpkāz / sōpkād attā jālgas (Kl) 'Saabas, saapad on jalas'; sāpkāz / ta nēmē sāpkāz (Pz) 'Saabas, ta nagu saabas'.

Sl (SKES, IV, 936; SKRK, 289), on liitunud Z-süfiks, mis lähtekeeles puudus.

1239. tulūz 'möödukas, paras'.

Tulus mässig (LDW, 118).

E, <tulus, tüvi on läänemeresoomeline, antud sõna puhul on eesti eeskuju sedastatav.

1240. tuorəZ 'toores'.

Tuorəs pl. tuorəd saftig, frisch, roh (LDW, 119);
tuorəZ (KA) 'Toores'; tuorəz voza (LW, 441) 'Toores li-
 ha'; tuorəzum / mis əb. ʊo ʉttət (Kl) 'Toores on, mis ei
 ole küpsetatud'; kalə um tuorəZ (Ii) 'Kala on toores'.

Algup. (SKRK, 259).

1241. ukəZ 'uhke'.

Ukkəs pl. ukkəd (kürkəs) stolz, üppig (LDW, 122);
ukəz ristink sōp tādəl paḍdət (LW, 449) 'Uhket inimest
 pannakse tähele'; selli ukəZ (Kl) 'Selline uhke'.

E, <uhke, millele on teiste sõnade analoogia tõttu
 liitunud -Z.

1242. valməZ 'valmis'.

Valməs pl. valməd (lv3al valmis) fertig, bereit;
 reif (LDW, 128); valməZ (KA) 'Valmis'; valməst leibə um
kəvəm siədə (LW, 468) 'Valmis leiba on kerge süüa'; val-
məstie (Kl) 'Valmis töö'.

Algup. (SKRK, 259).

1243. vārbaZ 'varvas'.

Vārbas (varbas) pl. varbəd Vogelklaus; Zehe (LDW,
 129); vārbaZ, vārbaZ (LW, 475) 'Varvas'; ikš vārbaZ /
jālga vārbaZ (Kl) 'Üks varvas, jalavarvas'.

Algup. (SKRK, 252).

1244. vərbəZ 'külaline'.

Võrõs pl. võrõd (vũrõs, vũrõs) Gast (LDW, 138);
um lēmist tām jūrā vērõks (LW, 484) 'Tuleb mirna tema
juurde võõrsile'.

Algup. (vt. nr. 1328).

1245. vērõz ~ vīrõz 'võõras'.

Võros pl. võrod, auch võras (vũros, lvSal ūr, vũras)
fremd (LDW, 138); vūrõz, vīrõs = tuntematon (KA); vēr-õs-
-puoga (LW, 484) 'Võõraspoeg'; vērõz-jamā (Va) 'Võõras-
ema'; vīriz risting (Pz) 'Võõras inimene'.

Algup. (SKRF, 273; vt. ka nr. 1328).

21. -zi ~ -zõ

1246. eldzõ ~ eldzi 'ere, särav'.

Uldzi pl. uldzod schön, herrlich, glänzend (LDW,
125); eldzist veimõD (LW, 51) 'Heledad värvid'; eldzist
veimõD (Kl) 'Eredad värvid'.

Algup. (SKRS, I, 66), <⁺heleõä + ^{*}-nen ~ ^{*}-sen.

1247. ilmzi 'ilmalik'.

ilmzist metkõD (LW, 71) 'Ilmalikud mõtted'.

Algup. (vt. nr. 853).

1248. irmzi ~ irmõz 'hirmus'.

Irmzi, irmzo pl. irmzõd schrecklich, fürchterlich,
furchtbar (LDW, 22); Irmzõ, Irmzi (KA) 'Hirmus'; ta um
irmzi ~ irmõz risting (LW, 75) 'Ta on hirmus inimene';

ka.s siz mi.ez nei i.ĩmzi u.ẽ? (LT, 54) 'Kas siis mees on
nii hirmus'; ĩmzi ristĩng (Pz) 'Hirmus inimene'.

Algup. (SKES, I, 77; SKRK, 275).

1249. jeldzi ~ jeldzili ~ jelĩsi 'elus, elav'.

Jellos, jels, jellis, jelso, jelzi lebendig, am Le-
ben (LDW, 25); jeldzi, jelzi (LW, 87) 'Elav'; jeldzi
lĩpsĩ ap.pĩl paikkĩl (Kl) 'Elav laps ei pĩsi paigal'.

Algup. (SKES, I, 37-38), < elĩ-.

1250. joudzi ~ joudzĩ 'jõuline, tugev'.

Joudzi, joudzo (lvsal joudli) stark, kräftig, mäch-
tig, nachdrücklich (LDW, 27); ne polakkĩd attĩ mĩlmĩd id
joudzist (LW, 92) 'Need poisikesed on mõlemad ühetugevu-
sed'; joudzi ristĩng (Va) 'Tugev inimene'.

Algup., < joud jõud (SKES, I, 120-121; SKRK, 256).

1251. kĩrdzi 'kartlik'

Kĩrtsi, kartso pl. kĩrtsod furchtsam, schüchtern,
behutsam (LDW, 32); ne attĩ kĩrdzist rĩuž (LW, 106) 'Nad
on kartlikud inimesed'; ma ab.ũo kĩrdzi ristĩng (Kl) 'Ma
ei ole kartlik inimene'.

Algup. (vt. nr. 862), -zi on liitunud üleataoluse
tõttu.

1252. kĩrdzi 'kare'.

Kĩrdz, kĩrdzo od. kĩrdzi pl. kĩrdzod rauh (LDW, 32).

Algup. (vt. nr. 238), -zi on liitunud üleataoluse
tõttu.

1253. kıldzi * 'särav; kölisev'.

Kildzi, kildzo pl. kildzod laut; glänzend (LDW, 37);
kıldzi (LW, 126) 'Särav, kölisev'; kıldzə kiela (Kl)
'Aratuskell'.

Algup. (SKES, I, 193; vt. ka nr. 1492).

1254. kūldzi 'kuulekas; kuulus'.

Kūldzi, kūldzo pl. kūldzod hörbar; berühmt; gehor-
sam (LDW, 45); Sin om kūldzo volmist (LG, 319) 'Sul tu-
leb kuulekas olla'; kūldzi, kūldzə (LW, 170) 'Kuulekas';
Ma um ristin uldimiston kūldzi (EMO, 25) 'Ma olen ülema-
tele kuulekas inimene'; un kūldsi risting (LK, 377) 'Ja
kuulekas inimene'; kūldzi (KA) 'Kuulekas'; sie um kūldzi
nē (Kl) 'See on kuulus jah'; kūldzi risting / kūləB /
mis tämmən kiltəB (Pz) 'Kuulekas inimene; kuuleb, mis
talle öeldakse'.

Algup. (vt. nr. 1419).

1255. liebzi ~ liebdzi 'pehme, soe, niiske'.

Liebdzi pl. liebdzod (liebdi) gelinde, warm; etwas
feucht (LDW, 54); liebzi (LW, 191) 'Niiske, röske'.

Algup. (vt. nr. 118).

1256. ouvzi ~ ouzi 'suurepärase, uhke, aulik'.

Ouvzi, ouzi herrlich, vortrefflich; bescheiden, ar-
tig, ehrerbietig (LDW, 74).

Algup. (vt. nr. 909), < auvo + isa.

1257. pildzi 'tugev; püsiv'.

Pildzi pl. pildzod beständig, was Bestand hat (LDW, 82); pildzi, pildz (KA) 'Tugev'; pildzi (LW, 297) 'Tugev'; mingi aža um pildzi (KI) 'Mingi ese on tugev'.

Algup., < pilz seista, olla (SKES, II, 546-547), -zi on liitunud analoogia tõttu.

1258. sündzi 'sünnis'.

Sündzi pl. sundzod, Comp. sundzim glücklich, passend (LDW, 108).

Algup. (SKES, IV, 1073-1074), on võimalik eesti keele sõna sünnis otsene eesküju.

1259. tuldzi 'edaspidine, järgnev'.

Tuldzi od. Tuldzo pl. tuldzod künftig, folgende (LDW, 118); tuldzi (KA) 'Edaspidine'.

Algup. < tulda tulla (SKRK, 255).

1260. tädzi 'tähtis, tähelepandav'.

tädzi (LW, 447) 'Tähtis, tähelepandav'; tädzi riäting (KI) 'Tähtis inimene'.

Algup. (LW, 447), otseseks vasteks on e tähtis.

1261. virgzi 'valvas, kergeuneline'.

Virgzo pl. virgzod (virgiji, virgi) munter, aufgeweckt, lebhaft (LDW, 134); virgzi (LW, 489) 'Kergeuneline, valvas'; virgzi nai (KI) 'Valvas naine'.

Algup., < virg ärgata (SKRK, 255; LW, 289).

1262. v^uõndzi 'õnnis, õnnelik'.

võndzist rⁱekk^õ (LW, 504) 'Õnnelikku reisi!'; m^eg v^uõlm^õ v^uõndzist (Kl) 'Me olime õnnelikud'; võndzi ris- ting (Pr) 'Õnnis inimene'.

Algup., < v^uõn õnn (SKES, II, 432; vt. ka nr. 1751).

22. -t(-D)

1263. kⁱevad 'kevad'.

Kevād pl. kevādpd (lvSal kavād) Frühjahr (LDW, 36); kⁱevad (LW, 137) 'Kevad'; kⁱevad um knas (Kl) 'Kevad on ilus'; tāmn aigast ni v^uõl kīlma kⁱevad (Pz) 'Sel aastal oli külm kevad'.

Algup. (SKES, I, 187; SKRK, 274), Y. Toivonen on viidanud ka leedu või germaani algupärale (Y. Toivonen, Etymologisia huomioita. - Virittäjä, XXI, 1917, lk. 81-82).

1264. neitst 'neitsi, tüdruk'.

Neitst pl. neitspd Mädchen, Jungfer (LDW, 68); ne.itst la:sk^õn si.11^õ (LT, 13) 'Tüdruk lasknud sisse'; neitst um jo vanā / ku tām brūdga (Kl) 'Tüdruk on vanem kui tema peigmees'; neitst / neits^õD / jōhn^õ neit- sidi (Pz) 'Tüdruk, tüdrukud, palju tüdrukuid'.

Algup. (SKES, II, 371; SKRK, 252).

1265. paint 'karjus, karjane'.

Paint pl. pāintod (paintod), kora (kāra) p. Viehhü-

ter (LDW, 75); säl um vajag it paint ka (LW, 271) 'Seal on karjust ka vaja'; sie um kōra paint (Kl) 'See on karjane'; kara paint (Pz) 'Karjus'.

Blit (SKES, II, 459; SKRK, 281). ⁺paimenut - > paimnt paint, -t pärineb partitiivilõpust.

1266. piēnt 'peen, õhuke'.

Pient pl. pienõd, pien, piend fein, dünn, schlank; zart, klein (LDW, 81); piēnt (GLL, 272) 'Peen, õhuke'.

Algup. (SKES, III, 539), oletatakse varasemat üt-sufiksist (GLL, 272).

1267. siēnt 'seeme, külv'.

Siēnt Saat, Same, Sämerei (LDW, 99); siēnt (LW, 363) 'Seeme, külv'; siēnt um jevā (Kl) 'Seeme on hea'; siēnt vetāmāst (Va) 'Tuleb võtta seemet'.

Blit (vt. nr. 159), -t pärineb partitiivilõpust.

1268. vait 'vahe'.

Vait Unterschied, Zwischenraum (LDW, 127); vait (LW, 466) 'Vahe'; vail minnæn un sinnæn um sūr um sūr vait (Va) 'Minu ja sinu vahel on suur vahe'.

Algup. (SKRK, 274). < ⁺vajeh + partitiivilõpp -t.

23. -uZ ~ -ʔZ

1269. ainaguZ 'üksus, üksikus; ühtsus'.

Ainagus Einheit (LDW, 2); rov ainagus ja työ (Līv-

11. 4. 1936) 'Rahva ühtsus ja töö'.

Germ (vt. nr. 188).

1270. ārguZ 'argus, kartus'.

Ārgaus od. ārgus Bangigkeit, Furcht, Schüchternheit (LDW, 6); sūr ārguZ āb_uo juvā (LDW, 19) 'Suur argus ei ole hea'; ārguZ um ārga (KL) 'Argus on arg'.

Germ (vt. nr. 836).

1271. ārmakstōZ ~ ārmastuZ 'armastus'.

Ārmakstōs (armastōs) Lieblichkeit, Freundlichkeit (LDW, 6); tāvZ ārmastust rōvš atō it (MLK, 16) 'Täielik armastus on vaid rahval'.

Germ (SKES, I, 24), sõna võib vaadelda ka eesti laenu, pole välistatud ka kujunemine algupärasest allikast.

1272. elduZ 'heldus, sõbralikkus'.

Eldus, eldom Tugend, Freundlichkeit (LDW, 15).

Algup. (LDW, 45), on võimalik laenamine eesti keelest.

1273. eristuZ 'rõõmsus, lõbusus'.

ja ne tiebod minnon sūrdō eristuzt (RA, I, 49) 'Ja nad teevad mulle suurt lõbusust'.

Algup. (vt. nr. 1631).

1274. ertlōZ 'nökkimine, vigur'.

Ertlōs Neckerei, Possen (LDW, 16).

Algup. (vt. nr. 1401).

1275. õig2Z 'õigus'.

Õigos pl. õigod Gerechtigkeit, Gesetz (LDW, 139);

Õigus (lvSal) Wahrheit (LDW, 15); sa õigist üt sõ (LW,

50) 'Sa õigust ei saa'; se. um õ. igaz. na. i um. vq. nd

(LE, 26) 'See on õigus, nii on olnud'; õigaz. um t'õiz

(Kl) 'Õigus on tõsi'; õig2Z (Pz) 'Õigus'.

Algup. (vt. nr. 208).

1276. greiluZ 'tilegedus, kurjus'.

Greilus Bosheit, Zorn (LDW, 18).

Lt (LIL, 113), vrd. lt greilis ein schiefer, krummer Mensch (LVV, I, 647).

irm2Z vt. irmzi.

1277. jāduZ 'jāmedus'.

Jandus Grobheit, Plumpheit; Dicke (LDW, 24).

Algup. (vt. nr. 109).

1278. kõrkuZ 'kõrkus, uhkus'.

Kürkus Stolz, Uppigheit (LDW, 50); Sie ilma guod un vīla, kūrkuš, leja lušt un nei jo kōgas (IG, 440)

'Selle maailma su ja varandus, uhkus ja lihahimu ja nii edasi'.

Algup. (vt. nr. 1654 ja 114).

1279. kiv2Z 'vaen, vihkamine'.

Kivos Feindschaft, Hass (LDW, 38).

Algup., < kiv lahkheli, tüli (SKES, I, 192, SKRK, 256).

1280. kovaləZ 'tarkus, kavalus, *nõidus'.

Kovālus, kovālos Kēugheit (LDW, 42); Kovālus maksāb jembit ab ku kūlda un ābdi (IG, 440) 'Tarkus maksab roh-

kem kui küld ja hõbe'; ta entš kovāləst munttə n is kīt (LW, 147) 'Oma tarkust ta teistele ei öelnud'; kuft

lien felli kowahlus un felli jõud um tund? (MEL, 33) 'Kust

sellele niisugune tarkus ja niisugune jõud on tulnud?;

kovāləz um teurəz vīla (Kl) 'Tarkus on kallis varandus';

kus sis selli kovāləZ (Pz) 'Kus siis niisugune tarkus'.

Germ (vt. nr. 1823).

1281. k^uordəZ 'kõrgus'.

Kuordus Höhe (LDW, 47).

Algup. (vt. nr. 114).

1282. kureuZ 'kurjus'.

Kureus Bosheit (LDW, 48).

Algup. (SKES, II, 245; SKRK, 259), < kurja--.

1283. laiskəZ 'laiskus'.

Lāiskos (laiskos) Faulheit (LDW, 52); Lāiskos um ama ab juva urgandoks (IG, 414) 'Laiskus on kõige halvem al-

gus'; lāiskəs tuləp pālə (LW, 182) 'Laiskus tuleb peale';

Amad mõtlizto, kuj võiks princes tām lājskuzost ja tūj-

mast kuostanto (RA, II, 41) 'Kõik mõtlesid, kuidas võiks

printsessi tema laiskusest ja tuimusest parandada'; lais-

kāz um pāi (Kl) 'Laiskus on peal'.

Blit (vt. nr. 1478).

1284. lālamāZ ~ lālamuZ 'raskus, tusk'.

Lālamus Beschwerde, Verdruss (LDW, 53); lālamāZ

(LW, 213) 'Raskus, tusk'.

Algup. (vt. nr. 1163).

1285. nūruZ 'valjus, karmus'.

Nurus Strenge (LDW, 71).

Algup. (vt. nr. 1700).

1286. pīnduZ 'pimedus'.

Pīndus Dunkelheit, Finsterniss (LDW, 82); kui sūr
sis līb Īs se pīndus (IG, 381) 'Kui suureks siis muutub
see pimedus'.

Algup. (vt. nr. 123).

1287. punuZ 'punasus'.

Punus Röthe (LDW, 87).

Algup. (vt. nr. 362), on loodud Wiedemanni poolt.

1288. pūduZ 'puhtus'.

Pūdus Reinheit (LDW, 86).

Algup. (vt. nr. 1235).

1289. rikuZ 'rikkus'.

Rikūs, auch rikkus Reichthum (LDW, 92); rikūZ (KA)

'Rikkus'; tikkis āie rikkuz ne at sa-vettan (LW, 337)

'Kogu selle rikkuse on nad ära võtnud'; ni.š sa tu.lād
va.n̄tl̄m e.ēt̄s ri.kkust (LT, 13) 'Nii tuled sa vaatama
 oma rikkust'; un naktis tammon ama ilma rikust (EMO, 9)
 'Ja näitas talle kogu maailma rikkust'; minā āp.tō' min-
gist sūrd̄rikust (KL) 'Mina ei taha mingit suurt rik-
 kust'; sūr rikūZ / jēnn̄ vill̄ (Pz) 'Suur rikkus, palju
 varandust'.

Germ, < rikāZ rikas (SKES, III, 795-796; SKRK, 286).

1290. santūZ 'vaesus, kehvus'.

Santus Armuth (LDW, 96).

Ld, < sant sant, vaene (SKES, IV, 968).

1291. sāṅḍuZ 'tihedus'.

Sāṅḍus Dicke, Dichtigkeit (LDW, 96).

Algup. (vt. nr. 127).

1292. sⁱēlduZ 'selgus'.

Seldus Klarheit, Deutlichkeit (LDW, 98).

Algup. (vt. nr. 128).

1293. sōḡduZ 'pimedus, sõgedus'.

Sogdus Blindheit (LDW, 103).

Algup. (vt. nr. 130).

1294. tⁱerab̄Z 'reipus'.

Terābps Munterkeit (LDW, 113).

Algup. (vt. nr. 5).

1295. tiggəZ 'õelus, tigidus'.

Tiggus Bosheit (LDW, 114).

Algup. (LW, 419-420), eeskujuks on olnud ka e tige-
dus.

1296. toduZ 'tõde'.

Todūs, tuodūs Wahrheit (LDW, 115); t^uoduZ (KA) 'Tõ-
de'.

Algup., < t^uoiž, gen. tuod, tõsi, tõde (SKRK, 274),
sõna on tuletanud Wiedemann.

1297. tulduZ 'mõõdukus'.

Tuldus Mässikeit (LDW, 118).

E, < tulus, tüvi on algupärane, sõna on Wiedemann
tuletanud eesti sõna eeskujul.

1298. täuduZ 'täielikkus, täiuslikkus'.

Tävdus Vollkommenheit (LDW, 112).

Algup. (vt. nr. 971).

1299. tāmikstuZ 'andam, kingitus'.

TāmikstuZ (LDW, 112) 'Andam, kingitus'.

Algup. (LW, 447), on võimalik pida ka rootsi lae-
miks.

1300. tūməZ 'tundetud, loidus'.

Tūmos (LDW, 120) 'Tundetud, loidus'.

Algup. (SKRK, 268), < *tūma-.

1301. uštā bāZ 'sõprus'.

Ustobos (draudzib) Freundschaft (LDW, 124).

Algup. (vt. nr. 95).

1302. vabastāZ 'vabastus'.

Vabastā z um kātsā (Kl) 'Vabastus on käes'.

E, < vabastus, esineb juhusliku individuaaltuletisena, tüvi on slaavi päritolu.

1303. val̄stuZ 'kahvatus'.

Val̄stus Blässe (LDW, 128).

Algup. (vt. nr. 1737).

1304. vartā māZ 'nõrkus'.

Vartāmos Schwäche (LDW, 129).

Lt, < nuovārgt abzehren, absiechen, verkommen, verquienen (LVV, II, 884).

1305. vāldimāZ 'vabadus, sõltumatus'.

Vāldimōs Freiheit, Unabhängigkeit (LDW, 128).

Algup. (LW, 474), on tehissõna, teoreetiliselt võis eeskujuks olla germ. tüvi.

1306. veluZ 'vendlus'.

Velus Bruderschaft (LDW, 132).

Algup. (vt. nr. 464).

1307. vertuZ 'väärtus'.

kien vertuz sūrimiz jaguks un yļ amad madal (Līvli, 1, 1937) 'Kelle väärtus teiste üle on suuremalt jaolt madal'.

Sks (vt. nr. 992).

1308. vōlikstuZ 'riik'.

Valikstus, valikstoks Reich (LDW, 128).

Germ (vt. nr. 1393).

1309. ūlāduZ 'kōrgus'.

Uldus Höhe (LDW, 125).

Algup. (vt. nr. 216).

II. VERBISUFIKSID

1. -b-

1310. arab? 'praguneda, lõhkeda, puruneda'.

Arab nr. arabob zerberste; auseinander gehen, zerreißen; arabon undicht (LDW, 5); mis madon ju kada piddos arabob (IG, 400) 'Mis meil käes hoides puruneb'; tämmän arabis v¹edäm jārā (LW, 13) 'Tal lagunes koorem'; arab^hn v¹edäm (K1) 'Lagunenud koorem'.

Algup., / ar haru, haar (SKES, I, 46; SKRK, 254).

1311. ättab? 'saaki anda'.

vila ättabup tämmäigast jevist (LW, 49-50) 'Vili annab sel aastal head saaki'.

Algup. (vt. nr. 1400), haruldane lähenemurdeline verb.

1312. ar^hb? 'hõõrduda'.

k¹en¹ um jārā ar^hb^hn (LW, 53) 'Kõis on hõõrdunud'; ar^hb^hn jālga ka kiüt^hb (K1) 'Hõõrdunud jalg ka õeldakse'.

Algup., / ar^h hõõruda (SKES, I, 72; SKRK, 257).

1313. jos^hab? 'eksida'.

Jos^habon (ōsagon) pl. jos^hab^hon (ōsag^hon) verilyrtt (LDW, 73); jārā jos^hab^hn (LW, 92) 'Ära eksinud'.

Algup., vrd. e osatama, haiget kohta puudutama (ÖS, 462), Se ozahtutma liiget jätkust välja käänama (KKI).

1314. juoba? 'joobuda, joobnuks muutuda'.

Juobon pl. juobond betrunken, trunken (LDW, 27); äb juob jära (LW, 95) 'Ei jää joobnuks'; jõn um jära juoban (Va) 'Jaan on joobnud'; räs juoban ka (Pz) 'Natu-ke joobnud ka'.

Algup., / juoda? juua (SKES, I, 124; FUV, 84), < jõ-.

1315. k^uojab? 'kosuda, tüseneda'.

se riätin?, se luomaz äp k^uojab emin (LW, 173) 'See inimese, loom ei kosu enam'; ku se mä edrikšõb um kuoja-
bõb tām ama välikšijiz kaitsimiz allõ (JL, 78) 'Et see maa õitseb ja kosub tema valitsemise ja kaitse all';
k^uojabõB / sie um selli / ku sõp t¹errõks / jo brangõks
sõB (KI) 'Kosub, see on selline, et saab terveks, tugevamaks saab'; k^uojabõst (Va) 'Kosusid'.

Algup., L₁Kettuse järgi on soome vaste koja = koi (LW, 173), vrd. ka kohenema besser werden, stärker werden, in bessere Lage kommen (LDW, 322).

1316. rikab? 'rikki minna, rikneda'.

Rikabon pl. rikabond verderben (LDW, 92); vettim rikabõiz jära (LW, 337) 'Võti läks rikki'; j¹erä rika-
bõn (Pz) 'Riknenud'.

Algup., / rikē rikkuda (SKRS, III, 797-798; SKRK, 257).

1317. sadab 'langeda, sadada'.

vež um sadab²n jōkst (LW, 351) 'Vesi on jões langenud'.

Algup., / sadda sadada (SKRS, IV, 979-980; SKRK, 253).

1318. s¹egab 'seguneda; eksida'.

Segābon pl. segābond irre, verwirrt (LDW, 98); ma um s¹egab²n (LW, 371) 'Ma olen eksinud'; um s¹egab²n (Va) 'On segaduses'.

Algup., / segg segada (SKRS, IV, 992-993; SKRK, 258), tarvitusel ükenos mineviku kesksõna.

1319. vanb 'vanuda'.

Vanb pr. vanbob walken (intr.), zusammengehen; vanbond lakād verfilzte Mähnen (LDW, 129); um jārā vanb²n (LW, 469) 'On vanumid'; ibukst ega lōngad attē vanb²nd (Va) 'Junksed või lōngad on vanumid'.

Algup. (SKRK, 258; ESU, 149).

1320. vērb 'vöörduda'.

vērb (LW, 484) 'Vöörduda'.

Algup. (vt. nr. 1328).

2. -g-

1321. gabag? 'segaduses olla'.

ma vol nei gabag?n (LW, 55) 'Ma olin nii segaduses'.

Algup. (LW, 55), vrd. s kabama (kabatama) ungedul-
dig sein, zappeln, hin und her werfen (EDW, 175), onoma-
topoeetilis-deskriptiivse tüve alguses on toimunud muu-
tus k > g.

1322. gobag? 'paisuda, kerkida'.

gobag? (LW, 59) 'Paisuda, kerkida'.

Algup. (LW, 59, 143), onomatopoeetilise tüve algu-
ses on toimunud muutus k > g.

1323. lābag? 'lõdvaks muutuda, rammestuda'.

ma um jārā lābag?n (LW, 212) 'Ma olen nõrgaks muu-
tunud'; rōz um lābag?n (Kl) 'On natuke rammestunud'; lā-
bag?n rištini (Pz) 'Rammestunud inimene'.

Algup., L.Kettuse järgi on varasem tüvi *lāiba-,
*lāuba (LW, 212), tõenäolisemalt sama tüvi verbiga lā-
pätt? (vt. nr. 1528).

1324. ōssag? 'eksida, eksituses olla'.

Ūsag pr. ōsagob irren; schwärmen, verwirrt sein
(LDW, 73); nei ka hōndzil itt jera ōsagon (IG, 440) 'Nii
ka hommikul päris ära eksinud'; ku um ōssag?n / siz ōs-

sagab j¹era (Pz) 'Kui on eksinud, siis eksib ära'.

Algup. (vt. nr. 1313).

1325. rabag^a 'tungida, tulla (meelde)'.

Rabag pr. rabagob; rabgob mielo es Kallt mir ein (LDW, 90); minnan äb rabag miela (LW, 327) 'Mulle ei tule meelde'; minnan rabagiz miela (GLL, 197) 'Mulle tuli meelde'; Minnon rabagub mielo, ku nänton volto sellist papierod (RA, I, 59) 'Mulle tuleb meelde, et neil olid niisugused paberid'; rabagab miela / nei ku minä um jarä unnän (Kl) 'Tuleb meelde, siis kui ma olen ära unustanud'; rabagub miela / minnan rabagiz miela (Pz) 'Tuleb meelde, mulle tuli meelde'.

Algup., / rabb^a rabada (SKES, III, 751-752; SKRK, 271).

1326. räbag^a 'jahtuda'.

õi um räbagän (LW, 350) 'Ahi on jahtunud'; õi um räbagän / õi um katki (Kl) 'Ahi on jahtunud, ahi on katki'; räbagub / õi um kilmaks iend (Pz) 'Jahtub, ahi on külmaks jäänud'.

Algup., L.Kettunen viitab sõnadele räbal ja räpä (LW, 351), tüvi on deskriptiivset päritolu.

1327. vēlag^a 'kuluda; hajuda'.

am kindärbū (od. bikšat puola) um jārä vēlagän (LW, 480) 'Kuue küünarnukk (või püksipölv) on ära ku-

lunud'; pilad vēlagab / vīm? tām? Ab 17 (Kl) 'Pilved
hajuva, vihma tūna ei tule'; vēlagan (Va) 'Kulunud';
lopūb jarand / sis ta ieb jo vēlake / um vēlagan (Pz)
'Lõpeb ära, siis ta jääb õhemaks, on kulunud'.

Algup., L.Kettuse järgi / vēla õhuke, kulunud,
* / vālja (LW, 480).

1328. vēr 'võõraks muutuda'.

virg (vürg) (LW, 484) 'Võõraks muutuda'; vēr -
g (GLL, 197) 'muutub võõraks'; ta um vēragan (Kl)
'Ta on võõraks jäänud'.

Algup., L.Posti järgi saab rekonstrueerida vērahk
(GLL, 197).

1329. vieg 'tõrges olla, tusatseda'.

Vieg pr. viegob necken, reizen, ärgern, erzürnen
(LDW, 133); lāpā vieg (LW, 485) 'Laps tujutseb'; vieg
(AH, 99) 'Vihane olla'; vieg (* / viha -) (GLL, 197)
'vihatsseb, tusatsseb'; vana riätin vieg ka (Kl) 'Vana
inimene ka tusatsseb'.

Algup., / vijs mürk, viha (SKRK, 256), sõna on peo-
tud ka indo-euroopa laenuks (FUV, 140-141), muutus h > j
on reeglipärane.

1330. ädag 'ehmuda, kohkuda'.

Adag pr. adagob (lvSal edag pr. edagub) in Ängst,
Noth sein (LDW, 8); na voi nei jaraädagan, ku bikšād

veržist (LDW, 512) 'Ma olin nii kohkunud, et pilksid vä-
risesid'; ne ebbist ätt ädagand (LT, 52) 'Hobused on
ehmunud'; Un ama rouž adagist jera un kitist (LDW, 42)
'Ja kõik inimesed kohkusid ja ütlesid'; adagis ta vag-
gi jera (LDW, 4) 'Ta kohkus väga'; ädahgišt ne un kih-
tišt (MML, 35) 'Nad kohkusid ja ütlesid'; mina adagiz
lādz ie jera (KL) 'Mina kohkusin möödunud öösel';
ädaguš / kui ma adagiz (II) 'Kohkub, kuidas ma kohku-
sin'; ädaktē / ta mīnda adaktiz / ma v^uol jera adagan
(KL) 'Kohutada, ta mind ehmatas, ma olin kohkunud'.

Algup., / āda hāda (SKES, I, 99), *hātā - (vrd.
vps viugandeb) (GLL, 197).

1331. ārmagē 'härmatama'.

Armaton (ārmagon) pl. āmatond (ārmagond) bereift,
beglatteist (LDW, 8).

Blit, / āra hārm (SKES, I, 99; SKRK, 280).

3. -i k š-

1332. alikäē 'ebausku harrastada, nõidusega tegelda'.

Alikä pr. alikšob (svinnō) feiern, heilig halten
(LDW, 3); kiz burake jelabēd, ne alikšobēd (LDW, 7)
'Kes nõidadega tegelevad, need harrastavad ebausku';
ne jelistē buradake un siz alikšist (KL) 'Nad tegelesid
nõidadega ja harrastasid siis ebausku'.

lt, / alige irr. tämlich, falsch (LVV, I, 67),
sufiks -ikõ on liitunud teiste verbide analoogial,
L. Kettunen peab võimalikuks lähtuda onomatopoeetili-
sest *halise-.

1333. berikš 'mõriseda'.

jõssõd berikšbõD, ku ne ailebõD (LV, 22) 'Oinad
mõrisevad, kui nad jooksevad'; sigžž / siz jõssõd be-
rikšbõD / ku um veittõ lambidi (Kl) 'Sügisel, siis
oinad mõrisevad, kui on vähe lambaid'; jõssõd munda
kerd berikšbõd lambõd immar (Va) 'Oinad mõnikord mõ-
risevad lammaste ümber'.

Algup. (SKES, III, 602-603), <⁺porise- on onomato-
poeetilist päritolu ning muutus p > b on reeglipärane.

1334. bobikš 'pobiseda, pomiseda; mõmiseda'.

zid bobikšõp põtteri (LV, 25) 'Juut pomiseb pal-
veid'; rekandõb midõd / set ku minõ õb nõ külõn / sis
ta bobikšõB (Kl) 'Räägivad midagi, aga kui ma ei ole
kuulnud, siis ta pomiseb'; luomõz um sⁱe bobikšijji //
um bobikšõn / vägiž luggimi (Va) 'Loom on mõmiseja;
on pomisenud, vaikselt lugemine'; rištõg bobikšõB
(Mn) 'Inimene pobiseb'.

Algup. (SKES, III, 601-602), <⁺popise-, milles
p > b on häälikuseaduslik.

1335. bomikšə 'pomiseda'.

unštā.bbiz bōmiksəʃ (LW, 25) 'Unes rääkida, pomise-
da'; sie / kiə rekandəB / kiə äp.tieda / äb.uo rak /
miə kuəkə s kelbəB / ta bomikšəB (Kl) 'See, kes räägib,
kes ei tea; ei ole jutt, mis kuskile kõlbab, ta pomi-
seb'; bomikšəB (Va) 'Pomiseb'.

Algup. (SKES, III, 599), <⁺pomise-, milles muutus
p > b on häälikuseaduslik.

1336. bulikšə 'vuliseda, muliseda, puliseda'.

Bulikš pr. bulikšob sprudeln, prudeln, brodeln;
bulikšos ulz ail heraus sprudeln (LDW, 11); ku veš
kieB, sis ta bulikšəB (LW, 31) 'Kui vesi keeb, siis ta
muliseb'; täs vol tām arm ūrga, mis lougö, knaššös pä-
valikišös bulikšös, jüokšiz jeddöpēdin (Līvli, 11,
1933) 'Siin oli tema armas oja, mis tasakesi ilusas
päikeses vulisedes jooksis edasi'; kus alb, bulikšəZ
Vildbach joug (F 175, M 7:1) 'Kus all vulises Wild-
bach'i jõgi'; veiš ka bulikšəB / jüokšəb bulikšəZ (Kl)
'Vesi ka muliseb, jookseb vulisedes'; veš tegiž bulik-
šəB / katlā ka bulikšəB (Va) 'Vesi ka vuliseb, pada ka
muliseb'.

Algup. (SKES, III, 632), <⁺pulise-, on toinunud
onomatopoeetilistele verbidele omane muutus p > b.

1337. bumikšə 'pomiseda'.

bumikšə (LW, 31) 'Pomiseda'; tēma midad kittəB / mit ikšə əp sō aru / mis ta bumikšəB (Kl) 'Ta midagi üt-
leb, mitte keegi ei saa aru, mis ta pomiseb'.

Algup. (SKES, III, 639), < pumise- ~ pomise-, muu-
tus p > b on seaduspärane onomatopoeetilistes verbides.

1338. burikšə 'pomiseda, poriseda'.

burikšə (LW, 32) 'Pomiseda'; Ta um nānd, ku jōsə
burikšəb lambidi (LW IV, V 55) 'Ta on näinud, et oinas
poristab lambaid'; əp sⁱeldəst rekandəB / burikšəB //
burikšəbəd jōsəd nēdi lambidi (Va) 'Ebaselgelt rää-
gib, poriseb. Puristavad oinad neid lambaid'.

Algup. (vt. nr. 1333).

1339. ədrikšə 'õitseda'.

Ədrikšə or. Ədrikšəb blühen; veiz ədrikšəb das
Wasser blüht (LW, 15); Ədrikšəji pušk (LW, 48) 'Õit-
sev lill'; Sis, ku puttid ədrikšəbud (RA, II, 77)
'Sis, kui lilled õitsevad'; pūd knəšə ədrikšəbəd
(Kl) 'Puid õitsevad ilusasti'; puškud ədrikšəbəd (Va)
'Lilled õitsevad'.

Algup. (LW, 48), < heiderikse- ~ heiderise-, tü-
vi on deskriptiivset päritolu.

1340. õrikšə 'hõõruda'.

Õrikš pr. õrikšəb (õrikš) zerran; sich scheuern (LDW, 139); õrikšə, õrikšə, irikšə (õrikšə) (LDW, 53) 'hõõruda'; ja ta volli ka külön tām kāsšə vastə kiela kääpö õriksəm (Līvli, 12, 1935) 'Ja ta olevat ka kuulnud tema kasukat vastu kollakappi hõõrumas'; ku seäləB/siz idə kabəl õrikšəB (Kl) 'Kui sügeleb, siis ühtelugu hõõrutakse'; ne ka piñ õrikšəB (Va) 'Nagu koer hõõrub'.

Algup. (vt. nr. 1312).

1341. gerikšə 'kõriseda'.

gerättəz gerikšəB (LDW, 56) 'Tuuleveetri kõriseb'; sellī lū / kiš gerikšəB / gerikš lū nim um tēmən (Kl) 'Selline luu, mis kõriseb; kõrinaluu on tema nimi'.

Algup. (SKES, II, 218), <⁺korise-, muutus k > g on onomatopoeetilistes verbides seaduspärane.

1342. gidikšə 'käärida; kihiseda'.

Gidikš pr. gidikšəb sprudeln, brodeln (LDW, 17); appən rok um nei appändən ku ta gidikšəb (LDW, 57) 'Kali on nii hapuks läinud, et kihiseb aina'; mis um pa jennə n^uo-apändən / sie um gidikšən / v^uolks mingi zaft (Kl) 'Mis on liiga palju hapnemud, see on käärimud, oleks mingi moos'.

Algup. (SKES, I, 187), <⁺kitise-, muutus k > g on onomatopoeetilises verbis seaduspärane.

1343. gilikšā 'kilisoda'.

laz ta tiedag, kus rō' um kuz gilikšōb (~gilšōb)
allō nei gil- gil- (LF, IV) 'Teadku ta, kus raha on,
 kus all kiliseb nii kil, kil'; gilikšōb um sie / ku um
midagist ulzā pandat / sis ta gilikšōB / gilikšiz (KL)
 'Kiliseb on see, kui on midagi välja pandud, siis ta
 kiliseb, kilises'.

Algup. (vt. nr. 1492).

1344. gorikšō 'koriseda, muliseda'.

Gorikš pr. gorikšōb schnarren, knarren; mag gorikš-
ōb (ailob, rütsob) der Magen kollert (LDW, 18); ves-
kšob gorikšōā (LW, 60) 'Vesi keeb mulisedes'; tšob mār-
rō / gorikšōB / sie um s¹e mārā (Va) 'Teeb mīra, kori-
 seb, see on seo mīra'.

Algup. (vt. nr. 1341).

1345. inikšō 'inestada'.

inmikšit ne wāggi (MEL, 56) 'Nad inestasid väga';
Sada šigasto vanad piedarod ja kūzod inikšisto (RA, I,
 51) 'Sada aastat vanad pedakad ja kuused inestasid'.

Algup. (vt. nr. 1403).

1346. irikšō 'hirmuda'.

Irikš pr. irikšōb wiehern (LDW, 22); Juks ubi
irikšub Kur māl... (IG, 359) 'Uks hobune hirmub Kura-
 maal'; ibbist it sett irikšōbōD (LW, 75) 'Hobused aina

vaid hirnuvad'; Ta (u)m iriksõn ka neiku ibbi (LF, IV) 'Ta on hirmunud ka nagu hobune'; Ku ma kolmõz kõrd iriksõb, siz iek sillõ, jedmõl äb! (LF, IV) 'Kui ma kolmas kord hirmaun, siis hüppa sisse, mitte enne!'; i.ž. jevist nu.oiriksõB (LF, 48) 'Ise hästi hirmub'; iriksõm um selli senà / kis ap knasõõ nagrõB (Kl) 'Hirnuma on selline sõna, kes inetult naerab'; laõstõn ka nei kütõiz / mis sa nei iriksõD (Va) 'Lastele ka nii õeldi: mis sa nii hirmud'; ibbist iriksõbõD (Mn) 'Hobused hirnuvad'; ibbi iriksõB (Pz) 'Hobune hirmub'.

Algup. (SKES, I, 108), <⁺irise->

1347. iukõõ 'kiunuda'.

ibbist iukõõbõD, ku ne at kezzist (LF, 79) 'Hobused kiunuvad, kui nad on tigeõad'; un siz um ratõstõn merõõ sillõ un tikkiõ õe bara tagan dantsõs un iekõs un iuvkõõs neiku (LF, IV) 'Ja siis on ratsutanud merre sisse ja kogu see salk järel tantsides, hüpeldes ja kiunudes'; ne jemalõst õbbist iukõõbõD (Kl) 'Emased hobused kiunuvad'; sie v^u olks nei / ne ka iukõõB (Va) 'See oleks nii, nagu kiunub'; ikõõB / tämä jāmsta tē-ji / ikõõbõD (Mn) 'Kiunub, tema hammustada tahaks, kiunuvad'.

Algup. (vt. nr. 1404).

1348. kadikšə 'õrritada, nokkida; kadetseda',

Kadiks pr. kadikšəb kränken; neidisch sein (LDW, 29); poiški kadikšəp pinna (LW, 100) 'Poisike õrritab koera'; ne ka t'oista ertləB / kadikšəB (Va) 'Nagu teist õrritab, nokib'; kadikšəB t'oista rištinkə (Kl) 'Õrritab teist inimest'; mis sa kadikšəD / ne ka ka-dintəB (Mn) 'Mis sa õrritad, nagu õrritab'; sis ka-dikš / täma kittiz nei un nei (Kl) 'Siis kadetses, ta ütles nii ja naa'.

Algup. (vt. nr. 1859).

1349. kändikšə 'kanda'.

kändikšə pr. kändikšəB (GLL, 78) 'Korduvalt kanda'.

Algup., / kändə kanda (SKES, I, 157; SKRK, 257), L. Posti esitab vastena vps kändišəb ja nn kanneksia (GLL, 78).

1350. kedrikšə 'kedrata'.

Kedrikš pr. kedrikšəb spinnen (LDW, 35); lvi kedrikšəb, kedrkəb, lvi kiedrikšəB (XH, 159) 'kedrata'.

Algup. (vt. nr. 1791).

1351. kerikšə 'pügada'.

Kerikš pr. kerikšəb scheeren, abscheeren (LDW, 35); sis um kerikšəmist entš kura kainal aldo^{neig} korid (IG, 375) 'Siis tuleb pügada oma vasaku kaenla alt

neid karvu'; kerikšəb lāmbaz (LW, 115) 'Pöetad lammad';
 ja kui üonõz um vaga ontš kērikšijiz vastõ (UT, 249)
 'Ja kui lammad on vaga oma pūgaja vastu'; kerikšəb lāmbidi
kerš rōdədəke (KL) 'Pöetakse lambaid lambaraudadega';
kerikšəb lāmbidi / ibuksi əp kerikš (Va) 'Pöetakse
 lambaid, juukseid ei pöeta'; lāmbast kerikšəB / siə um
riktiG (Mn) 'Lammast pöetakse, see on õige'.

Germ (SKES, I, 183; SKRK, 285).

1352. kēdikšə 'kõditada, kõditseda'.

t^uoi sinda kēdikšəB (Mn) 'Teine sind kõditab'.

Algup. (SKES, II, 248-249; SKRK, 259), tüvi on deskriptiivne.

1353. kelikšə 'ringe teha, tiirelda'.

ibbi kelikšə b ailəš (LW, 118) 'Hobune teeb joostes ringe'.

Blit, / kelə ring, tiir, kaar (BFB, 185; LW, 118), seos eesti sõnaga kõliseda on rahvaetümoloogiline.

1354. kēnikšə 'konutada'.

ta sāl kēnikšə b iməz, agə tiədə əp tiə (LW, 121)

'Ta seal konutab ümber, kuid tööd ei tee'.

Algup. (LW, 121), vrd. e konutada.

1355. kērdikšə 'kõmata, kestendada'.

ku väggə kōgin pīlə p. pūvalikšis, siz nōgə kērdik-

šəB (LW, 122) 'Kui väga kaua ollakse päikese käes, siis nahk kestendab'; kərdikšəb jara / sis tuləb kərdikš pə-
lə (Kl) 'Kestendab, siis tuleb kest peale'; leja ka ieb
n^uo-kərdikšənəks (Va) 'Kaha ka jääb kestendamaks'.

Blit, / kərda kord (SKES, I, 184-185; SKRK, 281).

1356. kläbikšə 'logiseda'.

rattəb kläbikšəbəD (LW, 141) 'Vanker logiseb'; va-
nad mujəd kərəD / ku nedi liktəB / siz ne kläbikšəbəD
(Kl) 'Vanad vigased rattad, kui neid liigutatakse, siis nad kolisevad'; kläbikšəmi um selli mərə (Va) 'Logise-
mine on selline mürä'; kərət kläbikšəbəD / masin klä-
bikšəB (Kr) 'Rattad logisevad, masin logiseb'; rattəb
kläbikšəbəD / rīsting ka kläbikšəB (Mn) 'Vanker logi-
seb, inimene ka logiseb'.

Sks, / klappern lõgisema, plagisema, klõbisema
(SES, 562), läti keeles on samatüveline verb klabāt
klappern; schwatzen (LWV, II, 207).

1357. knäpikšə 'näppida, näpitseda, käperdada'.

pīl pəikkal, alə knäpikšə (LW, 143) 'Püsi paigal,
ära käperda ümber'; knäpikšəB / amši ta vətəB / bət
mit midəd šə uo tāmən miel pⁱerəst (Kl) 'Näpitses,
kõike ta võtab, kuid miski ei ole talle meele järgi';
knäpikšəB / nei ku kiskəB (Kr) 'Käperdab, nagu kisub'.

Algup. (SKES, II, 413; SKRK, 251), sõnaalguline k on ületootluse tulemus.

1358. kõõpikš 'kaubelda, äritseda, hangeldada'.

Kõpikš pr. kõpikšob, kõpokš pr. kõpokšob handeln, verkaufen, verhandeln, Handel treiben (LDW, 41); kõp-mies, kõpikšub (LW, 148) 'Kaupmees äritseb'; Ja sizzöl länd pyvakuoddõ ta yrgiz ulzõ ajjõ nant, kis kõpikšist (Livli, 3, 1935) 'Ja läinud sisse pühakotta, hakkas ta välja ajama neid, kes kauplesid'; un kõpikšis nantkoks, un sapetis vel tuvista viž pundo (EMO, 100) 'Ja kauples nendega ja pettis neilt veel teine viis punda'; sie müdš äb üo / sie sⁱe kõpikš^{mi} um (Mn) 'See muud ei ole, see on kauplemine'; kõpikšub / ku mäg vägilš midögist tiemš / mis ne kõpikšobš / ne kakš (Ii) 'Hangeldab, kui me vaikselt midagi teeme; mis nad kauplevad, need kaks'.

Germ. / köp kaup (SKES, I, 173; SKRK, 286).

1359. kräbikš 'krabiseda, krabistada'.

Krābikš pr. krābikšob rascheln, krabbeln (LDW, 43); kūja kōškš krābikšob (LW, 158) 'Kui kasukas krabiseb'; mäg külš m kuskš / sis ta krābikšob (Kl) 'Me kuuleme kuskil, siis ta krabiseb'; krābikšob ir kuskis agā / s^uorkš agā tieb mārš (Va) 'Kas krabistab hiir kuskil või teeb rotti müra'; iršd un s^uorkšd grābikšobš (Kr) 'Hiired ja rotid krabistavad'.

Algup. (SKES, III, 738), onomatopoeetilise verbi alguses on kaksikkonsonant reeglipärane.

1360. kärikšə 'pragiseda, ragiseda; käriseda'.

Karikə pr. karikšəb rasseln, klappern (LDW, 34); jei kärikšəB (LW, 177) 'Jää pragiseb'; ku mⁱarəə um jei / sis kärikšəB / un varikš ka kärikšəB (Kl) 'Kui meres on jää, siis pragiseb; ja vares ka kraaksub'; jei kärikšəB varbü.t (Mn) 'Jää võib-olla pragiseb'.

Algup. (SKES, II, 261; SKRK, 263).

1361. litikšə 'kihiseda, kihistada'.

Litikə pr. litikšəb kichern (LDW, 55); neitsəd littikšəbəD (LW, 196) 'Tüdrukud kihistavad'; nēdi um pūgin kupəə / ne rəz litikšəbəD (Kl) 'Neid on palju koos, nad natuke kihistavad'; ne ka skutkəd litikšəbəD (Mn) 'Nagu tütarlapsed kihistavad'; no mis sa sāl li-tikšud (Pz) 'No, mis sa seal kihistad'.

Algup. (SKES, II, 299), <⁺litise->

1362. lorikšə 'loriseda, lobiseda'.

Lorikə pr. lorikšəb schwatzen; lorikšiji schwatzenhaft (EDW, 56); Ala küldə, mis ta lorikšəb (IG, 316) 'Ära kuula, mis ta loriseb'; naist lorikšəbəD, mied rikkandubəD (LW, 202) 'Naised lobisevad, mehed räägivad'; lorikšən ja lorikšən, konts nižən ka, ku ne ni

vollid rikkad (JL, 61) 'lobisenud ja lobisenud, kuni ka jutustanud, et nad olevat rikkad'; ta j¹ega kord lorikšəB (Kl) 'Ta iga kord lobiseb'; lorikšəB / selli rekandimi um (Va) 'Lobiseb, selline rääkimine on'; rukandəB / ma ni lorikšəB (Ma) 'Räägin, ma vaid lobisen'; ne ləbət kubbə un jənnə rikəndubəD / kittəp ku lorikšubəD (Pz) 'Nad tulevad kokku ja palju räägivad, öeldakse, et lobisevad'.

Algup. (SKES, II, 303), <⁺lorise—.

1363. lädikə 'lädiseda'.

mis sa tās lädikšəD, pida sūdə (LW, 211) 'Mis sa siin lädised, pea muu'; ne midəd lädikšə bəD (Kl) 'Nad midagi lädisevad'; lädikšubəD, lädikšumi (Pz) 'lädisevad, lädisemine'.

Algup., vrd. e lädisema (ÖS, 379), sm lätistä (NS, III, 319).

1364. lälükə 'läliseda'.

lälükə pr. lälükəb lallen (LW, 53); lälükə bəD nei sükkəku (Ma) 'lällevad sünga nii'.

Algup., vrd. e lälisema (ÖS, 343), verb on onomatopoeetiliselt päritolu.

1365. lärükə 'läriseda'.

lärükə pr. lärükəb zanken, keifen (LW, 53); pin əlləb lärükəə jura (LW, 212) 'Koer jookseb lärisedes'.

juurde'; Ku araga k̄arants vägi l̄arik̄auB, siz naist, n
um riidlemist (LF, kataleeg) 'Kui harakas talus väga l̄a-
 riseb, siis naised riidleavad'; araḡd l̄arik̄ab̄D (Va)
 'Harakad l̄arisevad'; araḡz l̄arik̄ab̄B (Mn) 'Harakas l̄a-
 riseb'; araḡd l̄arik̄aub̄D (Pz) 'Harakad l̄arisevad'.

Algup. (SKES, II, 322), <+l̄arise-.

1366. merik̄ā ~ murik̄ā 'm̄oriseda, m̄ägida; pomiseda'.

uonpuoga murik̄auB (LW, 236) 'lambatall m̄ägib';
 "Kylab t̄anda j̄odam vodl̄o kuodaj," m̄orik̄isiz j̄oma ja sal-
 liz p̄ustiz k̄yndili silm̄sti (L̄vli, 13, 1932) "'Me ei
 j̄oua küll teda oodata koju", pomises ema ja p̄uhkis sa-
 laja pisaraid silmist'; nei ail̄B / ne lamb̄d merik̄ā-
b̄d immer (Va) 'Nii jookseb, lambad m̄ägivad ümber';
murik̄āB / uon puoga n̄ (Mn) 'M̄ägib, lambatall jah'.

Algup. (SKES, II, 352), <+merise- ~ +murise-.

1367. nerik̄ā ~ murik̄ā 'uriseda, vigiseda; nuriseda'.

Nurik̄ pr. nurik̄āb brummen, narren (LW, 71); ja
k̄era op̄atijid murik̄isist ja kitist (IG, 352) 'Ja j̄ung-
 rid nurisesid ja ütlesid'; pin nurik̄āB (LW, 257) 'Koer
 uriseb'; ta id̄akabal nerik̄isiz nokka pin (LW, 245) 'Ta
 urises ühtelugu nagu koer'; Taiz̄ol kyl nurik̄isiz m̄unda-
k̄ord (L̄vli, 4, 1934) 'Taisel küll mõnikord nurises';
Ja farizej̄od ja n̄ant k̄eratundijid murik̄isist (UT, 122)
 'Ja variserid ja nende kirjatundjad nurisesid'; Un se

läpš um nei rōški nurikšōn (LF, IV) 'Ja see laps on nii natuke vigisenud'; ättā sellist lapst / kis hō magāt-tā / sia ta nurikšōB (K1) 'On sellised lapsed, kes ei maga, siis ta vigiseb'; kaš nurikšōB / mingi rištini ka nurikšōb iD (Va) 'Kass lōšb murru, mõni inimene ka uriseb aina'; kaš nurikšōB / kaš lāb nurra / nurra (Mn) 'Kass lōšb murru, kass läheb nurr, nurr'; mis sa tās nurikšōD (Pz) 'Mis sa siin urised?'

Algup. (SKOS, II, 403), < nerise ~ nurise.

1368. ōlikšō 'narrida, järele aimata'.

ōlikšō (LW, 267) 'Narrida, järele aimata'.

Lt (vt. nr. 1332), kuulub etümoloogialt kokku sõnaga alīkšō.

1369. plārikšō 'plāriseda, plārada'.

plārikšō = plārinttā (LW, 304); naist attā kupsō un plārikšōbōD (Mn) 'Naised on koos ja plāravad'.

Algup. (vt. nr. 1365), onomatopoeetiliste verbide alguses võib olla kaksikkonsonant.

1370. potikšō 'podiseda; pobiseda'.

katla pottikšōB (LW, 306) 'Katel podiseb'; Sie-pjerast iebōd, ku n(e)āt sellist kōzzist, riidlobōd un potikšōbōd (VL, 390) 'Seepärast jähvad, et nad on sellised tigateda, riidlevad ja pobisevad'; potikšōB / katla kieB (Pz) 'Podiseb, katel keeb'; potikšōb iD

nei / ku āb uo juvā māl (Ii) 'Podiseb aina nii, kui ei ole hea meel'.

Algup. (SKES, III, 611), < *potiss-.

1371. purikšā 'raputada; rappuda'.

un nei ka purikšāb d entān sie kārā jerāndiz
(NLK, 280) 'Ja nii raputavad endal ka kārā āra'; sellī
tāl purikšāB / nei liedāD purikšāb d ku (Ii) 'Selline
tuul raputab, nii lehed rappuvad'.

It, / purināt schütteln, rütteln (LVV, III, 417),
lāti sufiks -nāt on asendunud algupärase liitega.

1372. rejikšā 'rehitseda'.

k'olm kert sōb rejikātāt (LW, 332) 'Kolm korda
saab rehitsetud'; negārd vagidi rejikšāB / rejikšāb d
nādi vagidi / algā s¹e āina kazāG (Sr) 'Kartulivagusid
rehitsetakse; rehitsetakse neid vagusid, et hein ei
kasvaks'.

Algup. (SKES, III, 754), on deskriptiivset päritolu, muutus h > j on liivi keeles võimalik.

1373. rābikšā 'rabada, lüüa'.

rābikšā (LW, 350) 'lüüa'; rābikšāB / dəržāb nei
ku (Sr) 'Lööb, kõliseb nii et'.

Algup., / rābbā rabada, lüüa (SKES, III, 751-752),
muutus g > j järgneva i mõjul on seaduspärane (vt. ka
nr. 1359).

1374. s^uodikšə 'sõdida'.

Sodikš, suodikš pr. sodikšob, suodikšob kriegen, Krieg führen (LDW, 103); homəkpūolis tsibirmõs s^uodikšijid (LDW, 389) 'Ida pool Siberis olevat sõda'; Ku Rāndalist mitmõd 700 älgasto taggiž volto ne; kõgin suodikšonod (RA, I, 49) 'Et paljud liivlased olid 700 aastat tagasi nii kaua sõdinud'; Suoda suodikšub roudiz silda päl (RA, II, 66) 'Sõda sõdib raudsel sillal'; Tšə suodikšəm, taplöm mēg jəlamizəs (VL, 77) 'Siin sõdime, tapleme elust'; Līvəd nuormie mielperast tie vol sodikšrmi (TLÜ) 'Liivi noormehe meelepärane töö oli sõdimine'; paldiš jo ka s^uodikšəbəd amerik un vietnam (Va) 'Praegu ju ka sõdivad Ameerika ja Vietnam'; s^uodikšəp s^uoda (Mn) 'Sõda sõdib'; s^uodikšəbəd / tapləbəd (Sr) 'Sõdivad, taplevad'.

Algup., s^uoda sõda (SKES, IV, 1084; SKRK, 273).

1375. tarikšə 'lobiseda'.

naist tarikšəbəd (LDW, 410) 'Naised lobisevad'; tarikšəB / ka rekandəb mingi (Mn) 'Lobiseb, ka räägib keegi'.

Algup. (SKES, IV, 1234), onomatopoeetiline varieeruv tüvi on *tarise-~*torise-.

1376. tebikšə 'kaapida, siblida'.

Tebikš pr. tebikšob scharren (LDW, 112); kana tebikšəB (LDW, 411) 'Kana siblib'; kanəd ne tebikšəbəd

(Va) 'Kanaa need siblivad'; nei ta läb neka tevikšäB

(Mn) 'Nii ta läheo nagu siblib'; sie um selli kana /

kis tevikšäB / rištäng ka tevikšäB (Sr) 'See on selline kana, kes siblib; inimene ka siblib'.

Algup., L.Kettunen peab võimalikuks lähtuda deskriptiivsest +töbis- (LW, 411).

1377. timikšä 'rüselda'.

net timikšist nei kõgin konš pitkäl mözä (LW, 421)

'Nad rüselesid kuni pikali maas'; nei kõgin saittä ti-

mikäšt (Kl) 'Nii kaua rüselidi'; timikšäB / lapst ka ti-

mikäštäD (Va) 'Rüseleb, lapsed ka rüselevad'; timik-

šäB / tämäläB (Sr) 'Rüseleb, tõmbleb'.

Algup., L.Kettunen esitab vastena e tümistada (LW, 421), muutus ü > i on reeglipärane.

1378. tirikšä 'raputada, tirida'.

tirikšäb jalgi (LW, 422) 'Raputab jalgu'; tirikšäb

jalgi / ku tapab luomä (Va) 'Tirib jalgu, kui tapetakse

looma'; tirikšäb jalgi (Mn) 'Raputab jalgu'.

Algup., L.Kettunen esitab vastena samatüvelise e tirida (LW, 422), paralleelselt on tarvitusel läti laensõna tirintä.

1379. tšibikšä 'sibiseda, sibistada'.

tšibikšäB / lindät tšibikšäštäD (Mn) 'Sibistab,

linnud sibistavad'.

Algup. (SKES, IV, 1036), † sirise-.

1380. tširikš 'säriseda, siristada'.

v^uozà tširikšub, ku ūdub (LW, 435) 'Liha säriseb, kui praetakse'; lindēt tširikšbād / v^uozà ka tširikšb pan pāl (Kl) 'Linnud siristavad; liha ka säriseb panni peal'; tširikšbād / tšitš / tšitš (Va) 'Siristavad tšitš, tšitš'.

Algup. (SKES, IV, 1037), afrikaadialgulisena esi-
neb sõna veel eL murdes, † sirise-, läti keeles leidub
samakõlaline verb širkstēt zwitschern, piepen, zirpen
(LVV, I, 414).

1391. tšābikš 'sahiseda, sabiseda'.

Tšabikš pr. tšabikšob rascheln (LW, 116); ku ta-
gān tšabikšob un ulub (IG, 438) 'Et taga sahiseb ja
ulub'; kūjad liedāt tšābikšbāt tūlšā (LW, 436) 'Kui-
vad lehed sahisevad tuules'; Ka šidš ne let vōitš unnā
talšpyvad vōlgōd tšābikšimist (JL, 73) 'Ka siis ei saa-
nud nad unustada jõuluõlgede sahinat'; lained vaggiš
šābikšobod (RA, II, 58) 'Lained tasakesi sahisevad';
ta kūlōb, ku (u)m selli mēra, nei poltōnd un tšābikšōnd
(LF, IV) 'Ta kuuleb, et on selline mēra: nii olid peks-
nud ja sahistanud'; kūjad liedād tšābikšbād (Kl) 'Kui-
vad lehed sahisevad'; sⁱe v^uolks neī / ku aīna um kūja /
sīs ta tšābikšāB (Va) 'See oleks nii, et hein on kuiv,
siis ta sahiseb'; sⁱedā t^uodā tšābikšāB (Mn) 'See-too

sahiseb'; tsäbikšimi / ku um küja / ku panab käd jūr /
sis tsäbikšB (Sr) 'Sahisemine, kui on kuiv ja pannakse
 käsi juurde, siis sahiseb'; tsäbikšimi / määrättimi (Pz)
 'Sahisemine, helisemine'.

Algup. (SKES, IV, 971), <⁺sapise-, läti keeles on
 lähedase kõlaga čabēt rascheln, rauschen (LVV, I, 399).

1382. tšärikš 'krabiseda, kahiseda; säriseda;
 kraaksuda'.

Tšarikš pr. tšarikšob rasseln, krachen (LDW, 116);
tšärikš (LDW, 437) 'Krabiseda; säriseda'; mis seal tšä-
rikšB / ku üdab v^uqzš (Kl) 'Mis seal säriseb, kui
 praetakse liha'; tšärikšob agā arāšZ / lärrikšB (Va)
 'Kraaksub vist harakas, kraaksub'.

Algup. (SKES, IV, 1170-1171), <⁺särise-.

1383. tünikš * 'laiselda; kuulata; nokkida'.

Tünikš pr. tünikšob lauschen; knibben (LDW, 118);
tünikš (LDW, 443) 'Laiselda'; sis ta tünikšB / tämä
hū uo irgān / sellī tünikšiji (Kl) 'Siis ta kuulab, ta
 ei ole veel alustanud, selline kuulatleja'.

Algup. (vt. nr. 1458), tähenduslikust erinevusest
 hoolimata saab lähtuda verbist tundš tunda.

1384. tämikš 'peale suruda, pakkuda'.

Tämikš pr. tämikšob anbieten, schenken (LDW, 112);

ne seda tämiksist küldast un viirakoks un mirrodoks (IG, 376) 'Nad pakkusid talle kulda, viirukit ja mürrit'; ta tämiksõb minna entä vana ibistä (LW, 447) 'Ta pakub mulle oma vana hobust'; voi ta siis tammõn uisko oks ta miksõn (LW, 22) 'Või ta siis talle uusi olaks pakkunud'; tämiksiz tammõn äriini (JL, 36) 'Pakkus talle rii-
vaid'; ta set tämiksõb (KL) 'Ta vaid pakub'; tämiksõB / ku tõks / laz vetes mingi aza / v^uõstas (Va) 'Pakub, kui tahaks, et võtaks mingi asja, ostaks'; ta veelis tämiksõB (Va) 'Ta pakub vägisi'.

Rts (SKES, IV, 1187), päritolu on ebaselge ning hüpoteese esitatud mitmeid (LW, 447).

1385. unikõ 'nuuksuda; uriseda; oiata'.

Unikõ pr. unikõb träumen (v. Hunden), im Schafe wimmern (LDW, 123); põn unikõB, ruja riätinõ unikõB kä (LW, 453); unikõB / unni riätinõ / mis sa unistad (KL) 'Oigab, unine inimene, mis sa unistad'; unikõ-- bõD / ku lapst attä sellist unnist (Va) 'Nuuksuvad, kui lapsed on niisugused unised'.

Algup. (SKRK, 243), / un uni (SKRK, 255).

1386. uulikõ 'hoollida, hoollitseda'.

ta min jätet uulikõB (LW, 455) 'Ta hoollitses minu eest'; päõpõn um jängidi uulikõmist (LW, 455) 'Päpil tuleb hingede eest hoollitseda'.

E, tuletatud eestikeelse sõna hoolitseda eesku-
jul.

1387. urikš 'uriseda'.

Urikš pr. urikšob brummen, knurren (LDW, 124);
piñ urikšb, kilalist tulbD (LW, 458) 'Koer uriseb,
kilalised tulevad'; piñ urikšb (Pz) 'Koer uriseb'.

Algup. (SKES, I, 90), <⁺huriss—.

1388. varikš 'koguda'.

Varikš pr. varikšob sammeln (LDW, 129),

Germ, / varrə koguda (SKRK, 287).

vālikš vt. vālikšb.

1389. vērbikš 'kedrata'.

Vērbikš pr. vērbikšob od. vārbokš spinnen (LDW,
132); jema vērbikšb linist lāngš (LW, 480) 'Ema ket-
^{linast} rab lõnga'; un sia se izānd un pand tām vērbikšm lin-
di eiāniz ēdš vīz martsint (NLK, 129) 'Ja siis on see
härä pannud teda ketrama linu esimesel õhtul viis nae-
la'; naist vērbikšbD / nāntēn attš lināD (Kl) 'Naised
ketravad, neil on linad'; vanā naist vērbikšbD (Va)
'Vanad naised ketravad'; vērbikšb lāngš (Sr) 'Kedra-
takse lõnga'.

Lt, / vārpš spinnen; hin und her drehen (LTV, IV,
564).

1390. I v¹edikšə 'vedada, tõmmata, *tirida'.

Vedikš pr. vedikšəb hin un her bewegen (LDW, 131);
ta v¹edikšəb mīnda ehtšən inə (LW, 496) 'Ta tõmbab mind
 endaga kaasa'; Un jumāl, kiz mūdī amdi vjedikšəb, ka
nēdi ta izglōjbōz (VA, 586) 'Ja jumal, kes teisi kõiki
 juhib, ka neid ta päästis'; kui ku.rē v¹e.dikšəb ri.š-
tinktə (ULS, 104) 'Kuidas kurat veab kaasa inimest';
t^uoištə v¹edikšəB / juondimi tē¹² (Kl) 'Teist veab,
 juhtimine jälle'; ku sa iz āt.tōks / bet s¹e t^uoi v¹e-
dikšəB (Sr) 'Et sa ise ei tahaks, kuid teine veab';
v¹edikšəB / ne ka v¹edəb midagəst (Mn) 'Tirib, nagu
 veab midagi'.

Algup., / v¹eddə vedada (SKRK, 258).

1391. II v¹edikšə 'vihmaseks, vesiseks muutuda'.

āiga v¹edikšəB (LW, 497) 'Ilm muutub vihmaseks'.

Algup., / veiz vesi (FUV, 67; SKRK, 254).

1392. vinikšə 'vigiseda, vinguda'.

puoraz vinikšəB (LW, 489) 'Pörsas vingub'; Ni tu-
lab jūrō un vinikšəb, zūinōb piersta (LW, IV) 'Nii tu-
 leb juurde ja vigiseb, hõõrub perset'; piākiat lapst /
kis āb magātts / vinikšəbəD (Kl) 'Väiksed lapsed, kes
 ei maga, vigisevad'; ne lapst mingiat kerd vinikšəbəD /
ku midagist tōbəD (Va) 'Need lapsed mõnikord vinguvad,
 kui midagi tahavad'; ne ka lāps vinikšəB (Mn) 'Nagu

laps vigiseb'.

Algup. (LW, 489), *rinise-,

1393. võlikš ~ vālikš 'valitseda'.

Volikš pr. volikšob (valikš pr. valikšob. valikš pr. valiksub) herrschen, beherrschen, regieren, verwalten (LDW, 136); un tam valikšimi valikšob ul ama (IG, 405) 'Ja tema võim valitseb üle kõige'; touva tōtti võlikšob mēdi (LW, 500) 'Taevataat valitseb meid'; ku. tässa sa. kea võlikšiz mād mō.šš (LT, 17) 'Et siin saks valitseb meie maal'; tāmā āndab puol sinon entā vālikšmōst (NLK, 110) 'Ta annab pool sulle oma valitsemisest'; Sinon jō um se volikšomi un se joud un se ouv bas lopāndokst (EMO, 18) 'Sul on ju see valitsus, jõud ja au kõige üle'; Nei, ku rištl. tyärou blok iz jōda ūd vālikš kubbo pānda (Lävi, 1, 1931) 'Nii, et kristliku töörahva blokk ei suutnud uut valitsust koostada'; kis muinis ājgas vālikšizto ammo Puojkurmōdo (RA, I, 60) 'Kes muistsel ajal valitsesid kogu Põhja-Kuramaad'; Siz šb vāi sinda vōlikātō (P, 175; M 1:15) 'Siis ei saa sind valitseda'; vōlikšob / ne ku rištīg (Ln) 'Valitseb nagu inimene'; vālikšmi las tulga mād jūr 'Valitsus tulgu meie juurde'.

Germ. / vālde võim (SKRK, 286).

4. -1-

1394. abl 'aidata'.

Abl pr. ablub (lvSal) helfen (LDW, 1).

Algup., / aB abl (SKES, I, 22).

1395. ailõ 'sihitult joosta, voolata; rutata'.

Ail pr. ailob laufen, rennen, segeln, fließen

(LDW, 2); rouž ailõbõt kubbõ (LW, 4) 'Rahvas jookseb

kokku'; Aga Jēzus, nāds ku rovz ailist kubbõ, ādastiz

ābpūdiz vaimõ (UF, 88) 'Aga Jeesus, nāhes, et rahvas

jooksis kokku, manitses kurja vaimu'; Pari-miez ailõb

nītõz jeda-pēdi (LF IV) 'Peremees ruttas niitu edasi';

siz ne ailist / kui nāntõn v^uol jõudõ; minā ailis / kui

jeñ minnõn set v^uol jõudõ (KL) 'Siis nad jooksid, kui

palju neil oli jõudu; ma jooksin, kui palju mul oli

jõudu'; luomõz ailõB / rištõg ailõB (Va) 'Loom jook-

seb, inimene jookseb'.

Algup. (SKES, I, 12; FVAL, 35).

1396. aistl 'haista, nuusutada'.

Aistl pr. aistlub (lvSal) riechen, Geruch empfin-
den (LDW, 2).

Algup. (SKES, I, 49; FVAL, 35-36).

1397. antlā ~ antlā ~ antlā 'haigutada'.

Antl pr. antlob gähnen (LDW, 4); antlā sū um sū vāldin tīemist (LDW, 9) 'Haigutamisel tuleb suu lahti teha'; Ta antlōb etab entsta pitkaliz ja feb maggōm (Lāvli, 12, 1932) 'Ta haigutab, heidab enese pikali ja jääb magama'; Ikš nai kītiz, ku ta nai irgiji vjentō un antlō (VL, 391) 'Uks naine ütles, et ta hakkavat ringutama ja haigutama'; antlāB / sū um vāldin kuorast sōn 'Haigutab, suu on kõrvust saadik lahti'; ku tulab un' / siz munda kerd akub antlām (Va) 'Kui tuleb uni, siis mõnikord ki-sub haigutama'.

Algup. (GIL, 80; FVAL, 36).

1398. apādī ~ apvādī 'lobiseda, taga rääkida'.

Apādī pr. apādīub nachreden (LDW, 4); Apvādī (LDW, 5) 'lobiseda'.

Algup. (LDW, 11; FVAL, 36).

1399. brakālā 'avaneda, välja lüüa, lehte minna'.

Brakāl pr. brakšlob sich blättern; sich beblättern, ausschlagen (LDW, 10); pūmpar brakālāB (LDW, 27) 'Pung lōōb välja'; un ne liedod brakālōbod (LDW, 96) 'Ja lehed lähevad lehte'; ku ne pūmpard lābād uizā / siz ne irgābād brakālā (Kl) 'Kui pungad lōōvad välja, siis hakkavad nad avanema'; ku ne pūmpart tiebād vāldis / brakālābād (Va) 'Kui pungad lähevad lahti, ava-

nevad'.

Lt (FVAL, 36).

1400. eitl 'heidelda, tuikuda, pillutada, siia-sinna viskuda'.

Eitl pr. eitlob hin- und herwerfen; gleiten (LDW, 15); ta vānkkarttāb un eitlāB (LW, 44) 'Ta vānderdab ja viskub siia-sinna'; Min laiļē eitōldōnd (VL, 59) 'Minu laeva pillutamud'; Aga ku mēg vāggō saim eitōltōt (UT, 293) 'Kui meid oli väga pillutatud'; ku mied attā jara juobānd / siē ne eitlābād (Kl) 'Kui mehed on juobnud, siis nad tuiguvad'; eitlāB / nei n^o-viskūB (Va) 'Vaarub, nii viskleb'.

Algup. (SKES, I, 65; FVAL, 37).

1401. ertl 'ärritada, õrritada, nokkida, kiusata'.

Ertl pr. ertlob necken, höhnen, ärgern, begleiden, kränken, verdriessen, Leid zufügen (LDW, 16); kis teidi ertlobod un vajastobod (Lg, 380) 'Kes teid ärritavad ja vaevavad'; neiteā d ertlist puosāidi (LW, 47) 'Tüdrukud nokkisid poisse'; ertlāp t^uoista / nei ku t^uoi iēB kezizāks (Kl) 'Õrritab teist, nii et teine seab vihasaks'; ertlāB / kittāb nei un nei (Va) 'Õrritab, ütleb nii ja nii'; jumahlit ent / ch i / ahntō finnōn āb lih ertlō (MEL, 6) 'Jumalat oma Issandat ei tohi sa pahandada'; Ala ertlō, kila-pois, se āb uo neitst viga! (VL, 282) 'Ära kiusa, kullapois, see ei ole tüdruku

all'; Plevändal, ku äb notik näläima, mında ertlasi
(F 175, H 7:1) 'Vaata ette, et ei juhtuks mind õrrita-
des õnnetus!

Algup. (FVAL, 37-38).

1402. gerkäla 'kergemeelitseda'.

gerkäla (LW, 56) 'Kergemeelitseda'.

E (LW, 56; FVAL, 38).

1403. imla 'imestada, imetleda'.

Iml pr. imlob sich wundern, bewundern (LDW, 21);
ne attä väggi imlānd il sie rikkuz un knaššm (LW, 72)
'Nad on väga imestanud rikkuse ja ilu üle'; ku ne set
ežmāst kerd nābāD / siz ne imlābāD (K1) 'Kui nad alles
esimest korda näevad, siis nad imestavad'; si.2. mo. n̄t. /
munt. sic / āt i. mlānāD (LT, 53) 'Siis on teised imesta-
nud'; Ku Jēzo seda kuulis, imlis ta (EKO, 25) 'Kui Jeesus
seda kuulis, imestas ta'; Amad imlizto ja erizizto yl
vondzo tuoimol sāmiz neĵ lālam ašaks (RA, I, 52) 'Kõik
imestasid ja rõõmustasid nii raske asjaga valmis saami-
se üle'.

Algup. (FVAL, 38).

1404. lukāla 'hirmutleda, lugata'.

ibbiest lukābāD, ku ne āt kēzāist (LW, 79) 'Hobu-
sed hirmutlevad, kui nad on tigedad'; jemāli ebbi lukā-
lāB / mōrd vārzaD ka lukālābāD (K1) 'Emane hobune

inukab, noored varsad ka hirmutlevad'; niord lapst it kimp-
sõ iukälõbõD / mis tæg iukälõt tegiž (Kr) 'Noored lapsed
üheskoos inukavad, mis te jälle inukate'.

Algup. (SKES, I, 111; FVAL, 38).

1405. jutlõ 'jutlustada'.

jutlõ (LDW, 97) 'Jutlustada'; jutlõb un / ku midä
netlõB (Va) 'Jutlustab on, kui midagi mõeldakse'; Ja ta
jutliz Jüdeamä zynagogis (UT, 120) 'Ja ta jutlustas Juu-
damaa sünagoogides'; Aga ne rouž, kis jeds lekäto un ta-
ga kavšto, krivkist un utlist (EMW, 80) 'Aga need inime-
sed, kes järel käisid, karjusid ja ütlesid'.

B (FVAL, 39).

1406. kaidlõ ~ kailõ 'kahetseda, kaevelda'.

Kaidl pr. kaidlob, kädil pr. kädlob klagen, wehkla-
gen (LDW, 29); Sie përast algid kaidligid sie uõmdiz pã-
va perr (IG, 381) 'Seepärast ärge kaevolge homse päeva
pärast'; minä kailõp tagan (LDW, 101) 'Ma kahetsen taga';
kaidlõB / kaibõb amadõn / naist jemin tēbõD (K1) 'Kaeb-
leb, kaebab kõigile; naised rohkem teevad'.

Algup. (SKES, I, 141; FVAL, 39).

1407. kargl 'hüpelda, karelda'.

Kargl pr. karglob springen (LDW, 32).

Algup. (SKES, I, 161; FVAL, 39).

1408. kartl 'karta, hirmu tunda'.

Ja irgiz veržö ja kartlõ (UT, 101) 'Ja hakkas väsema ja kartma'.

Algup. (FVAL, 39).

1409. kazl 'kasvada'.

Kazl pr. kazlob (LDW, 33) 'Kasvada'.

Algup. (SKES, I, 169; FVAL, 40).

1410. kädl ~ kõdl 'kahelda'.

kädl (kõdl) (LW, 111) 'Kahelda'; kõdlõB / tämpõ
küttõB / ku um jevä / müppõ küttõB / ku äp (KL) 'Kaht-
leb: täna ütleb, et on hea, homme ütleb, et ei ole';
Algid votäigid, mis tæg gyöt ja mis tæg juot ja algid
kädligid (UT, 144) 'Ärge otsige, mida te sõõte ja mida
te joote ja ärge kahelge'; Aga kis äb usk või kädlob
nädi sõndi (FK, 45) 'Aga kes ei usu või kahtleb nendes
sõnades'.

Algup. (FVAL, 39), tüvi on algupärane, tuletamisel ilmneb eesti keele eeskuju.

1411. kenel 'lärmitseda; pööritada'.

Kenel pr. kenslub lärmen; pä kenslub mich schwin-
delt (LDW, 35); süda min südad kenslub (IG, 114) 'Nii
minu süda pööritab'.

Algup. (LW, 114; FVAL, 40).

1412. kegžlā 'kāia, jalutada'.

ligit kegžlām (LW, 114-115) 'Minge jalutama'; Ne lekšta pits joug naigō kegžlōmō (Lāvli, 9, 1932) 'Nad lāksid mōōda jōe šārt jalutama'.

Algup., / kānga king (SKES, I, 181; FVAL, 40).

1413. kiēdl 'āra keelata'.

Kiēdl nr. kiēdlub verbieten (LDW, 36); Un tama nāntl jara kiēdlis sada tietus tied (IG, 358) 'Ja te-
ma nendel keelas seda teatavaks teha'.

Algup., / kiēdō keelata (SKES, I, 188; FVAL, 40).

1414. kierlā 'keerelda, pōōrelda'.

Kierl nr. kierlob hin- und herwenden, drehen, wir-
beln (LDW, 36); ta āp pīl kuōš pāl / sis ta kierlāB
(KL) 'Ta ei pūsi paigal, ta keerleb'; ku maguB / sis
kierlāB it kilg pāl un t^uois kilg pāl (Va) 'Kui magab,
siis keerleb ūhe kilje peal ja teise kilje peal'.

Algup. (SKES, I, 188-189; FVAL, 40-41).

1415. kiržlā 'karjuda, kisada'.

kajak kiržlās kierlāB (LW, 135) 'Kajakas karjudes
keerleb'; ne lindabā d un sis kiržlābāD (KL) 'Nad len-
davad ja siis karjuvad'.

Algup. (SKES, I, 191; FVAL, 41).

kōdlā vt. kādīā.

1416. kõpõl ~ kõupõl 'kaubelda, tingida'.

mõddõn voi' sūr kõpõlimi nūttkõks (LDW, 148) 'Meil oli nandega suur kauplemine'; ku ne tulbõt sinõ / siõ nāntõn v"õl sūr kõpõlimi (Kl) 'Kui nad tulid sinna, siis oli neil suur kauplemine'; mīniz jūr sūr kõpõlimi (Kr) 'Mõlõmise juures on suur kauplemine'.

Germ (SKES, I, 173; FVAL, 41).

1417. k"õžal 'kosida'.

Kuožal pr. kuožalob freien, Freiweber sein (LDW, 47).

Algup.: / k"õžõ kosida (SKES, II, 222; FVAL, 41).

1418. kurkõlõ 'krookseuda'.

kruõõat kurkõlõ bõd (LDW, 168) 'Kärnkonnad krooksu-
vad'; kruõõat kurkõlõ bõd dikõõ / ingõbõd dikõõ kurkõlõ
(Kr) 'Kärnkonnad krooksuvad tiigis, hakkavad tiigis
krooksuma'.

Lt (FVAL, 42).

1419. kūlõlõ ~ kūdlõ 'kuulatleda'.

Kūldõ pr. kūldlob (lvSal kūldlub) hören, kund-
schaften (LDW, 45); Kūdl pr. kūdlub, kūdlumuk kūdl
(õSal) horchen (LDW, 44); õbbõm ta sai vizzõ võttõt ja
kūldlõttõt (Lävl, 1, 1938) 'Hiljem võeti ta kinni ja
kuulati üle'.

Algup. (SKES, II, 251; FVAL, 41-42).

lõbl vt. lõbl.

1420. leugla ~ liugla 'liuelda, libiseda, langeda'.

Lovl pr. lovglob rutschen, glitschen; schleudern (LDW, 59); leugla b. mõza mingi aža (LW, 190) 'Libiseb maha mingi asi'; leugla, lvL liugla (GLL, 38) 'Komistada, libiseda, langeda'; ku mäg lām pits r¹ekk / sia mäg leugla (Kl) 'Kui me läheme mööda teed, siis me libiseme'; leugla B / sie v^uolks selli iekkami (Va) 'Libiseb, see oleks selline kukkumine'; leugla B / ne ka mõza sada (Kr) 'Libiseb, nagu maha kukub'.

Algup. (SKES, II, 299; FVAL, 42).

1421. lindl 'lennelda'.

Lindl pr. lindlob fliegen, schweben (LDW, 55).

Algup., / linda lennata (SKES, II, 287; FVAL, 42).

1422. lougl 'tagumistele jalgadele püsti ajada'.

ebbi lougl B (Kl) (LW, 203) 'Hobune ajab kahele jalale püsti'; sia ta lougl b. ama nēla jālgaks (Kl) 'Sis ajab ta püsti kõigi nelja jalaga'.

Algup. (SKES, II, 281; FVAL, 42).

1423. luoil ~ luol 'loovida'.

luoil pr. luoilob laviren (LDW, 58); lōia luol b. vast tūld (LW, 207) 'Laev loovib vastu tuult'; ku ta

vastõ tuldõ küõilõb (Lävl, 18-19, 1933) 'Et ta vastu
tuult loovib'; 1^uõilõB / ku purrõks / ku tül um vastõ /
un ku kierõb idõ puõlõ un t^uõizõ puõlõ (Va) 'Loovib,
kui purjedega, kui tuul on vastu ja kui keerab ühele
poole ja teisele poole'.

Holl. (SKES, II, 314; FVAL, 42-43).

1424. lõbl ~ lebl 'vihelda'.

lobl pr. loblob (lebl pr. leblob, leblub) (LDW,
57) 'Vihelda'.

Algup. (SKES, II, 303; FVAL, 43).

1425. maikslõ 'matsutada, maitsta'.

lõpsõ maikslõ a sietsõ (LW, 215) 'Laps matsutab
süües'; maikslõB siemõz jüssõ / sie um maikslõ mi /
maikslõ p. set / mis naka tammõn um (Sr) 'Matsutab süü-
mise juures, see on maitmine; maitseb vaid, mis mait-
se tal on'.

Algup. (SKES, II, 327-328; FVAL, 43).

1426. metlõ ~ mitlõ 'mõtelda'.

Metl pr. motlob (mitl, mutuld, pr. mitlub) denken,
meinen; sinnen, nachdenken; sich einbilden (LDW, 66);
mis tõe metlõ t (LW, 221) 'Mida te mõtlete?'; metlõB,
lvL mitlub, van. mitlub (GLL, 92) 'Mõtleb'; Aga kui sa
mõtitud tänyõs näd velidõ lilevõ (RA, I, 49) 'Aga kuidas
sa mõtled sel õõl meie vandi leida'; Ku mõtlizõm / Ja

mādlizõn / mēg Tsiont, lālems aigas (Lāvli, 3, 1935)

'Et mõtlesime ja meenutasime me Sionit rasketel aegadel'; Um väggi knaššõ seda juva paldin mõtl (P 175, M 6:15) 'On väga ilus seda head praegu mõelda'; püüsiid attõ metlanõD / ku sie veip t^uoiž vālda (Va) 'Püüsid on mõelnud, kas see võib tõsi olla'.

Algup. (SKES, II, 345; FVAL, 43-44).

1427. muidlõ ~ mujaldõ 'naeratada, muhelda'.

Muidl pr. muidlob (mujald pr. mujaldob) lächeln (LDW, 64); ta set muidlõB (LW, 233) 'Ta vaid muigab'; ku mēg nāgrõmāst šb nāgrõm / mēg muidlõm (Va) 'Kui meie naeru ei naera, siis me muigame'; mujaldõB / tāssā kit-tõB (Pz) 'Muigab, šaldakse siin'; Piāki Ants set muid-lõs danktiz pādõ (JL, 88) 'Väike Ants vaid noogutas miutes pead'; siz ta muidlõs viedab laiga sou entõ vanast murgist piipstõ (Lāvli, 12, 1932) 'Siis ta miutes tõmbab laia suitsu oma vanast kulunud piibust'.

Algup. (FVAL, 44), muutus h > j (1) on reeglipärane.

1428. mādlõ 'māletada, meeles pidada, meenutada'.

Mādl pr. mādlõb gedenken, sich erinnern, eingedenk sein; erwähnen; erinnern (LDW, 61); mittõ senaks ta šb uo mādlõn (LW, 240) 'Mitte sõnagagi pole ta meenutanud'; ma mādlõB (Pz) 'Ma māletan'; sie siz minnān mādlõB / s¹eda aigā šõp mādlõtõ (KL) 'See siis on mulle mäles-

tus, seda aega saab mäletada'; Poiškiz pävsti ma mää-
lub yyd aigo tulmiZ (RA, II, 45) 'Poisikesepõlvest mä-
letan üht kaldale tulemist'; se um Itõn jõva mädlõtõb
(F 175, M 3:10) 'See on seltsile hea mälestis'.

Algup. (FVAL, 44), sufiksi kujunemine on erandlik
ning seotud metateesiga (AH, 353).

1429. nustl 'tõsta'.

Nustl pr. nustlub (lvSal) heben (LDW, 71).

Algup., / nustā tõsta (SKES, II, 394-395; SKRK,
255), eri lms keeltes on sõna n- või t-alguline.

1430. peisl 'soojendada, paista'.

Peisl, peislo, pr. peislob sich wärmen, sich er-
wärmen (LDW, 79); vanäizā um amā ēdāk peislā n õi jetsā
(LW, 280) 'Vanaisa on kogu õhtu soojendanud ennast ah-
ju ees'; peislān / ku um külma / lām õi jūrā peislām
(Va) 'Soojendanud; kui on külm, läheme ahju juurde soo-
jendama'; pävalikkis peisl B (Pz) 'Päikese käes soojen-
dab'; un se kitõn, las vėlõg tām ka sie tul jūs peisl.
ni ta kitõn: "peisl, peisl!" (NLK, 138) 'Ja see üteli-
nud, et lubagu temal ka tule juures soojendada. Ta on
õelnud: "Soojenda, soojenda!"; Kui jennõ ma um äjjeds
tulnaigas peislõn (JL, 75) 'Kui palju olen ma ahju ees
tule ääres soojendanud'; Ja nāds Petrusõ peislõm (UT,
103) 'Ja nähes Peetrust soojendamas'; ja laskõnn tām-

mõn peislõ tulnaisas (Lävi, 7, 1932) 'Ja lasknud tal
soojendada tule ääres'.

Algup. (LDW, 280; FVAL, 45).

1431. pⁱeksl^õ 'ümber ajada, ringi tõmmata'.

Peksl pr. pekslõb sich umtreiben; flattern; sich
sperran (LDW, 79); ta aḱkup pⁱeksl^õm t^uois naisk^õks
(LDW, 299) 'Ta hakkab teise naisega ringi tõmbama';
pⁱeksl^õb üks kord it^õks un t^uois päva t^uoisk^õks (KL)
'Tõmbab ringi ükskord ühega ja teisel päeval teisega';
embit sõp kittat / sie pⁱeksl^õB siekk^õks (Va) 'Rohkem
õeldakse: see tõmbab sellega'; pⁱeksl^õB / k^ub immar
kautti (Pz) 'Tõmbab ringi, ajab ümber'; Kyl ju siz kui-
gõd piekslõks ent^õ jõudkõks lõbb^õ (F 175, M 1:15) 'Küll
siis kuidagi ajaks oma jõuga läbi'.

Algup., / pⁱeks^õ peksta (FUV, 80; FVAL, 45).

1432. pⁱezl 'pesta'.

Pezl pr. pezlõb waschen (LDW, 80).

Algup., / pⁱezz^õ pesta (SKES, III, 530-531; FVAL,
45-46).

1433. pierzl^õ 'peeretada'.

Perzl pr. perzlõb farzen (LDW, 80); siz um pägin
pierzl^õm^õst (LDW, 288) 'Siis tuleb palju peeretada';
ebbi pierzl^õB (Va) 'Hobune peeretab'; Pierzlõn, pierz-
lõn, kis um pierzlõn? (VL, 35) 'Peeretanud, peeretanud,

kes on peeretanud?'; Ku sin õbbi kolm kōrd pierslōb,
siz sa kuolōd järe (LW IV, Kr 9) 'Kui sinu hobune kolm
 korda peeretab, siis sa sured'.

Algup. (SKES, III, 540; FVAL, 46).

1434. pīslō 'seista'.

mis sa sāl pīslōd (LW, 299) 'Mis sa seal seisad'.

Algup., / pīlō seista, oodata (SKES, III, 546-547;
 SKHK, 257), ilmselt frekventatiivsuse rõhutamiseks on
 lisatud -s- ja -l-.

1435. pušlō 'puselda'.

Puəl pr. pušlob, pūskl (puštl) pr. pūsklob (puš-
lob) mit den Härnen stossen (LW, 88); ärget pušlōbād
it t'oiškaks (LW, 319) 'Härjad pusklevad üksteisega';
pušlōbād kakā nuortā jōssā (KL) 'Pusklevad kaks noort
 oinast'; niemāt pušlōbād / panbāt pēdi kubbā (Pz) 'Leh-
 mad pusklevad, panevad päid kokku'; pušlōz / niemāt
pušlōbād / pušlōmi (Va) 'Puseldes, lehmad pusklevad,
 pusklemine'; tāpāndōd pušlōbād (NLK, 24) 'Nurgapalgid
 ristuvad'; ku niemōd pušlōvōd, siz nānt pāl kitōb doš, doš
doš! (VL, 152) 'Kui lehmad pusklevad, siis šeldakse nei-
 le: doš, doš, doš!'

Algup. (SKES, III, 639; FVAL, 46).

1436. raidlō~ rallō 'raiuda, lõhkuda; hammustada'.

Randl, raidl pr. radilob (rall pr. ralub; Sal rāgl

pr. räglub) hauen, mit dem Beile hacken; beissen (LDW, 90); ma um külb n ku sadajalgä ka rädläji (LDW, 328) 'Ma olen kuulnud, et sadajalgne ka hammustavat'; rädlä p. pü-di / um rädlä n (Pz) 'Raiub puid, on raiunud'; sebod mo-go radlotod un tullo eitod (EMO, 7) 'Raiutakse maha ja heidetakse tulle'; äb mä radlötöd un tullö eitöd (MEL, 5) 'Raiutakse maha ja heidetakse tulle'; Kärnoz karnon silmo äb radl (RA, II, 39) 'Kaaren kaarnal silma ei no-ki'.

Algup. (GLL, 258; FVAL, 46-47).

1437. ratstl 'ratsutada'.

Ratstl pr. ratstlob reiten (LDW, 91).

Algup. (SKES, III, 744-745; FVAL, 47).

1438. reälä ~ riälä 'kõhida, rõgiseda, rõhitseda'.

Rosl pr. roslob (real pr. reslob) raffien, räuspern (LDW, 93); vana-iza reälä B (LDW, 333) 'Vanaisa kõhib'; riälä B / ku tämmän tulep tagiž / um siend jo jemin (KL) 'Rõhitseb, kui tal tuleb tagasi, kui on söönud liiga palju'; riälä B (Pz) 'Kõhatab'.

Algup. (SKES, IV, 904; FVAL, 47).

1439. reudlā ~ reuglā ~ rⁱeuclā 'rõhitseda'.

Rovdl pr. rovdlob rülpsen (LDW, 95); ku ma reud-lä B, siz jema riidlä B (LDW, 335) 'Kui ma rõhitsen, siis ema riidleb'; ta sei äntäta nei tädäks, ku ta reugliz

(LW, 335)

ID 'Ta sõi ennast nii täis, et muudkui rõhitees'.

Algup. (SKRK, IV, 930-931; FVAL, 47).

1440. riidlā~rillā~rillā 'riielda, söimata',

Ridl pr. ridlob (Sal ridla pr. ridlub) streiten, zanken, keifen; schelten, züchtigen (LDW, 92); kizzi miez ridlub nāista (LW, 340) 'Kuri mees söimab naist'; ridlā, rillā, ridāl (GLL, 72) 'Söimata, riielda'; ridlām kōtskin / vāimidi sendi kittām ikā t^uoizān (KL) 'Riidleme kahakesi, ütleme teravaid sõnu üksteisele'; mōc tānda ridiām (Va) 'Me pehandame temaga'; Perrā seda tuoiz pūvan vol ta juva eāmōst kōrd rillān (F 175, M 7:3) 'Pärast seda teisel päeval oli ta juba riieldud'.
Germ (SKES, III, 791; FVAL, 48).

1441. riemlā 'rõõmustada'.

Yl sie ni enōld riemlōbōd (VL, 65) 'Selle üle rõõmustavad inglid'; Siepiarast um min sydam riemli ja min kēl riemlōb (UT, 234) 'Seepärast on minu süda rõõmus ja minu keel rõõmustab'.

Sm (FVAL, 48), esineb pelgalt Soomes ilmunud trükisais.

1442. rintlā 'ringutada, sirutada'.

Rintl pr. rintlob (vantl) sich recken, sich reckeln (LDW, 92); ni talub rintlimi (LW, 338) 'Nüüd tuleb ringutus'; tāma rintlīz (KL) 'Ta ringutas'.

Algup. (FVAL, 48), mõneti ilmneb germ. keelte mõju (SKES, III, 765).

1443. rundžlā 'rabelda'.

nei rundžlōs veglōs ailōb toizōn sālģō (VL, 391)
'Nii rabeldes ajab teisele vägisi selga'; Mis sa rundž-
lōd un ād ie mēggōm! (VL, 595) 'Mis sa rabeled ega jää
magama'.

Algup. (vt. nr. 2103), esineb Soomes ilmunud teo-
sels (FVAL, 48).

1444. sādīlā 'sadada, kukkuda'.

Fallende Sucht sādīlob tob ('Sal sadami tob') (LDW,
221); sāddālītāp, tēbbā um lālam arštā (LW, 352) 'Lange-
töbe on raske arstida'; sāddālītāp, tēb um rājā (Kl) 'Lan-
getöbi on haigus'.

Algup. (FVAL, 49), esineb kindlas ühendis (vt. nr.
1844).

1445. sēntālā ~ sēnālā ~ sīnālā 'sõnelda, riielda'.

Sonāl pr. sonšlob (sunāl) disputieren, streiten,
sich zanken, sich überwerfen (LDW, 109); ma sai tām-
kāks sēntālām (LW, 361) 'Ma läksin temaga sõnelema';
sēnālāB / ne ku lāpōš akuks rekandām (Va) 'Utleb sõnu,
nagu laps hakkaks rääkima'; it t^uoie vastā / ta sēntā-
lāB (Sr) 'Üksteise vastu ta sõneleb'; ja nēšti, kis
volt Kilikiamāld ja Āziamāld, Stefanuzōks sōnšlōm (UT,

243) 'Ja nägid, kes olid Küllikiamaalt ja Aasiamaalt, Stefanusega sõnelamas'.

Algup. (SKES, IV, 964-965; FVAL, 49).

1446. seuylā ~ seulā ~ siuylā ~ siulā 'sügelda'.

Sovl pr. sovlob (Sal sül pr. sülub) jucken (LDW, 110); minnan seulāB / siezart siebāD (LW, 361) 'mul sügeleb, kirbud söövad'; seulāB / keiz / sālga (Va) 'Sügeleb käsi, selg'; seulāb ne ka (Sr) 'Nagu sügeleb'; ku pierz seuylāB, sis sōp p¹eksā Ku ūlt seuylābāD, sis sōp butšintt mast (LF, kataloog) 'Kui perse sügeleb, siis saab peksta. Kui huuled sügelevad, siis saab musitada'.

Algup. (SKES, IV, 1151-1152; FVAL, 49).

siñālā vt. sentālā.

1447. siñālā 'tilkuda, tibutada, nõretada'.

Siñāl, siñālo pr. siñālob trüufeln, triefen (LDW, 100); pāgih āp. sadā, rōškis siñālāB (LW, 367) 'Palju ei saja, natuke tilgub'; siñālāB / akup siñālām / siñātām (Va) 'Tibutab, hakkab tibutama, tilkuma'; silmadāka siñālāB (Sr) 'Silmadega tilgutab'.

Algup. (FVAL, 49-50), tüvi *sipu- ~ *tipu- on onomatopoeetilist päritolu.

siuylā ~ siulā vt. seuylā.

1448. sütlä 'süüdistada'.

süt pr. sütab, freq. sütl pr. sütlob beschuldigen,
richten (LDW, 109); süt lä bäd / ku t^uoista pa silizäke
tisB (Va) 'Süüdistavad, kui teist süüdlaseks tehakse';
Älgid /ühtligid, ku las teidi Älgäd /ühtlögäd (MEL, 13)
'Ärge süüdistage, kui te ei taha, et teid süüdistatak-
se'; Set minda tæg võitö sýtälö - až um mis sýtälö - nääi
rovkuoda fond instruksijis (Lävlä, 6, 1938) 'Kuid mind
te võite süüdistada - kui on, milles süüdistada - neis
rahvamaja fondi instruksioonides'; laz näntön volgä
tända sýtälö (UT, 197) 'Süüdistagu nad teda'.

Algup. (SKES, IV, 1151; FVAL, 50).

1449. südlä 'sundelda'.

Ne volto Rändalist tiedöd, mis mæg molmöd südlizmi
(RA, I, 49) 'Need olid liivlaste jäljed, mida me möle-
mad sundlesime'; voltö liviliz tiedöd, mis mæg molmöd
südlizmi (JL, 83) 'Olid liivlaste sammud, mida me möle-
mad sundlesime'.

E (FVAL, 50), kirjakeelne sõna ei saanud kasutata-
vaks ning levis läti laensõna butšintä.

1450. sürsl ~ süslä 'suurustada, suurustleda'.

Sürsl, sürslo pr. sürelob (Sal sürl pr. sürlub)
prahlen, gross thun; süralä b. entä jõutäke (LW, 389)
'Suurustleb oma jõuga'; ne süslä bäd / äle um s¹eldä

(Va) 'Nad suurustlevad, see on selge'; kriev⁶s. sürsäl⁶B

(Sr) 'Venelane suurustab'; sie äb. uo sürslimi (Kl) 'See ei ole suurustamine'; sürslimizon äb uo äb mingi vertuz! (RA, I, 43) 'Suurustamisel pole mitte mingit väärtust!'; Ja sürsälöb pägin tiedam (LVL, 39) 'Ja suurustab palju, teame'.

Algup. (SKES, IV, 1136; FVAL, 50).

1451. sädl⁶ 'seada, korrastada, kokku leppida'.

Sädl pr. sädlöb einrichten, ordnen, zusammen stellen (LDW, 97); ma sädläb üt koval mie jür⁶ (LW, 393) 'Ma lepin ühe targa mehega kokku'; na ku sädläp p¹eri mie jür⁶ p^uoiss⁶ks agä valänikäke (Va) 'Seab peremehe juurde poisiks või rentnikuks'; sädäb um s¹e senä / sädlömi äb. uo (Sr) 'Seab on see sõna, seadlemine ei ole'; fie ma jähdölöb mingi kowahl mie juhrö (MEL, 15) 'Seda ma lepin kokku kellegi targa mehega'.

Algup. (SKES, IV, 1182; FVAL, 51).

1452. zi²ekäl⁶ ~ zi²ekäl⁶ ~ zi²ukäl⁶ 'valutada, tuigata'.

Zooka pr. zooksob, freq. zookal pr. zookslob hüpfen, tanzen (LDW, 140); kazai zi²ekäl⁶B (LW, 400) 'Kasvaja valutab'; zi²ekäl⁶B / kazab mingis kuožäs / sis ta si²ekäB / zi²ekäl⁶B (Va) 'Tuikab, kasvaja mingis kohas, siis ta torkab, tuikab'; zi²ekäl⁶B / ambät p^uodädmiz jür söp kittät (Sr) 'Tuikab, hambavalu juures üeldakse';

ku võlud zyökslobod (dānčobod) kuredoks (RA, I, 52) 'Et nõiad keerutavad (tantsivad) kuraditega'.

Algup. (SKES, IV, 1156-1157; FVAL, 51).

1453. tapla 'tapelda, võidelda, kakelda'.

Tapl pr. taplob (Sal tapild, tapuld pr. taplub)
schelten, ausschelten, zanken, balgen, sich schlagen,
streiten (LDW, 111); kuolkkanikkat taplist mõmiettõks
(LW, 409) 'Kolka elanikud taplesid maameestega, s.t.
lätlastega'; tapl. taopäl (HPL, 84) 'Tapelda'; lähät
taplam it t^uoizän / miet ka taplõbõD (Va) 'Lähevad üks-
teisega kaklema; mehed ka kaklevad'; taplõbõD / amä
passoul taplõB (Sr) 'Taplevad, kogu maailm tapleb';
Ne at kubs taplonod suodas Saksad vastõ (RA, II, 72)
'Nad on koos võidelnud sõjas sakslaste vastu'; siz min
püõsid taplõket (UT, 223) 'Siis minu poisid võitleksid'.

Algup. (SKES, IV, 1229-1230; FVAL, 51).

1454. tekälõ 'kloppida, tuksuda'.

sida tekälõB (LW, 414) 'Süda tuksub'; minnõn kazai
nei tekälõB (LW, 414) 'Mul kasvaja tuksub'; tekälõB /
s¹edä ma külõn um (Va) 'Tuksub, seda olen ma kuulnud'.

Algup. (FVAL, 52), tüvi on onomatopoeetiline, <

*takele-.

1455. temlδ ~ temblδ ~ timblδ ~ timlδ 'tõmmelda, *Umber
lasta, *ringi tõmata'.

Timbl pr. timblob streiten, kämpfen, fechten, rin-
gen, balgen (LDW, 114); münda kert temlõbõd ka sürd-roõž,
ku ne riidlõbõd (LW, 414) 'Mõnikord tõmbavad ka suured
inimesed, kui nad riidlevad'; tõmmõn äb.äo nei jennõ
jõudõ / sis-ta temlõB set (Sr) 'Tal ei ole nii palju
jõudu, ta vaid tõmbab aeg-ajalt'; sis-ta temlõB set inõ
(Kl) 'Siis ta tõmbleb vaid koos'; temlõB / jõudõ kõ-
lõks (Va) 'Tõmbleb, prooviks jõudu'; nei ne sülõ tim-
list un klavniat (ULS, 46) 'Nii nad seal tõmblesid ja
klavnuksid'; mõg kaadskin tõmblimiz mingiz puol stunde
(F 175, H 3:10) 'Nii me kahekesi tõmbasime oma pool
tundi'.

Blt, / tembõ tõmata (SKRK, 281; BFB, 231).

1456. temälδ ~ timälδ 'tõmmelda'.

Temäl pr. temälob (tumäl, lyšal tumäl pr. tumä-
lub) hin und her ziehen, zucken; schlucken, schluchzen
(LDW, 120); temäljji ebbi kiskõb, ažat katki (LW, 414)
'Süia ja sinna kiskuv hobune rebib asjad katki'; ebbi
ka / ku jevist äb. v¹edä / sis-temälõB (Va) 'Hobune
ka, kui hästi ei vea, siis tõmbleb'; temälõbõd / v¹edä-
bõd vastukst / kiskõb ikõ iṭṭõ un t^uõi t^uõistä (Sr)
'Tõmblevad, veavad vastamisi, üks tõmbab üht, teine
teist'; sis-ta temälõB (Kl) 'Siis ta tõmbleb'; Un ni.ṭ
ta / i.rgis / te.mälõ (ULS, 149) 'Ja nii ta hakkas tõmb-

lema'; kalamiez entš mieliks - tõmäl mō ta lāb (F 175, M 7:2) 'Kalamies oma aruga läheb tõmbama'; Ja äbõudi vaim tõmälis tända ja loks tāmst ulzõ vegiz yõlkõks ourõs (UT, 69) 'Ja kuri vaim tõmbas teda ja läks temast välja suure häälega karjudes'.

Blit (vt. nr. 1455).

1457. tikäl 'trampida, kloppida, hüpelda'.

Tukäl pr. tukšlob (tikäl pr. tikšlob) wirgen (LDW, 120); niam äb. ve! kuzzõ ta tikälõB (LW, 421) 'Loom ei saa kuseda, ta trampib'; tikälõB / ibiz vⁱedam jüssõ / ebbi äp. tõ vⁱedõõ (Sr) 'Trambib, hobusekoorma juures, hobune ei taha vedada'; Tulvals istõs, loulõs, võikslõs, õdõõ lõbbõ timblõs, tikälõs (Lõvli, 18-19, 1933) 'Tule valgel istudes, võisteldes, kogu õhtu tõmmeldes ja trampides'; Kikiut kiskiz, tõmäliz, tikäliz (F 176, M 7:16) 'Kütket kinkus, tõmbles, trampis'; ku tādõn äb lih wa/- tõ tik/chlõ sie äb juwahn (MEL, 10) 'Et teile ei hüppaks vastu see halb'; Ma tadõn kitõb, ku tadõn ab li vasto tukšlo sie ab jovān (MEO, 15) 'Ma teile ütlan, et teile ei hüppaks vastu see halb'.

Algup. (LW, 421; FVAL, 53).

1458. tuntäl ~ tunäl 'tunnistada, vaevu tunda'.

(Tunäl pr. tunslob), uls t., uls t. bekennen (LDW, 119); ma tuntälis sinda amä aiga (LW, 440) 'Ma tunnistasin sind kogu aja'; mis sind ni tuntälõD (Kl) 'Mida sa

nii tunnistas?'; mingi riisting v^uolks ne ka tunt^õB /
sis tunt^õl^õB (Va) 'Keegi inimene oleks nagu tuttav,
siis tunnistas'; ne ni jedd^õ vⁱedⁱai tun^õsliz un vet^õiz
 (NLK, 405) 'Noh, siis isamees tunnistas ja otsis'.

Algup., / tund^õ tunda (ESU, 148; FVAL, 53).

1459. täksl^õ 'täkselda, raiuda'.

täksl^õ (LW, 445) 'Kirvega m^õngeldes raiuda'; mis
sa ni täksl^õt s^õal / ne ka l^õp^õs vet^õB kirr^õD k^õdd^õ (Kl)
 'Mis sa seal täksled, kui laps võtab kirved kätte';
täksl^õB / ne ka radl^õB (Va) 'Täksleb, nagu raiub'.

Algup. (FVAL, 53-54).

1460. uidl^õ 'häbeneda'.

(Uidl pr. uidlob) beschämen (LDW, 121), Ausschel-
 ten apuidl (uidl, ^õsal apvuigl) (LDW, 167); uidl^õB /
t^õmm^õn v^uol r^õz uid (Kl) 'Häbeneb, tal oli natuke hä-
 bi'; uidl^õB / ne ka v^uoiz^õn t^õieb uid^õ (Va) 'Häbistab,
 teisele teeb nagu häbi'.

Algup. (FVAL, 54).

1461. umbl^õ 'õmmelda'.

Umb1, umblo pr. umblob (^õsal ummel, umuld pr. umb-
lub) n^õhen (LDW, 122); p^õmp^õpart un j^õur^õ umbl^õm^õst (LW,
 452) 'N^õb^õid tuleb külge õmmelda'; umbl^õb it kn^õss^õ
õz^õ õr^õnd (Kl) 'Õmbleb ilusat põlle'; naist puolist umb-
list / am^õd umblist tikkiz (Kl) 'Naisterahvad õmblesid,

kõik õmblesid igasugust'; Amad eedmod; kybar, aarnod ja
iiz säpkod at kērabist lāngadōks jiera umblotod (RA, II,
53) 'Kõik rõivastusesemed: kübar, rõivad ja ka saapad
on kirjude lāngadega ära õmmeldud'.

Algup. (SKES, II, 430; FVAL, 54).

1462. vaidlā 'vaidelda'.

Vaidl pr. vaidlob (Sal vaidlub) vertauschen (LDW,
127); Yl mis vaidlist tēg sōndi riēk pāi? (UT, 83) 'Mille
ile te vahetasite sõnu tee peal?'; lekst jūdōd jara
entē vail pāgin sōndi vaidlōs (UT, 296) 'Läksid jaudid
ära, omavahel palju sõnu vahetades'.

Algup. (FVAL, 54).

1463. vantlā ~ vantlā ~ vanklā 'vaadata, vaadelda'.

Vantl pr. vantlob (vankl pr. vanklob, Sal vantlilā
pr. vantlub) sehen, blicken, schauen, besuchen; nach-
stellen (LDW, 129); vantlā / illā touvā tēdi (LW, 470)
'Vaata üles taevatēhti'; siā vantlāB (Va) 'Siis vaatab';
vantlāB / nāi / midagast nāB / vantlāB / ku ta kuodin
nāB (Sr) 'Vaatab, nii, midagi näeb; vaatab, kui ta just
näeb'; Kus set vanklub, āmāi pindā (ELL, 2) 'Kuhu vaid
vaatab - kõikjal pime'.

Algup. (LW, 470; FVAL, 54-55).

1464. veikslä ~ vuikslä 'võistelda, kihla vedada'.

Voikalomi (voikalimi, vuikalimi), voikalimiz pierr
um die Wette (LDW, 137-138); veikslä bəD / kis emin veib
nuštə (LW, 482) 'Võistlevad, kes suudab rohkem tõsta';
veikslä bəD / kis jo jemin veib (KL) 'Võistlevad, kes
suudab rohkem'; veikslä B / ku ma tōb emin sōdə / aga
nuštə (Sr) 'Võistlen, kui ma tahan rohkem saada või tõs-
ta'; Aga tām kievad iirlist irgist võikslə üdōšlō tegiš
(Lävi, 6, 1932) 'Aga sel kevadel hakkasid iirlased
uuesti võistlema'; kui enč võikšlimizt vindos võikslə
(RA, II, 31) 'Kui oma võistlemist võites võistelda'.

Algup. (FVAL, 55; SKRK, 272), on liitunud sufiksiaid
-sk- ja -l-.

1465. veitlə 'võidelda, võistelda'.

ne tiemiet tiebət tiedə veitlə s (LW, 482) 'Need
tõõmehed teevad võisteldes tööd'; ku kakš lāb d rallä-
mō s pālə / ne veitlə bəD / veikslə bəD (Va) 'Kui kaks lā-
hevad raletõõle, siis nad võistlevad'; veitlə bəD / kien
um jo emin jõudə (KL) 'Võistlevad, kellel on rohkem jõu-
du'; ta veitlə b ittə un veitlə B t^uoistə (Sr) 'Ta võist-
leb ühega ja teisega'; missoks võitliz Krievod kēzar
Aleksander Nevski ymmār (RA, I, 45) 'Millega võitlesid
venelased keiser Aleksander Nevski ümber'.

Algup. (vt. nr. 1464).

1466. vⁱentlā~vⁱentā1 'venitada, ringutada'.

Vantl pr. vantlob sich recken, im Bette reckeln (LDW, 130); min vanāma kittiz, ku ne, kis pāgin āntāta vⁱentlilid, šjit pⁱerrā vāndizāks (LW, 497) 'Mānu vana-oma ūtles, et need, kes enmast venitavad, jāāvat hiljem kⁱlirakaks'; lōda jūš mūnda kerd vⁱentlāB (K1) 'Laua jun-
res mōnikord ringutab'; ta nei entlāb un vⁱentlāB (Va) 'Ta nīl haigutab ja ringutab'.

Algup. (SKRK, 258; FVAL, 55-56).

vaikslā vt. vaikslā.

1467. v^uodlā~v^uoddā1 'oodata'.

Vodl pr. vodlob (vodl, vuodl) warten, erwarten, harren, sich umsehen (LDW, 136); v^uodlā sa sentā kuntā ma tulāB (LW, 502) 'Oota sa seni, kuni ma tulen'; alā v^uoddā1 mīnda / mīnā āp tō v^uoddā1 tānda (K1) 'Āra oota mind, mīnā ei taha oodata teda'; v^uodlābād mīnda (Va) 'Ootavad mind'; Mōca vodliz enā pīga tutkamt (RA, I, 51) 'Mets ootas oma peatset lõpu'; Kōniet vodlōs pū-
dōka iem (VL, 45) 'Kuningat oodates puhtaks jāmē'.

Algup. (SKES, II, 419; FVAL, 59).

5. -n d-

1468. aländ 'alandada'.

Aländ, alänt pr. aländob, aläntob herabsetzen, erniedrigen, demüthigen (LDW, 3); Aländob, aländ (KA) 'Alandab, alandada'.

Algup. (vt. nr. 1583).

1469. apänd 'hapendada, hapneda'.

Apänd pr. apändob gähnen, säuern; sauer machen (LDW, 4); vol äb apänd (LN, 12) 'Ölu ei hapne'; vana gruma um vël sizal kis apandub neki lēba apatoks (F 175, M 3:10) 'Vana vihkamine on veel sees, mis hapneb nagu leivajuuretis'; ku panab silla apänd n sendi / nōttidi (Kl) 'Kui pannakse sisse hapupiima, kapsaid'; nōttid panā ka apänd m (Va) 'Kapsad pannakse ka hapnema'; lēba apänd B / apänd rok (Ln) 'Leib hapneb, hapu kali'; nōttid ni apänd bāD / ni m apänd tegiž (Sr) 'Kapsad nüüd hapnevad, nii on hapnenud jälle'.

Algup. (SKES, I, 56-57; SKRK, 258), ~~*happante-~~.

1470. juond 'talutada, juhtida'.

juond pr. juondob führen, leiten (LDW, 28); ta tōi entä ibiž juond s kōdai (LN, 96) 'Ta tõi oma hobuse talutades koju'; juond 'leiten, führen' (GIL, 164); juondiji tulaB (Kl) 'Juht tuleb'.

Algup. (SKES, I, 117-118; SKRK, 269).

1471. kistand 'kustutada'.

Kistand pr. kistandob (lvSal) abkühlen, lüften (LDW, 37).

Algup. (vt. nr. 1594).

1472. kuorand 'lugeda'.

Kuorand pr. kuorandob lesen (LDW, 47).

Algup., / k^uorr² korjata (SKES, II, 218-219), sõna on tehisklik ning loodud otsetõlkimise teel (LDW, 165).

1473. küzand 'küside'.

Küzand pr. küzandob fragen (LDW, 50).

Algup. (vt. nr. 653).

1474. laikand 'laiutada'.

mis jõvam siest liivodon um ku ta magab ja laikan-
dub (F 175, M 3:10) 'Mis head on sellest liivlastele,
et ta magab ja laiutab'.

Algup., / laica lai (SKES, II, 276; SKRK, 259),
sõna on individuaaltuletis.

1475. laiskand 'laiselda'.

Laiskand pr. laiskandob faulenzien (LDW, 52); kiss
um laiskandan, sien pütt² b jaxa (LDW, 182) 'Kes on lai-
selnud, sellel on pundus'; kis mittä midagont äb tie,

kis laiskandõb (Lävi, 12, 1932) 'Kes midagi ei tee, kes laiskleb'; sis ta laiskandõB / ta midagast õp tie (Kl) 'Siis ta laiskleb, ta midagi ei tee'; laiskandõB / kis um laiska (Va) 'Laiskleb, kes on laisk'; laiskan- dõB / õp tõ strõdõ (Mn) 'Laiskleb, ei taha teha tõõd'; laiskandõbõD / kãbat, set idõ kumsõ (Kr) 'Laisklevad, käivad vaid üheskoos'.

Blit, / laiska laisk (SKES, II, 270; BFB, 193).

1476. lopand 'lõpule viia, lõpetada'.

Lopand pr. lopandõb vollenden (LDW, 56).

Algup., / loppõ lõppeda (SKES, II, 303; SKRK, 257).

1477. mãrgandõ 'mädaneda, roiskuda'.

mãrgand pr. mãrgandõb faulen, verfaulen (LDW, 61);

haggard mãrgandõbõD (LW, 240) 'Kartulid mädanevad'; õb-

bi leks kuntõ kure mãrgandiz jorõ (NLK, 201) 'Hobune

läks, kuni kurat mädanes ära'; ja kubbõ murtõt pumate-

rial ỹrgõb mãrgandõ (F 175, M 4:16) 'Ja kokku muretssetud

puumaterjal hakkab mädanema'; amad aõad mãrgandõbõD (Kl)

'Kõik anjad mädanevad'; aina mãrgandõb jorõ / ku viha

tuleb (Mn) 'Hein mädaneb ära, kui vihma tuleb'; võ /

min s¹e pẽgal ỹrgõb mãrgandõ (Ti) 'Vaata, mul hakkab

põial mädanema'; aina mãrgandõB / vĩa mãrgandõB (Va)

'Hein mädaneb, varandus mädaneb'; mitsõs pũ magõb määsõ /

sie ka mãrgandõB j¹erõ (Pz) 'Metsas on puu määs, see ka

mädaneb ära'.

Blit, / mārga mārg (SKRK, 280; BFB, 201), pole välistatud ka tüve algupärasus (SKES, II, 360).

1478. nālgand 'puudust kannatada, nālgida'.

Nālgand pr. nālgandob Mangel leiden (LDW, 67).

Algup., / nālga nālg (SKES, II, 412; SKRK, 256).

1479. oksnā 'oksendada'.

Oksn pr. oksnob vomiren, sich erbrechen (LDW, 73);

diðrākkān vol krūogāst tultā oksnāmāst (LW, 263) 'Didrik pidi kõrtsist tulles oksendama'; oksnāb (AH, 161)

'Oksendab'; un bro.utāta, m o.ksnān sie bo.r u.lā (LW,

25) 'Ja sõites on ta oksendanud ussi välja'; um oksnāmāst (Mn) 'Tuleb oksendada'; un siz um oksnān (Pz) 'Ja

siis on oksendanud'.

Algup. (SKES, II, 424; SKRK, 256), <⁺oksanta-, d on

liitest välja langenud foneetilisest põhjustel.

1480. parānd 'parandada'.

Parānd pr. parāndob (lvSal parandub) verbessern

(LDW, 77).

Algup. (SKES, III, 490-491; SKRK, 268), <⁺paranta-.

1481. paškānd 'pasandada'.

Paškānd pr. paškāndob purgiren, Durchfall haben

(LDW, 77); paškāndāb (KA) 'Pasandab'; nonā puogān um ruja,

ta paškāndāb (LW, 276) 'Lambatall on haige: ta pasandab';

luomās paskāndāB (Va) 'loom pasandab'.

Algup., / paska pask (SKRS, III, 500; SKRK, 252).

1482. pⁱerāndā 'pārāndada'.

* (Pērānd pl. pērāndob) erben (LDW, 78); ku itt emād vuibod touvo valdust pērānd (IG, 469) 'Et kõik võivad taeva valdust pärīda'; vīla pⁱerāndīji (LW, 300) 'Varanduse pärīja'; pⁱerāndāks kil ma um külān (Fz) 'Pārāndust olen ma küll kuulmad'.

Algup., / pⁱerā pāra (SKRS, III, 527-529; SKRK, 251).

1483. p^uotkāndā 'plehku panna, ģara joosta'.

potkāndā, jāra p. (LW, 311) 'Minema joosta'.

Algup. (vt. nr. 1713).

1484. rakāndā 'puhastada, rookīda'.

Rakānd pr. rakāndob Fische ausnehmen, reinigen (LDW, 90); rakāndob (KA) 'Roogib'; lesti um rakāndā-māst (LW, 323) 'Lesti tuleb puhastada'; ēzmāks v^uol kal-di rakāndā-māst (Kl) 'Kõigepealt tuli kalu puhastada'; rakāndāb linād / lesti ka rakāndāB (Va) 'Puhastatakse linad, lesti ka puhastatakse'.

Algup. (LW, 326), eesti murdeis on vasted rakkuma noaga õmblust lahti lõikama (Saa), rakkuma, rakaa tapetud looma nūlgima (Trv), rakma rappima, rookima kalu (Se).

1485. rokand ~ rikand 'rääkida, kõnelda'.

Rokand pr. rokandob (rukand) reden, sprechen, verabreden (LDW, 95); rikandob (KA) 'Räägib'; mäg rekandisam kõgin it t'hoizaks (LW, 334) 'Me rääkisime kaua üksteisega'; ikš kird sarikandand r¹ik päl² lād³ puba, tungal un velg (NLK, 61) 'Ükskord olid uba, tungal ja õlg kokku leppinud matkale minna'; iz re.kkand rā.ndaki:eldō (LT, 33) 'Rääkis liivi keelt'; Jieds ilma suoddō rōkan-dizto vel Rāndakieldo Patikmās ja Gipkol (RA, I, 60) 'Enne maailmasõda räägiti veel liivi keelt Patikmaal ja Gipkos'; Ta atrokandis un kitis (EMO, 9) 'Ta rääkis vastu ja ütles'; tāma rokandiz nei (KL) 'Ta rääkis nii'; kōnli un rekandōn (Va) 'Kaarel on rääkinud'; tāma rikandōB (Mn) 'Tema räägib'; mis tāma rikandōB (Pz) 'Mida tema räägib'.

Algup., / rek kõne (LW, 334-335).

1486. saland 'varastada'.

Saland pr. salandob (lvSal salandub) stehlen, bestehlen (LDW, 96); salandob (KA) 'Varastab'; salandōs rikaks āo sō (LW, 353) 'Varastades rikkaks ei saa'; u.ondžal / va.rald / mizōn / i.lōzō / lā.nt / sa.lāndōn / lā.rāndōz (ULL, 114) 'Hommikul vara tõusnud üles, läinud varastanud ära'; si.z ne vā.ggō jē.mō sa.lāndist (LT, 71) 'Siis nad väga palju varastasid'; Salandiz am-mō, nei ljestō ku kammō (LL, 21) 'Varastas kõike, nii

lesti kui kammeljaid'; Siepiarast ku äbjövad mõtkõd tul-
bõd ulzõ sydamst, tappimi, abjelamiz rikimi, puortini,
salandimi (UT, 33) 'Sollepärast et halvad mõtted tule-
 vad südamest: tapmine, abielu rikkumine, porduelu, va-
 rastamine'; salandõn rōdõ / salandõb ibiži (Mn) 'Varas-
 tanud raha, varastab hobuseid'; um salandõ t^(u) 'On varas-
 tatud'; salandõB / salliz / algõ mittõ ikõ nāgõ (Sr)
 'Varastab salaja, et mitte keegi ei näeks'.

Algup. (LDW, 353; J. Mägiste, Liivi sõnaseletusi. -
 Eesti Keel, 5, 1931, lk. 130; П. Арустам, К вопросу о разбумии
 субкоро языка. - Труды Института языкознания, II, Москва
 1954, стр. 257.

1487. uland 'ulguda, vinguda'.

Uland pr. ulandob heulen, winseln; summen (LDW,
 122).

Algup., / ullõ uluda (SKRK, 256), < *ulvo-.

1488. upandõ 'uppuda'.

Upand pr. upandob, jera u. ertrinken (LDW, 123);
mis ma sin nittõ läp paldin uppandõm (LDW, 457) 'Mis ma
 sinna heinamaale nüllid lähen uppuma'; u. upandõbõ d. ja. rā
 (LT, 41) 'Uppuvad ära'; ama se sigād bara aillis marre
sizol un upändist jera siezo vedde (EMO, 27) 'Kogu sea-
 kari jooksis marre sisse ja uppus sellesse vette'; ja
kāra etis entāta küolta pāld jarrõ ja upandiz jera (UT,

131) 'Ja kari heitis ennast kaldalt järve ja uppus ära';
ikē matruz vol upāndōn jarā (F 175, M 1:15) 'Üks madrus
 oli uppunud'; upāndō bā d roušt (Kl) 'Inimesed upuvad';
irēl ikē p^uoiški v^uol upāndōn (Va) 'Irel oli poisike
 uppunud'; rištīng upāndō B (Mn) 'Inimene upub'.

Algup. (SKRK, 258), <⁺upō-.

1489. ulānd 'ülendada, kõrgendada'.

Ulānd s. ulānt (LDW, 125).

Algup. (vt. nr. 2010), <⁺ul-.

6. -ž-

1490. bonžž 'pomiseda, põmiseda, sumiseda'.

Bonžž pr. bonžžob (LDW, 12) 'Sumiseda'; mēdlinē-
kizd bonžžā bā D (LW, 22) 'Mesilased sumisevad'; mⁱedlin-
kist ka bonžžā bā D (Kl) 'Mesilased ka sumisevad'; bonž-
žā B / selli mēra tiemi ta v^uolka (Va) 'Sumiseb, selline
 mūra tegemine see oleks'.

Algup., sama päritolu verbiga bonikš (vt. nr.
 1335).

1491. daržž 'väriseda, vappuda, rappuda'.

Dorž pr. doržob (durž pr. duržob) beben, erschüt-
 tert werden, erzittern (LDW, 14); laskā bāt ku lāb rūt-
tā d daržā bā D (LW, 37) 'Lasevad, nii et aknaarundud väri-

sevad'; deržə, diržə (GIL, 141) 'Rappuda, väriseda';
si.s.ta.m.lā.nd.je.tspēdān ne.ikku a.mā i.lma de.ržān
 (LT, 23) 'Siis on ta läinud edasi, nii et kogu maailm
 on vappunud'; lābūd deržəbəd (KL) 'Aknad värisevad';
kilmast deržəB (Sr) 'Külmast väriseb'.

Algup. (LW, 37), <⁺tārīse-, t > d on onomatopoeetilistes sõnades häälikuseaduslik.

1492. gil(d)žə 'kõliseda'.

gilš pr. gilšob (LDW, 17) 'Kõliseb'; gilžəb (AH, 4) 'Kõliseb'; tāmmān rō gildžis kabātsə (LW, 57) 'Tal raha kõlises taskus'; un ku. ne kū.ləbāt sⁱedā kⁱellā gē.ižəm (LT, 48) 'Ja kui nad kuulevad seda kella kõlisesemas'; kiela gilžəB (KL) 'Kell heliseb'.

Algup. (SKES, I, 193), <⁺kilīse-, muutus k > g on häälikuseaduslik (AH, 4).

1493. gləbžə ~ glābžə 'klõbiseda, klobiseda'.

Gləbš pr. gləbšob klappern, anschlagen (LDW, 18);
lāb.lōdād gləbžəbəd (LW, 58) 'Aknalauad klobisevad';
ambəd glābžəbəd (Va) 'Hambad klõbisevad'.

Algup. (LW, 58), <⁺klopise- ~ klepise-, k > g on häälikuseaduslik.

1494. grābžə 'krabiseda'.

Grabž pr. grabžob klappern, rascheln (LDW, 18);
grābžə (LW, 62) 'Krabiseda'; ne.ka kōškə ka grābžəB

(Va) 'Nagu kasukas ka krabiseb'.

Algup., sama päritolu verbiga krābikš (vt. nr. 1359), muutus k > g on häälikuseaduslik.

1495. keržš 'käriseda'.

pin ūttab nekka metsa keržšB (LW, 116) 'Koer hau-
gub, nii et mets käriseb'; metsa nei keržšks / ku pin
utab (Kl) 'Mets nagu käriseks, kui koer haugub'; ker-
žšB / pin pāl sōp kiūtāt (Va) 'Käriseb, koera kohta öel-
dakse'; Mis tēg siidā rāukōt ja ourōt, nei ku oma ilma
keržšB? (JL, 54) 'Mis te siis nutate ja karjute, nii et
kogu maailm käriseb?'.

Algup. (SKES, II, 261), < *kārise-.

1496. kibžš 'kipitada, kibiseda'.

nōgš kibžšB (LW, 123) 'Mähk kipitab'; kibžšB / ku
siinnān um midād katki / vana sēmda ka kibžšB (Kl) 'Ki-
pitab, kui sul on midagi katki; vana piim ka kibiseb';
ne ku seulšks / nei kibžšB (Va) 'Nagu sügeleks, nii ki-
pitab'; un kingan tomi kibžšB oigis jelāmiz pierre (EMO,
12) 'Ja kelle tahtmine kipitab õige elu järelle'.

Algup. (SKES, I, 196-197), < *kipise-.

1497. mēržš 'müriseda, uriseda'.

Murž, murž pr. muržob (lvSal murz pr. murzub) lār-
men, poltern, rauschen (LDW, 65); pitāri mēržšB (LW,

221) 'Pikne müriseb'; pin' um kezzi / möržəB (Va) 'Koer on kuri: uriseb'; pitki müržəB (Pz) 'Pikne müriseb'; möržəb ku pitki, äb üo pitki? (JL, 53) 'Müriseb kui pikne, ei ole pikne'; Motor ingiz möržə (Lävi, 1, 1931) 'Mootor hakkas mürisema'.

Algup. (SKES, II, 356), <⁺mürise-.

1498. mudžə 'kubiseda, kihiseda, mudiseda'.

Mudž pr. mudžub wimmeln (LDW, 64); kärnist mudžə-
bə d. it kužəə (LW, 233) 'Kärbsed kubisevad ühes kohas';
kukkist mudžəbəD (Kl) 'Putukad kihisevad'.

Algup. (LW, 233; NS, II, 565), <⁺mutise-.

1499. neržə 'uriseda, krudiseda'.

Nerž pr. neržəb (nurž pr. nuržəb) knurren, brummen, murren (LDW, 72); rebbi neržiji nekka pin' (LW, 245) 'Rebane urisevat nagu koer'; ta äb utä / ta set neržəB (Kl) 'Ta ei haugu, ta vaid uriseb'; pin' neržəB / ku um kezzi / utaməst äb utä (Va) 'Koer uriseb, kui on kuri, haukumist ei haugu'; entä tubas külön pinnə nöržəm (LF IV) 'Oma toas kuuland koera haukumad'; Ta nöržəb vägiž (Lävi, 12, 1932) 'Ta uriseb tasakesi'; ja lum jalgad all nöržis (Lävi, 3, 1935) 'Ja lumi jalgade all krudises'.

Algup. (SKES, II, 403), <⁺nerise- ~ mürise-.

1500. tšūžā 'sisiseda, schiseda, sahiseda'.

Tšūž pr. tšūžob (lvSal tšūkst) zischen, sausen, flüstern, zischeln (LDW, 117); va ku ūška tšūžāB (LW, 436) 'Vaat, kuidas uus sisiseb'; ūtā kabāD tšūžābāD (KL) 'Ühtelugu sisisevad'; un ūška / ku un kezzi / sis- ta tšūžāB (Va) 'Ja uus, kui on kuri, siis ta sisiseb'; ni tulab nei-jen mirine neiku ne pōžōd tšūžōbōd (LF IV) 'Sis tuleb nii palju surnuid, et pōssad sahisavad'; putšit tšūžābāD, munād likkēbāD (LF III) 'Putsid sahisavad, munad liiguvad'.

Algup. (SKES, IV, 1053), <⁺susise- ~ ⁺sosise-, läti keeles on lähedane verb šūžēt.

1501. veržā 'väriseda'.

Verž pr. verzob, verž, verš (lvSal varz, verz pr. vārzub, varzub) zittern, beben, erschüttert werden (LDW, 132); kilmast amōāD veržābāD (LW, 479) 'Kilmast hambad värisevad'; veržāB / ku rīstingān un kīlma (Sr) 'Väri- seb, kui inimesel on külm'; vanādan veržāp pā iž ant- šānt (KL) 'Vanadel väriseb pea iseenesest'; verž, verž, ābō-lēd, tūl āinda veržātub (VL, 260) 'Värise, värise, haavaleht, tuul sind väristab'; ja yrgis veržō ja kart- lō (UT, 101) 'Ja hakkas väriseema ja kartma'.

Algup. (SKRK, 256), <⁺vārise-.

7. -t̃ t- ~ -t̃-

a. vokaal + -t̃ t-

1502. ärmatt̃ə 'armastada'.

un ärmast̃əg Tēdi un Taedd jemant un Taedd laepši (IK, 377) 'Ja armastagu Teid ja Teie prouat ja Teie lapsi'.
Germ (vt. nr. 1625).

1503. borätt̃ə 'müristada'.

Borät pr. borätob (lvšal murz) donnern, krachen,
dröhnen, brüllen (LDW, 10); länz ie borättis pigä amä ie
(LW, 26) 'Möödunud ööl müristas peasegu kogu öö'; pīt̃ki
borätt̃əB / suur kabäl̃ka / ku laškūB / sis ka borätt̃əB
(Kl) 'Pikne müristab; suurtükidega kui lastakse, siis
ka müristab'; borättini um sie / ku pīt̃ki borätt̃əB (Va)
'Müristamine on see, kui pikne müristab'.

Algup. (SKES, III, 602-603), <+pora- ~ +pera-, muutus
a > b on onomatopoeetilistes sõnades võimalik.

1504. gvätt̃ə 'hoovata, voolata lasta'.

Ovät pr. ovätob (uvät) strömen lassen, abzapfen
(Birken-wasser) (LDW, 139); uvät̃əb (KA) 'Hoovab'; gvätt̃i
(LW, 52); veiž gvätt̃əB (kl) 'Vesi voolab'.

Algup. (LW, 51-52), sõna etümoloogia on lõplikult
selgitamata.

1505. globättä 'klõbiseda, klõbistada'.

Globät pr. globätob (auch globint pr. globintob) klappern, klopfen (LDW, 18); tul globättäb läb lödidi (LDW, 59) 'Paul klõbistab aknalaudu'; väldistäz ää glo-bättäB (LM, 59) 'Lahtiselt asi klõbiseb'; mingi ää glo-bättäB (KI) 'Mingi asi klõbiseb'.

Algup. (LDW, 59), vrd. e Kod klobattama ühekordselt, ükilist klõbinat tekitama (KKI MS), tüvi on onomatopoeetiliselt päritolu ning lähtumine saksa klopfen-verbist pole põhjendatud.

1506. golättä 'vuliseda'.

Golät pr. golätob rauschen (LDW, 18); vez jooksäb golättäz (LDW, 60) 'Vesi jookseb vulisedes'; ku ve¹z jooksäB / sie um golättäks (Va) 'Kui vesi jookseb, see on vulisemine'.

Algup. (SKES, II, 210), <¹kola>, muutus k > g on seaduspärane.

1507. inättä 'proovida'.

toogat sürt tangäD, minä koläb inättä, mis sääl um (LDW, 72) 'Tooge suured tangid, ma püüan proovida, mis seal on'.

Algup. (vt. nr. 1403), vrd. e Nõo inettämä inestama (KKI MS).

1508. imüt 'himustada'.

Imüt pr. imütob lüistern sein (LDW, 21).

E, imü himü (LW, 73).

1509. istat 'istuma panna'.

Istat pr. istatob setzen (LDW, 23).

Algup. (vt. nr. 1589).

1510. jelättä 'elata, töötada'.

Jelät pr. jelätob leben; arbeiten; ulz j. verdienen;

jelätob gefüllttert (LDW, 25); kis kuolnd veib jelättä

(LW, 87) 'Kes surmut võib elatada'; sellä jelättimi Hb

vei volda (Kl) 'Selline elatamine ei või olla'; jelättäB/

ku v^uoltä tieB (Va) 'Ligub, kui õlut tehakse'.

E (LW, 87), liivi keeles on ka verb jellä elada,

jelättä on aga tuletatud vastava eesti verbi eeskujul.

1511. jovättä 'jahvatada'.

Jovät pr. jovätob mahlen lassen, mahlen (LDW, 27);

perimiez jovättäp tuulikol (LW, 92) 'Peremees jahvatab

tuulikul'; jovätä (GIL, 250) 'Jahvatada'; jovättäB/

siz ne jovättist sⁱeda (Kl) 'Jahvatab, siis nad jahvata-

sia seda'; jovättäb joudi / perimiez lekä jovättän (Va)

'Jahvatab, peremees läks jahvatama'.

Algup., / jou jahu (SKES, I, 115-116; SKRK, 270),

* jeuha-.

1512. jōtta 'jahutada'.

Jot pr. jotob (jat pr. jatob) abkühlen, kalt werden lassen (LDW, 26); alà jōt tubbā (LW, 93) 'Ära jahuta tuba'; ku midagēst um kiebi / siz ne jōttabād (Kl) 'Kui midagi on kuum, siis nad jahutavad'; siz um rōz jōttamast (Va) 'Siis tuleb natuke jahutada'.

Algup. (SKES, I, 132-133), lms lõunarühmas võib eeldada tagavokaalset *jahe-.

1513. jūrmattā 'uimaseks jääda, nārbuda'.

Jūrmatton pl. jūrmattōnd berauscht (LDW, 28); pūd at kilmast jūrmattānd (LW, 98) 'Puud on külmast nārbunud'; jūrmatōb juopua; jūrmatōn juopumut (KA); pūd attā jūrmattānd (Kl) 'Puud on nārbunud'; jūrmattāB / um ne ka rōz jelsā / ne ka nārbān (Va) 'Jääb uimaseks: on nagu natuke elus, nagu nārbunud'; jārā jūrmattān / jārā nārbān (Va) 'Uimaseks jäänud, ära nārbunud'.

Algup. (LW, 98), vrd. ka e Se hurmatama, hurmahhut- ma vihaselt, pahaselt kāratama (KKI MS).

1514. kanāt 'tervendada, parandada'.

Kanat pr. kanatub (lvSal) heilen (LDW, 31).

Algup. (vt. nr. 1516).

1515. kazātā 'kasvatada'.

Kazāt pr. kazātob wachsen lassen (LDW, 33); 112?

kazattā (LW, 109) 'Ules kasvatada'; Kazāt, b. nai kazāt, b = on raskas (KA); un ukš kibdi pū ab voi jorvo villo entš pālo kazāto (LMO, 23) 'Ja kibe puu ei vōi enesel head vilja kasvatada'; ja kazatis tānda entšōn pūogaks (UT, 245) 'Ja kasvatas teda endale pojaks'; kazāttab lāpsi (KL) 'Kasvatab lapsi'.

Algup., / kāzzā kasvada (SKES, I, 169-170; SKRK, 254).

1516. kāndattā 'kannatada'.

Kāndat pr. kāndatōb (kāndat, lvSal kanat pr. kana-
tub) ertragen, dulden, ausschalten, vertragen (LDW, 31);
pāgin roušti āb vei lāulā kāndattā (LW, 111) 'Paljud inimesed ei suuda leili kannatada'; kis lopahndčk/t
janist kahndatōb (MEL, 22) 'Kes lõpuni kannatab'; Ku miez
ūl min sōks nāgrō, sjeda mina siel-ājgal iz kāndatō (LF
IV, 17) 'Et mees minu üle saaks naerda, seda mina sel
ajal ei kannatanud'; minā āp kit mit itōn / ku ma vāga
kāndattāb (KL) 'Ma ei ütle kellelegi, et ma vāga kannatan';
ta nei jēn kāndattāb entš lālamtā (Va) 'Ta nii palju kannatab oma raskust'.

Algup. (SKES, I, 157-158; SKRK, 257, 371).

1517. kēratā 'kirjutada; kirjata'.

Kērat pr. kēratōb (lvSal kirit pr. kiritub) schreiben (LDW, 35); kēratat kēpō (LW, 117) 'Kirjutud karp';

ku ma well woblks wüind Taddun mingi lag biiblist uls-
kahrat rahnda-keel päli (IK, 379) 'Et ma veel oleksin
 võinud teile mingi osa piiblist välja kirjutada liivi
 keeles'; Ma sin andab küž šerkö, anad küž kēratōd (~isumb-
lētōd) (VL, 342) 'Ma annan sulle kumis särki, kõik kumis
 kirjatud (~ välja ömmeldud)'; kēratist ne ristōd (KI)
 'Kirjasid nõud'.

Algup. (SKES, I, 198; SKRK, 276).

1518. kezattō 'vihane olla, tigetseda'.

Kuzāt pr. kuzātōb zürnen, eifern (LDW, 50); algō
māerjemā kezattōg (LW, 120) 'Ängu mereema vihastagu'; ta
kezattiz nei ku (KI) 'Ta vihastas nii'.

Algup., / keza viha, vihm (LW, 120).

1519. kēmattō 'karedaks muutuda, kestendada'.

ku kēdud attō kēmattōnt siz nōgō um kēktī (LW, 121)
 'Kui kēd on kestendanud, siis on nahk kare'; ne attō
pāgin kēnōd / siz nāntōn jālga um kēmattōn (KI) 'Kui nad
 on palju käinud, siis neil on jalg kestendanud'; nōgō
um kēmattōn (Va) 'Nahk on kestendanud'.

Algup. (LW, 121), etimologia on ebaselge, võib
 lähtuda deskriptiivsest tüvest.

1520. kōrdattō 'korrata'.

Ta um kōrdatōn nitōd ja mā jagimist pagast jūšō
 (Lävlī, 18/19, 1933) 'Ta on korranud heinamaade ja maade

jagamist vallavalitsuse juures'.

E, / korjata, neologism on loodud eesti sõna eeskujul ning osutub baltli tlvest hoolimata eesti laenuks.

1521. kilmata 'külmata'.

Külmata pr. külmatab, jera k. erkälten, abkühlen (LDW, 49); lõnta talis kilmattiz anad umarspüd jara (LDW, 133) 'Möödunud talvel külmetas kõik õunapuud ära'; Külmatab (KA) 'Külmatab'; kylmatö (Lävi, 5, 1935) 'Külmatab'; nei kılma um / sis sie kilmattap tikkiž jara (Kl) 'Nii külm on, et see külmatab kõik ära'; ta kilmattab jälga / ta kilmattiz entä nagerd jara (Va) 'Ta külmatab jalad; ta külmetas kartulid ära'.

Algup., / kılma külm (SKES, II, 254; SKRK, 253).

1522. kõtta 'kaotada'.

Kot pr. kotob (kat pr. katob, lyšal kätub) verlioren; vertilgen, ausrotten (LDW, 42); kõttö, kättö (LDW, 152) 'Kaotada'; ma v^uol rō būnga kõttan (Kl) 'Ma olin rahakoti kaotanud'.

Algup. (SKES, I, 137-138; SKRK, 255), ⁺kaotta.

1523. külat 'kuivatada'.

külat pr. külatob trocken (LDW, 45).

Algup., / küla kuiv (SKES, II, 231; SKRK, 253).

1524. küldat̃a 'kullata'.

Küldat pr. küldatob vergolden (LDW, 45); küldat̃a (LDW, 170) 'Kullata'; Küldatob (KA) 'Kullata'; ja ku ümõg pävaliki küldatiz piedadag ladidi (JL, 66) 'Ja kui hommiku-päike kuldab männilatu'; küldattam / mæg kittam / ku ta um külda vart (Kl) 'Kuldame, me ütleme, et ta on kulda vart'; külda um immar / ap-küldattob (Va) 'Kuld on ümber, kullatud'; küldattiz bilda rōmidi (Kr) 'Kuldab pildiraame'; küldattam / tiem immarkoutti küldaks (Sr) 'Kuldame, teeme ümberringi kullaga'.

Gern (vt. nr. 364).

1525. ladutt̃a 'joosta; rutata, ^{*}liiduda; laotada'.

ladut sa ni k¹erd̃a (LDW, 180) 'Iidu sa nii kergelt'; ladutt̃aD kübb̃a kērd̃a p¹erast (Kl) 'Laod kokku järjekorras'; ladutt̃aB kübb̃a / k^uort̃aB kübb̃a / pañaB kübb̃a (Kr) 'Laob kokku, korjab kokku, paneb kokku'; ladutt̃aB / mæg kittiz̃am grouw̃aB (Sr) 'Laob, me ütlesime: kogub'.

E, / laduda, laotada (LDW, 180).

1526. likatt̃a 'tõugata, lükata'.

Lukat pr. lukatob stossen (LDW, 58); likatt̃a (lük-katt̃a) (LDW, 193) 'Lükata'; likatt̃am rōg jedd̃apēdin / las ta lākk̃a jevist (Kl) 'Lügutame natuke ettepoole, et ta läheks hästi'.

Algup., / likk̃a lükata (SKES, II, 317; SRRK, 257).

1527. lõlat 'laulatada'.

lõlat pr. lõlatob trauen, copuliren (LDW, 56); põp
tõmpõp lõlattis kõõlm põr (LDW, 204) 'õpetaja laulatas
 tãna kolm paari'; un siz ku vei tãtal mõlõlatõd (NIK,
 402) 'Ja siis, kui oli kirikus laulatatud'; Ku põp mõdi
lõlatub (VL, 306) 'Kui õpetaja meid laulatab'; lõlattam
nãnt vizza (KL) 'Laulatame nad kokku'; lõlattõB / lõlat-
tõbõD (Pz) 'Laulatab, laulatavad'.

Algup. (SKES, II, 282; SKRK, 275).

1528. lõpattõ 'lõpastada, kopitada'.

kõõzid groudõd lõppattõbõD (LDW, 212) 'Mõrjad terad
 kopitavad'; lõpattõn (GIL, 193) 'Lõpastanud'.

Algup. (LDW, 212), < lõpõ- on deskriptiivset pärit-
 olu.

1529. lõmatõ 'lõmmatada'.

lõmat pr. lõmatõb, jera 1. ersticken; verbergen
 (LDW, 53); kien rindad attõ rujad, sien lõmatõB (LDW,
 213) 'Kellel rinnad on haiged, sellel lõmmatab'; ku lõ-
matõnd nãnt jõra pavissõm (LF IV) 'Et lõmmatamud nad pã-
 ris õra'; kis tõbõd peris liivõd jengõ mõzõ lõmatõ (TLL,
 5) 'Kes tahavad liivi vaimu õra lõmmatada'; Sa lõmatõd
gouv sil jõra (VL, 69) 'Sa lõmbud suitsus õra'; ja õrõ-
kõd kazist sõrõks ja lõmatist sie jõra (UT, 27) 'Ja ti-
 kerberid kasvavad suureks ja lõmmatasid selle õra'; ku
riõting magõB / sie ta panõB pada nõ põlõ un lõmatõB

(Kl) 'Kui inimene magab, siis ta paneb padja suu peale ja lümmatab'; lāmattāB / ku āb vei jervist n^uojangā / siz lāmattāB / rindad attā smagad (Va) 'Lümmatab, kui ei saa hästi hingata, siis lümmatab: rinnad on rasked'; lāmattāB / ku pūttāb jengā (Pz) 'Lümmatab, kui hingest tuleb puudu'.

Algup. (LW, 213; SKES, II, 320).

1530. magattā 'magada, magama panna'.

Magāt pr. magatob einschläfern (LDW, 59); mimmān um sie laos magattamast maggam (LW, 214) 'Mul tuleb laps magama panna'; ma tōb magāt (LW, 214) 'Ma tahan magada'; la. s ve. igā jē. vist na. gattā (LW, 34) 'Võigu hästi magada'; Ĥp tō magattā (Kl) 'Ei taha magada'.

Algup., / magga magada (SKES, II, 326; SKRK, 255).

1531. migrattā 'tuhnida'.

migrattāB (KA) 'Tuhrib üles'.

Algup. (vt. nr. 1787).

1532. I mōttā 'mahutada'.

mōttā (LW, 231) 'Mahutada'.

E, / mahutada, laen on omandanud liivipärase fonetiliselt kuju.

1533. II mōttā 'tagasi hoida, tagasi pidada'.

Matt pr. matab (lvSal) kriechen (LDW, 60); mōttā

entä kieltä (LW, 231) 'Hoiä oma keelt tagasi'; mõttab mi-
dagast (Kl) 'Hoiab midagi tagasi'.

Algup. (LW, 231; SKES, II, 324), lähtumine tüvest
*mä on küsimärgiline.

1534. märättä 'lärmitseda, lärmata, kisada'.

Marät pr. marätob lärmen, poltern; rauschen (LW,
61); lapst märättäbäd (LW, 239) 'Lapsed kisavad'; lapst
märättäbäd (Kl) 'Lapsed kisavad'; märättäbäd / tiebäd
märrä (Pz) 'Lärmitsevad, teevad lärmi'.

Algup. (SKES, II, 360), vrd. ka e märatseda.

1535. naätsättä 'lülä, koputada'.

Aga ku ta väröd uks tagan naäsatilä (UT, 258) 'Aga
kui ta värava ukse taga koputas'.

Algup., / naäsa 138k (LW, 242), vrd. e Jäm, Kod,
Trv, Krk, Plv naäsettama.

1536. neüttä ~ nevtä 'nõu anda, nõu pidada'.

Novt pr. novtob ratschlagen (LW, 72); nivtob (KA)
'Peab nõu'; püöššäd neüttäbäd neitsä d jür lädä (LW, 246)
'Poisiä pidasiä nõu tüdrukute juurde minna'; Aga nõvti-
gid eämöks täm vald ja õigöm tagan (UT, 12) 'Aga pidage
esitaks nõu tema võimu ja õiguse üle'; mög amad neüttäzäm
rög (Kl) 'Me kõik pidasime natuke nõu'; panab metikäd küb-
häd / neüttäB (Va) 'Panab matted kokku, peab nõu'.

Algup. (vt. nr. 902).

1537. novättä 'puhata, puhata lasta'.

Novät pr. novätob ruhen, sich erholen; ruhen lassen (LDW, 69); ta novättä b ibistä (LW, 252) 'Ta puhkab hobust'; novät b lepeuttaa (KA); ja nänt novatimiz kuožon yllö tul ältiz allidi ajinidi (RA, I, 41) 'Ja nende puhkepalga kohal tuul hällitas rohelisi rohte'; novättä b ibistä / pidäb ibia paikkal (Pz) 'Puhkab hobust; peab hobuse kinni'.

Algup., / nouvva puhata, *navu- (LW, 252; SKES, II, 370).

1538. nōlatvā 'naljatada'.

Nolat pr. nolatob (nalat pr. nalatob) scherzen, schäkern, spassen (LDW, 69); pān volli neitsädaks nōlatvān (LW, 252) 'Pastor olevat tilitarlastega naljatamud'; nālat b pilaella (KA); ta nōlattiz (KI) 'Ta naljatas'.

Algup., / nōla nali (SKES, II, 364), <*nalja-.

1539. nustät 'töstatada'.

Nustät pr. nustätob heben lassen, heben machen (LDW, 71).

Algup. (SKES, II, 394-395; SKRK, 257).

1540. opättä 'õpetada'.

Opät, opt. pr. opätob, optob lehren, anweisen; warnen, ermahnen (LDW, 73); oppättä d mīnda voie m (LW,

263) 'Õpetage mind ujuma'; opätab (KA) 'Õpetab'; un o. p-
pättä z. mää. dda n ka. entä la. pätän (LT, 48) 'Ja õpetas ka
 meile, oma lastele'; Sies äjgastos viinküs Yrgis opato
Lävo lapston Randa skoolini Lävo kieldo (RA, I, 39) 'Sel-
 le aasta oktoobrikuni hakkas õpetama liivi lastele ranna-
 koolides liivi keelt'; opatis nant opätoka kuožis (IKK,
 11) 'Õpetas nende õpetamiskohtades'; Bernšteini opättis
skoolis liivä kieldä (KI) 'Bernstein õpetas koolis liivi
 keelt'.

Algup. (SKES, II, 434-435; SKRK, 270).

1541. outtā 'hautada'.

Out pr. ōtab (outob) 'bāhen, seihen' (LDW, 74); ma
outtub lēbdā b-līdā (LW, 265) 'Ma hautan vihta'; ta out-
tab vozzā (KI) 'Ta hautab liha'.

Algup. (SKES, I, 63), on võimalik ka baltl algupära
 (SKRK, 281).

1542. outtā ~ ouvtā 'austada'.

Ouvt, out pr. ouvtob, outob 'verherrlichen, rühmen,
 loben' (LDW, 74); outtāt rištini (LW, 265) 'Austatud in-
 mene'.

Algup. (vt. nr. 909).

1543. ovättā 'avada'.

Ovāt pr. ovätob 'öffnen' (LDW, 74); ovättā b. ukä väl-
diz (LW, 265) 'Avab ukse'; ala ovāt uketā (KI) 'Ära ava
 ust'.

Algup. (SKES, I, 31; SKRK, 257).

1544. olat 'haljendada'.

Olat, olast pr. olatob, olastob (alat, alast pr. alatob, alastob) reifen, bereifen (LDW, 73).

Bit, / olaz haljas (SKES, I, 51; SKRK, 230).

1545. pagat 'rääkida, kõnelda'.

Pagat pr. pagatub (lvSal) sprechen, reden (LDW, 75).

Algup. (SKES, II, 467; SKRK, 216).

1546. painatt 'trükkida, värviga katta'.

painatt (LW, 271) 'Trükkida lasta'; painatt b lan-
gidi vermaks (Pz) 'Katab lõngu värviga'.

Sm, / painaa trükkida (LW, 271), sõna on kirjakeele neologism.

1547. palatt 'põletada'.

Palat pr. palatub (lvSal) brennen (LDW, 76); ma pa-
lattiz entä kleit tagand ära (LW, 272) 'Ma põletasin
oma kleidi tagant ära'; palatt b vanad lied d (KL) 'Põ-
letab vanad lehed'.

Algup. (SKES, III, 597; SKRK, 257).

1548. pistatt 'istutada'.

pistatt (LW, 291) 'Istutada'; Ikä riisting pystatiz
vinamäggö ja tei tara ymmär (UT, 95) 'Üks inimene istu-

tas viinamäe ja tegi aia ümber'; naist piätatõd midä-
gast taras (Va) 'Naised istutavad midagi aias'.

Algup., / piätä pista (SKES, III, 579-580; SKRK, 257).

1549. pivättä 'pühitseda'.

Puvät pr. puvätob (auch puvānd, puvānt, puvāst)
heiligen, weihen; segnen (LDW, 89); pivättä (LW, 296)
'Pühitseda'; Ja ma pyvatõb iž äntäta nänt pierast, laa
ka ne zoigõd pyvatõt tuoda (UT, 220) 'Ja ma pühitsen ise-

ennast nende pärast, olgu ka nemad pühitsetud sellega'.

Algup. (vt. nr. 923).

1550. pilättä 'pilvitada'.

Pilat pr. pilatob (LDW, 82); tõvas pilättä (LW, 297) 'Taevas pilvitab'; pilatob (KA) 'Pilvitab'; algat
pilättäbä (K1) 'Ääred pilvitavad'; pilättä B / ku lep-
pillizäks (Pz) 'Pilvitab, kui muutub pilviseks'.

Algup. (vt. nr. 347).

1551. puddä 'puistetata'.

pu^dttä (L^t pu^dotta-) (GLL, 77).

Algup. (SKES, III, 624; SKRK, 257), < pu^dotta-.

puotta vt. puontä.

1552. pūritā 'purjetada'.

Pūrit pr. pūritob (lvSal pūritub) segeln, schiffen (LDW, 88); vaštā tuldā pūritāē um luolēmest (LT, 322) 'Vastu tuult purjetades tuleb loovida'; pūritob (KA) 'Purjetab'; ta pūritiz m¹e.rō.pālē (LT, 27) 'Ta purjetas merele'; mōū pūritizmē riģē (Sr) 'Me purjetasime Riiga'.

Algup., / pūraž puri (LDW, 322), / purje- (SKES, III, 652).

1553. raiskat 'raisata, kulutada'.

Raiskat pr. raiskatub (lvSal), jāra r. (LDW, 90) 'Raisata, pillata, prassida'.

Algup., / raiskā raisata (SKES, III, 718-719; SKRK, 257).

1554. razatt 'rasvatada, rasvuda'.

ta um jārā razattēn (Kl) 'Ta on rasvunud'.

Algup. (vt. nr. 370).

1555. salattē 'varjata, salata'.

salattē (LDW, 354) 'Varjata, salata'; ja salatiz ēntēta viž kūdē (UT, 109) 'Ja varjas ennast viis kuud'; aga Jēzus salatiz ēntēta ja lēkē pyvakuodast ulzē (UT, 200) 'Aga Jeesus peitis ennast ja läks pühakojast välja'.

B, / salata, on kirikukirjanduses neologism, tüvi on olemas liivi keeles teises tähenduses.

1556. soutta 'suitsutada'.

Sout pr. soutob, auch saut räuchern (LDW, 103); kaldi um souttamast (LDW, 376) 'Kalu peab suitsutama'; souttāp kalci (Sr) 'Suitsutatakse kalu'; tās souttāp kaldi (Va) 'Siin suitsutatakse kalu'.

Algup. (vt. nr. 400).

1557. sulatta 'sulatada'.

Sulat pr. sulatob (lvSal sulata pr. sulatub) schmelzen, aufthauen (LDW, 107); pāva um k'evāt sulattān jēiā (LDW, 385) 'Päike on kevadel sulatamud jääd'; Mis sōitab solatō sidantō sizal? (IKL, 16) 'Mis tahab sulatada sildant sees?'; sulattāB / siē emīn tāntāb rāzā jūssā (Sr)

Algup. (SKES, IV, 1099-1100; SKRK, 253).

1558. tabatta 'juhtuda'.

se tabattiz neī (LDW, 405) 'See juhtus nii'; nei lai ties aza jūssā (Sr) 'Nagu kohtuasja juures'.

Algup. (SKES, IV, 1248-1249; SKRK, 257), on võimalik balti tagapõhi.

1559. toitta 'töötada'.

Toit pr. toitab (od. tūt pr. tūtab, lvSal tūt pr. tūtub) versprechen, geloben, zusagen (LDW, 120); teitta (LDW, 414) 'Töötada'; ja tōitiztā nēdi nānt grumanikisti kaico (RA, II, 65) 'Ja töötasid neid nende vaenlaste vas-

tu kaitsta'; ja tõitist tämmõn rädõ andõ (UT, 100) 'Ja töötasid talle raha anda'; ta teitis tülida (Kl) 'Ta töötas tulla'.

Algup. (SKRK, 275), *toivotta-.

1560. tälattä 'tõlvaga kloppida'.

Tolat pr. tõlatob (tulaks pezz) Wäsche kloppen (LDW, 120); tälattat palag um volda (LW, 416) 'Tõlvaga kloppitud lina on valge'; siz ne pantä libdä silliä un tälattist õrini (Kl) 'Siis pandi need libedasse ja peksti rõivaid tõlvaga'; tälattäB / ku õrini pⁱeziz / siz v^uol selli püst tälä (Va) 'Tõlvaga klopih; kui rõivaid pesti, siis oli selline puust tõlv'; tägiš pēdin v^uoltä püstä tiedät täläd / pⁱezietä õrini / tälattä bād (Sr) 'Varemini olid puust tehtud tõlvad, pesti rõivaid: peksavad tõlvadega'.

Algup., / tälä tõlv (LW, 415), etimoloogia on ebaselge (vrd. e tõlv).

1561. tärattä 'tõrvata'.

Tõrat pr. tõratob (tūrat) theeren (LDW, 121); taidi un regkidi um jega kēvāt tärattä māt (LW, 417) 'Laevu ja regeid tuleb igal kevadel tõrvata'; tūrattäb (KA) 'Tõrvab'; lāja um tõratod ja kūja (RA, II, 57) 'Laev on tõrvatud ja kuiv'; jⁱēdmäl ne tärattist laijs (Kl) 'Varemini tõrvasid nad laevu'; laidi tärattiz vanast (Va)

'Laevu tõrvas vanasti'; tõrattab laidi (Sr) 'Tõrvaved laevu'.

Blb (vt. nr. 428).

1562. tiratt 'tugevaks murtu; tūratada'.

tirattat (skrk) (LW, 422) 'Tugevaks murtunud vana (tūdruk)'.

Algup., / tira tūra (LW, 422).

1563. tinatt 'tinutada'.

Tinat pr. tinatob verzinnen (LDW, 114); puniz va-
kist um vālda-vāskist ristad att sizelpēdān tinattat
(LW, 424) 'Vaak- ja menningnõud on seestpoolt tinutatud';
tinattab / um pannaast tina sille (KL) 'Tinutab, tuleb
panna tina sisse'; tinattat / sie um ne ka rist tinattab
(Sr) 'Tinutatud, see on nagu nõud tinutab'.

Germ., / tina tina (SKRK, 285).

1564. tōmatt 'käärida, käärida lasta'.

Tōmat pr. tōmatob gärben (LDW, 115); tōmatt (LW,
430) 'Käärida lasta parkimisel'; tōmattab miel pūo-
list (Va) 'Lasevad mehed parkimisel käärida'.

Algup., / tām tamm (SKRS, IV, 1218), vrd. e Kod
tammittama kodusel viisil nahka parkima; tähenduslikust
erinevusest hoolimata on lähtumine *tammi- tüvest võima-
lik.

1565. tähta 'tähendada'.

Tät pr. tätoib bezeichnen, andeuten (LDW, 112); säe-
da min um ilza tättamast (LDW, 447) 'Seda pean ma üles tä-
hendama'; anna um ilza tättamast (KI) 'Kõike tuleb üles
tähendada'.

Algup., / täD täht (SKRK, 254), <+täht-.

1566. uigat 'häbistada'.

Uigat pr. uigatoib beschämen (LDW, 121).

Algup. (vt. nr. 1732).

1567. ulatta 'ulatada'.

Ulat pr. ulatoib sich recken; reichen; auslangen,
hinreichen (LDW, 122); ta ulattap kätta (LDW, 450) 'Ta
ulatab kätte'; ulattap / eä minnan um s¹e keiz nei pikkä
(KI) 'Ulatab, kui minul on käsi nii pikk'; ta vei ulat-
ta / ku äp eä kända (Va) 'Ei võinud ulatada, kui ei sea-
nud kätte'.

Algup. (SKRK, 258), <+ulo-.

1568. upattä 'uputada'.

Upät pr. upatoib ertränken (LDW, 123); ma upattap
siezär järe (LDW, 457) 'Ma uputan kirbu ära'; upätä (KA)
'Uputab'.

Algup. (vt. nr. 1488).

1569. ulattā 'hullata'.

Ulattā (LDW, 460) 'Hullata'; ulattābāD / ūlastābāD /
tiēb mulkiptā (Va) 'Hullavad, hullustavad, teeb rumalu-
si'; mis tēg nei ulattāt / lapst ulattābāD (Pz) 'Mis te
nii hullate, hullavad lapsed'.

Algup. (vt. nr. 1734).

1570. I vaittā 'vajutada, jälitada'.

Vait pr. vaitob (lvSal vaet pr. vaetub) senken,
wāgen (LDW, 127); sōdā-k^uoik sai jarā vaittāt (LDW, 466)
'Sõjalaev lasti põhja'; āb-jevād garād vaittist tända
(LDW, 466) 'Halvad vaimud jälitasid teda'.

Algup. (SKRK, 258), <⁺vajotta-

1571. II vaittā 'kaaluda, vaagida'.

bāzmārkā vaittā (LDW, 466) 'Päsmriga kaaluda'.

Algup., on võimalik lähtuda tüvest <⁺vajotta- (vt.
nr. 1570), saab seost luua ka e sõnaga vaagida.

1572. vanāt 'vananeda'.

Vanāt pr. vanātob (lvSal vanatub) alt werden (LDW,
129).

Algup., / vanā vana (SKRK, 259), <⁺vanha-.

1573. vastattâ 'vastata'.

Ja tām oppijid vastatist tāmōn (UT, 84) 'Ja tema jüngrid vastasid talle'.

E, / vastata, kirikukirjanduse neologismi loomisel on eeskujuks olnud samuti en vastata.

1574. verättâ 'kannatada'.

um nei kiebi ku äb veî verättâ (LW, 478) 'On nii palav, et ei või kannatada'.

Algup. (LW, 478-479), vrd e Mär, Trv viratsema viletsalt elama, kidur olema (KKI MS).

1575. vigät 'hukutada, laostada'.

Vigät pr. vigätob (lvSal jara vigatub) zu Grunde richten (LDW, 133).

Algup. (vt. nr. 984).

1576. võittâ 'vahatada'.

võittâ, võittâ, võttâ (LW, 499) 'Vahutada'; långâ võittâD (Va) 'Lõnga vahatatatakse'.

Blit, / võ vaha (SKRK, 281; REF, 238).

1577. võmpattâ 'vänderdada'.

pardit tulbâd vimõpa võmpa võmpattâs (LW, 498)

'Pardid tulevad vinta-vänta vänderdades'; pardid võmpattâbâD (Va) 'Pardid vänderdavad'.

Algup., / võmõ hõljudes käia (LW, 498), tüvi on deskriptiivne.

1578. võttõ 'vahutada'.

mer võttõB (LW, 501) 'Meri vahutab'; veis ka võttõB (K1) 'Vesi ka vahutab'; mer vāttuB (Pz) 'Meri vahutab'.

Algup., / võ vaht (SKRK, 254).

vāgrāttõ vt. vāgartõ.

1579. ādattõ 'hädaldada'.

Ja siis ni, Izand, pan tādõl nānt ādatimist (UT, 239)

'Ja siis, Issand, pane tähele nende hädaldamist'.

Algup. (vt. nr. 994).

1580. harmattõ 'härmatada'.

harmaton (harmagon) pl. harmatond (harmõnd) bereift,
beglatteist (LW, 8); nõ um harmattõn, pūd ätt harmattõn
(LW, 516) 'Maa on härmatanud, puid on härmatanud'; met-
sä um harmattõn (Va) 'Mets on härmatanud'.

Bit, / härma härm (SKES, I, 99; BFB, 221).

1581. ūrgattõ 'alustada'.

ūrgat pl. ūrgatob (LW, 126); ūrgatob (KA) 'Alus-

tab'.

Algup. (vt. nr. 630).

b. -n + t-

1582. akant 'emmata, kaisutada'.

Akant pr. akantob umarmen (LDW, 3).

Algup., / ak² hakata (SKES, I, 49-50; SKRK, 257).

1583. alant² 'alandada'.

Aländ, alant pr. aländo, alantob herabsetzen, tadeln, erniedrigen, demüthigen (LDW, 3); Sie perah² kis ih² oh² ehnt² chta alahntöb nei naku² le laps (MEL, 43) 'Seepärast, kes iseennast alandab nagu see laps'; Alantigiä siz ni äntöta Jumal vegiz käd ala (PK, 19) 'Alandage siis ennast Jumala vägeva käe alla'; Ta alantiz äntöta (Lävi, 3, 1934) 'Ta alandas ennast'; täma alantiz äntöta / ku täma um niäki (Kl) 'Ta alandas ennast, nii et ta on väike'.

Algup. (SKES, I, 14-15; SKRK, 258), < ala-.

1584. alint 'haljendada'.

Alint pr. alintub (lvSal) grünen (LDW, 3).

Bl², / öleZ ~ äleZ haljas (SKES, I, 51; SKRK, 280).

1585. apant² 'hapendada'.

Apant pr. apantob sauer machen, einsäuern (LDW, 4);

sõnda sõb leädiksias un potkias appant² (LW, 12) 'Pli-

ma hapendatakse puumõudes ja pottides'; apantab = hapoit-
taa (KA); sellist azaa sõbaa apantat (KI) 'Niisugused as-
jad hapendatakse'.

Algup. (vt. nr. 1459).

1586. idantaa 'idandada'.

maadit sõbaa idanttat (LW, 65) 'Linnased idandatak-
se'; idantabaa maadidi / tiabaa v^uolt tegiä (KI) 'Idan-
datakse linnaseid, tehakse jälle õlut'; maadidi idantab /
vila um jara idaan (Va) 'Linnaseid idandatakse; vili on
idanenud'.

Algup. (vt. nr. 137).

1587. ilantaa 'ülistada; ülendada'.

Ulant pr. ulantob (auch uländ) erhöhen, aufrichten
(LDW, 125); ilantaa (ulantaa) (LW, 70) 'Ülistada, ülen-
dada'; Ulantab (KA) 'Ülendab'; Ylantot ne leb Jumal jõva
kääd (Lävi, 5, 1936) 'Ülendatud Jumala parema käega';
tāma tānda ilantab (KI) 'Ta teda ülendab'; tānda alavil-
tab / ilantab / ilastab (Va) 'Ta teda kiidab, ülistab,
ülendab'.

Algup. (SKRK, 258; FUV, 69).

1588. intaa 'nimetada'.

Int pr. intob (oder unt pr. untob) nennen einschlä-
fern (LDW, 21); intaa (LW, 74) 'Teatud olukorda viia';

ne inn bād māgām / siz intā bād (K1) 'Parevad magama, siis uinutavad'.

Algup., / inn uinuda (SKRK, 255; LW, 73-74).

1589. istāntā 'istuma panna; istutada'.

Istānt pr. istāntob, istānd pr. istāndob setzen, einpflanzen (LDW, 23); istānt kilaliz lōda jūrā (LW, 77) 'Pane kilaline laua juurde istuma'; ku tulāb tubbā sil- lā / siz ne istāntābād (K1) 'Kui tullakse tuppa sisse, siis pannakse istuma'; mio-istāntā d lōda jūr (En) 'Pared laua juurde istuma'.

Algup., / istā istuda (SKES, I, 109; SKRK, 255).

1590. jerānt 'uesti ära võtta'.

Jerānt pr. jerāntob wieder wegnehmen (LDW, 26).

Algup. (LW, 84-85; SKES, I, 441).

1591. kastānt 'kasta'.

Kastānt pr. kastāntob (lvSal kastandub) spritzen, bespritzen (LDW, 32).

Algup., / kastā kasta (SKES, I, 169; SKRK, 257).

1592. kazāntā 'kasvatada'.

Kazānt pr. kazāntob erziehen (LDW, 33); Kazāntob (lāpāi) erziehen (KA); un mis ma vōib teedā med lihāō rānd keel ilsōkazāntōmōks (F 175, M 6:1) 'Ja mida vōin ma teha meie liivi ranna keele üleskasvatamiseks?';

laost kazantab / un va¹skist un uon puoga / un puid ka-
zantab (Mn) 'last kasvatatakse, vasikat ja talle ja puid

kasvatatakse'.

Algup. (vt. nr. 1515).

1593. keidantab 'sukka panna'.

keidantab (LW, 118) 'Sukka panna'; keidantab / kei-
daz um sie / mis panab lānga pāla / siz ne keidantabab
 (KL) 'Pannakse sukka, suga on see, kuhu pannakse lõng,
 siis pannakse sukka'.

Blit (BFB, 218), A. Ahlqvist on esitanud sõna germaa-
 ni laenuna (KW, 87).

1594. kistantab 'kustutada'.

Kustant pr. kustantob (kistant pr. kistantob, lvSal
kistand pr. kistandub) löschen, auslöschen (LW, 50);
vele kistantab (LW, 130) 'Võlga kustutada'; Kistantab,
kistantab = sammuttaa (KA); un kistantab sie tul jera
 (NIK, 343) 'Ja kustutanud tule ära'; ne kist popud ta ku-
tāb ab kustantob tulkoks jara (EMO, 8) 'Roobitsad põletab
 ta igavese tulega ära'; un sie tügijiz dakt ta jera ab
kistant (LW, 42) 'Ja tahtl ta ära ei kustuta'; un lahki-
tō eitōd ab kü tahntōv tullō (MEL, 44) 'Ja saaksite hei-
 detud igavesse tulle'; Siz um rōsk sōmdaks kistantab st
 (LF kat) 'Siis tuleb rõõsa piimaga kustutada'; Un nei
ne(e) at ka nuokistantōnd sie kōrand (LF IV) 'Ja nii on
 nad kustutanud selle talu'; Kārli ailis ildin ezmizō

krüögõ, laz kystantõg tülða ents kurkeõ (Līvli, 7, 1932)
 'Kaarel jooksis kohe esimesse kõrtei, et kustutada tuld
 oma kurgus'; ku metsa palab / siz mēg amad lām kištantõm
 'Kui mets põleb, siis me läheme kõik kustutama'; tülða
ka kištantõb jarandaz (Va) 'Tuld ka kustutatakse ära';
kištantõb tul' jarā (Mn) 'Kustutatakse tuli ära'; ku tül-
da lāp kištantõm (Kr) 'Kui tuld minnakse kustutama';
tülða kištantõb (Pz) 'Tuld kustutatakse'; um kištanta-
mest / aš tul' palab (Ii) 'Tuleb kustutada, kui tuli põ-
 leb'.

Algup., / kištõ kustuda (LW, 130), vastseiks on e
kustutada, el kištuttada.

1595. k^uštantõ 'parandada, paraneda'.

Koštant nr. koštantõb od. kuostant heilen (act.),
 curiren (LW, 42); un koštantõb amad sin viasõ (IG,
 405) 'Ja parandab kõik sinu voad'; k^uštantõtti jī aina
 (LW, 174) 'Ravimitaim'; un kuostantis ama suglimizi to-
bidi (EMO, 32) 'Ja parandas kõiksuguseid tõbesid'; Tul-
gõ kuostantõm siz sin alastõm (VL, 28) 'Tulge parandama

oma alastust'; Mis vanad rouvz kuostantist ja arštist
sipõlõks (Līvli, 4, 1934) 'Mida vanad inimesed paranda-
 sid ja ravisid sibulaga'; laa ni täiz puustõg ja kuos-
tantõg (F 175, M 3:10) 'Pihastagu ja parandagu nii jäl-

le'; keiz um katki / siz k^uštantõb (Kl) 'Käsi on katki,
 siis paraneb'; ku um katki mingi s^uorm / siz k^uštantõb

(Va) 'Kui on mõni sõrm katki, siis parandab'; veidab /
las k^uoštantōG (Kr) 'Võitakse, et paraneks'; k^uoštān-
tōB / ne-ka katki um (Ln) 'Parandab, kui on katki'.

Algup., / k^uoštā terveneda, terveks saada (SKES,
 II, 223).

1596. lōotantō 'lohutada'.

Aga jūdist volt pāgin tund Marta ja Maria jūr nēdi
lōotantōm vel pierast (UT, 206) 'Paljud juudid olid tul-
 nud Marta ja Maria juurde neid lohutama venna pärast'.

Sm, / lohduttaa lohutada (SKES, II, 300), on kiri-
 kukirjanduse neologism.

1597. lāmantō 'lämmatada'.

mōistōZ vōlkstō min kankst jāra-lāmantōnd (F 175,
 M 7:2) 'Muidu oleksid minu kanakesed ära lämmatanud'.

Algup. (vt. nr. 1529).

1598. mārgantō 'mädandada'.

Mārgant pr. mārgantōb faulen machen (LDV, 61);
vīnō mārgantōb aīnō (LV, 240) 'Viin mädandab heina';
Āb vūi jārē mārgantō (Pz) 'Ei tohi ära mädandada'.

Blit (vt. nr. 1477).

1599. nālgantō 'näljutada'.

nālgantōb = kiusaa nālililē (KA).

Algup. (vt. nr. 1478).

1600. paikkant 'kohta kätte näidata'.

Paikant pr. paikaantob eine Stelle anweisen (LDW, 75).

Algup., / paikka koht (SKES, I, 458-459; SKRK, 253).

1601. parant 'parandada'.

Parant pr. parantob, parint pr. parintob verbessern; heilen, curiren; erquicken (LDW, 77); siä kōra um parant-tāmast (LDW, 275) 'See kiri tuleb parandada'; un ist uoto siegid peräst entšta parāntond (EMO, 39) 'Ja ei olnud en-nast sellegipärast parandanud'; Parantigid mieldō, sie-pierast ku touvōd vald um ležgōl jūrō tund (UT, 6) 'Pa-randage meelt, sest et taeva võim on lähedale tulnud'; parant entš mieldō / algā ta vīeš sⁱeda / mie āp kelB (K1) 'Paranda oma meelt, ära tee seda, mis ei kõlba'; taks noi parantō entšta (Pz) 'Tahaks nii parandada en-nast'.

Algup. (vt. nr. 1480).

1602. paškant 'roojastada, pasandada'.

Paškant pr. paškantob beschmutzen (LDW, 77); paš-kantō (LDW, 276) 'Roojastada, pasandada'; paškantō B tikkis päikad jers (KA) 'Pasandab kõik kohad ära'; tāma paškantō B (K1) 'Ta pasandab'.

Algup. (vt. nr. 1481).

1603. piiskintä 'vähendada'.

Piiskint pr. piiskintob vermindern (LDW, 83); täma veib s²e aža suur velda / mäg tända piiskintam (KL) 'asi võib suur olla, me teeme teda väiksemaks'.

Algup. (vt. nr. 561).

1604. pitkanti 'pikendada'.

Ja pitkantiiz siedo rökke puolstyöde säni (UT, 277) 'Ja pikendas seda juttu poole ööni'; pitkantist / v¹e-dist nei pitkaid (KL) 'Pikendasid, vedasid nii pikalt'.

Algup., / pitkä pikk (SKES, III, 581-582), on tuletatud e pikendada eeskujul.

1605. puontä ~ puottä 'ajada, puhuda'.

puonttä, puottä, puotä (LDW, 317) 'õmutada, puhuda'; Inoik kyla kändöde saito ka räzin yä jõugäks jara puontöt (Lävi, 10, 1932) 'Inoiki küla talud asti ka tassilju liivaga tasa'; puontäB / tõvas puogäB / jöugä puontäB (Va) 'Puhub, tuul puhub, liiv puhub'; täl ruo-puonttan jöugäks / ta.zizäks (LT, 20) 'Tuul ajanud liivaga tasaseks'.

Algup., / pūga puhuda (SKES, III, 626-627; SKRK, 256).

1606. puskanti 'ilustada, kaunistada'.

Puskanti pr. puskantob kränzen, bekränzen, schmücken, zieren (LDW, 88); Sa puskantod seda aigast enä

juvameks (IG, 402) 'Sa ehid seda aastat oma heaga'; kõz-
nikkat puskantabäd ibiži (LW, 319) 'Palmelised kaunis-
tavad hobuseid'; Nodalõks õntsta puskantõb (LVL, 38-39)
 'Nõgesega ennast kaunistab'; se neiki puskantub pa-rāz
 (VL, 254) 'See tütarlaps kaunistab ennast natuke'; ja
tult puskantom mād mādlotob pāvvo (F 175, M 3:10) 'Ja
tulid kaunistama meie mälestuspõleva'; puskantabād / tien
knaššaks (KL) 'Kaunistavad, teeb ilusaks'; is-puskantab
sie tuba (Va) 'Ehib selle toa'; puskantis ibiz un nei
 (Lm) 'Ehtis hobuse ja nii'.

It, / pusk lill, kimp (LW, 319), vrd. It puskuot
 schmücken (LWV, III, 438).

1607. pāgintā 'paljundada'.

Pāgint pr. pāgintob vermehren (LDW, 78); pābsinti/t
ne kubbo (MEL, 56) 'Kogusid need kokku'.

Algup. (LW, 325), tiiveks eeldatavasti pā-.

1608. sēntā 'sõnada, sõnatada'.

sēntā, ap-sēntā (LW, 361) 'Sõnada, sõnatada'; ap-
sēntat ristīnā (Va) 'Sõnatud inimene'.

Algup. (vt. nr. 1445).

1609. sintā 'sünnitada'.

Sunt pr. suntob (lvSal sunt pr. suntub) gebären
 (LDW, 103); sintā (sintā) (LW, 366) 'Sünnitada'; ta
um sintān (KL) 'Ta on sünnitanud'.

Algup. (vt. nr. 394).

1610. sitanta 'situtada'.

Sitant pr. sitantob (lvSal äitand pr. äitandub) dlingen, abhalten (LDW, 100); lapsta um sittanttamist (LDW, 368) 'Last tuleb situtada'; sitantob dlingen, asettan lapsi sittumaan (KA); sitantob lapsta (Kl) 'Situtab last'.
Algup. (vt. nr. 398).

1611. tazant 'tasandada, siluda; lepitada'.

Tazant pr. tazantob, tazand pr. tazandob ausgleichen, gut machen, sühnen, vergüten, ersetzen; vergelten (LDW, 111); las tulge tagis jumaloks jera tazantom (LG, 461) 'Tulgu jälle jumalaga lepitama'; rääkkõ um tazanttamest (LDW, 410) 'Teed tuleb tasandada'; tazantob (KA) 'Tasandab'; ja tazantiz nēdi armõ pidõ rökandõs (UT, 245) 'Ja lepitab neid armust rääkides'; ja leb tād ma pälab ka Heimoklub isandidi mīnda nānt jīets tazantõ (F 175, M 3:10) 'Ja teie kaudu palun ma ka hõimuklubi härrasid mind nendega lepitada'; tāma tazantiz sie aāks tazaks (Kl) 'Ta tasandas selle asja siledaks'; n^u-tazantem tām neī / itlimizaks (Va) 'Tasandame selle nii ühetaliseks'; ku kakõ rīdlõ bō D / sie k^uolmõs tazantõ B (Sr) 'Kui kaks riidlevad, siis kolmas lepitab'.

Algup. (SKES, IV, 1242-1243; SKRK, 259).

1612. tijant 'tühjendada'.

Tujant pr. tujantob, tuant pr. tuantob leeren, ausleeren (LDW, 120); um tijaks tijanttamest (LDW, 420)

'Tuleb tühjaks teha'; tühjantob (KA) 'Tühjendab'; tühjan-
tõbõD / tiebõt tühjaks (KL) 'Tühjendavad, teevad tühjaks';
tühjantõB / mingi asi v^u oleks sees / võtab välja (Sr) 'Tüh-
jendab, mingi asi oleks sees, võtab välja'.

Algup., / tija tühi (LW, 420), sõna esitatakse ka
balti laemuna (BFB, 233), püsib võimalus tüvi vaadelda
algupärasena.

1613. täntõ 'tähendada'.

täntõ (LW, 447) 'tähendada'; Ku ta siestõ sugstõ
vol, täntiz ka see, ku tämmõn vol mõk (LF IV) 'Kui ta
sellest soost oli, tähendas ka see, et tal oli mõök';
ne täntist / ku tämmõn selli mõk um (KL) 'Nad tähenda-
sid, et tal on selline mõök'.

Algup. (vt. nr. 1565).

1614. upantõ 'uputada'.

Upant pr. upantob ertränken (LDW, 123); upantob
(KA) 'Uputab'; upantõ (LW, 457) 'Uputada'; u. upantõ
tä.nda jä.ranõZ (LF, 52-53) 'Uputatakse ära'; lõp kas
puoigi upantam (Va) 'Läheb kassipoegi uputama'; upantõ-
bõd vanad kassid jära (KL) 'Uputavad vanad kassid ära'.

Algup. (vt. nr. 1488).

1615. vabantõ 'vabandada'.

Aga ne yrgist amad ydtuoiz tagan õntõta vabantõ
(UT, 149) 'Aga nad hakkasid kõik üksteise järel ennast
vabandama'; irgist õntõta vabantõ / ku mit ikõ õb uo

5711 (KL) 'Hakkasid ennast vabandama, et mitte keegi ei ole süüdi'.

E, on loodud eesti sõnade vaba ja vabandada eeskujul, pole tulnud tarvitusele.

1616. vagant 'vaikseks teha'.

Vagant pr. vagantob stillen (LDW, 127); läävokiel kilidi äb uot võinod vaganto iiz äjgast sadad Elmmier-naigns (RA, II, 38) 'Läivi külasid ei ole suutnud vaikseks teha aastasajad Merevaigurannas'; ku s¹e kel um väga suur / siz ne vagantob bēD tända (KL) 'Kui kõlin on väga suur, siis tehakse ta vaiksemaks'.

Algup., / vaga vaga (SKRK, 160).

1617. vant 'vanutada'.

Vant pr. vantob walken (LDW, 129); vantta (LW, 470) 'Vanutada'; vantob bē d vadmältä (KL) 'Vanutatakse villast riiet'; villist õrandi vantob (Va) 'Villast riiet vanutatakse'.

Algup. (vt. nr. 1319).

1618. v¹ent 'venitada'.

Vent pr. ventob (lvSal vant pr. vantub) strecken, recken (LDW, 132); v¹enttägä t kättä (LW, 497) 'Venitage kätt'; Ikä nai kitiiz, ku ta nei frgiiji vjentē um amlō (VL, 391) 'Üks naine ütles, et kui ta nii hakkavat venitama ja haigutama'; igani küolimi vjentiz entē luiniist

suormõd tãn jeng tagen (Lõvli, 3, 1934) 'Igavene surm
venitas oma luised sõrmed tema hinge järele'; Aga Jēzus
vientõn kãta, akiz tãnda pakand vizzõ (UT, 31) 'Aga
Jeesus sirutanud kätt, haaras teda kohe kinni'; mãg um
jara v¹entat (K1) 'Kõht on ära venitatud'.

Algup., / v¹ennõ venida (SKRK, 258).

1619. vãntõ 'mähkida'.

Vãnt pr. vãntõb windeln (LDW, 130); pã.ppõn a.mõt
guõ.rmõd vizzõ vã.nõttat (LT, 14) 'Papiil on kõik sõrmed
kinni mähitud'.

Algup. (SKRK, 258).

1620. ũrgantõ 'alustada'.

ũrgantõb (KA) 'Alustab'.

Algup. (vt. nr. 1630).

c. -s (õ) + t-

1621. alãstõ 'halastada'.

Alast, allast pr. alastõb, allastõb sich erbarmen
(LDW, 3); Ie Jēzus, mäd jūr alastõs (LVL, 41) 'Jäh, Jee-
sus, halastades meie juurde'; Vol tãrintõt, sa alastõt,
Izand um sinkõks (UT, 109) 'Ole tarvitatud, sa halasta-
tud, Issand on sinuga'.

E, / halastada, on kirikukirjanduse neologism.

älästä vt. ölästä.

1622. āmbastā 'hammustada'.

āmbastā, lāb ambōd viedāb (KA) 'Hammustada, läbi hammaste tõmbab'.

Blit, / āmbaz haamas (SKES, I, 54; SKRK, 280).

1623. ārgastā 'hirmutada, araks teha'.

Kure āb sō kārgastō, āb ku roustō ārgastō (F 175, II 6:8) 'Kurat ei saa karata ega rahvast araks teha';
tāmā um ārga un sis ta ārgastāB (Kl) 'Ta on arg ja siis ta kardab'; ma ārgastāb lādā (Va) 'Ma kardan minna'.

Germ (vt. nr. 836).

1624. ārmakstā 'armastada, hoida, hoolitseda'.

Ārmakst (armakst, auch ārmast) pr. ārmakstob lieben verzärteln, verschenken, sparen (LDW, 6); Ma ehtsā ab ārmakst (IG, 326) 'Ma ei hoolitse enda eest'; ma ārmakstob uomdāks (LW, 19) 'Ma hoolitsen homse päeva pärast'; Ārmakstob (KA) 'Hoolitseb'; sā sa minda ārmakstōd, sis sin lāb juvist (NLK, 355) 'Kui sa mind armastad, siis läheb sul hästi'; sieda ta um ārmakstōn min matamiz pāvaks (UT, 208) 'Seda on ta muretsenud minu matmispeevaks'.

Germ (vt. nr. 1625).

1625. ārmastā 'armastada'.

Armist pr. armistob gefallen, lieb sein (LDW, 6);

nei is armistob se izänd neidi (IG, 405) 'Niisama armastab Issand neid'; ta um armastān t^uois naista (LW, 19) 'Ta on armastanud teist naist'; armastob (KA) 'Armastab'; Az tēg armastot nēdi, kis tēdi armastōbōd, mis pālka tulab tād-
dōn (UT, 10) 'Kui teie armastate neid, kes teid armastavad, mis palk tuleb teile'; armastobād ikā t^uoista (Kl) 'Armastavad teineteist'; armastob entš p^uoig? / naista /
entš jⁱemā (Va) 'Armastab oma poega, naist, oma ema'; armastob nei (Pz) 'Armastab nii'.

Germ, / armaZ armas (SKES, I, 24; SKRK, 286).

1626. dantstā 'tantsitada'.

Dantst pr. dantstob tanzen lassen (LW, 13); ku se okš un okš dānštaji ikš-ūgin (NLK, 241) 'Et karu ja karutantsitaja üksinda'; p^uoiz dantstob naistā (LW, 36) 'Poiss tantsitab tüdrukut'; sis ta dantstob minda (Kl) 'Siis ta tantsitab mind'; pinā ka dantstob (Va) 'Koera ka tantsitatakse'.

Aaks, / dantš tants (LW, 36; SKES, IV, 1225-1226), verbi kujunemisel on võinud eeskujuks olla lt dancuot.

1627. derštā 'raputada, kolistada'.

Deršt pr. dorštob (duršt pr. durštob) erschüttern, rütteln, schütteln; schütten (LW, 14); tōvaz derštob lāb lōdidi (LW, 37) 'Tuul raputab aknalaudu'; derštob (KA) 'Raputab'; dōrstōn sīeda pūdō, bet āb uo sōnd pūs-
tō vāldin (LF IV) 'Raputunud seda puid, kuid pole saanud

puust lahti'; derätəB / ku verəB (Kl) 'Raputab, kui vä-
riseb'; umars pūe um mingi umar / derätəb umar mõze (Va)
'Õunapuul otsas on mõni õun, raputatakse õun maha'.

Algup. (vt. nr. 1491).

1628. dītətə 'piuksuda'.

dīd dītət b näläma päl (LW, 38) 'Tihane piuksub
õnnetust'; dītətəB / rāukkəB / sie nutab dītətəmi (Va)
'Piuksub, häälitseb, seda nimetatakse piiksumiseks'.

Algup., < dīd tihane (LW, 38), on onomatopoeetiliselt
päritolu.

1629. dopəstə 'kannustada'.

doppəstə (LW, 39) 'Kannustada'; dopəstəbəd rōə /
vətəbəd puola päl (Kl) 'Kannustavad natuke, võtavad põl-
vale'; dopəstəB / nei ku ratəstəB (Va) 'Kannustab, nagu
ratsutab'.

lt (ELL, 101), vrd. lt dopināt auf den Knien
schaukeln; trippeln, scharf traben (LVV, I, 488).

1630. enimstə 'paljuneda'.

Enimst pr. enimstəb mehr werden, sich mehren (LW,
15); neidi enimstəb (IG, 401) 'Need paljunevad'.

Algup. (SKES, I, 39-40; SKRK, 194), < enē-, sisal-
dab superlatiivivormist lähtuva -m-.

1631. erist 'rõõmustada'.

Erist pr. eristob sich freuen; trösten (LDW, 16);
üks aijn, kis eristobed amad kubs (RA, II, 57) 'Kui üks
perikond, kes rõõmustavad koos'.

Algup., võimalikke etümoloogiald on esitanud J. Mä-
giste: "Kui see pole läti laen (välimus on sel küll
läänemeresoomeline), siis võiks teda vahest ühendada
sõnaperega äre, ärev jne. ja oletada, et algtäendus
on olnud 'rõõmust ärevil, elevil olla', 'ärevalt, ele-
valt lohutada' vms. Tüvest ere- (sm. erä-, eri-) oleks
siin veel kahtlasem rääkida ja ⁺herä/ä- (sm. herätä,
e ärkama jne.) tunnukse samuti olevat kaugel liivi ver-
bist." (J. Mägiste kiri E. Väärile 20.11.1972).

1632. etät 'trotsida'.

Etät pr. etätob trotzen (LDW, 15).

Algup. (LW, 213), <⁺ätait-.

1633. oigist 'õigustada, õigust anda'.

Oigist pr. oigistob Recht verechaffen; rechtferti-
gen (LDW, 139); Jo sin sunād perr sa sad oigistob (IG,
589) 'Ja oma sõnade järgi antakse sulle õigust'; nei
ku se tükki ch lab nei fohti käd/tõ aga kuolm/tõ ta-
pahrnikist õigi/tõd (MEI, 44) 'Nii et see kõik saab kahe
või kolme tunnistaja varal õigeks tehtud'.

Algup. (vt. nr. 208).

1634. erät ~ irät 'õrritada, ässitada'.

Orēt or. orätob (urät) hetzen (IDW, 139); ma panüo
sinda pinidoks ulz urätom (IG, 426) 'Ma ässitan sind
koertega välja'; veip ka rousti nubba erätä (IDW, 51)
'Võib ka rahvast üksteise vastu ässitada'; ürätob =
hetzen; irätob hetzen (KA); un li. se (/sie) si. sa
a: rätom u. ldzä (IDW, 52) 'Ja ärritage siga välja'; ku
ni. um / pi. n valag / laz erätäg / la. rā (UIS, 149)
'Kui on koera vaja, õrritage ära'; pinidi erätäB / riä-
tinktä erätäbäd ikä t^uoiz vastä (KI) 'Koera õrritatakse,
inimest ässitatakse üksteise vastu'; siz erätap pinä
(Va) 'Sis õrritatakse koera'; urätap pin päla (Mo)
'Ässitab koera peale'; erätap pin päla (Li) 'Ässitab
koera peale'.

Algup. (SKES, I, 90), <⁺herise>.

1635. evästä 'voolusega kanda'.

mädd evästiz vörgä dā ka jārä (IDW, 52) 'Maid kandis
voolus koos võrkudega ära'; viä evä v^uol / evästiz var-
gä d jārä (KI) 'Tugev voolus oli: kandis võrgud ära';
evästäB / s¹e veiz jüpkäB (Va) 'Voolusega kannab, vesi
jookseb'.

Algup. (vt. nr. 1504).

erätä vt. kärätä.

1636. gilšt ~ kilšt 'kõlistada, kilistada'.

Gilšt pr. gilštob, gilš pr. gilšob, kilšt pr. kilšob klappern; klingeln (LDW, 17); nei kilm um nekk gilštob (LDW, 57) 'Nii külm on nagu kõliseb'; gilštob = kilistää (KA); münda juva palka-nai, piuvõ rõdõ gilštob (VL, 285) 'Mõni hea palgaline peos raha kõlistab'; ku nei kougõn Ameriks sãb liivõd kãl kilštõt (Livi, 3, 1932) 'Et nii kaugel Ameerikas lastakse liivi keelel kõlada'; ku k¹ellõ gilštob (Va) 'Et kella helistab'.

Algup. (vt. nr. 1492).

1637. glagast 'kolistada, plagistada; laterdada'.

mis sa tãz glagastob (LDW, 58) 'Mis sa siin laterdad'; glagastob / kis pägin rekandob (Kl) 'Laterdab, kes palju räägib'; sie um / kis pägin rekandob / sie ta glagastob (Va) 'See on, kes palju räägib, siis ta laterdab'.

Algup. / glaga kõristi (LDW, 58), sõnaalguline kakssikkonsonant on onomatopoeetilistes tüvedes reeglipärane.

1638. glõbst 'kloppida, kiristada, kolistada'.

Glõbst pr. glõbstob klopfen, klappern; ambõd glõbstomi (glõbstimi) Zähneklappern (LDW, 18); guiz glõbstiiz ambidi (LDW, 59) 'Hunt kiristas hambaid'; glõbstob = klopfen (KA); mingi riisting agã glõbstob ambidi (Va) 'Või mõni inimene kiristab hambaid'.

Algup. (vt. nr. 1493).

1639. globastä 'kloppida, kolistada, koliseda'.

globastä (LW, 59) 'Kloppida, koliseda'; sellist
ažad / mis ää päl küöž päl / siz ne globastäbäd (K1)

'Sellised asjad, mis ei seisa kohal, kolisevad'.

Algup. (vt. nr. 1493).

kuorätä vt. küorätä.

imätä vt. umätä.

1640. imustä 'himustada'.

Imust pr. imustob begierig sein (LDW, 21); kis naiz
päl vantlõb imustõs, um juba entä sydams tämkõks abiela-
mist rikkõn (UT, 8) 'Kes naise peale vaatab himustades,
on oma südames temaga juba abielu rikkunud'.

E. / im himu (LW, 73), eeskujuks võis olla ka e
verb himustada.

irätä vt. grätä.

1641. ilastä 'rõõmustada, juubeldada'.

Ilast pr. ilastob, illost pr. illostob frohlocken,
jauchzen (LDW, 21); laz ka täd Iza touvis andõksõks an-
dag täd ylastamõd (UT, 94) 'Andke ka teie, Issand tae-
vas, andeks teie juubeldused'.

Algup. (LW, 70; SKES, I, 106), < ilo -.

1642. ilmastõ 'laguneda'.

järä ilmastõn jak (LW, 81) 'Lagunenud jakk'; v^uol
jarä ilmastõn / õrõnd v^uoltõ jarä ilmastõnd (Kl) 'Oli la-
 gunenud, rõivad olid lagunenud'.

Algup., / ēlma ~ ilma hõlm (SKES, I, 67), läänemur-
 rakuline sõna lähtub ilma-kujust; levinud idamurrakusse.

1643. jāmstõ 'hammustada'.

Jamst pr. jāmstab (jāmstab, lvSal jāmst pr. jāms-
tub) beissen (LDW, 24); piñ jāmstiz miñnõn (LW, 84) 'Koer
 hammustas mind'; jāmstõ (KA) 'Hammustada'; ku runts nāb,
runts jāmstab ir-jēmān pā mā (NIK, 20) 'Kui kass näeb,
 kass hammustab hiiremal pea maha'; siz kaš jāmstab tād
pā mōzõ (VL, 11) 'Siis kass hammustab teie pea maha';
aga Ans jāmstiz ūli (F 175, M 7:1) 'Aga Ants hammustas
 huuli'; mēg jāmstam midā neī katki (Kl) 'Me hammustame
 nii midagi katki'; knoššēld jāmstabõD (Va) 'Kihulased
 hammustavad'; jāmstap piñ kē (Li) 'Hammustab koer ka'.

Blit (vt. nr. 1622).

1644. juokšt 'jooksutada'.

Juokšt pr. juokštob führen, gängen (LDW, 28);
juokštob (ūbist) (KA) 'Jooksutab (hobust)'; ta juokštob
entš ibistõ (LW, 96) 'Ta jooksutab oma hobust'; juokš-
tob noort ebist (Va) 'Jooksutab noort hobust'.

Algup., / juokšõ joosta (SKES, I, 126; SKRK, 255), <

*jōksutta-.

1645. jutustõ 'jutustada'.

Jutist pr. jutistob erzählen (LDW, 28); jutustob = erzählen (KA).

E, / jutt, jutustada (LDW, 97), e tüvi on tuntud m-
jalgi (vt. nr. 1405); usutavam on Setälä kirjapanek.

1646. katkestõ 'katkestada'.

Katkäst pr. katkästob zerbrechen, zerreißen (LDW, 33); Ärga um kikkim katkästõn katki (LDW, 109) 'Härg on kütke tõmmanud katki'; Katkästob, ärtäta ierä k. (KA) 'Katkestab, end ära katkestab'; katkästõB / ku katküb uizõ (KL) 'Katkestab, kui tõmbab välja'; katkästõB / nei ku midagõst kiskõn katki / ne ka tõmälõks (Va) 'Katkestab, nagu tõmbame midagi katki, nagu tõmbleks'.

Algup. (SKES, I, 170), < *katka-.

1647. kadestõ 'kadestada'.

Kadst pr. kadstob beneiden; hassen (LDW, 29); Kadestab = kadehtia (KA); ne katõsteti it t'õizõn (LDW, 110) 'Nad kadestasid üksteist'; ku sinä katõtid / sis minõn midad jeyvõ ähli (KL) 'Kui sa kadestad, siis ma midagi head ei saa'; ku silma seulõB / sis sõb rükkõ (Va) 'Kui silm sügeleb, siis saab nutta'.

Algup. (vt. nr. 859).

1648. kalkastā 'lubjastada'.

ma kalkastāb jārā (Kl) 'Ma lubjastan āra'; riāting
um jārā kalkastān (Va) 'Inimene on lubjastanud'.

Lt, / kalka lubi (LW, 111), tīvi pärineb sks kee-
lest (SKES, I, 149).

1649. kārgastā 'karastada; hirmutada'.

Kārgast pr. kārgastob (kārgast) hārten (LDW, 32);
ku tārā āb ūo jēvist kārgastāt (LW, 112) 'Kui tera ei
ole hästi karastatud'; Kure āb /aa kārgastā āb ka raus-
tā ārrastā (F 175, M 1:4) 'Kurat ei saa hirmutada ega
rahvast araks teha'; sis ta tōp kārgastā (Kl) 'Siis ta-
hab ta karastada'; kārgastāB / ku tagāb midad (Va) 'Ka-
rastatakse, kui taotakse midagi'; kārgastāa / tlem tu-
līzāks un panām v¹et sillā (Sr) 'Karastame, teeme tu-
liseks ja paneme vette'; kārgastāb um selli / kis ādāk-
tāB (Kl) 'Hirmutab on selline, kes hirmutab'.

Algup. (SKES, I, 163), < *karkesa.

1650. kegastā 'kukkuda'.

kek kegastāB (LW, 113) 'Kāgu kukub'; kegastāB /
kukku / kukku (Kl) 'Kukub kuku, kuku'; lind kegastāB
(Va) 'Lind kukub'.

Algup., / keg kāgu (LW, 113), tīvi on onomatopoe-
tilist päritolu, käsitatakse ka balti laenuna (BFB,
172).

1651. kelstõ 'ahvida, järele rääkida'.

muort kelstabõd vändi roustõ (LW, 114) 'Noored ahvivad vamu inimesi järele'; kelstab = prätisevat (KA); Ta set kelstia yd, ku tika tända yi pietamiz skändiz (JL, 55) 'Ta vaid rääkis üht, et kits teda petmise pärast sõitles'; laz tämmõn legõ siz vändi sü, ku ta nei um kelstõn (LF IV) 'Jäägu talle viltune suu, kui ta on nii järele rääkinud'; ku t^uoi rekandõB / un t^uoi sis kelstaB tända (KL) 'Kui üks räägib ja teine siis ahvib teda järele'; ku um kezzi t^uois päl / sis ta rekandõB sⁱeda tagan / kelstabõd müdi (Va) 'Kui on vihane teisele, siis ahvib seda järele, räägivad üksteist järele'; naist rüdlõbõD / sis kelstabõD (Mn) 'Naised tülitsevad, siis ahvivad järele'.

Algup. (vt. nr. 244), < *kelistā-; ka kelstõ ~ kelstõ.

1652. kezastõ 'vihastada'.

Kuzäst pr. kuzästob zürnen, zornig werden (LDW, 50); münda riätink kezastõb il tül-tõvaZ (LW, 120) 'Mõni inimene vihastab tühjast-tühjast'; Ta ab kuzäst, ab revk, un ab üks ab kül ulikist päl tam oold (EMW, 42) 'Ta ei vihasta, ei nuta ja keegi ei kuule tänaval tema hüält'; ja pan kõzastõm ontõ pälõ (JL, 51) 'Ja pani vihastama endale'; kezastõB / ku riätink iõB silma pilk kezizõks (KL) 'Vihastab, kui inimene saab silmapilkselt

vihaseks'; kezastõB / ku rištting iõB kezizõks (Va) 'Vi-
hastab, kui inimene saab vihaseks'.

Algup. (vt. nr. 1548).

1653. kevisõtõ 'teritada'.

Kovist pr. kovistob (kuvist) in der Hand schleifen
(LDW, 51); Küvisõtõb (KA) 'Teritab'; veisõs um kevisõtõmõks
kevisõtõmõst (LW, 120) 'Nuga tuleb tahuga teritada'; ku
veisõ um tõlza / sis kevisõtõbõD (K1) 'Kui nuga on niri,
siis teritatakse'; kevisõtõB / ku tõeb vaimõks (Va) 'Te-
ritatakse, kui tehakse teravaks'.

Algup., / kevä kõva (SKES, II, 227; SKRK, 259).

1654. kõrkastõ 'kõrk olla, uhkustada'.

Kõrkast pr. kõrkastob (kürkast) sich zieren, pran-
gen, stolzieren (LDW, 51); neitsõd id õp kõrkastõd,
põõõit ka (LW, 122) 'Mitte ainult tüdrukud pole kõrgid,
vaid poisid ka'; ne kõrkastõbõD un naerõbõD / sis ne
attõ küpsõ (K1) 'Nad uhkustavad ja naeravad, siis kui
nad on koos'; kõrkastõB / selli kõmi / selli knaõõõ kõ-
mi (Va) 'Uhkustab, selline käimine, selline ilusasti
käimine'.

Algup. (vt. nr. 114); vrd. e kõrk, gen. kõrki.

1655. kõrätõ ~ gõrätõ 'kõõritada; krooksuda'.

Gürät pr. gürätob quackern, quacken (LDW, 19);
gürätõb, kirätõb (KA) 'Krooksud'; kanõ kõrätõp ku tõõ

kañd (LW, 122) 'Kana kõõritab, kui tahab mineda'; kõõ-
nað.gerštābāD (LW, 56) 'Konnad krooksuvad'; Vālda kõv
kōnka pāl, Krapād kurkšōbād magsā? (LW III) 'Valge mēra
luitel, konnad krooksuvad kõhus'; krupāt.kērštābāD (Va)
'Kärnkonnad krooksuvad'; krupād kerkštābāD / kurkšābāD
(Ln) 'Kärnkonnad krooksuvad, kraaksuvad'.

Algup. (vt. nr. 1341), vrd. e kurisema, kurristama,
kurgistama, kurgustama, kana kuristab (EDW, 415).

kilšt vt. gilšt.

1656. kiuvšt 'kive külge panna'.

lieštā-vergāt sōbāt.kivštāt (LW, 132) 'Lestavõrgud
varustatakse kividega'; sellist piškist kivid pānbād jū-
rā / sis.kiuvštābāD (Kl) 'Väikesed kivid pannakse juur-
de, siis varustatakse kividega'; lāb vergidi kiuvštām /
pānāB piškist kivid jūrā (Sr) 'Läheb vette võrkudele ki-
ve panema, paneb väikesed kivid külge'.

Algup. (vt. nr. 253), < kivistā - kiuvšt.

1657. kiilast 'sära; jääga kattuda'.

Kiilast pr. kiilastob glänzen, strahlen; glätten,
poliren (LW, 37); tāmm juondžēl um kōrand nei kiilastōn
(LW, 132-133) 'Tēna hommikul on talu nii kiilasjääga
kattunud'; kiilastab (KA) 'Kattub jääga'; ja nei ūž ki-
lastēz ka fjord vēž (RA, II, 52) 'Ja niisamuti säras
ka fjordi vesi'; Mis kiv pāl kiilastōb, ja yl tara ālas-

tõb (Lävi, 6, 1932) 'Mis kivi peal särab ja üle aia
haljendab'; kilast₂B / um selli kila (KI) 'Kiilastab,
on selline kiilas'; kilast₂B / ne ka špid₂B / paistab
'Särab, nagu hõõgub, paistab'.

Algup. (SKES, I, 190; SKRK, 253).

1658. kitšt₂ 'kuuldusi levitada, taga rääkida'.

ta sai nei kitšt₂t amsti rousti (LW, 136) 'Teda
räägiti kõigi inimeste poolt taga'.

Algup. (vt. nr. 659), <^{*}kittlatš—.

1659. kirgast₂ 'kireda, laulda'.

Kirgast nr. kirgastob (lvSal kirgastub) krähen;
kakeln (LDW, 37); ikš kirgastub jök tagan (LW, 135) 'Üks
kireb jõe taga'; kirgast₂b (ihminen, kukki) (KA) 'Kireb
(inimene, kukk)'; kus sa kirgast₂Z käč (NLK, 38) 'Kus
sa kiredes käid'; pē.ttar kü-lap ku ki.k ki.rgast₂B (LW,
69) 'Peeter kuuleb, et kukk kireb'; tām ooz jedlom kik
kirgastob, sa mīnda kuolm kurd kiēldod jara (EMW, 107)
'Tāna ššsel enne kuke laulmist salgad sa mind kolm kor-
da ära'; jedmōi ku kik kakš kōrd kirgastōb (UT, 101)
'Enne kui kukk kaks korda laulab'; Siz kik ka kirgastub
un kuren um lēmist jara (LW, IV, 11) 'Siis ka kukk lau-
lab ja kurat peab ära minema'; kik kirgast₂b vai lōlab
'Kukk kireb või laulab'; kikiD kirgast₂bD / kanad kir-
gast₂bD (Va) 'Kuked kirevad, kanad kirevad'; kik jo

kirgastuB (Ii) 'Kukk juba kireb'; kik nei kirgastuB
(Pz) 'Kukk nii kireb'.

Algup. (SKES, I, 199), < kirk-.

1660. kolastā 'Ulespoole tõusta, õhupeegeldusena
paista'.

rūnā metsā um ildzā kolastān (LW, 144) 'Ruhnu
mets paistab õhupeegeldusena'; kolastā, kollā, koltā
(GLL, 9) 'Ules tõusta, õhupeegeldusena paista'.

Algup. (vt. nr. 1824).

1661. korist 'kahmata, haareta'.

Korist pr. koristob raffēn (LDW, 41).

E, / koristada (LW, 145), on Wiedemanni tuletatud
sõna.

1662. kōkštā 'kaagutada'.

Kokšt pr. kokštob (kakšt pr. kakštob) kakeln,
gackern (LDW, 40); kanāt kōkštābāD (LW, 148) 'Kana kaagutavad';
sie um kanā / ku ta um n^uo-kandān / sis ta
kōkštāB (Va) 'See on kana, kui ta on minenud, siis ta
kaagutab'; kanā kōkštāB (Kt) 'Kana kaagutab'; vui / vui /
kanā ka kōkštub il sie ažā (Ii) 'Oi, oi, kana ka kaagu-
tab sellest asjast'.

Algup. (SKES, I, 133), on onomatopoeetilist päritolu.

1663. kõrätä 'kaaretada, kaartega varustada'.

kõrätä (LW, 151) 'Kaartega varustada'; kõrätäB /
ku tieb üttä leiä (Va) 'Varustatakse kaartega, kui te-
 hakse uurt paati'; lää leiä kõrätän (Kr) 'Minnakse lae-
 va kaaretama'.

Algup., / kõr kaar (SKES, I, 135; SKRK, 269), <
kärista.

1664. kõtät 'kadestada'.

Kotät pr. kotätob (katät pr. katätob) hassen, ba-
 neiden (LDW, 42).

Algup. (vt. nr. 859).

1665. krökätä 'kröksutada'.

Krokät pr. krokätob (krukät) knacken (LDW, 44);
krökätä b lüdi (LW, 153) 'Kröksutab luid'; münda kerd
miet puolist krökätä b d lüdi (Va) 'Mõnikord kröksutavad
 mehed luid'.

Algup., / krökä kröksuda (LW, 153), on onomato-
 poeetiliselt päritolu.

1666. kronkatä ~ krunkatä 'kraaksuda, vaakuda'.

Kronkat pr. kronkatob krächzen (LDW, 43); mis sa
nei kronkatäd (LW, 156) 'Mis sa nii kraaksud'; varikät
kronkatä b d (Va) 'Varesed kraaksuvad'.

Algup. (LW, 156), sõna on onomatopoeetiliselt pärit-
 olu, mingi mõju võib olla ka naaberkeelte samalaadsetel
 verbidel.

1667. kuorbast 'kõrvetada, põletada'.

Kuorbast, korbast pr. kuorbastob, korbastob (lyäl korbt pr. korbtub) sengen, brennen, anbrennen, versengen (LDW, 47); päva kuorbast^{õB} (LDW, 165) 'Päike kõrvetab'; kuorbast^{õb} = brennen (KA); sigdi kuorbastist (KI) 'Sigu kõrvetati'; kuorbast^{õB} / ku um nei tuli / ku um k^õõr-
bân (Va) 'Kõrvetab, kui on nii tuline, et on kõrbunud'; kuorbast^{õp} kõra jara (Kr) 'Kõrvetatakse karv ära'.

Algup. (SKES, II, 221-222; SKRK, 268), < korbas-
ta.

1668. kuorät ~ guorät 'koorida'.

naggiri kuorät^õ (LDW, 166) 'Kartuleid koorida'; kirrõks um guorät^{õm} õat k^õõskidi kattaks pⁱerest (LDW, 64) 'Kirvega tuleb koorida koort katuse jaoks'; kuorä-
t^{õb} õD / vetap pⁱedak kuor jara / un kuzõn un naggertõn
ka (KI) 'Kooritakse, võetakse männikoor ära, ja kuusel ja kartulitel ka'; nagri ka kuorät^{õB} / kuor vetab jara
(Va) 'Kartuleid ka kooritakse, koor võetakse ära'.

Algup., / kuor koor (SKES, II, 241; SKRK, 254), <
kõrista.

1669. kuotät 'üle kuulata, kohut mõista; kohutada'.

Kuodät pr. kuodätob (auch kuoät, kuotät) rechten, procesiren; urtheilen, verurtheilen (LDW, 46); mis sa
kuotät^{õD} (LDW, 166) 'Mis sa kohutad'; Set sa yd minda

jüond, kis küodstõd igabis (JL, 72) 'Sa vaid mind juhida, kes mõistad kohut igavesti'; Aga ne amad kuodstiat tām jara (UT, 103) 'Aga nad kõik kohutasid ta ära'; Vizakuo-da kamerõs vodliz, küolõmpäl küodstõt riätting (Lävl, 3, 1934) 'Vangla kambris ootas surma mõistetud inimene'; kuotstõB / tiessõ jūrõ ka lāB (Kr) 'Mõistab kohut, kohutusse ka minnakse'.

Algup. (SKES, II, 205-206; SKRK, 252).

1670. küstõ 'kusetada'.

küstõ (LW, 168) 'Kusetada'; ku²stõ (GLL, 233) 'Kuseda lasta'.

Algup. (vt. nr. 266).

1671. kūjastõ 'kuivatada'.

Kūjast pr. kūjastõb (lvSal kūjastub) in P. auch kūjast pr. kūjastõb trocknen (LDW, 45); lesti kūjastõb t sõussõ (LW, 170) 'Lesti kuivatatakse suitsus'; Kūjastõ= kuivata (KA); kus kūjastõb jumälõ n silmad ärantõ (NLK, 57) 'Kus kuivatatakse jumalale silmarätikut'; sai kūjastõ t viilõ (LT, 28) 'Kuivatati vilja'; lesti ka kūjastõB k^uodas (Kl) 'Lesti ka kuivatatakse suitsukojas'; kūjastõb ainõ (Va) 'Kuivatatakse heina'; kūjastõb õri-ni / kaldi / aini (Kr) 'Kuivatatakse rõivaid, kalu, heina'; lesti ka kūjastõB (II) 'Lesti ka kuivatatakse'.

Algup., / küja kuiv (SKES, II, 231; SKRK, 253), <
*kuivastak.

1672. käkast 'kägistada'.

Käkast pr. käkastub (lysal) erstikken (LDW, 34).

E, / kägistada (LDW, 176), sõna on tuletatud ja lae-
natud Wiedemanni poolt.

1673. kärists 'käristada; lärmitseda'.

Kärists pr. käristob lärmen; prasseln (LDW, 34);

kärists (LDW, 177) 'Käristada'; kärists, käristi (KA)

'Käristab, käristaja'; ta tieß kärts / kärists (Sr)

'Ta teeb kära, lärmitsab'.

Algup. (vt. nr. 1360).

1674. kärgast 'vahtida, silmitseda'.

Kärgast pr. kärgastob od. karn pr. karnob

ucken, wegsehen (LDW, 34); Aga mis teig vuot laenod

kärgastom (IG, 387) 'Aga mis te olete läinud vaatama';

alä kärgast idakabal immarkoutti, kudä entä vërta (LDW,

179) 'Ara vahi ühtelugu ümberringi, koo oma võrku';

Kärgast = quacken (KA).

Algup., / kärn määrida, ligastada (SKES, II,
261-262), häälikuliselt eritlised on ühendanud Wiede-
mann (LDW, 34), vrd. ka aa kärnäta 'laita'.

1675. lagast 'karjuda; lobiseda'.

mis sa lagastad (LDW, 180) 'Mis sa karjud?'; la-

gāstōb (KA) 'lobiseb'; ku rīsting rekandōB s¹eda / mis
āb.ūo / ta set lagastōB (Kr) 'Kui inimene rāgib seda,
 mida ei ole, ta vaid lobiseb'; lagastōB / na ka pāgin
kīttōb un mīdi āp.kūl (Sr) 'lobiseb, nagu palju rāgib
 ja teisi ei kuula'.

Algup. (SKES, II, 272; SKRK, 257), on onomatopoeet-
 tilist päritolu.

1676. laikstā 'levitada, laotada; harki ajada'.

laigst, laikst pr. laigstob, laikstob, jera l. aus-
breiten, spreizen (LDW, 52); vārza laikstiž. lei pāl jara
 (LDW, 181) 'Varas ajas jūāl jalad harki'.

Algup. (vt. nr. 1033), <⁺lakja-, teoretiseering on
⁺laigastōb = levittää (KA).

1677. lajāstā 'lahjendada, lahjeneda'.

ta um nei nuc-lajāstān (LDW, 183) 'Ta on nii lahju-
 nud'; lajāstōb = laihtua (KA); siž rīsting lajāstōb jara
 (Kl) 'Siis inimene muutub lahjaks'; lajāstōB / ieb voi-
ližāks (Va) 'Lahjub, jääb lahjaks'; ku um pa viš / siž
um v¹etkōks lajāstōmāst (Kr) 'Kui on liiga kange, siis
 tuleb veega lahjendada'; lajāstōB / nālgastōB (Sr) 'Lah-
 jutab, näljutab'.

Blit, / lajā lahja (SKES, II, 269; SKRK, 282).

1678. lattāstā 'kiskuda, sikutada'.

n¹hois, mis sa lattāstāt s¹eda neitstā (LDW, 185)

'Poiss, mis sa sikutab tiidrukut'; latastab, pin 1. (KA)
 'Sikutab, koer sikutab'; ja latastiz tända sentš kuntš
abbõnd tult jara (Lävi, 8, 1934) 'Ja sikutas teda seni,
 kuni habe tuli ära'; Kunts ta tul, äbjõva vaim latastiz
ja röptiz tända (UT, 135) 'Kuni ta tuli, kuri vaim siku-
 tas ja rebis teda'; vetab kädä un latastab / sie um
latastami (Kl) 'Võtab kätte ja sikutab, see on sikuta-
 mine'; latastiz / kiskiz (Va) 'Sikutas, kiskus'; alä
latast minda / kiskab minda (Kr) 'Ära sikuta mind, ki-
 sub mind'; latastab / latastami / ne ka armastamäzaks
 (Sr) 'Sikutab, sikutamine, nagu armastusega'.

Lt, / latarēt schwatzen (LDV, II, 425), läti su-
 fiks on asendatud algupärase liitega.

lēmstā vt. liemstā.

lēngastā vt. līngastā.

1679. lētstā ~ lītstā 'löötsutada'.

Lētst pr. lētstob (lūtst pr. lūtstab) schwer
 athmen, keuchen; schluchzen; tödeln (LDW, 59); ta um
jara vāzzan, ta lūtstāB (LW, 191) 'Ta on väsinud, ta
 löötsutab'; kien um ruja sidām / siz lētstāB (Kl) 'Kel
 on süda haige, siis löötsutab'; lētstāB / ne ka pūgāB
 (Va) 'Löötsutab, nagu puhub'; lētstāB / af / af / ku
um smaga tie (Sr) 'Löötsutab: ah, ah, kui on raske töö'.

Algup. (SKES, II, 291; SKRK, 269).

1680. libast 'lipitseda'.

Libast pr. libastob naschen, schmeicheln (LDW, 54);
pois libastub neitsen immer (LW, 191) 'Pois lipitseb
 tüdrukü ümber'; libastab / ku ta tikklis äb is kiit / sie
tantab sⁱeda entäta (Sr) 'Kui ta kõike ei ütle välja,
 see tähendab sedasama'.

Algup. (vt. nr. 117), <⁺lipa--.

1681. liemsta ~ lēmsta 'peksta; koorida, lüüda'.

Lēmst pr. lēmstob, auch liemst den essbaren Splint
 sammeln, abkratzen (LDW, 54); sikenaks lēmstab (LW, 189)
 'Peksab rihmaga'; lapst liemstab d mändidi ja keuva
liemsta (LW, 192) 'Lapsed lüüdivad mände ja kasekoort';
liemstimi sie um (Sr) 'See on lüümine'.

Algup., / liem ~ lēm sisemine kasekoor (SKRS, II,
 290; SKRK, 266), <⁺lēmestä--.

1682. lipät 'libistada, libiseda'.

Lipät pr. lipätob schnellen; gleiten, rutschen
 (LDW, 55); lapst läb d jei päla lipätam (LW, 196) 'Lap-
 sed lähevad jühle liugu laskma'; ja kääd libätobod
väldin (RA, II, 39) 'Ja käed libisevad lahti'; läb
libätob (VL, 559) 'Läb libiseb'; kien kurkō ta libä-
tōb amad entä bykōdōks (Iävl, 4, 1935) 'Kelle kurku ta
 libiseb koos oma pükstega'; lipät / ku äp sada (KI)

'libiseda, et ei kuku'; jälga lipätõB (Pz) 'Jalg libiseb'.

Algup. (vt. nr. 117), < *lipe-.

1683. līngastõ ~ lāngastõ 'lingutada, virutada'.

līngast pr. līngastõb (lvSal līn pr. līngub)

schleudern; schiessen (LDW, 55); līngastõb (KA) 'līngutab'; ta līngastis tām ūksast ūlā (LW, 198) 'Ta virutas ta ūksast välja'; āl ka līngastõB (Kl) 'Häll ka lingutab'; ku ratstõB / ta k¹evānstiz līngastõB (Va) 'Kui ratsutatakse; ta kergelt lingutab'; lapst līngastõB / paldīn um sport dalibõZ (Kr) 'Lapsed lingutavad; praegu on spordiala'; līngastõB / mis viškūB pūkaks ne ka līnga (Sr) 'līngutab, mida visatakse puuga nagu līngu'; līng um ne ka vib / siz ne līngastist (Pz) 'līng on nagu vibu, siis nad lingutasid'.

Germ. / līng ling (SKES, II, 296; SKRK, 285).

1684. lomastõ 'alla painutada, maha painutada'.

Lomast pr. lomastõb neigen (LDW, 56); lomastõb = painaa maahan alas (KA); lūm um oksad lomastõn (LW, 201) 'Lumi on oksad maha painutarnud'; l¹egās kūožās ta lomastõB (Kl) 'Igas kohas painutab ta alla'; lomastõB / lomub mā (Pz) 'Painutab alla, painutab maha'.

Algup. (SKES, II, 302), < *loma- ~ *lomp-.

1685. lorist 'loriseda, lobiseda'.

Lorist pr. loristob (lorikš) schwatzen (LDW, 56).

Algup. (vt. nr. 1362).

1686. lõkst 'lõhkuda'.

Logst, lokst pr. logstob, lokstob (lagst, lakst pr. lagstob, lvSal lāgz, laugsta pr. lāgzub, laugstab) spalten, zerspalten, durchhauen (LDW, 56); s¹he kīraz um vāgi juvā lākstābāks (LW, 205) 'See kirves on väga hea lõhkumiseks'; mōg lõkstim tām katki (K1) 'Me lõhume ta katki'; lākstap pūdi (Pz) 'Lõhub puid'.

Algup. (SKES, II, 268-269; SKRK, 257), < *lahki -.

1687. luštast 'rõõmustada'.

Luštost pr. luštostob sich freuen (LDW, 58).

Sks, / lušt lõbu, lust (SKES, II, 314-315), vrd. sks Lust lõbu; mõnu (SES, 649).

1688. lāgast 'kātsatada; lobiseda'.

Lagast pr. lagastob schwatzen, keifen (LDW, 53);

lāgastob = zanken, schwanken (KA); arāgiz lāgastob (LW, 211) 'Harakas kātsatab'; lāgastiZ / varikš ka lāgastiZ (Pz) 'Kātsatas, vares ka kātsatas'.

Algup. (SKES, II, 320), < *lākā -, on onomatopoeetlist päritolu.

1689. maigastā 'maiustada'.

Maigast pr. maigastob lecker sein, lüstern sein;
naschen; Lust haben (LDW, 60); maigastā (LW, 215)
'Maiustada'; maigastob (KA) 'Maiustab'; Se ovv, mis
pāl ma maigastob (LVL, 37) 'See au, mille peale ma
maiustan'; maigastob / v^uol maigāz (Kl) 'Maiustab, oli
maias'; maigastob (Pz) 'Maiustab'.

Algup. (SKES, II, 324), ⁺maijas- (vrd. ka nr. 1425).

1690. merštā ~ mīrštā 'mīristada'.

pitki merštob (LW, 221) 'Pikne mīristab'; mīrštob,
mīrštob (KA) 'mīristab'; merštā 'donnern' (HFL, 49);
pitki merštob / ku tuleb ulgā (Kl) 'Pikne mīristab,
kui tuleb üles'.

Algup. (vt. nr. 1497).

1691. mutist 'muta'.

Mutist pr. mutistob verändern (LDW, 64).

Algup. (vt. nr. 2123).

1692. murastā 'hapuks minna'.

murastant kalad (LW, 235) 'Hapuks läinud kalad'.

Algup. (SKES, II, 356), ⁺mura- ~ ⁺mūrā-.

nālastā vt. nālastā.

nārēt vt. nārēt.

1693. nellast 'nalja joosta'.

Nellast pr. nellastob im Galopp gehen (LDW, 68);
nälast b 'neljästä' (KA).
 Algup. (vt. nr. 178).

1694. netkast ~ nitkast 'kallutada, nõtkutada, nikastada'.

Notkast pr. notkastob (nutkast) neigen, beugen (LDW, 72); nitkast B (KA) 'Kummardab'; ta um jälga jara netkastan (LW, 246) 'Ta on jala nikastanud'; Laz sie laps jedaš entš püolidi nõtkastõgõd (Livli, 2, 1932) 'Nõtkutagu laps kõigepealt oma põlvi'; netkast B / vⁱedaB (Kl) 'Kallutab, tõmbab'; netkast B / nei temš- laB (Va) 'Nõtkutab, nii tõmbleb'.
 Algup. (SKES, II, 394), < notik -.

1695. nõrkast 'nõrgestada, pööritust tunda'.

Nurkast pr. nurkastob schwächen, demüthigen (LDW, 71); nõrkkast (LW, 246) 'Sildamepööritust, toidu kohta vastumeelsust tunda'; nõrkast B / kis selli knapp um / sis selli nerk (Sr) 'Muutub nõrgaks, kes selline lahja on, siis selline nõrk'.
 Algup., < nerka nõrk (SKES, II, 373-374).

nitkast vt. netkast.

1696. nõlast ~ nälast 'naljatada'.

nõlast / tieB knas nall (Kl) 'Naljab, teeb ilusat nalja'; nõlast / ne ka juokk (Va) 'Naljab, nagu vigurdab'; nälast / ku s¹eda / t^ueda nīž / sellist nall (Pz) 'Naljab, kui seda-teist jutustab, sellist nalja'; pāp iž um set mingiz kōrd neitsōdōks nālastōn (Lfvli, 3, 1932) 'Papp ise on vaid mõnikord tütarlastega naljatanud'.

Algup. (vt. nr. 1538).

1697. nōrast 'narritada'.

ta sinkk nōrast set (LW, 253) 'Ta sind vaid narritab'.

SkS, / nōra narr (SKES, II, 366), vrd. sks narren narritama, narrima, pilama (SES, 709).

1698. nāgarst 'aplalt sülla'.

Nagāst pr. nagāstob begierig essen (LDW, 67).

Algup., / nāgar ablas (LW, 259), tüvi on deskriptiivset päritolu.

1699. nālgast 'näljutada'.

ta nālgast entē ibist (LW, 261) 'Ta näljutab oma hobust'; nālgast = kiusaa nälälilä (KA); nālgast entēta (Kl) 'Näljutab ennast'; nālgast / Ab ānda sied / ku um rištīng / sie iž entēta nālgast (Pz)

'Näljutab, ei anna sülla, kui on inimene, siis iseenast näljutab'.

Algup. (vt. nr. 1478).

1700. nürista ^{*}'vihastuda'.

Nuristimi Zorn, Grima, Streng (LDW, 71); nürista (LW, 258) 'Vihane olla'.

Algup. (SKES, II, 407-408), vt. ka nr. 1499.

1701. ouvästä 'austada'.

ouvästä (LW, 265) 'Austada'; Sinnõn läb ouvästö
antä izzä ja jemmä (FK, 4) 'Sa pead austama oma isa ja
ema'; Sür ouvästöb Izand, kis kaitsoõd ja võidad min rov-
võ (LVE, 99) 'Suur austatav Issand, kes sa kaitsead ja
hoiad minu rahvast'; ja sieda rouvo ma ärmastub ja ou-
tub (P 175, M 3:12) 'Ja seda rahvast ma armastan ja
austan'.

E, / au, austada (LW, 265), tüvi on liivi keeles
mujalgi (vt. nr. 909).

1702. õlastä ~ älästä 'haljendada'.

Olāst pr. olāstob (älāst pr. älāstob, lvSal alint
pr. alintob) grünen (LDW, 73); älāstob = vihertyä, vi-
heriä (KA); mā älāstäB (LW, 267) 'Maa haljendab'; s¹e
metsä / s¹e kõrand õlastäB (Kl) 'See mets, see talu
haljendab'; õlastäb mingi pü (Va) 'Haljendab mõni puu';
täs kittäb älāstäB / mā ieb alläks (Pz) 'Siin õeldakse

haljendab, maa muutub haljaks'; Mis se on, mis il tere
olastab un kiv päl kilastab? (LF III) 'Mis see on, mis
üle aia haljendab ja kivi peal särab?'

Elit (vt. nr. 1594).

1703. I palštā 'palistada'.

minnan āt amād ārnād nuo-palštāD (LDW, 273) 'Minul

on kõik rõivad ära palistatud'; palštāb (KA) 'Palistab';

palštām ārāni (KI) 'Palistame rõivaid'.

Algup. (SKRK, 267), < *palšista--.

1704. II palštā 'palmitseda'.

Palšt pr. palštob säumen, besäumen; das Haar flech-
ten (LDW, 76); ibukši palštā (LDW, 273) 'Juukseid palmit-

seda'; ibukši palštāB (Pz) 'Juukseid palmitseb'.

Algup. (SKES, II, 477; SKRK, 267), < *palmista--.

1705. patist 'patustada'.

Patist pr. patistob zur Sünde verführen (LDW, 78).

E. / patt, patustada, laenamist kinnitab verbi

esinemine üksnes Wiedemannil.

1706. permtā ~ pīrmtā 'tolmutada'.

alā permtā tūgā dāks nēi jēnnā (LDW, 281) 'Ära tol-

muta tuhaga nii palju'; vanād ašād ka permtābāD (KI)

'Vanad asjad ka tolmutavad'; ku pīrand pūstāB / sis ka

pīrmtāB (Pz) 'Kui pärandat puhastatakse, siis ka tol-

mutatakse'.

Algup., / pern tolm (LW, 284), on eesti-liivi ühi-
se tüvega.

1707. pimsta 'pimestada'.

lum pimstõb ja vändab (Lävi, 14, 1933) 'lumi pi-
mestab ja keerutab'.

Algup. (vt. nr. 123).

pirmsta vt. pernsta.

1708. piuksta ~ piksta 'piuksutada, piuksuda'.

Pivkst pr. pivkstob piepen, pfeifen (LDW, 83);
piksta (LW, 296) 'Piiksuda'; lindad aga pikstabad (Va)
'Linnud ju piiksurvad'.

Algup. (SKES, III, 584), < piks-.

1709. piusta 'pühitseda'.

püvvä püvvä piusta (LW, 295) 'Pühapäeva pühitseda';
mad touvo iza puvstod sogo sin nim (EMO, 18) 'Meie tae-
vase isa, pühitsevad olgu sinu nimi'; piustaB / päp ka
piustaB (Pz) 'Pühitseb, kirikuõpetaja ka pühitseb'.

Algup. (vt. nr. 923).

1710. pivasta 'pühitseda, õnnistada'.

Puvät pr. puvätob (auch puvänä, puvänt, puväst)
heiligen, weihen; segnen (LDW, 89); pivasta (LW, 296)

'Õnnistada'; Sinnõn lãb pyvastõ pyvapãva (PK, 3) 'Sul tuleb pühitseda pühapäeva'; Laz pyvastõt Sin nim sãgõ (LVL, 53) 'Olgu pühitsetud sinu nimi'.

Algup. (vt. nr. 923 ja 1709).

pikstõ vt. piukõtõ.

1711. pikstõ 'pigistada, suruda'.

Pikst or. pikstõb (lvSal pikstõb) drücken, pressen, quetschen (LDW, 82); Pikstõb (KA) 'Pigistab'; ku neits-
tõ pikstõB, sis ta kriukkõB (LDW, 296) 'Kui tüdrukut pigistatakse, siis ka karjub'; Mõd Jumal sieda tšedab kyl, Mis mõdi pikstõb (LVL, 42) 'Meie Jumal teab seda küll, mis meid pigistab'; minda pikstõB (KI) 'Mind pigistab'.

Algup. (SKES, III, 556), on deskriptiivset päritolu tävega.

1712. pilpastõ 'pilbastada, lõhkuda'.

pitki um pilpastõn p'edag jãrã, pilpastõ ättõ amõsi puolõsi (LDW, 297) 'Pikne on lõhkunud männi ära, pilpad on igal pool'; pilpastõB / sis ku ta allõB (KI) 'Lõhub, kui ta jookseb'; ibbi pilpastõB / nel jẽn ku tãmmõn um jõudõ / rattõd iebõd lupõttõks (Pz) 'Hobune lõhub nii, kuidas tal on jõudu, vanker läheb tilkkideks'.

Algup., / pilpa pilbas (SKES, III, 564), tävi on deskriptiivset päritolu.

1713. potkasta ~ p^uotkasta 'põtkastada, jalga dega lüüa'.

Potkast pr. potkastob zappeln, mit den Füßen ausschlagen (LDW, 85); potkastob (KA) 'Põtkastab'; kia jal-gaks rabuB, se potkastob (LW, 311) 'Kes jalaga lüüab, see põtkastab'; ni.t.ta / po.tkastiz / iä.lgaks (ULS, 148) 'Nii ta põtkastab jalaga'; tõ.vaz / sem p^uo.tkas-tan nänt.tu.ba jä.ra (LT, 51) 'Tõrn on lõhkunud nende maja ära'; Ne at potkastand, laz sōg ka sē pagalam! (ELL, 16-17) 'Nad on põtkastanud, saagu see ka otsa!'; Kōps min tōtist potkastiz taggišt jalgadōks (VL, 102) 'Jünes lõi minu isa tagumiste jalga dega'; van nei pit-ki potkastob (LF kat) 'Vaata, nii pikne lüüab'; ēbbi p^uotkastob jalei tēgiž (Va) 'Hobune lüüab jalgu tagasi'; ibbi p^uotkastob / putintob (Ln) 'Hobune põtkastab, lüüab jalga dega'; p^uotkastob ibbi / niem / rištint ka mingis kird (Pz) 'Põtkastab hobune, lehm, inimene ka mõni-kord'.

Algup. (SKES, III, 612-613; SKRK, 257).

1714. punast 'punastada; punada'.

tōvas punastob (LW, 314) 'Taevast punab'; ku ieb rōs keazaka / un ku um jevā mēl / siä ma punastob (KL) 'Kui muutub natuke vihaseks, samuti kui on hea meel, siis ma punastan'; punastob tōvaz (Pz) 'Taevast punab'.

Algup. (vt. nr. 362).

1715. purast 'peitliga töödelda, välja raiuda'.

Purast pr. purastob ausmeiseln, aushöhlen (LDW, 88);
pūd purastB, tīb, oūk pūz (LW, 318) 'Puud raiutakse
 välja, tehakse auk puusse'; purastB tikkiš katki (Kl)
 'Raiub kõik katki'; purastB / sie um pūrāZ (Pz) 'Raiutak-
 se välja, see on peitel'.

Algup. (vt. nr. 1234), √pura- (SKES, III, 649-650).

1716. pūdist 'puhastada'.

pūdistigid ēntsta, se touvo jelāmi um sīdo lēzgol
jūro tund (EMÖ, 10) 'Puhastage ennast, taeva elamine on
 siia lähedale tulnud'; Mis Jumal um pūdistōn, ala pida sie-
da ābpyvaks (UT, 256) 'Mis jumal on puhastanud, ära pea
 seda mittepühaks'.

Sm, < puhdistaa puhastada, esineb kirikukirjanduses,
 tüvi on liivi keeles tuntud (vt. nr. 1235, 1717).

1717. pūst ~ pūtst 'puhastada'.

Pūtst pr. pūtstop putzen, reinigen (LDW, 88); pūstB
 puhdistaa (KA); ala pūst kātaks silmi (LW, 322) 'Ära pu-
 hasta käega silmi'; ja pū.stāZ mi.nnān kō.ra jē.rā (LT,
 54) 'Ja puhastas mul karva ära'; Ma lāb Mārin pīrant pū-
tōm (VL, 25) 'Ma lähen Mari põrandat puhastama'.

Algup. (vt. nr. 1235).

1718. ratst 'ratsutada'.

Ratst pr. ratstāb (ratstop, lvSal ratstub) reiten,
 traben (LDW, 91); ratstāb (KA) 'Ratsutab'; ratstāb ībbi

(LW, 330) 'Ratsu'; siz ra.tstiz du.onig^g ki.zz^m (LT, 17)
 'Siis ratsutas Dundagasse küsima'; ratstⁿ k^uolm kird il^u
jög (NLK, 394) 'Ratsutanud kolm korda üle jõe'; ku ma rac-
tiz sin jūr kylalizoks (RA, II, 43) 'Et ma ratsutasin si-
nu juurde külaliseks'; Jēzus ratstab Jeruzalemō sizzöl
 (UT, 159) 'Jeesus ratsutab Jerusalemma sisse'; ratstā-
bāD / ratstiz ebist^g (KL) 'Ratsutavad, ratsutas hobusega';
un ku^s ma um n^u o-ratstⁿ (II) 'Ja kuhu ma olen ratsutanud'.

Algup. (SKES, III, 744-745; SKRK, 269).

1719. roomast 'rõomustada'.

Roomost pr. roomostob sich freuen (LDW, 95).

E. < rõomus, rõomustada (LW, 335), tuletatud Wiede-
 manni poolt.

1720. rinkst^g 'adrut võrgust ammutada'.

rinkst^g (LW, 338) 'Adrut võrgust ammutada'.

Asks. < rink ring, sõõr, merekäär (LW, 388), tähendus-
 likke arenguid on seletanud L. Kettunen.

1721. seinast 'hallitada'.

se rist um rōs seīnastⁿ (LW, 360) 'See nõu on natuke
 hallitanud'; sōnda kuorⁿ vⁱedap pāl^g t^uoi kuor / seīnas-
t^gB / um seīnastⁿ (3r) 'Piima koorele tuleb peale teine
 koor: hallitab, on hallitanud'.

Algup., < sēn seen (SKES, IV, 1008; SKRK, 254), on
 toimunud erandlik areng ē > ei.

1722. silast 'silitada'.

Silast pr. silastob schmeicheln; glätten, glatt streichen, streicheln (LDW, 100); silast²b (KA) 'Silitab'; ma silastup pinn² (LW, 365) 'Ma silitan koera'; ni tam irg²n sie kuren päd² silast² (NLK, 170) 'Nii on ta hakanud pead ^{kunjal} silitama'; ja silastob²d mäd syndinā kardzod tuld (RA, II, 67) 'Ja silitama meie sünnimaa karged tuuled'; silast²b nei (Kl) 'Silitab nii'; mingist lüomast ka silast²B (Va) 'Mõnd looma silitab'; sie um silast²mi (Ii) 'See on silitamine'; laps²n päd² silast²B (Sr) 'Lapse pead silitab'.

Algup. (SKES, IV, 1024; SKRK, 259).

1723. sitast 'sittuda, sitastada, väetada'.

Sitast pr. sitastob düngen (LDW, 101); sitast²b düngen (KA); um juvist sittast²d mā, liebi (LW, 368) 'On hästi väetatud maa, vägev'; sitast²b²d mõd² (Va) 'Väetavad maad'.

Algup. (vt. nr. 398).

1724. särast 'võrrelda, sobitada'.

särast² (LW, 394) 'Võrrelda, sobitada'; särast²b²d / ag²n p²n²b²d kubb² (Kl) 'Sobitavad või panevad kokku'.

Algup. (LW, 395).

1725. torst 'täita'.

Torst pr. torstob in den Kleetenkasten füllen (LDW, 121).

Algup. (LW, 415), tüve etümoloogia on ebaselge.

1726. tītstā 'piiksuda; teatada, kuulutada'.

Tītst pr. tītstob erzählen; publiciren, bekannt machen (LDW, 115); kūl, miš se liēt tītstāB (LW, 424) 'Kuule, mis see linn piiksub'; tīcto - sludināt (RA, II, 89); wōi mehg āb uomō jā jōna pāhlō tulbō a/chdi tiht/chtō-nōd? (MEL, 15) 'Kas me pole sinu sõna peale tulevasi asju ette kuulutanud?'; tītstāB / ku kaš akkaks īrā / ku ta rākkaks (Va) 'Piiksub, kui kass haaraks hiirt, kui see piiksuke'.

Algup. (LW, 424), vt. ka nr. 1628.

1727. totst 'kimmitada'.

Totst pr. totstob versichern (LDW, 115).

Algup. (vt. nr. 967).

1728. tōvastā 'pruunistuda, päevituda'.

ta um mustaks tōvastān (LW, 429) 'Ta on mustaks päevitanud'; sie um tōvastān (Kl) 'See on päevitanud'.

Blit (vt. nr. 431).

1729. t^uoistist 'munta'.

Tuoistist pr. tuoististob verändern, verwandeln (LDW, 119).

Algup. (vt. nr. 434).

1730. tūtstā 'tuudutada'.

Tūtst pr. tūtstob (tūtst pr. tūtstob) auf d. Horn blasen, tuten (LDW, 119); pētši tūtstāb ehts l¹eppa-kūgr

tütõks (LW, 444) 'Peetrike tuudutas oma lepakoorest pasunaga'; un tāmõn un vond tütõmõst sie tütõks jega õdõg sõuv lebbõ (VL, 409) 'Ja tal on tulnud oma pasunaga tuudutada igal õhtul suve läbi'; kõra päint tütõbõd (Va) 'Karjapoised tuudutavad'.

Asks, / tüt karjasarv, karjapasun (LW, 444).

1731. tāmikõtõ 'pakkuda'.

Tāmikõts pl. tāmikõtsk, tāmikõts Gabe, Geschenk (LDW, 112); tāmikõbõd magdist syõmnäigad (Lävi, 6-7, 1934) 'Pakuvad magusaid sõõke'.

Algup. (LW, 447), on võimalik esitada vasteid rootsi jt. germaani keeltest (SKES, IV, 1218).

1732. uigastõ 'häbeneda'.

ta uigastõB / ta um selli uigali (K1) 'Ta häbeneb, ta on selline häbelik'; sie um uigali / kis kartaB / uigastõB (Va) 'See on häbelik, kes kardab, häbeneb'.

Algup. (vt. nr. 972), / huika-~ huike- (LW, 448; SKES, I, 83).

1733. umõtõ ~ imõtõ 'ummistuda'.

Umõton pl. umõtond oder umbõton (umõton, umbõton) obstruirt (LDW, 122); magg um umõton (LW, 452) 'Magu on ummistunud'; um^bõtõb = ummistua (KA); umõtõ, imõtõ, van. umõtõ (GLL, 106) 'Ummistuda'; umõtõB / ku luit äb-lä lebbõ / umõtõb.vizzõ (Va) 'Ummistub, kui õhk ei lähe läbi, ummistub kinni'.

Algup. (SKRK, 258; LW, 452), / umoi-.

1734. ūlast? 'hullata, māratseda'.

Ūlast pr. ūlastob tollen, rasen, wüthen, unsinnig sein (LDW, 122); Ūlastob (KA) 'Hullab'; sāl zāiso adt? dantšon? un spēl? n? un ūlast? n? sellist piškist rouž (NLK, 389) 'Seal saalis on tantsinud ja mänginud ja hullanud sellised väikesed inimesed'; Māilma laz ūlastögō (Līvli, 4, 1935) 'Maailm māratsegu'; Ūlastob / āp, tieda / mis ta tieB (KL) 'Māratsēb, ei tea, mis ta teeb'; ūlastob / tieB / mis āb v^u olks tiem? (Va) 'Māratsēb, teeb, mida ei peaks tegema'.

Algup. (SKEJ, I, 85-86; SKRK, 273).

1735. ūtst? 'uuendada'.

Ūdst? pr. ūdstob erneuern; sich erneuern, verjüngern (LDW, 121); ūtst? (LW, 462) 'Uuendada'; ūtstob? / ūt, pāl sōp, tied? (Va) 'Uuendavad, tehakse uuesti'; ūtstob? / nei ne ku ūž (KL) 'Uuendavad, on nagu uus'.

Algup., < ūž uus (SKRK, 259; FUV, 121), on kahekordne neologism.

1736. valm? 'valmistada'.

valm? (LW, 468) 'Ette valmistada'; aga kiendōn ta um valmōstōt (UT, 92) 'Aga kellele on ta valmistatud'.

Sm., < valmistaa valmistada (LW, 468), leidub Soomes trükitud teoseis.

1737. valst? 'kahvatada, pleekida'.

Valst, valst, valst pr. valstob etc. bleichen, er-

bleichen, hell werden (LDW, 128); ärn² val²stuB (LW, 468) 'Riie pleegib'; val²st²b (KA) 'Pleegib'.

Algup., < val valgus (SKRK, 254), on ka lihtverb vall² pleekida (LW, 468).

1738. var²ast² 'varastada'.

var²astiz minn²n lēbamukk²ä jär²ä (LW, 471) 'Varastas mul leivatüki ära'; var²ast²B / van²ast j²o selli sen² v²ol (Sr) 'Varastab, varasti ju selline sõna oli'.

E. < varas, varastada (LW, 471).

v²ajast² vt. v²ojast².

v²ätst² vt. v²ötst².

1739. ver²ist² 'veristada'.

Verist pr. veristob blutig machen (LDW, 132) 'veriseks teha'; su²iž un ie-verist²n lāmbast, niem², ibist (LW, 478) 'Hunt on veristanud lammast, lehma ja hobust'; n²o-v²erist²n ta v²ol / nei ku j²el²ai (Va) 'Ära veristanud ta oli, nagu loom'; sis su²iž kiskis tända un veristiz (Sr) 'Siis hunt kiskus teda ja veristas'.

E. < veristada (LW, 478), hilise laenamise tõttu on muutus s > š i kõrval toimumata.

1740. ver²st² 'väristada'.

Verst (lvSal verst) pr. verstob (lvSal verstub) erschüttern, schütteln; schauern, zittern (LDW, 132); ver²st²b (KA) 'Väristab'; päd² ver²st²] (LW, 479) 'Pead vä-

ristada'; Aga kis mōōdō lekstō, ne suōimist tēnda, vēr-
tist ummō pādi (EMW, 46) 'Aga kes mõõda lēksid, need sōi-
 masid teda, väristasid oma päid'; Vanast sait rouvz jega
kievad saggōld jōdst veržtōt (Līvli, 12, 1935) 'Vanasti
 väristati inimesi igal kevadel sagedasti külmatōve poolt';
vērstāp pādō / ku āp tō uskō (KL) 'Väristab peed, kui ei
 taha uskuda'; vērstōB / ku ristīng um jerā kilmōn (Sr)
 'Väristab, kui inimene on ära külmanud'.

Algup. (vt. nr. 1501).

1741. vēlastō ~ vēilastō 'hōljuda; ümber hulkuda'.

Vōlast pr. vōlastōb (vūlast) vorschweben (LDW, 138);
ta vēilastōb amā passōul kōūtō (LW, 482) 'Ta hulgub üm-
 ber kōu maailma'; tām silmad jētš vēlastia selli nāg (LW,
 484) 'Ta silmade ees hōljus selline nāgemus'; vōlast: vō-
lastōb (LE, kat) 'Hōljuda'; vōlastōB / ku tāmā sⁱedā neiz /
bet v^uol silmad jētšō (KL) 'Hōljub, kui tema seda nägi,
 kuid oli silmade ees'; ku lāb assō pīddōZ / mēg tāgis pē-
dīn kītīz mō vēlastim (Sr) 'Kui minnakse kiiresti mõõda,
 me varemini ütlesime: hōljusime'.

Algup. (LW, 482, 484), etümoloogia pole lõplik.

1742. vⁱedastō 'eksitada; pühelda, suunduda'.

nīemōd vⁱedastōb t k^uot pūolō (LW, 496) 'Lehmad suun-
 duvad kodu poole'; Aga až sin kež vōi jālga sīnda vīedas-
tōb tig sizzōl (UT, 38) 'Kui sinu käsi vōi jalg sind eksit-
 ab kurjusse'; lōuō vⁱedastōbōD / lābōD (KL) 'Vaikselt
 suunduvad, lähevad'; sⁱe tīe vⁱedastōB tāmōn jēvist (Sr)

'See töö edeneb tal hästi'.

Algup. (vt. nr. 1211), < vetä -.

1743. vigastä 'süüdistada'.

vigastä (LW, 486) 'süüdistada'; vigastäB / ku um
gili (Kl) 'süüdistab, kui on süüdlane'; vigastäB / emäi
sie äp, sō piddät / ku um ruja risting (Sr) 'On haige,
kõikjal ei saa kasutada, kui on haige inimene'.

Algup. (vt. nr. 984).

1744. viĵastä 'vihastada; soonida'.

Viĵastimi Zorn, Grimm (LDW, 133); viĵastäbäd sellist
kⁱeud (Kl) 'Soonivad nöörid'; viĵastäbäd / ma külän um
(Va) 'Vihastavad, kuulnud ma olen'; viĵastäB / kõgin pi-
däb kezzä (Sr) 'Vihastab, kaua peab viha'.

Algup. (vt. nr. 985).

1745. viisästä 'tugevdada'.

Rantödöks säkstö sidmöö eestlist ja liivlist vailö viä-
höstöt (Līvli, 11, 1932) 'Raamatutega saadaks sidemeid
eestlaste ja liivlaste vahel tugevdada'.

Sks (vt. nr. 1213).

1746. vitstä 'vitsutada, siduda; vehkida'.

Vitst pr. vitstəb bändern, binden, mit Reifen ver-
sehen (LDW, 135); niemäd vitstəbät tabardəks (LW, 491)
'Lehmad vehivad sabadega'; vitstəb entš tabarəks (Kl) 'Ve-
hib oma sabaga'.

Algup., < viṭsā vits (SKRK, 254).

1747. vīlast ~ vīlastada 'viljastada'.

Vīlast pr. vīlastob erwerben, erben (LDW, 133); vīlastob, vūlastob (KA) 'Viljastab'.

Algup. (vt. nr. 986).

1748. vōjast ~ vājast 'vaevata, kaevata'.

Vojast pr. vojastob (vajast pr. vajastob) bemühen; peinigen, plagen, quälen, martern (LDW, 135-136); vājastob (KA) 'Vaevab'; mis sa tända vōjastad (LW, 500) 'Mis sa teda vaevad'; se vōl mām un kurēst vojastod (EMO, 31) 'See oli tumm ja kuradist vaevatud'; ja ruja irg iidst iid Tēdi vājastub (F 175, M 3:10) 'Ja haigus ühtelugu ikka teid vaevab'; ja sinda amsi vājastōbōd (Līvli, 3, 1935) 'Ja sind kõikjal vaevavad'; vōjastob / nei kn sellist lālamt tieB t^uoizān (Kl) 'Vaevab, nagu sellist raskust teeb teisele'; vōjastob / t^uoizān tieB / nei mūtōsōB (Va) 'Vaevab, teisele teeb, nii vaevab'.

Germ (SKRK, 286), pole välistatud võimalus lähtuda algupärasest tüvest *vaiva- (LW, 500).

1749. vōnast ~ vānast 'vanduda, töötada'.

Vōnast (LW, 501) 'Vanduda'; mis ta un vānastōn (Līvli, 1, 1935) 'Mis ta on töötanud'.

Algup., < vānn vanduda (SKRK, 274), kuulub kirikukirjanduse neologismide hulka.

1750. vōtst ~ vātst 'tuisata, tormata; tuhnida'.

Vodst pr. vodstob (vadst pr. vadstob, lvSal tähtub)

es stürmt (LDW, 135); vādst₂b = es stürmt (KA); tāmp₂p₂
vōtst₂b amā pāva (LW, 501) 'Tāna tuiskab kogu pāeva'.

Algup. (vt. nr. 809).

1751. v^uonšt₂ 'õnnistada; õnnestuda'.

Vonšt, vontšt pr. vonštob, vontštob gelingen; ge-
deihen, glücken (LDW, 136); ventšt₂B, onšt₂b (KA) 'Õn-
nistab'; mirmār āb vonšt veimiz₂ks (LW, 505) 'Mul pole
õnnestunud püüdmisega'; bet tāmmān āb uo vonštān kunā-
gāst lešti sōd₂ (ULS, 72) 'Tal pole kunagi õnnestunud
lešti saada'; Tallinnas mādōn āb uo vonštōn sādō ruimō
sieks pāvaks (F 175, M 5:24) 'Tallimas pole meil õnnes-
tunud saada ruumi selleks päevaks'; Kui jennō jōva tāmi
um vonštōn, se um mū kyzzimi (Līvli, 15, 1933) 'Kui palju
hea tahtmine on õnnestunud, see on teine küsimus'; Kyl
Jumal sīnda vonštōb siz (LVL, 43) 'Küll jumal sind siis
õnnistab'; v^uonšt₂B / selli v^uon sādāB / vīndab midā-
gāst (KL) 'Õnnestub, selline õnn kukub, võidetakse midā-
gi'; v^uonšt₂b₂D / ku nēdi lōsidi vgtāB (Va) 'Võidetakse,
kui loose võetakse'.

Algup. (SKES, II, 432; SKRK, 275), vt. ka nr. 1262.

1752. v^uoršt₂ 'katusepaare lüüa'.

kattukst voršt₂ (LW, 505) 'Katusele paare lüüa'.

Blit, < v^uorž ora (SKES, II, 439; SKRK, 281).

1753. vāst₂ 'vāsitada'.

vāst₂ (LW, 508) 'Vāsitada'; vāstōb jalgi (Līvli, 11,
1933) 'Vāsitab jalgu'; um tānda vāstān (Va) 'On teda vā-

sitamud': jelami ka väst?B (Kl) 'Elu ka väsitab'.

Algup., < vāzz? väsida (SKRK, 255), < +väsüttä-.

1754. ädast? 'hirmutada, pahandada'.

ädast? (LDW, 512) 'Hirmutada, pahandada'; ja ne ädas-
tist tända (UT, 100) 'Ja nad hirmutasid teda'.

Algup. (vt. nr. 1330).

1755. äkt? 'äestada'.

Akst pr. akstob (lvSal akstob) eggen (LDW, 8); ägs-
t?b = eggen (KA); jēdm?l lēinakst-aig? äkstag?D (LDW, 512)
'Enne lõunat äestage'; äkt? (HFL, 39) 'Äestada'; äkt?-
b?d.mōd? (Va) 'Äestavad maad'.

Elit, < ägg?Z äke (BFB, 169; SKRK, 281).

d. -r + t- (d-)

1756. ärt? 'lammutada, maha kiskuda'.

Art pr. ärtob (art) reißen, abreissen, niederreißen
(LDW, 6); tül ärttis kattuks mõz? (LDW, 15) 'Tuul kiskus
katuse maha'; sitt? ka ärt?B / ku vīb mō.päl? (Va) 'Sõn-
nikut ka tõmmatakse maha, kui viiakse maa peale'; tül
ärt?b jelud üldz? (Kl) 'Tuul lõhub majad maha'.

Algup. (vt. nr. 1021), < +harutta-.

1757. bēttert? 'tõrkuda; edasi-tagasi viskuda, kõikuda'.

Bētert pr. bētertob sich sperren, sich hin und her
herwerfen (LDW, 9); k^hoig bēttert?b m^her koutti (LDW, 22)
'Laev viskub merel edasi-tagasi'; kien mitt? kusk?Z üh üo

kùcõ? / sis ta bẽttõrtõB (Kl) 'Kellel kuskil ei ole kohta, siis ta kõigub edasi-tagasi'; nei ku õb vaj jevist pa-läda? / siz bẽttõrtõB (Va) 'Kui ei saa hästi minna, siis kõigub'.

Algup. (SKES, III, 687), on onomatopoeetiline tüvi, mille variant on e verbis päterdada.

1758. bõldartõ? 'kloppida, kolistada, pläristada'.

Bõldart pr. bõldartõb klopfen, poltern (LDW, 10); ta bõldartõp s'eda letkielõ? (LW, 27) 'Ta pläristab läti keelt'; sie / kis bõldartõB saksa kieltõ? (Kl) 'See, kes pläristab saksa keelt'; sie um / ku ukõ tagan tieB sellist määrrõ? / bõldartõB (Va) 'See on, kui ukse taga teeb sellist müra, kolistab'.

Algup. < ⁺polu- (SKES, III, 594, 632), sufiksi kujunemisel võis mõju avaldada lähedase häälikulise koostisega sks poltern.

1759. buzartõ? 'hõõruda, mühkida'.

Buzart pr. buzartõb (pusart) reiben; silmi b. (p.) den Schlaf aus den Augen reiben (LDW, 12); alõ buzartõ silmi (LW, 33) 'Ära hõõru silmi'; buzartõB / nei ku õrõB silmi (Kl) 'Nühib, nagu hõõrub silmi'; õrant ka buzartõB (Va) 'Riiet ka mühitakse'.

Algup. (SKES, III, 658-659; SKRK, 257).

1760. dukartõ? 'tõugata, müksida'.

pẽttõr dukartõtis pivaskõodas jõnõ, algõ ta tukõG (LW, 42) 'Peeter müksis kirikus Jaani, et ta ei tukuks';

kis id₃ kabald dukart₃B (Kl) 'Kes ühtelugu müksib'; du-
kart₃b um nei / ku t^uoiz₃n grūz₃B k₃tk₃ks (Va) 'Müksib
on nii, kui teist puudutab käega'.

Lt, < dukat (LLL, 105), vrd. lt dukat mit der Faust
schlagen (LVV, I, 511).

1761. fēdd₃rt₃ 'vedrutada'.

mōd₃ fēdd₃rt₃ (LW, 54) 'Maad vedrutada'; brōuts₃b
ne_ka ägg₃Z / fēdd₃rt₃b mōd₃ (Va) 'Sõidab nagu äke, ved-
rutatakse maad'.

Sks, < federn vedrudega varustama, vedrutama (SES,
303).

1762. glāst₃rt₃ 'ehtida, kaunistada'.

Glāstert pr. glāstertob zieren, putzen (LDW, 18).

Lt, < glāsit, glāstīt sanft streicheln, liebkosen
(LVV, I, 623).

1763. glob₃rt₃ 'raputada, kolistada'.

Glob₃rt pr. glob₃rtob (globāt) klopfen (LDW, 18);
tūl' glob₃rt₃b lāb, loudi (LW, 59) 'Tuul kolistab akna-
laudu'; ku uk₃ tagan tō₃B sill₃ sod₃ / siz glob₃rt₃B /
tieb mār₃ (Va) 'Kui ukse taga tahetakse sisse saada,
sis kolistatakse, tahakse müra'.

Algup. (vt. nr. 1505).

1764. glōst₃rt₃ 'klaasida, klaasiga varustada'.

glōst₃, glōst₃rt₃ (LW, 59) 'Klaasida, klaasiga va-
rustada'.

Lt. < glazhöt Glas einsetzen (LVV, I, 624). tüvi on alamsaksa laenuna mujalgi (vt. nr. 211).

1765. graviert? 'graveerida'.

graviert? (LW, 60) 'Graveerida'; graviert?B / is-
-siet?B (Va) 'Graveerib, söövitab'.

Sks. < gravieren graveerima, nurendama (SES, 426).

1766. ümmart? ~ ümmard 'ümmardada'.

Ummard pr. ummardob umgeben (LDW, 126); ta ümmarttab
minda (LW, 73) 'Ta ümmardab mind'; Izand, kas sa äd pan
miksmõks, ku min sõzar um minda yksiggin jettõn ymmartõn?
(UT, 138) 'Issand, kas sa ei pane millekski, et minu õde
on mind üksi jätnud ümmardama'.

E. < ümmardada (LW, 73), varasem eestipärane kuju on
saanud liivi fonetilise koostise, esines kirikukirjan-
duses.

1767. I irt? 'harjutada'.

Urt pr. urtob gewöhnen, abrichten (LDW, 126); p^uois
irttis pinn? istam (LW, 75) 'Poiss harjutas koera istama';
irtab mingist luom?st (Va) 'Harjutab mingit looma'.

Algup. (LW, 75). < *ürkittä-.

1768. II irt? 'irvitada, hambaid näidata'.

Irt pr. irtab, ambidi i. höhnen (LDW, 22); mis sa aä-
bidi irtta? (LW, 75) 'Mis sa hambaid näitad?'; ta set um
irt? (Kl) 'Ta on vaid irvitatud'.

Algup. (SKES, I, 108). < *(h)irvittä- > irvt? > irt?.

1769. kert₂ 'eksitada, petta lasta'.

Kert pr. kertab aufmuntern, reizen, verführen, versuchen (LDW, 36); kertt₂ (LW, 116) 'Eksitada, petta lasta'.

Algup. (LW, 218), L. Kettuse järgi saab rekonstrueerida *kerjittä.

1770. kert₂ 'mäletseda'.

kertt₂ (LW, 119) 'Mäletseda'; at-kertab (Va) 'Mäletseb'; niemət kert₂b₂D (Kl) 'Lehmad mäletsevad'.

Bl₂ (vt. nr. 246).

1771. k¹eddart₂ 'kedrata'.

Vanast sai k¹eddartt₂t (LW, 137) 'Vanasti sai kedratud'; naist k¹eddart₂b₂D (Va) 'Naised ketravad'; tall₂ k¹eddartist (Kl) 'Talvel kedrati'.

Algup., < k¹edd₂r kedervars (SEKS, I, 176-177); SKRK, 267).

1772. klapart₂ 'lokku lüüa, lõgistit kõlistada'.

klappartt₂ (LW, 138) 'Lokku lüüa, lõgistit kõlistada'; p¹erina₂ klapartis siemiz jūr₂ (Va) 'Perensine lõi lokku sõögile tulekuks'; niemət klapart₂b₂D (Sr) 'Lehmad kõlistavad lõgistit'.

Sks, < klappern lõgistama, plagistama, klõbistama (SES, 562).

1773. klāmbart₂ 'klammerdada, kimmitada'.

klāmbartt₂ (LW, 138) 'Klammerdada, kimmitada'; klām-

bardaks klambart₂ b₂D (Va) 'Klambritega kinnitavad'.

Sks. < klammern klammerdama, riiskama (SES, 562).

1774. klepart₂ 'komberdada, lomberdada, longata'.

ma klepparttiz, entä katkiž, jalgaks muittan, in₂ raänd₂

(LW, 139) 'Ma komberdasin oma katkise jalaga koos teistega

randa'; ku ruja v^u ol jälga / tēma klepartis ka (Kl)

'Kui jalg oli haige, siis tema komberdas ka'; klepart₂ b

in₂ / klibub in₂ (Va) 'Lomberdab on see, kui longatakse kaasa'.

Asks. < klepar setukas, krom (LW, 139).

1775. klömpart₂ 'hiilida, järel käia'.

Klompert pr. klompertob langsam hinter einander fahren, einher schleichen (LDW, 39); Klömpart₂ b = ontua (KA).

Algup. (LW, 141), vasteks on e lomberdada, on võimalik seos verbiga klepart₂ (vt. nr. 1774).

1776. knöpart₂ 'näperdada, sõrmitseda'.

Knopart pr. knopartob fingern, fingern (LDW, 39).

Asks. < knēp haak (LW, 141).

1777. kuddart₂ 'mängida, kudrutada'.

tēddart, kuddartt₂ b₂D (LW, 159) 'Tedred kudrutavad';

lind₂ D kuddart₂ b₂D (Kl) 'Linnud kudrutavad'; kuddart₂ b₂D

(Kr) 'Kudrutavad'.

Algup. (LW, 159), sõna on onomatopoeetilisest päritolu, vrd. e kudrutada.

1778. kumard 'kummardada'.

Kumard pr. kumardob sich bücken, sich neigen (grüsend) (LDW, 45).

E. < kummardada (LW, 161), sõna on tuletanud Wiedemann.

1779. käkartä 'kraaksuda, kõhida'.

ta käkärттäB, un läkkärттäB (LW, 176) 'Ta kraaksus ja sülitab'; miigi vana riisting nei käkärттäB (Va) 'Mõni vana inimene kraaksus nii'.

Algup. (SKES, II, 259), < käk-, on onomatopoeetilisest päritolu.

1780. käpärtä 'kaitsta, rabelda, käperdada'.

Käpärt pr. käpärtob sich sperren, zappeln (LDW, 34); käpärtäb (Ka) 'Rabeleb'; lāps käppärттäb vastä, ku tända īrgäp p¹eksä (LW, 177) 'Laps rabeleb vastu, kui teda hakatakse peksma'; sis ta käpärtäB / kien midägäst äb üo (Kl) 'Siis ta rabeleb, kellel midagi ei ole'; kis selli juüttäm um / sis ta set käpärtäB (Va) 'Kes on selline vaene, siis ta vaid rabeleb'; käpärtäb ulzä / ku um kuskäs sizäl (Kr) 'Ronib välja, kui on kuskil sees'.

Algup. (LW, 177), on onomatopoeetilisest päritolu.

1781. käu(v)kartä 'vinguda'.

Kavkart pr. kavkartob winseln (LDW, 34); käu(v)k- karттä (LW, 178) 'Vinguda'.

Algup. (LW, 178), onomatopoeetilisest päritolu tüvel

pole otsesid vasteid sugulaskeelis.

1782. kāmārtā 'ümber soperdada, vusserdada'.

alā kāmārt, sa tānda valmāks āt sō (LW, 178) 'Ära soperda, ega sa seda valmis saa'; kāmārtāB tagān / um mīdād nānd un külān (Kl) 'Soperdab järele, on midagi näinud ja kuulnud'; lapst sāl kāmārtābād (Kr) 'Lapsed soperdavad seal'.

Algup. (LW, 178-179), tüvi on laenatud läti keelde.

1783. lōddārtā 'ümber hulkuda'.

lōddārtā (LW, 201) 'ümber hulkuda'.

E, < lōdderdada, on juhuslik mugandus.

1784. lōnkārtā 'longerdada'.

ma lōnkārttis pīts rañdā (LW, 204) 'Ma longerdasin piki randa'; lōnkārtāb um / ku p^ugdub jālgā (Kl) 'Longerdab on, kui põeb jalg'.

Algup., < lonkā lonkida (SKES, II, 302), on deskriptiivset päritolu.

1785. lākārtā 'lākatada'.

Lakārt pr. lakārtob sticken, sich verschlucken (LDW, 53); kōūtān un lākārtāB (LW, 211) 'Kõhib ja lākastab'; lākārtāB / ku mīmān um pigā okanāmāst (Kl) 'Lākastab, kui mul tuleb peasegu oksendamine'.

Algup. (SKES, II, 320), < lākā -.

1786. lāpārtā 'ujulestadega rabelda; halvasti töötada'.

lāppārttā (LW, 212) 'Ujulestadega rabelda; halvasti töötada'; lāpārtāB / il lāiska rīsting (Kl) 'Töötab halvasti; laisa inimese kohta'.

Algup. < lāpā ujulest (SKES, II, 321-323), tüvi on deskriptiivne, lähedasi sõnu on germ. keeltes ning pole välistatud laenamine.

1787. miggārtā ~ mēggārtā 'välja tuhnida; õngitseda'.

Muggort pr. muggortob angeln (LDW, 65); miggārtāB = onkia (KA); mis sa sāl miggārtāD nekkā mō-mīgrikki (LW, 224) 'Mis sa seal tuhnid nagu mutt'; Mierrō ta iz lā je-min ku tūrsکید miggōrtōm koppil'ōks (Līvli, II, 1932) 'Merele ta ei läinud enam, sest turski õngitses unnaga'; kaldi miggārtāB (Pz) 'Kalu õngitsetakse'.

Algup. (SKES, II, 357; SKRK, 254), < *mūkrā-ttā-.

1788. mīrtā 'müürida'.

mīrttā (LW, 226) 'Müürida'; mīrtābāD mīrā (Va) 'Müürivad müüre'; ta sai mīrā mīrtāt (Kl) 'Ta müüriti müürisse'.

Asks, < mīr müür (LW, 226, SKES, II, 355).

1789. mūrtā 'muretseda'.

Murt pr. murtob (lvSal murtub) sorgen, sich kümmern; trauern, bekümmert sein (LDW, 65); mis sa mūrtāD (LW, 236) 'Mis sa muretsed'; Aga ku tēg külōt y^l suodad ja suoda rōkud, algid murtigid (UT, 98) 'Aga kui te kuulete

sõdadest ja sõjajuttudest, ärge muretssege'; murtigid il
ent's 'Muretssege enda üle'.

Algup. (vt. nr. 312), t on liitunud analoogia tõttu.

1790. nikart ~ nikard 'väänata, nikastada'.

Nikard pr. nikardob od. jera n. verranken (LDW, 69);

nikardob (KA) 'Nikastab'; niem nikkarttiž jälga (LW, 247)

'Lehm nikastas jala'; ma um nikartõn ent's jälga jara ja
sleestõ äb võl (JL, 64) 'Olen nikastanud oma jala ära ning

sellepärast ei saa'; jälga nikartõB / katkõ murdõn äb.üo

(JL, 64) 'Jalg nikastab, katki murdunud ei ole'; jälga

nikartõn ulzõ (Mn) 'Jalg on nikastanud ära'; ma nikartiz

ent's jälga (Kl) 'Ma nikastas in oma jala'.

Algup. (SKES, II, 379-380), nik- ~ niuka-.

1791. nuort 'noorendada'.

nuort pr. nuortob (lvSal nuortub) sich verjüngern

(LDW, 70).

Algup. (vt. nr. 904), t on liitunud analoogia tõttu.

1792. nüskart 'nühkida, nuskida'.

nüskart pr. nüskartob schnüffeln (LDW, 71); nüskart-

tõ (LW, 258) 'Nühkida'.

Algup. (SKES, II, 405-406), nüska-.

1793. oppart 'ohverdada'.

Oppert, oppart pr. oppartob, opportob opfern (LDW,

73); Ma ab opport nent verrizi juodob oppirdi (IG, 398)

'Ma ei ohverda nende ^{veriseid} joomahvreid'; oppartõ (LW, 264)

'Ohverdada'; kis um valmōz küolimizōn vastō lādō ja ēntā-
ta oppōrtō (Līvli, 3, 1935) 'Kes on valmis surmale vastu
 minema ja ennast ohverdama'; oppōrtōn attō vanāsti (Kl)
 'Ohverdatud on vanasti'.

Asks, < oppōr ohver (LW, 264).

1794. pērtō 'pōrutada'.

tānda um mō sillō pērtōmāst (LW, 284) 'Teda tuleb
 maa sisse pōrutada'.

E, < pōrutada (LW, 284), pole tarvitusel ning on esi-
 nenud eesti keelt oskajate kõnes.

1795. plattōrtō 'pekselda'.

plattōrtōp tībādaks (LW, 302) 'Peksleb tiibadega';
līndēt plattōrtōbād tībādaks (Kl) 'Linnud pekslevad tiib-
 adega'; plattōrtōE (Pz) 'Peksleb'.

Sks, < flattern (von Vögeln, Insekten) lehendama,
 lendlema (SES, 320).

1796. plīndartō 'rüüstata'.

Plīndert pr. plīndertob plündern (LDW, 83); plīn-
dartō (LW, 302) 'Rüüstata'; plīndartist vanāsti (Va)
 'Rüüstasid vanasti'.

Sks, < plündern rüüstama (SES, 760).

1797. pōttōrtō 'tõrelda, noomida'.

Potort pr. potortob (potort) zanken (LDW, 85); iza
tāgiz neijen pōttōrtōB (LW, 309) 'Isa noomis jälle'; ku

ne pähgin jõndi pätörtõbõd (MEL, 11) 'Kui nad palju sõnu peale lugesid'.

It, < põttar palve (LLL, 180), on ld paternoster moon-
dunud kuju.

1798. pūmpart 'nööpida'.

Pūmpart pr. pūmpartõb (pumpt pr. pumptõb) knöpfen (LDW, 86); pūmpartt, entš am vizz (LW, 321) 'kööbi oma hame kinni'; ku lāb ulz / sis pūmpart B (Kl) 'Kui minnakse välja, siis nööbitakse'.

Algup. (LW, 321; SKES, III, 639-640), < pumpa-.

1799. sklëndart 'lonkida, logelda'.

Slëndert pr. slëndertõb (lvSal slendert) auch sklein-
dert, klëndert schlendern (LDW, 102); sklëndartt (LW, 372) 'Laiselda, logelda'; sklëndart bõd immarkõtti (Kl) 'Longivad ümberringi'.

Sks, < schlendern lonkima, loivama (SES, 853).

1800. slēngart 'kõikuda'.

kõik slēngartt B (LW, 374) 'Laev kõigub'; lõja ka slēngart B (Va) 'Paat ka kõigub'.

Sks, < schlingern rullama, pallima, lüngerdama, kõi-
kuma (SES, 855).

1801. sūort 'puud koorida'.

sūortt (LW, 387) 'Puud koorida'.

Algup. (LW, 387), Kettuse etümoloogia õigsuse korral tuleb lähtuda vanast sōritt (SKES, IV, 1117-1118).

1802. tapart 'tunnistada'.

Tapart pr. tapartob zeugen (LDW, 111); mis sa uet tapartt (LW, 409) 'Mida sa oled tunnistanud?'; Ants aliskeradõks tapartõb "Līvõd ŷt" jūd (F 175, W 3:10) 'Oma allkirjadega kimmitab Liivi Selts'; Tām sōna tapar- tõb mādōn (Līvli, 11, 1935) 'Tema sõna tunnistab meid'; tapartm um / ku ma lāp pa taparnikaks (Va) 'Tunnistame on, kui ma lähen tunnistajaks'; tapartB / taparnika (Sr) 'Tunnistab, tunnistaja'.

Sl (LW, 409; SKES, IV, 1230), tüve etümoloogia on küsimärgiline.

1803. tšokart 'torgata'.

tšokkart (LW, 435) 'Torgata'.

Algup. (LW, 435; SKES, IV, 1079), on deskriptiivset päritolu.

1804. ugart 'karjuda, mängida'.

Ugart pr. ugartob falzen (von Waldhühnern); undeutlich singen (LDW, 121); ugartb = olla sootimella (KA); tēddr.ugarttB (LW, 448) 'Teder laulab'; ta ab, vej jēvist n^uo-rekand / ta ugartB (KL) 'Ta ei saa hästi rääkida, ta karjub'; ugartB / nei ku nei sⁱeld ab, rekand 'Karjub, kui nii selgesti ei räägi'.

Algup. (LW, 448), on onomatopoeetilist päritolu.

1805. viert 'veeretada'.

Vert pr. vertob (lv3al viertub) rollen, wälzen, ab-

rollen; wickeln (LDW, 132); kivid um nufmst₂ jara viert-
t₂m₂st (LW, 485) 'Kivid tuleb põllult ära veeretada';
viertis kividi (Va) 'Veeretab kive'; viertiz kiv jara (UT,
66) 'Veeretab kivi ära'.

Algup. (SKRK, 258), ∠⁺verettä--.

1806. vⁱert₂ 'uhta, loputada'.

Vert pr. vertob (lvSal virt pr. virtub) spülen (LDW,
132); vⁱertt₂ (LW, 498) 'Veega loputada'; vⁱert₂B um (Kl)
'Uhab on'.

Algup. (LW, 498), ∠⁺virutta--.

1807. väg₂rt₂ ~ vägr₂tt₂ 'väherdada lasta'.

Vagrt pr. vāgrtob wälzen (LDW, 130); vāgr₂tt₂, vā-
g₂rt₂ (LW, 509) 'Väherdada lasta'; lekš spizi vāgr₂rt₂m
(Kl) 'Läks hobuseid väherdama laskma'.

Algup. (LW, 509), on deskriptiivset päritolu.

1808. vānk₂rt₂ 'keerelda, vingerdada'.

Vānkart pr. vānkartob, vānkart pr. vānkartob schwan-
ken, schaukeln, taumeln (LDW, 130); vānkart₂b (KA) 'Vin-
gerdab'; vānkart₂b loval (LW, 509) 'Keerleb asemel';
un siz se läpš nei vānkart₂b (ET, 192) 'Ja siis laps nii
vānkreb'; ja nāzō saddōn ta vānkartiz (UT, 87) 'Ja maha
kukkudes ta vānkres'; lōja vānkart₂B / risting ka vānk₂-
t₂B (Kl) 'Paat vingerdab, inimene ka vingerdab'; vānk₂-
t₂B / mingi selli kalā egā (Va) 'Vingerdab, võib-olla min-
gi kala'.

Algup. (LW, 509), on deskriptiivset päritolu (vrd. e vāngerdada, sm vānkyrōidā).

1809. āmard 'hāmarduda'.

Amārd pr. amārdob dämmern (LDW, 8); āmard (LW, 513) 'Hāmarduda'; āmard B / ku um ēd g jūss (Kl) 'Hāmardub, kui on õhtu käes'.

Algup., < āmar hāmar (SKES, I, 97; SKRK, 253).

1810. āpart 'eksida, viga teha'.

Apārd pr. apārdob fehlen, Fehler begehen (LDW, 8); apārd b (KA) 'Āpardub'; s¹hedā kitt s ta um āppārtt n (LW, 514) 'Seda öeldes on ta eksinud'; tul se bara kubbō ja āpartiz (UT, 233) 'Tuli salk kokku ja eksis'; tāmā ka āpartiz (Kl) 'Tema ka tegi vea'.

Algup. (LW, 514), on deskriptiivset päritolu (vrd. e āpardada).

ūmmār vt. īmār rt.

e. -l + t- (d-)

1811. aibalt 'ilastada, tatistada'.

Aibalt pr. aibaltob geifern (LDW, 1).

Algup. (LW, 2), tüvi on tundmatu ning etümoloogia selgusetu.

1812. alt 'hallitada'.

Alt pr. altob (lvSal alt pr. altub) schimmeln; je-

ra a. verschimmeln (LDW, 3); lāba um jārā alttan (LW, 9)
 'Leib on hallitanud'; alttan / ku tānda ab vei sieda (Va)
 'Hallitanud, kui seda ei või süüa'; ne alttā bād jārā (Kl)
 'Nad hallitavad ära'.

Blit, < al hall hüljes (SKES, I, 52; SKRK, 299). < hal-
litta-.

1813. altā 'alustada, süüdata'.

Alt pr. altob anzünden, entzünden, anheizen (LDW, 3);
set set kārā ma um ǵjā alttan (LW, 8) 'Ma olen mitu korda
 ahju alustanud'; Sin sõnad altōbōd kui tul (LVL, 99) 'Si-
 mu sõnad sütitavad kui tuli'; ma alttā b ǵjā (Kl) 'Ma süü-
 tan ahju'.

Algup. (SKES, I, 15; FUV, 71). < halutta-.

1814. āndiltā 'kaubelda, hangeldada'.

ta āndilttāz lⁱēštādāks (LW, 10) 'Ta kauples lesta-
 dega'; kiā a. āndilttāp sⁱe.dā t^uo.dā (LT, 66) 'Kes kaupleb
 seda ja teist'; lek^{ch} un ahndiltis lēkōks (MEL, 64)
 'Läks ja kauples sellega'; Vastō entā burā-stikīdi moān-
diltiz jēnnā ārga un ūlgō nāgīdi (MLK, 499) 'Oma nõiatem-
 pude vastu hangeldas ta palju härja- ja hülgenahku'; mi-
gi v^uǵstiz / ne āndiltist (Kl) 'Keegi ostis, need hangel-
 dasid'.

Sks, < handeln tingima, tingima, kaupleva (SES, 451).

1815. biltā ~ bīdelt 'sõeluda'.

Bīdelt pr. bīdeltob beuteln (Mehl) (LDW, 9); bīltā

(LW, 23) 'Sõeluda'; biltab jõudi (Va) 'Sõelub jahu'.

Asks (LW, 23), esimene variant pärineb asks sõnast büdelen, hiljem on samast pärinev lt bīdelēt põhjustanud teise variandi.

1816. budiltā 'kummitada'.

budilā d. lābā d. budiltā s (LW, 31) 'Kummitused lähevad kummitades'; budiltā bā d un ādaktā bā d (Va) 'Kummitavad ja hirmutavad'.

Asks, < budil kummitus (LW, 31).

1817. eittāltā 'heidelda, pillutada, siia-sinna heita'.

Eitilt pr. eitiltob od. eitolt pr. eitoltob hin-und her herwerfen; sich hin und her werfen (LDW, 15); eittāltā (LW, 45) 'Heidelda, siia-sinna heita'; ta sai lainist eitoltōt (UT, 31) 'Teda pillutati lainete poolt'; ne ka tārda eittāltist it kilg pālā (Kl) 'Aagu heitsid teda ühele küljele'; eittāltā p. pitidi (Mn) 'Pillutab pütte'.

Algup. (vt. nr. 1400).

1818. giltā 'niisutada, kasta, kümmeldada'.

sis - puõssid nēdi gīlttistā (LW, 57) 'Siis poisid kastsid neid'; giltā stā v¹etā pālā (Va) 'Pildusid vett peale'.

Algup. (SKES, II, 254; SKRK, 259).

1819. ieltā 'häält tõsta'.

ieltā (LW, 67) 'Häält tõsta'; ta Irziz ieltā (Va)

'Ta hakkas häält tõstma'.

Algup. (vt. nr. 205).

1820. kilt 'kõlada lasta'.

Kilt pr. kiltub (lv3al) läuten, erschallen lassen (LDW, 37).

Algup., < kill kõlada (SKES, I, 193), on onomatopoeetilisest päritolu.

1821. kilt 'vahtida'.

mis sa killtad (LW, 127) 'Mis sa vahid'.

Algup. (LW, 127), < killit -.

1822. kipilt 'kühveldada, ammutada'.

Kipilt pr. kipiltob schaufeln, ausschaufeln (LDW, 49); ri um tultat, set vel um kiipilttamat (LW, 128) 'Vili on tuulutatud, on tarvis veel kühveldada'; kipiltist sigis (Va) 'Kühveldasid sügisel'.

Sks, < Schaufeln labidas; kühvel (SES, 839), on võimalik laenamine ka läti keelest, kus leidub sõna skipelēt, mis on ilmne amsaksa laen (LW, 128, 129).

1823. knipilt 'täksida'.

mis sa kirraks kniipilttad (LW, 142) 'Mis sa täksid'.

Sks, < knipil vemmäl, malakas (LW, 142), vrd. sks knüppel matar, malakas (SES, 572).

1824. kolt 'ülespoole tõusta'.

Kolt pr. koltob rauschen (von Wellen) (LDW, 40); mer um ilz kolttan (LW, 144) 'Meri on ülespoole tõusnud'.

kolast?, kõll?, kõlt? (GLL, 9) 'fõusta, õhupeegeldusena näidata'; m¹er? kõlt?B (Kl) 'Meres peegeldab'.

Algup. (SKES, II, 210), ↑kola-, sõna on onomatopoeetilisest päritolu.

1825. kopilt? 'välja tõmmata; kopeldada'.

Kopilt pr. kopiltob koppel; kubbo k. zusammen koppel (LDW, 41); Kapilt?b = koppel (zusammen); koppiltt? (LW, 145) 'Turski põhjast tõmmata'; kopilt?bät, kaldi (Va) 'Kopeldavad kalu'.

Sks, ↑koppeln seostama, kopeldama (SES, 585).

1826. kovält? 'kavaldada, petta'.

Kovält pr. kovältob listig sein, klügel (LDW, 42); kovält?b (KA) 'Kavaldab'; ta vól kovältt?n ne'i kõgin, kuut? ta vól viind?n (LW, 147) 'Ta oli kavaldanud seni, kuni oli võitnud'; is-kovält?b mingist müd? (Va) 'Mõtleb välja midagi muud'; is-kovält?bät sⁱ eda ažž? (Kl) 'Mõtlevad selle aja välja'.

Germ (vt. nr. 823).

1827. kult? 'kulutada'.

Kult pr. kultob abnutzen, verbrauchen, vertragen, verschleissen (LDW, 45); kült? (LW, 161) 'Kulutada'; kult?t?B / kulub (Va) 'Kulutab, kulub'.

Algup. (SKES, II, 235-236; SKRK, 257), ↑kulutta-.

1828. I kuolt? 'kooletada, suretada'.

Kuolt pr. kuoltob tödten (LDW, 47); ta kuoltt?b mēdi

nälga (LW, 164) 'Ta suretab meid nälga'; ku volliid taaned
kuolto tända nälgo (F 175, M 3:10) 'Et olevat tahtnud teda
suretada nälga'; ne kuoltist? rousti siberij?Z (Sr) 'Nad
kooletasid inimesi Siberis'; kuolt?b?d embit rousti / näl-
gast?B (Va) 'Suretavad rohken inimesi, näljutavad'.

Algup. (FUV, 28; SKES, II, 239).

1829. II kuolt? 'painutada, koolutada'.

nintt? um kuoltt?m?st (LW, 164) 'Niint tuleb painuta-
da'; kuolt?B / ne ka mideg?st imm?r pan?B (Sr) 'Koolutab,
nagu midagi paneb ümber'.

Algup. (LW, 164), 2⁺k?lutta--.

1830. k?lt? 'kuulata, kuulatada'.

k?ltt? (LW, 171) 'Kuulata'; k?lt?b um nei / ku m?G
k?lt?m tag?n (Kl) 'Kuulab on siis, kui me kuulame järele';
k?lt?B sⁱed? un sⁱed? (Sr) 'Kuulab seda ja seda'.

Algup. (SKES, II, 250, ESU, 141).

1831. lilt? 'vilet puhuda'.

Lult pr. lultob pfeifen, blasen (LDW, 58); mis sa s?l
lilttad (LW, 194) 'Mis sa seal puhud'; k^uolm / liltab?d /
l?ltab?d / l?lidi > / l?lidi (NLK, 37) 'Kolm puhuvad vile-
sid'; em?n s?l Ira pool liltab?D / selli tour (Kl) 'Roh-
ken seal Ira pool puhuvad, selline sarv'; k?ra paint ka
liltiz (li) 'Karjapoiss ka puhus'.

Algup. (SKES, II, 317; SKRK, 269), 2⁺l?ll?tt?--.

1832. littalt 'lühendada'.

littalt (LW, 199) 'Lühendada'.

Algup. (vt. nr. 547), juhuslik tuletis sõnast līt lühike.

1833. madalt 'madaldada, alandada'.

Madalt pr. madaltob (lv3al madalt pr. madaltub) er-niedrigen (LDW, 59); madaltb (KA) 'Madaldab'; ta tōz min-da eētš rēkkēks madalt (LW, 214) 'Ta tahtis mind oma kõnega alandada'; madaltB / tiēb eētšta madalēks (Pz) 'Madaldab, teeb ennast madalaks'.

Algup. (vt. nr. 824).

1834. mangilt 'puududa, puudu olla'.

mangilt (LW, 216) 'Puududa'; un kāb itstē kprants-tē t^uoizē un mangiltB (Kl) 'Ja käib ühest talust teise ning mangub'.

Sks. / mangeln puuduma; puudu olema (SES, 656).

1835. mādt 'mäletada'.

Mādt pr. mādtob erinnern (LDW, 60); ānda mīmān mādtbēks (LW, 240) 'Anna mulle mälestuseks'; mādtb um sīe / ku mēg il sīe rēkandām (Kl) 'Mäletame on see, kui me sellest räägime'; mādtbōD (Pz) 'Mäletavad'.

Algup. (vt. nr. 1428).

1836. naggilt 'naelutada; rautada'.

Naglt pr. nagltob nageln, Pferde beschlagen (LDW, 66);

ienagltab = naulata kenkä huonosti (KA); kast um vizzə
naggalttəməst (LW, 241) 'Kast tuleb kinni naelutada';
naggaltabəd vizzə (KL) 'Naelutavad kinni'; um pie-nag-
galttəməst midagəst (Mn) 'On vaja midagi kinni naelutada';
naggaltabəd (Pz) 'Naelutada'.

Germ. / naggəl nael (SKES, II, 369; SKRK, 285).

1837. piegiltə 'öösel hobuseid karjatada'.

ta lāb əbiži piegilttəm (LW, 286) 'Ta läheb hobuseid
karjatama'; vālisti piegiltist puošid əbiži (Va) 'Vanasti
käisid poisid õitsil'.

Lt. / piegil õitsil olek (LW, 286; LLL, 172).

1838. pīrgaltə 'killustada, pilbastada'.

Pīrgalt pr. pīrgaltəb, jera p. zerapleissen; quet-
schen (LDW, 83); pīrgaltəb (KA) 'Killustab'; pītki pīr-
galttis pū jarə (LW, 298) 'Pikne pilbastas puu ära'; pīr-
galtəp pūdi (Va) 'Pilbastab puid'.

Algup. (vt. nr. 826).

1839. poltə '(vilja)peksta'.

Polt, puolt pr. poltab, puoltəb (lvSal paks) dreschen
(mit Pferden); trampeln (LDW, 84); pāldin pōlttabəd (puolt-
tabəd) mašīnədəks (LW, 310) 'Praegu pekstakse masinate-
ga'; puoltəb = dreschen (KA); p^uoltabəd vilī (KL) 'Pek-
takse vilja'.

Algup. (SKES, III, 595; SKRK, 257). / poljetta.

1840. pult 'nämmiga toita'.

jemà pulttəb lapstə (LW, 314) 'Ema söödas last nämmiga'; pultist piskiži lāpsi (Kl) 'Nämmiga toideti väikesi lapsi'.

Algup., < pull nämmida, muljuda (LW, 314), < puli ~ muli-.

1841. purpilt 'silmi ähmaseks nutta'.

jārā purppi(1)ttənt silmad (LW, 318) 'Äranutetud silmad'; nanə um kaiži un purpiltəB (Kl) 'Nina on märg ja silmad ähmaseks nutetud'; purpiltəbD / silmad lebəd veižəks (Sr) 'kutavad ähmaseks, silmad jäävad vesiseks'.

Algup. (SKES, III, 655), on onomatopoeetilist päritolu.

1842. püstilt 'püsti olla, seisma jääda'.

Püstilt pr. pustiltob aufrecht sein, stehen bleiben (LW, 89).

Algup., < pist püsti (SKES, IV, 672-673; SKRK, 259).

1843. rumält 'määrida; vastikuks teha'.

Rumält pr. rumältob beschmutzen, hässlich machen (LDW, 94); ta rumälttəB (LW, 347) 'Ta määrib'.

Algup. (vt. nr. 827).

1844. I sadlilt 'langetõvehoogudes olla'.

Sadltob tob (lvSal sadami tob) Epilepsie, Flage (LDW, 95); sadliltəB (-teB) (LW, 352) 'Langetõbi'; sad-

dāltap, teb um ruja (Va) 'Langetõbi on haigus'.

Algup., < sādd? sadada, kukkuda (SKES, IV, 979-980; SKRK, 269).

1845. II sādālt? 'saduldada'.

un ni jēdd¹v¹edāi ūbbi sai sādālt¹rd, un puõsid sād-
dāltist entš ūbbist (NLK, 412) 'Ja kui peiu poisai hobune
oli saduldatud, saduldasid poisid oma hobused'.

Germ., < sāddəl sadul (SKES, IV, 982; SKRK, 282).

1846. sēlt? 'seletada, selgitada'.

Selt (lv3al salt) pr. sēltāb ordnen, kramen, aufräu-
men (LDW, 99); sēltta mihnen mis se tētāB (LW, 357) 'Se-
leta mulle, mida see tähendab'; kis laz sieda sēltag
(F 175, M 3:10) 'Kes seda seletaks'; aga sieda võib sēl-
tō (RA, II, 64) 'Aga seda võib seletada'; mēg sēltam iks
t^uoizēn / mis t^uoi āb, ūo nānd (Sr) 'Me seletame üksteise-
le, mis teine ei ole näinud'; rīdlēbād un sēltabād (Kl)
'Riidlevad ja seletavad'; sie sēltāB s¹edā (Va) 'See se-
letab seda'.

Algup. (SKES, IV, 994), seostub sõnaga sēldō (vt.
nr. 128).

1847. sittālt? 'sittuda'.

sittāltt? (LW, 369) 'Sittuda'.

Algup. (vt. nr. 82).

1848. sōmalt? 'sammaldada, sammalduda'.

Somalt pr. somaltob (sāmalt pr. sāmaltob) bemoosen

(LDW, 109); se kiu kis vieras B, ap sōmalt (LW, 377) 'See kivi, mis veereb, ei sammeldu'; kiu um sōmaltat (Va) 'Kivi on sammeldunud'.

Algup. (vt. nr. 828).

1849. stempiltas 'tembeldada'.

stempilt pr. stempiltob stempela (LDW, 105); stempiltas (LW, 381) 'Tembeldada'; pas ka um stempiltat (Kl) 'Pass on ka tembeldatud'.

Sks, < stempeln tembeldama (SES, 932).

1850. sältas 'laduda, asetada'.

salt pr. saltob beladen, schichten (LDW, 98); sältas (LW, 392) 'Laduda, asetada'; poiss um sälttan vägi sūr vñedam tämmän (ULS, 65) 'Poiss on asetanud talle liiga suure koorma'; sältas B / um jo jetsas / panab vēl jūras (Va) 'Laeb, on juba ees, paneb veel juurde'.

Algup. (SEES, IV, 1166; SKRK, 269), < sälü.

1851. tabaltas 'kokutada, kogelda'.

Tabald pr. tabaldob stottern (LDW, 110); tabaltasb piskist lapst (Kl) 'Kogelevad väikesed lapsed'; tabaltasb nei ku ma paldin / ab vui rekand juvist (Mn) 'Kogeleb nagu mina praegu, ei saa rääkida hästi'; tabaltas B / nei ku jevist ab rekand (Va) 'Kogeleb, nagu hästi ei räägi'.

Algup. (vt. nr. 1558).

1852. tabaltas ~ taibaldas 'toibutada, toibuda'.

p¹herr² ru³j⁴s tām um jēvist tāibaldān (LW, 406) 'Pärast haigust on ta hästi kosunud'; tāibaltt² (LW, 406) 'Haigusest toibuda lasta'; tāibalt²b mīnda (Va) 'Toibutab mind'.

Algup. (SKRK, 255). < toip-.

1853. uolt² 'hooldada, hoolida'.

Uolt pr. uoltab (od. volt, vuolit pr. voltab, vuoltab) sorgen, sich kümmern, sich bekümmern (LDW, 123); uoltt² (LW, 455) 'Hooldada, hoolida'; Mõitizōks līvlist ja amad, kien ne ūoltabōd (Līvli, 1, 1937) 'Muidu liivlaste ja kõik, keda nad hooldavad'; uoltub juvist (Pz) 'Hooldab hästi'.

E (vt. nr. 1386).

1854. valt² 'heledaks muutuda, valendada'.

pāva um jārā valtān (LW, 468) 'Päike on heledaks muutunud'.

Algup. (vt. nr. 1737).

1855. vigalt² 'süüdistada'.

Teg vigaltot moiznikidi (RA, I, 59) 'Teie süüdistate mõisnikke'.

Algup. (vt. nr. 9843).

1856. viggalt² 'puurida'.

ta viggaltt²b ōkkidi (LW, 486) 'Ta puurib auke'; vigg²alaks sis ta viggalt²b (Va) 'Puuriga siis ta puurib'.

Vn. < vigg²al puur (LW, 486; BOR, 97).

1857. vilt 'vilutada, viluks muutuda'.

Vilt pr. viltob beschatten; abschatten (LDW, 134).

Algup., < vil vilu; vari (SEKK, 254), otseseks vasteks on e vilutada.

1858. vindelt 'mähkida'.

Vindelt pr. vindeltob windeln (LDW, 134).

Sks, < windeln mähkima (SES, 1127).

1859. ält 'hällitada'.

Alt pr. altab (lvSal altub) schaukeln, wiegen (LDW, 8); ku.t ta ä.lttas sⁱe.dä la.pstā (LT, 19) 'Kui ta hällitas last'; ältab, ältiz, ält (KA) 'Hällitab, hällitas, hällitada'; laint älttab laija (LW, 513) 'Laine hällitab laeva'; mis tül sino un tano altab (EMO, 38) 'Mida tuul sinna ja tänna hällitab'; mis tuhl^{liha} un tähnu ältab? (MEL, 24) 'Mida tuul^{linna ja} tänna hällitab'; Kis kil mīnda piskist ältiz (LL, 8) 'Kes mind küll pisikeses hällitas'; Kuoig medi vägi ältiz (RA, II, 51) 'Laev meid väga hällitas'; lapstā ältam (II) 'Last hällitama'; un ältab lapstā (KI) 'Ja hällitab last'.

Algup., < äl häll (SKE3, I, 96), < hällütä.

1860. ävalt 'limastada, ilastada'.

Ävolt pr. ävoltob (aibalt) schleimen, geifern (LDW, 8).

Algup. (vt. nr. 1811).

f. -m + t-

1861. arnt 'armastada'.

Arnt pr. arntub (lvSal) lieben (LDW, 6).

Germ (vt. nr. 1625).

1862. imt 'imetada'.

Imt pr. imtob (lvSal imtub) säugen, stillen, imtob
laps (lvSal imtau laps) Säugling (LDW, 21); kui kõgin' sa
imttist ent's lapstā (LW, 73) 'Kui kana sa imetasid oma
last'; un ta tända imtiz lā viž āigast (NLK, 74) 'Ja ta
imetas teda pidevalt viis aastat'; Aga äda näntõn, kis
lālamd āt ja kis imtõbõd nēsi pāuvsi (UT, 53) 'Aga häda
neile, kes on rasedad ja imetavad nendel päevadel'; im-
tiz / ne ka lapsen āndaB sⁱedā nāhnā (Mn) 'Imetas, nagu
lapsele annab rinda'.

Algup., / immā imeda (SKES, I, 107; FUV, 144), ⁺imettā--.

1863. irmt 'hirmutada'.

Irmt pr. irmtob schrecken, scheuchen (LDW, 22); alā
irmt lapstā (LW, 75) 'Ära hirmuta last'; Tända irmtõz,
aga se vol se slikti gara (LP IV) 'Teda hirmutas, või oli
see kuri vaim'; tuoiž rišting karaktõr mēdi irmtõb tāmst
jara (Līvli, 4, 1935) 'Teise inimese iseloom hirmutab
meid temast'; irmtõB / ku um ādagān (Kl) 'Hirmutab, kui
on kohkunud'; irmtõB / ādaktõB (Va) 'Hirmutab, kohutab'.

Algup. (SKES, I, 77; SKRK, 275).

1864. jenimt 'paljuneda'.

Jenimt pr. jenimtub (lvSal) sich vermehren (LDW, 26).

Algup. (SKES, I, 39), \angle^+ enim- (vt. ka nr. 203, 482).

1865. juvānt 'head teha, paremustada'.

Juvānt pr. juvāntob nützen, Gutes thun (LDW, 28).

Algup. (vt. nr. 1137).

1866. kebānt ~ kevānt 'kergendada'.

Kevānt pr. kevāntob (kebānt pr. kebāntob) erleichtern (LDW, 36); ma tab teidi kebānto (LG, 468) 'Ma tahan teid kergendada'.

Algup. (vt. nr. 1144).

1867. kūmtā 'kallutada, painutada, kummutada'.

Kūmt pr. kūmtob neigen (LDW, 46); Kūmtob (KA) 'Kummutab'; kōssit sōbat kūmtāt (LW, 162) 'Kausid kummutatakse'; kūmtāB / kumaliZ (Kr) 'Kummutab, kummuli'; kūmtāb um nei / mēG kieraṁ tām puoi immār (Kl) 'Kummutab on nii: me keerame tema põhja ümber'.

Algup. (SKES, II, 237; SKRK, 258), \angle^+ kumotta-.

1868. lālāmtā 'raskustada, koormata; rasestada'.

Lālāmt pr. lālāmtob beschweren (LDW, 53); lālāmttā (LW, 213) 'Koormata; rasestada'.

Algup. (vt. nr. 1163).

1869. mīmtə 'veimi anda'.

Munt pr. mūmtob solche Geschenke austheilen (LDW, 65); mūmtəB = antaa häälahjoja (KA); mī.mttə n mī.midi (LT, 50); brūt mīmtəb mīmīdi (LW, 226) 'Pruut jagab veimi'; mīmtəB / āndab āndidi (Pz) 'Annab veimi'.

Algup. (LW, 226; SKES, II, 356).

1870. nīmtə 'nimetada'.

Nimt pr. nīmtob nennen, benennen (LDW, 69); kiz zōl-dattist nīmtət sai (LW, 248) 'Keda sõdureist nimetati'; kīendi ta nīmtiz apostōldōks (UT, 123) 'Keda ta nimetas apostliteks'; nīmtəB / ku āndab nīmmə (Pz) 'Nimetab, kui annab nime'; mīnā nīmtiz (Kl) 'Mina nimetasin'.

Algup. nīm nimi (SKES, II, 382-383), osutatakse soome-ugri ja indoeuroopa tüve lähedusele (SKKK, 278).

1871. parāmt 'ennast parandada'.

Parāmt pr. parāmtob sich bessern; genesen (LDW, 77); aš teis ad parāmtot (LW, 396) 'Kui te ennast ei paranda'.

Algup. (vt. nr. 2181).

1872. permtə 'tolmutada'.

Permt pr. permtob (purmt) stauben; stäuben (LDW, 89); pūrmtəb, pūrmatəb = tomuttaa (KA); permtə (LW, 284) 'Tolmutada'; permtəbD (Kl) 'Tolmutavad'.

Algup. (vt. nr. 1706).

1873. piemt 'pehmendada'.

Piemt pr. piemtob erweichen (LDW, 81).

Algup. (vt. nr. 122).

1874. pimt 'pimendada, pimestada'.

Pimt pr. pimtob verfinstern (LDW, 82).

Algup. (vt. nr. 123).

1875. riemt 'rõomustada'.

riemtt (LW, 336) 'Rõomustada'; Sin sõna riemtõb
minda (LVL, 98) 'Sinu sõna rõomustab mind'.

Sm (vt. nr. 934).

1876. vermt 'värvida'.

Vermt pr. vermtob färben (LDW, 132); vermtob (KA)
'Värvib'; un veimttist siekkaks (LW, 479) 'Ja värvisid
sellega'; naist vermtob d õrini (Kl) 'Naised värvivad
rõivaid'.

Aeks, < verm värv (LW, 478).

1877. vizimt 'hoida, säilitada,* kaitsta'.

Vizimt pr. vizimtob erhalten (LDW, 135); Ne sãbod
vizimtob igãst iggoks (LG, 406) 'Neid kaitstakse igaves-
ti'.

Algup., < viza visa (SKRK, 254).

g. -p + t

1878. opt '(võrke) järele vaadata'.

Opt pr. optab (optob) versuchen, probieren (LDW, 74);

ma eptiz vërta (LW, 46) 'Ma vaatasin võrku järele'; eptā (öptā) (GLL, 100) 'Kalu vaadata'; eptab vërkidi (Va) 'Vaatab võrke järele'.

Algup. (GLL, 100; LW, 46-47), < öppitta-.

1879. ieptā 'jahutada'.

ala iept õi järändiz (LW, 67) 'Ära jahuta ahju ära'; ieptāB / lēba õi ka äb üo ieptāmast (Kl) 'Jahutab, leiva-ahju ka ei tohi jahutada'; mis sa ni ieptād (Va) 'Mis sa nüüd jahutad?'.

Algup. (SKES, I, 133), < jäpüttä-.

1880. jüoptā 'joota, täis joota'.

Juopt pr. juoptob, jera j. betrunken machen (LDW, 28); muñt tända jüoptist (LW, 96) 'Teised jootsid teda'; jüoptist tända (Va) 'Jootsid teda'.

Algup. (vt. nr. 1314), < jōbutta-.

1881. knöpt 'nööpida'.

Knöpt pr. knöptob knöpken (LDW, 39).

Asks (vt. nr. 536).

1882. kräp̄ptā 'krampi panna'.

kräp̄ptā (LW, 158) 'Krampi panna'; siz kräp̄ptiz min sydam puodōs kubō (F 175, M 4/6) 'Siis tõmbas minu süda valutades kokku'; ukš kräp̄ptāb vizzā (Kl) 'Uks pannakse haaki'; vizzā kräp̄ptā / pidāb vizāā (Kr) 'Kinni haakida, hoiab kinni'; ukš um vizzā kräp̄ptā t (Va) 'Uks on haaki

pandud'.

Asks, < krämp kramp, haak (LW, 158).

1883. lept₂ 'vihtuda, vihelda'.

Lept pr. leptob (lept pr. leptob) baden in der Badestube (LDW, 57); jema leptap sōnas lapstā (LW, 188) 'Ema vihtleb saunas last'; lept₂B sōna lovā pāl lūtka₂ks (Kr) 'Vihtleb saunalaval vihaga'; līndād leptabād v¹et sizāl (Kl) 'Linud vihtlevad vees'.

Algup. (vt. nr. 49), < *lōpōttā-.

1884. l¹ept 'lepitada'.

Lept pr. leptob versöhnen (LDW, 54); nēdi um l¹ēptā m₂st (LW, 200) 'Neid tuleb lepitada'; tōks nēdi l¹ēptā (Kl) 'Tahaks neid lepitada'.

Algup., < l¹epp₂ leppida (SKES, II, 287-288), < *lep-pütt-.

1885. lopt 'lõpetada'.

Lopt pr. leptob (lvSal lopta) abschliessen, abthun, endigen, vollenden, mit etwas aufhören (LDW, 56); aina jelamiz ma jsvā lopti₂z (LW, 202) 'Heinateo ma juba lõpetasin'; lopt₂ (GLL, 48) 'Lõpetada'; ni.m lo.ppand₂ks / lo.p₂tāt (LT, 5) 'Nüüd on lõpp, lõpetatud'; un ku se vel tükki₂z lopt₂d (MLK, 401) 'Ja kui see kõik oli lõpetatud'; nei um tükki₂z lopt₂t (Pz) 'Nii on kõik lõpetatud'; mēg loptām (Kl) 'Meie lõpetame'.

Algup. (vt. nr. 681), < *lōppet₂tā- (vt. nr. 1476).

1886. pieptā 'kinni korkida'.

pieptā (LDW, 288) 'Korkida'; um vīzzā pieptamāst (Va) 'Tuleb kinni korkida'; pieptābād vīzzā (KL) 'Korgivad kinni'.

Lt. ∠ piep kork (LLL, 172-173).

1887. reptā 'raputada, puistata'.

Ropt (rept, lvSal rapt) pr. roptāb schütten, streuen (LDW, 93); ta lēks pāds reptās (LDW, 333) 'Ta lēks pead raputades'; reptub (F 175, M 3:10) 'Puistab'; rōptagid pōrm entš jālgad jūst jara (UT, 19) 'Raputage tolm oma jālgadelt'; rōptist tⁱerād ulzā (KL) 'Raputati terad vālja'.

Algup. (SKES, IV, 928). ∠ rōpōttā—.

1888. tⁱerāpt 'kosutada, karastada'.

Terābt pr. terābtob laben, erquicken (LDW, 113); Ta terābtob min jehgo (IG, 399) 'Ta karastab minu hīnge'.

Algup. (vt. nr. 5).

1889. vaibt 'piirata'.

Vaibt pr. vaibtub (lvSal) quālen (LDW, 127).

Germ (vt. nr. 1748).

1890. vⁱedāpt 'edeneda, ōnnestuda'.

Vedabt pr. vedaptob gerathen, gedeihen (LDW, 131).

Algup. (vt. nr. 1211), tāhenduslikust erinevusest hoolimata saab lāhtuda kujust ∠ vetābūtā—.

1891. vīpt₂ 'viivitada, kulutada'.

Vīpt pr. vīptob (lvSal) vīptub) aufhalten, verweilen, verspäten (LDW, 134); ma um rōz vīptan (LW, 493) 'Ma olen natuke hilinenud'; vīpt₂b (KA) 'Viivitab'; vībtiz nēdi rōkandōs (UT, 287) 'Viivitas neid kõneldes'; ta v^upl vīptan (Kl) 'Ta oli hilinenud'.

Algup. (SKRK, 258), \angle vīpūtā-.

1892. āpt₂ 'aidata, abistada'.

Apt, abt pr. abtob (lvSal abtub, aptub) helfen, retten (LDW, 8); a.gā ta veip ku.igid ā.pt₂ (LT, 12) 'Või ta saab kuidagi aidata'; ābt₂b (KA) 'Aitab'; ma āpt₂b ehts izan (LW, 514) 'Ma aitan oma isa'; āpt₂ (HFL, 31) 'Aidata'; Ja sin jūr sādō ābtōgō (LVL, 53) 'Ja sinu juurde saada aidaku'; tāmā jēvist āpt₂b minnān (Kl) 'Ta aitab mind hästi'.

Algup., \angle āB abi (SKES, I, 22), \angle āBittā- (vt. ka nr. 830), muutus a > ā on toimunud i mõjul.

h. -k + t

1893. dankt₂ 'peaga noogutada'.

Dankt pr. danktob nicken (LDW, 13); ta sed danktis pād₂ (LW, 36) 'Ta vaid nikutas pead'; mūnda kerd danktāp pād₂ (Kl) 'Mõnikord noogutab pead'.

Sks, \angle danken tasuma, võlgnema (SES, 183).

Algup., < juulga pimestuda (LW, 94).

1899. koktə 'ähvardada, proovida'.

Kokt pr. koktob mit der Hand ausholen (LDW, 40); ta koktəp.kättä (LW, 144) 'Ta katsub kätt'; koktə (GLL, 194) 'Millegagi ähvardada, proovida'; koktəb midagəst (Kl) 'Ähvardab midagi'.

Algup. (SEES, II, 210), < kokotä.

1900. korktə 'korkida, kinni korkida'.

Kork pr. korkob (korkt pr. korktob), vizz k. verkor-ken (LDW, 41); korktə (LW, 145) 'Korkida'; korktəb podil vizzə (Kl) 'Korgib pudeli kinni'.

Sks, < korken korkima, korgiga sulgema (SES, 585).

1901. laktə 'laotada'.

Lakt pr. laktob ausbreiten, breiten, bedecken (LDW, 52); laktə (LW, 183) 'Laotada'; pe.rinsī vol vā.la lō.da ōrānsks nuolaštān lō.da (LT, 48) 'Perenaine oli valge laudlinaga laua üle laotanud'; Letlist māst Rando lagto-
bod jiera sūrd suod (RA, I, 60) 'Lätimaast randa laotu-
vad suured sood'; Mōzus um lubbō andōn laggimiz kēra kē-
ratō ja lagtō (UT, 90) 'Mooses on loa andnud lahutamis-
kirja kirjutada ja laotada'; siz um laktəməst (Kl) 'Siis tuleb laotada'.

Algup., < lāggə laotuda (LW, 180, 183), < lakotä.

1902. lahtə 'sirutada, haarata, ulatada'.

Laht pr. lahtob neigen (LDW, 52); lahtə (LW, 184)

'Sirutada, haarata'; siz ma kätteks rõz lenktis tagan
(Kl) 'Siis ma käega sirutasin natuke järele'.

Sks, / langen haarama, kätte võtma (SES, 614).

1903. likt₂ 'liigutada'.

Likt pr. liktāb bewegen (LDW, 55); pīn liktāp tabārt
(LW, 193) 'Koer liigutab saba'; ku tānda liktāb (MLK,
197) 'Et teda liigutab'; nei ku midag³ st liktāb (Mn) 'Nii
kui midagi liigutab'.

Algup., / liikk₂ liikuda (SKES, II, 292; SKRK, 257).

1904. likt₂ 'leotada'.

Likt pr. liktob (liktob, lvSal liktub) weichen, ein-
weichen (LDW, 55); ōrni ūm liktāmāst (LW, 193) 'Riideid
tuleb leotada'; likt (GLL, 178) 'Leotada'; likt₂ bād ōr-
nidi (Kl) 'Leotatakse riideid'.

Algup., / liigg₂ liguda (SKES, II, 295; SKRK, 231), <
*liyotta-.

1905. nərkt₂ 'nõrgestada, väsitada'.

Norkt pr. norktob (nurkt) schwächen (LDW, 72); nērk-
t₂ (LW, 245) 'Nõrgestada'; nərkt₂ b mīnda (Va) 'Väsitab
mind'.

E, / nōrk, nōrgetada (LW, 245), on võimalik lähtuda
sõnast nērka (vrd. nr. 1170, 1695).

1906. nākt₂ 'näidata'.

Nākt pr. nāktob (lvSal naet pr. naetub) zeigen (LDW,

67); ma sinnan näktəB (LW, 259) 'Ma sulle näitan'; minā set tãž sie iznãgtə (NLK, 254) 'Ma tahtsin seda vaid näidata'; ta.um ē.ntsta pa.nãktən mⁱer ki.vid aigās (LT, 31) 'Ta on ennast näidanud merekivide ääres'; Middōn nãgtub ku nãntōn um ikãkvž (F 175, M 3:10) 'Meile näitab, et nendel on ükskõik'; midēgəst iz-nãktəB (II) 'Midagi näitab välja'.

Algup. (SKES, II, 410; SKRK, 255), ⁂nãvüttä-.

1907. penktə 'pingutada'.

penktə (LW, 283) 'Pingutada'; Selist paldin attō ne sūrimist ažad mis inar It Jod pōnktōb (F 175, M 3:10) 'Selised on praegu need suuremad aajad, mis seltsi juhatust pingutavad'; nei sa penktə a eris mäg tãdaks (Va) 'Siis sa pingutad oma kõhu täis'.

Algup. (SKES, III, 567-568), ⁂penkoitta-, on deskriptiivset päritolu.

1908. perktə 'pörutada, õhkida'.

mīnidi um perktəmst (LW, 284) 'Miline tuleb õhkida'; zōdattət perktist katkə (Sr) 'Sõdurid pörutasid katki'.

Algup., ⁂pergə lõhkeda (SKES, 602-603), sama tüvi verbiga borattə (vt. nr. 1503).

1909. I pilktə 'pilgutada'.

pilktə (LW, 289) 'Pilgutada'; ta pilktis silmi (Sr) 'Ta pilgutab silmi'.

Algup. (SKES, III, 561-562), germ. päritolu pole tõestatud, ⁂pilyoitta-.

1910. II pilktə 'pilgata, mõnitada'.

Pilkt pr. pilktob verspotten, verhöhnen (LDW, 82);
pilktə (LW, 289) 'Pilgata'; pilktəpət^uoistə (Kl) 'Pilkab
teist'.

Algup., < pilkə pilgata (SKES, III, 559-560; SKRK,
273).

1911. pouktə 'paugutada'.

Poukt pr. pouktob knacken; knallen machen (LDW, 85);
mīn ab, uo vėl jara pouktət (LW, 306) 'Miin ei ole veel
ära paugutatud'; sūrd-kabāldəks ne pouktəbəd (NLK, 58)
'Suurtükkidega nad paugutavad'; pouktəbəd (Kl) 'Pauguta-
vad'; mis ne sāl pouktəbəd (Ii) 'Mis nad seal paugutavad'.

Algup., < poukkə paukuda (SKES, III, 507).

1912. puktə 'niiti nõela taha ajada'.

ma puktəb, lāngə nēggəl tagən (LW, 314) 'Ma ajan nii-
ti nõela taha'; at-puktə (LW, 17) 'Niiti nõelast välja
võtta'; naist puktəbəd lāngə (Kl) 'Naised ajavad lõnga
nõelale taha'.

Algup., < puggə pugeda (SKES, III, 630-631; SKRK,
267).

1913. puoiktə 'poegida'.

Puoigt pr. puoigtob Junge werfen (LDW, 87); puoiktə
(LW, 316) 'Poegida'.

Algup. (vt. nr. 355).

1914. pūktā 'puhuda'.

Pūkt pr. pūktob blāhen (LDW, 86); mak pūktāp tādāks (LDW, 32) 'Mao puhub tāis'; pūktāB / ku māg um ruja (Kl) 'Puhub, kui kõht on haige'.

Algup. (vt. nr. 73), \angle^+ puhyōtta-.

1915. rāuktā 'itketada, nututada'.

alā rāuktā lapstā (LW, 350) 'Ära nututa last'; rāuktābād lāpši (Kl) 'Itketavad lapsed'.

Algup., \angle rāukkā nutta, karjuda (SKES, IV, 919), on onomatopoeetiliselt päritolu.

1916. siktā 'sigitada, sigida'.

Sikt, sigt pr. siktob, sigtob hecken, sich vermehren (LDW, 100); sigā siktāB (LW, 365) 'Siga toob põrsad'.

Algup. (SKES, IV, 1019; SKRK, 255), \angle^+ siyittā-.

1917. tikt 'tüüdata'.

Tikt pr. tiktob oder tigt verdriessen, verärrislich machen (LDW, 114).

Algup., \angle tig tige, kuri, paha (LW, 419), etümoloogia pole lõplik.

1918. tiktā 'toetada'.

Tugt, tukt pr. tugtob, tuktoB (lvSal tugtub) stützen (LDW, 120); tiktā (tūktā) (LW, 421) 'Toetada'; tūgtub (GLL, 178) 'Toetab'; tiktāB midagāst (Kl) 'Toetab midagi'.

Algup., \angle tig tugi (LW, 421; SKRK, 268), \angle^+ tuyittā-.

1919. tilktā 'tilgutada'.

Tilkt pr. tilktob träufeln, tröpfeln (LDW, 114); vīmā tilktāB (LW, 421) 'Vihma tilgutab'; un tilktōn sie tuba entš vjerkōks nei (LF IV) 'Ja tilgutamud toa oma veraga nii'; tilktāB / nei veittā valāB (Sr) 'Tilgutab, nii vähe valab'; minnān silmā aiāi ka tilktāB (Va) 'Mulle ka tilgutatakse rohte silma'; rōzin tilktābāD (Kl) 'Vähehaaval tilgutatakse'.

Algup., < tilkā tilkuda (LW, 421), < *tilkutta-, tüvi on deskriptiivne.

1920. tānktā 'rippuda lasta, riputada'.

Tānkt pr. tānktob hängen (LDW, 112); ma tānktiz, Irā tabarāst (LW, 446) 'Ma lasksin hiirt sabapidi rippuda'; tānktāb midagāst (Va) 'Riputab midagi'.

Lt., < tānkā rippuda, vrd. lt tenka- tüve (LVV, IV, 164), tähendusliku erinevuse tõttu on etimoloogia küsimärgiline.

1921. uiktā 'häbistada, häbenema panna'.

Uikt pr. uiktob, jera u. beschämen (LDW, 121); ma tānda um nei jēn uiktān (LW, 449) 'Ma olen teda nii häbistanud'; uiktāB / ku tiēB t^uoizān uids (Va) 'Häbistab, kui teeb teisele häbi'; minā um tānda nei jēn uiktān (Kl) 'Ma olen teda nii palju häbistanud'.

Algup. (vt. nr. 1732).

1922. uikt 'hukata, põhja viia'.

Ukt pr. uktāb (uktob) verderben, zu Grunde richten, verheeren (LDW, 122).

Algup. (SKES, I, 84-85; SKRK, 257).

1923. ukt₂ 'ergutada, virgutada, meelitada'.

Ukt pr. uktab aufmuntern, antreiben, anstiften, reizen, fördern (LDW, 122); alg₂d, uktāgit tānda entš izā vaš-t₂ (LW, 450) 'Ärge kihatage teda oma isa vastu'; Aga ylist priestōrd uktist ylzō rovšti (UT, 104) 'Aga ülem-preestrid ergutasid rahvast üles'; uktāB / ku panāB / las t^uoi midāg₂ kīt₂g (Va) 'Ergutab, kui teeb, et teine midagi ütleks'; mis sa t^uoistā uktād (Kl) 'Mis sa teist ergutad'.

Algup. (SKES, I, 82; SKRK, 257).

1924. urkt₂ 'peita'.

rouž, ūrktist, entš villš s^uodāvāg, jetst₂ (LW, 458)

'Inimesed peitsid oma varanduse sõjaväe eest ära'; entšta ka ūrkt₂B (Va) 'Ennast ka peidetakse'.

Algup., < urğ₂ peitu pugeda, põgeneda (LW, 457; SKES, II, 438).

1925. vakt₂ 'vakku panna; vagusid ajada'.

Vakt pr. vaktob od. vagt, ulz v. pflügen, Furchen ziehen (LDW, 128); vakt₂ (LW, 467) 'Vagusid ajada'; vakt₂p, tarās (Va) 'Ajab aias vagusid'.

Blit., < vağ vagu (SKRK, 285; BFB, 235), sufiksi kujunemisele on kaasa aidanud lt verb vaguoti.

1926. valktā 'välgutada, vätku lüüa'.

Valkt pr. valktob blitzen (LDW, 128); valktāb. Ittā
valktāmst (LW, 467) 'Lööb vahetpidamata vätku'; kui
valkt, mis jād touvō pūol valktōb (UT, 156) 'Kui välk, mis
taeva pool välgutab'; valktāB / pitki valktāmi (Sr) 'Lööb
vätku, pikse vätku löömine'; ku borattāB / jedmāl n^uo-
-valktāB / sis tulap, sⁱe mārā (Va) 'Kui müristab, siis
enne lööb vätku, siis tuleb mürin'.

Algup., < valk välk (SKRK, 254; LW, 467), tagavokaal-
sus seletub värade erinevustega.

1927. vektā 'haarata, varitseda; vägistada'.

Vekt pr. vektob nach etwas greifen (LDW, 131); kas
vektāb. Irā (LW, 477) 'Kass varitseb hiirt'; ku ne vektist
tām tagan (UT, 148) 'Et nad varitsesid teda'; zōldattās
tōs tānda vektā (Kl) 'Sõdur tahtis teda vägistada'.

Algup., < vāg jõud, vägi (SKRK, 273), < vāyittā-.

1928. virktā 'äratada, virgutada'.

Virkt, virgt pr. virktob, virgtob (lvSal urgt pr.
urgtub) wekken, erwecken, aufwecken, ermuntern (LDW, 134);
virktā (LW, 489) 'Äratada'; un wirktiift tāhnda un kih-
tiift (MEL, 17) 'Ja äratasid ta ja ütlesid'; leks se kō-
hiz enē tydar jūr ja virgtiz tānda (RA, II, 41) 'Läks ku-
ningas oma tütre jürde ja äratas ta'; Aga Jēzus, tām
kādud vizzō akkōn, virgtiz tānda (UT, 88) 'Aga Jeesus,
tema käest kinni võtnud, äratas ta'; virktāB / ungtā ajab
ulzā (Sr) 'Äratab, unest ajab üles'; un virktāB / las

sõõs virgõ (Va) 'Ja äratab, et saaks virgeks'; sis ne virktõbat tända (Kl) 'Siis nad äratavad teda'.

Algup., < virgõ ärgata (LW, 489; SKRK, 275), < viryõtta—.

1929. viiktõ 'viiksutada, kiunutada'.

viiktõ, kviktõ (LW, 492) 'Viiksutada, kiunutada';

viiktõbat sõggõ (Va) 'Viiksutavad siga'.

Sks, < viikkõ viiksuda, kiunuda, vrd. sks quieck/s/en viiksuma, kiunuma (SES, 782).

1930. voiktõ 'ujutada'.

Voikt pr. voiktõb (voikt, lvSal oigt pr. oigtub)

schwemmen (LDW, 136); ibbi sõb voiktõt (LW, 503) 'Hobust ujutatakse'; ebiži voiktist munda kerdõ (Kl) 'Hobuseid ujutati mõnikord'.

Algup., < voigõ ujuda (FUV, 64; SKRK, 255), L. Kettuse järgi < oikõtta— < oikutta—.

1931. voiktõ 'teri õlgedest välja peksta'.

voiktõ, v^uoiktõ (LW, 504) 'Teri õlgedest välja peksta'.

Algup. (vt. nr. 475).

1932. väktõ 'väetada'.

Vakt pr. vaktõb stärken; vaktõd mo (ma) gedüngtes

Land (LDW, 130); mõg vaktõm entõ mōdi mudaks (LW, 508)

'Me väetame oma maid meremudaga'; Sin Sõnaks sydant väg-
tõb (LVL, 108) 'Sinu sõnaga südant väetab'; mōdõ väk-

təB / ku vīb mīngist vāggə pālə (Va) 'Maad väetatakse, kui viiakse mingit väge peale'; mōdə vāktəB (Kl) 'Maad väetab'.

Algup. (vt. nr. 1927), tähenduslik erinevus on kaasa toonud ka tüve häälikulise erinevuse.

1933. ädaktə 'hirmutada'.

Adakt pr. adaktob (lvSal edakt pr. edaktub) schrecken, ängstigen (LDW, 8); ädaktə (LW, 512) 'Hirmutada'; Ja patud ädagtōnd (LVL, 59) 'Ja patud hirmutanud'; ädaktəB t^uoistə rištīktə (Kl) 'Hirmutab teist inimest'; mis sa ädaktəd mīnda (Pr) 'Mis sa hirmutad mind'.

Algup. (vt. nr. 1330).

i. -v + t-

nəvtə vt. neuttə.

ouvtə vt. outtə.

1934. tevt ~ tīvt 'kärpida, lühemaks lõigata'.

Tovt, jera t. pr. tovtob stuzzen, abstuzzen (LDW, 121); tīvtəB (KA) 'Kärbib'.

Algup. (LW, 121), +tūvittä-.

III. MUUTUMATUTE SÕNADE SUFIKSID

1. -in

1935. äigin 'ajuti, aegadel'.

vaht-äigin (LW, 466) 'Vaheaegadel'; täüžin äigin
sõp.kittä (Kl) 'Täisaegadel saab öelda'.

Germ (vt. nr. 187), esineb kindlais ühendais.

1936. amin 'alati, üha'.

lvsal amin lüängst, vorlängst (LDW, 4); niemäd lēbäd
amin (LW, 9) 'Lehmad lähevad alati'; amin äigin (Kl) 'Ala-
ti, igal ajal'.

Algup. (vt. nr. 195).

1937. barin 'hulgakaupa, parvekaupa'.

barin haufen-, schaaeren-, truppenweise (LDW, 9); Re
talboð barin (IK, 295) 'Räd tulevad parvekaupa'; barin
(LW, 21) 'Parvekaupa'; līndäd līndabäd barin (Kl) 'Lin-
nud lendavad parvekaupa'.

Lt, < barä jõuk, parv, salk (LLL, 83).

1938. iein 'öiti, öösiti'.

iein (LW, 66) 'Öösiti'.

Algup., < ie öö (SKRK, 274; FUV, 127), on individuaal-
tuletis.

1939. ikšigin 'üksi, üksinda'.

Ukšugin, ukšugnis (auch ukšigi, lvšal jukšin) allein (LDW, 125); ükšīn, ükšini, ükšuggi, ükšugniZ (KA) 'Üksinda'; aga paldīn ta lāb ikš-iggin (NLK, 213) 'Aga praegu läheb ta üksinda'; pā. p um i. end i. kšiggen ka. ntstār pā. lā (LT, 70) 'Pastor on jäänud üksinda kantslisse'; nei piški lind v^uol ikšigin tāne iend (KI) 'Nii oli väike lind üksinda siia jäänud'; ma uob ikšigin (Pz) 'Ma olen üksinda'.

Algup. (vt. nr. 170).

1940. ikšīn 'üksi, ühekaupa'.

ukšin, ukšin üd einzeln (LDW, 125); Ma jelab sit jukšin (IG, 298) 'Ma elan niisils üksi'; jouguZat kazabād, ikšīn (LW, 70) 'Jugapuud kasvavad ühekaupa'; ikšīn ne kazabād (II) 'Üksi nad kasvavad'.

Algup. (vt. nr. 170).

1941. ildīn 'kohe, otsekohe'.

Uldīn, uldīs (lvšal juldies, juldias, uldies) schnell, bald, sogleich (LDW, 125); ildī. n/ ma lāB (LW, 71) 'Kohe ma lähen'; ildīn ma tāmman sōttāB (KI) 'Kohe ma talle saadan'.

Algup., tüve ja küsimärgiga rekonstrueeringu esitab L. Kettunen: *ulda-ūnin > ūldān > ildān (LW, 71).

1942. īdin 'üksi, ühekaupa'.

īdin (ūdin) (LW, 80) 'Üksi, ühekaupa, üksinda'; īdin iz vui lādā (Pz) 'Üksi ei või minna'.

Algup. (vt. nr. 170), aluseks on genitiivitüvi.

1943. Irgin 'ajuti'.

Irgin (ürgin) (LW, 82) 'Ajuti, vahepeal'; Irgin um sⁱeld₂ (Pz) 'Ajuti on selge'.

Algup. (vt. nr. 630), < irg silmapilk, aeg.

1944. jälgin 'jala, jalgsi'.

jälgin (lvSal jalín) zu Fusse (LDW, 24); Ma laeb sinn jalin (IG, 295) 'Ma lähen sinna jalgsi'; Vui jälgin laed vui ratsol (IG, 349) 'Kas lähed jalgsi või ratsa'; ni sa li jälgin (MLK, 197) 'Sa mine jalgsi'; ma tul' jälgin (LW, 85) 'Ma tulin jalgsi'; lā'nd jälgin rī.g₂ (LT, 13) 'Läinud jalgsi Riiga'; sie jälgin lāB / agā tēG ka jälgin lāt pīzz₂ (II) 'See läheb jalgsi, kas teie ka jalgsi lähete Pizasse'; sa lekšt jälgin irr₂ (Pz) 'Sa läksid jalgsi Irele'.

Algup. (vt. nr. 221).

1945. -jettin 'jätvalt'.

-jettin: jeŋs-j (LW, 90) 'Jätvalt: hingetult'.

Algup., < jett₂ jätta (SKES, I, 130; SKRK, 257), registreeritud kindlas ühendis.

1946. kabalin 'tükiti, tükiviisi'.

kabalin zum Theil; stückweise (LDW, 29); kabalin (LW, 99) 'Tükiviisi'; kabalin veib and₂ (KI) 'Tükikaupa võib anda'.

Elt (vt. nr. 231).

- 515 -

1947. kakšⁱⁿ 'kaksi, kahekaupa'.

kakšⁱⁿ je zwei, paarweise (LDW, 30); Pakakšⁱⁿ (kakšⁱⁿ) paarweise (LDW, 75); ma vettap pa kakšⁱⁿ (LW, 102) 'Ma võtan kahekaupa'; ne mibət kakšⁱⁿ (Kl) 'Nad müüvad kahekaupa'.

Algup. (vt. nr. 172).

1948. kazamⁱⁿ 'põlvkonni, põlvkondade kaupa'.

Knaš silmadārōn, mis mīerneitst Jākabōn mymtiZ, vel kōgin - set kazamⁱⁿ - pīliz Jākōb sugudōn (Līvli, 10, 1932) 'Ilus silmarätik, mille merineitsi Jakobile kinkis, oli kaua - palju põlvkondi - Jakobi sugulaste käes'.

Algup. (vt. nr. 1141).

kātakin vt. kōtskin.

1949. kērdin 'kordselt, korra'.

kođ (kad) kōrdin (kūrdin) doppelt, zweidrählig (LDW, 50); ta sōp sadə kērdin tāgiž (LW, 121) 'Ta saab sajakordselt tagasi'; kād kōhrdin emihn (MEL, 58) 'Kahekordselt rohkem'; kōt kērdin (Kl) 'Kahekordselt'.

Blit (vt. nr. 246).

1950. kingin 'kümnekesi, kümnekaupa'.

kingin (LW, 127) 'Kümnekesi'; kingin lēbəd (Il) 'Kümnekesi lähevad'; pōr kingin (Kl) 'Paarikümnekesi'.

Algup. (vt. nr. 173), < kingən kümnekond (LW, 127).

1951. kopikin 'kopikakaupa'.

sis juga üks etab pa kopikin (IG, 372) 'Siis igaüks heidab kopikakaupa'; pa kopikin k^uorrəB (KI) 'Kopikakaupa korjab'; pa kopikin ma sāB (II) 'Kopikakaupa ma saan'.

Vn, / kopik kopikas, vrd. vn koneŭka kopikas (VES, I, 431).

1952. kōgin 'kaua'.

Kōgin, Comp. kōgin, kougim, lange (LDW, 40); ku meig vaggis un armstis tām all vel kōgin vuiksmo jello (IG, 408) 'Et me vaguai ja armsasti tema all veel kaua võiksimelada'; un ni ne ađt sentš kōgin rabbənd sⁱedā kurēst (MLK, 103) 'Ja siis on nad niikaua peksnud kuradit'; kuš sa nei kōgin vol'd (LW, 147) 'Kus sa nii kaua olid'; un nā.t kō.gān kō.tskin je.llənd (LT, 51) 'Ja nad on kaua kahekesi elanud'; Kōgin laskoks rouvo kōrkuzt (RA, I, 50) 'Kaua taluks rahva kōrkust'; āp-kōgin 'hiljuti' (P.A., 1949); sentš kōgin taplist / ku kuolist jarə (KI) 'Senikaua taplesid, kuni surid'; kuš ta v^uol nei kōgin (II) 'Kus ta oli nii kaua'; kāgin sie um (Pz) 'See on kaua'.
Algup. (vt. nr. 2109).

1953. kōtskin ~ kātskin 'kahekesi'.

Kodskin (kadskin) je zwei, selbänder (LDW, 39-40); Kādskin (KA) 'Kahekesi'; un jelābəd vel paldin kādskin (MLK, 66) 'Ja elavad veel praegu kahekesi'; lāmə kātskin mⁱerə (LW, 152) 'Läheme kahekesi merele'; kātskin (M, 150) 'Kahekesi'; mōg uom kōtskin tās (KI) 'Me oleme kahekesi siin'; nei kātskin (Pz) 'Nii kahekesi'.

Algup. (vt. nr. 172), moodustunud varasemast ⁺kah^{en} kesken (A. Penttilä, Eesti kahekesi ilmaustüüpi. - Vi-
rittaja, 1930, XXXIV, lk. 366).

1954. kuodin 'otse'.

kuodin, kuodis (lvSal kuodiši) gerade (LDW, 46); Le
kuodin siez koddō (IG, 295) 'Mine otse sellesse majja';
ma kiit^{ap} kuodin (LW, 163) 'Ma ütlen otse'; siz laz ta
vankl^{as} mis um se kuodin kiert^{ad} (NLK, 114-115) 'Siis
vaadaku ta, mis on see otse keeratud'; minā lāB kuodin
sie kōrand pāl ulz[?] (Kl) 'Ma lähen otse selle talu peale
välja'; lāB ne'i kuodin lebb[?] (Pz) 'Läheb nii otse'.

Algup. (vt. nr. 265), < kohⁱⁿ, kohtisin (LW, 163).

1955. k^uolmskin 'kolmekesi'.

Kuolmskin (kuolmekiskin) selb dritter; zu dreien
(LDW, 46); K^uolmskin (KA) 'Kolmekesi'; mēg volm[?] k^uolms-
kin lōjas (LW, 173) 'Me olime kolmekesi laevas'.

Algup. (vt. nr. 175).

1956. kūin ~ kūjin 'kuuti, kuukaupa'.

kūin, kūjin (LW, 170) 'Kuuti, kuukaupa'.

Algup., < kū kuu (SKES, II, 250; FUV, 29), on teore-
tiseering.

1957. kūskin 'kuuekesi'.

Kūskin (kūskiskin) selb sechste (LDW, 48); mēg volm[?]
kūskin m¹erš[?] (LW, 171) 'Me olime kuuekesi merel'; mēg
uom kūskin (Kl) 'Me olime kuuekesi'.

Algup. (vt. nr. 176).

1958. lapin 'lapiti'.

lupāt lapin Lumpenhund (LDW, 58); lappin, lappit
(LW, 184) 'Lapiti'.

E, tuletatud e adverbist lapiti, tüvi on algupärane
(SKES, II, 277).

1959. lebin 'läbini, segiläbi'.

leb lebin (LW, 186) 'Läbini, segiläbi'.

Algup., < leB läbi (SKES, II, 321; SKRK, 253).

1960. lorin 'vulinal'.

Lorin rauschend (LDW, 56); lorin, lorin (LW, 202)
'Vulinal'; jookseb lorin (II) 'Jookseb vulinal'.

Algup. (vt. nr. 1362).

1961. lõdigin 'lastikaupa, laadingukaupa'.

lõdigin (LW, 204) 'Lastikaupa, laadingukaupa'; sai
lõdigin kaldi (KI) 'Sai lastikaupa kalu'.

Asks, < lõdig laadung, last (LW, 204).

1962. mülin 'mullu'.

Mülin (mullin, lvSal mulli) im vorigen Jahre (LDW,
64); Mülin sov vol jo lemm ab ku tam sov (IG, 298) 'Mullu
oli suvi soojem kui see suvi'; mülin (KA) 'Mullu'; tubā
mülin velti jelūd jerā rabbond (NLK, 274) 'Tunamullu olid
elumajad lagunened'; mülin (LW, 237) 'Mullu'; tubā mülin /

pär aigast tägispedin (NLK, 274) 'Tunamullu, paar aastat tagasi'; mūlin (M, 152) 'Mullu'; kittab mūlin un tuba mūlin (Pz) 'Õeldakse mullu ja tunamullu'.

Algup. (vt. nr. 900).

1963. nelāskin 'neljakesi'.

Nelāskin (nēlaskiskin) selv vierte, zu vieren (LDW, 68); nelāskin (LW, 244) 'Neljakesi'; nelāskin lābəd (I1) 'Neljakesi lähevad'.

Algup. (vt. nr. 178).

1964. nādilin 'nädaliti, nädalakaupa'.

nādilin (LW, 259) 'Nädaliti, nädalakaupa'; nādilin ma um duoniks (K1) 'Nädalakaupa olen ma Dundegas'.

Sl, < nādil nädal (SKES, II, 374; BOR, 68), allikates märgitud ka vene laemuna.

1965. paldin 'praegu, nüüd'.

Paldin bald, sogleich (LDW, 76); paldin, paldin, paldin, paldiz, palditt (LW, 272) 'Praegu, nüüd'; paldin um knas aiga (K1) 'Praegu on ilus ilm'.

Algup. (vt. nr. 1941), L. Kettuse oletuse kohaselt kuulub sõnasse lt eesliide pa (LW, 272).

1966. paikin 'paiguti'.

paikin stellweise (LDW, 75); Paikin vol lūnda, paikin vol palas (IG, 318) 'Kohati oli lund, paiguti oli paljas'; tāmnaigast um paikin riigaz ulz kilman (LW, 270) 'Sel

aastal on rukis paiguti külmunud'; ma um päikin nēdi būaks-
tōajdi siegən (LK, 375) 'Ma olen kohati tähti segi ajanud';
päikin (M, 150) 'Paiguti'.

Algup. (vt. nr. 332).

1967. perin 'pärit, päri'.

Perin hernach; nach; hin gehörig (LDW, 80); kust ta
um perin (LW, 281) 'Kust ta on pärit'; ma um rāndast pe-
rin (KL) 'Ma olen rannast pärit'.

Algup. (vt. nr. 338).

1968. -pēdān ~ -pēdin ~ -pēn '-pidi, -poole'.

ullā-pēdān, (ulz) pēdi = warts (KA); jēts(ə)-pēdān,
jēts-pēn, jēddā-pēddi, jēddā-pēdān, jēddā-pēdin (LW, 86,
89) 'Edasi, edaspidi'; sīzzəl-pēdān, -pēdin, -pēn (LW,
367) 'Seespool'; ullāp-pēdān (LW, 451) 'Väljaspool'; sīz-
zəl-pēdān (KL) 'Seespool'; a'jjān sie vanā brūdganā jēds-
pēdān un tulit pand siekks salōlatəm (NLK, 138) 'Ajamud
vana peigmehe minema ja pannud kohe sellega laulatama'.

Algup. (vt. nr. 565).

1969. pluottin 'hulgakaupa'.

pluottin (LW, 304) 'Hulgakaupa'; pluottin ne lābād
(KL) 'Hulgakaupa nad lähavad'.

Lt, < pluot hulk, salk (LKK, 178).

1970. pōrin 'paariti, paarikaupa'.

porin (parin), lvSal pār parast paarweise (LDW, 84);

Paporin (parin) paarweise (LDW, 77); pa pärin (KA) 'Paari-
ti'; puossid ja neitsat kät pörin pits rändä (LW, 308);
'Poised ja tüdrukud käivad paarikaupa mööda kallast'.

Germ., < pör paar (SKES, III, 491), on võimalik laena-
mine alamsaksa keelest.

1971. puojin 'pärani'.

perp-puojin (LW, 281) 'Pärani'; uks um perp-puojin
vāldin (Kl) 'Uks on pärani lahti'; vārād umāD perp-puojin
vāldin (Va) 'Värevad on täiesti lahti'.

Algup., < puoi põhi (SKES, III, 587-588; SKRK, 266).

1972. pävin 'päeviti, päevade kaup'.

pävin (LW, 327) 'Päevade kaup'; niemst pils bāD pävin
un nādilin nitsā (Va) 'Lehmad on päevade ja nädalate kaup
heinamaal'.

Algup. (vt. nr. 367).

1973. rāndin 'piki randa'.

rāndin pitkin rantaa (KA).

Germ., < rānda rand (SKES, III, 733-734; SKRK, 284).

1974. rōzin 'raasukaupa, vähehaaval'.

Parozin (paražin) allmählig, bei wénigem (LDW, 77);
Broutā parazin, sis sad kōgas (IG, 412) 'Sõida vähehaaval,
siis jõuad kaugemale'; pa-rāzin vuiB (Ii) 'Vähehaaval võib'.

Algup., < rōz raas (SKES, III, 708), on deskriptiiv-
set päritolu, laenamine pole tõestatud.

1975. rubilin 'rublakaupa'.

sadin rubilin (LW, 345) 'Sadade rublade kaupa'; rubi-
lin k^uorrab rōdā (Kl) 'Rublade kaupa korjab raha'; rubilin
āndaB (Ii) 'Rublade kaupa annab'.

Vn, < rubil rubla, vrd. vn pydā rubla (VES, II, 1014).

1976. sadin 'sadade kaupa'.

kūjastat silkkat sōbat sadin mīdāD (LW, 352) 'Kuiva-
tatud silgud müüakse sadade kaupa'; ni vēnd vēstāidi pa
sadin jūsa (MK, 198) 'Nüüd olnud ostjaid sadade kaupa
juures'; kis veib nūo-lūggā / tāssā um sadin (Ii) 'Kes
võib loendada, siin on sadade kaupa'; sadin / sadā ris-
tinktā (Pz) 'Sadade kaupa, sada inimest'.

I-eur (vt. nr. 179).

1977. setmin 'naapalju'.

setmin, setmin (LW, 358) 'Erinevalt, palju'; setmin
kōrd ma um kurōst nānd (Kl) 'Naapalju kordi olen ma kura-
dit näinud'.

Algup. (vt. nr. 181).

1978. seudin 'sōudes'.

sovdin = firm. soutain rudernā, mit Rudern (LDW, 110).

Algup., < seudā sōuda (SKES, IV, 1086-1087; SKRK, 269).

1979. strēkin 'ajuti, puhuti'.

strēkin (trēkin) bisweilen (LDW, 105); ta strēkin
jūoB (LW, 382) 'Ta ajuti joob'; strēkin pūgāB (Kl) 'Aju-

ti puhub'.

Asks, < atrēk silmapilk, ajalõik (LW, 382).

1980. sugudin 'sugude kaupa'.

Sin aigastod pīlobod sugsto sugudin (LG, 405) 'Sinn aastad seisavad soost sugude kaupa'.

Algup. (vt. nr. 954).

1981. tazin 'tasa, tasakesi'.

ūd tazin gleich, gleichmässig (LDW, 111); tazīn (KA) 'Tasakesi'.

Algup. (vt. nr. 425).

1982. tārbīn 'tõttu, pärast'.

Ārdin (auch ārdiā) wegen, um Willen (LDW, 5); ents-
-tārbīn, ents-tārdin, ents-ārdin (LW, 46) 'Enese pärast, tõttu'.

Germ (vt. nr. 959).

1983. tīlkin 'tilkhaaval'.

tīlkin tropfenweise (LDW, 114); tīlkin (LW, 423)
'Tilkhaaval'; tīlkin sadāB (Kl) 'Tilkhaaval sajab'; niem
āndap tīlkin sendi (Va) 'Lehm annab tilkhaaval piima'.

Algup., < tīlka tilk (LW, 423), tüvi on deskriptiiv-
set päritolu.

1984. tōkkin 'kimbuviisi, rühmiti, salguti'.

tōkkin (LW, 429) 'Salguti'; tōkkin kazābōD (Va) 'Sal-

guti kasvavad'; aina ka kasvab tõkkin (Kl) 'Hein ka kasvab
salguti'.

Blit, < tõkka kobar, salk, kimp; tüve päritolu on eba-
selge ja blt päritolu hüpoteetiline.

1985. tõlin 'tollikaupa'.

tõlin (LW, 429) 'Tollikaupa'; tõlin miet kättist (Kl)
'Tollikaupa ütlesid mehed'; tõlin um vana kättami (Sr)
'Tollikaupa on vana ütlus'.

Asks, < tol toll (LW, 427).

1986. tuontin 'tuhandekaupa'.

tuontin (LW, 441) 'Tuhandekaupa'; tuontin tulit (Li)
'Tuhandekaupa tulid'; tuontin um (Kl) 'Tuhandekaupa on'.
Blit (vt. nr. 183).

1987. täüzin 'täiesti, täielikult'.

tavžin Adv. vollends, ganz, genau, vollkommen (LDW,
112); tävžin (KA) 'Täielikult'; neidi vel jo tavžin vi-
šintoks (LG, 408) 'Neid veel täielikumalt tugevdaks'; aš
sa tad tavžin vuolde, sis le, mü jera (EMW, 73) 'Kui sa
tahad täis olla, siis mine, müü ära'; täüzin (Al, 150)
'Täielikult'; täüzin (LW, 447) 'Täielikult'; um täüzin
(Kl) 'On täielikult'.

Algup. (vt. nr. 971).

1988. vailin ~ vaittin 'vaheti, aeg-ajalt'.

v/ait/ vailin (vaitis) bisweilen (LDW, 127); miks ta

un neĵ wait waitin kēratȳd (LK, 375) 'Et ta on nii vahe-
aegadega kirjutatud'.

Algup. (vt. nr. 1268).

1989. vāldin 'lahti, valla'.

Vāldin, vāldinš (oder vāldin, vāldinš, vāldis, lvSal
vallis) los, ledig, frei; offen, auf- (LDW, 128); Amād ukst
unāt vāldin (LG, 298) 'Kõik ukсед on lahti'; vāldin (KA)
'Lahti'; un sentš naġrēn kuntš iend sū vāldin (NLK, 61)
'Ja naernud senī, kuni jāsnud suu lahti'; alā tīe siē uks
vāldin (DW, 474) 'Ära tee seda ust lahti'; sū, vq:l a.mādān
vāldin (LT, 16) 'Suu oli kõigil lahti'; un teito entš
vīla vāldin, škiñkist tammon kuldo, vīrako un mīrriidi
(LNU, 5) 'Ja tegid oma varanduse lahti: kinkisid talle
kulda, viirukit ja mūrri'; Vertuzkērad sābod vasto vōttod
vāldin (RA, I, 21) 'Väärtkirjad võetakse vastu lahtiselt';
kunā ma sōb vāldin siñstē (KL) 'Millal ma saan sinust lah-
ti'.

Germ (vt. nr. 981).

1990. vakin 'vakkade kaupa'.

vakin loofweise (LDW, 128); vakkin (LW, 466) 'Vakkade
kaupa'; mīstē vakin (Va) 'Müüsid vakkade kaupa'.

Algup., < vaka vakk (SKRK, 266).

1991. vīskin 'viiekesi, viiekaupa'.

Vīskin (vīskiskin) selbfünfte (LDW, 135); vīskin (LW,
495) 'Viiekesi'; vīskin un kūskin (II) 'Viiekesi ja kuue-

kesi'.

Algup. (vt. nr. 184).

2. -kiD -kist (-giD -gist)

1992. iskist ~ iskiz 'eriti, iseäranis'.

iskis (iskiskin) besonders, vornehmlich; untereinander (LDW, 22); ta sōb iskiz vizās pittāt (LW, 82) 'Teda peetakse eriti kinni'; iskist tāmā (KL) 'Eriti tema'.

Algup., iz ise (SKES, I, 110), L. Kettunen esitab võimaliku paralleelkujuna isekeskis (LW, 82), tõenäolisem on oletada tugevdusliidet nagu e sõnas isegi.

1993. kuigid ~ kuigist 'kuidagi'.

Kuigid (od. ats kui) irgend wie (LDW, 44); kuig²D, kuig²st, kuig²D (LW, 159) 'Kuidagi'; āts kuig²D um jela-māst (Sr) 'Kuidagi tuleb elada'; mitta kuigist āp sō aru (KL) 'Mitte kuidagi ei saa aru'.

Algup., kui kuidas (SKES, II, 230), ilmneb paralleelareng vastavate e sõnadega (kuigi, kuigid).

1994. kunāgid ~ kunāgist 'kunagi'.

Kunāgid, kunāgist jemals, irgend wann (LDW, 46); aga āb kunāgid (LG, 412) 'Kuid mitte kunagi'; kunāgid = kos-kaan (KA); kunāgid (LW, 162) 'Kunagi'; ku ne āb tultā k^uo-dāi āb kunāgist (NLK, 119) 'Et nad ei tule kunagi koju'; kunāgist ma jēra āb un (NLK, 48) 'Kunagi ei unusta ma ära'; mina āb uo teidi vel āb kunāgid tundon (EMO, 23) 'Ma ei

ole teid veel kunagi tundnud'; mina mitte kunagist (~ kunagid) äb lä sin (Kl) 'Mina mitte kunagi ei lähe sinna'; mitte kunagid / kunagist um kätt (Pz) 'Mitte kunagi; kunagi on öeldud'.

Algup. (SKES, II, 230), paralleelkujus on -st liitunud i-sufiksiliste sõnade analoogial (vrd. punnist, sinnist).

1995. kunaskid 'ei kunagi, mitte ialgi'.

Kis um sundon un kunaskid äb kuolon (IG, 416) 'Kes on sündinud, kuid kunagi pole surnud'.

Algup. (vt. nr. 1993, 1994), on Sjögreni-Wiedemanni kirjapanekuis.

1996. kuogid 'kuhugi'.

Kuogid (LDW, 46) 'Kuhugi'; kuogid = ei mitte (KA); sa ät tuod mitte kuogid läd (LW, 163) 'Sa ei tohi mitte kuskile minna'; äb vei kuogid läd (Pr) 'Ei või kuskile minna'.

Algup. (vt. nr. 1997).

1997. kuskid ~ kuskist 'kuskil, kuskile'.

Kuskid irgend wo, irgend wohin (LDW, 48); kuskis, kuskist (LW, 168) 'Kuskil, kuskilt'; äp keib kuskis (Kl) 'Ei kõlba kuskile'; kuskist (Va) 'Kuskilt'.

Algup. (SKES, II, 230), mõju on avaldanud inessiiv (kuskis) ja elatiiv (kuskist).

1998. mikškid 'millekski'.

Mikškid; ta ab pan m. er achtet für nichts (LDW, 62).

Algup. (SKES, II, 343-344), mikš + kid.

1999. siegid 'siiski'.

siegid peräst (lvSal siegit parast) dennoch (LDW,

98); rõda ab, uo, siegit ta um rikkaZ (LW, 363) 'Raha ei

ole, siiski on ta rikas'; siegit ta ändaB (Kl) 'Siiski ta annab'.

Algup. (SKES, IV, 987-988), sie + -gid.

2000. sugid 'sugugi'.

ab sugid gar nicht, durchaus nicht (LDW, 106); sugid

(LW, 384) 'Sugugi'; ma mittä sugid is tõ lāda (Kl) 'Ma mitte sugugi ei tahtnud minna'.

Algup., < suġ suġu (SKES, IV, 1098-1099), vrd. e murd. sugugid.

2001. veitigid 'veidigi'.

veitigid, veittagad (LW, 477) 'Veidigi'.

Algup., < veittä veidi (LW, 276), pole keeletarvitu-
ses.

3. -l, -l, -lD

2002. abbal, abbal 'appi; abis'.

abbol tūda zu Hilfe kommen (LDW, 1); ma lāb abbal

(KA) 'Ma lähen appi'; tul minnān abbal; min puoga voi

minnan tämppe abbäl (LW, 1) 'Tule mulle appi; minu poeg oli mul täna abiks'; un siz li. kē.nagan a.bbäl (LT, 57) 'Ja siis mine kuningale appi'; ni.k.kē.nēk ti.dār volks lā.nd.e.nts i.zan a.bbäl (LT, 62) 'Siis kuningatütar oleks läinud oma isale appi'; Tul IZ mädōn abbōlō (LVL, 13) 'Tule ise meile appi'; abbäl nē (Pz) 'Appi jah'.

Algup. (vt. nr. 1892), kujunemud allatiivist ja adessiivist.

2003. āigal ~ āigāl 'ajal, õigeaegselt'.

āigal (aidgal) bei Zeiten (LDW, 1-2); siel urgol od. āigal (IG, 72) 'Sel silmapilgul ehk ajal'; vōl āigal jūš (LW, 3) 'Oli õigeaegselt kohal'; siel āigal (LW, 2) 'Sel ajal'; āigal ma v^uel k^uonn (Kl) 'Ma olin õigeaegselt kodus'.

Germ (vt. nr. 187), kujunemud adessiivist.

2004. ālmāl 'alamal, allpool'.

Almol od. almal unterhalb (LDW, 3); ālmāl mīnda = minua alempana (KA); ma pīliz ālmāl tānda (LW, 8) 'Ma olin temast allpool'; un almol mīnda um suoda meidi (EMO, 25) 'Ja minust allpool on sõjamehi'; ālmāl (Li) 'Allpool'; ālmāl mīmnēn un se (Kl) 'Minust allpool on see'.

E. < alamal, murd. alemal, niisama tõenäoline on läh-tuda varasemast adessiivivormist *alemalla.

2005. ārmāl, ārmāld 'armul; armule, armult'.

armol laed zur Communion gehen (LDW, 6); um jumāl

armal ; armald (LW, LII) 'On jumalaarmul; jumalaarmult';
jumal armal lādä (LW, 14) 'Jumalaarmule minna'.

Germ (vt. nr. 1271), ilmneb sarnasus eesti sõnadega
armul, armult.

2006. azmal 'asemele, asemel'.

azmol (lvSal azmal) anstatt (LDW, 7); azmal (LW, 15)
 'Asemel'; azmal / aga azmal (Kl) 'Asemel või asemes'.

Algup. (vt. nr. 1123), kujunenud adessiivist ja alla-
 tiivist.

2007. edizal, edizald 'eesruumi, eesruumis, eesruumist'.

ta pīlāb edizal, edizald, edizal (LW, LII) 'Ta on
 eesruumis; eesruumist; eesruumi'; ta vōdlāb edizal kūtš
tānda mūtāb (LW, 44) 'Ta ootab eesruumis, kuni teda kut-
 sutakse'; sa ka uod edizal (Kl) 'Sa oled ka eesruumis'.

Algup. (vt. nr. 200).

2008. idāal 'idule'.

Idol ulz od. ulz tūlda pr. tulūb aufkeimen (LDW, 20).

Algup. (vt. nr. 137), kujunenud allatiivist.

2009. ilmal 'ilma'.

ma ei rōstā ilmal (LW, 71) 'Ma jään rahast ilma'.

Algup. (SKES, I, 105), prepositsioonile ilma on lii-
 detud allatiivilõpp.

2010. ilmal ~ ilimal, ilimald 'ülespoole, ülalpool,
 ülaltpoolt'.

ulimol, ulmol nach oben; ulimold, ulimost puolst, ulim puold von oben (LDW, 125); ulmol (KA) 'Ülalpool'; ta um mēsti ilmāl (LW, 71) 'Ta on meist ülalpool'; ilmāl mūdi (Kl) 'Teistest ülalpool'.

Algup. (SKRK, 258), sisaldab ülivõrdest pärineva m-elemendi.

2011. irgāl 'silmapilgul, ajal'.

siel urgol (LG, 72) 'Sel ajal'; jegāl urgol immer; überall (LDW, 126); jegā irgāl (LW, 75) 'Igal silmapilgul'.

Algup. (vt. nr. 630), irg + l.

2012. jalgāl, jālgāl 'jalule, liikvele; jalul, liikvel'.

vīla um jalgol sond (sand) das Getreide hat sich erholt, steht wieder besser (LDW, 24); jālgāl (LW, 85) 'Jalal, jalul'; lⁱēstād lekstā jalgāl (Va) 'Lestad on liikvel'; jegā pāva s^uodā jālgāl (Kl) 'Iga päev sõjajalal'.

Algup. (vt. nr. 221), kujunenud allatiivist ja adessiivist.

2013. jeddāl 'enne, varemini'.

Jeddol vor; eher, vorher (LDW, 25); jeddāl (LW, 86) 'Eme'; jeddāl ma v^uol rīgās (Kl) 'Eme olin ma Riias'.

Algup. (vt. nr. 200), jēd + l.

2014. jednāl 'enne, ennem'.

Jedlin, jedlem, jedlom (lvSal enst) eher, vorher, zuvor, erst (LDW, 25); jedl = ennen; jedl = früher;

jedlõm aig = ennen aikansa; jedlõm früher (KA); kis jed-
lom teidi umäto vomod (EMO, 12) 'Kes enne teid on olnud';
un nei ku ta jedlõm päva nuolõmat līb k^uonõ (NLK, 67)
 'Kii et ta enne päikese loojumist on kodus'; amniḡaks
tāḡiž / kis jedmäl mēdi attā vennāD (Kl) 'Ammu tagasi,
kes enne meid on olnud; jedlõm tēdi attā vennāD (Pz)
 'Enne teid on olnud'.

Algup. (vt. nr. 200, 2013), sisaldab komparatiivi-
 tunnuse -m-.

2015. jeijäl 'jäale, jääl'.

eḡgil mēg volmā ilḡa-jeijäl (LW, 86) 'Eile me olime
 hülgejahil'; ne lekštā ilḡa jeijäl (Kl) 'Nad läksid hül-
 gejahile'.

Algup. (vt. nr. 222), kujunenud allatiivist ja ades-
 siivist.

2016. joudāl 'jõul, jõuga'.

amāl joudol juokš (IG, 73) 'Kogu jõuga joosta'.

Algup. (vt. nr. 1250), kujunenud adessiivist.

2017. karrāl, kōral, kōrald 'karja, karjas, karjast'.

karrōl aij auf die Weide treiben; kōral (kōral) kaed
 (oder kav) weiden, auf der Weide sein (LDW, 41); um lēmist
karrāl (Kl karril); tulap kōrald jārā; um kōral (Kl kōral)
 (LW, 150) 'Tuleb minna karja; tuleb karjast ära; on kar-
 jas'; karrāl (KA) 'Karjas'; sizār lekš karrāl (NLK, 40)
 'Õde läks karja'; kāral kāvōs minā liEdiž, kus magub min'

āma (MLK, 37) 'Karjas käies leidsin, kus magab minu ema';
kōrapāint lāp karri (Kl) 'Karjus läheb karja'; um kārā
 (Pz) 'On karjas'; tulāp kārāld k^uodā (Pz) 'Tuleb karjast
 koju'.

Germ, / kōra kari (SKES, I, 162), vaadeldakse ka balti
 laemuna (SKRK, 281).

2018. kērdā, kārdal 'korda, korras'.

kordol (kurdol) sod (sad) zu Stande kommen mit etwas;
bukšod kordol (kurdol) laed seine Nothdurft verrichten
 (LDW, 50); azā lāp kērdā; magg ab ūo kērdal (LW, 121)
 'Asi läheb korda; magu ei ole korras'; ta leks kērdā
 (Kl) 'Ta läks asjale'.

Elit (vt. nr. 246), kujunenud allatiivist ja ades-
 siivist.

2019. kilīāndzā ~ kilīā 'küljele, küljel, küljeli'.

Kilīol zur Seite (LDW, 49); kilīāzā, kilīā, kilī-
lāndzā, kilīāzā (LW, 126) 'küljeli, külili'; magup
kilīāndzā (Va) 'Magab küljeli'.

Algup. (vt. nr. 252), adverbis on possessiivsufiksi
 elemente. (J. Kägiste, Eräitä liiviläisiä possessiivisuf-
 fiksin jäännöksiä. - Virittäjä, XXXII, 1928, lk. 285-286).

2020. kilgāmzā 'külgakmitsas'.

kilgāmzā, kilgāmzā, kilgāmzā (LW, 127) 'külgak-
 mitsas'; ēbbi um kilgāmzā (Kl) 'Hobune on külgakmitsas'.

Algup., koosneb L. Kettuse seletuse järgi sõnadest

kilg ja amä ning võiks olla kujunenud varasemast *külg-änzil (LW, 127).

korakšil vt. kuoral.

kōral vt. karräl.

2021. kōrandəl 'tallu, talus'.

ta brōutsis kōrandəl (LW, LII) 'Ta sõitis tallu';
pīnn um kōrandəl (LW, 151) 'Koer on talus'; kik lōlis kō-
randəl (Va) 'Kukk laulis talus'.

Germ (vt. nr. 1222), kujunenud allatiivist ja adess-
siivist.

2022. k^uorräl, kuoral ~ korakšil, kuorald 'kõrvale,
kõrval, kõrvalt'.

Korakšil (lvSal) neben einander (LDW, 41); Korakšil
penkid (IG, 343) 'Pinkide kõrval'; kuorrol daneben, bei
Seite; neben, bei; kuorrolđ (lvSal koras) neben; neben
einander (LDW, 47); kät kuoral (LW, 165) 'Käekõrval'; lāp
kät k^uorräl (Kl) 'Läheb käekõrvale'.

Algup. (vt. nr. 878).

2023. kurkəl 'kurgul, kurguga'.

amāl kurkol (lvSal taut kurkek) aus vollem Halse
(LDW, 48); amāl kurkol nagr (IG, 73) 'Kogu kõrist naerda';
amāl kurkkəl (LW, 167) 'Täiest kurgust'; rākkəb amāl kur-
kəl (Kl) 'Karjub täiest kõrist'.

Germ, / kurk kurk, kõri (SKES, II, 245; SKRK, 284),
kujunenud adessiivist.

2024. kuzzəl 'kusele, kusel'.

kuzzəl laed harnen gehen (LDW, 48); läps tōp kuzzəl; ta um kuzzəl (LW, 169) 'Laps tahab kusele; ta on kusel'; ma läb rōs kuzzəl (Va) 'Ma lähen natuke kusele'.

Algup. (vt. nr. 266), kujunenud allatiivist ja adessiivist.

2025. käddəl, käddəld 'käele, käel, käelt'.

juvvol, kurrol kədol rechts, links (wohin); kurəl, juvəl kədol links, rechts (wo) (LDW, 34); tam korand (karand) um juvəl kədol, kurəl kədol (IG, 72) 'Tema talu on paremat, vasakut kätt'; ta kieris juvvol, kurrol kədol od. kaddol (IG, 72) 'Ta keeras paremat, vasakut kätt'; see um jevəl käddəl; li jevval käddəl (LW, 113) 'See on paremat kätt; mine paremat kätt'; pīlab jevəl käddəl; jevalt käddəld; jevval käddəl (LW, LI-LII) 'On paremat kätt; paremalt käelt; paremale käele'.

Algup. (vt. nr. 242).

2026. lambəl ~ lambil, lambəld ~ lambild 'lambakarja, -karjas, -karjast'.

ta läb lambil; ta tul lambəld (lambild); ta um lambəl (lambil) (LW, 184) 'Ta läheb lambakarja; ta tuli lambakarjast; ta on lambakarjas'; lapst läbed lambil (Va) 'Lapsed lähevad lambakarja'.

Germ (vt. nr. 273), on kujunenud ainsuslikud ja mitmuslikud adverbid.

2027. lëbbəl 'lābi'.

lëbbəl (LW, 186) 'Lābi'.

Algup. (vt. nr. 1959), on juhuslik moodustis.

2028. leizgəl, leizgəld 'lāhedale, lähedal, lähedalt'.

lëzgold aus der Nähe; sin lëzgol (lvSal sin ëzgold)

nahe zu dir (LDW, 54); lëzgol (KA) 'Lāhedal'; las rabug

nei İs kougond, algo lak nei lëzgol (LG, 455) 'Löögu nii-

sama kaugelt, et ei tuleks lähedale'; leizgəl, lëzgol

(LW, 187) 'Lāhedal'; un siz um sie kēzarən lēmōst ka /ju-/

jo lëzgol (MLK, 64) 'Siis peab keiser ka minema lähema-

le'; se touvo jelāmi um lëzgol jūro tund (EMO, 6) 'Taeva

elamine on lähedale juurde tulnud'; um leizgəl (KI) 'On

lähedal'; sie um väggi leizgəl (Pz) 'See on väga lähedal'.

Algup. (SKES, II, 319), lāhi.

2029. lovvəl, lovəl, lovəld 'asemele, asemel, asemelt'.

ta nūzis lovəld (LG, 74) 'Ta tõusis asemelt'; aga

sis va jūri magən sōna lovəl sālghanis (MLK, 373) 'Kuid

siis va Jūri maganud saunalaval selili'; magub lovəl;

nūzəb lovəld; lēb lovvəl (LW, LI) 'Magab asemel; tõuseb

asemelt; läheb asemele'; ta magub lovəl (Va) 'Ta lebab

asemel'.

Algup., lovə lava, ase (SKES, II, 283), on võimalik

ka laenamine slaavi keeltest.

2030. lōttəl, lōttəld 'jumalateenistusele, -teenistusel,

-teenistuselt'.

lotol (lätol) zur Kirche, lotold (latold) aus der Kirche (LDW, 56); ta um lotol (latol); ta ratstis (ratstēs) lotol (latol) (LG, 73) 'Ta on jumalateenistusel; ta ratsutas jumalateenistusele'; ma lāb lōttal, tulab lōttald (LW, 205) 'Ma lähen jumalateenistusele, tulen jumalateenistuselt'; lām lōttal (Kl) 'Läheme jumalateenistusele'.

Asks, < lōt jumalateenistus (LW, 205).

2031. lustigal 'lõbusalt, rõõmsalt; lõbus, rõõmus'.

Adv. lustigol lustig, vergnügt, aufgeräumt (LDW, 58); lustigal (LW, 209) 'Lõbusalt, rõõmsalt'; un ni. lāp k^uodai lustigal (LT, 12) 'Ja nii läheb lõbusalt koju'; ta um selli lustigal riisting (Kl) 'Ta on selline lõbus inimene'.

Sks, < lustig lõbus, rõõmus (LW, 209), laen võib pärineda ka alamsaksa keelest; esineb ka adjektiivil tähenduses.

2032. marral, mōral, mōrald 'marjule, marjul, marjult'.

marrol laed Beeren suchen gehen (LDW, 63); ta laeb marrol (LG, 73) 'Ta läheb marjule'; lekš marral (marral); ta tul mōralt k^uodai; um mōral (LW, 230) 'Läks marjule; ta tuli marjult koju; on marjul'.

Algup., < mōra mari (SKES, II, 334; SKRK, 254).

2033. mielā 'mehele, mehel'.

mielo laed sich verheirathen; mielo lask (m. and)

verheirathen; mielo sod (sad) verheirathet werden (LDW, 62); mielo laed (LG, 73) 'Mehele minna'; mielā -lāni (LW, 223) 'Meheleminek'; tidar um mielā lānd (KL) 'Tütar on mehele läinud'.

Algup., / miez mees (SKES, II, 345; SKRK, 252).

2034. mⁱerrāl, mⁱerāl, mⁱerāld 'merele, merel, merelt'.

kala mied umāt mierol (LG, 72) 'Kalamehed on merel';

kala mied leksto merrol (LG, 73) 'Kalamehed läksid merele'.

Bit., / mer meri (SKES, II, 341; SKRK, 280), väliskohakäändeist tuletatud adverbid pole tarvilusel.

2035. mōlā, mōl, mōld 'maale, maal, maalt'.

ta broutāis molo (malo); ta tul moldo (maldo); ta jelāb mol (mal) (LG, 73) 'Ta sõitis maale; ta tuli maalt; ta elab maal'; ta jelāb mōl, mōlā (lv L māl, mālā); ta tul mōld (mōldā) (lv L māld, māldā); ta lāb mōlā (lv L mālā) (LW, LI) 'Ta elab maal; ta tuli maalt; ta läheb maale'; mōl jelābād mō mied (KL) 'Sisemaal elavad lätlased'.

Algup. (vt. nr. 898).

mōrāl vt. mārrāl.

2036. murāgāl 'murelikult, murelik'.

Adv. murāgol traurig, bekümmert, betrübt; verlegen; kläglich (LDW, 65); murāgli, murāgāl (KA) 'Murelikult, murelik'; un ni se andiman vei dikti murāgāl (NLK, 116)

'Ja nii oli kaupmees väga murelik'; ta um murägal (LW, 235) 'Ta on murelik'; min jeng um surmo sanis murägal (LW, 107) 'Mu hing on summani murelik'; ku äb ñe lustigal / um murägal (Kl) 'Kui ei ole lõbus, siis on murelik'.

Algup., \angle mür mure (SKES, II, 352; SKRK, 256), g-element on liitunud saksa ja läti keele adjektiivide eeskujul (vrd. lustig, lustigal).

2037. mäggäl, mäggäld 'mäele, mäel, mäelt'.

min um laemist mäggal ich muss auf den Hof gehen; ma tul mäggald ich kam vom Hofe (LDW, 61); ta jeläb mägol od. mäg päl (IG, 72) 'Ta elab mäel e. mäe peal'; ma voi mäggal; ma läb mäggal (LW, 238-239) 'Ma olin mäel; ma lähen mäele'; broutšam mäggal (Sr) 'Sõidame mäele'.

Algup., \angle mäg mägi (SKES, II, 358; SKRK, 253).

2038. nēlastal 'nelja, galopis'.

Nellastol ail pr. ailob im Galopp gehen (LDW, 68); laskub tais enš ubiz päl un ailob nellastol jera (IG, 424) 'Astub jälle oma hobusele ja sõidab nelja ära'; ibbi ailob nēlastal (LW, 244) 'Hobune jookseb galopis'; ailla bad nēlastal (Kl) 'Sõidavad nelja'.

Algup. (vt. nr. 178 ja 1693), kujunenud adessiivist.

2039. nīnāl 'niinel'.

neitsad ättə vohnad nīnāl (LW, 249) 'Tüdrukud on olnud niinel'.

Algup., \angle nīn niin (SKES, II, 378; SKRK, 254), ei ole keeletarvituses.

2040. paikkal, paikkal, paikkald 'paigale, paigal, paigalt'.

paikel led stehen bleiben, aufhören; pāikal (paikal) piäd anhalten, stillen (LDW, 75); Ku sa jera vazūd, sis ie paikel (IG, 296) 'Kui sa ära väsid, siis jää paigale'; k^uoig-mied adt jettend k^uoig paikal (NLK, 230) 'Laevamehed on jätnud laeva paigale'; mər iep paikkal; ibbi pīlap paikkal (LW, 270) 'meri jääb vaikseks; hobune seisab paigal'; kiela ka iep paikkal (II) 'Kell jääb ka seisma'; kiela ei paikkal (Fz) 'Kell jäi seisma'.

Algup. (vt. nr. 332).

2041. paržal 'parsil'.

paržol (statt pārdol) (IG, 73) 'Parsil'.

Algup., < parž pars (SKES, III, 496; SKRK, 265).

2042. pērandal, pērandald 'pōrandale, pōrandal, pōrandalt'.

laps rukādis pūrandold (IG, 74) 'Laps rääkis pōrandalt'; lāps rūomap pērandal (LW, 285) 'Laps roomab pōrandal'; pērandal; pērandald (LW, LII) 'Pōrandale, pōrandal; pōrandalt'; pān pērandal mōzā (Kl) 'Laskus pōrandale maha'.

Algup. (vt. nr. 1223).

2043. pižžal 'pissile, pissil'.

pižžal (LW, 293) 'Pissile'; kāp pižžal (Kl) 'Khib pissil'; lāps lāp pižžal (Va) 'Laps läheb pissile'.

Sks, < pižžā pissida (SKES, III, 578), vrd. sks pissen pissima, vett laskma (SES, 757).

2044. pītkāi 'pikali'.

Pītkol der Länge nach (LDW, 83); pītkāi (LW, 293) 'Pikali'; paṇ pītkāi (Kl) 'Heitis pikali'; pītkāiḥ (Kl) 'Jāi pikali'.

Algup. (vt. nr. 350), kujunenud allatiivist ja adessiivist.

2045. pollindzāi ~ p^uolliz 'pölvili'.

Pollis, puollis kniend; p. mozo (mazo) pānda oder eit niederkniesen (LDW, 84); pollḥ, p^uolliz, pollizāi, puolindzāi, pollindzāi, pollāndzāi (LW, 310) 'Pölvili'; paṇ pollindzāi mōzā (Kl) 'Heitis pölvili maha'.

Algup. (vt. nr. 726), sisaldab possessiivsuffixi elemente, millele on liitunud -l.

2046. puolāid 'poolet, poolt'.

amāid puolāid et, puolāid (IG, 74) 'Igalt poolt, poolet'.

Algup., / puol pool (SKES, III, 646-647; SKRK, 272).

2047. pālā, pāl, pāid 'peale, peal, pealt'.

ma um laemiz pāl (LDW, 78) 'Ma olen minekul'; pāid, pāidost von oben, von oben her; von (LDW, 78); passoul pāl um āb-jivāst (NLK, 245) 'Maailmas on mittehead'; pālā, pāl, pāidā, pāidāst (LW, 325) 'Peale, peal, pealt'; Tezis viē tānda se kure entā ūnis ūd sūr kuordo mag pālo (EMO, 9) 'Jälle viis kurat teda kaasa suure kõrge mäe peale'; mō pāl um veittā jevantā (Kl) 'Maa peal on vähe headust'.

Algup., ∠ pē pea (SKES, III, 688-689; SKRK, 251).

2048. pāval ~ pāvīl 'päeval, päevil'.

jegāl pāval; pāvīl um ud (IG, 73) 'Igal päeval; päevadel on 'udu'.

Algup. (vt. nr. 367).

2049. rāndal, rāndal 'rannale, rannal'.

vedīst loja (laja) randol (IG, 73) 'Vedasid paadi rannale'; lōja (laja) pīlob rāndal (IG, 72) 'Laev on rannal'.

Germ (vt. nr. 1973).

2050. ratsal ~ ratsil, ratsald 'ratsa, ratsutades'.

Ratsil, ratsol reitends (LDW, 91); Ratsald; kod (kad) r. kreuzbeinig (beim Reiten) (LDW, 90); ratstəl (ratsəl) (K1) 'Ratsa'; laz ta lāk ratsəl (NLK, 191) 'Mingu ta ratsa'; ma leks ratsəl (LW, 330) 'Ma läksin ratsa'; ratstəl las ta lāk (I1) 'Mingu ta ratsa'; ta astub ibizan sālga / sie um ratsəl (Pz) 'Ta astub hobusele selga: see on ratsa'.

Algup. (vt. nr. 1718).

rāndal vt. rāndal.

2051. rūtṭal 'jooksule, jooksu'.

Rūtṭal laed pr. laeb läufisch sein (LDW, 94); rūtṭal (IW, 349) 'Jooksule'; pinid lēbed rūtṭal un gīltəd (K1) 'Koerad lähevad jooksule ja kihutavad ringi'.

Lt, < rūt koera jooksuag (LLL, 192).

2052. serkəl 'särgil, särgiga'.

ta jelāb sarkol er arbetet im Hemde (LDW, 98); ta jelap serkkəl (LW, 358) 'Ta töötab särgiga'; alīs serkəl veib lād? (SR) 'Alussärgiga võib minna'.

Germ, < serk sark (SKES, IV, 976; LW, 358).

2053. sēnəl ~ sēnil 'seenele, seenile, seenil, seenile'.

ta laeb marrol, sēnol (od. seinol) (LG, 73) 'Ta läheb marjale, seenele'; ne kēbəd metsās sēnil (LW, LII) 'Nad käivad metsas seenil'; lapst lābst sēnil (KL) 'Lapsed lähevad seenile'.

Algup., < sēn seen (SKES, IV, 1008; SKRK, 254).

2054. sīdāməl, sīdāməld 'südamele, südamel, südamelt'.

tujāl sūdāməl (lvSal tual sūdāl) nüchtern, mit leerem Magen (LDW, 108); pāva sūdāməl (LG, 73) 'Keskpäeval'; tubā sīdāməl (LW, 362) 'Keset tuba'; sīdāməl; sīdāməld (LW, LII) 'Keskele, keskel; keskelt'; lāp sīdāməl (KL) 'Läheb keskele'.

Algup. (vt. nr. 1190).

2055. sⁱegāməl 'segamini'.

segāmöl unter einander, vermischt, unordentlich (LDW, 98); siegāməl (KA) 'Segamini'; sⁱegāməl, sⁱegāmili (LW, 371) 'Segamini'; un juob vino ne tolli votājidoks un patlistoks segāmöl (EMO, 39) 'Ja juob viina andamivõtja-

te ja patustega koos'; mū vīla / mis tieks sⁱegaməl (Sr) 'Teine vili, mis ajaks segamini'; sⁱegaməl / aməd ažd sⁱegaməl (Pz) 'Segamini, kõik asjad segamini'.

Algup. (vt. nr. 742), sekundaarne m pärineb m-sufiksistest noomenitest (vrd. azum, azməl).

2056. silmil 'silmil, silmadega; silmili'.

silmil naedob augenscheinlich (LDW, 100); silmil (LW, 366) 'Silmili'; paṇ tētsta silmil (Pr) 'Heitis silmili'; paṇ silmil mōzə (Kl) 'Heitis silmili maha'.

Algup. (vt. nr. 393).

2057. sizzəl ~ silla, sizəl ~ sil, sizəld 'sisse, sees, seest'.

Sizol (od. sill, sillo, lvSal sille) hinein, herein, ein- (LDW, 101); Sizəld von innen (LDW, 101); sizzəl, silla; sizəld; sizəl (LW, 367) 'Sisse, seest, sees'; laskigid mād sizzəl (NLK, 42) 'Laske meid sisse'; sizəl, sizəld, sizzəl (KA) 'Sees, seest, sisse'; sizəldo ne umāto kiskijid sudūd (EMC, 22) 'Seestpoolt on nad kiskjad mundid'; It silmi nai tul sizzəl (Ii) 'Ühesilmne naine tuli sisse'; lassigid nēdi sizzəl / mēg uom sizəl / ta tul sizəldəst ulzə (Pz) 'Laske neid sisse; me olème sees; ta tuli seest välja'.

Algup. (SKES, IV, 1045-1046; SKRK, 258), silla ja sil on lühenenud vormid.

2058. sittəl, sital, sitald 'sitale, sital, sitalt'.

Sittom od. sittol laed seine Nothdurft verrichten
gehen (LDW, 101); sittal (LW, 369) 'Sitale'; sittal, sit-
tald (LW, 368) 'Sital, sitalt'; leks metsa sittal (Va)
'Läks metsa sitale'; sital um äp knas sena (Kl) 'Sital
on inetu sõna'.

Algup. (vt. nr. 398).

2059. s^uoddal, s^uodäl, s^uodäld 'sötta, sõjas, sõjast'.

sodd (soddol) laed (LDW, 266) 'Sötta minna'; ta leks
soddo oder soddol (IG, 73) 'Ta läks sötta'; um s^uodäl, tu-
lap s^uodäld, läp s^uoddal (LW, LI) 'On sõjas, tuleb sõjast,
läheb sötta'; ni vend se muor-izändön s^uoddal lēmst (NLK,
228) 'Nii pidanud noorhärä sötta minema'; um vend s^uodäl /
s^uodä päl (II) 'On olnud sõjas, sõja peal'; s^uodä päl /
s^uodäl (Pz) 'Sõja peal, sõjas'.

Algup. (vt. nr. 1374).

2060. säl, säld 'seal, sealt'.

Säl da, dort; säld, säldost (lvSal sält, sältest)
von da, daher (LDW, 97); vol ta üksugi säl (IG, 392) 'Oli
ta üksinda seal'; Sael ummat wanad kalmad wond (LK, 373)
'Seal on vanad hauad olnud'; un säl um vend üks kurēst
apsästrd /apsäst^{rt}/ neitst (NLK, 101) 'Seal on olnud kur-
jast vaevatud tüdruk'; un Jēzos se nuomvistis, leks jera
säld (LDW, 42) 'Ja Jeesus mõistis, läks sealt ära'; säl
umät kälmaD (Va) 'Seal on hauad'; sält tultst naist (Kl)
'Sealt tulid naised'.

Algup. (SKES, IV, 987).

2061. sālgandžal ~ sālganiz 'seljale, seljal; selili'.

sālgalis (lvSal sallis), sālganis auf dem Rücken, rücklings (LDW, 97); sālganiz magga; ta magup sālgalaz loval (LW, 393) 'Seljal magada; ta magab selili asemel'; ni tam magga n sālganizal tegiz k^uolm āigast (NLK, 104) 'Nii on ta lamunud seljal kolm aastat'; magub nei sālgandžal (Pz) 'Lamab nii selili'.

Algup., < sālga selg (SKES, IV, 995-996; SKRK, 252), sisaldab possessiivsufiksi elemente.

2062. tiššal 'kakale, kakal'.

tiššal : lāpš um t. (LW, 423) 'Kakal: laps on kakal'; pižžal un tiššal lādā (Lž) 'Pissile ja kakale minna'.

Algup., < tišša kaka (LW, 423), sõna on lastekeelne.

2063. t^uoim^ual 'toime'.

Tuoimol od. toimol sod (sad) zu Stande kommen, zu-recht kommen (LDW, 119); ta sob (sab) tuoimol (IG, 73) 'Ta saab toime'; t^uoim^ual (KA) 'Toime'; ta sōp t^uoim^ual siekkaks (LW, 444) 'Ta saab sellega toime'.

Algup. (SKRK, 274).

2064. tād^ual 'tähele'.

tādol, tād^ul pānda (oder tādol vutt) aufmerken, Acht geben (LDW, 111); pan tād^ual miš ma kittāB (LW, 447) 'Pane tähele, mida ma ütlen'; pan tādol, ala kito mitt ūdon (EMC, 24) 'Pane tähele: ära ütle mitte kellelegi'; Set iz

- 547 -

pan siedo tādōlō (LVL, 66) 'Seda pane/vald ise seda tähele';
siz mēG pānne ka tādəl (Sr) 'Siis me paneme ka tähele';
alā pan tādəl (Kl) 'Ära pane tähele'.

Algup., / tēd täht (SKRK, 254; LW, 447).

2065. uidəl 'häbisse'.

ne mīnda uidəl äb jättat (LW, 448) 'Nad ei jäta mind häbisse'.

Algup. (vt. nr. 1732).

2066. uoliksəl 'hoolitsusel'.

se läpš um min uoliksəl (LW, 455) 'See laps on minu hoolitsusel'.

E (vt. nr. 1386).

2067. uondžəl 'hommikul'.

Uondžol (od. uondžil, lvšal uomšil) am Morgen; tām
u. an diesen Morgen (LDW, 123); uondžil (KA) 'Hommikul';
uondžəl varalt kīrgast p kīk (LW, 456) 'Hommikul vara ki-
 reb kukk'; uondžəl kēzar n lō vīm st entš tidār kurēn pa
bruokst ks (NLK, 172) 'Hommikul tuleb keisaril viia oma tü-
 tar kuradile eineks'; Id u.ondžəl ke.štār ta.ōpāp pē.ttār
 (LT, 12) 'Ühel hommikul tapab kõster Peetri'; uondžəl va-
rald (Kl) 'Hommikul vara'; uondžil vārr? (Pz) 'Hommikul

Algup. (SKES, I, 88), sõnas on toimunud keerulisi hää-
 likumuutusi. (H. Ojansuu, Yhtä ja toista karjala-aunuksesta
 ja vepsästä. - Virittäjä, XXI, 1917, lk. 119.)

2068. uppäl, upäl, upäld 'kammitsasse, kammitsas, kammitsast'.

uppol pāda fesseln (LDW, 123); ibbi um uppäl, upäld, uppäl (LW, LI) 'Hobune on kammitsas, kammitsast, kammitsasse'; ebbi um upäl (KI) 'Hobune on kammitsas'.

Algup. (LW, 457), vrd. e uppi (lööma, minema), uppis olema (ÕS, 720).

2069. vāddäl, vadäl, vadäld 'noodale, noodal, noodalt'.

ma läb, vāddäl; ma tulab, vadäld; ma um vadäl (LW, 463) 'Ma lähen noodale; ma tulen noodalt; ma olen noodal'; kalāmied attä vadäl (KI) 'Kalamehed on noodal'.

Asks, ∠vada noot (LW, 463).

2070. vailä, vail, vaildä 'vahela, vahel, vahelt'.

vail, vais, vaist (lvSal vail, vael) zwischen, dazwischen (LDW, 127); vailö 'vahel' (LE); tām jedst vaillo laed ihn vertheidigen (LDW, 127); vail, vailä, vaildä, vaildäst (LW, 466) 'Vahel, vahela, vahelt'; mäg, vailä pīlāB (LĒ) 'Mäe vahel asub'; sāld, vaildä veib, nādä (KI) 'Sealt vahelt võib näha'.

Algup. (vt. nr. 1268).

2071. vajagäl 'poolikult, pooltäis, mittetäis'.

vajagäl (LW, 466) 'Pooltäis, mittetäis'.

Algup. (vt. nr. 976).

2072. vergäl, vergäld 'vörgule, vörgul, vörgult'.

lⁱesta vörgol (vurgol) (IG, 72) 'Lestavörgul'; kalà-mied umät mierräl lⁱestà vörgäl (LW, LII) 'Kalamehed on lestapüügil'; tuibad vörgald algä (Kl) 'Tulevad vörgult kaldale'.

Algup., < verga vörk (LW, 483), peetakse ka germ. laenuks (SKRK, 285).

2073. vⁱenägäl ~ vⁱengäl 'lõdvalt, lodevalt'.

Venāgol ausgedehnt, ausgespannt, gerade (LDW, 132); vⁱenägäl (LW, 497) 'Lõdvalt, lodevalt'; rōz vⁱengäl (Va) 'Pisut lõdvalt'; viedab vⁱenägäl (Kl) 'Veab lõdvalt'.

Algup., < vⁱennä venida (SKRK, 258), g-elementi saab seletada varasema g-sufiksilise verbiga.

2074. võidukkäl 'haledasti, haledalt'.

Võidūkol (voidūkkol) ravk pr. rākob Zeter schreien (LDW, 136); võidūkkäl rāukkä (LW, 503) 'Haledasti karjuda'; ka rāukkäb vōidūkkäl (Kl) 'Ta nutab haledasti'.

Lt (LLL, 241), vrd. lt vaidūkas das Jammergeschrei, die Wehklage (LVV, IV, 435).

2075. voržäl ~ vōrdäl 'õrrele, õrrel; parsile, parsil'.

voržol (voržol) (IG, 73) 'Õrrele, õrrel'; kanad ättä voržäl, lindisti voržäl, vīla um voržäl (LW, LII) 'Kana on õrrel, lendasid õrrele, villi on parsil'; lindistā vōrdäl, kanad ättā vōrdäl (LW, 505) 'Lendasid õrtele; kana on õrtel'.

Blit, < vorž õrs (SKES, II, 439; SKRK, 281).

- 550 -

4. -1D2076. kiebald 'kuumalt, keevalt'.

kiebold heiss, kochend (LDW, 36); kiebold rippas
kittap, sū jārā (LW, 123) 'Kuumalt rüübates põletab suu
 ära'; kiebold ab vei juodā (Kl) 'Kuumalt ei või jua'.
 Algup. (vt. nr. 34).

2077. laidald 'madalalt'.

loda laidald vuõguB (LW, 181) 'Lodi ujub madalalt'.
 Algup., < laid lame, mitte sügav (SKES, II, 271), on
 haruldane adverb ega kuulu keeletarvitusse.

2078. laigald 'laialt'.

Adv. laigald weit, breit, weitleuftig (LDW, 51);
laigald jellā (LW, 181) 'Laialt elada'; laigald (M,
 150) 'Laialt'; laigald jelastā saksad (Kl) 'Laialt ela-
 sid saksad'.

Algup., < laiga lai (SKES, II, 267; SKRK, 259).

2079. lapsald 'lapsena'.

lapsold (von Kindheit an, eigentl. vom Kinde) (IG,
 74); von K. an laps pavēti (lapsol oder lapsold vuolds)
 (LDW, 260).

Algup. (vt. nr. 884).

2080. lõkkald ~ liukkald 'poikvel'.

Lõkal, lõkald (lukkald); ukā um l. die Thür ist zu,

angelehnt (LDW, 59); līvkald, līkald (KA) 'Poikvel'; uks
um līu(v)kald (LW, 190) 'Uks on poikvel'; um lēkkald /
āb_uo vizās (KI) 'Uks on poikvel, ei ole kinni'.

Algup. (vt. nr. 682), loukko.

2081. lītald 'lühidalt'.

Adv. lītald in der Kürze, summarisch (LDW, 55); līt-
tald (LW, 199) 'Lühidalt'; lītald mēg_nīz_m (Va) 'Me ju-
 tustame lühidalt'; lītald / agā pitkald (KI) 'Kas lühi-
 dalt või pikalt'.

Algup. (vt. nr. 547).

2082. lōtsald 'lõdvalt'.

lōtsald (LW, 202) 'Lõdvalt'.

Algup., lōtsā lõdvalt rippuda (LW, 202-203), tüvi
 on deskriptiivset päritolu.

2083. mōrald 'noorelt'.

Opo mōrald, ku sa tad kovāl vuolda vanši pavši (IG,
 411) 'Õpi noorelt, kui sa tahad tark olla vanul päevil'.

Algup. (vt. nr. 904).

2084. ōrald 'harva'.

Adv. orastis, orald (arastis, arald, lvSal aruldi,
arulti) selten; undicht; wenige (LDW, 73); Sina tulud sid
aruldi (IG, 204) 'Sa tuled siia harva'.

Algup. (vt. nr. 2180), eeskujuks on tuletamisel või-
 mud olla e harvalt (vt. ka nr. 912).

2085. pēnkald 'pingul'.

Pōnkald (pūnkald) straff (LDW, 89); pēnkald (LW, 285) 'Pingul'; kⁱeūž um pēnkald (Va) 'Kõis on pinguli'; pēnkald velda (Kl) 'Pingul olla'.

Algup. (vt. nr. 1907).

2086. pitkald 'pikalt'.

pitkald (Adv.) weit; lang, langwierig; weitleufig (LDW, 83); ta izvⁱerņn neī pitkald un mēggan (NLK, 128) 'Ta on sirutanud nii pikalt ja maganud'; Jēzos ventis entē kad pitkald, tam jūro (EMO, 24) 'Jeesus sirutas oma kae pikalt tema juurde'; pitkald (Al, 150) 'Pikalt'; vⁱeddān neī pitkald (Kl) 'Vedanud nii pikalt'; neī pitkald (Pz) 'Nii pikalt'.

Algup. (vt. nr. 494).

2087. sāggald 'sageli'.

Sagald oft (LDW, 95); ta kāp sāggald neitsad jūrā (LW, 352) 'Ta käib sageli tüdrukute juures'; sāggald min tuibat kindald silma (Kl) 'Sageli tulevad mulle pisarad silma'.

Algup. (vt. nr. 126).

2088. sāngdald 'tihedalt'.

Adv. sāngdald (LDW, 96) 'Tihedalt'; Vīla peri mies vuol pa sāngdald mukullon (IG, 448) 'Vilja oli peremees tihedalt külvanud'; sāngald veip killā (Va) 'Tihedalt võib külvata'.

Algup. (vt. nr. 127).

2089. teväld ~ tiväld 'sügavalt'.

Adv. toväld (tuväld) tief; Tiefe (LDW, 121); säl um
teväld vⁱettä (LW, 416) 'Seal on sügavalt vett'; joks?
um tiväld vⁱettä (Pz) 'Jões on sügavalt vett'.

Algup. (vt. nr. 499).

2090. tijäld 'tühjalt'.

um tijäld broutšəməst (LW, 420) 'Tuleb tühjalt sõi-
ta'; ta. e.i ti.jäld (LT, 49) 'Ta jäi tühjalt'; tijäld
(M, 150) 'Tühjalt'; lābət tijäld (Kl) 'Lähevad tühjalt'.

Blit (vt. nr. 966).

tiväld vt. teväld.

2091. varäld 'vara'.

Adv. varäld, Comp. varim, Adv. varimold früh (LDW,
129); Kui varäld sa müzod ulz? (LG, 298) 'Kui vara sa tõu-
sed üles'; varäld (KA) 'Vara'; Aga uondžil varäld amäd ul-
dod priesterd (EMW, 112) 'Aga homaikul vara kõik ülem-
preestrid'; varäld um lēməst (Kl) 'Tuleb vara minna'; sa
uod varält tuūd (LW, 471) 'Sa oled vara tulnud'.

Algup. (vt. nr. 978).

2092. vēlagäld 'hõredalt'.

se őrən um vēlagəlt kuđtət (LW, 480) 'See riie on
hõredalt kootud'.

Algup. (vt. nr. 1327).

5. -liZ (-lõZ)2093. abliZ 'õlale'.

veta abliZ (Pz) 'Võta õlale'; ablis vettõ (Ii) 'õla-
le võtta'.

Algup., ab õlg (LW, 1; SKES, I, 22), etümoloogia on
küsimeärgiline.

2094. istliZ 'istuli'.

ta um nūzõn istlõZ (LW, 77) 'Ta on tõusnud istuli';
vara nikkõ nūzõn istlõZ, um vāhtlõn amõ immõr laiõ (ULS,
88) 'Vana Nika on tõusnud istuli ja vaadanud kõikjale üm-
ber laeva'; Ja küölõn nūziZ istlõZ ja yrgiz rōkandõ (UT,
126) 'Ja surnu tõusis istuli ja hakkas rääkima'; nei ku
broutõõB / siz istlõZ / ma labõk istlõs, pīlõB (Ii) 'Kui
sõideb, siis istuli; ma olen parem istuli'; istlõZ um (Kl)
'On istuli'.

Algup. (vt. nr. 1134).

2095. kumõlõZ ~ kumliZ 'kummuli'.

Kumõlis (od. kumlis, kumis) umgeworfen, umgestürzt
(LDW, 45); Kien kēnga kumõlis sadõb (LG, 367) 'Kelle king
kukub kummuli'; KumliZ (KA) 'Kummuli'; lāja um kumliZ (LW,
161) 'Laev on kummuli'; siz ma kierõb sie nīn kumliZ (NLK,
312) 'Siis ma keeran lossi kummuli'; ku kierõB tānda ku-
mõlõZ (Sr) 'Et keerab seda kummuli'.

Algup. (vt. nr. 1867).

2096. maɣliZ 'maoli'.

Maɣlis auf dem Bauche (LDW, 59); maɣliZ (KA) 'Maoli';
ta sadiz maɣliZ mōzə (LW, 215) 'Ta kukkus maoli maha'.

Germ, / maɣ magu (SKES, II, 329; SKRK, 284).

2097. nanəliZ 'nimuli'.

sadiz nanəliZ (Kl) 'Kukkus nimuli'; ku rⁿ oikəB / sis
sadəb nanəliZ (Va) 'Kui rutatakse, siis kukutakse nimuli'.

Algup. (vt. nr. 317).

2098. pⁱerzliZ 'perseli'.

ta sadis pⁱerzliZ mōzə (LW, 301) 'Ta kukkus perseli
 maha'; Tāma sie irnkōks vōi āb uo sādōn pjerzļōs mōzō
 (LF IV) 'Ta on selle hirmuga kasvōi perseli maha kukku-
 mud'; pⁱerzliZ mā / ādāgəb jarā (Ii) 'Perseli maha, koh-
 kub āra'; sadis pⁱerzliZ (Va) 'Kukkus perseli'.

Algup. (vt. nr. 155).

2099. pitkəliZ ~ pitkliZ 'pikali'.

pitkəliZ, pitkəliZ (LW, 293) 'Pikali'; jōn pān ānd-
rəks pitkəliZ mō (LW, 294) 'Jaan panī Andrese pikali maha';
pitkəliZ veip kītṭə (Kl) 'Pikali vōib ōelda'.

Algup. (vt. nr. 350).

2100. ratəliZ 'ratsa'.

ratəliZ (LW, 330) 'Ratsa'; ratəliZ ailəbəD (Va)
 'Ratsa sōidavad'; izānd brōutšiz ratəliZ (Kl) 'Hārra sōi-
 tis ratsa'.

Algup. (vt. nr. 1718).

2101. rindžlīz 'rinnuli'.

ma lomīs tūmmen rindžlīs pālā (LW, 337-338) 'Ma asetusin talle rinnuli peale'; um rindžlīs pāl (Kl) 'On rinnuli peal'.

Germ (vt. nr. 567).

2102. ristlīz 'risti'.

ristlīz (LW, 339) 'Risti'.

Sl (vt. nr. 935).

2103. rundžlīz 'vāgivaldselt'.

Runglis mit Gewalt, mit schneller Bewegung (LDW, 94);

rundzliZ sivuttain (KA); rundzlaZ, rundžlaZ (LW, 347)

'Jõuga'; rundžlāz vetaB (Kl) 'Vāgivaldselt vōtab'.

Algup. (LW, 347; SKES, IV, 898-899). \angle^+ runtā - \sim^+ runta -.

2104. suilīz 'suuli'.

Suillis auf dem Munde, auf dem Bauche liegend (LDW,

106); suilīz = suullaan (KA); sē lāpā um suilāa sindan

(LW, 384) 'See laps on suu peal sündinud'; suilīz maguB

(Kl) 'Suu peal magab'.

Algup., \angle sū suu (SKES, IV, 1132-1133; FUV, 68).

2105. sālgalīz 'selili'.

Sālgalis (lvSal sallis), sālganis auf dem Rücken,

rücklings (LDW, 97); um sālgalīz (Kl) 'On selili'.

Algup. (vt. nr. 2061).

2106. vegliz 'vägisi'.

Adv. vaglis, veglis (lvSal vagliži) durchaus, mit Gewalt (LDW, 130); Sitst mīnda ab voi veglis jera vīd (LG, 298) 'Siit ei saa mind vägisi ära viia'; veglis tgs ^{ta} mīnā entān Inis sōd (LW, 475) 'Vägisi tahtis mind kaasa saada'; ni tād d vegliz vitt (NLK, 417) 'Niid tahavad vägisi võtta'; ne tād d vegliz vutt (Pz) 'Nad tahavad vägisi võtta'; ta lāb vegliz (Kl) 'Ta läheb vägisi'.

Algup. (vt. nr. 462).

āmnāliz vt. āmnāmniz.

6. -n, -nd

2107. ēdān 'õhtul'.

Odon (ūdon, lvSal ūdgin) Abends (LDW, 138); tāmmān um brēd g Idān tulm st sīez kārān piemāg m (NLK, 396) 'Tal tuleb reede õhtul tulla sellesse tallu magama'; ūd n (KA) 'Õhtul'; tāmm ēdān (LW, 52) 'Tāna õhtul'; ēdōn pa-vi-ssam tā.nda ā:p tu.ōd rē.kkand (LT, 21) 'Õhtul ei tohi seda üldse rääkida'; ēdān ma um k^uonā (Kl) 'Õhtul olen ma kodus'; Idān ma lāB (Pz) 'Õhtul ma lähen'.

Algup. (vt. nr. 135), g-ēlement leidub üksnes salatsimurdelises kirjapanekus.

2108. In ~ In 'ühes, koos, kaasa'.

Ūnis (lvSal kazu) mit, zugleich mit, mitsammen; da-
bei, anbei (LDW, 126); tul minnān īnā (LW, 81) 'Tule mi-
nuga kaasa'; nāntān īnā ma veļ iEjuond (NLK, 49) 'Nende-
ga koos olin ma joonud'; sā.l.tāmmān um a.āntāt ī.nā /
lovād un a.mā u.āpidāmi (LT, 62) 'Seal on antud talle
ühes ase ja ūlalpidamine'; tulgid min ūnis (EMO, 10) 'Tul-
ge koos minuga'; mēg lekāmā tāmkāks īnā (Kl) 'Me läksime
temaga kaasa'; tulgid īnhiz (Pz) 'Tulge kaasa'.

Algup. (vt. nr. 170), adverbii kujunemist ikā-tüvest
selgitab L. Kettunen (LW, 81).

2109. kougan, kouganD 'kaugel, kaugelt'.

Kougon (lvSal koug, koug, kouge), Comp. kougin (lv-
Sal kaugin) weit (LDW, 42); KougonD von weitem, von fern
her (LDW, 42); kougan, kougn, kōgin (KA) 'Kaua'; Sāldo
kougon veļ ukā sūr bara sigdi kora mogo (EMO, 27) 'Seal
kaugel oli suur kari sigu karjamaal'; sūomlist jelābād
mēsti kougan (LW, 146) 'Soomlased elavad meist kaugel';
ne attā kouganD tunnāD (LW, 146) 'Need on kaugelt tulnud';
un lekā jeddā pēdān jō kougan (Kl) 'Ja läks edasi kauge-
male'; lās kougan killāG (Pz) 'Kõlagu kaugel'.

Algup. (SKES, I, 172-173; SKRK, 258).

2110. k^uonnā, k^uondā 'kodus, kodunt'.

Kuonn, kuonno, kuondo, konn, konno (lvSal koun, ko-
da) zu Hause (LDW, 17); k^uonnā, k^uondā, k^uondāst, k^uonstā
(LW, 173) 'Kodus, kodunt'; se.īlī ju ā.p.pīl k^uo.nnā (LT,
13) 'Selline ju ei püsi kodus'; līna um k^uonnā (Kl) 'Līna

on kodus'; ta tuli k^uondst ulz^s (Pz) 'Ta tuli kodunt välja'.

Algup. (vt. nr. 877).

2111. -pēdānd '-pidi, -poolt'.

pāld^sst ātt^s knāš^sd, agā sizāl-pēd^snd mustād (P.A.)

'Pealt on ilusad, kuid seestpoolt mustad'.

Algup. (vt. nr. 565 ja 1968).

2112. tagān, tagānd 'taga, tagant'.

Tagān (lvSal tagan) nach, hinter, jenseit (LDW, 110);

Tagānd, tagāndo (in Kl auch tagāndost, lvSal tagantest)

vonhinten (LDW, 110); tāmmān bikš^sd vērzīsti tagān (LW,

406) 'Tal värisesid püksid taga'; tagānt, tul' iks laint

(LW, 406) 'Tagant tuli laine'; un ta leks pits r¹ek-aig^s

tagān (NLK, 169) 'Ja ta läks piki teeäärt järele'; se.lī^ē

tu.l stri.p i.ep tān ta.gān (LT, 31) 'Selline tulijoon

jääb järele'; astis tagāndo tāmmān jūro (EMÖ, 30) 'Astus

tagant talle juurde'; ta pīl^sb rai tagān (P.A.) 'Ta sei-

sab pingi taga'; tulab rai tagānd (P.A.) 'Tuleb pingi ta-

gant'; ta tulāB tagānd / ta pīl^sB siz vēl tagān (Kl) 'Ta

tuleb tagant; ta seisab siis veel taga'; un astūB tagānd

pāl^s (li) 'Ja astub tagant peale'; tul' tagānd (Pz) 'Tuli

tagant'.

Algup. (SKES, IV, 1203-1204; SKRK, 258).

2113. vagān 'vagana, vaga'.

Sinnon tulūb oigis ja vagān vuolda (IG, 332) 'Sul

tuleb õiglane ja vaga olla'.

Algup. (vt. nr. 2128).

7. $\underline{-n} \sim \underline{-n_2}$ ($\underline{-n_1} \sim \underline{-n_2}$)

2114. $\underline{s\bar{i}n} \sim \underline{s\bar{i}n_2}$ 'sinna'.

Sin, sīno, sien, (lvSal sinn, sinne) hin, dahin;

hier, da (LDW, 100); sīn (sīn), sin₂(Z) (LW, 371) 'Sinna';

ni nad₇ mīolān₂d sīn₇ jūr₇ (NLK, 73) 'Nii on nad läinud sinna juurde'; Ta lānd sīn tuln aigō (LF IV) 'Ta on läinud sinna tule härde'; sīn₂ ta lāB (KL) 'Ta läheb sinna'.

Algup. (SKES, IV, 987; SKRK, 258), Z-element on sekundaarne.

2115. $\underline{s\bar{o}n} \sim \underline{s\bar{o}n_2}$ 'saadik'.

Soni, gewöhl. sonist (sanist, gewöhl. sanis, lvSal

sānist, līdz) bis; seit (LDW, 103); un sin mādlimi sug-
to sugūd sanis (LG, 405) 'Ja sinu mälestus põlvest põl-

ve'; s₂n₂Z (KA) 'Saadik'; ku mād₇n um tās jēgā pāva bis-
simist siedā lind₇ pastarpāuv₇ s₂n₂IZ (NLK, 338) 'Et me

peame iga päev heitma seda lindu kohtupäevani'; s₂n₂, s₂n₂.

s₂n₂Z, s₂n₂i, s₂n₂IZ, s₂n₂IZ (LW, 377) 'Saadik, kuni'; st. s

pūold, ied₂ s₂n (LT, 37) 'Siis poole ööni'; ma lāB ūrga

s₂n₂i m₂ier s₂n₂i (P.A.) 'Ma ^{l₂h₂v}ojani, mereni'; un sis tul tu-
bāst s₂n (KL) 'Ja siis tuli majani'.

Algup. (SKES, IV, 934; SKRK, 258), Z-element on sekundaarne.

2116. tān ~ tānə 'sila'.

Tān (lvSal tann) hierher (LDW, 112); tān, tānə (LW, 447) 'Sila'; iekkəp tān (Lz) 'Hüppab sila'; ne tultə tānə (Kl) 'Nad tulid sila'.
Algup. (LW, 447).

8. -niZ ~ -nəZ

2117. amnä.mniZ ~ amnä.mliZ 'alaliseks'.

un ma vutab tända tais nei Is amnamnis taggis (IG, 471) 'Ja maavõtav teda jälle niisemuti alaliseks tagasi'; Amnamnis inngesamnt, Alles zusammen (LDW, 4); amnämniz (KA); amnä.mniZ, amnä.mliZ (LW, 9) 'Alaliseks'; ieə am-nämniz (Ii) 'Jäab alaliseks'.

Algup. (vt. nr. 195), sufiksi elemente ja kujunemist selgitab L. Kettunen (LW, 9).

2118. igāniZ ~ igānəZ 'ialgi, iganes'.

Amsti kovālnikist, kis igānis ma ilma pāl umāt jelā-nod (IG, 460) 'Kõikidest tarkadest, kes iganes on maailmas elanud'; Igānis überall; jemals (LDW, 21); igānis (KA) 'Iganes'; un kus set igāniz um lēnd (NLK, 155) 'Ja kuhu vaid iganes on läinud'; kuss igānəs sa lād (LW, 69) 'Kuhu sa iganes lähed'; suskiz, kus igāniz tāma pūtiz jūrō (Līv-11, 11, 1939) 'Torkas, kuhu ta vaid iganes juurde sattus'; igāniZ (Pz) 'Iganes'; tie kui sa igānez tād (LE) 'Tee, kuidas sa iganes tahad'.

E, häälikuline koostis viitab laenamisela eesti keelest (LW, 69).

2119. ikšniZ ~ ikši.gnəZ 'üksinda, üksnes'.

Ukšnis einzig, allein (LDW, 125); ku ni Lātsor ukšnis Abraam sulis istuks (LG, 458) 'Kui siis Laatsarus üksnes Aabrami süles istuks'; üksügniz (KA) 'Üksnes'; ikši.gnəZ (LW, 69) 'Üksinda'; ikši.gnəs tāmā (KL) 'Üksnes tema'.

Algup. (vt. nr. 170), sisaldab possessiivsufiksi elemente.

2120. jarandiz ~ jeraniz 'ära'.

Jerānis, Kl jerānos, Pz jerāndis weg, fort, getrennt (LDW, 26); un ta jagis sie vīlā^{nādon} jerānis (LG, 355) 'Ja ta jagas^{nele} varanduse ära'; jarandiz (LW, 84) 'Ära'; jarants, jārāndiz, jārāndiz (LW, 99) 'Ära'; um lānd jarāndəZ (Va) 'On läinud ära'.

Algup., < jerā ära (SKES, I, 40-41, vt. ka nr. 1590), sufiks on liitunud analoogia tõttu.

2121. kogūniz ~ koginəZ 'koguni'.

kogūnos od. kogūnoks durchaus (LDW, 40); ne Jūdilist seda kogūnis is kändatot (LG, 457) 'Juudalased ei kannatanud seda koguni'; kogūnəZ, kogūniz, kogūniz (KA) 'Koguni'; kogin, koginəZ (LW, 143) 'Koguni'; koginəs t^uoi 'Koguni teine'.

E, tuletatud eesti sõna koguni eeskujul (LW, 143).

sālganiz vt. sālgandəl

9. -z ~ -ž

antiz vt. antiz.

2122. Ittiz 'ühesuguselt'.

Adv. ütis, ütist (auch ütsti, lvSal ūtiši) gleich, gleichmässig, einerlei, einzig (LDW, 126); Ittiz (LW, 83) 'ühesuguselt'; Ittiz un t^ucistiz (Va) 'Ühe- ja teistsuguselt'.

Algup. (vt. nr. 170).

2123. meittiz ~ muittiz 'teisiti; muidu'.

Adv. mutis (lvSal mūkis, mujesi, mutiš, mutiši) anders, sonst, um- (LDW, 64); Iie mioroks, mutis ma laeb jera (IG, 298) 'Jää rahulikuks, muidu lähen ära'; miitiz (KA) 'Muidu; teisiti'; se um meittis tiemst (LW, 221) 'Seda tuleb teisiti teha'; si.s.tā.nda mē.ittiz ab a.rā-tēt ku pu.niz.lā.ngaks (LT, 19) 'Siis teda teisiti ei ravitud kui punase lõngaga'; mutis tēg ad voito touvo jela-mizos sodo (EMC, 13) 'Muidu ei või te saada taevasesse ellu'; se mutis ab aja nānt kured ulz ku leb Beltsebul (EMW, 43) 'See muidu ei aja kuradeid välja kui Beltsebuliga'; meittiz um nei (KL) 'Muidu on nii'; muittiz (Pz) 'Muidu, teisiti'.

Algup., z mū muu (SKES, II, 354).

p^uolliz vt. pollindžal.

2124. salliz 'salaja'.

salajist, sallis (lv3al sališi) heimlich, geheim, verstohten (LDW, 96); Salai vōtab sallis (LG, 296) 'Varas vōtab salaja'; sie ta sallis tei (LW, 354) 'Seda tegi ta salaja'; salliz (KA) 'Salaja'; Sis kutsis Erōdos ne kovāld sallis un kuzis nent kadsto (EMÖ, 4) 'Siis kutsus Herodes targad salaja ja küsis nende käest'; noj Sallis naist kaest, Sōand (LK, 375) 'Nii salaja naiste käest saanud'; salliz um nei / ku mit iks āptieda sⁱeda (Kl) 'Salaja on nii, et mitte üks ei tea seda'.

Algup. (vt. nr. 384).

2125. tagiž ~ taggiž 'tagasi'.

Taggiš (taggis) od. tagis (tagis, tais, lv3al tagis, taggis) zurück, nach hinten; wieder, abermals (LDW, 110); Taga mūp ma brontsob taggiš sīn (LG, 296) 'Ülehomme sōidan ma sinna tagasi'; taggiž (KA) 'Tagasi'; un siz tāmā nuovīž tām sīne tagiž (NLK, 77) 'Ja siis viis ta tema sinna tagasi'; tāgiž, taggiž (LW, 411) 'Tagasi'; si.z la.s-kizma tā.giž (LT, 16) 'Siis laskime tagasi'; tul tagiž (Kl) 'Tuli tagasi'.

Algup. (vt. nr. 2112).

2126. teiž ~ tegiž ~ tāgiž 'taas, jälle'.

Tegis (tagis, tais) wieder, nochmals (LDW, 113); un ma vutab tända tais nei is annamnis taggis (LG, 471) 'Ja maavōtab teda jälle alatiseks tagasi'; tāgiž, tāiz, tāiz.

tegiž, teiž, teiz, teiž (LW, 445) 'Taas, jälle'; mingiz
kū pⁱerāst ni velⁱ kurē sak^uorrēn entšēn vāgg, tegiž (NLK,
 195) 'Mõne kuu pärast oli kurat kogunud endale jälle väge'.
 Algup. (vt. nr. 2112 ja 2125).

2127. tikkiž 'kõik, ühtekokku'.

Tukkiš (tukkis) sämtlich, gänzlich, alle zusammen,
 all, zu Ende (LDW, 120); tükkiž (KA) 'Kõik'; Sieda ma tü-
küs iž is tied (LK, 377) 'Seda ma kõike ise ei teadnud';
jumal um tükkiž luond (LW, 420) 'Jumal on kõik ühtekokku
 loomud'; siz ne at miosatēnēd nānt munt tikkiž jērā (NLK,
 369) 'Siis on nad saatnud teised kõik ära'; nu.okuolēn
ti.kkiž.jarandōz (LT, 66) 'Surmud kõik ära'.

Sks, / Stück tükk, osa (SES, 947), vrd. e tükkis
 (ÖS, 714).

2128. vaggiž ~ vāgiž 'vaikselt, tasa'.

Vaggiš (vaggis) still, sanft, leise, schweigend
 (LDW, 127); vaggiž, vāgiž (KA) 'Vaikselt'; vaggiž rek-
kand (LW, 464) 'Vaikselt rääkida'.

Algup., / vagā vaga, vaikne (SEKK, 260).

2129. vāldiž 'lahti, vaba'.

Vāldis (LDW, 128) 'Lahti'; ta um vāldis āittat (LW,
 474) 'Ta on lahti seotud'; vāldiš, vāldinš (KA) 'Lahti,
 vaba'; un se sārli um tiend sie k^uott valdiž (NLK, 99)
 'Ja see eestlane on teinud koti lahti'; jettiz ukš vāl-
diž (RA, 1949) 'Jättis ukse lahti'; ukš lekš vāldiž (KL)

'Uks läks lahti'; mina leks un ma nēi / ku tāmā v^uol vāl-
diž (Sr) 'Ma läksin ja nägin, et see oli lahti'.

Germ (vt. nr. 981).

2130. āmtiz ~ āmtiz 'mitmeti'.

amtis auf allerlei Weise (LDW, 8); Salto võib siedo
āmtiz (RA, II, 65) 'Selstada võib seda mitmeti'; s¹eda
veib, āmtis, kītō (LW, 513) 'Seda võib mitmeti ütelda';
nēdi sēdi ne kītōbōd āmtiz (LW, 10) 'Neid sõnu ütlevad
 nad mitmeti'; āmtis sītō, jo kītōB (Pz) 'Mitmeti ju sin
 öeldakse'.

Algup. (vt. nr. 195 ja 2117).

10. -z ~ -zō

2131. ilzō ~ ilz 'üles'.

ilz (lv3al julle, jull) hinauf, herauf, empor, auf
 (LDW, 126); ilzō, ilzō (LW, 72) 'Üles'; un kītōb, ku
se frints un vōd se ūlz ratstāi māg pāl (NLK, 270) 'Ja
 ütleb, et Frints on olnud mäele ratsutaja'; ma mūzōb ilzō
 (Kl) 'Ma tõusen üles'.

Algup. (vt. nr. 216), ↑ulōs.

2132. kōgaZ 'kaugele'.

Kōgas, kougas weit hin, in die Ferne (LDW, 40); las
kōgaZ killōg (NLK, 55) 'Kõlugu kaugele'; kōgaZ (KA) 'Kau-
 gele'; un ne.i ne ā.tō ra.tstōn jo kō.gaZ (LT, 24) 'Ja
 nii on nad ratsutanud kaugemale'; Un ku ta sālō jo kōgas

lekš (EMO, 11) 'Ja kui ta sealt kaugemale läks'; lekš jo
kõgaZ (Kl) 'Läks kaugemale'.

Algup. (vt. nr. 2109), < ⁺kaugas.

2133. ulzə ~ ulz 'välja'.

Ulz aus, ab, hinaus, heraus, nacher aussen (LDW, 122);
ulz, uldzə (LW, 451) 'Välja'; nei tul' uldz jbd i bbi (MLK,
106) 'Nii tuli välja hõbedane hobune'; tul ulzə pⁱerimiez
(Pz) 'Tule välja, peremees'.

Algup. (SKRX, 258), < ⁺ulos.

11. -stiz ~ -st

2134. aikstiz 'aegsasti, vara'.

Aigstis (lvSal aigol, aigamel) bei Zeiten, zeitwei-
lig (LDW, 12); ta vīrgiz aikstiz (LW, 4) 'Ta ärkas vara';
aikstiz um nūzə mst (Kl) 'Aegsasti tuleb tõusta'.

Germ (vt. nr. 187).

2135. amustiz 'ammu'.

amustiz (KA) 'Ammu'; amust, amustəZ, amustiZ (LW,
10) 'Ammu'; amustəZ ma əb uo vend i rel (P.A.) 'Ammu pole
ma olnud Irel'; amustiz um sie / ku sⁱedə mit iks əp tie
da (Kl) 'Ammu on see, mida mitte keegi ei tea'.

E, < amu ammu (LW, 10), ilmekuse saavutamiseks liide-
ti -stiz.

2136. arnstiz 'arnsasti, arnsalt'.

Adv. armstis lieb, gnädig, zärtlich, trefflich (LDW, 6); ku meig vaggis un armstis tām all vel kōgin vuikamo jello (IG, 403) 'Et me vaikselt ja armsasti veel kaua te-
ma all võiksime elada'; ma pōlap tēdi aṛnstiz (LW, 14) 'Ma palun teid armsasti'; nei aṛnstis pōliz (Va) 'Nii armsalt palus'.

Gern (vt. nr. 1271).

2137. ṛtiz 'pōiki, viltu, kōveriti'.

Artis (od. artis, lvSal artes, alīpest) schräge, quer (LDW, 6); ṛttiz, ṛttiz (LW, 15) 'Pōiki, viltu, kō-
veriti'; vergṣ tulab ṛtiz (Va) 'Vörk tuleb pōiki'.

Algup. (vt. nr. 1021).

2138. brāngṣt 'hāsti, tublisti'.

Adv. brāngist (lvSal brāngest) prächtig, herrlich (LDW, 11); se vitsā lāp paṇ pāl vāggi brāngist (LW, 28) 'See vits lähēb pangele väga hāsti'; um brāngṣt, kalḍi (Kl) 'On tublisti kalu'.

Lt. < brāngṣ tubli, hea, eeskujulik (LLL, 91), vrd. lt brangs prächtig, herrlich, vortrefflich (LVV, I, 324).

2139. druoṣṣist 'julgesti, vapralt'.

Adv. druoṣist dreist, frech; verwegen, muthig; ge-
trost (LDW, 14); Le druoṣist pides (IG, 374) 'Mine jul-
gesti mööda'.

Lt. < druoṣṣṣ vapper, julge (LLL, 104), vrd. lt druoṣṣ mutig, dreist; zuverlässig, sicher (LVV, I, 508).

2140. eristiz 'rõõmsasti, rõõmsalt'.

Eristist fröhlich, freudig (LDW, 16); Sild ama näg-
tub vägi eristiz (RA, II, 52) 'Siin paistab kõik väga
rõõmsalt'.

Algup. (vt. nr. 1631).

2141. erkist 'kiiresti'.

Erkist schnell (LDW, 16).

Algup., < erk ärgas (SKES, I, 70).

2142. oigist 'õigesti'.

Adv. oigis, oigist recht, billig, gerecht (LDW, 138).

Algup. (vt. nr. 208).

2143. eldzastiz 'säravalt, hiilgavalt'.

eldzastiz (LW, 51) 'Säravalt'; eldzastis paistab

(Kl) 'Säravalt paistab'; eldzastis paistab mingi tul (Va)
'Säravalt paistab mingi tuli'.

Algup. (vt. nr. 1246).

2144. falsist 'valesti'.

Adv. falsist falsch, fälschlich (LDW, 16); falsšist

(LW, 54) 'Valesti'.

Sks, < fals vale, vrd. sks falsch vale, väär (SES,

298).

2145. ikstiz 'siiski, ometi'.

Ukstis stets (LDW, 125); jema iz väl lizon dants päl

lädä, ta ikätöz lekä (LW, 70) 'Ma ei lubanud liisul
tantsima minna, ta siiski läks'; Santidi um ukätis tad
jūs, aga ma ab uo ukätis tad jūs (EMW, 105) 'Kerjuseid
on siiski teie juures, kuid ma pole ometi teie juures';
ikätis ka kiitöB (Pz) 'Ometi ka üeldakse'; ikätöz um
jelämi läläm (Kr) 'Siiski on elamine raske'.

Algup. (vt. nr. 170).

2146. jämdöst ~ jämdistiZ 'jämedasti'.

Adv. jämdist frech, grob, tölpisch, plump; dick
(LDW, 24); jämdist (KA) 'Jämedalt'; jämdöst, jämdöstiZ,
jämdistiZ, jämdistöZ (LW, 84) 'Jämedasti, jämedalt';
jämdöstiz rekändöB (Kl) 'Jämedalt räägib'.

Algup. (vt. nr. 109).

2147. jüvist ~ jüvistöz 'hästi'.

Jüvist, jüvist (LDW, 28) 'Hästi'; Ma ab kül jüvist
(IG, 304) 'Ma ei kuule hästi'; jüvist, iivist (KA) 'Hä-
sti'; siB rištö jüvist üzvita (MLK, 57) 'Seda risti võta
hästi vastu'; un ke.štär mü.östiz jüvistis p¹e.ttö (LT,
13) 'Ja köster oskas hästi petta'; touvos tadon sob
küll jüvisto makstod (EMO, 12) 'Taevas makstakse teile
hästi'; mädän amädän läb jüvist (Kl) 'Meil kõigil lä-
heb hästi'; jüvist um / jüvvä tied tiend (Pz) 'On häs-
ti, head tööd teinud'.

Algup. (vt. nr. 1137).

2148. jüdzist 'tugevasti, tugevalt'.

- 571 -

Adv. jõudzist stark, kräftig, mächtig, nachdrücklich (LDW, 27); jõudzist (LW, 92) 'Tugevasti, tugevalt, jõuliselt'; jõudzist tõmbab (Kl) 'Tugevasti tõmbab'.

Algup. (vt. nr. 1250).

2149. jumalist 'jumalikult'.

Adv. jumalist (auch jumalis) göttlich (LDW, 270).

Algup. (vt. nr. 821).

2150. kanktist 'kangesti, kangelt'.

Adv. kanktist (lvSal kanktest) steif, stark, streng (LDW, 31); Ma ab kül juvist, kanktist um rokādomist (LG, 304) 'Ma ei kuule hästi, räägin kangelt'; k¹euš pīš p¹ kanktist (LW, 105) 'Kõis seisab kangelt'; kanktist kāB (Kl) 'Kangelt käib'.

Algup. (vt. nr. 110).

2151. kardistiz 'karedasti, karedalt'.

kardistiz (LW, 106) 'Karedalt'; kardistaz (Kl) 'Karedalt'.

Algup. (vt. nr. 111).

2152. karrist 'kibedalt, mörult'.

Adv. karrist bitter, herbe (LDW, 4).

Algup. (vt. nr. 111), peaks olema kardist, võib olla trüki- või üleskirjutusviga.

2153. kažinist 'kasinalt'.

Adv. kažinist reinlich, sauber, ordentlich (LDW, 33); kažinist (LW, 109) 'Kasinalt'; kažinist jelaB (Va) 'Kasinalt elab'; kažinist / ku äb, uo rōdō (Kl) 'Kasinalt, kui ei ole raha'.

Algup., < kažin kasin (LW, 109), võib olla tuletatud eesti keele eeskujul.

2154. kebāmstiz ~ kevāmstiz 'kergesti, kergelt'.

Kevāmstis s. kevām, Adv. kevāmstis (kebāmstis) (LDW, 36); Aga lamātoks vuol vāgi kebāmist ulz pandod pūd pāl (LG, 445) 'Võib-olla oli lõks väga kergelt üles pandud'; kebāmstis (KA) 'Kergesti'; se.š.sāb jo kē.bamstiz le.B (LT, 74) 'Siis saab kergemini läbi'; ma tām sai kevāmstis kāddō (LW, 113) 'Ma sain ta kergesti kätte'.

Algup. (vt. nr. 1144).

2155. kērabist ~ kērapstiz 'kirjult, kirevalt'.

kērabstis (kērabist) bunt (LDW, 35); kērabiz, kērapstiz (LW, 117) 'Kirjult, kirevalt'; kērabist lāp.tāsa (Kl) 'Kirevalt läheb siin'; kērapstiz.jelābōD (Va) 'Kirjult elavad'.

Algup. (vt. nr. 3).

2156. kezāstiz 'vihaselt'.

un nei kizāstiz kitiz (NLK, 214) 'Ja nii vihaselt ütles'.

Algup. (vt. nr. 1652 ja 248).

2157. kērkastiz ~ kērkist 'kōrgilt, uhkelt'.

Adv. kōrkist (kūrkist) lecker; prächtig (LDW, 51);

kus sa kīrkastōz kād (NLK, 38) 'Kus sa uhkelt kaid'.

Algup. (vt. nr. 1654 ja 114).

2158. kibdistiz 'kibedasti, kibedalt'.

kibdistis (lvSal kibdest) eifrig (LDW, 36); kibdist,

kibdistiz (LW, 122) 'Teravalt, kibedasti, sidantlõhesta-

valt'; kibdistiz itkūB (Va) 'Kibedalt nutab'.

Algup. (vt. nr. 112).

2159. k¹erdist 'kergesti, kergelt'.

Adv. kerdist (lvSal kardist, tardist) behende, rasch,

schnell, munter (LDW, 35).

Algup. (vt. nr. 113).

2160. kildzōstōz 'kõlisevalt, läbitungivalt'.

Adv. kildzist (oder kildist) laut, durchdringend

(LDW, 37); kildzōstōz (LW, 126) 'Kõlisevalt, läbitungi-

valt'; kildzōstōz ou²ōB (Va) 'Läbitungivalt karjub'.

Algup. (vt. nr. 1253 ja 1492).

2161. kitsastiz 'kitsasti, kitsalt'.

kitsāstis, eng. knapp; tam um kitsastis kull or hat

es knapp genug (LDW, 38); rāndelist jelābōd vāggō kitsās-

tiz (LW, 130) 'Liivlased elavad väga kitsalt'.

Algup. (vt. nr. 1227).

2162. knapistiz 'napilt'.

Adv. knapist, knap knapp; karg, wenig; kaum (LDW, 39); knapistaz (LDW, 141) 'Napilt'; knapistaz.jelabad (K1) 'Napilt elavad'.

Sks, / knap napp., vrd. aks knapp pingul-ümber-olev, kitsas (SES, 569).

2163. knašist 'ilusasti, kaunisti'.

Adv. knašist; knašist schön, artig, zierlich (LDW, 39); knašist (LDW, 141) 'Ilusasti, kaunisti'; knašist.jelabdt.k^uonno (Va) 'Ilusasti elavad kodus'.

Asks või lt, etümoloogia on ebaselge, nii asks kui lt algupära on tõestamata.

2164. kōtstiz 'kaksiti, kahtepidi'.

kōtstiz (LDW, 152) 'Kaksiti'; kōtstis.sõb aru (K1) 'Kahtepidi saab aru'; kōtstis.kittab (Va) 'Kahtepidi ütleb'.

Algup. (vt. nr. 172), tuletamisel on lähtutud genitiiviltvest.

2165. kurist 'kurjalt'.

Adv. kurist böse, arg, übel, schändlich (LDW, 48).

Algup. (vt. nr. 1282).

2166. laikstiz 'laial küljel'.

laikstaz (LDW, 181) 'Laial küljel, lamedalt'.

Algup. (vt. nr. 2078).

2162. knapistiz 'napilt'.

Adv. knapist, knap knapp; karg, wenig; kaum (LDW, 39); knapistaz (LDW, 141) 'Napilt'; knapistaz.jelabad (K1) 'Napilt elavad'.

Sks, / knap napp., vrd. aks knapp pingul-ümber-olev, kitsas (SES, 569).

2163. knašist 'ilusasti, kaunisti'.

Adv. knašist; knašist schön, artig, zierlich (LDW, 39); knašist (LDW, 141) 'Ilusasti, kaunisti'; knašist.jelabdt.k^uonno (Va) 'Ilusasti elavad kodus'.

Asks või lt, etümoloogia on ebaselge, nii asks kui lt algupära on tõestamata.

2164. kõstiz 'kaksiti, kahtepidi'.

kõstiz (LDW, 152) 'Kaksiti'; kõstia.sõb aru (K1) 'Kahtepidi saab aru'; kõstis.kittab (Va) 'Kahtepidi ütleb'.

Algup. (vt. nr. 172), tuletamisel on lähtutud genitiivitüvest.

2165. kurist 'kurjalt'.

Adv. kurist böse, arg, übel, schändlich (LDW, 48).

Algup. (vt. nr. 1282).

2166. laikstiz 'laial küljel'.

laikstaz (LDW, 181) 'Laial küljel, lamedalt'.

Algup. (vt. nr. 2078).

2167. laipnist 'sõbralikult'.

Adv. laipnist freundlich (LDW, 52).

Lt, < laipniG sõbralik, heatahtlik (LLL, 147), vrd.

lt laipniGs lautselig, freundlich (LVV, II, 410).

2168. laiskastiz 'laisalt, laisasti'.

laiskastis tiedə tiedə (LW, 182) 'Laisalt tööd teha';

laiskastəz lāB (Kl) 'Laisalt läheb'; laiskastis tieB (Va)

'Laisalt teeb'.

Blt (vt. nr. 1475).

2169. libdist 'libedalt'.

Adv. libdist glatt, schlüpfrig; schmeichelnd (LDW,

54); libdist (LW, 191) 'Libedalt'; libdist rekandəB (Kl)

'Libedalt räägib'.

Algup. (vt. nr. 117).

2170. lālamstiz 'raskesti, raskelt'.

tam laeb slikt, lālamstis, santistis (LDW, 53) 'Tal

^{halvasti} läheb raskesti, sandisti'; lālamstiz (Ka) 'Raskesti';

vāggə lālamstiz lāb liivədən (LW, 213) 'Väga raskesti lä-

heb liivlastel'; mimən lāb lālamstiz (Kl) 'Mul läheb

raskesti'; lālamstiz jeləbəd (Ka) 'Raskesti elavad'.

Algup. (vt. nr. 1163).

2171. madalist 'madalalt'.

ku ne madalist līndabəd, līb vīmə (LW, 281) 'Kui nad

madalalt lendavad, tuleb vihma'; madalist līndabəd (Kl)

'Madalalt lendavad'.

Algup. (vt. nr. 824).

2172. mādistiz 'ebaselgelt, segaselt'.

mādistiz (LW, 240) 'Ebaselgelt, segaselt'; rekāndab
mādistiz (Kl) 'Rāsgib segaselt'; mādistis rikānduB (Pz)
'Ebaselgelt rāsgib'.

Algup., < māds segi minna (LW, 240; SKES, II, 358).

2173. nīgrōmstiz 'lohakalt, vastikult'.

Adv. nīgrōmstis lüderlich, widerlich (LDW, 68).

Lt (LLL, 163). vrd. lt nīgrs heftig, böse, widrig,
ekelhaft (LVV, II, 747).

2174. nāgantest 'kurjalt, tīgedalt'.

Adv. lvSal nāgantest böse, böshaft (LDW, 67).

Lt (LLL, 165). vrd. lt negantīgs schrecklich, furcht-
bar (LVV, II, 712).

2175. nālgastiz 'vaevaliselt, armetult'.

Nālgastis kümmerlich (LDW, 67); nālgastiz (KA) 'Vae-
valiselt'.

Algup. (vt. nr. 1478).

2176. obāstiz 'hilja'.

Adv. obās, obāstis spät (LDW, 72).

Algup. (vt. nr. 908).

2177. ou̯vzist 'suurepäraselt'.

Adv. ou̯vzist herrlich, vortrefflich (LDW, 74).

Algup. (vt. nr. 909).

2178. ov̄arstiZ 'avarasti, avaralt'.

ov̄arstiZ (LW, 265) 'Avarasti, avaralt'; ov̄arstis tiedæt (Kl) 'Avaralt tehtud'.

Algup., ov̄ar avar (SKES, I, 31; SKRK, 258).

2179. od̄astiZ 'ahvasti, ahtalt'.

Adv. od̄astis (ad̄astis) eng, schmal (LDW, 72); tēlp-
pad att̄a od̄astis kups̄a (LW, 266-267); od̄ast̄a pand̄at
(Kl) 'Ahtalt pandud'.

Bl̄t (SKRK, 282), on võimalik lähtuda ka algupärasest tüvest (SKES, I, 4-5, 7).

2180. or̄astiZ 'harva, harvalt'.

Adv. or̄astis, orald (ar̄astis) selten (LDW, 73);
or̄ast̄aZ, or̄astiZ (LW, 268) 'Harva'; ar̄astiZ (KA) 'Harva';
mū.d̄a ka.ll̄a tā.ās um ve.itt̄a / vā.eg or̄ast̄aZ (LT, 42)
'Muud kala on siin vähe, väga harva'; or̄ast̄a tul̄ab rand̄a
(Kl) 'Harva tuleb randa'.

Algup. (vt. nr. 912).

2181. par̄amstiZ ~ par̄imstiZ 'paremini'.

Adv. par̄amsti, par̄amstis, par̄imsti, par̄imstis (auch par̄amist, lvSal paremist) besser, lieber (LDW, 77);
Par̄amist tam̄po ab ku uom̄do (LG, 410) 'Paremini täna kui

homme'; parəməstəZ, parəmist, parəmiZ, parəmistəZ (LW, 275) 'Paremini'; Legid parəmistis jedəspeidi un opigid, mis se um (EMÖ, 29) 'Kinge parem edasi ja õppige, mis see on'; Aš Tē minnən middagid Soatəd Se wōlks minnən parəməstə s lūstən (LK, 375) 'Kui te mulle midagi saadate, see meeldiks mulle paremini'; parəmistiz / mēg liēdam / siē um jəvə (Kl) 'Paremini, meie leiame, et see on hea'; parəmist nei (li) 'Paremini nii'; tāmmən lāp parəmistiz (Pz) 'Tal läheb paremini'.

Algup. (SKES, III, 490-491), m pärineb komparatiivist.

2182. piēmdistiz 'pehmesti, pehmelt'.

Adv. piēmdist, weich...zärtlich (LDW, 81); piēmdist (KA) 'Pehmelt'; piēmđəst, piēmdist(iz) (LW, 287); piēm-distə s tiedət (Kl) 'Pehmelt tehtud'.

Algup. (vt. nr. 122).

2183. pienəstiz ~ pienəst 'peenesti, peenelt'.

Adv. pienist fein, dünn, schlank, zart, klein (LDW, 81); se um pienəst(əZ) tiedət (LW, 287) 'See on peenelt tehtud'; siē um pienəstiz (Va) 'See on peenelt'.

Algup. (vt. nr. 1266).

2184. pūdiziz 'puhtasti, puhtalt'.

pūdiziz, pūdəst (LW, 320) 'Puhtasti, puhtalt'; pū²-distiz jələbəđ (Va) 'Puhtalt elavad'; pūdiztə s kietəB (Kl) 'Puhtalt ~~keelab~~'.

Algup. (vt. nr. 1235).

2185. rikastāZ ~ rikist 'rikkasti, rikkalt'.

Adv. rikist, od. rikas (lvSal rikas) (LDW, 92)

'Rikas'; un a.mad.vg.lttā ri.kkastā s.tā.dst si.emn-ai-
gaks (LT, 50) 'Ja kõik olid ^{rikkalt} täidetud toiduga'.

Germ. < rikaZ rikas (SKES, III, 795-796 ; SERK, 286).

2186. salajist 'salaja'.

Adv. salajist, sallis (lvSal salliģi) heimlich, geheim, verstohten (LDW, 96).

Algup. (vt. nr. 384).

2187. santistiz 'halvasti, sandisti'.

tam laeb slikt, lālamstis, santistis (LDW, 53) es
geht ihm schlecht, schwer, kümmerlich; mimān lāp sant-
tistiz (LW, 356) 'Mul läheb halvasti'; santistāz jelabāD
(Kl) 'Halvasti elavad'.

Ld, < sant sant, vilets, vaene (SKES, IV, 968).

2188. sⁱeldāst 'selgesti'.

Adv. seldist (lvSal saldest) rein, klar, hell (LDW,
98); sieldist (Ka) 'Selgesti'; sⁱeldāst (LW, 372) 'Sel-
gesti'; sⁱeldāst rekandābāD (Kl) 'Selgesti rāāgivad'.

Algup. (vt. nr. 128).

2189. sitāstiz 'sitasti'.

sittāstāZ (LW, 368) 'Sitasti'; mimān leks sittās-

tšZ (Kl) 'Mul läks sitasti'; sitastis kättäB (Sr) 'Sitas-
ti öeldakse'.

Algup. (vt. nr. 398).

2190. sliktist 'halvasti'.

Adv. sliktist schlecht, schlimm, arg, böse (LDW,
102); sliktist (LW, 374) 'Halvasti'; sliktist tiedät (Kl)
'Halvasti tehtud'.

Lt (LLL, 198).

2191. sädzist 'sobivalt, viisakalt, sündsalt'.

Adv. sädzist schicklich, anständig, recht (LDW, 97).

Algup., / sädä sobida, passida (SKES, IV, 1182).

2192. sülistiz 'süüdlaslikult'.

jellõa äbäylistiz amad pandõkst ja Izand sädmõd pier-
rõ (UT, 108) 'Elades süütult kõigi käskude ja Issanda
tahtmiste järgi'.

Algup. (vt. nr. 951).

2193. tazistiz 'nahedalt, kombekalt; tasakesi'.

Adv. tazistis sanft, sittsam (LDW, 111).

Algup. (vt. nr. 425).

2194. teuristiz 'kallilt'.

Adv. touristis theuer, kostbar, schätzbar (LDW, 121);

Ne ainad voikst sado touristis jera müdod un santidon
jagdod (EMW, 104) 'Need rohud võidakse kallilt ära müüa

ja kerjustele jagada'; ta um teurðstəz voštən (LW, 415)
 'Ta on kallilt ostnud'; teurstiz v^uostə / mīdə ka (Pz)
 'Kallilt osta, müüa ka'.

Germ (vt. nr. 1196).

2195. tevast 'sügavalt, sügavasti'.

toväst votš (tuväst votš) grübeln (LDW, 121); Nit
lunkad at tuvästis ved all (IG, 342) 'Madalad niidud on
 sügavalt vee all'.

Algup. (vt. nr. 499).

2196. t¹erabəst 'teravasti, reipalt'.

t¹erabəst (LW, 425) 'Teravasti, reipalt'; t¹erabəst
vantləB (Kl) 'Teravalt vaatleb'.

Algup. (vt. nr. 5).

2197. t^uodəst 'tõeliselt, kindlalt'.

Adv. todīst, tuodīst wahr, gewiss, wahrlich (LDW,
 115).

Algup. (vt. nr. 967).

2198. t^uoistiz 'teisiti'.

Adv. tuoistis, toistis (lvSal toistiši) anders, an-
 ders beschaffen (LDW, 119); tuoistiz (KA) 'Teisiti'; se
tīlalōda t^uoistiz um pānmist (LW, 444) 'See pōrandalaud
 tuleb teisiti panna'; t^uoistiz āp sē (Kl) 'Teisiti ei saa'.

Algup. (vt. nr. 434).

2199. t^uõžin^õst ~ t^uõstⁱiz 'tõsiselt'.

t^uõžin^õst, t^uõstⁱiz (LW, 444) 'Tõsiselt'; t^uõstⁱiz ma kitt^õB (Pz) 'Tõsiselt ma ütlen'; t^uõžin^õst ma ka met-
l^õB (Kl) 'Tõsiselt ma ka mõtlen'.

Algup. (vt. nr. 967).

2200. uidist 'häbistavalt'.

Adv. uidist schändlich (LDW, 121).

Algup. (vt. nr. 1732).

2201. ullistiz ~ ūlastiz 'hullusti, lollisti'.

Adv. ūlastis toll, unbändig, unsinnig, wild (LDW, 122); ūlastiz (KA) 'Hullusti'; tämmõn um ullistiz lähnd (LW, 451) 'Tal on hullusti lähnd'; ullist^õs tieB (Kl) 'Hullusti teeb'.

Algup. (vt. nr. 446).

2202. usklist 'usklikult'.

Adv. usklist treu; gläubig (LDW, 124).

Algup. (vt. nr. 973).

2203. uskt^õbist ~ ust^õblast 'ustavalt'.

Adv. ustoblist freundlich (LDW, 124); ku ne nad kei-
zaron usktobist dienobod (IG, 408) 'Et nad meie keisrit
ustavalt teenivad'.

Algup. (vt. nr. 94).

2204. užinist 'varsti, kohe; kiiresti'.

Užinist, ušinist (lvSal užī, užin, užīnest) bald,
sogleich; schnell, hurtig (LDW, 124).

E. < usin, usinasti (LW, 459).

ūlastiz vt. ullistiz.

2205. ūtstiz 'uesti'.

Adv. ūdstis neu, frisch; ūdst vom Neuem, wieder
(LDW, 124); un ūdstis parkērat (LG, 476) 'Ja uesti kir-
jutadūmber'; siz lānəd ūdstiz radlām (NLK, 307) 'Siis
lāinud uesti rauma'; sie ūm ūtstis tieməst (LW, 462)
'Seda tuleb uesti teha'; kunā ma tadkoks ūdstis juob
min iza valikstoksos (EMW, 106) 'Kuni ma telega uesti
joon oma isa vōimuses'; siz lānəd ūtstiz radlām (Sr) 'Siis
lāinud uesti rauma'; ūtstiz juob (Pz) 'Uesti joob'.

Algup., < už uus (FUV, 121; SERK, 259), vrd. ka nr.
1735.

2206. vaiməst 'teravalt'.

Adv. vaimist scharf, schneidend (LDW, 127); vaiməst,
vaimist (LW, 465) 'Teravalt'; kittəb vaiməst (KI) 'Ūt-
leb teravalt'.

Algup., < vaimə terav (LW, 465).

2207. vanəst ~ vanəstəz 'vanasti'.

vanəst (LW, 469) 'Vanasti'; vanəstə s selli mulki sai
piddəst nōla pⁱerəst (Sr) 'Vanasti peeti sellist narri
nalja pārast'; vanəst / vanəsti aigastiz (Ii) 'Vanasti,
vanadel aegadel'.

Algup. (vt. nr. 1219).

2208. vāldistāZ 'lahtiselt, vabalt'.

ma veib vāldistāz likkā (LW, 474) 'Ma võin vabalt

liikuda'; vāldistāz broutšā (Kl) 'Vabalt sõita'.

Germ (vt. nr. 981).

2209. vegistāZ 'tugevasti, jõuliselt'.

vegistāZ (LW, 475) 'Tugevasti, jõuliselt'.

Algup. (vt. nr. 462).

2210. vērāstāZ ~ vīristiZ 'võõralt, võõrasti'.

vērāstāZ, vērāstiZ, vīristiZ (vūristiZ) (LW, 484)

'Võõralt, võõrasti'; rekandābā d vērāstāZ (Kl) 'Räägivad

võõralt'; vīristis kīttāB (Pz) 'Võõralt ütleb'.

Algup. (vt. nr. 1245).

2211. viltigist 'valelikult, petlikult'.

Adv. viltigist falsch, betrügerisch (LDW, 134).

It, viltīgs betrügerisch, listig, falsch (LVV,

IV, 596).

2212. virgzist 'virgsalt, poolunes'.

virgzist (LW, 489) 'Virgsalt, poolunes'; magub virg-

zist (Kl) 'Magab virgsalt'.

Algup. (vt. nr. 1261).

2213. viāstīZ ~ viāst 'tugevasti, tugevalt'.

Adv. viāst, viāstis fest, stark, tapfer (LDW, 134);

viššist, viššistaz (LW, 490) 'Tugevasti, tugevalt'; si
jeđd¹v¹edāi drūnkiz mīk neī višistiz lāggiz ūlz (NLK,
 407) 'Siis isamees torkas oma mõõga tugevasti üles lakke';
višistaz_{um} (Kl) 'On tugevasti'; višistiZ (Pz) 'Tugevas-
 ti'.

Sks, ∠viš tugev, vrd. sks gewi3 kindel (SES, 408).

2214. vižastiz 'kindlalt, tugevalt, tugevasti'.

Adv. vižastis fest, hart; streng (LDW, 135); mⁱer-
mien um vižastiz akkōmāst (LW, 490) 'Meremees peab tuge-
 vasti alustama'; vižastis sīt²t (Kl) 'Tugevasti seotud'.

Algup., ∠viza visa, tugev (SKRK, 254).

vīristiz vt. vēr²staz.

2215. vōilistiz 'vaevaliselt, nõrgalt'.

vōilistiz (LW, 499) 'Vaevaliselt, nõrgalt'; vōilis-
tiz jelābād duoniks (Kl) 'Vaevaliselt elavad Dundagas';
lāb vōilistaz (Va) 'Läheb vaevaliselt'.

Germ vōi algup. (vt. nr. 989).

2216. vōjastiz 'vaevaliselt, armetult'.

Adv. vōjastis (vajastis) kläglich, elend, jämmer-
 lich (LDW, 135).

Germ vōi algup. (vt. nr. 989 ja 990).

2217. vōndzistiz 'õnnelikult'.

Adv. vōndzist glücklich, selig (LDW, 136); sa. ni
ve.id je.lls vōndzistiz (LT, 59) 'Sa võid siis elada õn-

helikult'; vgndzistəz jeləbəd (Kl) 'Õnnelikult elavad'.

Algup. (vt. nr. 1262).

2218. vāndist 'viltu, viltuselt'.

vāndist (LW, 508) 'Viltu'; ta ventlāb vāndist (Kl)

'Ta vaastleb viltu'.

Algup. (vt. nr. 479).

2219. abistiz 'häbistavalt, teetavalt'.

abistis (uidist) schimpflich, schandbar (LDW, 8).

E, < häbi, on liidetud oma sufiks.

2220. ädastiz 'läbematult, hädasti'.

Adāstis nothgedrungen, durchaus (LDW, 8); minnə n um

ädastiz vajag vada kⁱeuži (LW, 512) 'Mul on hädasti vaja

noodaköisi'; ädastiz um sie / mis um silma pilk vajab

(Kl) 'Hädasti on see, mida on silmapilk tarvis'.

Algup. (vt. nr. 1330).